

Załącznik do uchwały nr .....
Rady Miasta Gdańska
z dnia ..... roku

**Gminny Program Rewitalizacji Miasta Gdańska
na lata 2017-2030
(aktualizacja GPR Miasta Gdańska na lata 2017-2023)**

Gdańsk, 2023

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Gdańska – edycja 2023

Koordynacja – zespół Centrum Doradztwa Rewitalizacyjnego IRMiR w składzie:

Aleksandra Kowalska
Edyta Tomczyk
Katarzyna Spadło
Emilia Grotowska
Violetta Drabik-Franiewska
Barbara Samorek
Michał Cichocki
Natalia Dziarmakowska
Piotr Brauntsch – opracowanie map

Zespół autorski Biura Rozwoju Gdańska pod kierownictwem Z-cy Dyrektora ds. rewitalizacji Ewy Pielak:

Zespół Rewitalizacji i Dziedzictwa Kulturowego:

Malwina Henke
Anna Konopka
Agnieszka Jaworska
Natalia Wiewiórka
Anna Stocka
Maja Małowiejska-Wysocka
Agata Stec-Rachwał
Agnieszka Sulewska
Joanna Bober
Marta Jedlikowska

Główny konsultant ds. systemów teleinformatycznych:

Mateusz Żuk

Zespół Przestrzeni Publicznych i Krajobrazu:

Anna Fikus-Wójcik
Magdalena Andrzejczuk

Zespół Analiz Przestrzennych:

Justyna Przeworska
Marta Gurgul
Anna Gralewska
Katarzyna Hrynkiewicz
Justyna Wieczerek

Zespół Środowiska:

Paweł Sągin
Agata Łukaszewska
Barbara Stefańska
Beata Ochmańska
Dariusz Brzeziński
Jolanta Florczyk
Kinga Kazańska
Klaudia Moszczyńska-Brożyna
Michał Kozłowski

Zespół Urbanistyczny

Śródmieście:

Karolina Rogala

Zespół Urbanistyczny Port:

Joanna Jankowska

Zespół Analiz Transportowych:

Krzysztof Mowiński

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Gdańska – edycja 2019

Przygotowanie i koordynacja: Biuro Rozwoju Gdańska

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Gdańska – edycja 2016
Przygotowanie i koordynacja: Biuro Rozwoju Gdańska

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Gdańska na lata 2017-2023 (edycja 2016) powstał w oparciu o opracowania specjalistyczne oraz działania przygotowawcze realizowane w ramach projektu „Przygotowanie Zintegrowanego Programu Rewitalizacji Miasta Gdańska” współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

MINISTERSTWO
ROZWOJU

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Spis treści

1. Wstęp	5
2. Programy rewitalizacji w Gdańsku	10
2.1 Programy rewitalizacji do 2015 roku.....	10
2.2 Programy rewitalizacji po 2015 roku.....	13
3. Kontekst strategiczny	21
3.1 Strategie i powiązania ponadlokalne	21
3.2 Spójność działań strategicznych na poziomie gminnym.....	21
4. Synteza pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji	25
4.1 Podsumowanie wyników delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	25
4.2 Podsumowanie szczegółowej diagnozy podobszarów rewitalizacji	33
4.2.1 Biskupia Górka/Stary Chełm	37
4.2.2 Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście.....	42
4.2.3 Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście.....	47
4.2.4 Orunia	53
4.3 Postrzeganie problemu dostępności podobszarów rewitalizacji przez mieszkańców	58
4.4 Podobszary rewitalizacji w opinii mieszkańców.....	67
5. Kompleksowa wizja, cele i kierunki działań rewitalizacji	91
5.1 Wizja podobszarów rewitalizacji	91
5.2 Cele i kierunki działań.....	94
6. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	102
6.1 Przedsięwzięcia podstawowe	102
6.2 Przedsięwzięcia uzupełniające	244
7. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych	246
7.1 Inne działania komplementarne	256
8. Szacunkowe ramy finansowe	263
9. Opis struktury zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji	265
9.1 Założenia systemu zarządzania GPR Miasta Gdańska na lata 2017-2030	265
9.2 Ramowy harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji	272
10. Opis sposobu zapewnienia udziału interesariuszy w procesie rewitalizacji, w tym w ramach Komitetu Rewitalizacji	274

10.1	Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych, o których mowa w art. 36 ustawy wdrożeniowej.....	277
11.	System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji	282
11.1	Metodyka monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji	282
11.2	Monitorowanie postępu w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	283
11.3	Ocena stopnia realizacji celów Gminnego Programu Rewitalizacji z użyciem informacji o stanie obszaru rewitalizacji.....	286
11.4	Ocena aktualności Gminnego Programu Rewitalizacji	290
12.	Określenie niezbędnych zmian w uchwałach dotyczących zasobu mieszkaniowego	291
13.	Specjalna Strefa Rewitalizacji	292
14.	Komitet Rewitalizacji.....	292
15.	Sposób realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego	293
15.1	Zakres niezbędnych zmian w Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy	293
15.2	Zakres miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany	294
15.3	Miejscowy Plan Rewitalizacji.....	297
	Spis załączników.....	298
	Spis tabel.....	299
	Spis rysunków.....	301

1. Wstęp

Rewitalizacja to instrument polityki rozwoju prowadzonej wobec miejskich obszarów zdegradowanych, który służy rozwiązaniu występujących na tych terenach złożonych problemów społeczno-gospodarczych, środowiskowych, technicznych oraz przestrzennych. Celem tego interdyscyplinarnego procesu jest trwała poprawa jakości życia mieszkańców na obszarach objętych interwencją.

Idea oraz sposób wdrażania procesu rewitalizacji zostały uregulowane ustawą z dnia 15 października 2015 r. o rewitalizacji (ustawa, uor)¹. Ustawa określa rewitalizację jako *proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji*.

Wyprowadzenie obszaru zdegradowanego z kryzysu wymaga współpracy samorządu lokalnego i jego jednostek organizacyjnych z innymi partnerami (interesariuszami rewitalizacji), będącymi przedstawicielami lokalnej społeczności, przykładowo mieszkańcami, organizacjami społecznymi, wspólnotami i spółdzielniami mieszkaniowymi, właścicielami nieruchomości, podmiotami gospodarczymi, przy założeniu skoncentrowania na wspólnych celach określonych w gminnym programie rewitalizacji.

W Gdańsku rewitalizacja prowadzona jest od 2004 roku. Pierwsze działania realizowane były na podstawie uchwalonego w 2004 roku Lokalnego Programu Rewitalizacji² (LPR), zaktualizowanego w 2010 roku³. Wejście w życie ustawy i zmiana perspektywy budżetowej Unii Europejskiej, umożliwiającej współfinansowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych w regionalnych programach operacyjnych, wywołały potrzebę opracowania kolejnej edycji programu, tym razem Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Gdańska (GPR), który został przyjęty Uchwałą Nr XXXVIII/1012/17 z dnia 25 kwietnia 2017 r. Ciągłość procesu oraz stopniowe wypracowywanie mechanizmów prowadzenia polityki rewitalizacyjnej wobec miejskich obszarów zdegradowanych stanowią potencjał rewitalizacji prowadzonej w Gdańsku.

GPR opracowano dla czterech podobszarów rewitalizacji, które wymagały objęcia procesami odnowy – tj. Biskupia Górka i Stary Chełm, Dolne Miasto i Plac Wałowy wraz ze Starym Przedmieściem, Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście oraz Orunia. Dla tych podobszarów zaproponowano w programie realizację łącznie 70 przedsięwzięć rewitalizacyjnych, dostosowanych do zróżnicowanych uwarunkowań poszczególnych podobszarów, m.in. struktury przestrzenno-funkcjonalnej, poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego, warunków środowiskowych czy stanu technicznego zabudowy.

Pierwotna treść GPR dostosowana była do *Wytycznych dotyczących programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 opracowanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego, a także Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*, wydanych przez Ministra Rozwoju w dniu 2 sierpnia 2016 r. Natomiast ustawą o zmianie ustawy o zasadach

¹ Ustawa z dnia 9 października 2015 o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 485, z 2023 r. poz. 28)

² Uchwała Nr XXIII/689/04 Rady Miasta Gdańska z dnia 29 kwietnia 2004 r.

³ Uchwała Nr XLVII/1308/10 Rady Miasta Gdańska z dnia 25 marca 2010 r.

realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 oraz niektórych innych ustaw⁴, która weszła w życie w dniu 02.09.2017 r., uchylono art. 7 ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020⁵, który umożliwił instytucjom zarządzającym regionalnym programem operacyjnym wydawanie wytycznych dotyczących kwestii szczegółowych dla danego programu operacyjnego. Aktualizacja GPR z 2019 roku, wywołana m.in. potrzebą korekty programu w związku ze zmianą akcentów polityk sektorowych w Gdańsku, a w konsekwencji zadań do realizacji na podobszarach rewitalizacji, przeprowadzona została w oparciu o regulacje ustawy oraz *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*. Wytyczne dotyczące programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 (stanowiące załącznik do dokumentu *Zasady wdrażania RPO WP 2014-2020*), które utraciły status wytycznych programowych, wykorzystywane były w procesie zmiany GPR w celach informacyjnych.

W 2022 roku przeprowadzono ewaluację on-going GPR Miasta Gdańska. Badanie określiło stopień realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych: zrealizowano 13 przedsięwzięć podstawowych (37%), natomiast 22 było w trakcie realizacji (63%); przedsięwzięcia uzupełniające zostały zrealizowane na poziomie ok. 50%, 44% pozostawało w trakcie realizacji. W efekcie badania stwierdzono m.in. podniesienie atrakcyjności podobszarów rewitalizacji jako miejsca zamieszkania czy spędzenia czasu wolnego, a także zmianę ich postrzegania przez mieszkańców. Zrealizowane projekty, związane przede wszystkim z remontami budynków, modernizacjami przestrzeni publicznych i terenów zielonych, zwiększyły jakość struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji Gdańska, przy jednoczesnej poprawie sytuacji mieszkańców w sferze społecznej. Pomimo osiągnięcia pierwszych pozytywnych rezultatów przez proces, ewaluacja⁶ oraz coroczne raporty z monitorowania GPR⁷ wykazały potrzebę kontynuowania go, a także aktualizacji GPR. Wynika to m.in. z potrzeby reakcji na uwarunkowania pandemii COVID-19 oraz sytuacji migracyjnej, które wywarły niekorzystny wpływ na sytuację społeczną niektórych grup mieszkańców, a także z występowania niezrealizowanych dotychczas potrzeb rewitalizacyjnych, pomimo upływu pierwszego 6-letniego horyzontu obowiązywania GPR. Rewitalizacja to długotrwały proces, którego efekty obserwuje się nieraz po upływie wielu lat. Stąd zasadne jest kontynuowanie działań na wyznaczonym obszarze rewitalizacji w celu zapewnienia pełnej realizacji zamierzonych celów.

Dodatkowo kolejna zmiana perspektywy budżetu UE wywołuje potrzebę dokonania przeglądu regulacji programu – w zakresie nowych wymogów polityki spójności 2021-2027 względem przedsięwzięć i programów rewitalizacyjnych – w celu przygotowania procesu do funkcjonowania po 2023 roku.

---

⁴ Ustawa z dnia 7 lipca 2017 r. o zmianie ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2017 r. poz. 1475)

⁵ Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 818)

⁶ Badanie ewaluacyjne Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Gdańska na lata 2017-2023. Raport końcowy, sierpień 2022

⁷ „System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji – analiza wskaźnikowa; raporty z lat 2016-2021

Raport z badania ewaluacyjnego wymaga uwzględnienia w kolejnej edycji GPR Miasta Gdańska następujących rekomendacji, zwiększających efektywność prowadzonego procesu rewitalizacji Gdańska:

1. Dążenie do zintegrowania zarządzania procesem rewitalizacji.
2. Konieczność zmiany podejścia do rewitalizacji z sektorowego na terytorialny.
3. Zwiększenie znaczenia partnerstw lokalnych.
4. Wypracowanie dodatkowych mechanizmów informowania interesariuszy o procesie rewitalizacji.
5. Zwiększenie działań ukierunkowanych na sferę gospodarczą.
6. Zwiększenie roli działań rewitalizacyjnych niezależnych finansowo od programów dotacyjnych, w tym dotacji UE.
7. Kontynuacja współpracy różnych grup podmiotów na rzecz procesu rewitalizacji.

W świetle ustaleń ewaluacji on-going podjęto decyzję o kolejnej aktualizacji GPR Miasta Gdańska, związanej z wydłużeniem perspektywy obowiązywania programu do 2030 roku. Miasto Gdańsk uruchomiło procedurę jego zmiany Uchwałą Nr LX/1552/23 z dnia 30 marca 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Gdańska.

W procesie korekty dokumentu zaktualizowana została część diagnostyczna oraz strategiczno-zarządcza GPR. Zwrócono uwagę na potrzebę poprawy systemu zarządzania procesem oraz monitorowania. W związku z dużym stopniem zaawansowania w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, podjęto decyzję o włączeniu nowych zadań do programu, których koncepcje wypracowywano w ramach działań partycypacyjnych towarzyszących etapowi opracowywania dokumentu.

GPR Miasta Gdańska został również dostosowany do wymogów perspektywy polityki spójności UE w okresie 2021-2027. Proces aktualizacji dokumentu umożliwił wprowadzenie do niego zmian skutkujących pozytywną oceną GPR w kontekście spójności z wymaganiami nie tylko ustawy o rewitalizacji, ale również wymogami sformułowanymi względem strategii terytorialnych, o których mowa w art. 29 ust. 1 rozporządzenia ogólnego dla polityki spójności na lata 2021-2027 oraz art. 36 ust. 8 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (ustawa wdrożeniowa).

Spełnienie przez GPR Miasta Gdańska wymogów uwarunkowań polityki spójności UE umożliwia realizatorom przedsięwzięć z niego wynikających ubieganie się o ich dofinansowanie ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 w ramach m.in. programu operacyjnego Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027. Zapisy GPR uwzględniają także wymogi wynikające z *Zasad realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027 (Zasady IIT)*, które formułują specyficzne cechy programów rewitalizacji, konieczne do wypracowania w nowych dokumentach.

Struktura GPR Miasta Gdańska zawiera w sobie zarówno elementy obligatoryjne wynikające z art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, jak i zagadnienia wymagane w strategii IIT, o których mowa w art. 36 ust. 8 ustawy wdrożeniowej. Poniżej dokonano zestawienia kluczowych elementów dokumentu GPR, udowadniając spełnienie wymogów i ustawy o rewitalizacji, i przewidzianych dla strategii IIT.

Tabela 1. Elementy struktury GPR Miasta Gdańska na tle wymogów ustawy wdrożeniowej dla strategii IIT oraz Zasad IIT.

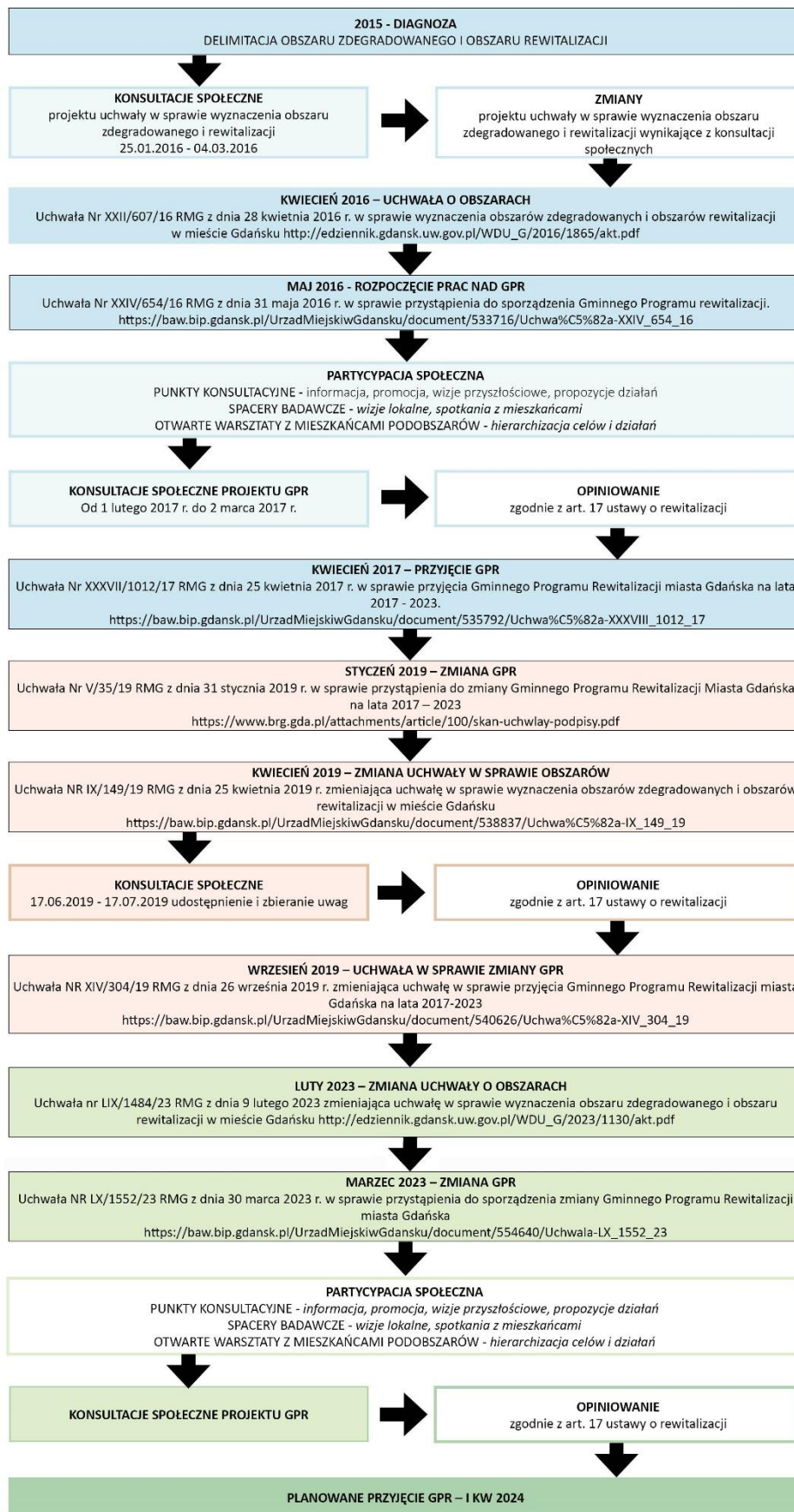
Wymogi dla strategii IIT wynikające z art. 36 ust. 8 ustawy wdrożeniowej	Odpowiadające elementy GPR Miasta Gdańska wynikające z art. 15 ust. 1 ustawy o rewitalizacji	Cechy GPR wynikające z Zasad IIT
Synteza diagnozy obszaru realizacji IIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych	Rozdz. 4. Synteza diagnozy obszaru rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> – kompleksowość – podejście zintegrowane – koncentracja
	Rozdz. 4.1 Podsumowanie wyników delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	
	Rozdz. 4.2 Podsumowanie szczegółowej diagnozy podobszarów rewitalizacji	
Cele, jakie mają być zrealizowane w ramach IIT, ze wskazaniem wykorzystanego podejścia zintegrowanego, oczekiwanych wskaźników rezultatu i produktu powiązanych z realizacją właściwego programu	Rozdz. 5. Kompleksowa wizja, cele i kierunki działań rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> – kompleksowość – podejście zintegrowane – koncentracja – zasady komplementarności przedsięwzięć rewitalizacyjnych
	Rozdz. 5.1 Wizja	
	Rozdz. 5.2 Zintegrowane cele i kierunki działań	
	Rozdz. 6. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	
Lista projektów realizujących cele wraz z informacją na temat sposobu ich wskazania oraz powiązania z innymi projektami	Rozdz. 6. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	<ul style="list-style-type: none"> – kompleksowość – podejście zintegrowane – koncentracja – zasady komplementarności przedsięwzięć rewitalizacyjnych
	Rozdz. 6.1. Przedsięwzięcia podstawowe	
	Rozdz. 6.2. Przedsięwzięcia uzupełniające	
Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem strategii IIT	Rozdz. 7. Mechanizmy integrowania działań	<ul style="list-style-type: none"> – podejście zintegrowane
	Rozdz. 11. Podsumowanie procesu włączenia społecznego (opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych)	
	Rozdz. 9. Opis struktury zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji	
	Rozdz. 10. System monitorowania i oceny GPR	
Rozdz. 12. Określenie niezbędnych zmian w uchwale o Komitecie Rewitalizacji		

Źródło: opracowanie własne IRMiR.

Poniżej za pomocą schematu zestawiono wszystkie czynności proceduralne, jakim podlegał dokument Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Gdańska w perspektywie jego funkcjonowania.

Rysunek 1. Cykl życia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Gdańska.

Źródło: opracowanie własne IRMiR.

2. Programy rewitalizacji w Gdańsku

2.1 Programy rewitalizacji do 2015 roku

Rewitalizacja, będąc procesem wieloletnim, wymaga ciągłości i konsekwencji związanej z koncentracją zasobów i działań wobec terenów zdegradowanych, przewidzianych do odnowy. Na terenie Gdańska rewitalizacja prowadzona jest od 2004 roku, początkowo za pomocą Programu Rewitalizacji Obszarów Zdegradowanych w Gdańsku – Lokalnego Programu Rewitalizacji (LPR).⁸ LPR z 2004 roku był pierwszym wieloletnim, strategicznym programem odnowy zdegradowanych fragmentów miasta w ujęciu społecznym, przestrzennym i gospodarczym. W 2009 roku przystąpiono do aktualizacji dokumentu LPR w oparciu o pogłębioną analizę problemów i potrzeb, w efekcie czego wskazano w programie 13 obszarów dotkniętych szczególnymi problemami degradacji o łącznej powierzchni 433 ha, tj.: Biskupia Górka, Dolne Miasto, Orunia, Angielska Grobla – Długie Ogrody, Stare Przedmieście, Dolny Wrzeszcz, Brzeźno, Jelitkowo, Św. Wojciech, Nowy Port, Grodzisko, Kolonia Abegga we Wrzeszczu i Letnica. Wobec ograniczonych możliwości finansowych do rewitalizacji wskazano cztery rejony o łącznej powierzchni ok. 190,5 ha, tj.: Nowy Port, Dolne Miasto, Letnica i Dolny Wrzeszcz⁹.

LPR zakładał poprawę wizerunku poszczególnych dzielnic poprzez działania inwestycyjne, tak aby zapoczątkować proces ich odnowy. Równolegle wdrażano programy społeczne skierowane do mieszkańców tych rejonów. Proces rewitalizacji traktowany był jako stymulator, który poprzez zainicjowane zmiany i wdrożone działania odwróci negatywne trendy i pozwoli dzielnicom na samodzielny rozwój. Działania w ramach programów rewitalizacji czterech rejonów Gdańska prowadzone były przy współfinansowaniu ze środków unijnych w ramach RPO 2007-2013. Po 2015 roku działania inwestycyjne i społeczne kontynuowane były ze środków budżetowych miasta Gdańska. Ponad 10-letnia pierwsza edycja procesu rewitalizacji Gdańska przyniosła zakładane rezultaty.

Na terenie Letnicy wykonane remonty budynków mieszkalnych poprawiły znacząco warunki życia mieszkańców. Szczególne znaczenie miała odnowa kwartałów i zespołów zabudowy mieszkaniowej, w tym likwidacja pieców węglowych. Poza remontami prowadzono działania, które poprawiły dostępność i ofertę usług społecznych. Szereg inwestycji miejskich, w tym budowa stadionu i nowego połączenia drogowego uatrakcyjniło ten rejon miasta. Od kilku lat na Letnicy w rejonie ulicy Uczniowskiej powstają zespoły zabudowy mieszkaniowej realizowane przez deweloperów.

---

⁸ Uchwała nr XXIII/689/04 Rady Miasta Gdańska z dnia 29 kwietnia 2004 r.

⁹ Uchwała nr XLVII/1308/10 Rady Miasta Gdańska z dnia 25 marca 2010 r.

Rysunek 2. Zdjęcia rejonu Letnicy w Gdańsku.

Wyremontowane budynki mieszkalne ul. Uczniowska

Wyremontowany budynek ul. Uczniowska 22

Źródło: fot. UMG.

Wyremontowana ulica Wajdeloty stała się modnym miejscem na mapie nie tylko Wrzeszcza Dolnego, ale i Gdańska. Przebudowana ulica symbolizuje zarówno poprawę wizerunku dzielnicy, jak i przede wszystkim zmiany gospodarcze, jakie dokonały się po otwarciu wielu lokali usługowych. Ulica Wajdeloty to aktualnie tętniąca życiem przestrzeń publiczna. Uruchomione w ramach działań społecznych Klub Młodego Wrzeszczaka (ul. Wajdeloty 14) oraz Klub Mieszkańca (ul. Waryńskiego 21) kontynuują prowadzenie programów edukacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży. Istotną częścią działań w tej części miasta był remont infrastruktury podziemnej, mający na celu poprawę stanu systemów odprowadzania wody opadowej – kanału ulgi dla Potoku Strzyży.

Podobnie jak w Letnicy, po pierwszych latach prac modernizacyjnych wzrosło zainteresowanie inwestycyjne rejonem Dolnego Wrzeszcza. Szczególne znaczenie ma tu kompleksowa przebudowa rejonu dawnego Browaru Heweliusz realizowana przez prywatnego inwestora, w ramach której 134 lokale mieszkalne zostały włączone do Państwowego Funduszu Rozwoju Nieruchomości w ramach Funduszu Mieszkań na Wynajem.

Rysunek 3. Zdjęcia rejonu Dolnego Wrzeszcza w Gdańsku.

Przebudowana ul. Wajdeloty/fot. UMG

Przebudowana ul. Wajdeloty wraz elewacjami frontowymi niektórych kamienic/fot. BRG

Źródło: fot. UMG/BRG.

Na terenie Dolnego Miasta kluczowym działaniem, które jednoznacznie kojarzy się z rewitalizacją, jest przemiana ulicy Łąkowej. Dzięki przeprowadzonym remontom dróg i kamienic nie tylko poprawił się wizerunek dzielnicy, ale również została wykreowana nowej jakości przestrzeń publiczna. Podobnie jak w Dolnym Wrzeszczu, poprawiono sprawność

systemów odprowadzania wód opadowych. Poza szerokim programem remontowym na Dolnym Mieście uruchomiono szereg działań społecznych, skierowanych zarówno do dzieci i młodzieży, jak i aktywizujących osoby bezrobotne. Od 2010 roku działa tu partnerstwo na rzecz lokalnej społeczności, którego celem jest kontynuacja działań po zakończeniu programów unijnych. Na przestrzeni 7 lat w projektach społecznych wzięło udział niemal 10 tys. osób. Efektem zmiany wizerunku jest coraz szersze zainteresowanie inwestorów tym rejonem miasta. Na Dolnym Mieście realizowane są nowe zespoły zabudowy, w tym zabudowy w ramach TBS-ów.

Rysunek 4. Zdjęcia rejonu Dolnego Miasta w Gdańsku.

Wyremontowany budynek ul. Dobra 8

Przebudowana ulica Łąkowa

Źródło: fot. BRG.

Działania rewitalizacyjne w Nowym Porcie dotyczyły utworzenia Centrum Sztuki Współczesnej Łaźnia i rewaloryzacji placu Ks. Gustkowicza. Wyremontowano także niektóre ulice, w tym torowiska tramwajowe i infrastrukturę podziemną. Mniejszy zasięg miały też programy społeczne realizowane w Domu Aktywnego Mieszkańca (Nowy Port Sztuki). Zapoczątkowane zostały jednak procesy społeczne oraz zainicjowano zmiany przestrzenne, które postanowiono kontynuować.

Rysunek 5. Zdjęcia rejonu Nowego Portu w Gdańsku.

Zrewaloryzowany Plac Ks. Gustkowicza/fot. UMG

Centrum Sztuki Współczesnej Łaźnia/fot. BRG

Źródło: fot. UMG/BRG.

Działania rewitalizacyjne w Gdańsku zostały docenione w Polsce i w Europie. Odnowa ulicy Wajdeloty w Dolnym Wrzeszczu została wyróżniona w konkursie *Najlepsza przestrzeń publiczna województwa pomorskiego w 2015 roku*. W uzasadnieniu przyznania nagrody podkreślono przede wszystkim, uruchomiony w efekcie przekształceń, potencjał tego terenu do przyciągania młodych ludzi, od których zależy przyszłość Gdańska. Kolejną nagrodę ulicy Wajdeloty przyznano w 2016 roku w konkursie na *Najlepiej zagospodarowaną przestrzeń*

publiczną w Polsce, organizowanym przez Towarzystwo Urbanistów Polskich i Związek Miast Polskich. Ulica Wajdeloty zwyciężyła w kategorii Rewitalizowana miejska przestrzeń publiczna. W uzasadnieniu nagrody podkreślono, że transformacja jednej z ważniejszych ulic Wrzeszcza została przeprowadzona w sposób kompleksowy oraz osiągnięto efekt synergii pomiędzy odnową fizyczną a ożywieniem społeczno-gospodarczym.

W 2016 roku, w europejskim konkursie RegioStars została doceniona rewitalizacja Dolnego Miasta. W konkursie zorganizowanym przez Komisję Europejską wyróżniane są najbardziej inspirujące i innowacyjne projekty regionalne, współfinansowane ze środków unijnych. W kategorii CityStar – *Innowacyjne rozwiązania dla zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich* rewitalizacja Dolnego Miasta otrzymała pierwszą nagrodę. W przypadku Dolnego Miasta podkreślono szerokie i wielopoziomowe partnerstwo organizacji społecznych, udział mieszkańców i włączenie podmiotów prywatnych. Podkreślono włączenie lokalnej społeczności do projektu, od poziomu badania potrzeb do realizacji połączonych działań społecznych i kulturalnych, ukierunkowanych na walkę z wykluczeniem społecznym, w tym w szczególności skierowanych do dzieci.

Projekt rewitalizacji Dolnego Miasta został ponownie nominowany w plebiscycie RegioStars, w ramach jubileuszowej edycji konkursu w 2022 roku, w której wzięły udział projekty nagrodzone w ubiegłych latach, charakteryzujące się wysokim potencjałem kreowania zmian społecznych związanych ze stylem życia mieszkańców, sposobem korzystania z przestrzeni miejskich, wzrostem odpowiedzialności za miejsce zamieszkania oraz tożsamości lokalnej.

Dodatkowo projekt odnowy Dolnego Miasta, a także ul. Wajdeloty we Wrzeszczu zwyciężyły w plebiscycie Skrzydła Trójmiasta w kategorii Nowe Oblicza Trójmiasta, natomiast projekt rewitalizacji Oruni nagrodzono w kategorii *Sztorm Europejski – Infrastruktura* w konkursie Pomorskie Sztormy w 2020 roku.

2.2 Programy rewitalizacji po 2015 roku

Wraz ze zmianą warunków prowadzenia rewitalizacji w Polsce za sprawą ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, Gdańsk przystąpił do opracowania nowego programu – gminnego programu rewitalizacji (GPR). W tym celu w 2015 roku została ponownie przeprowadzona analiza zróżnicowania wewnątrzmijskiego w celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz rewitalizacji w Gdańsku – w oparciu o metodykę ustawy o rewitalizacji. Diagnoza potwierdziła utrzymywanie się zjawisk kryzysowych na terenie ośmiu fragmentów miasta, które zostały wskazane jako zdegradowane:

- 1) Biskupia Górka/Stary Chełm o powierzchni 104,60 ha,
- 2) Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście o powierzchni 87,24 ha,
- 3) Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście o powierzchni 165,29 ha,
- 4) Orunia o powierzchni 145,26 ha,
- 5) Stogi Mieszkaniowe o powierzchni 136,84 ha,
- 6) Brzeźno – osada rybacka o powierzchni 40,20 ha,
- 7) Przeróbka Mieszkaniowa o powierzchni 30,02 ha,
- 8) Angielska Grobla o powierzchni 19,65 ha.

Z uwagi na szczególną koncentrację negatywnych zjawisk oraz istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, do obszaru rewitalizacji weszły ostatecznie następujące fragmenty miasta, wskazane wyżej jako zdegradowane:

- 1) Biskupia Górka/Stary Chełm,
- 2) Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście,
- 3) Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście,
- 4) Orunia¹⁰.

Tym samym założono kontynuację procesu rewitalizacji wobec dzielnic Nowy Port oraz Dolne Miasto. Diagnoza zjawisk kryzysowych nie potwierdziła bowiem występowania kryzysu na terenach Letnicy oraz Dolnego Wrzeszcza.

Założeniem polityki miasta wobec obszarów, które dotychczas podlegały rewitalizacji, jest ciągłość działań. Szczególne znacznie w tym kontekście nabiera znaczenia podtrzymywanie dynamiki działań społecznych, tak aby ich efekty nie zanikły. Niezwykle ważne jest kontynuowanie działań społecznych skierowanych do lokalnej społeczności. Odbyna się to na terenie Letnicy oraz Wrzeszcza z udziałem podmiotów społecznych, finansowanych m.in. w ramach zadań publicznych ze środków Gminy Miasto Gdańsk, włączających mieszkańców w życie kulturalne i społeczne, przykładowo:

- Gdański Archipelag Kultury działający w ramach domu kultury GAMA (ul. Starowiejska 14, Letnica) realizuje działania artystyczne, rozwijające zainteresowania plastyczne, muzyczne i teatralne mieszkańców, oraz działania integrujące międzypokoleniowe (np. Zjazd Letniczan, warsztaty homerecordingu),
- klub sąsiedzki Letnica, działający przy Publicznej Szkole Podstawowej HEVELIUS (ul. Sucha 29), prowadzony przez Fundację RC, którego celem jest animacja lokalnej społeczności poprzez warsztaty, spotkania oraz inne aktywności przeznaczone dla dzieci, młodzieży i dorosłych,
- klub sąsiedzki Cafe Albert przy ulicy Waryńskiego 21, mający na celu integrację wspólnoty sąsiedzkiej w dzielnicy Dolny Wrzeszcz poprzez zwiększanie aktywności społeczności lokalnej w efekcie animacji współpracy sąsiedzkiej oraz aktywizacji lokalnych liderów,
- Klub Młodego Wrzeszczaka w Dolnym Wrzeszczu przy ul. Wajdeloty 14/2, który odpowiada za organizację czasu wolnego dzieci i młodzieży, a w konsekwencji za integrację społeczną mieszkańców dzielnicy.

Natomiast wobec 4 podobszarów rewitalizacji realizowany jest od 2017 roku program odnowy, ujęty w GPR z użyciem przedsięwzięć rewitalizacyjnych wspierających odnowę społeczną, przestrzeni oraz zabudowy poszczególnych osiedli. Celem głównym procesu jest wysoka spójność społeczna i przestrzenna, poprawa wizerunku i ożywienie gospodarcze obszaru rewitalizacji.

W Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Gdańska na lata 2017-2023 założono realizację łącznie 70 przedsięwzięć rewitalizacyjnych na wszystkich podobszarach. Połowę z nich stanowią przedsięwzięcia podstawowe, a drugą uzupełniające. Realizatorami przedsięwzięć są poszczególne wydziały i jednostki organizacyjne Urzędu Miejskiego w Gdańsku, TBS Motława, a także organizacje pozarządowe oraz wspólnoty mieszkaniowe wyłaniane w konkursach.

---

¹⁰ Uchwałą nr LIX/1484/23 RMG z dnia 9 lutego 2023 r. zmieniającą Uchwałę w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w mieście Gdańsku dokonano zmiany zasięgu podobszaru Orunia – z 145,26 ha na 239,71 ha.

Zgodnie z raportem z ewaluacji GPR Miasta Gdańska, według stanu na sierpień 2022 roku:

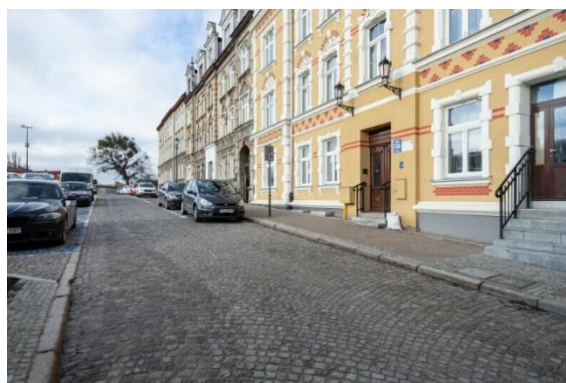
- zakończono realizację 13 szt. przedsięwzięć podstawowych (37%), a 22 szt. (63%) pozostawało w trakcie realizacji,
- zakończono realizację 50% przedsięwzięć uzupełniających (17 szt.), a 44% pozostawało w trakcie realizacji (15 szt.).¹¹

W ramach GPR Miasta Gdańska na lata 2017-2023 na podobszarze Biskupia Górka/Stary Chełm zrealizowano działania z zakresu zagospodarowania przestrzeni publicznej i terenów zielonych przy ul. Styp-Rekowskiego. Przestrzeń przystosowano do funkcji rekreacyjnych poprzez budowę ciągów pieszych, urządzenie małej architektury i zieleni, montaż urządzeń sportowo-rekreacyjnych oraz wyposażenie w oświetlenie parkowe i monitoring. Na potrzeby działań społecznych wyremontowano lokal dla Centrum Wsparcia Seniora przy ul. Biskupiej 4 oraz uruchomiono Centrum Wsparcia Rodzin w budynku przy ul. Biegańskiego 8 (lokalizacja zastępcza). Rozpoczęto remont i adaptację lokalu przy ul. Styp-Rekowskiego 16 do prowadzenia działań społecznych w ramach Centrum Wsparcia Rodziny. W wyremontowanym budynku powstanie biblioteka społeczna, sala taneczna, sala komputerowa oraz siedziba Rady Dzielnicy. Budynek odpowie na potrzeby użytkowników, dzięki specjalnie przystosowanym pomieszczeniom dla matek z dziećmi, seniorów oraz poradniom psychologicznym, salom mediacyjnym i pomieszczeniom edukacyjnym. Kolejnym zrealizowanym zadaniem była przebudowa ul. Górka. Ulica zyskała nową nawierzchnię z kostki kamiennej. Ponadto przebudowane zostały chodniki oraz pojawiło się stylizowane oświetlenie i ławki. Ważnym elementem inwestycji była przebudowa sieci gazowej i wodociągowej. Rozpoczęto przebudowę ulic: Biskupia, Na Stoku, Salwator i Zaroślak. W ramach prac wykonywana jest wymiana nawierzchni jezdni, przebudowa sieci podziemnych oraz instalacja oświetlenia wraz monitoringiem. W przyszłości na wspomnianych ulicach pojawią się także elementy małej architektury.

Rysunek 6. Zdjęcia zrealizowanych działań w ramach rewitalizacji podobszaru Biskupia Górka/Stary Chełm.

Miejsce integracji społeczności lokalnej/fot. BRG

Wyremontowana ul. Górka/fot. DRMG

¹¹ Badanie ewaluacyjne Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Gdańska na lata 2017-2023. Raport końcowy, Gdańsk, sierpień 2022 r., s. 9

Zrewaloryzowany Plac Styp-Rekowskiego/fot. DRMG

Źródło: fot. BRG/DRMG.

Na podobszarze Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście zrealizowano zagospodarowanie terenu Opływ Motławy, stanowiącego cenne dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze¹². W ramach inwestycji przywrócono historyczną formę bastionów, uporządkowano teren i przebudowano pieszą promenadę. Teren został wyposażony w ławki, leżaki, stojaki rowerowe, nowe oświetlenie i monitoring oraz nowe nasadzenia w postaci krzewów i bylin. Pojawiła się także ścieżka dydaktyczna dla najmłodszych, plac zabaw oraz plac rekreacyjny. Na szczycie bastionów odtworzono profile ławek strzelniczych i zamontowano lunety. Na potrzeby działań społecznych zaadaptowano budynek przy ul. Królikarnia 13. W wyremontowanym obiekcie powstały sale przystosowane do potrzeb uczestników Placówki Wsparcia Dziennego m.in. pracownia muzyczna, pracownia plastyczna, sala nauki, sala relaksu, kuchnia, jadalnia, a także duża sala wielozadaniowa wyposażona w nowoczesny sprzęt multimedialny oraz lustra do prowadzenia zajęć ruchowych. Na potrzeby Centrum Wsparcia i Terapii Rodzin wyremontowano lokal przy ul. Radnej 3/2. Ponadto przebudowano i zmodernizowano drogi wraz z infrastrukturą podziemną na ulicach Przyokopowej, Wierzbowej i Polnej. Ulice zyskały nową nawierzchnię z kostki kamiennej, powstały miejsca postojowe, pojawiła się mała architektura w postaci ławek, koszy na śmieci i ozdobnych donic. Został również zamontowany monitoring i oświetlenie. Rozpoczęto przebudowę ul. Chłodnej, ul. Sempołowskiej, ul. Królikarnia i Reduta Dzik. Na ulicach ułożona zostanie kamienna kostka, wykonane zostaną chodniki i oświetlenie. W ramach inwestycji przebudowane zostaną sieci podziemne.

---

¹² Planowane zakończenie prac w listopadzie 2023 roku.

Rysunek 7. Zdjęcia zrealizowanych działań w ramach rewitalizacji podobszaru Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście.

Wyremontowana ul. Przykopowa/fot. BRG

Wyremontowana ul. Wierzbowa/fot. BRG

Wyremontowane kamienice przy ul. Toruńskiej/fot. UMG

Źródło: fot. BRG/UMG.

Na podobszarze Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście wyremontowano dwa lokale na cele społeczne: Youth Point przy ul. Na Zaspę 53, w którym Stowarzyszenie 180 stopni prowadzi działania wspierające skierowane do młodzieży oraz budynek przy ul. Floriańskiej 3, w którym powstał Klub Aktywnego Mieszkańca – placówka skierowana do rodzin mieszkających na terenie Nowego Portu. Ponadto przebudowane i zmodernizowane zostały drogi: ul. Ks. Góreckiego, Strajku Dokerów i Wilków Morskich wraz z infrastrukturą podziemną. Projekt poprawił estetykę przestrzeni oraz warunki drogowe w dzielnicy, a także wyeksponował historyczne walory Nowego Portu. Zainstalowano również oświetlenie i miejski monitoring oraz ustawiono ławki i kosze na śmieci. Uzupełnieniem powyższych inwestycji były działania społeczne aktywizujące i integrujące mieszkańców, m.in. działania podwórkowe.

Rysunek 8. Zdjęcia zrealizowanych działań w ramach rewitalizacji podobszaru Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście.

Wyremontowane kamienice przy ul. Rybołowców/fot. BRG

Wyremontowana ul. Wilków Morskich/fot. DRMG

Zrewaloryzowane podwórk przy ul. Na Zaspę/fot. BRG

Źródło: fot. BRG/DRMG.

Na podobszarze rewitalizacji Orunia przy ul. Dworcowej 11 wybudowano nowy budynek na potrzeby domu sąsiedzkiego „Gościenna Przystań”. W ramach inwestycji w nowym domu sąsiedzkim znalazły się m.in. punkt przedszkolny, siłownia, sale do prowadzenia warsztatów i spotkań, klub młodych czy otwarta kuchnia. Działalność placówki skierowana jest przede wszystkim do osób młodych. Kolejną inwestycją był remont i modernizacja dawnego Ratusza Oruńskiego, który od 2010 roku stał pusty. Dwa piętra budynku zajęła filia Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej. Do ratusza przeniesiono również siedziby Rady Dzielnicy Orunia-Św. Wojciech-Lipce oraz Gdańskiej Fundacji Innowacji Społecznej. Podobszar Orunia wzbogacił się również o dwa zrewaloryzowane tereny zieleni: skwer Gościenna i park przy ul. Związkowej. Uzupełnieniem prac technicznych były działania społeczne prowadzone przez lokalne organizacje pozarządowe. Objęły one m.in. integrację mieszkańców poprzez wspólne urządzenie podwórek czy działania kierowane do dzieci w Przystanku Ubocze.

Rysunek 9. Zdjęcia zrealizowanych działań w ramach rewitalizacji podobszaru Orunia.

Dom Sąsiedzki przy ul. Dworcowej 11

Wyremontowany budynek Ratusza Oruńskiego

Źródło: fot. BRG.

Na poprawę jakości życia mieszkańców całego obszaru rewitalizacji wpłynęły również wykonane remonty budynków mieszkalnych komunalnych oraz tych należących do wspólnot mieszkaniowych.

Proces rewitalizacji Gdańska uzupełnia dodatkowo program inwestycji w formule partnerstwa publiczno-prywatnego (PPP), realizowany obecnie na terenie Dolnego Miasta.

W zamian za pakiet terenów inwestycyjnych zostanie zrealizowany przez inwestora szereg działań służących realizacji celów publicznych. Cele publiczne opracowane zostały z uwzględnieniem wniosków i propozycji zgłaszanych przez mieszkańców w toku konsultacji społecznych. Pakiety działań z zakresu realizacji celów publicznych obejmują m.in. rewaloryzację przestrzeni publicznych, budowę mieszkań komunalnych, przebudowy i remonty dróg i infrastruktury technicznej. Taki sam mechanizm miasto planuje zastosować w Nowym Porcie.

Ponadto miasto Gdańsk wdraża na tym podobszarze komplementarne do procesu rewitalizacji zadanie, związane z modernizacją energetyczną 12 budynków, w ramach projektu pn. „Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków mieszkalnych i użytkowych zlokalizowanych na terenie Gminy Miasta Gdańska” współfinansowanego przez środki RPO WP na lata 2014-2020, Działanie 10.01 Efektywność energetyczna – mechanizm ZIT.

Pomimo niepełnej realizacji wszystkich działań, badanie ewaluacyjne GPR przeprowadzone w 2022 roku wskazało na szereg pozytywnych efektów wdrażania programu. Kluczowym aspektem, który uległ poprawie, jest zmiana postrzegania podobszarów rewitalizacji.

Dokonująca się zmiana społeczna, jak i zmiany infrastrukturalno-przestrzenne, wpłynęły na wzrost atrakcyjności tych terenów jako miejsca odwiedzin czy miejsca zamieszkania. Poprawiła się estetyka przestrzeni w efekcie remontów elewacji kamienic. Podjęto również działania mające na celu podniesienie jakości przestrzeni publicznych poprzez poprawę stanu ich zagospodarowania - wzrosła m.in. liczba obiektów małej architektury, dokonano nowych nasadzeń.¹³

W efekcie realizowanego procesu rewitalizacji nastąpiło pogłębienie współpracy pomiędzy różnymi podmiotami działającymi na podobszarach rewitalizacji, które posiadają bogate i wieloletnie doświadczenia w realizacji działań społecznych. Wykorzystywane jest ono do realizacji działań oddolnych, organizowanych przez lokalnych liderów, znających potrzeby lokalnych społeczności, co wpływa na większy poziom oddziaływania procesu rewitalizacji na mieszkańców.¹⁴

Badanie ewaluacyjne GPR wskazało na widoczną poprawę części monitorowanych zjawisk kryzysowych. Kluczowym problemem jest jednak potrzeba dłuższego oczekiwania na pojawienie się pozytywnych rezultatów w sferze społecznej, w szczególności obejmujących zagadnienia wykluczenia społecznego. Procesy dotyczące przemian społecznych są długotrwałe, stąd efekty tych działań będą widoczne w dłuższej perspektywie czasowej.

Dodatkowo raporty z monitorowania wskaźników kryzysowych za lata 2016-2020 wskazują, że obszar rewitalizacji nadal osiąga gorsze wyniki od ogólnej średniej dla Gdańska.

„Do obszarów o najniższych wartościach wskaźnika syntetycznego należy obszar rewitalizacji, złożony z 4 podobszarów: Biskupia Górka/Stary Chelm, Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście, Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście oraz Orunia” (Analiza wskaźnikowa, raporty za lata 2016-2020).

„Wynikowa mapa pokazująca natężenie zjawisk kryzysowych potwierdza, że obszar rewitalizacji w Gdańsku obejmuje tereny, gdzie kumulują się negatywne zjawiska i procesy.” Analiza wskaźnikowa, raport za 2021).

Brak realizacji pełnych założeń GPR Miasta Gdańska w perspektywie do 2023 roku wymaga wydłużenia horyzontu obowiązywania tego programu na kolejne lata. Kontynuacja polityki rewitalizacyjnej miejskich obszarów zdegradowanych Gdańska po 2023 roku umożliwi uwzględnienie rekomendacji z badania ewaluacyjnego on-going tego procesu, które wskazują m.in. na konieczność włączenia do regulacji GPR uwarunkowań związanych m.in. z nową polityką spójności UE na lata 2021-2027, czy też postpandemiczną sytuacją społeczno-gospodarczą.

W efekcie przygotowań do opracowania zaktualizowanej wersji GPR Miasta Gdańska w perspektywie po 2023 roku, przystąpiono również do aktualizacji uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Gdańsku. Uchwałą nr LIX/1484/23 RMG z dnia 9 lutego 2023 r. zmieniającą Uchwałę w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w mieście Gdańsku, dokonano zmiany zasięgu podobszaru Orunia – z 145,26 ha na 239,71 ha. Opis szczegółowych ustaleń w zakresie delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Gdańsku zawarto w rozdz. 4.1. Podsumowanie wyników delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

---

¹³ Tamże, s. 21

¹⁴ Tamże, s. 22

3. Kontekst strategiczny

3.1 Strategie i powiązania ponadlokalne

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 (SRW)¹⁵

Proces rewitalizacji nie znajduje istotnego odzwierciedlenia w SRW, w niewielkim tylko stopniu przywołując zagadnienie rewitalizacji. Utożsamiane jest ono przede wszystkim z wymiarem przestrzennym procesu jako środka do poprawy jakości życia mieszkańców. Cel operacyjny 2.3. Kapitał społeczny wskazuje na konieczność rozwoju *przyjaznych, otwartych i dostępnych przestrzeni publicznych* w ramach kompleksowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Strategia wskazuje również konieczność kontynuacji *kompleksowych programów rewitalizacji dla miejskich obszarów zdegradowanych*.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030 (PZPW)¹⁶

PZPW dostrzega w procesie rewitalizacji przede wszystkim szansę na ograniczenie rozprzestrzeniania się zabudowy na terenach otwartych. *Cel 1. Wysoka jakość przestrzeni zamieszkania i pracy* wskazuje na *ograniczenie wprowadzania nowego zainwestowania na tereny otwarte, poprzez intensyfikację wykorzystania terenów już zagospodarowanych (w tym rewitalizację obszarów zdegradowanych)*. Kierunkiem polityki przestrzennej województwa w tym zakresie jest *kształtowanie struktur sieci osadniczej zgodnie z wymogami ładu przestrzennego poprzez zasadę pierwszeństwa wykorzystania obszarów istniejącego zagospodarowania oraz ograniczania rozwoju osadnictwa na terenach otwartych, polegająca na: regeneracji obszarów zdegradowanych, w szczególności poprzez rewitalizację oraz inne działania mające na celu przywrócenie im utraconych walorów lub/i nadanie nowych funkcji (modernizacja, rewaloryzacja, adaptacja, rekultywacja, remediacja itd.)*.

Zagadnienia związane z rewitalizacją pojawiają się również w kontekście mieszkalnictwa, wskazując na działania w zakresie *rewitalizacji zdegradowanych struktur mieszkaniowych, która w aspekcie przestrzenno-funkcyjnym służy w szczególności poprawie warunków mieszkaniowych i zdrowotnych mieszkańców oraz zmniejszeniu oddziaływania na środowisko, m.in. poprzez redukcję zużycia energii i wody*.

Rewitalizacja obszarów zdegradowanych jest również wskazywana w kierunku *wzmacniania relacji funkcjonalno-przestrzennych miejskich obszarów funkcjonalnych z wykorzystaniem ich zróżnicowanych potencjałów poprzez tworzenie warunków przestrzennych do rozwoju funkcji wzmacniających potencjały miast rdzeniowych*. Zagadnienie to w szczególności dotyczy Gdańska stanowiącego rdzeń aglomeracji trójmiejskiej.

3.2 Spójność działań strategicznych na poziomie gminnym

Gminny Program Rewitalizacji jest lokalnym dokumentem operacyjnym. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, GPR musi być powiązany z kluczowymi dokumentami definiującymi politykę miejską: strategią rozwoju miasta oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta, a także z przyjętymi politykami sektorowymi w szczególności dotyczącymi rozwiązywania problemów społecznych.

---

¹⁵ Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 przyjęta Uchwałą nr 376/XXXI/21 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 12 kwietnia 2021 r.

¹⁶ Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030 przyjęty Uchwałą nr 318/XXX/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 grudnia 2016 r.

Gdańsk 2030 Plus. Strategia Rozwoju Miasta¹⁷

Osadzenie GPR w kontekście polityki miasta oparte jest o zasadę synergii. Cele stawiane w GPR są zgodne i powiązane bezpośrednio z celami postawionymi w Strategii Rozwoju Miasta. Gdańska strategia uległa aktualizacji w 2022 roku m.in. z uwagi na zmianę przepisów określających wymagania merytoryczne dla strategii rozwoju. Jednym z działań podjętych przy aktualizacji było przeprowadzenie badania ankietowego priorytetów rozwojowych miasta na najbliższe 10 lat. Respondenci najczęściej wskazywali następujące kwestie: zieleń w mieście, transport publiczny i rewitalizację dzielnic.

Strategia rozwoju wskazuje na 4 główne cele rozwojowe Gdańska:

- *Cel 1. Zielone miasto,*
- *Cel 2. Wspólne miasto,*
- *Cel 3. Dostępne miasto,*
- *Cel 4. Innowacyjne miasto.*

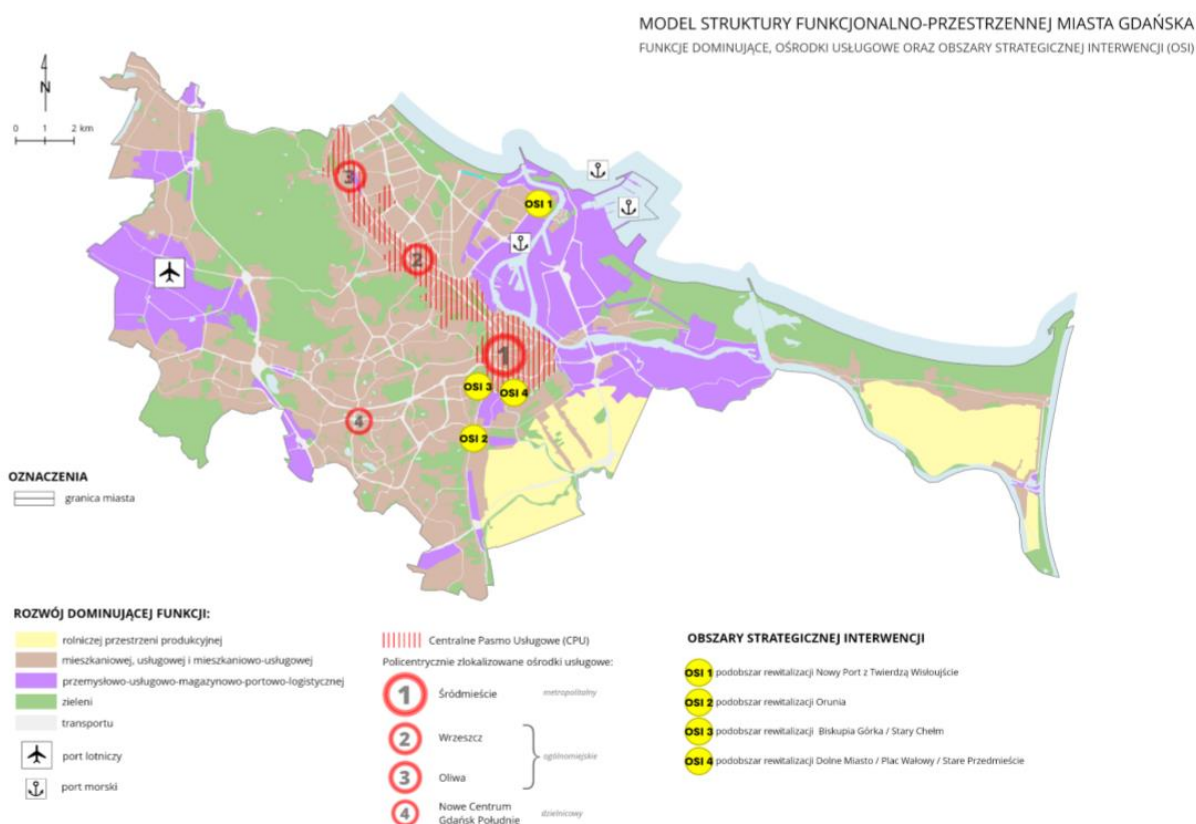
W ramach Celu 3. Kierunek działania nr 3.6. *Tworzenie estetycznych, wielofunkcyjnych i dostępnych przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom, miejsc spotkań i wypoczynku oraz rewitalizacja* bezpośrednio odwołuje się do rewitalizacji, jednakże w jej aspekcie przestrzennym. Również w pozostałych kierunkach działań można odnaleźć powiązania z zagadnieniami realizowanymi w ramach rewitalizacji, w szczególności dotyczy to Celu 2. skoncentrowanego na jakości życia społecznego mieszkańców Gdańska, stanowiącymi podstawę procesu.

Rewitalizacja ma również swoje istotne odzwierciedlenie w wymiarze przestrzennym strategii rozwoju Gdańska. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej wskazuje Obszary strategicznej interwencji (OSI), czyli obszary problemowe, charakteryzujące się niekorzystnymi zjawiskami w sferze społecznej i ekonomicznej, wymagające interwencji nakierowanej na przełamanie barier rozwojowych. OSI stanowią obecne podobszary rewitalizacji wskazane w GPR (Rysunek 10).

---

¹⁷ Gdańsk 2030 Plus. Strategia Rozwoju Miasta przyjęta Uchwałą nr LIV/1363/22 Rady Miasta Gdańska z dnia 29 września 2022 r.

Rysunek 10. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta Gdańska.

Źródło: *Gdańsk 2030 Plus. Strategia Rozwoju Miasta.*

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Gdańska¹⁸

Obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Gdańska zostało uchwalone w 2018 roku, w kolejnym roku dokonano zmiany dokumentu. Studium w niewielkim tylko stopniu odwołuje się do procesu rewitalizacji. Wśród głównych celów rozwoju przestrzennego wskazano rozwój gospodarczy i społeczny poprzez rewitalizację obszarów zdegradowanych. Rewitalizacji doszukać się można również pośród głównych kierunków rozwoju miasta, wskazujących na rozwój miasta do wewnątrz jako najważniejszy kontynuowany kierunek przekształceń struktury miejskiej, który ma odbywać się właśnie poprzez rewitalizację wybranych zespołów urbanistycznych o walorach kulturowych.

Drugi z głównych kierunków rozwoju wskazuje na rewitalizację terenów zdegradowanych w ramach Centralnego Pasma Usługowego (CPU), będącego obszarem koncentracji usług i funkcji o znaczeniu metropolitalnym. W zasięgu CPU znajduje się podobszar rewitalizacji Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście oraz część podobszaru Biskupa Górka/Stary Chełm. W innych częściach kierunków studium można odnaleźć bezpośrednie odwołania do podobszarów rewitalizacji objętych GPR. Dokument wskazuje również na priorytetowość obszarów rewitalizowanych i zdegradowanych do objęcia planami miejscowymi.

¹⁸ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Gdańska zostało przyjęte Uchwałą nr LI/1506/18 Rady Miasta Gdańska z dnia 23 kwietnia 2018 r., zmienione Uchwałą nr XII/218/19 z dnia 27 czerwca 2019 r.

Podobszary Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście i Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście zostały wskazane jako obszary, na których niezbędne jest uzupełnienie i rozbudowa sieci odwadniającej z uwagi na niekorzystne warunki retencyjne. Podobszary Orunia i Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście mają pełnić rolę ośrodków wspomagających, czyli lokalnych centrów usługowych dla zespołu obiektów uzupełniających lub zastępujących ofertę ośrodka dzielnicowego.

Ponadto studium kilkakrotnie przywołuje termin „rewitalizacji”, w kontekście niezwiązanym z rewitalizacją rozumianą jako proces przede wszystkim społeczny, ukierunkowany na poprawę jakości życia. Dokument odwołuje się do „rewitalizacji połączeń kolejowych” i „rewitalizacji przystanków kolejowych” oraz działań remontowych i rewaloryzacyjnych w przestrzeniach publicznych.

Gdańska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych do roku 2030 (SRPS)¹⁹

Adresatami tak GPR, jak i SRPS są mieszkańcy Gdańska ze szczególnym uwzględnieniem osób z trudnościami, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Jest to podstawowe powiązanie obu programów.

Głównym celem strategicznym postawionym w SRPS jest zwiększenie spójności społecznej i jakości wsparcia osób z trudnościami, zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Spośród trzech celów strategicznych program rewitalizacji wpisuje się w dwa z nich. Pierwszym jest cel 1. *rozwój wsparcia skierowanego do osób i rodzin w pokonywaniu trudności, ubóstwa lub wykluczenia społecznego* oraz cel 2. *zwiększenie zintegrowania i udziału wszystkich polityk publicznych w rozwiązywanie problemów społecznych*.

Spośród kierunków działań wskazanych w SRPS program rewitalizacji zawiera m.in. kierunek 2 – *wzmacnianie i rozwój partycypacji społecznej*. Efektem działań w jego ramach, pożądanym zarówno w SRPS, jak i w GPR będzie podejmowanie bardziej trafnych decyzji i kierowanie wsparcia tam, gdzie jest ono najbardziej potrzebne. Kolejnym wspólnym kierunkiem działań jest trzeci, który zakłada rozwój partnerstwa i solidarności na co dzień. Działania społeczne na każdym z podobszarów rewitalizacji realizowane będą w oparciu o partnerów lokalnych, wyłonionych w konkursach grantowych. Działaniami realizującymi wspólne cele będą też inwestycje planowane w ramach GPR dotyczące zwiększenia dostępności do usług publicznych – kierunek 7 w SRPS.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Gdańska na lata 2021-2023 z perspektywą do roku 2025 (POŚ)²⁰

Pośród obszarów interwencji wskazywanych w POŚ powiązanych bezpośrednio z GPR w zakresie gleb znalazła się *rekultywacja terenów zdegradowanych i zanieczyszczonych. Remediacja zdegradowanego i zanieczyszczonego terenu Szańca Zachodniego w Gdańsku Nowym Porcie*. Wskazany teren należy do podobszaru rewitalizacji Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście.

---

¹⁹ Gdańska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych do roku 2030 została przyjęta do realizacji Uchwałą nr XXX/846/16 Rady Miasta Gdańska z dnia 27 października 2016 r.

²⁰ Program Ochrony Środowiska dla Miasta Gdańska na lata 2021-2023 z perspektywą do roku 2025 został przyjęty do realizacji Uchwałą nr XXXIX/1020/21 Rady Miasta Gdańska z dnia 30 października 2021 r.

4. Synteza pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji

4.1 Podsumowanie wyników delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Delimitacja obszarów zdegradowanych Gdańsk 2015²¹

W roku 2016 Rada Miasta Gdańska przyjęła uchwałę w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji²², którą poprzedziła analiza zróżnicowania wewnątrzmijskiego, opracowana w postaci dokumentu pn. *Delimitacja obszarów zdegradowanych Gdańsk 2015*. Ustanowione granice obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji były efektem uwzględnienia wymogów ustawy o rewitalizacji, Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 Ministerstwa Rozwoju, wytycznych RPO WP na lata 2014-2020 oraz wyników konsultacji społecznych. Delimitację przeprowadzono z użyciem metody podziału przestrzeni na strefy funkcjonalno-przestrzenne: jednostki urbanistyczne. Obszar miasta podzielony został według następujących kryteriów: funkcja terenu, fizjonomia terenu (zabudowa, jej charakter i okres powstania), intensywność użytkowania i zaludnienia oraz renta położenia. Na podstawie wymienionych uwarunkowań wyznaczono 8 stref funkcjonalno-przestrzennych:

- lasy,
- jednostki urbanistyczne powstałe po 1970 roku,
- obszary zróżnicowanej funkcjonalnie zabudowy mieszkaniowo-usługowej o udziale własności komunalnej poniżej 30%,
- tereny położone w centralnym paśmie usługowym Aglomeracji Trójmiejskiej, koncentrację funkcji metropolitalnych,
- tereny przemysłowe, składowe, wojskowe, handel wielkopowierzchniowy, oczyszczalnie ścieków itp.,
- tereny sportu i rekreacji, kampusy uniwersyteckie, zieleń parkowa, obszary ochrony przyrody, ogródki działkowe,
- tereny o ekstensywnym zaludnieniu – poniżej 1% mieszkańców Gdańska,
- obszary o dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowej powstałej przed 1970 rokiem.

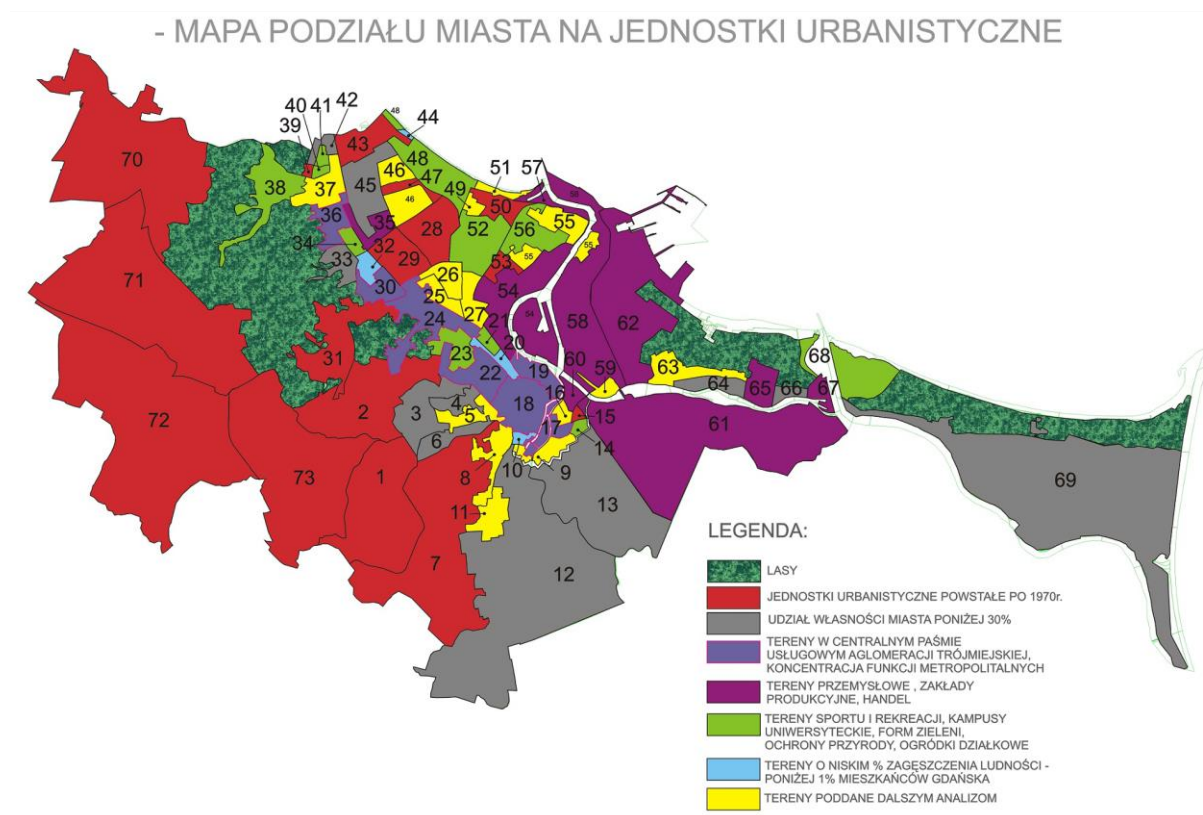
Opierając się na ww. założeniach wyznaczono 73 jednostki urbanistyczne, z których 15 wskazano do dalszych analiz jako potencjalne obszary zdegradowane, dla których przeprowadzono analizy wskaźnikowe w trzech podsystemach: społecznym, gospodarczym i przestrzennym.

---

²¹ *Delimitacja obszarów zdegradowanych Gdańska 2015* Referat Rewitalizacji Urzędu Miejskiego w Gdańsku, opracowanie Gdańsk 2015

²² Uchwała Nr XXII/607/16 RMG z dnia 28 kwietnia 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji w mieście Gdańsku

Rysunek 11. Podział miasta na jednostki urbanistyczne na potrzeby delimitacji obszarów zdegradowanych.

Źródło: „Delimitacja obszarów zdegradowanych Gdańsk 2015” opracowanie Referat Rewitalizacji Urzędu Miejskiego w Gdańsku, Gdańsk 2015.

Katalog wskaźników został opracowany na podstawie wytycznych IZ RPO WP oraz uzupełniony analizą salda migracji i frekwencji wyborczej. Zestaw wskaźników w podziale na obligatoryjne i fakultatywne przedstawia Tabela 2. W toku analizy w formie tabelarycznej przedstawiono punkty przyznane poszczególnym wartościom wskaźnika, a następnie porównano wyniki z wartościami referencyjnymi dla Gdańska i dla województwa pomorskiego.

Tabela 2. Wskaźniki obowiązkowe i fakultatywne wykorzystane przy delimitacji obszaru zdegradowanego w 2015 roku.

Typ	Wskaźnik
Podsystem społeczny	
Obowiązkowy	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności
Obowiązkowy	Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym
Obowiązkowy	Liczba przestępstw na 1 tys. ludności
Fakultatywny	Liczba mieszkań komunalnych z zaległościami czynszowymi powyżej 3 miesięcy w liczbie mieszkań komunalnych na danym obszarze
Fakultatywny	Wyniki egzaminów państwowych w szkołach podstawowych
Fakultatywny	Odsetek osób niepełnosprawnych
Dodatkowy	Saldo migracji
Dodatkowy	Frekwencja wyborcza w Gdańsku
Podsystem gospodarczy	
Obowiązkowy	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób
Obowiązkowy	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności
Obowiązkowy	Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym w ogólnej liczbie ludności
Fakultatywny	Procentowy udział podmiotów gospodarczych o żywotności krótszej niż 3 lata
Podsystem przestrzenny	
Obowiązkowy	Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 r. w ogólnej liczbie budynków
Obowiązkowy	Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na osobę
Fakultatywny	Udział procentowy budynków wymagających remontu (zakwalifikowanych do prac remontowych przez zarządców lub BOM) w ogólnej liczbie budynków w obszarze
Fakultatywny	Udział procentowy budynków zabytkowych, gdzie za budynki zabytkowe uznaje się budynki wpisane do rejestru zabytków

Źródło: opracowanie własne BRG.

Przeprowadzona analiza pozwoliła na wyłonienie obszarów, w których zachodziło najwięcej negatywnych zjawisk, i w których wskazana była interwencja. Wyniki analizy wskaźnikowej ukazuje Tabela 3.

Tabela 3. Podsumowanie analizy wskaźnikowej dla wszystkich jednostek badanych pod kątem wyznaczenia jako obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji.

Jednostki urbanistyczne	Liczba mieszkańców obwodu lub rejonu	Podsystem społeczny						Podsystem gospodarczy				Podsystem przestrzenny			
		WSKAŹNIKI KLUCZOWE			WSKAŹNIKI FAKULTATYWNE			WSKAŹNIKI KLUCZOWE			WSKAŹNIK FAKULTATYWNY	WSKAŹNIKI KLUCZOWE		WSKAŹNIK FAKULTATYWNY	
		Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności	Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym	Liczba przestępstw na 1 tys. Ludności	Liczba mieszkań komunalnych z zaległościami czynszowymi > 3 miesiący w liczbie mieszkań komunalnych	Wyniki egzaminów państwowych w szkołach podstawowych	Odszetek osób niepełnosprawnych	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób	Odszetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Odszetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej	Procentowy udział podmiotów gospodarczych o żywotności krótszej niż 3 lata	Liczba budynków wybudowanych przed 1970 do ogólnej liczby budynków	Przeciętna powierzchnia lokalu na osobę	Udział procentowy budynków wymagających remontu	Udział procentowy budynków zabytkowych
5 Siedlce	10033	0	0	9	13	9	5	0	15	0	12	12	4	13	11
8 Biskupia Górka / Stary Chełm / Oruńskie Przedmieście	2484	15	13	10	14	15	13	11	7	12	4	10	11	16	12
9 Dolne Miasto / Plac Walowy / Stare Przedmieście	6726	14	14	13	15	12	15	0	5	9	16	15	5	15	14
11 Orunia	6933	13	10	15	0	14	14	10	10	11	14	9	14	8	6
16 Angielska Grobla	2565	12	0	11	0	13	11	12	6	14	5	13	10	14	15
25 Dolny Wrzeszcz - Wajdeloty, Wyspiańskiego	8635	9	0	0	0	5	6	0	4	6	9	8	7	10	9
26 Dolny Wrzeszcz - Legionów	8812	0	0	7	0	8	4	0	14	15	3	14	0	0	16
27 Dolny Wrzeszcz - Zielony Trójkąt	7104	0	0	0	0	7	7	0	12	16	11	11	9	11	10
37 Oliwa	7332	0	0	0	12	0	0	0	13	0	8	16	0	0	13
46 Przymorze Wielkie	27665	0	0	16	0	6	0	13	16	0	7	0	8	0	0
49 Brzeźno - Hallera/Gdańska	3681	11	0	0	0	4	12	0	0	7	15	4	6	12	0
51 Brzeźno - osada rybacka	1088	10	16	12	0	3	10	0	9	0	6	6	12	9	8
55 Nowy Port z Twierdzą / Wisłoujście / Letnica	10111	16	15	14	16	10	16	14	3	13	0	7	13	7	7
59 Przeróbka mieszkaniowa	4370	7	12	8	0	16	9	16	11	8	10	3	15	5	5
63 Stogi mieszkaniowe	12737	8	11	0	0	11	8	16	8	10	13	5	16	4	4

*kolor biały oznacza niespełnianie danego wskaźnika,

*kolory żółty, pomarańczowy, czerwony oznacza spełnianie wskaźnika (kolory w zależności od natężenia zjawiska w kolejności do pozostałych obszarów)

Źródło: opracowanie własne BRG 2015 r.

Na podstawie przeprowadzonych analiz i konsultacji społecznych wyznaczono obszar zdegradowany o łącznej powierzchni 729,1 ha, składający się z ośmiu podobszarów:

- Biskupia Górką/Stary Chełm,
- Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście,
- Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście,
- Orunia,
- Angielska Grobla,
- Brzeźno – Osada Rybacka,
- Przeróbka Mieszkaniowa,
- Stogi Mieszkaniowe.

Jako obszar rewitalizacji wyznaczono cztery podobszary o łącznej powierzchni ok. 502,39 ha, w których występowała kumulacja negatywnych zjawisk:

- Biskupia Górką/Stary Chełm,
- Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście,
- Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście,
- Orunię.

Delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gdańsk 2022²³

Na zakończenie pierwszego horyzontu obowiązywania GPR Miasta Gdańska pojawia się potrzeba aktualizacji dokumentu, w szczególności poprzez uwzględnienie w nim uwarunkowań nowej perspektywy polityki spójności UE 2021-2027, jak również wyników ewaluacji procesu rewitalizacji. W związku z tymi potrzebami dokonano również aktualizacji diagnozy zjawisk kryzysowych w Gdańsku, w celu weryfikacji obowiązujących granic obszaru zdegradowanego i rewitalizacji oraz ewentualnej ich korekty. Potrzeba przeprowadzenia nowej diagnozy zróżnicowania wewnątrzmięjskiego spowodowana była m.in. koniecznością uwzględnienia aktualnych ustaleń Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Gdańska, przyjętego 23 kwietnia 2018 roku, zmienionego w 2019 r., które określiło wytyczne do polityki rozwoju przestrzennego miasta. Obok potwierdzenia zasadności realizacji procesu rewitalizacji w granicach zgodnych z regulacjami uchwały nr XXII/607/16 Rady Miasta Gdańska w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Mieście Gdańsku, Studium Gdańska wskazało dodatkowe obszary wymagające rehabilitacji, tj. m.in. tereny kolonii mieszkaniowych z lat 20-tych i 30-tych XX wieku. W związku z tym przystąpiono do opracowania nowej diagnozy służącej identyfikacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, na zasadach przewidzianych w art. 9 ustawy o rewitalizacji.

W diagnozie z 2022 roku wykorzystano analizę wskaźnikową negatywnych zjawisk, realizowaną corocznie w ramach systemu monitorowania i oceny GPR Miasta Gdańska. W analizach zrezygnowano z podziału na jednostki urbanistyczne, który wykorzystano w delimitacji w 2015 roku. Analizy przestrzennego rozmieszczenia zjawisk kryzysowych sporządzono na siatce jednakowych kwadratów o powierzchni 1 ha pokrywającej całą powierzchnię miasta (tak samo jak w przypadku analiz będących częścią Systemu Monitorowania i Oceny GPR). Wskaźniki zagregowano do możliwie najniższego poziomu (punktów adresowych), które następnie zsumowano do kwadratu 1 ha, natomiast wyniki analiz

---

²³ *Delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gdańsk 2022*, Biuro Rozwoju Gdańska, październik 2022

przedstawiono w postaci kartogramu geometrycznego w odniesieniu do terenów zamieszkałych.

Do analizy wybrano 12 wskaźników w sferze społecznej oraz po jednym wskaźniku z pozostałych czterech sfer pozaspołecznych, wymaganych przez ustawę o rewitalizacji (Tabela 4).

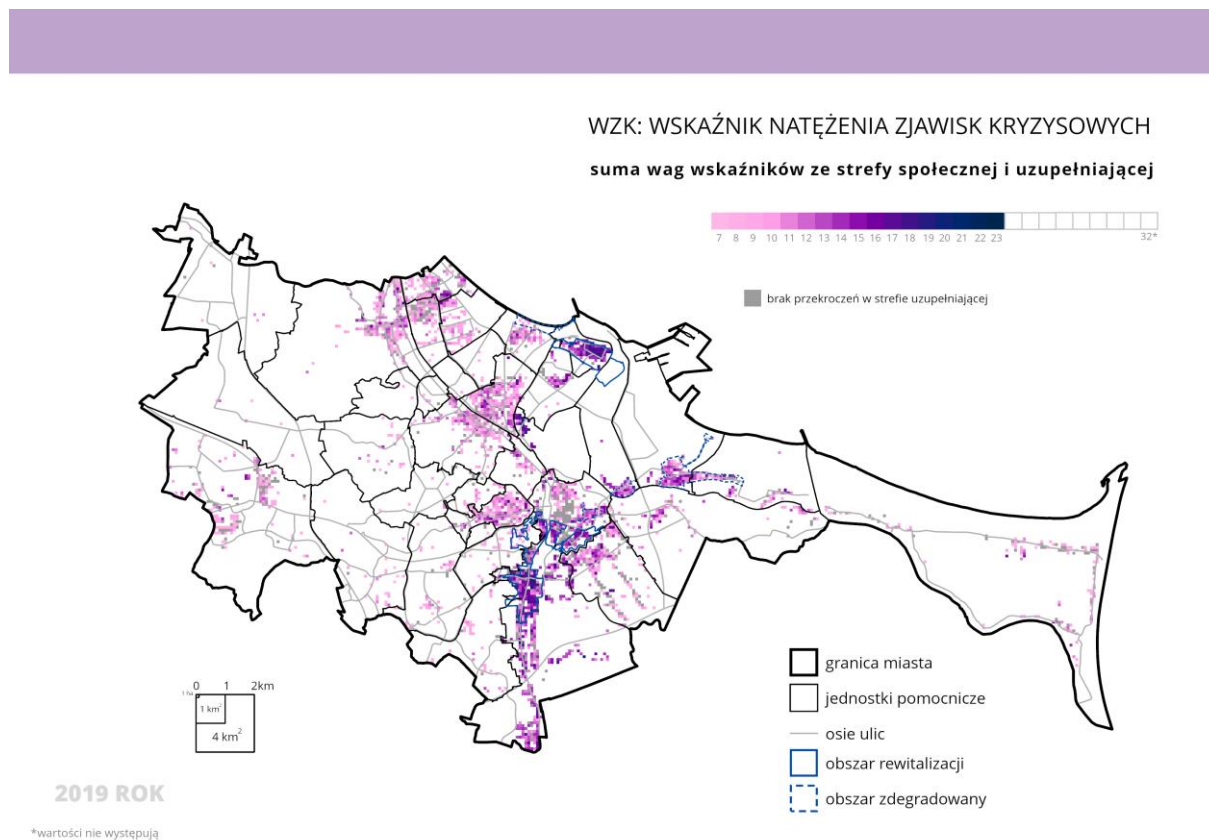
Tabela 4. Wskaźniki służące do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji Gdańska.

Sfera	Zagadnienie problemowe	Numer	Nazwa wskaźnika
Społeczna	Bezrobocie	WS1	Poziom bezrobocia
		WS2	Bezrobocie długotrwałe
	Ubóstwo	WS3	Pobierający świadczenia
		WS4	Zadłużone budynki komunalne
	Przestępczość	WS5	Poziom bezpieczeństwa
		WS6	Niebieskie karty
	Szczególne potrzeby	WS7	Starość demograficzna
		WS8	Niepełnosprawni
	Edukacja	WS9	Promocja uczniów
		WS10	Egzamin ósmoklasisty
	Aktywność społeczna	WS11	Głosujący w BO
		WS12	Frekwencja w wyborach
WS: WSKAŹNIK SPOŁECZNY			
Uzupełniająca	Gospodarka	WG13	Aktywność gospodarcza
	Środowisko	WŚ14	Hałas
	Przestrzeń	WP15	Dostępność do przystanków komunikacji zbiorowej
	Stan techniczny	WT16	Standard zamieszkania
WZK: WSKAŹNIK NATĘŻENIA ZJAWISK KRYZYSOWYCH			

Źródło: opracowanie własne BRG.

Wynikiem przeprowadzonych analiz był kartogram (Rysunek 8) przedstawiający obszary Gdańska, na których wskaźnik natężenia zjawisk kryzysowych (sumy wag wskaźników ze sfery społecznej i uzupełniającej) był najwyższy. Największe natężenie zjawisk kryzysowych w większości pokrywało się z dotychczasowymi granicami obszaru rewitalizacji i zdegradowanego, które zostały wyznaczone w wyniku delimitacji z 2015 roku. Spośród podobszarów rewitalizacji największe skupiska bardzo wysokich wartości wskaźnika odnotowano w Nowym Porcie i na Oruni. Nieco lepiej wypadły Biskupia Górka i Stary Chełm oraz Dolne Miasto, Plac Wałowy i Stare Przedmieście, lecz nadal były to jedne z najwyższych wartości w porównaniu z pozostałymi obszarami Gdańska.

Rysunek 12. Rozłożenie przestrzenne natężenia zjawisk kryzysowych na obszarze miasta Gdańska.

Źródło: opracowanie własne BRG.

Wyniki tej analizy potwierdziły, że dzielnice objęte programem rewitalizacji nadal odbiegają znacząco w zakresie poziomu rozwoju od pozostałych części miasta, a pozytywne skutki działań rewitalizacyjnych nie są jeszcze na tyle widoczne w danych liczbowych, by uznać cele realizacji za osiągnięte. Potwierdziło to konieczność kontynuowania interwencji na tych obszarach. Ponadto analiza wskazała inne rejony Gdańska, charakteryzujące się negatywnymi wartościami wskaźników kryzysowych, w których rewitalizacja nie jest prowadzona. W związku z tym podjęto decyzję o poddaniu dalszym analizom następujących terenów do potencjalnego włączenia w granice obszaru zdegradowanego i rewitalizacji:

1. Letnica,
2. Zielony Trójkąt,
3. Orunia Kolonie,
4. Św. Wojciech – Lipce,
5. Osiedle Tysiąclecia.

Aby uznać pewien fragment gminy za obszar rewitalizacji, poza szczególną koncentracją negatywnych zjawisk musi on cechować się istotnością dla rozwoju lokalnego, o czym mówi art. 10 ust. 1 ustawy o rewitalizacji. W związku z tym, ww. obszary poddano dodatkowym analizom, badając następujące kryteria: obecność gruntów i nieruchomości gminnych na analizowanych terenach, komplementarność z innymi dokumentami i politykami miejskimi oraz koncentrację terytorialną działań, czyli możliwość prowadzenia całego procesu rewitalizacji w sposób jak najbardziej zintegrowany, na stosunkowo niewielkim obszarze, co prowadzić

powinno do lepszych rezultatów, niż w przypadku realizacji punktowych rozproszonych projektów. Wyniki tych analiz przedstawia Tabela 5.

Tabela 5. Kryteria włączenia obszarów zagrożonych do obszaru rewitalizacji.

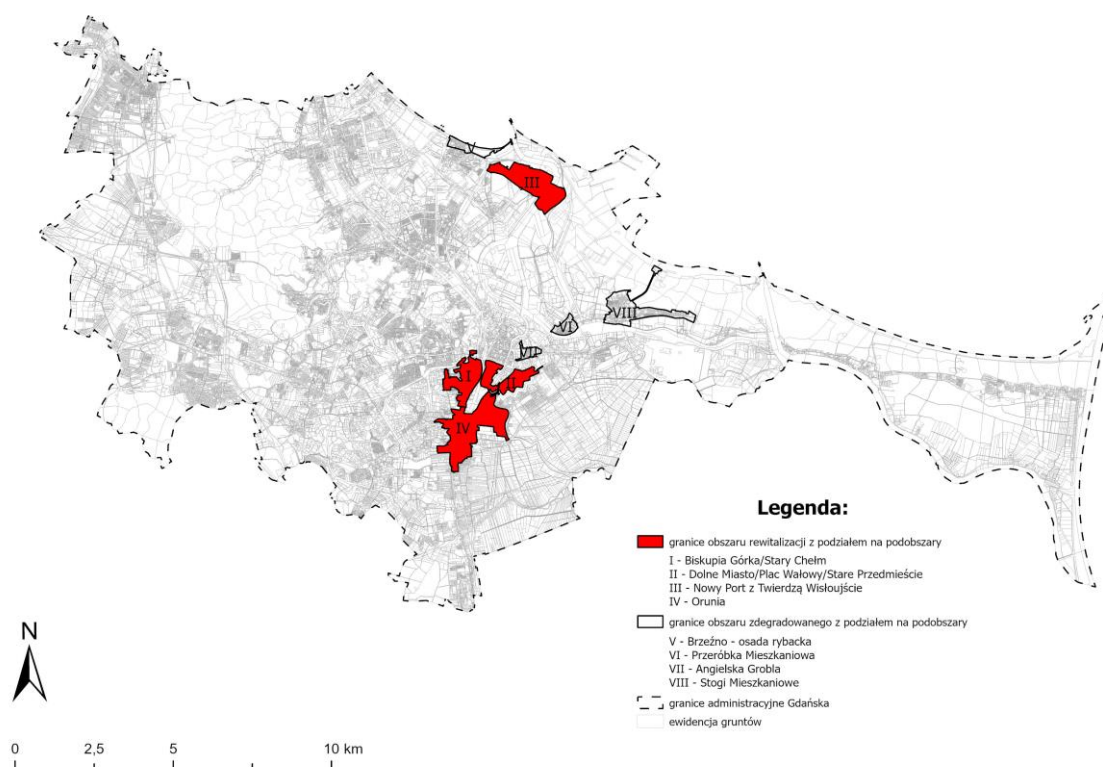
Analizowany obszar	Szczególna koncentracja negatywnych zjawisk	Grunty i nieruchomości gminne	Komplementarność	Koncentracja terytorialna działań
Letnica	+	+	+	-
Zielony Trójkąt	+	-	-	-
Orunia Kolonie	+	+	+	+
Lipce i Św. Wojciech	+	-	-	-
Os. Tysiąclecia	+	-	-	-

Źródło: opracowanie własne BRG.

Na podstawie przeprowadzonych analiz stwierdzono, że spośród analizowanych pięciu obszarów zagrożonych degradacją przyjęte kryteria najlepiej spełnia rejon Orunia Kolonie. Cechuje się on szczególną koncentracją negatywnych zjawisk w sferze społecznej (przede wszystkim w aspekcie dużej liczby „niebieskich kart”, niekorzystnej struktury demograficznej, niskiego poziomu edukacji oraz niskiej aktywności społecznej), a także występowaniem negatywnych zjawisk gospodarczych (niska aktywność gospodarcza), środowiskowych (przekroczone normy hałasu), przestrzenno-funkcjonalnych (niewystarczająca obsługa komunikacyjna) i technicznych (zły stan techniczny zabudowy mieszkaniowej). Ponadto Orunia, została zidentyfikowana w Studium Gdańska jako obszar do rehabilitacji w celu poprawy warunków życia mieszkańców, przy jednoczesnym zachowaniu mieszkaniowej funkcji terenu. Na decyzję o włączeniu kolonii do obszaru rewitalizacji najbardziej wpłynęło jej położenie w sąsiedztwie trzech istniejących podobszarów rewitalizacji: Oruni, Dolnego Miasta i Placu Wałowego wraz ze Starym Przedmieściem i Biskupiej Górki ze Starym Chełmem, co spełnia warunek koncentracji terytorialnej działań. O dołączenie tego terenu do obszaru rewitalizacji wniosowała również rada dzielnicy Orunia-Św. Wojciech-Lipce. Jednostka Orunia Kolonie spełniła kryteria dotyczące szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk, wysokiego stopnia udziału własności gminnej, komplementarności z innymi dokumentami i politykami miejskimi oraz koncentracji terytorialnej działań. Z uwagi na bliskość podobszaru rewitalizacji Orunia zdecydowano o włączeniu obszaru kolonii mieszkaniowych w jego granice.

Na podstawie ustaleń diagnozy z 2022 roku podjęto ostatecznie decyzję o utrzymaniu dotychczasowych granic siedmiu podobszarów zdegradowanych, wskazanych uchwałą Rady Miasta Gdańska nr XXII/607/16 z dnia 26 kwietnia 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w mieście Gdańsku oraz o poszerzeniu podobszaru zdegradowanego Orunia o jednostkę Orunia Kolonie (Rysunek 13).

Rysunek 13. Granice obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Gdańsku.

Źródło: opracowanie własne IRMiR.

4.2 Podsumowanie szczegółowej diagnozy podobszarów rewitalizacji

Obszar rewitalizacji w Gdańsku, złożony z czterech podobszarów, obejmuje łącznie około 596,84 ha, co stanowi około 2,27% całej powierzchni Gdańska. Liczba mieszkańców²⁴ obszaru rewitalizacji wynosi 28 332 osób, co stanowi 6,55% ludności miasta. Zgodnie z zasadą zachowania koncentracji wartości te są zgodne z art. 10 ust. 2. ustawy o rewitalizacji.

Tabela 6. Ogólna charakterystyka obszaru rewitalizacji w mieście Gdańsku.

	Powierzchnia terenu [ha]	Liczba mieszkańców [os.]
Biskupia Górka/Stary Chełm	104,6	4 616
Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście	87,24	6 293
Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście	165,29	8 608
Orunia	239,71	8 815
Obszar rewitalizacji łącznie	596,84	28 332
Miasto Gdańsk	26 340	432 473
UDZIAŁ W SKALI MIASTA	2,27%	6,55%

Źródło: opracowanie własne IRMiR.

²⁴ Liczba osób zameldowanych na obszarze rewitalizacji – stan na 31.12.2022 r.

Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji, o której mowa w art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy o rewitalizacji, stanowi Załącznik nr 5 do GPR. Poniższy opis zawiera syntezę przeprowadzonej diagnozy w ujęciu dla całego obszaru rewitalizacji, natomiast w kolejnych podrozdziałach podsumowano najważniejsze wnioski dla każdego z podobszarów rewitalizacji w podziale na sfery: społeczną, gospodarczą, przestrzenno-funkcjonalną, techniczną i środowiskową oraz przedstawiono lokalne potencjały.

Pierwsza edycja GPR Miasta Gdańska obejmowała lata 2017-2023. Program wdrażany był zgodnie z przyjętymi założeniami, podejmowane działania na podobszarach rewitalizacji były ukierunkowane na rozwiązywanie ich problemów. Łączenie projektów infrastrukturalnych ze społecznymi, np. poprzez wykorzystywanie zmodernizowanych obiektów do realizacji programów społecznych, oceniono wysoko w ramach badania ewaluacyjnego GPR²⁵.

W podobszarze Biskupia Górka oraz Stary Chełm powstało Centrum Wsparcia Seniora, kontynuowało również działalność Centrum Wsparcia Rodziny, w szczególności w zakresie pomocy w problemach opiekuńczo-wychowawczych. Na podobszarze Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście została rozwinięta działalność Placówki Wsparcia Dziennego, poprzez utworzenie nowych miejsc oraz poszerzenie zakresu jej działania. Utworzono również Centrum Wsparcia i Terapii Rodziny. Na podobszarze Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście powołano Klub Aktywnego Mieszkańca, gdzie prowadzono zajęcia dla rodzin dysfunkcyjnych. Utworzono również nowe miejsca w placówce wsparcia dziennego dla osób w wieku 13-18 lat. Na podobszarze Orunia rozszerzono działalność istniejącej placówki wsparcia dziennego, zwiększono dostępność do infrastruktury usług społecznych, a także realizowano te usługi o charakterze profilaktycznym przy wykorzystaniu metody pracy podwórkowej. We wszystkich podobszarach prowadzone były działania z zakresu animacji lokalnej w ramach działań podwórkowych – na potrzeby integracji mieszkańców.

Badanie ewaluacyjne GPR pokazało, iż istnieje szereg pozytywnych efektów wdrażania GPR, w tym również w zakresie zjawisk społecznych. Zmiany są co prawda powolne, ale zauważalne przez interesariuszy. W ocenie mieszkańców lokalizacje objęte działaniami rewitalizacyjnymi pozytywnie wpływają na poczucie wartości lokalnej społeczności oraz postrzeganie ich miejsca zamieszkania jako atrakcyjnego²⁶.

Szereg realizowanych działań społecznych wpłynął również na budowanie zaufania lokalnej społeczności – współpraca organizacji pozarządowych na podobszarach rewitalizacji zaskutkowała pojawieniem się nowych więzi pomiędzy nimi a mieszkańcami. W przypadku Oruni dzięki procesowi rewitalizacji powstała m.in. kawiarnia Kuźnia, która jest „miejscem dumy lokalnej społeczności”, a także przyczyniła się do powstania nowych miejsc pracy.²⁷

W badaniu monitoringowym natężenie negatywnych zjawisk na podobszarach rewitalizacji w stosunku do reszty miasta jest nadal faktem. W sferze społecznej jednym z głównych negatywnych trendów jest spadek liczby ludności, który jest znacznie szybszy niż średnia dla całego Gdańska. Największy spadek liczby mieszkańców odnotowuje podobszar Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście, natomiast najmniejszy Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście, choć i tak są to znaczne wartości. Na obszarze rewitalizacji zauważalne jest też starzenie się społeczeństwa i stale rosnąca liczba osób w wieku poprodukcyjnym w strukturze wiekowej. Stosunkowo dużo mieszkańców obszaru rewitalizacji korzysta z pomocy społecznej

---

²⁵ „Ewaluacja Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Gdańska. Raport końcowy”, Gdańsk 2022, s. 9

²⁶ Tamże, s. 24

²⁷ Tamże, s. 26

(największy odsetek na Oruni, najmniejszy na Biskupiej Górze/Starym Chełmie), głównie z powodu niepełnosprawności, długiej lub ciężkiej choroby i ubóstwa. Istotnym problemem obszaru rewitalizacji jest wysoki poziom bezrobocia. Udział osób bezrobotnych w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym znajduje się powyżej średniej miasta Gdańska, która wynosi 2,5%. Najwyższą stopę bezrobocia odnotowuje się na Oruni i jest to 4,2%. W ostatnich latach na obszarze rewitalizacji poprawiła się sytuacja związana z przestępczością – obecnie wskaźnik przestępczości jest wyższy od średniej dla całego miasta jedynie na podobszarze Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście. Na Oruni wskaźnik ten jest taki sam jak dla Gdańska, natomiast Biskupia Górka/Stary Chełm i Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście wykazują niższy stopień przestępczości. Uczniowie uczęszczający do szkół na obszarze rewitalizacji mają gorsze wyniki w nauce w porównaniu ze statystycznym gdańskim uczniem, co może świadczyć o niższym poziomie nauczania w tych szkołach. Pozytywnym aspektem jest duża liczba organizacji pozarządowych oferujących usługi społeczne. Niedobór tego typu organizacji występuje jedynie na podobszarze Biskupia Górka/Stary Chełm.

Poziom przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji jest niższy niż średnio w Gdańsku. Wyjątkiem jest tylko podobszar Biskupia Górka/Stary Chełm, gdzie wskaźnik przedsiębiorczości jest wyższy niż średnia dla całego miasta, jednak przyrost liczby podmiotów gospodarczych jest mimo wszystko wolniejszy. Ten trend obserwuje się również na pozostałych podobszarach, co wskazuje na znacznie wolniejszy poziom rozwoju gospodarczego tych terenów w porównaniu z ogólną tendencją w Gdańsku. W celu poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej powinny zostać podjęte działania popularyzujące przedsiębiorczość, zarówno poprzez zachęcanie mieszkańców obszaru rewitalizacji do podejmowania działalności gospodarczej, jak i promocję poszczególnych podobszarów, jako miejsc, w których warto inwestować. Działania rewitalizacyjne powinny uwzględniać potrzeby przedsiębiorców, w tym potrzeby w zakresie infrastruktury i dostępności komunikacyjnej.

Wspólną cechą struktury funkcjonalno-przestrzennej wszystkich czterech podobszarów jest dominująca funkcja mieszkaniowa. Z wyjątkiem Oruni obszar rewitalizacji objęty jest planami miejscowymi, co determinuje ich przyszłe zagospodarowanie. Na obszarze rewitalizacji przeważa struktura historyczna z dużym udziałem zabudowy przedwojennej. Łącznie na obszarze rewitalizacji znajduje się ponad 1000 obiektów o wartości kulturowej, wpisanych do rejestru zabytków bądź objętych ochroną konserwatorską. Część historycznej struktury, pomimo sukcesywnie przeprowadzanych remontów, nadal znajduje się w złym stanie technicznym. Każdy z 4 podobszarów rewitalizacji wykazuje potencjał związany z terenami niezabudowanymi. Tereny inwestycyjne stanowią szansę na rozwój i przekształcenie poszczególnych podobszarów rewitalizacji. Jest to istotne również w kontekście dużego udziałów gruntów gminnych na obszarze rewitalizacji około 40% i więcej każdego podobszaru stanowi własność gminna). Niezabudowane tereny należące do Gminy Miasta Gdańska o dużym potencjale inwestycyjnym położone są przede wszystkim we wschodniej części podobszaru Orunia (tereny objęte rozszerzeniem granic obszaru rewitalizacji). Obszar rewitalizacji jest dobrze skomunikowany z pozostałą częścią miasta. Wyjątek stanowią niektóre fragmenty podobszaru Orunia – przede wszystkim tereny położone na zachód od Kanału Raduni i na wschód od torów kolejowych. Część dróg lokalnych wymaga przebudowy ze względu na niezadowalający stan techniczny. Wiele ulic i chodników na obszarze rewitalizacji wymaga modernizacji ze względu na niedostateczny lub zły stan techniczny. Główne potrzeby obszaru rewitalizacji w zakresie dostępności to przede wszystkim podejmowanie działań na rzecz eliminacji barier architektonicznych oraz infrastrukturalnych (jak np. brak przejść przez tory kolejowe czy nasypy), usprawnienie płynności ruchu

drogowego, zwiększenie liczby miejsc parkingowych, poprawa w zakresie lepszego oświetlenia, lepsze wyposażenie w małą architekturę oraz poprawa stanu technicznego ciągów komunikacyjnych, w tym chodników i ulic. Sieć przestrzeni publicznych dla mieszkańców poszczególnych podobszarów rewitalizacji, wskazano na podstawie koncepcji „Gdańskie Przestrzenie Lokalne. Etap I” (studium wykonane w ramach realizacji Programu Operacyjnego Przestrzeń Publiczna. Strategia Rozwoju Miasta Gdańska 2030 Plus). Koncepcja ta wskazuje kierunki rozwoju lokalnych przestrzeni publicznych oraz preferowane elementy ich zagospodarowania. Program rozwoju lokalnych przestrzeni publicznych może stanowić wytyczną dla planowanych działań inwestycyjnych w poszczególnych podobszarach w ramach procesu rewitalizacji.

Stan techniczny budynków mieszkalnych na obszarze rewitalizacji ulega poprawie, dzięki podejmowanym remontom i działaniom modernizacyjnym, choć nadal wiele budynków jest w złym stanie technicznym i wymaga pilnych, kompleksowych remontów. Najmniejszym udziałem budynków komunalnych w złym stanie technicznym charakteryzuje się podobszar Biskupia Górka/Stary Chełm, jednak warto również dodać, że udział lokali mieszkalnych w ogólnej liczbie zasobu komunalnego Gdańska jest na tym podobszarze najniższy. Największy udział lokali komunalnych w ogólnym zasobie miasta spośród podobszarów rewitalizacji posiada Orunia. Wyposażenie w infrastrukturę techniczną (kanalizację sanitarną oraz sieć grzewczą) na obszarze rewitalizacji jest zróżnicowane w zależności od podobszaru. Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście, Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście i Orunia są stosunkowo dobrze wyposażone. Wyjątek stanowi Biskupia Górka/Stary Chełm, gdzie wyposażenie jest niewystarczające. Rejon Biskupiej Górki i część kwartałów na Dolnym Mieście wymagają również kompleksowej przebudowy systemu odprowadzania wód opadowych. Inwestycje realizowane na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią na wszystkich podobszarach z wyjątkiem Biskupiej Górki/Starego Chełmu wymagają uwzględnienia wymogów ustawy Prawo wodne.

W sferze zjawisk środowiskowych większa część obszaru rewitalizacji położona jest w strefie komfortowej dostępności pieszej (15 min dojścia pieszego, czyli 750 m) do terenów zieleni urządzonej. W strefie tej mieszkają prawie wszyscy mieszkańcy podobszarów Biskupia Górka/Stary Chełm i Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście oraz zdecydowana większość mieszkańców Oruni. Deficyt terenów zieleni dotyczy podobszar Nowego Portu z Twierdzą Wisłoujście. Stan i wyposażenie terenów użytkowanych rekreacyjnie jest na poszczególnych podobszarach zróżnicowany, w niektórych przypadkach bardzo słaby. Niewielkie, okresowe przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku dla pory dziennej występują jedynie w sąsiedztwie większych ciągów komunikacyjnych i torów kolejowych. Na obszarze rewitalizacji odnotowuje się specyficzne problemy związane ze środowiskiem: na terenie Biskupiej Górki występują słabonośne grunty lub zagrożenia osuwiskami i ruchami masowymi ziemi, a teren Szańca Zachodniego w Nowym Porcie poddany został remediacji z uwagi na zanieczyszczenie gruntu benzynami i olejami mineralnymi. Poprawa stanu jakości powietrza wymaga kompleksowej polityki likwidacji pieców niskoemisyjnych.

4.2.1 Biskupia Górka/Stary Chełm

Rysunek 14. Granice podobszaru rewitalizacji Biskupia Górka/Stary Chełm.

Źródło: opracowanie własne BRG.

Tabela 7. Ogólne informacje na temat podobszaru rewitalizacji Biskupia Górka/Stary Chełm.

Biskupia Górka/Stary Chełm	Wartość	Udział % na tle Gdańska
Powierzchnia podobszaru	104,6 ha	0,4%
Liczba ludności (liczba osób zameldowanych na podobszarze, stan na 2022 rok)	4 616 os.	1,07%
Opis granic: <ul style="list-style-type: none"> – od północy – osiedle robotnicze na Chełmie, z wyłączeniem zabudowy jednorodzinnej przy ul. Wronki, Hirszfelda i Stoczniowców, teren Reduty Cafferellego, ulice: Zielonogórska, Kolonia Studentów, zabudowa przy ul. Górka i Rogaczewskiego oraz ul. Na Stoku, – od wschodu – ul. Trakt św. Wojciecha i ul. Menonitów, do węzła Carla Grodecka, – od południa – ul. Brzegi na wysokości kościoła św. Ignacego Loyoli, – od zachodu – zaplecze ul. Odrzańskiej, ulice: Grabowskiego, Biernackiego, Kolonia Anielinki.		

Źródło: opracowanie własne IRMiR.

Powiązania zewnętrzne

Podobszar położony jest w centralnej części miasta, według podziału administracyjnego w granicach trzech jednostek pomocniczych: Śródmieścia, Oruni i Chełmu, obejmuje skrajne fragmenty każdej z nich. Podobszar składa się niejako z dwóch części – Biskupiej Górki i Starego Chełmu, z położonym pomiędzy nimi Gdańskim Ośrodkiem Sportu (GOS)²⁸. Jest to podobszar bezpośrednio przylegający do najbardziej znanych turystycznych atrakcji Starego i Głównego Miasta. Z Biskupiej Górki rozciąga się widok na historyczne Śródmieście aż po Żuławy Gdańskie. Z uwagi na układ topograficzny i przebieg tras komunikacyjnych (al. Armii Krajowej i Trakt św. Wojciecha) odcinających niejako teren od reszty Śródmieścia, rejon Biskupiej Górki stanowi funkcjonalną enklawę w tkance miasta. Rejon Starego Chełmu zaś połączony jest funkcjonalnie i przestrzennie z dzielnicą Chełm.

Sfera społeczna

Tempo spadku liczby ludności na podobszarze Biskupia Górka/Stary Chełm jest znacznie większe niż średnia dla całego miasta. Podobszar charakteryzuje się starszą strukturą demograficzną w porównaniu do całego Gdańska, co wskazuje na starzenie się populacji. Proces ten zwiększa zapotrzebowanie na usługi opieki zdrowotnej oraz prowadzi do konieczności dostosowania infrastruktury podobszaru dla osób starszych. Udział osób korzystających z pomocy społecznej w stosunku do wszystkich mieszkańców podobszaru wynosi 3,86%. Głównym powodem udzielania pomocy jest ubóstwo. Dzięki podjętym działaniom w ramach rewitalizacji zmniejsza się liczba osób bezrobotnych – obecnie osoby poszukujące pracę stanowią ok. 3,3% wszystkich mieszkańców podobszaru. Osoby poszukujące pracy to głównie kobiety powyżej 25. roku życia oraz mężczyźni powyżej 60. roku życia. Znaczna część osób bezrobotnych to bezrobotni krótkotrwale, tj. do 12 miesięcy. Wskaźnik przestępczości jest obecnie niższy niż średnia dla Gdańska, co świadczy o poprawie poziomu bezpieczeństwa w granicach obszaru rewitalizacji. Na podobszarze zauważalna jest wyraźna dysproporcja w jakości kształcenia w szkołach podstawowych oraz brak placówek opieki dla dzieci w wieku 0-2 oraz 3-6 lat. Na podobszarze istnieje również niewiele organizacji pozarządowych, świadczących usługi wspierające, profilaktyczne, kulturalne, animacyjne i edukacyjne.

Sfera gospodarcza

Zauważalny jest wzrost znaczenia gospodarczego podobszaru na tle miasta. Wyraża się to poprzez wzrost udziału podmiotów gospodarki narodowej w strukturze podmiotów w Gdańsku, a także wyższymi niż średnia dla Gdańska wskaźnikami przedsiębiorczości. Wartość wskaźnika względnego przyrostu liczby podmiotów gospodarczych dla podobszaru Biskupia Górka/Stary Chełm wskazuje jednak, że rozwija się on gospodarczo w zakresie przedsiębiorczości wolniej niż miasto. Na podobnym poziomie w porównaniu do całego miasta utrzymuje się lokalna aktywność gospodarcza na podobszarze. Największe rozbieżności między podobszarem a Gdańskiem dotyczą udziału podmiotów świadczących usługi handlowe (handel hurtowy i detaliczny), usługi społeczne w zakresie opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i edukacji oraz z dziedzin informacji i komunikacji, a także działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej – w tych sekcjach występuje znacząco niższy wskaźnik dla Biskupiej Górki/Starego Chełmu w porównaniu do całego Gdańska.

---

²⁸ Do 24 maja 2018 roku funkcjonujący pod nazwą Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji.

Sfera funkcjonalno-przestrzenna

Rozwiązania urbanistyczne na podobszarze wynikają przede wszystkim z topografii terenu i uwarunkowań historycznych, czyli układu fortyfikacji ziemnych. Na podobszarze Biskupia Górka/Stary Chełm zachowało się wiele cennych zabytków, głównie relikty umocnień miejskich, które zostały wpisane do rejestru zabytków. Poza tym znajduje się tutaj około 230 obiektów historycznych o wartościach kulturowych. Największym skupiskiem zabudowy mieszkaniowej jest rejon Starego Chełmu z charakterystycznym układem zabudowy z lat 40-tych XX w. wzdłuż ulic Worcella i Łużyckiej. Rejon ten, poprzez położenie w strukturze dużego osiedla Chełm, ma dobry dostęp do usług z zakresu oświaty, edukacji i podstawowych usług handlowych. W obrębie fragmentu objętego rewitalizacją brakuje natomiast usług społecznych typu dom sąsiedzki, świetlica, gdzie odbywać mogłyby się dzienne i popołudniowe zajęcia dla formalnych i nieformalnych grup sąsiedzkich czy organizacji pozarządowych. Większość tego typu usług zlokalizowana jest w rejonie Biskupiej Górki. Biskupia Górka to rejon, w którym nie brakuje również obiektów edukacyjnych. Zlokalizowane są tu także siedziby organizacji pozarządowych aktywnie działających na podobszarze. Należy również zapewnić szerszy dostęp do usług codziennych potrzeb. W strukturze własności gruntów znaczący jest udział nieruchomości gminnych i Skarbu Państwa. Przeważająca część podobszaru pokryta jest planami miejscowymi. Przeznaczenie terenu w planach odpowiada faktycznemu zagospodarowaniu. Znaczna część terenów w środkowej części podobszaru (historyczne fortyfikacje, teren ośrodka sportu) przeznaczona jest do zachowania jako tereny zieleni urządzonej oraz tereny sportu i rekreacji. Podobszar charakteryzuje niska atrakcyjność inwestycyjna – w latach 2016-2022 nie oddano do użytku żadnego nowego mieszkania. Brak realizacji nowych inwestycji mieszkaniowych wynikać może z niskiego udziału gruntów prywatnych (a tym samym brakiem prywatnego kapitału), ograniczonej podaży gruntów inwestycyjnych oraz restrykcyjnych wymagań konserwatorskich związanych z ochroną zabytkowej zabudowy Biskupiej Górki i Starego Chełmu. Podobszar jest dobrze skomunikowany. Dostępność kołową zapewnia dostateczna liczba dróg dojazdowych i wewnętrznych. W ostatnich latach część z dróg została wyremontowana, a część jest obecnie w trakcie modernizacji (ul. Zaroślak, Na Stoku, Biskupia i Salwator)²⁹. Pozostałe ulice lokalne (Lotników Polskich, Pohulanka, Brzegi, Bitwy pod Lenino, odcinek Stoczniovców, Spadzista) wymagają przebudowy z uwagi na zły stan techniczny. Mieszkańcy terenów zabudowanych mają dobry dostęp do komunikacji autobusowej. Dostępność do przystanków tramwajowych oraz szybkiej kolei miejskiej jest ograniczona i obejmuje północną i wschodnią część podobszaru. Część dróg lokalnych wymaga przebudowy ze względu na niezadowalający stan techniczny. Główne potrzeby w zakresie dostępności na podobszarze to: podejmowanie działań na rzecz eliminacji barier architektonicznych, usprawnienie płynności ruchu drogowego, zwiększenie liczby miejsc parkingowych, poprawa w zakresie lepszego oświetlenia podobszaru oraz lepsze wyposażenie podobszaru w małą architekturę.

---

²⁹ Stan na lipiec 2023 roku.

Rysunek 15. Przykłady terenów wymagających interwencji na podobszarze Biskupia Górka/Stary Chełm.

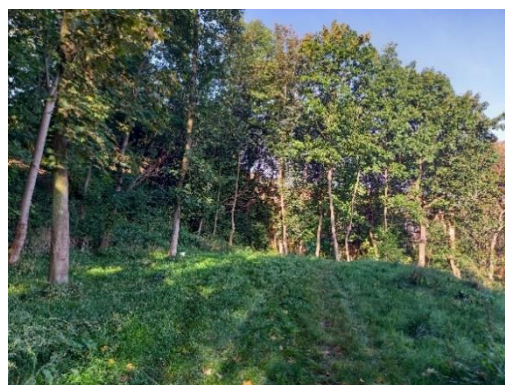
Budynek przy ul. Biskupiej 35

Taras na skarpie przy ul. Biskupiej

Schody na skarpie przy ul. Biskupiej

Tereny zielone ul. Biskupiej

Źródło: fot. BRG.

Sfera techniczna

Udział lokali mieszkalnych zlokalizowanych na podobszarze Biskupia Górka/Stary Chełm w ogólnej liczbie zasobu komunalnego Gdańska jest najniższy w porównaniu z pozostałymi podobszarami rewitalizacji (1,45%). Stan techniczny budynków mieszkalnych w zarządzie Gdańskich Nieruchomości ulega poprawie, dzięki podejmowanym remontom i działaniom modernizacyjnym. Podobszar charakteryzuje się stosunkowo dużym udziałem budynków komunalnych w dobrym stanie technicznym w porównaniu z pozostałymi podobszarami rewitalizacji. Najwięcej budynków jest w dostatecznym stanie technicznym, ale wymagają one niezbędnych remontów. Zadłużenie czynszowe lokali mieszkalnych jest istotnym problemem, jednak natężenie tego problemu na podobszarze Biskupia Górka/Stary Chełm jest jednym z mniejszych na tle innych podobszarów rewitalizowanych. Wyposażenie w infrastrukturę techniczną (kanalizację sanitarną oraz sieć grzewczą) na podobszarze uległo poprawie po przeprowadzonych inwestycjach, jednak nadal jest niewystarczające. Rejon Biskupiej Górki wymaga również kompleksowej przebudowy systemu odprowadzania wód opadowych.

Rysunek 16. Przykłady stanu technicznego zabudowy na podobszarze Biskupia Górka/Stary Chełm.

Źródło: fot. BRG.

Sfera środowiskowa

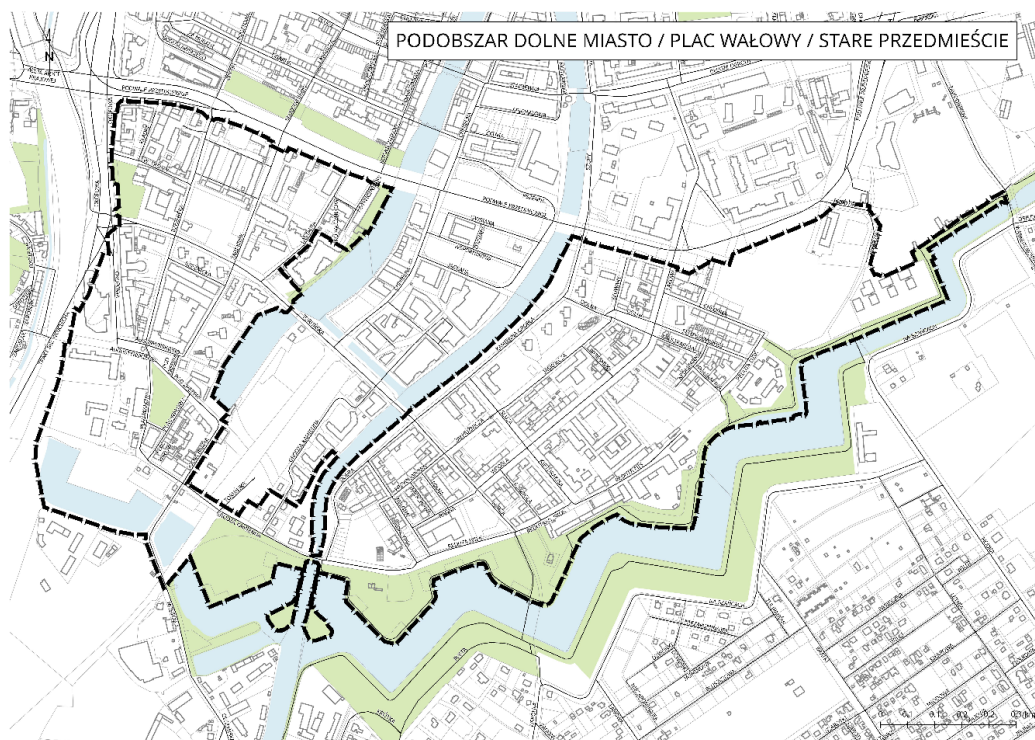
Cały podobszar znajduje się w strefie pieszego dostępu (15 min dojścia pieszego, czyli 750 m) do terenów zieleni publicznej o powierzchni ponad 2 ha. Główne tereny zieleni na podobszarze to: rejon dawnych fortyfikacji, tereny rekreacyjne Gdańskiego Ośrodka Sportu, teren zieleni urządzonej w obrębie dawnego cmentarza w rejonie ul. Mennonitów, zieleń wzdłuż Kanału Raduni oraz skwer przy ul. Styp-Rekowskiego. Stan i wyposażenie terenów użytkowanych rekreacyjnie jest jednak zróżnicowany, w niektórych przypadkach bardzo słaby. Główne źródła emisji hałasu do środowiska pochodzenia drogowego to Trakt św. Wojciecha i aleja Armii Krajowej. Niewielkie przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku dla pory dziennej występują w sąsiedztwie ulicy Zaroślak i po wschodniej stronie Traktu św. Wojciecha. Ponadto mieszkańcy zgłaszają uciążliwości związane z hałasem generowanym przez nowy wiadukt kolejowy. Na części podobszaru występują słabonośne grunty lub zagrożenia osuwiskami i ruchami masowymi ziemi. Biskupia Górka jest terenem zaliczanym do III kategorii geotechnicznej. Występują tu skomplikowane warunki gruntowe. Każdą działalność budowlaną należy poprzedzić rozszerzonymi badaniami geologiczno-inżynierskimi. Za wyjątkiem wąskiego pasa terenu rozciągającego się na kilku odcinkach wzdłuż Kanału Raduni, podobszar leży poza zasięgiem obszarowym szczególnego zagrożenia powodzią.

Lokalne potencjały

Dużym potencjałem podobszaru są jego walory historyczno-kulturowe, z uwagi na lokalizację na tym terenie zabytkowej architektury, fortyfikacji, bastionów i wieży zegarowej oraz rozległych terenów zieleni. Tereny rekreacyjne Gdańskiego Ośrodka Sportu są istotne z uwagi na możliwość utworzenia na tych terenach w przyszłości profesjonalnego centrum sportowego. Niezwykle cenne są historyczne obiekty oraz układy uliczek w otoczeniu zieleni zarówno w obrębie Biskupiej Górki, jak i Starego Chełmu, tworzące niepowtarzalny klimat miejsca. Warte podkreślenia są również walory krajobrazowe i punkty widokowe na Głównie Miasto. Ważnym miejscem jest także plac Styp-Rekowskiego, stanowiący „serce” Starego Chełmu, gdzie organizowane są wydarzenia aktywizujące mieszkańców. Z uwagi na atrakcyjne położenie i bliskość śródmieścia, podobszar może być ciekawym i modnym miejscem kulturalnym na mapie Gdańska, gdzie odbywają się koncerty, wystawy i inne inicjatywy artystyczne. Dzięki zintegrowanej i aktywnej społeczności opartej na powiązaniach sąsiedzkich podobszar zachowuje swoją kameralną i niepowtarzalną atmosferę.

4.2.2 Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście

Rysunek 17. Granice podobszaru rewitalizacji Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście.

Źródło: opracowanie własne BRG.

Tabela 8. Ogólne informacje na temat podobszaru rewitalizacji Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście.

Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście	Wartość	Udział % na tle Gdańska
Powierzchnia podobszaru	87,24 ha	0,33%
Liczba ludności (liczba osób zameldowanych na podobszarze, stan na 2022 rok)	6 293 os.	1,46%
<p>Opis granic:</p> <p>1. Dolne Miasto:</p> <ul style="list-style-type: none"> – od północy – ul. Podwale Przedmiejskie, – od wschodu – ul. Sadowa (podobszar we wschodniej części przebiega również wąskim pasmem do ul. Zawodników), – od południa – Optyw Motławy, – od zachodu – rzeka Nowa Motława. <p>2. Plac Wałowy/Stare Przedmieście:</p> <ul style="list-style-type: none"> – od północy – ul. Podwale Przedmiejskie, – od wschodu – Kanał Starej Motławy, ul. Dolna Brama, granica terenów pokolejowych w południowej części Wyspy Spichrzów, rzeka Nowa Motława z zespołem Śluzy Kamiennej, – od południa – Optyw Motławy, – od zachodu – tory kolejowe, ul. Trakt św. Wojciecha i ul. Okopowa. 		

Źródło: opracowanie własne IRMiR.

Powiązania zewnętrzne

Podobszar Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście to Historyczne Śródmieście Gdańska. Według podziału administracyjnego podobszar ten znajduje się w granicach jednostki pomocniczej Śródmieście. Rejon Dolnego Miasta i Starego Przedmieścia wyznacza ulica Podwale Przedmiejskie, natomiast południową granicę stanowią historyczne fortyfikacje. Tereny bastionów i Optywu Motławy to istotny i rozpoznawalny punkt na mapie atrakcji rekreacyjnych Gdańska. Planowane inwestycje budowlane w kierunku usługowo-mieszkaniowym w granicach podobszaru i w najbliższym otoczeniu (na terenach po dawnych zakładach przemysłowych tzw. Błaszance i w rejonie dawnego dworca Kłodno) wraz ze zrealizowaną w ostatnich latach przebudową ulicy Podwale Przedmiejskie pozwolą na wzmocnienie integracji przestrzennej i poprawę spójności struktury urbanistycznej tej części miasta.

Sfera społeczna

Tempo spadku liczby ludności na podobszarze Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście jest znacznie większe niż średnia dla całego miasta. Podobszar charakteryzuje się niskim udziałem osób w najmłodszej grupie wiekowej w strukturze wiekowej ludności. Widoczna jest także migracja ludności w wieku produkcyjnym poza granice rewitalizowanego obszaru, która może być spowodowana poszukiwaniem lepszych możliwości zatrudnienia. Udział osób korzystających z pomocy społecznej w stosunku do wszystkich mieszkańców podobszaru wynosi 4,65%. Głównym powodem udzielania pomocy jest długotrwała lub ciężka choroba i ubóstwo. Stosunkowo duży udział w strukturze wiekowej osób objętych pomocą zajmują osoby

do 18. roku życia – dzieci te, doświadczając skutków dysfunkcji rodzin, z których pochodzą, zagrożone są wykluczeniem społecznym w przyszłości. Osoby bezrobotne na podobszarze stanowią liczną grupę osób wymagających wsparcia w powrocie na rynek pracy choć dzięki podjętym działaniom w ramach rewitalizacji zmniejsza się stopniowo ich liczba. Znaczna część osób bezrobotnych to bezrobotni długotrwale, tj. powyżej 24 miesięcy, co może oznaczać konieczność kompleksowego wsparcia – zawodowego i psychologicznego. Problemem jest również poziom przestępczości – liczba przestępstw i wykroczeń odnotowanych na podobszarze jest wyższa od średniej dla Gdańska. Uczniowie szkół podstawowych zlokalizowanych na podobszarze osiągają niższe wyniki w nauce w porównaniu do statystycznego ucznia gdańskiego. Na podobszarze realizowanych jest wiele działań społecznych o bardzo różnym charakterze. Dostępna jest oferta usług wspierających, profilaktycznych, kulturalnych, animacyjnych i edukacyjnych. Organizacje pozarządowe i instytucje publiczne są mocno zakorzenione w dzielnicy, a ich działania mają charakter ciągły.

Sfera gospodarcza

W latach 2017-2023 poziom przedsiębiorczości na podobszarze był niższy niż w Gdańsku. Natomiast wartość wskaźnika względnego przyrostu liczby podmiotów gospodarczych dla podobszaru wskazuje, że od 2020 roku rozwija się on gospodarczo w zakresie przedsiębiorczości szybciej niż miasto. Istotnym zmianom uległa lokalna aktywność gospodarcza, charakteryzująca się na przemian dodatnim i ujemnym bilansem. Na podobszarze można stwierdzić nieznaczny deficyt w udziale podmiotów świadczących usługi w zakresie handlu (hurtowy i detaliczny), informacji i komunikacji, a także działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej oraz edukacji.

Sfera funkcjonalno-przestrzenna

Podobszar Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście to zabytkowy układ urbanistyczny, w obrębie którego zachowanych jest wiele obiektów wpisanych do rejestru i do ewidencji zabytków. Szczególnie wyróżniają się formy przestrzenne fortyfikacji z XVII wieku. Sieć ulic tworzy charakterystyczny kwartałowy układ wynikający z historycznego rozmieszczenia kanałów odwadniających. Dolne Miasto to jeden z niewielu rejonów Historycznego Śródmieścia, którego zabudowania przetrwały wojnę i wyzwolenie. Wzdłuż Optywu Motławy i historycznych fortyfikacji urządzony jest ciąg spacerowy. Dolne Miasto to teren głównie mieszkaniowy, z dość dobrym dostępem do podstawowych usług społecznych i usług codziennych potrzeb. W granicach podobszaru rewitalizacji znajdują się: przedszkole, dwie szkoły podstawowe i ośrodki zdrowia. Centrum Sztuki Współczesnej „Łaźnia” wraz ze stowarzyszeniami zapewniają imprezy kulturalne, edukacyjne i artystyczne. Remontów wymagają budynki mieszkalne pozostające w złym stanie technicznym. Od południa granicę podobszaru wytycza naturalny, malowniczy szlak wodny – Optyw Motławy, który wraz z bastionami stanowi duży potencjał rekreacyjny. Na Dolnym Mieście i Starym Przedmieściu przeważający udział własnościowy ma gmina i Skarb Państwa. Część terenów należy do spółek prawa handlowego. Podobszar ten w całości pokryty jest planami miejscowymi, które determinują jego funkcje głównie mieszkaniowo-usługowe oraz zieleni publicznej w rejonie historycznych bastionów. Dotychczasowe działania rewitalizacyjne pobudziły ruch inwestycyjny. Realizacja nowych mieszkań, w tym mieszkań w formule TBS, świadczy o wzroście atrakcyjności i potencjału rozwojowego podobszaru. Podobszar jest bardzo dobrze obsługiwany przez komunikację zbiorową. W dogodnych lokalizacjach usytuowane są przystanki komunikacji zbiorowej – autobusowe, tramwajowe oraz SKM. Część ulic Dolnego Miasta została przebudowana w wyniku działań rewitalizacyjnych w latach 2013–2015 oraz

2017-2023, natomiast pozostałe ulice i ciągi piesze wymagają dalszych modernizacji. Ważną inwestycją była przebudowa ulicy Podwałe Przedmiejskie, w wyniku której utworzono naziemne przejście dla pieszych, fragment trasy rowerowej oraz przebudowano tory tramwajowe. Przebudowa pozytywnie wpłynęła na poprawę dostępności komunikacji pieszej do Dolnego Miasta oraz Starego Przedmieścia. Główne potrzeby w zakresie dostępności na podobszarze to: podejmowanie działań na rzecz rozwiązania problemów parkingowych, poprawa stanu technicznego ciągów komunikacyjnych, w tym chodników i ulic, podejmowanie działań na rzecz eliminacji barier architektonicznych, doposażenie podobszaru w małą architekturę, poprawa w zakresie lepszego oświetlenia podobszaru oraz usprawnienie płynności ruchu drogowego.

Rysunek 18. Przykłady terenów wymagających interwencji na podobszarze Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście.

Budynek przy ul. Pod Zrębem 9

Budynek przy ul. Dolna Brama 8

Plac Wałowy

Zabudowa po dawnej kolonii robotniczej przy ul. Reduta Dzik

Źródło: fot. BRG.

Sfera techniczna

Udział lokali mieszkalnych zlokalizowanych na podobszarze Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście w ogólnej liczbie zasobu komunalnego Gdańska wynosi 4,44%. Stan techniczny budynków mieszkalnych w zarządzie Gdańskich Nieruchomości ulega poprawie, dzięki podejmowanym remontom i działaniom modernizacyjnym, choć stan zabudowy na tym terenie jest najgorszy w porównaniu z pozostałymi podobszarami rewitalizacji. Podobszar charakteryzuje się najmniejszym udziałem budynków komunalnych w dobrym stanie technicznym (4%) i największym udziałem budynków w złym stanie technicznym (29%). Najwięcej budynków jest w dostatecznym stanie technicznym, ale wymagają one niezbędnych

remontów. Zadłużenie czynszowe lokali mieszkalnych jest istotnym problemem na podobszarze – w porównaniu z 2015 rokiem obserwowany jest wzrost zadłużenia. Cały podobszar jest stosunkowo dobrze wyposażony w infrastrukturę techniczną. Kwartęły ulic: Chłodnej, Królikarni, Sempołowskiej, Reduty Dzik oraz ulic: Przyokopowej, Wierzbowej, Polnej, Zielonej, Dobrej i Fundacyjnej wymagają podłączenia instalacji ciepłowniczej oraz sieci odprowadzania wód opadowych. Inwestycje realizowane na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią wymagają uwzględnienia wymogu ustawy Prawo wodne.

Rysunek 19. Przykłady stanu technicznego zabudowy na podobszarze Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście.

Źródło: fot. BRG.

Sfera środowiskowa

Wszyscy mieszkańcy podobszaru mieszkają w strefie pieszego dostępu do zieleni o powierzchni powyżej 2 ha. Park nad Optywem Motławy stanowi najważniejszy teren rekreacyjny, z którego korzysta większość osób zamieszkujących ten podobszar. Głównym źródłem hałasu na podobszarze Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście jest ruch drogowy w ciągu dnia w rejonie południowej pierzei ul. Podwale Przedmiejskie, wschodniej pierzei ul. Okopowej, zachodniej części ul. Toruńskiej, ul. Augustyńskiego, ul. Pod Zrębem oraz ul. Dolna Brama. Używanie przez mieszkańców pieców niskoemisyjnych stwarza ryzyko zanieczyszczenia powietrza. Podłączenie do sieci centralnego ogrzewania obejmuje ok. 56% mieszkańców podobszaru. Na podobszarze przyznano 281 wniosków o dodatek węglowy – liczba ta dotyczy przede wszystkim lokali, w których źródłem ciepła są piece kaflowe na paliwo stałe.³⁰ Część podobszaru zajmują tereny zagrożenia powodziowego.

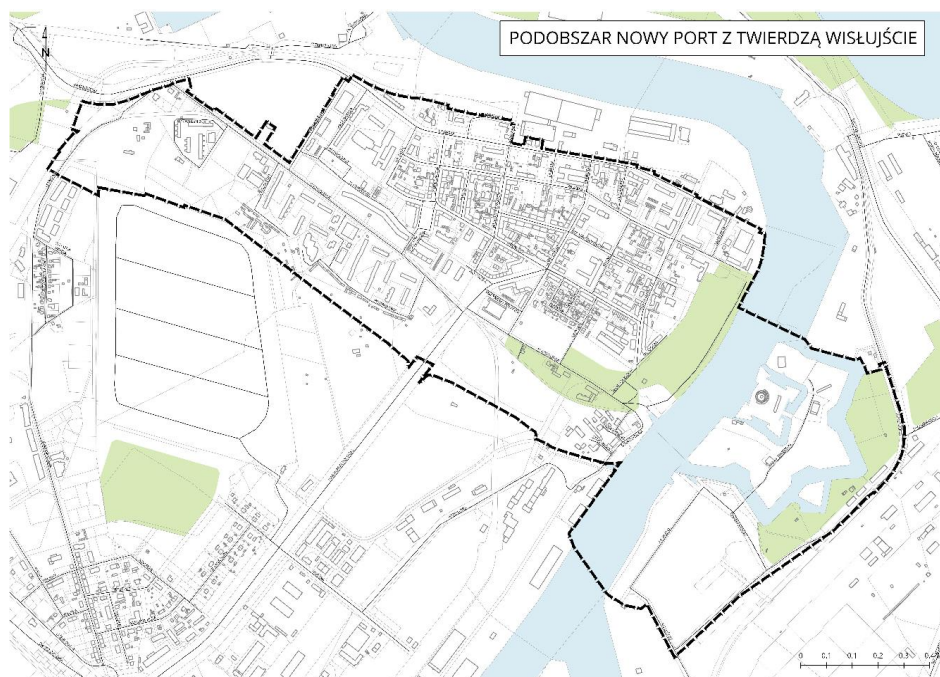
³⁰ Stan na 02.02.2023 r.

Lokalne potencjały

Ważnym potencjałem podobszaru jest jego położenie nad naturalnym, malowniczym szlakiem wodnym – Opływem Motławy, który wraz z bastionami zapewnia atrakcje rekreacyjne, jak np. kajaki czy dostęp do alejek pieszych wzdłuż terenów zieleni. Dziedzictwo historyczne i kulturowe wpływa na poczucie lokalnej tożsamości wśród mieszkańców podobszaru. Niewątpliwym atutem podobszaru jest lokalizacja w sąsiedztwie ścisłego centrum Śródmieścia. Istotna jest również działalność kulturalna realizowana w tej części miasta, przyczyniająca się do zwiększenia atrakcyjności miejsca dla mieszkańców innych dzielnic Gdańska i turystów odwiedzających miasto. Dużą wartością w kontekście problemów społecznych jest także duża liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w tym rejonie – obecnie na podobszarze można wyodrębnić 14 organizacji i instytucji, które realizują działania na rzecz mieszkańców. W ostatnich latach widoczny jest również zwiększony ruch inwestycyjny, który świadczy o wzroście atrakcyjności i potencjału rozwojowego podobszaru.

4.2.3 Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście

Rysunek 20. Granice podobszaru rewitalizacji Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście.

Źródło: opracowanie własne BRG.

Tabela 9. Ogólne informacje na temat podobszaru rewitalizacji Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście.

Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście	Wartość	Udział % na tle Gdańska
Powierzchnia podobszaru	165,29 ha	0,63%
Liczba ludności (liczba osób zameldowanych na podobszarze, stan na 2022 rok)	8 608 os.	1,99%
Opis granic: <ul style="list-style-type: none"> – od północy – tereny portowe, – od wschodu – fosa Twierdzy Wisłoujście, ul. Pokładowa i ul. Ku Ujściu, – od południa – południowa granica projektowanej ul. tzw. Nowej Wyzwolenia, – od zachodu – ul. Kasztanowa, Wyzwolenia i Oliwska. 		

Źródło: opracowanie własne IRMiR.

Powiązania zewnętrzne

Podobszar położony jest w północnej części miasta. Według podziału administracyjnego znajduje się on w granicach trzech jednostek administracyjnych: Nowego Portu, niewielkim fragmencie Letnicy i Stogów Portowych (Twierdza Wisłoujście). Jest to podobszar w znacznej mierze mieszkaniowy, wielorodzinny, w sąsiedztwie terenów portowych, w tym terenów będących w użytkowaniu wieczystym Zarządu Morskiego Portu Gdańsk SA. Z Nowym Portem związana jest Twierdza Wisłoujście, ponieważ oba tereny posiadają wspólne historyczne uwarunkowania. Funkcjonująca do 2016 roku przeprawa promowa stanowiła istotne połączenie pomiędzy brzegami Martwej Wisły, zarówno dla mieszkańców Nowego Portu, jak i dla turystów odwiedzających półwysp Westerplatte. Część mieszkalna Nowego Portu funkcjonuje nie tylko w oddaleniu fizycznym od centrum Gdańska: jest to teren, gdzie wyraźnie czuć ducha historii i nieco wolniejsze tempo życia. W Nowym Porcie prowadzone były działania rewitalizacyjne, które wymagają kontynuacji i wzmocnienia.

Sfera społeczna

Tempo spadku liczby ludności na podobszarze Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście jest znacznie większe niż średnia dla całego miasta. Podobszar charakteryzuje się starą strukturą demograficzną – udział osób w wieku poprodukcyjnym osiąga niemal 30%. Proces ten zwiększa zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze oraz prowadzi do konieczności dostosowania infrastruktury podobszaru dla osób starszych. Problemem jest również znaczny odpływ mieszkańców z tej części miasta. Udział osób korzystających z pomocy społecznej w stosunku do wszystkich mieszkańców podobszaru wynosi 6,55%. Głównym powodem udzielania pomocy jest niepełnosprawność i ubóstwo. Stosunkowo duży udział w strukturze wiekowej osób objętych pomocą zajmują osoby do 18. roku życia – dzieci te, doświadczając skutków dysfunkcji rodzin, z których pochodzą, zagrożone są wykluczeniem społecznym w przyszłości. Osoby bezrobotne na podobszarze stanowią liczną grupę osób wymagających wsparcia w powrocie na rynek pracy choć dzięki podjętym działaniom w ramach rewitalizacji zmniejsza się stopniowo ich liczba. Mimo niższego niż średnia dla Gdańska wskaźnika przestępczości, w ostatnich latach poziom przestępczości nieznacznie wzrósł na podobszarze. Uczniowie z podobszaru Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście notują wyniki egzaminu ósmoklasisty o wiele

słabsze niż średnia dla całego miasta. Ponadto widoczne są braki w zapewnieniu opieki dla dzieci w najmłodszych grupach wiekowych. Podobszar rewitalizacji jest nasycony w dużym stopniu różnego rodzaju działaniami pomocowymi. Działalność tych podmiotów w większości skierowana jest jednak do wszystkich mieszkańców Gdańska, a więc nie koncentruje się na potrzebach najbliższego otoczenia. Liczba organizacji pozarządowych sprofilowanych na lokalne działania dla mieszkańców Nowego Portu jest tak naprawdę niewielka – tylko 8 organizacji swoim zasięgiem obejmuje jedynie lokalną społeczność, co w opinii mieszkańców jest niewystarczające.

Sfera gospodarcza

Poziom przedsiębiorczości na podobszarze jest znacznie niższy niż w Gdańsku i widoczne jest dalsze pogłębianie negatywnego trendu w tym zakresie. Również wartość wskaźnika względnego przyrostu liczby podmiotów gospodarczych wskazuje, że omawiany podobszar rozwija się gospodarczo w zakresie przedsiębiorczości wolniej niż miasto. Ponadto lokalna przedsiębiorczość mieszkańców podobszaru charakteryzuje się ujemnym bilansem. Analiza podmiotów gospodarczych według sekcji wskazuje, że największe rozbieżności między analizowanym podobszarem a Gdańskiem dotyczą udziału podmiotów świadczących usługi w zakresie działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej, a także usługi społeczne w zakresie opieki zdrowotnej, pomocy społecznej oraz z dziedzin informacji i komunikacji.

Sfera funkcjonalno-przestrzenna

Układ urbanistyczny Nowego Portu z Twierdzą Wisłoujście zdeterminowany jest przez historyczną siatkę ulic. Liczne kamienice wzniesione pod koniec XIX w. i w pierwszych dwóch dekadach minionego stulecia nadają dzielnicy niepowtarzalny klimat okresu międzywojennego. W obrębie podobszaru zachowanych jest wiele obiektów wpisanych do rejestru i do ewidencji zabytków. Mieszkańcy podobszaru mają zapewniony dostęp do pełnego wachlarza usług podstawowych, w tym oświaty, zdrowia oraz usług handlu. Brakuje jednak oferty spędzania czasu dla młodzieży oraz punktów przedszkolnych i żłobków. Prawie połowa gruntów na analizowanym podobszarze stanowi własność gminną. Większość z nich jest już zainwestowana lub stanowi ważne tereny zieleni ogólnodostępnej. W rejonie Twierdzy Wisłoujście najważniejszymi interesariuszami są Skarb Państwa i Muzeum Gdańska. Uregulowana sytuacja związana z obowiązującymi planami miejscowymi jest korzystna z uwagi na możliwość wzmocnienia potencjału inwestycyjnego podobszaru. Rozwój mieszkalnictwa w rejonie ul. Letnickiej może wskazywać, iż jest to obecnie najbardziej rozwojowy fragment podobszaru. Wyzwanie stanowić może jednak powiązanie funkcjonalno-społeczne nowego osiedla z istniejącą strukturą. Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście charakteryzuje się dobrze wykształconą siatką ulic publicznych, jednak stan techniczny części dróg wymaga poprawy. Podobszar jest dobrze obsługiwany przez transport zbiorowy. Niedogodnością wskazywaną przez mieszkańców i turystów jest brak przeprawy promowej z Nowego Portu w kierunku Twierdzy Wisłoujście oraz niedostatecznie rozwinięty system tras rowerowych. Główne potrzeby w zakresie dostępności na podobszarze to: wyposażenie w nowe miejsca wypoczynku, podejmowanie działań na rzecz eliminacji barier architektonicznych, poprawa w zakresie lepszego oświetlenia podobszaru oraz uregulowanie problemu braku miejsc parkingowych.

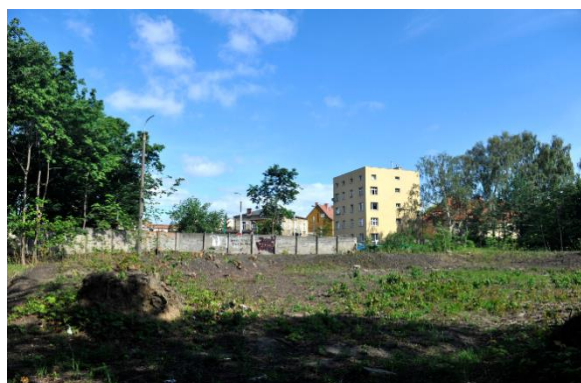
Rysunek 21. Przykłady terenów wymagających interwencji na podobszarze Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście.

Plac Nadwodny

Budynek Starej Przepompowni przy ul. Rybołowców

Tereny Szańca Zachodniego

Plac Przyjaciół przy ul. Marynarki Polskiej

Źródło: fot. BRG.

Sfera techniczna

Udział lokali mieszkalnych zlokalizowanych na podobszarze Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście w ogólnej liczbie zasobu komunalnego Gdańska wynosi 5,33%. Stan techniczny budynków mieszkalnych w zarządzie Gdańskich Nieruchomości ulega poprawie, dzięki podejmowanym remontom i działaniom modernizacyjnym. Najwięcej budynków komunalnych jest w dostatecznym stanie technicznym, ale wymagają one niezbędnych remontów. Zadłużenie czynszowe lokali mieszkalnych jest istotnym problemem na podobszarze – udział zadłużenia podobszaru w stosunku do ogólnego zadłużenia miasta wynosi 6,07%. Cały podobszar jest dobrze wyposażony w infrastrukturę techniczną. Inwestycje realizowane na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią wymagają uwzględnienia wymogów ustawy Prawo wodne.

Rysunek 22. Przykłady stanu technicznego zabudowy na podobszarze Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście.

Źródło: fot. BRG/IRMiR.

Sfera środowiskowa

Na podobszarze zlokalizowany jest specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 Twierdza Wisłoujście PLH220030. Podstawowym problemem na podobszarze Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście jest brak możliwości zapewnienia dostępu do dużych terenów zieleni o powierzchni ponad 2 ha. Dostępność do terenów zieleni zapewniają mniejsze skwery i zieleńce, jednak w większości wymagają one doposażenia w infrastrukturę rekreacyjną bądź całkowitego zagospodarowania. Do głównych terenów zieleni publicznej należą: zieleńiec w rejonie ul. Władysława IV, skwer Przyjaciół, plac zabaw przy ul. Oliwskiej oraz skwer księdza Góreckiego. Na podobszarze główną przyczyną uciążliwości, które niekorzystnie wpływają na jakość życia, mogą być tereny przemysłowe znajdujące się w bezpośrednim sąsiedztwie oraz drgania i hałasy wzdłuż ciągów komunikacji kołowej i szynowej. Niskie źródła emisji

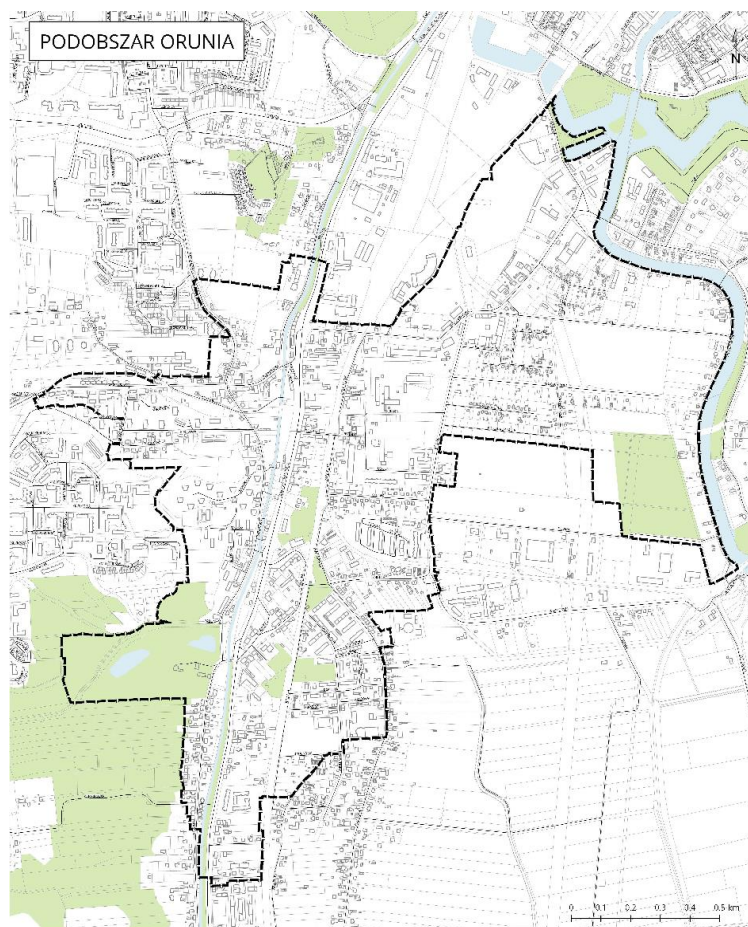
zanieczyszczeń do powietrza mają decydujący wpływ na stan aerosanitarny na podobszarze oraz na terenach przyległych. Jest to szczególnie odczuwalne w okresie wystąpienia inwersyjnych stanów pogody, kiedy emitowane zanieczyszczenia kumulują się w warstwie przyziemnej, stwarzając zagrożenie dla zdrowia ludzi. Od jesieni 2022 roku pojawił się problem emisji niezorganizowanych z terenów Portu Gdańskiego S.A., gdzie składowane są znaczne ilości węgla kamiennego. Przy niekorzystnych warunkach atmosferycznych powstające zapylenie wykracza poza granice portu i powoduje duże uciążliwości w dzielnicy mieszkaniowej Nowego Portu. Część podobszaru w rejonie ogrodów działkowych, na południe od ul. Wyzwolenia oraz na terenie Twierdzy Wisłoujście znajduje się w granicach terenów zagrożenia powodziowego i wymaga uwzględnienia szczególnych uwarunkowań w planowanych działaniach inwestycyjnych.

Lokalne potencjały

Głównym potencjałem podobszaru Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście jest jego lokalizacja nad Martwą Wisłą, która determinuje portowy charakter dzielnicy. Znacznym atutem tej części miasta jest relatywnie cicha, zielona i spokojna okolica z niewątpliwym „klimatem” miejsca. Atut stanowi przyjazna skala zabudowy i nieogrodzone podwórka, co powoduje, że dzielnica ma charakter małego miasteczka. Ważne są: oddalenie od zakorkowanego centrum, bardzo dobry dojazd do centrum oraz dostępność do pełnej gamy usług podstawowych. Miejskie tereny niezagospodarowane umożliwiają realizację celów publicznych związanych z rekreacją i nowymi przestrzeniami publicznymi. Stanowią również o potencjale inwestycyjnym dla lokalizacji nowej zabudowy. Istotną wartością jest zintegrowana społeczność lokalna. Podobszar, ze względu na swoją historię, charakteryzuje się potencjałem turystycznym dzięki bezpośredniemu sąsiedztwu Twierdzy Wisłoujście, zabytku o randze światowej oraz dużemu udziałowi zabytkowej tkanki na terenie dzielnicy. Potencjałem w zakresie rozwiązywania problemów społecznych jest zlokalizowana na podobszarze duża liczba organizacji społecznych o szerokim, ogólnomiejskim zasięgu (13 organizacji/institucji). Do potencjałów można zaliczyć również funkcjonujące na podobszarze Centrum Treningu Umiejętności Społecznych, które niesie kompleksową pomoc osobom wobec których orzeczono lub zrealizowano wyroki eksmisyjne.

4.2.4 Orunia

Rysunek 23. Granice podobszaru rewitalizacji Orunia.

Źródło: opracowanie własne BRG.

Tabela 10. Ogólne informacje na temat podobszaru rewitalizacji Orunia.

Orunia	Wartość	Udział % na tle Gdańska
Powierzchnia podobszaru	239,71 ha	0,91%
Liczba ludności (stan na 2022 rok)	8 815 os.	2,04%
<p>Opis granic:</p> <ul style="list-style-type: none"> – od północy – zaplecze ul. Małomiejskiej, ul. Zamiejska, teren parafii św. Ignacego Loyoli, zaplecze ul. Sandomierskiej, teren na wschód od linii kolejowej oraz fragment Optywu Motławy, – od wschodu – rzeka Motława do Mostu kolejowego na Motławie, ul Równa, zaplecze ul. Kolonia Zaranie, ul. Równa, zaplecze ul. Smętnej, ul. Żuławska i ul. Zawiejska oraz linia kolejowa, – od południa – Trakt św. Wojciecha od linii kolejowej do Kanału Raduni, do ul. Nowiny nr 42, – od zachodu – zaplecze ul. Nowiny, Park Oruński, zaplecze ul. Platynowej i ul. Diamentowej, ul. Granitowa, zaplecze ul. Małomiejskiej oraz ul. Zamiejska. 		

Źródło: opracowanie własne IRMiR.

Powiązania zewnętrzne

Podobszar Orunia położony jest w środkowo-południowej części miasta. Według podziału administracyjnego podobszar znajduje się w granicach jednostki administracyjnej Orunia-Święty Wojciech-Lipce i na niewielkim fragmencie nowo powstałej dzielnicy Orunia Górna-Gdańsk Południe. Jest to rejon położony bezpośrednio przy trasach tranzytowych południowej części miasta – Trakcie św. Wojciecha i trasie kolejowej. Orunia postrzegana jest jako peryferia miasta. Cechą charakterystyczną tego rejonu jest bezpośrednie powiązanie z otwartym krajobrazem Żuław Gdańskich od wschodniej strony (część żuław leży w granicach podobszaru). Od dzielnic zachodnich podobszar oddzielony jest krawędzią wzgórza morenowego, na północy zaś zlokalizowane są tereny przemysłowo-składowe.

Sfera społeczna

Tempo spadku liczby ludności na podobszarze Orunia jest znaczne – w 2022 roku liczba ludności Oruni zmniejszyła się o 27,3% w porównaniu do 2006 roku. Podobszar charakteryzuje się zbliżonym do średniej miejskiej udziałem osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. Zauważalnie mniejszy jest tylko udział najmłodszych mieszkańców, który dodatkowo stopniowo maleje. Problemem jest również stosunkowo duży odpływ mieszkańców z tej części miasta. Udział osób korzystających z pomocy społecznej w stosunku do wszystkich mieszkańców podobszaru wynosi 8,69%. Głównym powodem udzielania pomocy jest długotrwała lub ciężka choroba i niepełnosprawność. Osoby bezrobotne na podobszarze stanowią liczną grupę osób wymagających wsparcia w powrocie na rynek pracy. Dotychczasowe działania rewitalizacyjne nie wpłynęły w znacznym stopniu na ten problem, więc konieczne jest zaplanowanie kompleksowego podejścia, zarówno ukierunkowanego na osoby długotrwale, jak i krótkotrwale bezrobotne. Osoby bezrobotne na Oruni to głównie mieszkańcy młodzi, bez kwalifikacji zawodowych (z wykształceniem na poziomie gimnazjalnym i niżej). Liczba przestępstw i wykroczeń odnotowanych na Oruni w przeliczeniu na tys. mieszkańców jest zbliżona do średniej dla Gdańska. Uczniowie szkół podstawowych z obwodów, do których należy podobszar Orunia osiągają słabsze wyniki w nauce w porównaniu do statystycznego ucznia z Gdańska. Z kolei dostęp do placówek opieki dziecięcej wydaje się być wystarczający, dzięki dużej liczbie przedszkoli – na podobszarze działają 3 przedszkola publiczne. Brakuje natomiast dobrze rozwiniętej sieci placówek opieki dla dzieci w wieku 0-2 lata. Na Oruni realizowanych jest wiele działań społecznych o bardzo różnym charakterze. Dostępna jest oferta usług wspierających, profilaktycznych, kulturalnych, animacyjnych i edukacyjnych. Organizacje pozarządowe i instytucje publiczne są „mocno zakorzenione” w dzielnicy, a ich działania mają charakter ciągły.

Sfera gospodarcza

Poziom przedsiębiorczości na Oruni jest znacznie niższy niż w Gdańsku. Również wartość wskaźnika względnego przyrostu liczby podmiotów gospodarczych dla podobszaru wskazuje, że rozwija się on gospodarczo w zakresie przedsiębiorczości znacznie wolniej niż miasto. Biorąc pod uwagę lokalną aktywność gospodarczą, należy stwierdzić, że obszar odbiega od wartości ogólnomiejskich. Na omawianym podobszarze można stwierdzić nieznaczny deficyt w udziale podmiotów świadczących usługi w zakresie informacji i komunikacji, działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej, związanej z obsługą rynku nieruchomości, a także usługi społeczne w zakresie opieki zdrowotnej i pomocy społecznej.

Sfera funkcjonalno-przestrzenna

Rozwiązania urbanistyczne wynikają z uwarunkowań historycznych Oruni jako dawnego przedmieścia i uwarunkowań przyrodniczo-krajobrazowych, czyli tarasowego układu, występowania terenów rolnych, silnie zmeliorowanych, nadających się bardziej na rozwój funkcji sadowniczo-ogrodniczych niż mieszkalnych, usługowych lub przemysłowych. Istniejące i planowane trasy komunikacyjne dzielą wyraźnie podobszar w kierunku północ – południe. Wynikający z topografii, widoczny jest podział na część górną (osiedla mieszkaniowe z wielkiej płyty oraz nieliczne nowe inwestycje deweloperskie) oraz część dolną (zabudowa o historycznym rodowodzie, w tym wiele budynków związanych z tradycjami rolniczymi tego podobszaru oraz obiekty zabytkowe). W strukturze przestrzennej widać cały wachlarz funkcji terenów: od rolniczych, przez mieszkaniowe jedno i wielorodzinne, tereny usługowe, po rejon o funkcjach przemysłowo-składowych i nieużytki. Cenne są tereny parków i skwerów, w szczególności położony w zachodniej części podobszaru Park Oruński. Sieć usług społecznych jest dobrze rozwinięta. Mieszkańcy mają dostęp do podstawowych usług typu szkoły, przedszkola, ośrodek zdrowia, kościół. Stabiej rozwinięta jest sieć usług gastronomicznych i usług z zakresu potrzeb codziennych (fryzjer, szwec itp.). Lokalizacja i stan przejść pieszych i przejazdów przez tory kolejowe nie odpowiada podstawowymi codziennym potrzebom mieszkańców. Realizacja bezpiecznych i przyjaznych przejść przez Trakt św. Wojciecha i przez tory stanowi jedno z największych wyzwań w kontekście poprawy poczucia bezpieczeństwa i warunków codziennego życia mieszkańców Oruni. Na Oruni przeważający udział własnościowy w gruntach ma Gmina Miasta Gdańska, w tym w gruntach o możliwościach inwestycyjnych, co daje szansę realizacji nowych obiektów mieszkalnych i usługowych mogących przyczynić się do ożywienia tego podobszaru. Podobszar Orunia pokryty jest obowiązującymi planami miejscowymi w niewielkim stopniu. Pomimo dużego potencjału i dostępności terenów inwestycyjnych, podobszar Orunia charakteryzuje niska atrakcyjność inwestycyjna. Poprzez włączenie w proces rewitalizacji rejonu ul. Przybrzeżnej, w którym zlokalizowane są tereny z możliwością uzupełnienia zabudowy, podobszar Orunia może stać się bardziej atrakcyjny dla inwestorów, co przyniesie korzyści zarówno dla lokalnej gospodarki, jak i dla mieszkańców. Orunia jest dość dobrze skomunikowana pod względem gęstości ulic i ma dość dobry dostęp do komunikacji publicznej w środkowej części przyległej do Traktu św. Wojciecha. Gorszą dostępnością charakteryzują się tereny położone po zachodniej stronie Kanału Raduni z uwagi na różnicę wysokości w terenie. Problemy komunikacyjne odnotowywane są również po wschodniej stronie torów kolejowych, gdzie swobodę przejazdu i przejścia warunkuje otwarcie szlabanów. W tej części Oruni drogi i chodniki są w większości w złym stanie technicznym. Gorszą dostępnością komunikacyjną charakteryzują się również tereny położone we wschodniej części podobszaru wzdłuż Motławy. Należy mieć jednak na uwadze fakt, że w związku z planowanym przebiegiem Pomorskiej Kolei Metropolitalnej Południe będzie miała wpływ na zmiany funkcjonalno-przestrzenne oraz poprawę dostępności komunikacyjnej tej części miasta. Główne potrzeby w zakresie dostępności na podobszarze to: poprawa w zakresie lepszego oświetlenia, rozwiązanie problemów parkingowych, podejmowanie działań na rzecz eliminacji barier architektonicznych, usprawnienie płynności ruchu drogowego oraz wyposażenie podobszaru w nowe miejsca wypoczynku.

Rysunek 24. Przykłady terenów wymagających interwencji na podobszarze Orunia.

Gdański Archipelag Kultury Stacja Orunia

Park Schopenhauera

Teren Rynku Oruńskiego

Ul. Gościnnna

Źródło: fot. BRG.

Sfera techniczna

Udział lokali mieszkalnych zlokalizowanych na podobszarze Orunia w ogólnej liczbie zasobu komunalnego Gdańska jest najwyższy w porównaniu z pozostałymi podobszarami rewitalizacji (7,41%). Stan techniczny budynków mieszkalnych w zarządzie Gdańskich Nieruchomości ulega poprawie, dzięki podejmowanym remontom i działaniom modernizacyjnym, choć stan zabudowy na tym terenie wypada gorzej w porównaniu z pozostałymi podobszarami rewitalizacji. Podobszar charakteryzuje się małym udziałem budynków komunalnych w dobrym stanie technicznym (9%) i dużym udziałem budynków w złym stanie technicznym (26%). Najwięcej budynków jest w dostatecznym stanie technicznym, ale wymagają one niezbędnych remontów. Zadłużenie czynszowe lokali mieszkalnych jest istotnym problemem na podobszarze – natężenie tego problemu na podobszarze Orunia jest największe na tle innych podobszarów rewitalizowanych. Podobszar rewitalizacji Orunia jest dość dobrze wyposażony w infrastrukturę techniczną. Realizacja zabezpieczeń przeciwpowodziowych na Kanale Raduni w ostatnich latach dostatecznie chroni rejon tzw. dolnego tarasu przed skutkami nawalnych deszczów. Inwestycje realizowane na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią wymagają uwzględnienia wymogów ustawy Prawo wodne.

Rysunek 25. Przykłady stanu technicznego zabudowy na podobszarze Orunia.

Źródło: fot. BRG/IRMiR.

Sfera środowiskowa

Na podobszarze rewitalizacji Orunia oraz w bezpośrednim sąsiedztwie znajdują się cenne przyrodniczo obszary. Są to pojedyncze pomniki przyrody, zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Dolina Potoku Oruńskiego”, użytek ekologiczny „Murawy kserotermiczne w dolinie Potoku Oruńskiego” oraz obszar Natura 2000 „Zbiornik na Oruni” PLH 220106. Park Oruński to najważniejszy teren rekreacyjny na podobszarze, z którego korzystają mieszkańcy Oruni i Gdańska. Jednym z problemów jest brak lub niewystarczające wyposażenie terenów rekreacyjnych w północnej i wschodniej części podobszaru Orunia. Mieszkańcy podobszaru wskazywali przede wszystkim potrzebę rewaloryzacji Parku Schopenhauera położonego między linią kolejową a Traktem Św. Wojciecha. Duży potencjał stanowią tereny wzdłuż Motławy. Na podobszarze rewitalizacji Orunia znajdują się tereny osuwisk oraz tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi, położone na krawędzi wysoczyzny morenowej. Położenie Oruni pomiędzy dość mocno obciążonymi trasami komunikacyjnymi i linią kolejową oraz występowanie terenów przemysłowo-składowych, a także duży udział terenów niezagospodarowanych skutkuje znacznym nasileniem czynników uciążliwych w codziennym życiu mieszkańców. Poprawa stanu jakości powietrza wymaga kompleksowej likwidacji pieców niskoemisyjnych. Część podobszaru po wschodniej stronie Traktu Św. Wojciecha znajduje się w granicach terenów zagrożenia powodziowego i wymaga uwzględnienia szczególnych uwarunkowań w planowanych działaniach inwestycyjnych.

Lokalne potencjały

Do ważnych potencjałów podobszaru Orunia należą rozległe tereny zieleni, które mogłyby stać się nowymi przestrzeniami imprez kulturalnych, ale także miejscem spotkań i lekcji plenerowych (dla uczniów placówek oświatowych i szkoły muzycznej). W planowanych działaniach rozwojowych warto uwzględnić potencjał tkwiący w lokalizacji podobszaru Orunia w sąsiedztwie Kanału Raduni – możliwość wykorzystania terenu jako miejsca do wycieczek rowerowych. Atutem tej części Gdańska jest jego lokalizacja: z jednej strony w bliskiej odległości od centrum miasta, z drugiej związana z otwartym krajobrazem Żuław Gdańskich. Duży potencjał dla zmiany wizerunku podobszaru ma rejon ul. Gościnnej, gdzie zlokalizowany jest dawny ratusz (obecnie zwany „Ratuszem Oruńskim”) – symbol dzielnicy i zabytkowy kościół. Plac wraz z usługami zgodnie z wytycznymi zawartymi w opracowaniu „Gdańskie Przestrzenie Lokalne. Etap I” stanowić ma „serce dzielnicy” i wizytówkę tej części miasta. Ważną rolę mogą odgrywać liczne niezagospodarowane grunty o możliwościach inwestycyjnych – dają one możliwość realizacji nowych obiektów mieszkalnych i usługowych mogących przyczynić się do ożywienia tego obszaru. Należy mieć również na uwadze, że na dalszy rozwój podobszaru oraz zmiany funkcjonalno-przestrzenne w tej części miasta będzie miała wpływ lokalizacja planowanej linii kolejowej PKM Południe. Potencjał tkwi również w silnej i aktywnej radzie dzielnicy oraz organizacjach pozarządowych działających na rzecz lokalnej społeczności. Równie aktywni są sami mieszkańcy podobszaru co może stanowić impuls dla wprowadzania zmian społecznych.

4.3 Postrzeganie problemu dostępności podobszarów rewitalizacji przez mieszkańców

Problematykę dostępności obszaru rewitalizacji Gdańska przeanalizowano z udziałem mieszkańców – w procesie partycypacji społecznej towarzyszącej pracom nad aktualizacją GPR Miasta Gdańska. Interesariuszom udostępniono w tym celu formularz ankiety badawczej „Gdańsk – dostępność i bariery na obszarze rewitalizacji”. Ankietę skierowano do mieszkańców i innych użytkowników obszaru rewitalizacji celem zidentyfikowania zjawiska dostępności, barier architektonicznych oraz związanych z nimi kwestii problemowych, które ujawniają się w strefach miastotwórczych. Odpowiedzi zbierane były do 30 czerwca 2023 roku. Ankieta dostępna była w wersji papierowej dla uczestników spotkań partycypacyjnych oraz w niektórych siedzibach organizacji pozarządowych obecnych na podobszarach rewitalizacji, a także w sekretariacie Zespołu Rewitalizacji i Dziedzictwa Kulturowego Biura Rozwoju Gdańska. Link do formularza ankiety został rozesłany również drogą elektroniczną. Odpowiedzi respondentów posłużyły do sformułowania wniosków dotyczących poziomu dostępności obszaru rewitalizacji Miasta Gdańska, opartych na perspektywie użytkowników przestrzeni. Poniżej przedstawiono wyniki przeprowadzonego badania. W rozdziale zaprezentowano syntetyczne rezultaty badania, natomiast pełna, szczegółowa wersja została umieszczona w załączniku nr 5 do niniejszego programu.

Podobszar Biskupia Górka/Stary Chełm

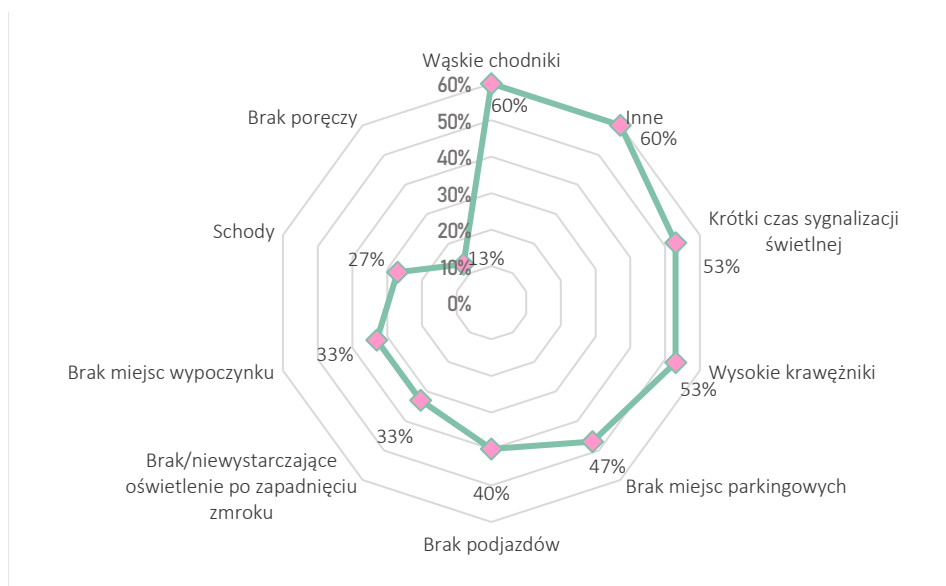
Analiza zróżnicowania dostępności przestrzennej obszaru rewitalizacji dostarcza informacji na temat istniejących ograniczeń w swobodnym przemieszczaniu się od punktu A do punktu

B. W odniesieniu do podobszaru rewitalizacji Biskupia Górka/Stary Chełm, zgodnie z odpowiedziami ankietowanych, główne bariery dostępności przestrzennej dotyczyły³¹:

- barier architektonicznych: wąskie chodniki (60%), wysokie krawężniki (53%), brak podjazdów (40%), schody (27%) oraz brak poręczy (13%),
- krótkiego czasu sygnalizacji świetlnej (53%),
- braku miejsc parkingowych (47%),
- niewystarczającego oświetlenia po zapadnięciu zmroku oraz braku miejsc wypoczynku (33%).

Rysunek 26. Bariery przestrzenne podobszaru rewitalizacji Biskupia Górka/Stary Chełm.

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego IRMIR.

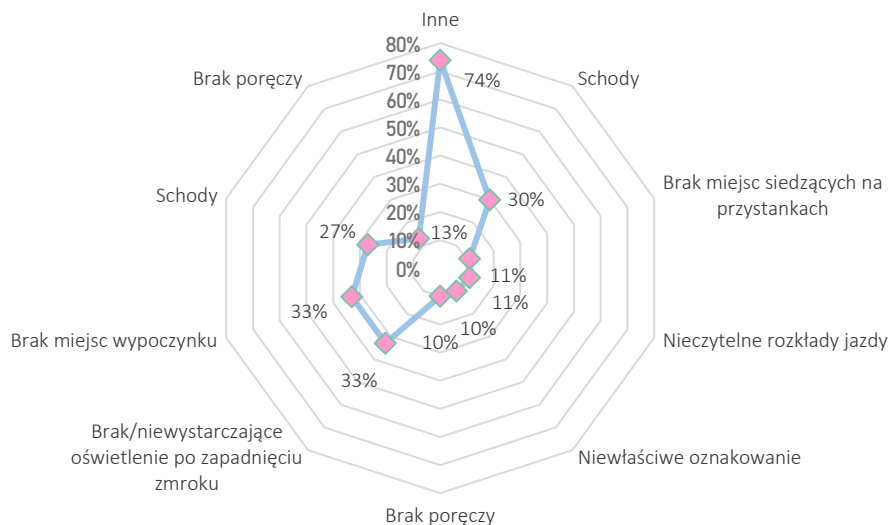
W kontekście obiektów użyteczności publicznej w mieście oraz transportu zbiorowego, dostępność przestrzenna wpływa na możliwość skorzystania z określonych dóbr i usług przez użytkowników o szczególnych potrzebach. Badanie dostępności do budynków użyteczności publicznej oraz do środków komunikacji zbiorowej na podobszarze rewitalizacji Biskupia Górka/Stary Chełm unaoczniało zjawiska problemowe:

- bariery architektoniczne: schody (30%), brak poręczy (10%),
- niewystarczające wyposażenie przystanków autobusowych w miejsca siedzące (11%),
- nieczytelne rozkłady jazdy środków komunikacji publicznej (11%),
- niewłaściwe oznakowanie głównych budynków użyteczności publicznej (10%),
- inne, niezdefiniowane (74%).

³¹ W nawiasach podano udział odpowiedzi wskazanych przez ankietowanych.

Rysunek 27. Bariery dostępności do głównych budynków użyteczności publicznej oraz do środków komunikacji zbiorowej na podobszarze rewitalizacji Biskupia Górka/Stary Chełm.

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego IRMIR.

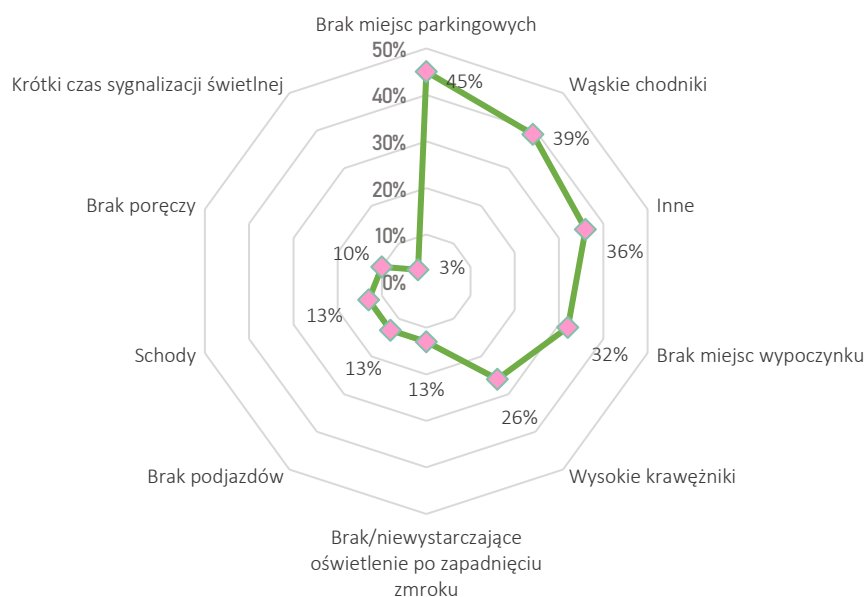
Pomimo zdiagnozowanych barier największa liczba respondentów (50%) kwestie dostępności na podobszarze rewitalizacji Biskupia Górka/Stary Chełm oceniła na 2 (w skali 0-3), wskazując na trwający proces modernizacji przestrzeni i towarzyszącej jej zabudowy oraz powiązane z nim dodatkowe utrudnienia w zakresie dostępności. Niewiele mniej użytkowników podobszaru (43%) przyznało ocenę 1, dostrzegając dużą skalę problemów w zakresie dostępności. Najmniej ankietowanych (7%) kwestie dostępności dzielnicy oceniło przyznaniem najwyższej noty.

Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście

W przypadku podobszaru Dolne Miasto Plac Wałowy/Stare Przedmieście ograniczenia w zakresie dostępności przestrzennej użytkownicy terenu dostrzegają w obecności następujących zjawisk niepożądanych:

- braku miejsc parkingowych (45%),
- barier architektonicznych: wąskie chodniki (39%), wysokie krawężniki (26%), brak poręczy (10%), brak podjazdów (13%),
- braku miejsc wypoczynku (32%),
- niewystarczającego oświetlenia po zapadnięciu zmroku (13%),
- krótkiego czasu sygnalizacji świetlnej (3%).

Rysunek 28. Bariery przestrzenne podobszaru rewitalizacji Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście.

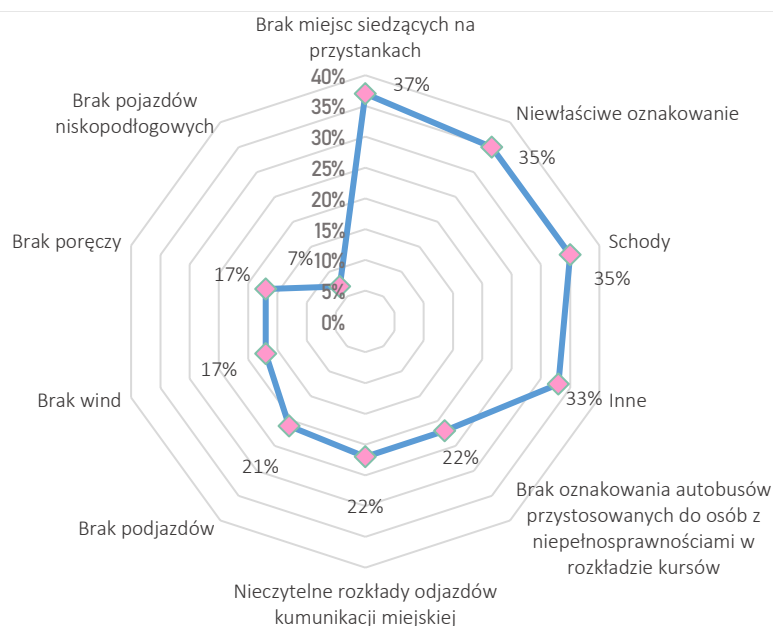

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego IRMIR.

Przeprowadzone badanie ankietowe dotyczące dostępności do najważniejszych budynków użyteczności publicznej oraz do środków komunikacji zbiorowej na podobszarze ujawniło bariery:

- niedostateczne wyposażenie przystanków komunikacji zbiorowej w miejsca siedzące (37%),
- niewłaściwe oznakowanie przestrzeni (35%),
- bariery architektoniczne: schody (35%), brak podjazdów (21%), brak wind (17%) oraz brak poręczy (17%),
- brak oznakowania w rozkładzie kursów autobusów przystosowanych do osób z niepełnosprawnościami (22%),
- nieczytelne rozkłady jazdy komunikacji miejskiej (22%),
- brak pojazdów niskopodłogowych (7%),
- przystanki położone daleko od krawędzi jezdni (4%),
- inne (33%).

Rysunek 29. Bariery dostępności do głównych budynków użyteczności publicznej oraz do środków komunikacji zbiorowej na podobszarze rewitalizacji Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście.

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego IRMIR.

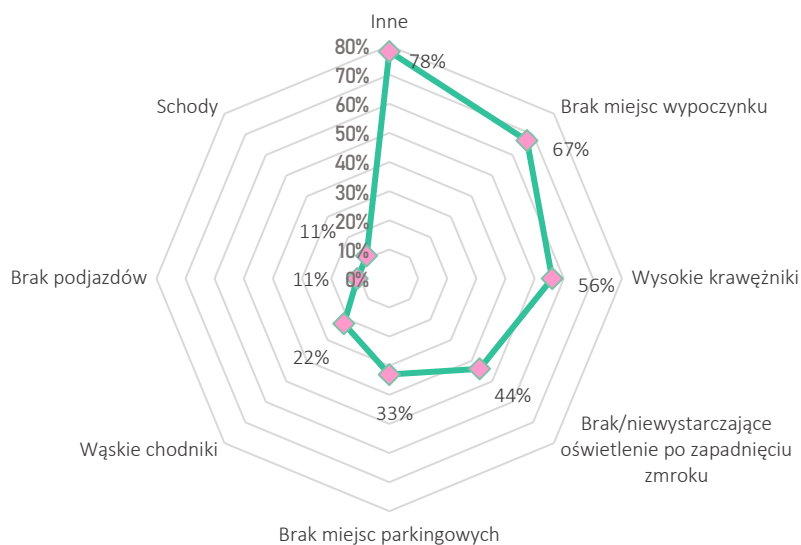
42% badanych mieszkańców podobszaru Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście nisko oceniło kwestię dostępności dzielnicy dla osób ze szczególnymi potrzebami, przyznając ocenę 1 (w skali 0-3). Nieco mniej respondentów (31%) uznało, że podobszar pozostaje w trakcie procesów modernizacji, z czego wynikają istniejące utrudnienia dostępności. 19% uczestniczących w badaniu przyznało najwyższą notę z uwagi na występowanie atrakcyjnej zabudowy, przyjaznych przestrzeni, zadbanych miejsc spotkań z relatywnie wysoką dostępnością. Najmniej ankietowanych (8%) negatywnie oceniło dostępność podobszaru.

Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście

Analiza zróżnicowania dostępności przestrzennej obszaru rewitalizacji dla osób o szczególnych potrzebach w odniesieniu do podobszaru Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście dostarczyła informacji na temat istniejących ograniczeń w swobodnym przemieszczaniu się, skoncentrowanych na:

- braku miejsc wypoczynku (67%),
- barierach architektonicznych: wysokie krawężniki (56%), wąskie chodniki (22%), brak podjazdów oraz schody (11%),
- niewystarczającym oświetleniu po zapadnięciu zmroku (44%),
- braku miejsc parkingowych (33%).

Rysunek 30. Bariery przestrzenne podobszaru rewitalizacji Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście.

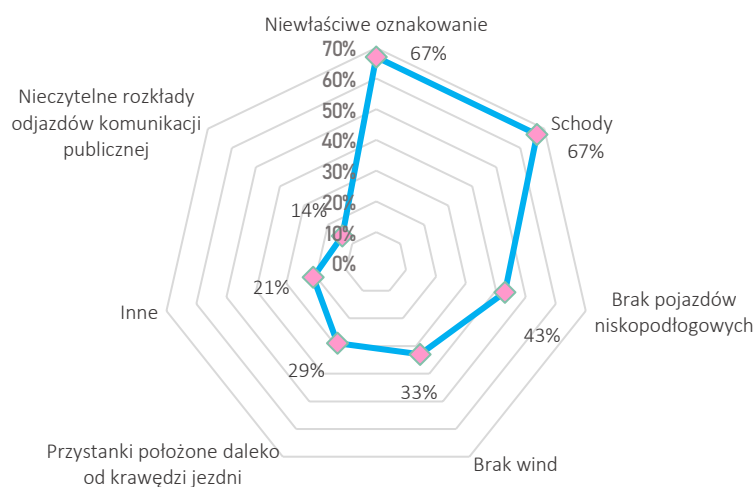
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego IRMIR.

Zidentyfikowanymi barierami w zakresie dostępu do najważniejszych budynków użyteczności publicznej oraz do środków komunikacji zbiorowej na podobszarze Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście dla osób ze szczególnymi potrzebami są:

- niewłaściwe oznakowanie przestrzeni (67%),
- bariery architektoniczne: schody (67%), brak wind (33%),
- brak pojazdów niskopodłogowych (43%),
- przystanki komunikacji publicznej położone daleko od krawędzi jezdni (29%),
- nieczytelne rozkłady jazdy komunikacji publicznej (14%).

Rysunek 31. Bariery dostępności do głównych budynków użyteczności publicznej oraz do środków komunikacji zbiorowej na podobszarze rewitalizacji Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście.

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego IRMIR.

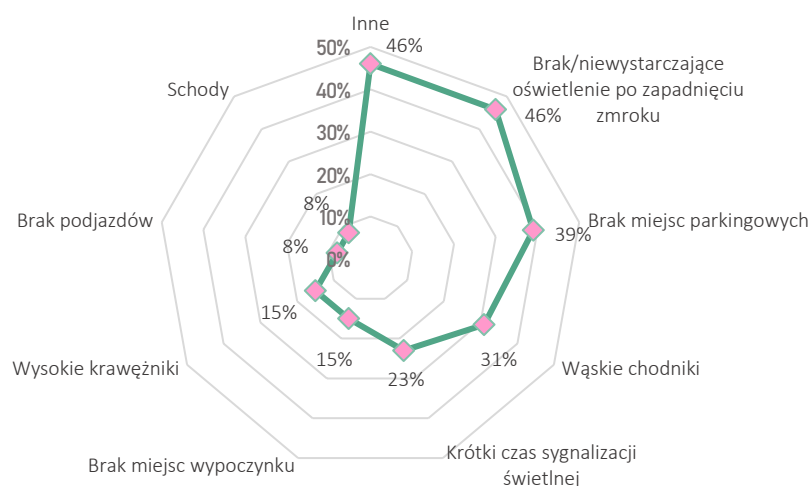
Kwestia dostępności podobszaru Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście przez 78% ankietowanych została oceniona nisko – 1 w skali 0-3. Pozostała część respondentów przyznała wyższą notę – 2, uznając występujące bariery za część utrudnień związanych z trwającym procesem modernizacji przestrzeni oraz towarzyszącej jej zabudowy.

Orunia

Analiza dostępności przestrzennej podobszaru Orunia dla osób ze szczególnymi potrzebami pozwoliła określić charakter występujących zjawisk niepożądanych przez pryzmat badanego aspektu:

- niewystarczające oświetlenie po zapadnięciu zmroku (46%),
- brak miejsc parkingowych (39%),
- bariery architektoniczne: wąskie chodniki (31%), wysokie krawężniki (15%), brak podjazdów oraz schody (8%),
- krótki czas sygnalizacji świetlnej (23%),
- brak miejsc wypoczynku (15%).

Rysunek 32. Bariery przestrzenne podobszaru rewitalizacji Orunia.

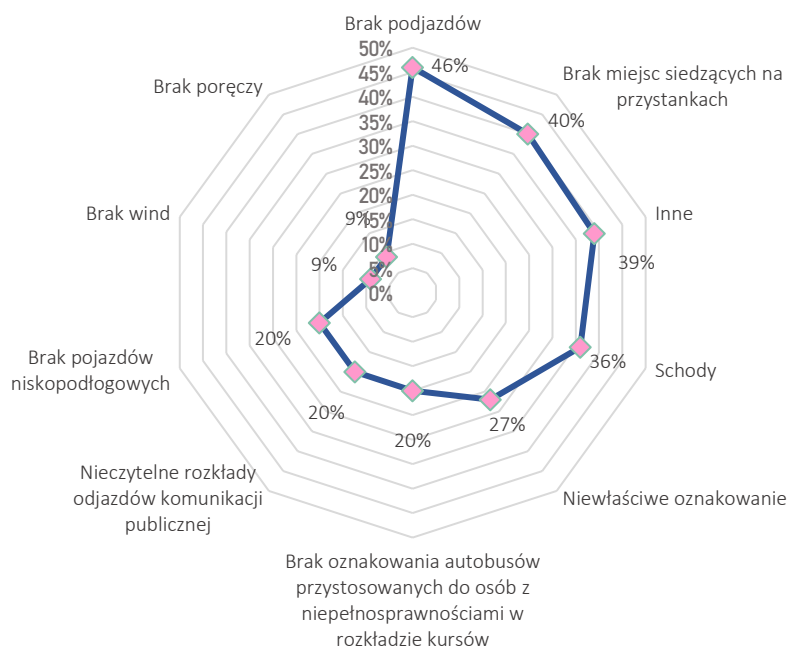

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego IRMIR.

Zdiagnozowane bariery przestrzennej dostępności do obiektów użyteczności publicznej oraz do środków komunikacji zbiorowej na podobszarze rewitalizacji Orunia w największym stopniu koncentrują się na:

- barierach architektonicznych: brak podjazdów (46%), schody (36%), brak wind, brak poręczy (9%),
- przystankach komunikacji zbiorowej niewyposażonych w siedzące miejsca siedzące (40%),
- niewłaściwym oznakowaniu przestrzeni (27%),
- braku oznakowania autobusów przystosowanych do przewozu osób z niepełnosprawnościami w rozkładzie kursów (20%),
- nieczytelnym rozkładzie jazdy komunikacji publicznej (20%),
- brakiem pojazdów niskopodłogowych (20%).

Rysunek 33. Bariery dostępności do głównych budynków użyteczności publicznej oraz do środków komunikacji zbiorowej na podobszarze rewitalizacji Orunia.

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego IRMIR.

Uśredniona ocena kwestii dostępności przestrzennej podobszaru Orunia wykazała:

- obecność przestrzeni niewystarczająco przystosowanych do potrzeb mieszkańców (33%) – ocena 1 w skali 0-3,
- utrudnienia w zakresie dostępności podobszaru z powodu trwających procesów modernizacji (33%) – ocena 2,
- występowanie atrakcyjnej zabudowy, przyjaznych przestrzeni, zadbanych miejsc spotkań charakteryzujących się relatywnie wysoką dostępnością (33%) – ocena 3.

Odpowiedzi ankietowanych wskazują na zróżnicowany odbiór dostępności podobszaru przez jej użytkowników, co prawdopodobnie związane jest ze specyfiką i niejednorodną strukturą przestrzenno-funkcjonalną Oruni. Jednocześnie należy zaznaczyć, że nikt z badanych nie przyznał najniższej oceny. Istotnym problemem, który powtarzał się w ankietach są również przejazdy kolejowe i przejścia przez tory kolejowe. Mieszkańcy zwracali także uwagę na krótki czas otwarcia przejazdów. Do problemów zaliczono też tunele pod torami, które posiadają długie podjazdy i strome schody, co utrudnia korzystanie z nich przez osoby starsze i z niepełnosprawnościami.

4.4 Podobszary rewitalizacji w opinii mieszkańców

W trakcie dotychczasowego procesu rewitalizacji Biuro Rozwoju Gdańska dwukrotnie badało opinie mieszkańców obszaru rewitalizacji na temat prowadzonych tam działań. W 2018 i 2021 roku przeprowadzono w tym celu ankietę „Percepcja i waloryzacja przestrzeni miasta na obszarach rewitalizacji”. W 2018 roku badanie, w którym wzięło udział 1500 mieszkańców obszaru rewitalizacji, przybrało formę wywiadu kwestionariuszowego złożonego z 38 pytań zamkniętych, dotyczących jakości życia w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej. Powtórzone w 2021 roku badanie pokazało, że każdą ze sfer mieszkańcy ocenili lepiej niż podczas pierwszego badania, choć uzyskane wyniki były nieco niższe niż przeciętne dla całego miasta. Przemawia to za koniecznością kontynuacji procesu rewitalizacji.

Obecnie w ramach prac nad aktualizacją Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Gdańska – na etapie zbierania informacji do szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji – przeprowadzono szereg działań konsultacyjnych, które miały na celu poznanie opinii mieszkańców i innych interesariuszy procesu na temat problemów, potencjałów i potrzeb poszczególnych podobszarów. Dzięki tematom, które wybrzmiały podczas konsultacji, będzie można lepiej dopasować nową interwencję do potrzeb mieszkańców.

Konsultacje społeczne prowadzone jednocześnie na wyznaczonych podobszarach trwały od kwietnia do końca czerwca 2023 roku. Formami konsultacji były:

- zbieranie opinii mieszkańców w punktach konsultacyjnych,
- spacerzy badawcze,
- warsztaty z mieszkańcami,
- geoankieta.

Dodatkowo Biuro Rozwoju Gdańska w październiku 2023 roku zorganizowało warsztaty z dziećmi dotyczące ich postrzegania przestrzeni w granicach obszaru rewitalizacji.

Informacje na temat konsultacji społecznych zostały udostępnione na stronie miasta³². Ponadto podjęto inne działania informacyjne: rozwieszano plakaty i roznoszono ulotki na podobszarach rewitalizacji, rozesłano też mailowo do rad dzielnic, radnych miasta i organizacji pozarządowych. Poniżej w syntetycznej formie przedstawiono najważniejsze opinie mieszkańców na temat poszczególnych podobszarów.

Biskupia Górka/Stary Chełm

Konsultacje przeprowadzone na tym podobszarze rewitalizacji objęły:

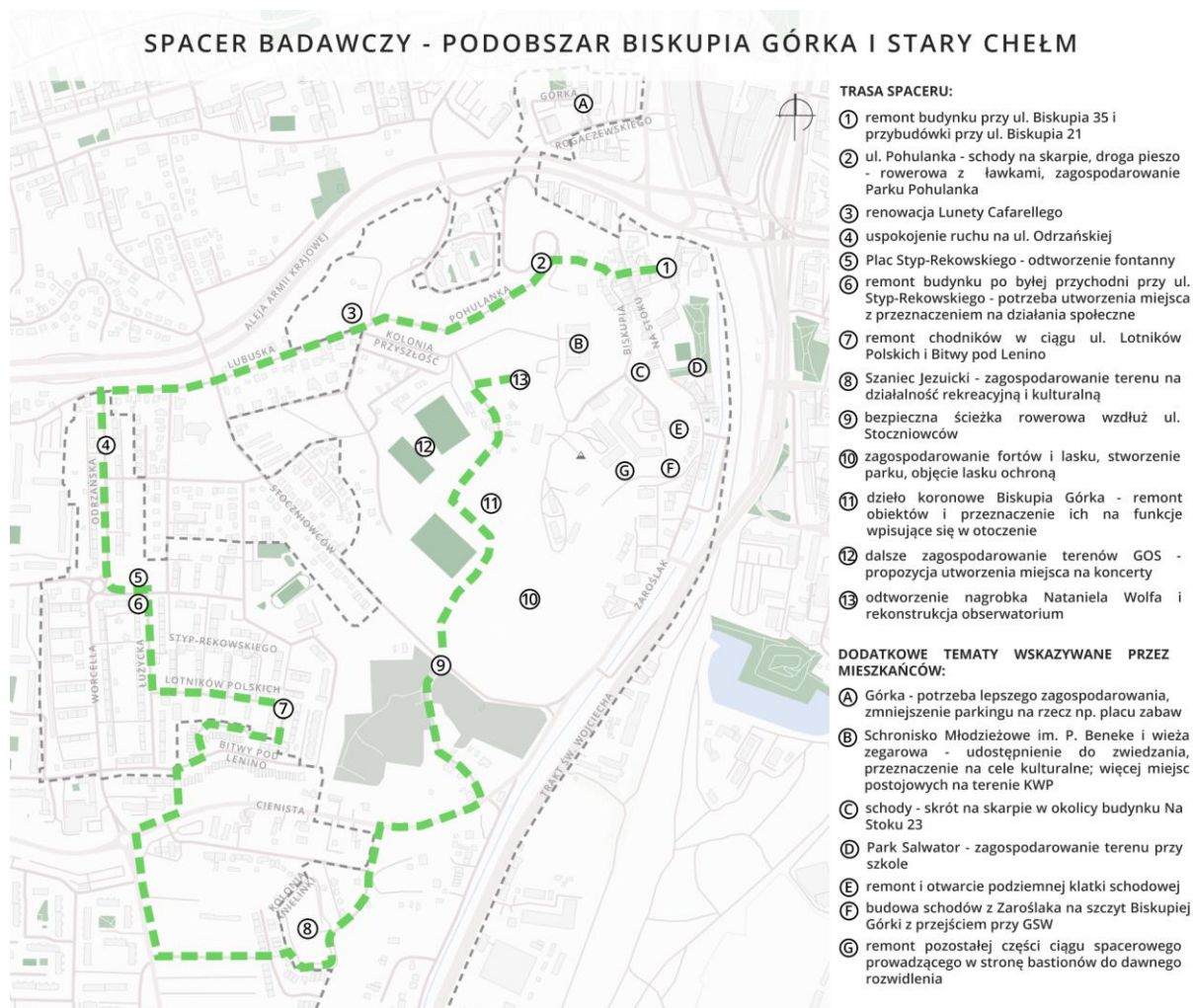
- zbieranie opinii mieszkańców w punktach konsultacyjnych – punkty działały w dniach 16-17.04.2023 r. w Domu Sąsiedzkim przy ul. Biskupiej 4 i 18.04.2023 r. na Starym Chełmie przy pl. Styp-Rekowskiego – w tej formie konsultacji wzięło udział 50 osób (16.04 – 2 osoby, 17.04 – 3 osoby, 18.04 – 45 osób);
- spacerzy badawcze – 10.05.2023 r., w godz. 17:00-19:00 i 24.05.2023 r. w godz. 18:00-19:30 – w spacerze uczestniczyli: zastępca prezydent Gdańska, mieszkańcy Biskupiej Górki i Starego Chełmu, przedstawiciele Rady Dzielnic Śródmieście i Chełm, pracownicy Biura Rozwoju Gdańska, Referatu Prasowego Urzędu

³² <https://www.gdansk.pl/wiadomosci/Orunia-Srod miescie-Nowy-Port-Czas-rozpozacz-przygotowania-do-kolejnego-etapu-rewitalizacji,a.240680>

Miejskiego w Gdańsku oraz członkowie Komitetu Rewitalizacji; drugi, dodatkowy spacer został zorganizowany na prośbę mieszkańców Biskupiej Górki, ponieważ w pierwszym wzięto udział tylko 5 mieszkańców tego osiedla;

Rysunek 34. Mapa spaceru badawczego po podobszarze Biskupia Górka/Stary Chełm.

Źródło: materiały BRG; 1-13 miejsca odwiedzone podczas spaceru; A-G – miejsca dodatkowo wskazywane przez mieszkańców z uwagi na potrzeby rewitalizacyjne.

- warsztaty z mieszkańcami – spotkanie odbyło się 17.06.2023 r. w Domu Sąsiedzkim przy ul. Biskupiej 4 – w tej formie konsultacji wzięło udział 14 osób.

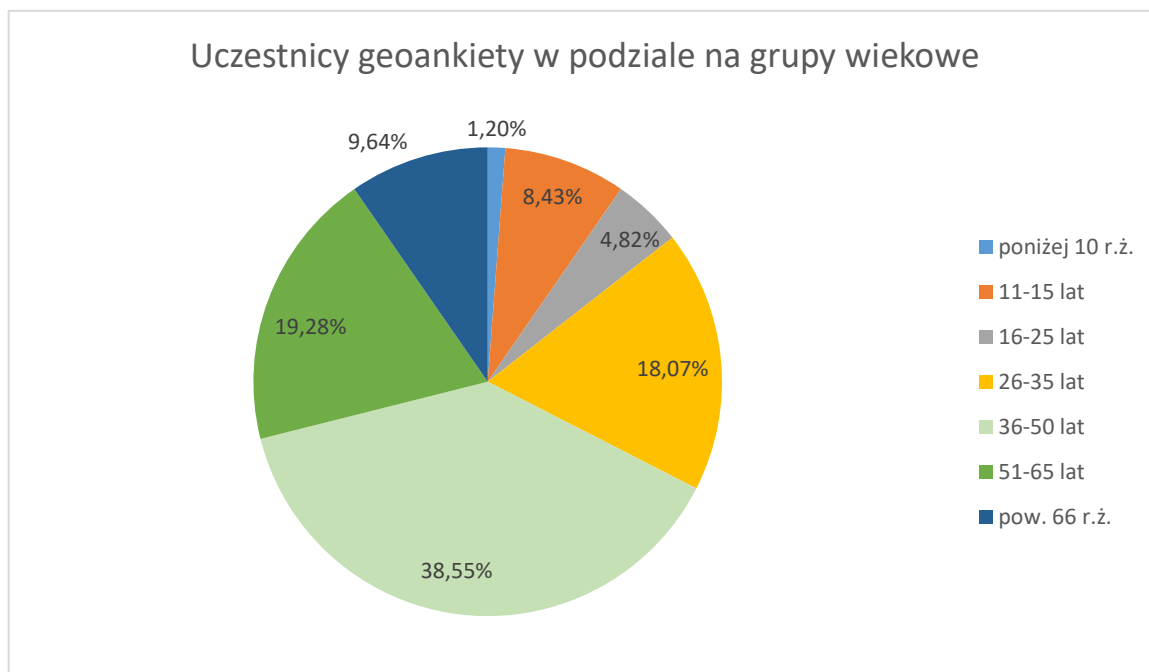
Rysunek 35. Zdjęcie z warsztatu z mieszkańcami na podobszarze Biskupia Górka/Stary Chełm.

Źródło: fot. Edyta Tomczyk, IRMiR.

- geoankieta – udostępniona na stronie BRG w dniu 5.04.-30.06.2023 r. – w tej formie konsultacji wzięło udział 83 osób; 53,01% kobiet i 44,58% mężczyzn; najliczniejszą grupę respondentów stanowiły osoby w wieku średnim, w tym osoby w wieku 36-50 lat (38,55%) i w wieku 51-65 – 19,28%. Szczegółowy podział osób, które wzięły udział w geoankiecie został przedstawione poniżej;

Rysunek 36. Uczestnicy geoankiety dotyczącej podobszaru Biskupia Górka/Stary Chełm w podziale na grupy wiekowe.

Źródło: opracowanie własne IRMiR.

- warsztaty z dziećmi – warsztaty dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 47 na Starym Chełmie odbyły się 04.10.2023 r. (udział w nich wzięło 20 osób), natomiast warsztaty dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 21 na Biskupiej Górcie odbyły się 23.10.2023 r. (udział w nich wzięło 8 osób).

W sumie w różnych formach konsultacji na temat podobszaru Biskupia Górka/Stary Chełm wzięło udział co najmniej 180 osób, co stanowi ok. 3,9% ogółu mieszkańców³³.

Biorący udział w różnych formach konsultacji społecznych mieszkańcy podobszaru i inni interesariusze związani z tym terenem diagnozowali te same zjawiska problemowe, podobny katalog potrzeb, a także potencjały, na których można oprzeć planowaną interwencję.

Mieszkańcy są przywiązani do swojego miejsca zamieszkania, mają do niego stosunek emocjonalny, uważają je za unikalne pod wieloma względami. Za główne potencjały podobszaru uznali zabytkową architekturę i dziedzictwo historyczne oraz tereny zielone i dziką przyrodę. Ponadto wskazywali na wyjątkowość i kameralność tego terenu, bliskość centrum Gdańska, dostępność komunikacyjną przy pewnym odcięciu przestrzennym przez arterie. Mieszkańcy pragnęliby zachować kameralność podobszaru, stąd nie chcą nowej zabudowy, szczególnie na terenach zielonych (ul. Biskupia, Stary Chełm). W ich opinii Biskupia Górka/Stary Chełm to enklawa spokoju w środku miasta, miejsce z dużym, niewykorzystanym jeszcze potencjałem. Poniżej przytoczono przykładowe opinie mieszkańców o podobszarze wyrażone w geoankiecie.

Biskupia Górka to moim zdaniem nieodkryta jeszcze atrakcja turystyczna Gdańska. Klimatyczne uliczki i wspaniały widok na Dolne Miasto. Z drugiej strony mamy Zaroślak, który jest super terenem do spacerów i rekreacji oraz jest siedliskiem wielu gatunków zwierząt i ptaków.

Piękne położenie i niezwykle historyczny klimat, unikatowy na skalę całego kraju.

Stara architektura, spokój, dużo zieleni, dobra komunikacja z centrum miasta.

Unikalna atmosfera (wąskie uliczki, piękne kamienice), bliskość Starego Miasta, dzika przyroda (Zaroślak).

Oryginalna malownicza zabudowa, różnorodność lokalnych mieszkańców, brak Airbnb – autentyczność, bliskość do centrum turystycznego Miasta Gdańska, bliskość przyrody.

Głównym potencjałem sfery społecznej jest zintegrowana społeczność mieszkańców i działające na tym terenie organizacje pozarządowe (WAGA, Stowarzyszenie Biskupia Górka, Fundacja NOVA, Rada Dzielnicy Śródmieście, Rada Dzielnicy Chełm, Fundacja Oparcia Społecznego Aleksandry – FOSA), gotowe do podejmowania działań. W sferze społecznej mieszkańcy zwracali uwagę na brak miejsc sprzyjających aktywności społecznej, kulturalnej i sportowej, brak miejsc spotkań sąsiedzkich (Stary Chełm), instytucji kultury (kino, biblioteka np. w budynku po dawnej przychodni przy ul. Styp Rekowskiego) i infrastruktury sportowej

³³ Podana liczba dotyczy osób, które odwiedziły punkt konsultacyjnych, wzięły udział w warsztatach i geoankiecie. Nie uwzględnia uczestników spacerów badawczych, ponieważ nie udało się oszacować liczby osób, które wzięły w nich udział.

(boisk, remont skateparku przy ul. Zielonogórskiej, teren GOSiR). Za największy problem społeczny podobszaru uznano narkotyki (Biskupia Górka) i inne zjawiska patologiczne, jak wandalizm czy spożywanie alkoholu w miejscach publicznych. Problem ten można by ograniczyć, rozbudowując miejski monitoring, m.in. przy ul. Biskupiej i w Parku Salwator.

W przypadku sfery gospodarczej mieszkańcy zdają sobie sprawę z dużego potencjału turystycznego podobszaru, który wynika z jego bogatej i wyjątkowej historii. Wykorzystanie go może mieć przełożenie na rozwój gospodarczy dzielnicy. Stąd pojawiały się propozycje stworzenia punktów widokowych na Biskupiej Górcie; odnowy i udostępnienia obiektów leżących na terenie Wojewódzkiej Komendy Policji, w tym Wieży Zegarowej (m.in. padła propozycja umieszczenia tam kamery internetowej), dawnego schroniska, fortów; remont i udostępnienie podziemnej klatki schodowej; odsłonięcie historycznego bruku (ul. Spadzista), Luneta Caffarellego. W tym kontekście padł też postulat odtworzenia nagrobka Nataniela Wolfa i rekonstrukcji jego obserwatorium. Inne zauważalne problemy tej sfery dotyczyły braku lokali gastronomicznych (Biskupia Górka, Stary Chełm), lokalnych sklepików (Biskupia Górka) czy zanikania tradycyjnych usług (szewc, fryzjer – Stary Chełm).

W przypadku sfery środowiskowej zwracano przede wszystkim uwagę na hałas spowodowany ruchem kołowym (Trakt św. Wojciecha, drifty na parkingu kubaturowym obok wiaduktu) i kolejowym. Nadmierny ruch kołowy został też uznany za uciążliwy np. na ul. Odrzańskiej i ul. Lotników. Do zmniejszenia hałasu przyczyniłyby się: wygłuszenie ściany pod wiaduktem, przykrycie torów, uspokojenie ruchu i tworzenie wygłuszających ścian zieleni. Jako ciekawe rozwiązanie zaproponowano wielofunkcyjne zadanie nad torowiskiem, na dachu którego stworzono by miejsce do rekreacji, ścieżkę pieszą – przejście do kolejki, wybieg dla psów itp. Z kolei za główny potencjał tej sfery mieszkańcy uznali dużą powierzchnię terenów zielonych, w tym w stanie dzikim – lasek na Biskupiej Górcie, który należałoby objąć formą ochrony, np. uznać za użytek ekologiczny.

W opinii mieszkańców najdotkliwszymi problemami podobszaru są zjawiska kryzysowe ze sfery technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej.

W sferze technicznej, głównie uwagi mieszkańców dotyczą złego stanu technicznego budynków (np. przy ul. Biskupiej 32, 35), braków w infrastrukturze technicznej (np. ul. Biskupia 6 – brak podłączenia do c.o., np. ul. Lotników Polskich i Bitwy Pod Lenino – zły stan chodników i jezdni,) czy chęci podwyższenia jakości budynków lub zmiany ich funkcji (np. ul. Na Stoku 10 – odtworzenie balkonów, ul. Styp-Rekowskiego – adaptacja budynku na potrzeby infrastruktury kultury). Mocną stroną tej sfery są prowadzone na szeroką skalę remonty zabytkowych kamienic, dzięki czemu odzyskują one swój blask. Prace remontowo-restauracyjne powinny być dalej prowadzone zarówno w zasobie komunalnym, jak i we wspólnotach mieszkaniowych, z czym powinno wiązać się wsparcie finansowe ze strony miasta.

Do uciążliwych zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnych mieszkańcy zaliczają:

- zaśmiecenie ulic, podwórek, parków, m.in. z powodu braku odpowiednich śmietników; w utrzymaniu porządku pomogłoby regularne wywożenie śmieci i kampania edukacyjna,
- niską jakość zieleni, konieczność rewaloryzacji (Park Pohulanka, Park Salwator), uporządkowania i zagospodarowania podwórek (ul. Salwator) lub terenu (Szaniec Jezuitski, GOS, Biskupia Górka – plac zabaw),

- brak łączników przestrzennych na podobszarze (np. schodów łączących szczyt ul. Biskupiej z Zaroślakiem, przy ul. Pohulanka, w pobliżu ul. Na Stoku 23),
- brak ścieżek rowerowych (wzdłuż ul. Pohulanka, od pl. Styp Rekowskiego w stronę Biedronki przy ul. Chałubińskiego, wzdłuż ul. Stoczniowców),
- problem wysokich krawężników (Biskupia Górka) – jest to wymóg Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
- brak małej architektury, w tym ławek jako miejsc odpoczynku,
- kwestię parkingów – to zagadnienie było różnie oceniane przez mieszkańców – niektórzy wskazywali na brak miejsc parkingowych (np. Na Stoku 23, 35, 49, 50), inni na ich nadmiar (Biskupia Górka) lub problem dzikich parkingów (Biskupia Górka).

Głównym potencjałem tej sfery jest zmodernizowany podczas wcześniejszych działań rewitalizacyjnych plac Styp-Rekowskiego (Stary Chełm), który stał się popularnym miejscem spotkań mieszkańców i miejscem imprez, w których bierze udział po kilkaset mieszkańców. Kontynuacją interwencji powinien być montaż planowanej fontanny.

Uczniowie Szkoły Podstawowej nr 21 na Biskupiej Górze podczas warsztatów wskazywali boisko i skatepark jako miejsca, które są atrakcyjnym miejscem w tej części miasta. Do miejsc problematycznych, wymagających poprawy zaliczyli okolice ulic Biskupia, Salwator i Na Stoku oraz zaniedbane ruiny i dużą ilość śmieci. Chcieliby również powiększyć teren boiska oraz wymienić ławki i bramki. Ich zdaniem na Biskupiej Górze brakuje aquaparku, przyszkolnego skateparku, nowej pracowni komputerowej w szkole oraz restauracji, do której można by było przychodzić ze zwierzętami. Z kolei nauczyciele z SP21 zwrócili uwagę, że brakuje ścieżki historycznej po fortyfikacjach Biskupiej Górki z wystawą broni.

Swoją opinią podczas warsztatów dla podobszaru podzielili się również uczniowie i nauczyciele ze Szkoły Podstawowej nr 47 na Starym Chełmie. Do atrakcyjnych miejsc w tej części miasta zaliczyli plac zabaw z tyrolką przy ul. Biegańskiego i plac zabaw przy SP 47. Wśród propozycji zmian w tej części miasta uczniowie wymienili m.in. doposażenie ww. placów zabaw, wyrównanie chodników, stworzenie nowego parku, zamianę salonu gier w „komputerownię”, modernizację wejścia na parking przy Centrum Handlowym Chełm, poprawę funkcjonowania komunikacji tramwajowej w tym rejonie oraz pozbycie się śmieci z trawników. Uczniowie zaproponowali również utworzenie nowych miejsc na terenie Starego Chełmu: park bajkowy, który byłby miejscem zabawy i edukacji ekologicznej, wesołe miasteczko z bunkrem i domem strachów, plac zabaw dla dzieci z niepełnosprawnościami, ze specjalnymi huśtawkami i zjeżdżalnią oraz dyżurem karetki i straży pożarnej czy utworzenie kina przy SP 47³⁴.

Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście

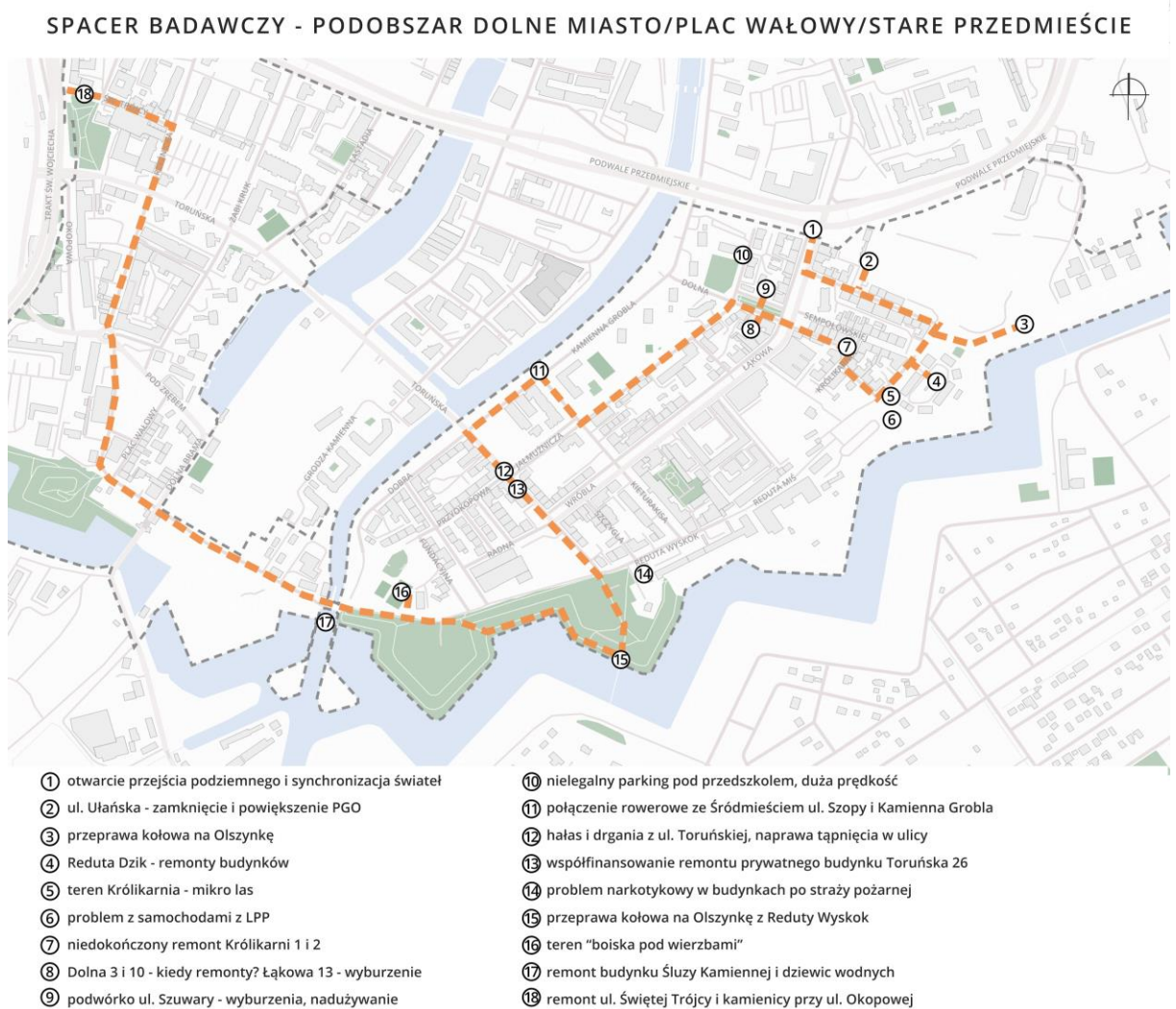
Konsultacje przeprowadzone na tym podobszarze objęły:

- zbieranie opinii mieszkańców w punktach konsultacyjnych – punkty działały w dniach 16-18.04.2023 r. w Inkubatorze Sąsiedzkiej Energii przy ul. Reduta Wyskok 2 – w tej formie konsultacji wzięły udział 34 osoby (16.04 – 11 osób, 17.04 – 11 osób, 18.04 – 12 osób);

³⁴ <https://www.brg.gda.pl/aktualnosci/rewitalizacja/2001-moja-ulica-moja-dzielnica-podobszary-rewitalizacji-oczami-najmlodszych-mieszkancow>

- spacer badawczy – 04.05.2023 r., w godz. 17:00-19:00 – w spacerze uczestniczyli: zastępca prezydent Gdańska, mieszkańcy Dolnego Miasta, przedstawiciele Rady Dzielnicy Śródmieście, pracownicy Biura Rozwoju Gdańska, Referatu Prasowego Urzędu Miejskiego w Gdańsku, przedstawiciel Partnera Prywatnego projektu PPP – firmy Eurostyl oraz członkowie Komitetu Rewitalizacji;

Rysunek 37. Mapa spaceru badawczego po podobszarze Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście.

Źródło: materiały BRG; 1-18 miejsca odwiedzone podczas spaceru.

- warsztaty z mieszkańcami – spotkanie odbyło się 24.06.2023 r. w Szkole Podstawowej nr 65 przy ul. Śluzka 6 – w tej formie konsultacji wzięło udział 18 osób.

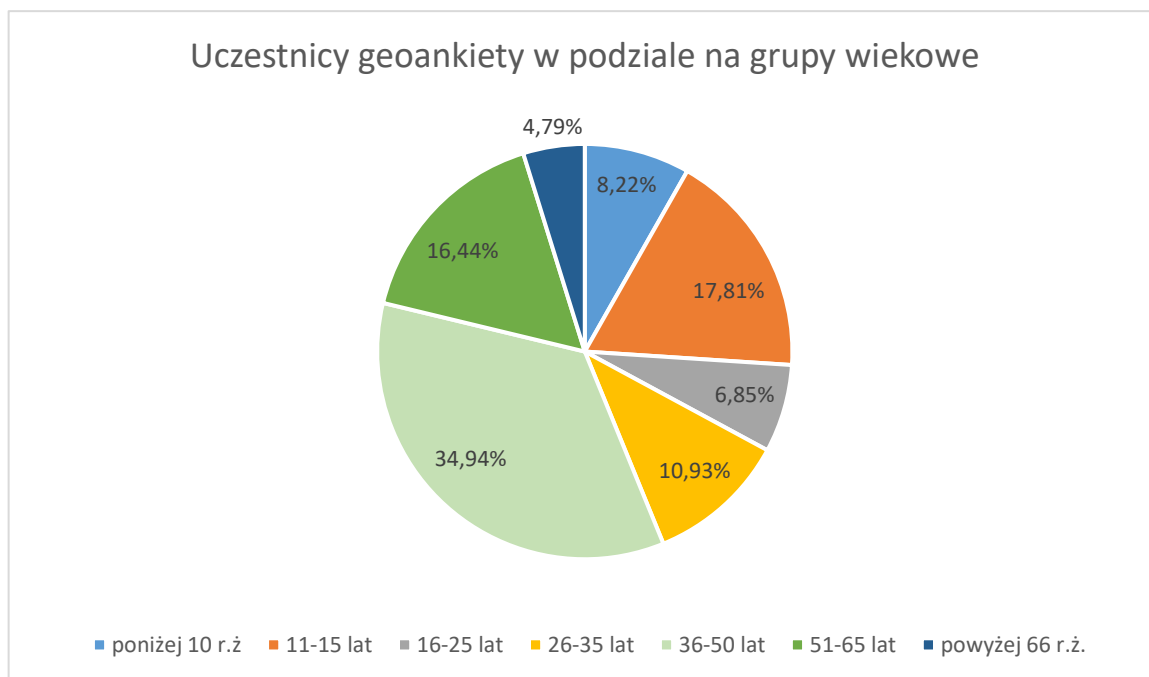
Rysunek 38. Zdjęcie z warsztatu z mieszkańcami podobszaru Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście – mapa głównych problemów i potencjałów podobszaru.

Źródło: fot. Katarzyna Spadło, IRMiR.

- geoankieta – udostępniona na stronie BRG w dniach 5.04.-30.06.2023 r. – w tej formie konsultacji wzięło udział 146 osób; 64,38% kobiet i 27,40 % mężczyzn; najliczniejszą grupę respondentów stanowiły osoby w wieku średnim, w tym osoby w wieku 36-50 lat (34,94%) i w wieku 51-65 – 16,44%. Szczegółowy podział osób, które wzięły udział w geoankiecie zostały przedstawione poniżej;

Rysunek 39. Uczestnicy geoankiety dotyczącej podobszaru Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście w podziale na grupy wiekowe.

Źródło: opracowanie własne IRMiR.

- warsztaty z dziećmi – warsztaty dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 65 odbyły się 13.10.2023 r. (udział w nich wzięło 12 osób).

W sumie w różnych formach konsultacji na temat podobszaru Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście wzięło udział co najmniej 210 osób, co stanowi ok. 3,34% ogółu mieszkańców³⁵.

Mieszkańcy biorący udział w konsultacjach są przywiązani do swojego miejsca zamieszkania i żywo zainteresowani zachodzącymi na ich terenie zmianami. Z jednej strony pragną kontynuacji działań mających na celu polepszenie wyglądu i funkcjonowania dzielnicy, z drugiej strony, niepokoi ich skala i sposób wprowadzania zmian. Obawiają się, że planowany proces doprowadzi do niekorzystnych zjawisk (gentryfikacji, utraty terenów zieleni, obniżenia jakości środowiska naturalnego, zwiększenia ruchu kołowego) i przełoży się na utratę wyjątkowego charakteru tego miejsca. Traktują oni Dolne Miasto jako swoistą enklawę zieleni, spokoju i dzikiej przyrody w sercu dużego, dynamicznie rozwijającego się Gdańska. Za główne potencjały podobszaru uznają przede wszystkim walory przyrodnicze – rozległe tereny zielone i dziką przyrodę nad Oplływem Motławy. Za mocną stroną podobszaru uważają też zabytkową architekturę i dziedzictwo kulturowe tego miejsca oraz jego historię. Bliskość centrum Gdańska i dostępność komunikacyjna także stanowią atuty dzielnicy. Mieszkańcy pragnęliby zachować dotychczasowy charakter tego terenu, opowiadając się za dalszymi remontami starego zasobu i działaniami mającymi na celu polepszenie jakości ich życia. Trzeba zauważyć, że uczestnicy konsultacji mieli czasem różne poglądy na poszczególne tematy – to, co dla jednych było szansą, dla innych stanowiło zagrożenie. Taki niejednoznaczny stosunek widać w przypadku prowadzonego procesu rewitalizacji, który rodzi sprzeczne emocje. Termin ten budzi u niektórych uczestników pejoratywne konotacje, inni postrzegają rewitalizację jako szansę na zwiększenie zróżnicowania społecznego, w tym szansę dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych na rozwój w innym środowisku, a także na stworzenie alternatywnego miejsca na mapie kulturalnej i przyrodniczej miasta. Poniżej przytoczono przykładowe opinie mieszkańców o podobszarze wyrażone w geoankiecie.

Wyjątkowy urok i klimat, stare oryginalne kamienice, bliskość terenów zielonych, bliskość Głównego Miasta, organizacje pozarządowe działające na rzecz lokalnej społeczności. Zainteresowani i aktywni mieszkańcy, którzy pragną poprawić wizerunek Dolnego Miasta.

Świetne tereny zielone z przebogatą fauną, rzadkie gatunki ptaków i ssaków stanowią o wyjątkowym charakterze dzielnicy. Ogromny teren zielony służący do rekreacji i wysiłku fizycznego, a także kontemplacji przyrody stanowi niebywałą rzadkość we współczesnym wysoko zurbanizowanym i przeludnionym mieście, przynosząc niezbędny oddech świeżego powietrza (dosłownie).

Piękne bioróżnorodne, półdzikie obszary zielone np. Oplływ Motławy – miejsce występowania wielu gatunków roślin, ptaków, płazów. Unikam na skalę miasta!

Jest to unikatowa tkanka miejska, która zawiera w sobie zarówno przestrzeń na starą architekturę połączoną z nowymi rozwiązaniami (patrz szpital przy Łąkowej i willa Uphagenów) zanurzone w dzikiej przyrodzie rozwijającej się w okolicach fosy.

Przedwojenna zabudowa i dużo zieleni, i perełka Oplływ Motławy, bardzo dobra komunikacja, blisko do Śródmieścia.

³⁵ Podana liczba dotyczy osób, które odwiedziły punkt konsultacyjnych, wzięły udział w warsztatach i geoankiecie. Nie uwzględnia uczestników spaceru badawczego, ponieważ nie udało się oszacować liczby osób, które wzięły w nich udział.

Walory historyczne, bliskość Starówki, dostęp do obszaru zielonego (Grobla – rejon Toruńskiej), możliwość dojścia do wielu miejsc niezbędnych dla „codziennosci” (sklepy, zakłady usługowe, przychodnie itp.).

Głównym potencjałem sfery społecznej jest silna, aktywna społeczność mieszkańców i działające na tym terenie organizacje pozarządowe (Inkubator Sąsiedzkiej Energii) zaangażowane w sprawy dzielnicy, które mogą być ważnym partnerem w planowanym procesie rewitalizacji.

Mocną stroną podobszaru w oczach mieszkańców jest dostępność infrastruktury społecznej – ośrodków zdrowia i placówek edukacyjnych (szkoły, przedszkola). Ważnym potencjałem sfery społecznej są silne instytucje kultury – miejskie Centrum Sztuki Współczesnej „Łaźnia” i prywatna Królewska Fabryka Karabinów (KFK), która m.in. organizuje różne imprezy integracyjne (np. pchli targ) i daje przestrzeń dla działań artystycznych (pracownie). W opinii mieszkańców lokalna społeczność wyróżnia się wysokim kapitałem społecznym i być może z tego powodu wybrzmiewały potrzeby związane z dalszym rozwojem infrastruktury kultury (np. biblioteka, kino studyjne, lokalne muzeum, np. w dawnej zajezdni) i sportu (miejsca aktywności na świeżym powietrzu), miejsc integracji społecznej (np. ogród społeczny), miejsc spędzania wolnego czasu (miejsca na grill). Szczególnymi działaniami aktywizacyjnymi należałoby objąć młodzież mieszkającą na podobszarze, np. w ramach klubu czy świetlicy czy zajęć sportowych. Niektórzy wskazywali również na brak oferty dla osób w starszym wieku.

Za największy problem społeczny podobszaru uznano patologiczne zjawiska, takie jak narastający problem związany z handlem narkotykami, spożywanie alkoholu w miejscach publicznych czy wandalizm. Zjawiska te wpływają na brak bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej, w związku z czym istnieje potrzeba większej obecności policji na tym terenie, instalacji monitoringu czy ograniczenia sprzedaży alkoholu. Do negatywnych zjawisk społecznych zaliczono bezrobocie, ubóstwo i problem bezdomności – problem ten dotyczy części mieszkańców, w tym także przybyłych tu w ostatnim czasie Obywateli Ukrainy. Według uczestników konsultacji osoby narażone na wykluczenie należy objąć wsparciem (np. w ramach dziennego ośrodka czy działań interwencyjnych).

W przypadku sfery gospodarczej mieszkańcy zdają sobie sprawę z dużego potencjału turystycznego podobszaru, wynikającego z jego położenia na zapleczu Głównego Miasta oraz unikalnych walorów przyrodniczych i kulturowych. Jednocześnie trzeba zauważyć, że uczestnicy konsultacji mają różny stosunek do rozwoju turystycznego dzielnicy. Niektórzy postrzegają go w kategorii szansy na rozwój gospodarczy i zwiększenia oferty gastronomicznej, rozrywkowej czy odciążenia Głównego Miasta. Inni uważają turystykę za niekorzystne zjawisko, które przełoży się na utratę wyjątkowego charakteru dzielnicy. W tym kontekście kilka osób podniosło problem rosnącej liczby mieszkań wynajmowanym turystom, co negatywnie będzie przekładać się na funkcjonowanie lokalnych społeczności.

W opinii części mieszkańców mocną stroną podobszaru jest dostępność usług i sklepów, jednocześnie inni uczestnicy konsultacji zwracali uwagę na negatywne zmiany w tym zakresie. Niektórzy uczestnicy konsultacji cenią nowe lokale gastronomiczne, które tworzą wyjątkową atmosferę dzielnicy i chcieliby, żeby oferta w tym zakresie dalej się zwiększała. Mówiąc o problemach tej sfery, za szczególnie dotkliwe uznano znikanie tradycyjnych usług (szewc, fryzjer, szklarz, magiel) i małych, lokalnych sklepów (warzywniak), których miejsca zajmują sieciowe sklepy. Zanikanie działających tu od lat punktów usługowych i handlowych świadczyłoby o tendencjach gentryfikacyjnych – część mieszkańców zwracała bowiem uwagę,

że ich miejsce zajmują droższe lokale nastawione na klientów spoza dzielnicy i postulowało wsparcie gminy za pomocą bonifikat, preferencyjnych stawek czy remontu pustych lokali użytkowych z przeznaczeniem dla rzemieślników i drobnych lokalnych przedsiębiorców. Na Dolnym Mieście brakuje bowiem lokalnych sklepów (np. z artykułami gospodarczymi, rybnego, mleczarskiego) i tańszych punktów gastronomicznych (jadłodajnia), z których mogliby korzystać mieszkańcy. Za zdecydowanie negatywne zjawisko uznano istnienie nielegalnych działalności gospodarczych (salony gier), które należy zlikwidować.

W opinii mieszkańców sfera środowiskowa urasta do głównego potencjału Dolnego Miasta. Tereny zielone w dużej mierze w stanie dzikim lub seminaturalnym, w tym tereny nad Motławą, były najczęściej wymieniane jako elementy wyróżniające dzielnicę, stanowiące o jej wyjątkowości i unikalnym charakterze. Mieszkańcy deklarowali, że aktywności na świeżym powietrzu, w otoczeniu przyrody należą do ich ulubionych. Bogactwo środowiska naturalnego, duża bioróżnorodność, starodrzew, chronione gatunki roślin, płazów, gadów i ptaków, powinny podlegać ochronie. W tym kontekście wybrzmiewa niepokój związany z dalszymi zmianami w dzielnicy, w tym m.in. intensyfikacją zabudowy. Część mieszkańców uważa, że tereny cenne biologicznie mogą zostać zniszczone lub zmniejszone w toku planowanych prac. Według niektórych brakuje spójnej koncepcji zagospodarowania Optywu Motławy, stąd proponowano działania na rzecz ochrony tamtejszej przyrody (stworzenie Zielonej Dzielnicy jako miejsca wypoczynku dla mieszkańców Gdańska, stworzenie marki tego miejsca, renaturalizacja Motławy, odbudowa śluzy kamiennej z dawną fosą, wreszcie powołanie zespołu krajobrazowo-przyrodniczego dla Parku Optywu Motławy). Innym problemem, który jest ważny w sferze środowiskowej, jest zła jakość powietrza, szczególnie odczuwalna w miesiącach zimowych. Jest ona związana z przestarzałymi systemami grzewczymi.

Podobnie jak w przypadku innych podobszarów, najdotkliwszymi problemami Dolnego Miasta są zjawiska kryzysowe ze sfery technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej. W sferze technicznej głównie dotyczą one złego stanu technicznego budynków, z czym wiąże się konieczność dalszego prowadzenia remontów w kamienicach, które z uwagi na walory architektoniczne i historyczne są ważnym potencjałem dzielnicy (np. ul. Dolna 3 i 10, ul. Królikarnia 1 i 2, ul. Reduta Dzik 4). Trzeba zauważyć, że mieszkańcy doceniają prowadzone dotychczas prace remontowe i restauracyjne, dzięki którym dzielnica zyskuje na atrakcyjności. Według uczestników konsultacji remonty powinny być prowadzone zarówno w zasobie komunalnym, w tym w istniejących pustostanach, jak i we wspólnotach mieszkaniowych, których przedstawiciele (np. ul. Łąkowa 16, Okopowa 17, 17a, Toruńska 28) postulowali kontynuację programu wsparcia remontów części wspólnych przez miasto. Remonty powinny objąć też kwestie poprawy efektywności energetycznej i zmiany źródeł ciepła na ekologiczne, co przełoży się na poprawę jakości powietrza (m.in. ul. Reduta Dzik 1-7, Dolna 10A). W opinii niektórych istnieje potrzeba budowy nowych mieszkań w dyspozycji Gminy Miasta Gdańska, np. w ramach działań TBS.

Ponadto do problemów mieszkańcy zaliczają zły stan infrastruktury technicznej, w tym przede wszystkim chodników i ulic w różnych częściach podobszaru (np. ul. Toruńska, św. Trójcy, Przesmyk, Jałmużnicza, Jaskółcza, Łąkowa).

Największym, oprócz historycznej zabudowy mieszkaniowej, potencjałem sfery technicznej Dolnego Miasta jest dawna zajezdnia tramwajowa przy ul. Łąkowej. W opinii mieszkańców ten ważny dla dzielnicy obiekt należy wyremontować i dostosować do nowej funkcji. Co do jego przyszłej roli zdania były podzielone – od pomysłu stworzenia tu muzeum poświęconego

historii lokalnej po centrum kulturalno-gastronomiczne. Innym niewykorzystanym obiektem jest też Stary Młyn.

W sferze funkcjonalno-przestrzennej identyfikowane problemy wiążą się przede wszystkim z obawą przed przyszłymi zmianami przestrzennymi. W tym kontekście wybrzmiewał niepokój części mieszkańców co do planów budowy komercyjnych mieszkań, które powstawałyby na wolnych terenach, np. na popularnym boisku Pod Wierzbami. W ich opinii przekształcenia sfery funkcjonalno-przestrzennej mogą przebiegać w sposób niezrównoważony, uzależniony wyłącznie od czynników ekonomicznych. Konsekwencją może być niekontrolowany rozwój, prowadzący do dużej liczby mieszkań na wynajem krótkoterwały oraz zepchnięcie dotychczasowych mieszkańców na drugi plan.

Do uciążliwych problemów w sferze przestrzenno-funkcjonalnych mieszkańcy zaliczają również:

- zaśmiecanie przestrzeni publicznych (ulic, terenów zieleni) i półpublicznych (podwórek), m.in. z powodu braku śmietników i niewłaściwego zachowania części mieszkańców,
- niezagospodarowane, zdegradowane podwórka (np. ul. Reduta Dzik, Ułańska), obejmujących m.in. rozbiórki komórek i oficyn (np. ul. Łąkowa 9, 13, Szuwary),
- niezagospodarowane tereny otwarte – stąd potrzeba tworzenia na nich miejsc aktywności i integracji (np. miejsca odpoczynku, place zabaw dla dzieci w różnym wieku, siłownie, skatepark, park linowy, tyrolka, ścianka wspinaczkowa, wybieg dla psów),
- brak małej architektury, w tym ławek jako miejsc odpoczynku (np. ul. Kamienna Grobla),
- słabą integralność przestrzeni publicznej (np. potrzeba przebudowy fragmentu ul. Łąkowej, remont Mostu Popielnego) i komunikacyjnej (potrzeba budowy sieci ścieżek rowerowych, np. Dobra – Kamienna Grobla – Szopy – połączenia ze Śródmieściem, ciągów pieszych, mostów pieszo-jezdnych między Dolnym Miastem a Olszynką, opracowanie koncepcji przepraw mostowych w rejonie Reduty Wysok i Reduty Żbik),
- duży ruch samochodowy na głównych ulicach podobszaru – obawy o dalszą przepustowość ulic (np. ul. Podwałe Przedmiejskie, Okopowej, Toruńskiej, Chłodnej, Królikarnia, Sempołowskiej, Reduta Dzik), konieczność ograniczania ruchu kołowego, uspokojenia ruchu, montaż sygnalizacji świetlnej,
- słabą komunikację miejską – niektórzy mieszkańcy źle oceniali połączenie z innymi częściami miasta, opowiadając się za częstszym kursowaniem autobusów czy przywróceniem wcześniejszych, lepszych rozwiązań,
- kwestię parkowania (np. przez wprowadzenie Śródmiejskiej Strefy Płatnego Parkowania, likwidacja dzikich parkingów).

Podczas warsztatów z dziećmi, uczniowie ze Szkoły Podstawowej nr 47 podzielili się swoimi opiniami na temat podobszaru Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście. Miejsca, gdzie dzieci najchętniej spędzają czas to szkoła, szkolne boisko i plac zabaw. Wśród zmian zaproponowanych przez najmłodszych mieszkańców podobszaru znalazła się wymiana ogrodzenia wokół boiska, modernizacja budynku i poprawa jakości podwórka dawnego

gimnazjum czy placu zabaw przy szkole. Wśród miejsc wskazanych jako atrakcyjne znalazła się ul. Łąkowa oraz tereny w pobliżu Optywu Motławy. Uczniowie podzielili się również pomysłami na ulepszenie tej części Gdańska – zaproponowali utworzenie skateparku, nowego placu zabaw oraz nowej szkoły podstawowej, do której dzieci mogłyby przychodzić ze swoimi zwierzętami oraz w której będzie dużo zajęć sportowych i informatyki³⁶.

Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście

Konsultacje przeprowadzone na tym podobszarze rewitalizacji objęły:

- zbieranie opinii mieszkańców w punktach konsultacyjnych – punkty działały w dniach 23-25.04.2023 r. w Centrum Sztuki Współczesnej „Łaźnia 2” – w tej formie konsultacji wzięło udział 26 osób (23.04 – 11 osób, 24.04 – 9 osób, 25.04 – 6 osób);
- spacerzy badawcze – 05.06.2023 r., w godz. 17:00-19:00 – w spacerze uczestniczyli: zastępca Prezydent Gdańska, mieszkańcy Nowego Portu, przedstawiciele Rady Dzielnicy Nowy Port, pracownicy Biura Rozwoju Gdańska, przedstawiciele Dyrekcji Rozbudowy Miasta Gdańska, Gdańskich Nieruchomości, Wydziału Polityki Gospodarczej UM w Gdańsku, Referatu Prasowego;

Rysunek 40. Mapa spaceru badawczego po podobszarze Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście.

Źródło: materiały BRG; 1-11 miejsca odwiedzone podczas spaceru.

- warsztaty z mieszkańcami – spotkanie odbyło się 24.06.2023 r. w Szkole Podstawowej nr 55, ul. Wolności 6a – w tej formie konsultacji wzięło udział 8 osób;

36

<https://www.brg.gda.pl/aktualnosci/rewitalizacja/2001-moja-ulica-moja-dzielnica-podobszary-rewitalizacji-oczami-najmlodszych-mieszkancow>

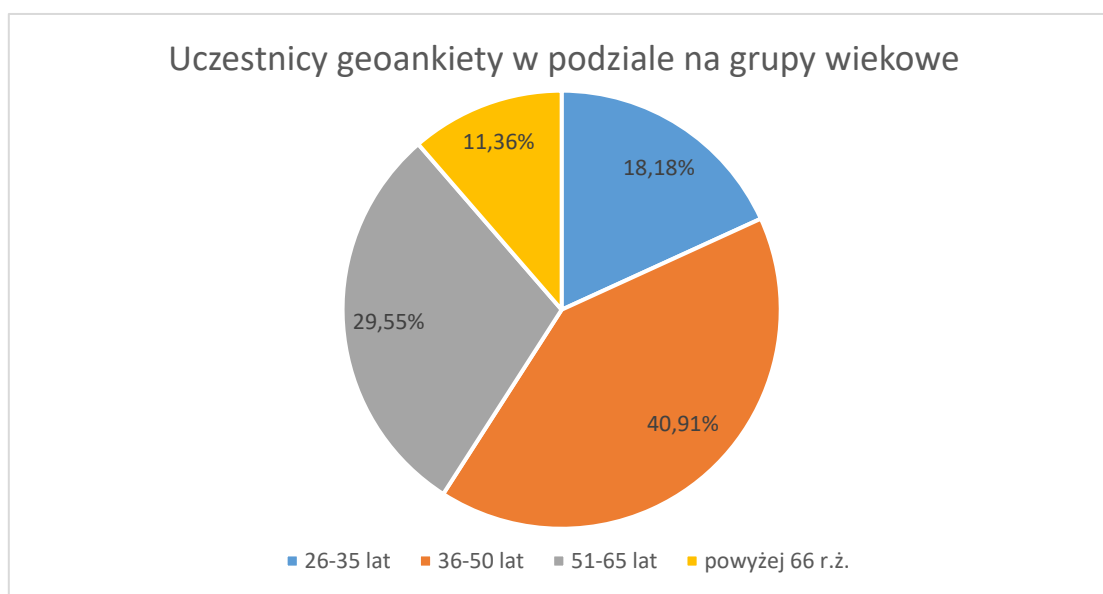
Rysunek 41. Zdjęcie z warsztatu z mieszkańcami – mapa głównych problemów i potencjałów podobszaru Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście.

Źródło: fot. Fundacja Innowacja, „Raport z warsztatów z mieszkańcami z podobszarów rewitalizacji w Gdańsku”.

- geoankieta – udostępniona na stronie BRG w dniu 5.04.-30.06.2023 r. – w tej formie konsultacji wzięły udział 44 osoby; 59,09% kobiet i 38,04% mężczyzn; najliczniejszą grupę respondentów stanowiły osoby w wieku średnim, w tym osoby w wieku 36-50 lat (34,94%) i w wieku 51-65 – 16,44%. Szczegółowy podział osób, które wzięły udział w geoankiecie zostały przedstawione poniżej;

Rysunek 42. Uczestnicy geoankiety dotyczącej podobszaru Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście w podziale na grupy wiekowe.

Źródło: opracowanie własne IRMiR.

- warsztaty z dziećmi – warsztaty dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 55 odbyły się 16.10.2023 r. (udział w nich wzięło 17 osób).

W sumie w różnych formach konsultacji na temat podobszaru Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście wzięło udział co najmniej 95 osób, co stanowi ok. 1,1% ogółu mieszkańców³⁷.

Mieszkańcy podobszaru dobrze znają swoją dzielnicę, wielu z nich tu się urodziło, wielu pochodzi z rodzin, które mieszkają tu od pokoleń. Do dzielnicy mają stosunek emocjonalny i sentymentalny. Panuje tu przyjazna atmosfera, utrzymywane są relacje sąsiedzkie. Mieszkańcy cenią ustronność tego miejsca, panujący tu spokój, małomiasteczkową, kameralną atmosferę przy bliskości i dobrej komunikacji łączącej Nowy Port z centrum Gdańska. Oprócz specyficznego charakteru dzielnicy o jej wyjątkowości decyduje nadmorskie położenie, historyczna, autentyczna zabudowa oraz zabytkowe obiekty portowe i militarne (Twierdza Wisłoujście). Jest to miejsce z dużym potencjałem, m.in. turystycznym, które zaczęło rozwijać się dzięki procesowi rewitalizacji. Kontynuacja działań pomoże w ponownym ożywieniu tego miejsca, poprawie jakości życia i wyrównaniu szans życiowych grup narażonych na marginalizację i wykluczenie społeczne. Nowe inwestycje, w tym mieszkaniowe, na wolnych, niezagospodarowanych terenach, mogłyby przyczynić się do napływu nowych mieszkańców do dzielnicy i zwiększania zróżnicowania społecznego. Poniżej przytoczono przykładowe opinie mieszkańców o podobszarze wyrażone w geoankiecie.

Fantastyczny zabytkowy obszar. Dużo zieleni wzdłuż zabudowy. Brak korków. Bliskość morza. Żyła społeczność lokalna.

Ustronne miejsce, ale z dobrą komunikacją z centrum; historyczna dzielnica, jedyna, gdzie z poziomu ulicy można obserwować ruch morski; piękna architektura i wyjątkowe zabytki.

Ciekawy fragment miasta, oryginalna architektura, urocze detale, niebanalny klimat, obszar do bliższego poznania, zadziwiający różnorodnością i urodą detali.

Jest historycznie ciekawym miejscem, nieprzytłaczającym ani zagęszczeniem, ani obszarem. Proponuje z jednej strony zabytkową i współczesną (PRL) przestrzeń mieszkaniową, a z drugiej czynny port i jego nadbrzeżną infrastrukturę. Proponuje piękne widoki na drogi żeglugowe oraz na zabytkowe obiekty militarne Westerplatte i Twierdzy Wisłoujście.

Atrakcyjny turystycznie, u ujścia martwej Wisły, historyczna twierdzą Wisłoujście, Szaniec Zachodni, obszar obrony Westerplatte, w okolicy plaża, dogodne połączenia komunikacji miejskiej z pozostałymi dzielnicami i Starym Miastem.

Głównym potencjałem sfery społecznej są bliskie relacje między mieszkańcami, którzy, mieszkając tu od dawna, dobrze znają środowisko lokalne, znają swoich sąsiadów i utrzymują z nimi kontakty. Te przyjazne stosunki sprawiają, że mają poczucie bezpieczeństwa związane z miejscem zamieszkania. W opinii mieszkańców mocną stroną podobszaru jest dziedzictwo niematerialne, bogata historia twierdzy i portu, które można wykorzystać do budowy wizerunku dzielnicy dla celów turystycznych.

Osadzenie w sprawach lokalnych sprawia, że mieszkańcy potrafią trafnie zdiagnozować problemy społeczne, które tu występują. Do najpoważniejszych należą zjawiska patologiczne,

³⁷ Podana liczba dotyczy osób, które odwiedziły punkt konsultacyjnych, wzięły udział w warsztatach i geoankiecie. Nie uwzględnia uczestników spaceru badawczego, ponieważ nie udało się oszacować liczby osób, które wzięły w nich udział.

w tym spożywanie alkoholu w miejscach publicznych, narkotyki czy wandalizm. Rozwiązania tych problemów mieszkańcy upatrują w częstszych i skuteczniejszych kontrolach policji czy straży miejskiej oraz instalowaniu monitoringu. Na podobszarze mieszka duża grupa osób narażonych na wykluczenie społeczne spowodowane ubóstwem i bezrobociem. W opinii uczestników konsultacji są tu przenoszeni z innych dzielnic mieszkańcy niepłacący czynszów. Na marginalizację i powtórzenie trajektorii losów rodziców szczególnie narażone są dzieci i młodzież, które nie mają w porównaniu do innych równych szans edukacyjnych. Stąd mieszkańcy zauważają konieczność podjęcia działań, m.in. w postaci ścisłej współpracy między szkołą a organizacjami oferującymi wsparcie psychologiczne i edukacyjne, organizacji zajęć aktywizacyjnych (np. sportowych) i pozaszkolnych oraz szerokiego rozpropagowania tych zajęć, a także stworzenia miejsca spotkań dla młodych ludzi. Takie funkcje pełnił kiedyś Morski Dom Kultury (obecnie obiekt w rękach prywatnych) – ważne miejsce dla mieszkańców Nowego Portu, którego brak bardzo odczuwają i na którego reaktywację liczą. Pomimo istnienia na tym terenie instytucji kultury (Centrum Sztuki Współczesnej „Łaźnia 2”, biblioteka) brakuje miejsca integracji społecznej, gdzie można by organizować życie kulturalne i towarzyskie dzielnicy. Co do działań instytucji kultury mieszkańcy mają pewne zastrzeżenia – brakuje informacji o prowadzonej przez nie działalności, stąd wyrażony podczas warsztatów pomysł na informator kulturalny dzielnicy i bank pomysłów tworzony przez mieszkańców.

Swojego miejsca nie mają też osoby w starszym wieku – stąd pojawił się postulat stworzenia klubu seniora. W opinii mieszkańców brakuje wydarzeń o charakterze integracyjnym (impres i wystaw plenerowych), jak i elementów budujących tożsamość dzielnicy (muzeum związanego z lokalną historią, ścieżek edukacyjnych czy szlaków turystycznych).

W przypadku sfery gospodarczej mieszkańcy zdają sobie sprawę z dużego i niewykorzystanego potencjału turystycznego tego podobszaru, wynikającego z jego zabytkowej zabudowy, ciekawej i bogatej historii, nadmorskiego położenia w pobliżu Westerplatte. Dzielnica, która sama w sobie jest atrakcyjna, mogłaby stanowić bazę dla osób zwiedzających Twierdzę Wisłoujście i Szaniec Zachodni. Stąd potrzebne są działania promocyjne, a także wspierające rozwój usług i handlu. W tym celu warto wyremontować lokale użytkowe będące w gestii miasta. W opinii mieszkańców brakuje lokali gastronomicznych, barów i kawiarni. Istniejące lokale nie działają każdego dnia i są zbyt krótko otwarte. Restauracja lub hotel mogłyby powstać w dworze Fischera znajdującym się na terenie portu. Brakuje też małych lokalnych sklepów przy dużej liczbie sklepów monopolowych i lombardów. Problemem są podmioty prowadzące działalność gospodarczą wokół dzielnicy, jak i Port Gdański, z powodu identyfikowanych przez mieszkańców problemów związanych z nadzorem nad ich działaniami.

W przypadku sfery środowiskowej mieszkańcy nie mają jednoznacznego zdania co do silnych stron podobszaru w tej dziedzinie. Jako potencjał identyfikowano istnienie starodrzewu i wiekowych drzew rosnących głównie wzdłuż ulic. Jednocześnie wybrzmiewały głosy opowiadające się za koniecznością prowadzenia nowych nasadzeń (np. wzdłuż ul. Wyzwolenia czy przy tzw. Patelni, na skrzyżowaniu Wolności i ks. Góreckiego). Postulowano także tworzenie zielonych dachów na budynkach użyteczności publicznej. Nad potencjałami sfery środowiskowej zdecydowanie przeważały identyfikowane przez mieszkańców problemy, które wiążą się przede wszystkim z działającym tu Portem Gdańskim i innymi przedsiębiorstwami, m.in. Port Service, który zajmuje się spalaniem odpadów niebezpiecznych. Firmy te generują wiele zanieczyszczeń, które od lat stanowią zagrożenie dla zdrowia mieszkańców. Najbardziej uciążliwa jest zła jakość powietrza spowodowana pyłem

węglowym, który jest wynikiem przeładunków w porcie, a także działalność spalarni. Innym problemem jest hałas, także trwający w godzinach nocnych, spowodowany ruchem samochodów ciężarowych oraz pracami odbywającymi się w stoczni. Mieszkańcy skarżą się też na nieprzyjemne zapachy. Rozwiązaniem problemów wg niektórych mieszkańców powinno być zwiększenie efektywności nadzoru nad działalnością portu i innych przedsiębiorstw oraz ograniczenie ruchu ciężarówek na ul. Wyzwolenia.

W opinii mieszkańców największa liczba problemów Nowego Portu i, co za tym idzie, największa liczba potrzeb związana jest ze sferą techniczną i przestrzenno-funkcjonalną. W sferze technicznej głównie dotyczą one złego stanu technicznego budynków, z czym wiąże się konieczność prowadzenia remontów w substancji zabytkowej – z uwagi na walory architektoniczne i bogatą historię są one ważnym potencjałem dzielnicy. Trzeba podkreślić, że mieszkańcy doceniają przeprowadzone dotychczas remonty, dzięki którym zabytkowa zabudowa nabrała ponownie blasku. Mieszkańcy przede wszystkim wskazywali na konieczność kontynuacji remontów i restauracji budynków mieszkalnych, zwracając uwagę na potrzebę rozwiązania problemów licznych pustostanów będących w miejskich zasobach. Przedstawiciele wspólnot mieszkaniowych zwracali uwagę na to, że potrzebują wsparcia finansowego przy remoncie kamienic. Ważnym obiektem, wartym rewaloryzacji jest Szaniec Zachodni, leżący naprzeciwko Twierdzy Wisłoujście, który odegrał ważną rolę w dziejach miasta i mógłby pełnić ważną rolę kulturotwórczą na podobszarze. Potrzeby remontowe wiążą się także z brakami w infrastrukturze technicznej – złej jakości drogach, jezdniach i chodnikach (np. części ulic: Strajku Dokerów, ks. Góreckiego, Wilków Morskich).

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej za główny potencjał dzielnicy mieszkańcy uważają jej położenie zarówno w pobliżu Zatoki Gdańskiej, jak i centralnych części miasta. Doceniają przeprowadzone dotychczas prace w przestrzeniach publicznych i uważają, że powinny być one kontynuowane. Do planowanych, nowych przedsięwzięć, z którymi mieszkańcy wiążą duże oczekiwania, należy stworzenie parku wokół Szańca Zachodniego i Placu Nawodnego, na którego założenie rozstrzygnięto już konkurs architektoniczny. Uporządkowanie terenów leżących naprzeciwko Twierdzy Wisłoujście wraz z otwarciem przeprawy promowej do tego obiektu oraz na Westerplatte uważane są przez mieszkańców za najważniejsze przedsięwzięcia, które zwiększyłyby znacząco potencjał turystyczny dzielnicy i przyczyniłyby się do jej rozwoju.

Do problemów w sferze przestrzenno-funkcjonalnych mieszkańcy zaliczają również:

- nieuporządkowaną kwestię śmieci – w ich opinii śmieci i zaniebane ulice oraz inne miejsca publiczne są wynikiem małej skuteczności służb porządkowych, brakuje też śmietników i wiat śmietnikowych; powinno też się wydzielić punkt zbiórki odpadów wielkogabarytowych; niska jest też świadomość ekologiczna mieszkańców dotycząca segregacji śmieci – stąd potrzeba działań edukacyjnych w tym zakresie,
- zaniebane podwórka – stąd propozycja inwentaryzacji budynków gospodarczych i ich ewentualna rozbiórka, nowych nasadzeń, polepszenia retencji, uporządkowania kwestii śmieci,
- niską jakość terenów, które są niezagospodarowane lub zaniebane, brak miejsc do spacerów, rekreacji – mieszkańcy zgłaszają potrzebę tworzenia parków czy skwerów (np. przy dworku Fischera, Szańcu Zachodnim), placów zabaw dla dzieci w różnym wieku (np. przy MOPR przy pl. Gustkowicza), miejsc na grilla,

- niską jakość terenów sportowych – brak potrzebnej infrastruktury: np. kortu tenisowego, boiska do gry w koszykówkę, skateparku, siłowni, toru rolkarskiego itp.,
- brak ścieżek rowerowych i promu do Twierdzy Wisłoujście,
- mała częstotliwość połączeń komunikacyjnych (tramwaju nr 5 i autobusu 148),
- braki w małej architekturze (ławek, siedzisk),
- chaos przestrzenny spowodowany dużą liczbą reklam i banerów.

Podczas warsztatów z dziećmi, uczniowie ze Szkoły Podstawowej nr 55 podzielili się swoimi opiniami na temat podobszaru Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście. Miejsca, gdzie dzieci najchętniej spędzają czas to place zabaw przy ul. Wyzwolenia 24 i 51, górka przy ul. Wyzwolenia 21, skatepark oraz plac przy ul. ks. J. Gustkowicza. Wśród zmian zaproponowanych przez najmłodszych mieszkańców podobszaru znalazł się remont chodników (np. na ul. Kasztanowej), modernizacja placu zabaw przy przychodni, usunięcie graffiti ze ścian budynków, wymiana ogrodzeń (np. przy SP 55) czy budowa nowych huśtawek i zjeżdżalni przy falowcu. Uczniowie podzielili się również pomysłami na ulepszenie tej części Gdańska – zaproponowali zmianę trasy przejazdu tirów, aby zmniejszyć narażenie mieszkańców na hałas, modernizację placu zabaw przy przychodni, uporządkowanie i doposażenie skateparku oraz placu zabaw przy ul. Wyzwolenia 24, a także utworzenie nowoporckiego aquaparku³⁸.

Orunia

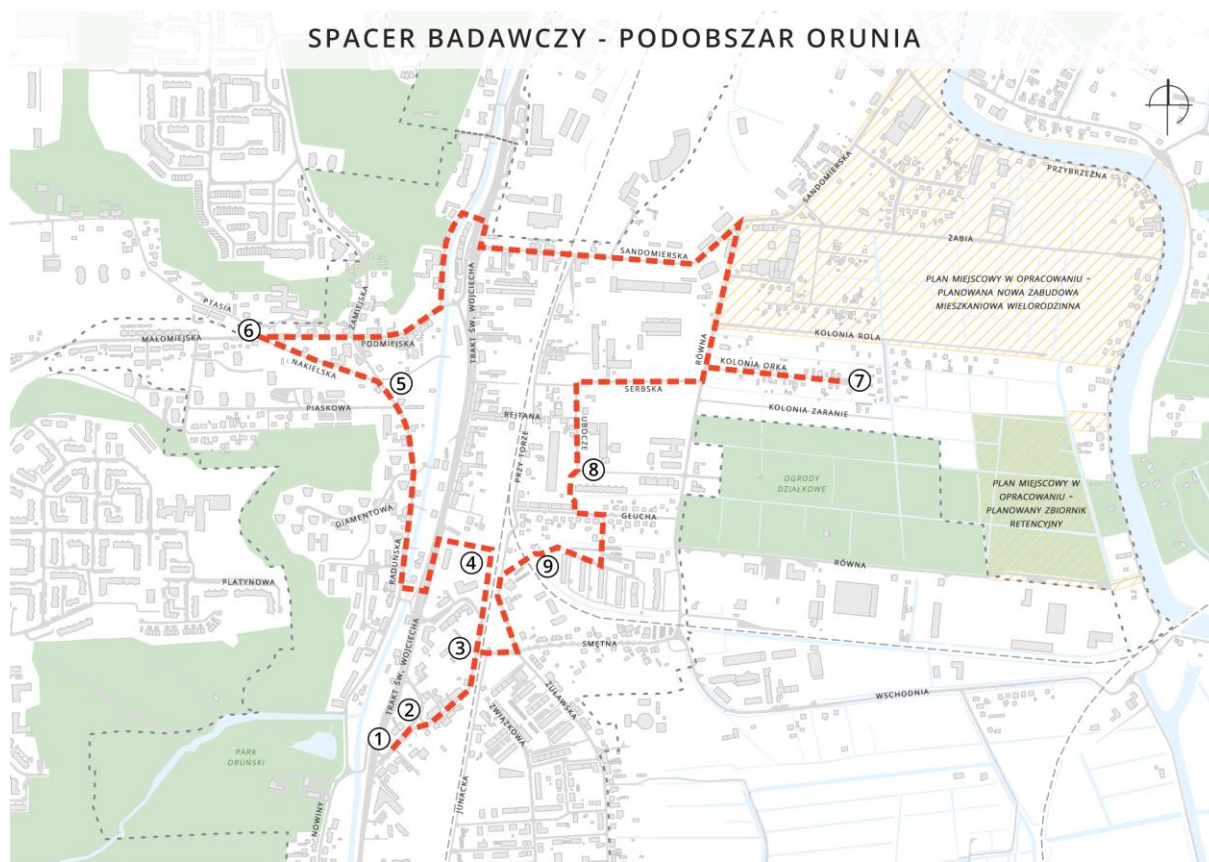
Konsultacje przeprowadzone na tym podobszarze rewitalizacji objęły:

- zbieranie opinii mieszkańców w punktach konsultacyjnych – punkty działały w dniach 23-25.04.2023 r. w Domu Sąsiedzkim przy ul. Dworcowej 11 (1 i 2 dzień) oraz Przystanku Ubocze przy ul. Ubocze 24 (3 dzień) – w tej formie konsultacji wzięły udział 23 osoby (23.04 – 15 osób, 24.04 – 3 osoby, 25.04 – 5 osób);
- spacer badawczy – 31.05.2023 r., w godz. 17:00-19:00 – w spacerze uczestniczyli: Piotr Grzelak, zastępca prezydenta Gdańska ds. zrównoważonego rozwoju i inwestycji, mieszkańcy Oruni (5-6 osób), przedstawiciele Rady Dzielnicy Orunia, przedstawiciel GFIS, pracownicy Biura Rozwoju Gdańska, przedstawiciele Dyrekcji Rozbudowy Miasta Gdańska, Gdańskich Nieruchomości, GTBS;

---

³⁸ <https://www.brg.gda.pl/aktualnosci/rewitalizacja/2002-moja-ulica-moja-dzielnica-podobszary-rewitalizacji-oczami-najmlodszych-mieszkancow-2>

Rysunek 43. Mapa spaceru badawczego po podobszarze Orunia.

① Ratusz Oruński ② Rynek Oruński, ul. Gościnna - zagospodarowanie rynku, zakładane zmiany, miejsca postojowe ③ przejazd kolejowy ul. Dworcowa/Smętna - brak bezkolizyjnego przejazdu, proponowane przez mieszkańców miejsca do siedzenia, zadaszenie ④ Park Schopenhauera - zagospodarowanie parku, urządzenie zieleni ⑤ okolice Przedszkola nr 11 - możliwy przebieg PKM, budynek usługowy przy ul. Piaskowej, proponowane przez mieszkańców zagospodarowanie zieleni przy budynku przedszkola	⑥ ulice Małomiejska i Podmiejska - możliwy przebieg PKM, pustostany, niezabudowane działki po wyburzonych budynkach ⑦ obszar kolonii mieszkaniowych - umożliwienie dalszego rozwoju zabudowy mieszkaniowej, przyciągnięcie nowych mieszkańców ⑧ okolice ulicy Ubocze - problemy budynku Ubocze 24, dalsza działalność rady mieszkańców, szkoła podstawowa, zgłaszane przez mieszkańców problemy związane z sąsiedztwem ośrodka dla mężczyzn w kryzysie bezdomności ⑨ bloki przy ul. Gluchej - brak miejsc rekreacji, brak ekranów akustycznych

Źródło: materiały BRG; 1-9 miejsca odwiedzone podczas spaceru.

- warsztaty z mieszkańcami – spotkanie odbyło się 17.06.2023 r. w Domu Sąsiedzki „Gościnna Przystań, ul. Dworcowa 11 – w tej formie konsultacji wzięło udział 12 osób;

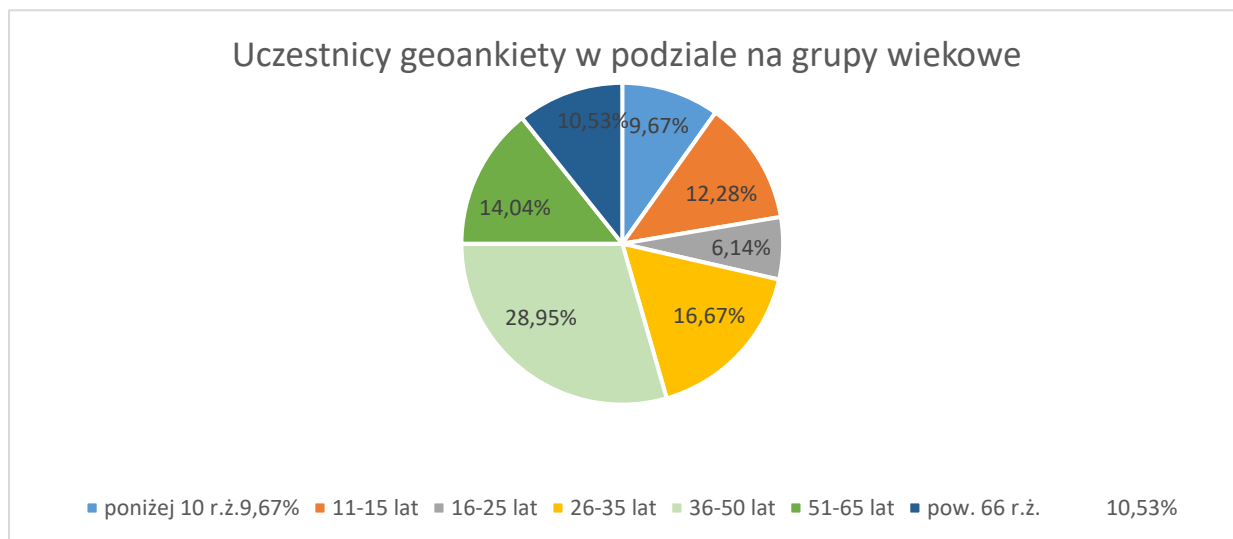
Rysunek 44. Zdjęcie z warsztatu z mieszkańcami – mapa głównych problemów i potencjałów podobszaru Orunia.

Źródło: fot. Emilia Grotowska, IRMiR.

- geoankieta – udostępniona na stronie BRG w dniach 5.04.-30.06.2023 r. – w tej formie konsultacji wzięło udział 114 osób; 72,81% kobiet i 23,68% mężczyzn; najliczniejszą grupę respondentów stanowiły osoby w wieku średnim, w tym osoby w wieku 36-50 lat (28,95%) i w wieku 26-35 – 16,67%, 51-65 – 14,04%. Szczegółowy podział osób, które wzięły udział w geoankiecie został przedstawiony poniżej;

Rysunek 45. Uczestnicy geoankiety dotyczącej podobszaru Orunia w podziale na grupy wiekowe.

Źródło: opracowanie własne IRMiR.

- warsztaty z dziećmi – warsztaty dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 16 odbyły się 05.10.2023 r. (udział w nich wzięły 33 osoby).

W sumie w różnych formach konsultacji na temat podobszaru Orunia wzięło udział 187-188 osób, co stanowi 2,12-2,13% ogółu mieszkańców Oruni.

W opinii mieszkańców Orunię wyróżnia charakter dzielnicy, która choć leży blisko - centrum, zachowała podmiejski charakter. Podobszar cechuje się dobrą komunikacją, pozwalającą zarówno sprawnie dostać się do centrum Gdańska, jak i dzięki kolejom regionalnym wyruszyć na wycieczkę za miasto. Orunię charakteryzuje dobra infrastruktura społeczna – obecność szkół, przedszkoli, domu sąsiedzkiego i instytucji kultury, np. nowy oddział Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Ratuszu Oruńskim. Zaletą jest kameralna, niska zabudowa, często o charakterze zabytkowym, a także zieleni, w tym wizytówka dzielnicy – zrewaloryzowany Park Oruński. Jest też dużo wolnych terenów, które według uczestników konsultacji należy zagospodarowywać, w tym przekształcać w tereny rekreacyjne lub oddawać pod nowe inwestycje – budownictwo mieszkaniowe i usługi. Mieszkańcy liczą, że dalszy rozwój ich dzielnicy sprawi, że Orunia stanie się częścią Śródmieścia z większym zróżnicowaniem społecznym, lokalami gastronomicznymi, kawiarniami i miejscami do spędzania czasu na świeżym powietrzu, m.in. nad Motławą czy Kanałem Raduni. Poniżej przytoczono przykładowe opinie mieszkańców o podobszarze wyrażone w geoankiecie.

Stara Orunia jest coraz piękniejsza i zadbana.

Swoisty klimat dzielnicy. Dobre kontakty z sąsiadami. Dużo zieleni. Nieduża odległość od centrum i dobra komunikacja publiczna.

Urbanistyczne Śródmieście. Centrum Miasta, Rzeka Motława, Żuławy. Dużo terenów pod nową zabudowę mieszkaniową (rozwój miasta do wewnątrz)

Piękny Kanał Raduni, ze ścieżkami spacerowymi łączącymi Park Oruński i Stare Miasto. Zieleni i dużo natury, pozostałości po sadach. Zabytkowe kamienice, które mają swój klimat, aspirują do bycia nowym Dolnym Wrzeszczem, gdzie kwitnie życie, a uliczki zachwycają. Bogata i silna historia Oruni, wraz z historią Starych Szkotów i Chmielników.

Bliskość Centrum Głównego Miasta. Park Oruński. Motława. Radunia. Szkoły Średnie. Basen. Biblioteka. Dom Sąsiedzki. Scena Muzyczna. Stacja Orunia. GAK. Liczne Przedszkola. Dobre Szkoły Podstawowe. Szkoła Muzyczna. Żuławy. Baza Straży pożarnej z pogotowiem. PolRegio.

Głównym potencjałem sfery społecznej jest dostępność usług społeczno-kulturalnych, które zapewniają działające tu instytucje. Mieszkańcy podkreślają bliskość szkół, przychodni zdrowia czy przedszkoli (wskazywano tylko na brak żłobka). Pozytywnie oceniają działania tutejszego Domu Sąsiedzkiego, który w ich opinii stale się rozwija. Ważnym miejscem na mapie dzielnicy jest biblioteka, funkcjonująca w odnowionym zabytkowym Ratuszu Oruńskim, z której są dumni. Ważną rolę pełni sprawnie działająca rada dzielnicy, która wspiera organizację różnych imprez, m.in. koncertów w amfiteatrze, kina letniego itp. Mieszkańcy uważają się za zintegrowaną społeczność. Chcieliby napływu nowych mieszkańców, dzięki któremu nastąpiłoby większe zróżnicowanie społeczne. Z dużym udziałem osób wykluczonych społecznie, mieszkających lub przebywających na obszarze, wiążą się bowiem dotkliwie problemy przekładające się na brak poczucia bezpieczeństwa i brak komfortu mieszkańców (w tym dzieci). Z jednej strony mieszka tu duża grupa osób z uzależnieniami, które są następstwem braku pracy i trudnej sytuacji materialnej (zjawiska patologiczne, takie jak spożywanie alkoholu, akty wandalizmu i śmiecenia są widoczne w przestrzeni publicznej i uciążliwe dla innych), z drugiej zaś strony, przebywają tu osoby wykluczone społecznie niebędące mieszkańcami dzielnicy (szczególnie w okolicach ul. Rejtana, Przybrzeżnej, Ubocze), co jest spowodowane nagromadzeniem w Oruni dużej liczby instytucji prowadzących pomoc socjalną np. dla osób w kryzysie bezdomności. Przestrzenie publiczne w sąsiedztwie tych ośrodków lub ustronne miejsca, np. pustostany, zmieniają się w koczowiska. Jedno z nich, przy Domu Brata Alberta, znajduje się w pobliżu szkoły, której dzieci są świadkami niepożądanych zachowań. Rozwiązaniem problemu mogłoby być rozproszenie zasobu komunalnego, a także usług socjalnych – przeniesienie części z nich do innych dzielnic lub intensyfikacja działań w terenie (streetworking), a także zwiększenie bezpieczeństwa dzięki częstszym patrolom policji i straży miejskiej, instalacji monitoringu i lepszemu oświetleniu. Polepszenie sytuacji przełożyłoby się też na zmianę wizerunku dzielnicy.

W opinii mieszkańców do grup narażonych na marginalizację należą seniorzy. Brakuje dla nich miejsc integracji społecznej, a także sprofilowanych aktywności. Charakter wykluczający mają informacje o organizowanych wydarzeniach i imprezach, które zamieszczane są tylko w internecie. Działaniami należy też objąć młodzież w wieku szkolnym – pomysłem są zajęcia sportowe w ramach nowego klubu, stworzenie miejsca spotkań lub różnorodnej infrastruktury sportowej do aktywności na świeżym powietrzu.

Jeśli chodzi o sytuację gospodarczą, mieszkańcy zauważają duży, niewykorzystany pod tym względem potencjał. Wiąże się on z brakami sferze gastronomii, usług i handlu, nowymi potrzebami związanymi z chęcią spędzania wolnego czasu w dzielnicy, a także pewnej aspiracji, jaką przejawiają mieszkańcy, pragnący by Orunia stała się miejscem podobnym do innych dzielnic. Stąd deklarowano potrzebę stworzenia deptaka pełniącego podobne funkcje, jak ul. Wajdeloty – z restauracjami, ogródkami piwnymi, kawiarniami itp. Taką rolę mogłyby odegrać okolice Rynku Oruńskiego, oferując miejsca do spędzenia wolnego czasu. Ponadto brakuje bardziej wyspecjalizowanych sklepów, np. drogerii, sklepów odzieżowych, być może centrum handlowego, a także usług (fryzjer, szewc, ślusarz itp.). Mieszkańcy dostrzegają też potencjał swojej dzielnicy do pełnienia funkcji biznesowej – wkomponowane w zabudowę biurowce przyciągałyby firmy, które mogłyby dawać miejsca pracy.

Głównymi problemami tej sfery, identyfikowanymi przez mieszkańców, są niepożądane działalności gospodarcze – przede wszystkim duża liczba sklepów alkoholowych i lombardów. Niektórzy uczestnicy konsultacji negatywnie oceniali znajdującą się na podobszarze strefę przemysłową z uciążliwymi zakładami (sortownie śmieci, betonownie, wytwórnia papy, hałasująca baza śmieciarek, firma wynajmująca sprzęt ciężki). Mieszkańcy, którzy swoją dzielnicę wiążą przestrzennie raczej ze Śródmieściem niż peryferiami, uważają, że uciążliwe działalności gospodarcze powinny zostać przeniesione do dzielnic peryferyjnych, miejsc przy wylotach dróg itp. Rozwiązaniem może być wprowadzenie na tym terenie większego ładu przestrzennego np. poprzez uchwalenie nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W opinii mieszkańców walory środowiskowe są bardzo ważnym potencjałem podobszaru. Dzielnicą może pochwalić się dobrze rozwiniętą błękitno-zieloną infrastrukturą i dużą bioróżnorodnością. Występuje tu dużo zieleni, a także cenne przyrodniczo tereny nad Motławą i Kanałem Raduni. Wizytówką jest Park Oruński, który po rewaloryzacji stał się ulubionym miejscem spotkań. Potencjał przyrodniczy warto wykorzystać do tworzenia miejsc rekreacji, odpoczynku i aktywności fizycznej – m.in. tworzenia szlaków wodnych i rowerowych.

Wśród negatywnych zjawisk środowiskowych mieszkańcy wymieniali hałas generowany przez koleje, a także obecność dzików, które przyczyniają się do dewastacji i zaśmiecania przestrzeni publicznej oraz braku poczucia bezpieczeństwa. Należy też stworzyć odwodnienie przy ul. Mostowej i Równej, a także zbudować suchy zbiornik retencyjny (przy ul. Przybrzeżnej).

W opinii mieszkańców największa liczba problemów Oruni i, co za tym idzie, największa liczba potrzeb związana jest ze sferą techniczną i przestrzenno-funkcjonalną. W sferze technicznej za potencjał dzielnicy mieszkańcy uważają zabytkową zabudowę, która decyduje o wyjątkowym charakterze tego miejsca. Jednocześnie to z nią właśnie wiążą się największe potrzeby podobszaru – budynki mieszkalne wymagające gruntownych remontów. Dotyczy to przede wszystkim zasobu gminnego (np. przy ul. Małomiejskiej, Trakcie św. Wojciecha, Zamiejskiej czy Raduńskiej). W zasobie gminnym znajduje się dużo pustostanów oraz zdegradowanych budynków, których nie da się już uratować. Stąd, oprócz remontów, mieszkańcy widzą potrzebę wyburzeń. Budynki należące do wspólnot mieszkaniowych również wymagają kosztownych prac remontowych – podczas konsultacji pojawił się postulat wsparcia finansowego ze strony miasta. Drugim problemem są identyfikowane w niektórych miejscach braki w infrastrukturze technicznej – brak chodników i dróg (np. przy fragmencie ul. Kampinoskiej, Wschodniej, Smolnej, Przyjemnej i innych). Warto też prowadzić działania na rzecz polepszenia efektywności energetycznej (wymiany starych pieców węglowych).

W przypadku sfery funkcjonalno-przestrzennej mieszkańcy doceniają spójną, ale i zróżnicowaną, niezbyt gęstą zabudowę składającą się z budynków jednorodzinnych i niskich wielorodzinnych. Chcieliby, żeby dalszy rozwój przestrzenny odbywał się w sposób harmonijny, np. przez uzupełnianie plomb w pierzejach ulic i nowe inwestycje dostosowane wielkością i charakterem do istniejącej zabudowy. Brak intensywnej zabudowy, bliskość usług publicznych i dobre połączenia komunikacyjne przekładają się na wysoką jakość życia mieszkańców.

Najważniejszym i najczęściej wymienianym problemem przestrzennym są okolice stacji Orunia – biegnące tu tory kolejowe stanowią dużą barierę przestrzenną dzielącą Orunię na dwie części. Istniejące od lat przejazdy i przejścia są niebezpieczne i generują korki. Podziemny tunel pieszy przy ul. Rejtana jest uważany za niebezpieczny i niedostosowany do potrzeb osób z

niepełnosprawnościami. W innych miejscach podobszaru także brakuje oznakowanych przejść pieszych (np. przy ul. Sandomierskiej, przy SP 16, ul. Równej), przejść naziemnych i przejazdów bezkolizyjnych.

Do innych problemów w sferze przestrzenno-funkcjonalnej mieszkańcy zaliczają:

- kwestię śmieci – związaną z niepożądanymi zachowaniami osób przebywających w przestrzeni publicznej; niewystarczającą skutecznością służb porządkowych; brakiem śmietników i wiat śmietnikowych; jako szczególnie zaśmiecone miejsca wskazywano okolice placu przy ul. Gościnniej i Związkowej, ul. Dworcowej 18 i dzikie wysypiska śmieci na terenach niezagospodarowanych; trzeba nadmienić, że mieszkańcy zauważają większą dbałość w okolicy dworca
- zaniedbane podwórka – stąd potrzeba kontynuacji działań w zakresie nowych nasadzeń i porządkowania kwestii śmieci,
- niską jakość terenów zielonych (poza Parkiem Oruńskim), które są niezagospodarowane lub zaniedbane; brak miejsc do spacerów i rekreacji – mieszkańcy zgłaszają potrzebę rewaloryzacji Parku Schopenhauera, okolic Kanału Raduni (otwarcie się na wodę), gminnego zieleńca (np. stworzenie ogrodu deszczowego, parków kieszonkowych),
- brak placów zabaw dla dzieci, miejsc piknikowych i na grilla, wybiegów dla psów oraz ławek,
- niską jakość terenów sportowych – brak potrzebnej infrastruktury, np. boisk wraz z infrastrukturą, skateparku, siłowni plenerowej czy stołów do szachów,
- brak ścieżek i tras rowerowych wzdłuż Motławy i Kanału Raduni, ścieżek trekkingowych czy przystani dla kajaków,
- braki w powiązaniach przestrzennych z innymi dzielnicami, np. w połączeniach komunikacyjnych – stąd potrzeba uruchomienia PKM i przywrócenia kursów autobusu nr 210, tworzenia ścieżek pieszo-rowerowych i przestrzeni publicznych wokół nich w stronę Żuław i Dolnego Miasta,
- nieuporządkowaną kwestię parkowania – dzikie parkingi, brak miejsc parkingowych przy instytucjach publicznych, brak miejsc postojowych P&R w okolicy ul. Gościnniej i rynku.

Podczas warsztatów z dziećmi, uczniowie ze Szkoły Podstawowej nr 16 podzielili się swoimi opiniami na temat podobszaru Orunia. Miejsca, gdzie dzieci najchętniej spędzają czas to przede wszystkim Park Oruński i okolice Kanału Raduni. Wśród zmian zaproponowanych przez najmłodszych mieszkańców podobszaru znalazło się powiększenie placu zabaw w Parku Oruńskim, usprawnienie transportu publicznego, zaniechanie wycinania drzew oraz zniwelowanie uciążliwości związanych z sąsiedztwem linii kolejowej. Uczniowie podzielili się również pomysłami na ulepszenie tej części Gdańska – zaproponowali budowę tunelu dla samochodów, dzięki któremu możliwe byłoby ominięcie przejazdu kolejowego, pokrycie asfaltem brukowanych ulic, nasadzenie nowych drzew w całej dzielnicy, a także utworzenie

kina, szpitalu dla ludzi i zwierząt, boiska z placem zabaw, sklepikiem i toaletami oraz nowej sali gimnastycznej do akrobatyki przy SP 16³⁹.

5. Kompleksowa wizja, cele i kierunki działań rewitalizacji

5.1 Wizja podobszarów rewitalizacji

Podstawą wizji stanu pożądanego podobszarów rewitalizacji jest analiza problemów i potrzeb danego terenu, przeprowadzona na etapie diagnozy szczegółowej. Aktualizacja GPR Miasta Gdańska, służąca wydłużeniu perspektywy jego obowiązywania, zakłada kontynuację wcześniejszej interwencji. Porównanie aktualnych wyzwań i problemów oraz wynikających z nich potrzeb podobszarów rewitalizacji potwierdziło zasadność takiego podejścia i sprawiło, że w toku prac nad strategiczną częścią programu postanowiono utrzymać wizję wypracowaną w pierwotnej wersji tego dokumentu, opracowaną w podejściu partycypacyjnym ze społecznością lokalną.

I wcześniej, i obecnie celem procesu jest aktywizacja mieszkańców, podnoszenie ich kapitału społecznego, a także warunków prowadzenia działalności gospodarczej poprzez poprawę jakości przestrzeni publicznej, dostępności, zabudowy przy wykorzystaniu potencjałów rozwojowych podobszarów rewitalizacji. Szczególnego znaczenia nabierają jednak zagadnienia ochrony środowiska naturalnego, które uznawane są za jeden z ważniejszych walorów wpływających na jakość zamieszkania.

Sformułowane w duchu zrównoważonego rozwoju wizje rozwoju podobszarów rewitalizacji są wyrazem oczekiwań władz miasta oraz mieszkańców względem prowadzonej polityki rewitalizacyjnej. Poniżej przedstawiono opis stanu idealnego poszczególnych podobszarów rewitalizacji, który powinien zostać osiągnięty na zakończenie procesu ich odnowy. Sformułowane poniżej wizje są wyzwaniem do realizacji w perspektywie obowiązywania GPR Miasta Gdańska, czyli do 2030 roku. Proces rewitalizacji Gdańska będzie mógł być uznany za skończony dopiero wtedy, gdy zaistnieją przesłanki rozwoju podobszarów, opisane poniżej.

Biskupia Górka/Stary Chełm w 2030 roku

Biskupia Górka/Stary Chełm to miejsce w pełni wykorzystujące swoje walory historyczne, przyrodnicze i lokalizacyjne do zrównoważonego rozwoju przy wykorzystaniu potencjałów społecznych – zintegrowanej i aktywnej społeczności lokalnej, opartej na silnych powiązaniach sąsiedzkich. Mieszkańcy chętnie spędzają wolny czas w miejscach aktywności lokalnej, zadbanych przestrzeniach publicznych i terenach zieleni, stanowiących miejsca rekreacji i wypoczynku, a także angażują się w sprawy związane z dzielnicą.

Podobszar zachowuje swój kameralny i niepowtarzalny klimat, ale – dzięki wyremontowanym budynkom i obiektom zabytkowym, bezpiecznej i dostępnej przestrzeni publicznej, uporządkowanemu terenowi zieleni – przyciąga osoby z innych części miasta i turystów.

Dzielnica powszechnie postrzegana jest jako ciekawe, atrakcyjne, magiczne wręcz miejsce. Odwiedzający ją ludzie poznają cenne dziedzictwo kulturowe, wyjątkową historię, spędzają czas w parkach, korzystają z usług gastronomicznych i handlowych. W parterach odnowionych

³⁹ <https://www.brg.gda.pl/aktualnosci/rewitalizacja/2002-moja-ulica-moja-dzielnica-podobszary-rewitalizacji-oczami-najmlodszych-mieszkancow-2>

kamienic działają kawiarnie, restauracje, puby, sklepy, lokale usługowe, zaspokajające potrzeby zarówno mieszkańców, jak i przyjezdnych.

Biskupia Górka/Stary Chełm jest ważnym miejscem na kulturalnej mapie Gdańska – odbywają się tu koncerty, wystawy i inne wydarzenia artystyczne, podczas których spotyka się lokalna społeczność, mieszkańcy Gdańska i przyjezdni goście.

Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście w 2030 roku

Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście to teren z wieloma potencjałami, związanymi z atrakcyjnością obiektów dziedzictwa kulturowego i środowiska naturalnego. Wykorzystując te potencjały, lokalna społeczność buduje swoją tożsamość, integruje się wokół celów związanych z poprawą wizerunku podobszaru, jego bezpieczeństwa i dalszego rozwoju.

Społeczność podobszaru tworzą osoby młode i dorosłe, a także w podeszłym wieku oraz rodziny z dziećmi. Grupy te są aktywne, zorientowane na cele związane ze współpracą na rzecz dzielnicy.

Podobszar jest ważnym centrum kulturalnym miasta o dobrze zorganizowanej przestrzeni publicznej. To rejon miasta, który zapewnia wysoką jakość życia mieszkańców, opartą na potencjale przyrodniczym i kulturowym. Jest to miejsce pozwalające na rozwój społeczno-kulturalny oraz prowadzenie działalności gospodarczej.

Elewacje budynków są odnowione i zadbane. Infrastruktura nie stanowi bariery dla osób z niepełnosprawnościami i rodziców z dziećmi. Zachodzące zmiany inwestycyjne nie wpływają negatywnie na unikalne uwarunkowania podobszaru i są społecznie odpowiedzialne.

Podobszar charakteryzuje wysoki stopień zazielenienia. Park Opływu Motławy jest wizytówką przyrodniczą miasta, stanowiąc dla mieszkańców oazę ciszy i spokoju. Podobszar jest postrzegany jako atrakcyjny do zamieszkania.

Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście w 2030 roku

Nowy Port to nadmorska dzielnica z niską, harmonijną, odnowioną zabudową historyczną, która jest atrakcyjnym miejscem do życia. Sprzyja temu dobra komunikacja publiczna, obecność placówek edukacyjnych, instytucji kultury i urzędów administracyjnych, a także uporządkowanie przestrzeni publicznych i półpublicznych, stworzenie nowych miejsc rekreacji oraz poprawa stanu środowiska naturalnego dzięki ograniczeniu niskiej emisji i substancji szkodliwych dla zdrowia.

Zintegrowana społeczność i dobre relacje sąsiedzkie tworzą przyjazną atmosferę. Skuteczne działania miasta, organizacji i instytucji wpłynęły na ograniczenie kumulacji negatywnych zjawisk społecznych. Specjalistyczną opieką została objęta młodzież z podobszaru, dzięki czemu wyrównują się jej szanse edukacyjne i życiowe. Oferta instytucji kultury i organizacji społecznych wzbogaciła się o zajęcia dla osób starszych. Zadbane zieleń, dostępność dobrze wyposażonych terenów sportowo-rekreacyjnych, w tym Twierdzy Wisłoujście, Placu Nadwodnego i Szańca, zachęca mieszkańców do aktywnego spędzenia wolnego czasu. Do dzielnicy napłynęli nowi mieszkańcy, przyczyniając się do zwiększenia różnicowania społecznego.

Dzięki stworzeniu powiązań przestrzennych, odpowiedniej infrastrukturze i działaniom promocyjnym ożywił się ruch turystyczny, a wraz z nim nastąpił rozwój gospodarczy. Zasoby

lokalowe i wolne tereny inwestycyjne wykorzystano na potrzeby tworzenia nowych usług, co przyczyniło się do umocnienia atrakcyjności gospodarczej obszaru.

Orunia w 2030 roku

Orunia jest atrakcyjnym i przyjaznym miejscem do życia. Mieszkańcy utożsamiają się ze swoim miejscem zamieszkania, co przekłada się na dbałość o otoczenie i coraz większe poczucie bezpieczeństwa. Programy aktywizacji zawodowej i inicjatyw społecznych ograniczyły dysproporcje społeczne między mieszkańcami podobszaru rewitalizacji a pozostałą częścią miasta. Poprawiła się spójność społeczna oraz zmniejszyła skala negatywnych zjawisk.

Dzięki przebudowie przejść przez tory kolejowe i dostosowaniu ich do osób ze szczególnymi potrzebami, w tym niepełnosprawnych, starszych i rodziców z dziećmi, poprawiła się spójność przestrzenna podobszaru. Powstały nowe ścieżki i trasy łączące Orunię ze Śródmieściem. Rewaloryzacja parków, skwerów, terenów nadrzecznych, remonty budynków mieszkalnych i usługowych, często o charakterze zabytkowym, wpłynęły na poprawę jakości przestrzeni publicznych.

Zagospodarowanie istniejących terenów zieleni i zakładanie nowych, zwłaszcza wzdłuż Motławy i Kanału Raduni, pozwoliło na utworzenie korytarzy, co sprzyja przewietrzaniu dzielnicy i przyczynia się do zwiększenia bioróżnorodności. Remonty budynków publicznych, mieszkalnych i usługowych oraz podłączenie ich do sieci systemowych także poprawiły warunki środowiskowe.

W wyniku interwencji rewitalizacyjnej zmienia się wizerunek dzielnicy. Wyeksponowane dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze przyczynia się do zwiększenia atrakcyjności Oruni nie tylko w oczach mieszkańców, ale i odwiedzających to miejsce. Atrakcyjne przestrzenie publiczne wpływają na ożywienie społeczno-gospodarcze. Rozwijają się różnorodne usługi, w tym gastronomiczne oraz powstają nowe sklepy. W wyniku inwestycji mieszkaniowych do dzielnicy napływają nowi mieszkańcy.

Aktywni mieszkańcy działają na rzecz swojej dzielnicy, spędzają tu wolny czas, korzystając z zadbanej i dobrze wyposażonej przestrzeni publicznej oraz uporządkowanych terenów zieleni i usług odpowiadających na ich potrzeby.

Obszar rewitalizacji w Gdańsku w 2030 roku

Wynikająca z poszczególnych wizji podobszarów rewitalizacji zbieżność problemów i potrzeb rewitalizacyjnych umożliwia sformułowanie wspólnej dla nich wizji, o zintegrowanym i całościowym charakterze:

Prowadzone w duchu zrównoważonego rozwoju działania rewitalizacyjne przyczyniły się do poprawy sytuacji społeczno-ekonomicznej mieszkańców oraz poprawy jakości zabudowy i zagospodarowania przestrzeni obszaru rewitalizacji, przy jednoczesnym wzmocnieniu jego walorów środowiskowych. Dzięki temu podniosła się jakość życia mieszkańców oraz poprawiły warunki prowadzenia działalności dla pozostałych podmiotów.

Inicjatywy społeczne i programy aktywizacji zawodowej ograniczyły zjawisko wykluczenia społecznego, przez co zmniejszyły się różnice dotyczące jakości życia pomiędzy mieszkańcami obszaru rewitalizacji a pozostałym obszarem miasta.

Aktywność mieszkańców obszaru rewitalizacji skupiona jest na budowaniu silnej wspólnoty, zaangażowanej obywatelsko. Dostosowanie usług społecznych do konkretnych potrzeb lokalnej społeczności przyczyniło się do efektywniejszego wsparcia, czego skutkiem jest zmniejszenie uzależnienia od pomocy instytucjonalnej.

Potencjały przyrodnicze obszaru rewitalizacji zostały wzmocnione w celu prawidłowego funkcjonowania środowiska naturalnego oraz w celu umożliwienia racjonalnego korzystania z nich przez mieszkańców – w zgodzie z naturą.

Zmodernizowane parki i skwery, wyremontowane chodniki i ulice poprawiły jakość przestrzeni publicznej. Odnowione budynki podkreślają atrakcyjność kulturową obszaru rewitalizacji Gdańska. Zaangażowanie społeczne mieszkańców w proces rewitalizacji przełożyło się na poprawę ich wrażliwości w odniesieniu do najbliższego otoczenia – zaczęto dbać o wspólną przestrzeń i spędzać w niej chętnie czas. Zadbane przestrzenie publiczne sprzyjają dodatkowo integracji mieszkańców. Nastąpiła poprawa bezpieczeństwa.

Dzięki remontom zabudowy mieszkaniowej poprawiła się jakość życia mieszkańców. Ograniczono zjawisko niskiej emisji poprzez poprawę dostępu do systemowego zaopatrzenia w ciepło.

W efekcie rewitalizacji nastąpiła poprawa atrakcyjności obszaru rewitalizacji Gdańska, który stał się pożądanym miejscem do zamieszkania.

5.2 Cele i kierunki działań

Z przedstawionej powyżej uspojnionej dla wszystkich podobszarów wizji, która stanowi odpowiedź na wnioski płynące z diagnozy szczegółowej obszaru rewitalizacji, zdiagnozowanych na tych terenach problemów i potrzeb, płyną dwa dopełniające się cele. Cele te odnoszą się do całego obszaru rewitalizacji – są więc takie same dla wszystkich podobszarów. Wspólne cele, świadczące o zintegrowanym charakterze procesu pozwalają powiązać wyzwania stojące przed poszczególnymi podobszarami i traktować zaplanowaną dla ich osiągnięcia interwencję jako jedną całość. Trzeba zaznaczyć, że przyjęte cele dopełniają się także pod względem problemowym – pierwszy dotyczy kwestii społeczno-gospodarczych, drugi zaś sfery pozaspołecznej – problemów i potrzeb o charakterze przestrzenno-funkcjonalnym, środowiskowym i technicznym, co również potwierdza zarówno ich zintegrowany, jak i kompleksowy charakter.

O ile cele rewitalizacyjne zostały sformułowane w sposób, aby mogły odnosić się do całego obszaru rewitalizacji, o tyle kierunki działań, które prowadzą do ich osiągnięcia, są różne, uzależnione od specyfiki danego podobszaru, rodzaju i skali jego dysfunkcji oraz zaawansowania procesu rewitalizacji prowadzonego od lat na tym terenie. Zgodnie z przyjętą koncepcją kierunki działań są więc uszczegółowieniem celów z uwzględnieniem zasady „rewitalizacji szytej na miarę”. Zastosowane podejście zintegrowane i kompleksowe pozwoliło na uzyskanie spójności całego dokumentu, w którym diagnoza szczegółowa opracowana w podziale na podobszary rewitalizacji doprowadziła najpierw do wypracowania wizji poszczególnych podobszarów po przeprowadzeniu na nich działań rewitalizacyjnych, a potem stworzenia wspólnej wizji całego obszaru kryzysowego. Następnie z wizji stanu obszaru po

przeprowadzeniu na nim procesu rewitalizacji zostały wyprowadzone dwa dopełniające się pod względem problemowym cele, do których dopasowano kierunki odpowiadające potrzebom poszczególnych podobszarów. Takie podejście pozwala uznać, że wytyczone cele i kierunki będą stanowić uspołnioną i kompleksową strategię, która będzie skutecznie oddziaływać na zidentyfikowane negatywne zjawiska na poszczególnych podobszarach.

Siatka celów rewitalizacyjnych i podporządkowanym im kierunków działań została zaprezentowana poniżej⁴⁰.

Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji

KBG 1.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na podobszarze Biskupia Górka/Stary Chełm
KDM 1.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na podobszarze Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście
KNP 1.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na podobszarze Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście
KOR 1.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na podobszarze Orunia

KBG 1.2. Podniesienie kapitału społecznego mieszkańców podobszaru Biskupia Górka/Stary Chełm
KDM 1.2. Aktywizacja społeczno-gospodarcza podobszaru Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście
KNP 1.2. Aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców podobszaru Nowy Port z Twierdzą
KOR 1.2. Podniesienie kapitału społecznego mieszkańców podobszaru Orunia

KBG 1.3. Poprawa infrastruktury społeczno-gospodarczej na podobszarze Biskupia Górka/Stary Chełm
KOR 1.3. Poprawa infrastruktury społeczno-gospodarczej na podobszarze Orunia

Cel 2. Wysoka jakość życia na obszarze rewitalizacji

KBG 2.1. Poprawa spójności przestrzenno-funkcjonalnej, zmiana wizerunku oraz warunków środowiskowych podobszaru Biskupia Górka/Stary Chełm
KDM 2.1. Poprawa spójności przestrzenno-funkcjonalnej, zmiana wizerunku oraz warunków środowiskowych podobszaru Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście
KNP 2.1. Poprawa spójności przestrzenno-funkcjonalnej, zmiana wizerunku oraz warunków środowiskowych podobszaru Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście
KOR 2.1. Poprawa spójności przestrzenno-funkcjonalnej i zmiana wizerunku oraz warunków środowiskowych podobszaru Orunia

KBG 2.2. Wysoka jakość zamieszkania na podobszarze Biskupia Górka/Stary Chełm
KDM 2.2. Wysoka jakość zamieszkania na podobszarze Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście
KNP 2.2. Wysoka jakość zamieszkania na podobszarze Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście
KOR 2.2. Wysoka jakość zamieszkania na podobszarze Orunia

Na etapie konstruowania wyzwań strategicznych procesu rewitalizacji Gdańska zostało wykorzystane podejście zintegrowane, wymagane przez art. 36 ust. 8 pkt 2 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich

⁴⁰ Legenda: KBG – kierunki działań dla podobszaru Biskupia Górka/Stary Chełm, KDM – kierunki działań dla podobszaru Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście, KNP – kierunki działań dla podobszaru Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście, KOR – kierunki działań dla podobszaru Orunia

w perspektywie finansowej 2021–2027. Podejście zintegrowane przy tworzeniu GPR polega na powiązaniu celów oraz kierunków działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych ze wskaźnikami produktu oraz rezultatu, wynikającymi z realizacji programu operacyjnego Fundusze Europejskie dla Pomorskiego na lata 2021-2027 (FEP) (Priorytet 7 – 7. Fundusze europejskie dla Pomorza bliższego obywatelom). Umożliwiło to spełnienie przez GPR wymogów zdefiniowanych dla strategii IIT.

Wielowymiarowa integracja przedsięwzięć rewitalizacyjnych została także wypracowana na innych poziomach. Po pierwsze do tworzenia procesu rewitalizacji zostało zaproszone szerokie grono interesariuszy rewitalizacji, w tym partnerów społeczno-gospodarczych, którzy włączyli się w przygotowanie programu. Działania rewitalizacyjne w ramach poszczególnych przedsięwzięć zaplanowano w kompleksowy sposób, biorąc pod uwagę różne polityki miejskie i sektory gospodarki. Ścisłe powiązanie przedsięwzięć z celami i kierunkami rewitalizacyjnymi pozwoliło na stworzenie całościowej i komplementarnej interwencji z wykorzystaniem różnorodnych źródeł finansowania projektów.

Wypełniając wymogi wynikające art. 36 ust. 8 pkt 2 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (ustawa wdrożeniowa), w tabeli poniżej zaprezentowano zintegrowany charakter wizji, celów, kierunków działań i podstawowych przedsięwzięć, które stanowią kompleksową odpowiedź na zidentyfikowane problemy obszaru rewitalizacji.

Tabela 11. Powiązania między problemami obszaru rewitalizacji a elementami wizji, celami, kierunkami i podstawowymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi.

<p>Elementy wizji: <i>Prowadzone w duchu zrównoważonego rozwoju działania rewitalizacyjne przyczyniły się do poprawy sytuacji społeczno-ekonomicznej mieszkańców oraz poprawy jakości zabudowy i zagospodarowania przestrzeni obszaru rewitalizacji, przy jednoczesnym wzmocnieniu jego walorów środowiskowych. Dzięki temu podniosła się jakość życia mieszkańców oraz poprawiły warunki prowadzenia działalności dla pozostałych podmiotów.</i></p> <p><i>Inicjatywy społeczne i programy aktywizacji zawodowej ograniczyły zjawisko wykluczenia społecznego, przez co zmniejszyły się różnice dotyczące jakości życia pomiędzy mieszkańcami obszaru rewitalizacji a pozostałym obszarem miasta. Aktywność mieszkańców obszaru rewitalizacji skupiona jest na budowaniu silnej wspólnoty, zaangażowanej obywatelsko. Dostosowanie usług społecznych do konkretnych potrzeb lokalnej społeczności przyczyniło się do efektywniejszego wsparcia, czego skutkiem jest zmniejszenie uzależnienia od pomocy instytucjonalnej.</i></p>		
<p>Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji</p>		
Główne problemy	Kierunki działań	Przedsięwzięcia
<p>Wymiar: marginalizacja, wykluczenie społeczne</p> <p>– niekorzystne trendy demograficzne związane ze starzeniem się społeczeństwa i wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym wymagających innych rodzajów wsparcia (sfera społeczna)</p>	<p><i>KBG 1.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na podobszarze Biskupia Górka/Stary Chelm</i></p>	<p>BG1. Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego na Chelmie</p> <p>BG2. Centrum Wsparcia dla Rodzin na Chelmie</p> <p>BG3. Mieszkanie wspomagane na Chelmie – trening mieszkaniowy</p> <p>BG4. Mieszkanie wspomagane na Starym Chelmie – dostosowanie i wyposażenie lokalu</p> <p>BG5. Centrum Wsparcia Seniora na Biskupiej Górze</p>

<p>– duża liczba osób z niepełnosprawnościami i narażonych na marginalizację z powodu ciężkich chorób (sfera społeczna)</p> <p>– duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa (sfera społeczna)</p> <p>– problem niskich osiągnięć edukacyjnych dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji (sfera społeczna, gospodarcza)</p>		
	<p><i>KDM 1.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na podobszarze Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście</i></p>	<p>DM1. Centrum Wsparcia i Terapii rodzin</p> <p>DM2. Mieszkania chronione i wspomagane dla rodzin na Dolnym Mieście, treningi kompetencji opiekuńczo-wychowawczych</p> <p>DM3. Mieszkanie chronione i wspomagane na Dolnym Mieście – dostosowanie i wyposażenie lokalu</p> <p>DM4. Wsparcie w edukacji dzieci i młodzieży</p>
	<p><i>KNP 1.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na podobszarze Nowy Port z Twierdzą Wiślujście</i></p>	<p>NP1. Centrum Rozwoju Młodych</p> <p>NP2. Klub Aktywnego Mieszkańca</p>
	<p><i>KOR 1.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na podobszarze Orunia</i></p>	<p>OR1. Poszerzenie i podniesienie jakości oferty placówki Klub Młodych Wataha</p> <p>OR2. Usługi zdrowotne i profilaktyka zdrowotna dla dzieci i młodzieży</p> <p>OR3. Zintegrowany program wsparcia młodych dorosłych zagrożonych wykluczeniem społecznym z podobszaru Orunia w oparciu o mieszkania wspomagane</p> <p>OR4. Mieszkanie wspomagane na Oruni – remont, dostosowanie i wyposażenie lokalu</p>
<p>Wymiar: niska aktywność społeczna i zawodowa, niski kapitał społeczny</p> <p>– niekorzystne trendy demograficzne związane ze starzeniem się społeczeństwa i wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym wymagających innych rodzajów wsparcia (sfera społeczna)</p>	<p><i>KBG 1.2. Podniesienie kapitału społecznego mieszkańców podobszaru Biskupia Górka/Stary Chełm</i></p>	<p>BG6. Prowadzenie Domu Sąsiedzkiego na Starym Chełmie</p> <p>BG7. Prowadzenie Domu Sąsiedzkiego na Biskupiej Górze</p> <p>BG8. Mobilny Dom Kultury</p>
	<p><i>KDM 1.2. Aktywizacja społeczno-gospodarcza podobszaru Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście</i></p>	<p>DM5. Prowadzenie Domu Sąsiedzkiego na Dolnym Mieście</p> <p>DM6. Aktywizacja społeczna i kulturalna poprzez sztukę w CSW Łażnia</p> <p>DM7. Modernizacja lokali użytkowych</p>

<p>– duża liczba osób bezrobotnych w wieku produkcyjnym (sfera społeczna, gospodarcza)</p> <p>– wolniejszy rozwój przedsiębiorczości w porównaniu z innymi dzielnicami Gdańska (sfera gospodarcza)</p> <p>– problem niskiej aktywności społeczno-kulturalnej i obywatelskiej niektórych grup mieszkańców obszaru rewitalizacji (sfera społeczna)</p> <p>– niski kapitał społeczny części mieszkańców obszaru rewitalizacji (sfera społeczna)</p>	<p><i>KNP 1.2. Aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców podobszaru Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście</i></p> <p><i>KOR 1.2. Podniesienie kapitału społecznego mieszkańców podobszaru Orunia</i></p>	<p>DM8. Modernizacja ze zmianą przeznaczenia budynku przy ul. Pod Zrębem 9 na cele Hubu Kreatywnego</p> <p>NP3. Modernizacja lokali użytkowych</p> <p>NP4. Przepompownia – „Warsztatownia” w Nowym Porcie</p> <p>NP5. Prowadzenie Domu Sąsiedzkiego w Nowym Porcie</p> <p>NP6. Coroczne działania edukacyjne CSW Łażnia – aktywizacja mieszkańców</p> <p>OR5. Silne społeczności sąsiedzkie i lokalne na Oruni</p> <p>OR6. Aktywny Senior w Społeczności Lokalnej</p> <p>OR7. Prowadzenie Domu Sąsiedzkiego na Oruni</p>
<p>Wymiar: gospodarka obszaru rewitalizacji</p> <p>– wolniejszy rozwój gospodarczy w porównaniu do innych dzielnic Gdańska (sfera gospodarcza)</p> <p>– wolniejszy rozwój przedsiębiorczości w porównaniu z innymi dzielnicami Gdańska (sfera gospodarcza, społeczna)</p>	<p><i>KBG 1.3. Poprawa infrastruktury społeczno-gospodarczej na podobszarze Biskupia Górka/Stary Chelm</i></p> <p><i>KOR 1.3. Poprawa infrastruktury społeczno-gospodarczej na podobszarze Orunia</i></p>	<p>BG9. Modernizacja lokali użytkowych</p> <p>BG10. Adaptacja budynku dawnego Kościoła Mennonitów przy ul. Menonitów 2A w Gdańsku na wielofunkcyjną salę koncertową dla potrzeb instytucji kultury Cappella Gedanensis</p> <p>OR8. Modernizacja lokali użytkowych</p> <p>OR9. Przebudowa głównej siedziby Gdańskiego Archipelagu Kultury – GAK Stacja Orunia wraz z budową parkingu przy ul. Dworcowej 9</p> <p>OR10. Przebudowa budynku mieszkalno-usługowego i remont głównych elementów konstrukcyjnych wraz ze zmianą sposobu użytkowania przy ul. Trakt św. Wojciecha 59</p> <p>OR11. Budowa budynku usługowego ul. Trakt św. Wojciecha 60</p>

Elementy wizji: *Potencjały przyrodnicze obszaru rewitalizacji zostały wzmocnione w celu prawidłowego funkcjonowania środowiska naturalnego oraz w celu umożliwienia racjonalnego korzystania z nich przez mieszkańców – w zgodzie z naturą.*

Zmodernizowane parki i skwery, wyremontowane chodniki i ulice poprawiły jakość przestrzeni publicznej. Odnowione budynki podkreślają atrakcyjność kulturową obszaru rewitalizacji Gdańska. Zaangażowanie społeczne mieszkańców w proces rewitalizacji przełożyło się na poprawę ich wrażliwości w odniesieniu do najbliższego otoczenia – zaczęto dbać o wspólną przestrzeń i spędzać

w niej chętnie czas. Zadbane przestrzenie publiczne sprzyjają dodatkowo integracji mieszkańców. Nastąpiła poprawa bezpieczeństwa.

Dzięki remontom zabudowy mieszkaniowej poprawiła się jakość życia mieszkańców. Ograniczono zjawisko niskiej emisji poprzez poprawę dostępu do systemowego zaopatrzenia w ciepło.

W efekcie rewitalizacji nastąpiła poprawa atrakcyjności obszaru rewitalizacji Gdańska, który stały się pożądanym miejscem do zamieszkania.

Cel 2. Wysoka jakość życia na obszarze rewitalizacji

Główne problemy	Kierunki działań	Przedsięwzięcia
<p>Wymiar: przestrzenno-funkcjonalny, środowiskowy, społeczny</p> <p>– niewystarczająca jakość terenów publicznych, w tym terenów zielonych (sfera przestrzenno-funkcjonalna, środowiskowa, społeczna)</p> <p>– brak wystarczającego wyposażenia terenów publicznych sprzyjającego integracji społecznej (sfera przestrzenno-funkcjonalna, społeczna)</p> <p>– istnienie niezagospodarowanych/ zdegradowanych terenów publicznych (sfera przestrzenno-funkcjonalna)</p> <p>– brak dostępu do terenów zielonych (Nowy Port) (sfera środowiskowa, społeczna)</p> <p>– bariery przestrzenne uniemożliwiające swobodne poruszanie się po obszarze rewitalizacji (sfera przestrzenno-funkcjonalna, społeczna)</p> <p>– brak wystarczających rozwiązań dla osób ze szczególnymi potrzebami (sfera przestrzenno-funkcjonalna, społeczna)</p> <p>– problem niskiej aktywności społeczno-kulturalnej i obywatelskiej niektórych grup</p>	<p><i>KBG 2.1. Poprawa spójności przestrzenno-funkcjonalnej, zmiana wizerunku oraz warunków środowiskowych podobszaru Biskupia Górka/Stary Chełm</i></p>	<p>BG11. Urządzenie przestrzeni publicznych i terenów zieleni przy ul. Biskupiej</p> <p>BG12. Kompleksowa termomodernizacja gminnych budynków mieszkalnych</p>
	<p><i>KDM 2.1. Poprawa spójności przestrzenno-funkcjonalnej, zmiana wizerunku oraz warunków środowiskowych podobszaru Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście</i></p>	<p>DM9. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej Placu Wałowego</p> <p>DM10. Zagospodarowanie obszaru dawnej zajezdni tramwajowej na Dolnym Mieście w Gdańsku</p> <p>DM11. Remont budynku użyteczności publicznej Centrum Dolna Brama w Gdańsku (zakres III)</p> <p>DM12. Park Opływu Motławy (POM) w procesie programowania i projektowania partycypacyjnego</p> <p>DM13. Kompleksowa termomodernizacja gminnych budynków mieszkalnych</p>
	<p><i>KNP 2.1. Poprawa spójności przestrzenno-funkcjonalnej, zmiana wizerunku oraz warunków środowiskowych podobszaru Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście</i></p>	<p>NP7. „Nowy Port 2030+”</p> <p>NP8. Eksperyment – zagospodarowanie Placu Przyjaciół</p> <p>NP9. Kompleksowa rewaloryzacja Twierdzy Wisłoujście w Gdańsku – przebudowa i adaptacja obiektu na potrzeby ośrodka muzealnego łączącego funkcję wystawienniczą i edukacyjną</p> <p>NP10. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej Placu Nadwodnego</p> <p>NP11. Zagospodarowanie parku na Szańcu Zachodnim wzdłuż nabrzeży Martwej Wisły</p>

<p>mieszkańców obszaru rewitalizacji (<i>sfera społeczna</i>)</p> <p>– niski kapitał społeczny części mieszkańców obszaru rewitalizacji (<i>sfera społeczna</i>)</p>	<p><i>KOR 2.1. Poprawa spójności przestrzenno-funkcjonalnej i zmiana wizerunku oraz warunków środowiskowych podobszaru Orunia</i></p>	<p>NP12. Kompleksowa termomodernizacja gminnych budynków mieszkalnych</p> <p>OR12. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej Rynku Oruńskiego w ramach projektu Rewitalizacja Oruni w Gdańsku</p> <p>OR13. Rewaloryzacja Parku Schopenhauera w Gdańsku</p> <p>OR14. Realizacja zagospodarowania uzupełniającego skwerów zielonych</p> <p>OR15. Kompleksowa termomodernizacja gminnych budynków mieszkalnych</p> <p>OR16. Przebudowa infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej w podobszarze Orunia. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenach nieuzbrojonych w podobszarze Orunia</p> <p>OR17. Termomodernizacja budynków Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego nr 2</p>
<p>Wymiar: techniczny, społeczny, gospodarczy</p> <p>– zły stan techniczny budynków mieszkalnych wymagających kompleksowych remontów (<i>sfera techniczna</i>)</p> <p>– niewystarczające wyposażenie obszaru rewitalizacji w infrastrukturę techniczną (kanalizacja sanitarna) (<i>sfera techniczna</i>)</p>	<p><i>KBG 2.2. Wysoka jakość zamieszkania na podobszarze Biskupia Górka/Stary Chelm</i></p>	<p>BG 13. Modernizacja elementów budynków mieszkalnych wraz z otoczeniem – wspólnoty/spółdzielnie mieszkaniowe</p> <p>BG14. Budowa zespołu budynków mieszkalnych przy ul. Reformackiej / Stoczniovców</p>
<p>– duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa (<i>sfera społeczna</i>)</p>	<p><i>KDM 2.2. Wysoka jakość zamieszkania na podobszarze Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście</i></p>	<p>DM14. Uzupełnienie działań modernizacyjnych w zakresie gminnych budynków mieszkalnych</p> <p>DM15. Modernizacja elementów budynków mieszkalnych wraz z otoczeniem – wspólnoty/spółdzielnie mieszkaniowe</p>

– wolniejszy rozwój przedsiębiorczości w porównaniu z innymi dzielnicami Gdańska (sfera gospodarcza)		DM16. Remont budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Królikarnia 14 DM17. Budowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Szczygłej 2
	<i>KNP 2.2. Wysoka jakość zamieszkania na podobszarze Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście</i>	NP13. Uzupelnienie działań modernizacyjnych w zakresie gminnych budynków mieszkalnych NP14. Modernizacja elementów budynków mieszkalnych wraz z otoczeniem – wspólnoty/spółdzielnie mieszkaniowe
	<i>KOR 2.2. Wysoka jakość zamieszkania na podobszarze Orunia</i>	OR18. Uzupelnienie działań modernizacyjnych w zakresie gminnych budynków komunalnych OR19. Modernizacja elementów budynków mieszkalnych wraz z otoczeniem – wspólnoty/spółdzielnie mieszkaniowe OR20. Zwiększanie dostępności oferty mieszkaniowej poprzez uzupełnianie zabudowy

Źródło: opracowanie własne IRMiR.

Zaprezentowana powyżej wizja stanu obszaru rewitalizacji, która pozwoliła na wytyczenie celów rewitalizacyjnych i kierunków działań stała się przesłanką do prowadzenia procesu rewitalizacji na podstawie opracowanego GPR Miasta Gdańska. Zakłada się, że w przypadku nieosiągnięcia wszystkich założeń proces rewitalizacji będzie kontynuowany na podstawie uaktualnionej wersji dokumentu.

Podsumowując, przyjęte na podstawie wypracowanej wizji cele rewitalizacyjne i wynikające z nich kierunki działań, które stanowią odpowiedź na zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji problemy mają zintegrowany charakter, gwarantując całościową i kompleksową interwencję. Przedsięwzięcia naprawcze będą wdrażane na całym obszarze rewitalizacji i przyczynią się do osiągnięcia założonych celów i kierunków. Z dopełniającymi się celami zostały powiązane podstawowe i uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne, co dodatkowo świadczy o logicznym, spójnym charakterze interwencji. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne, oddziałujące na różne sfery kryzysowe, również zostały ze sobą powiązane (Rozdział 7 – Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych), co świadczy o ich komplementarnym i kompleksowym charakterze. Zostały też powiązane z celami i kierunkami działań za pomocą odpowiednich wskaźników rezultatu i produktu (Rozdział 6 – Przedsięwzięcia rewitalizacyjne i Rozdział 11 – System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji). Takie całościowe podejście do celów rewitalizacyjnych przyjętych w GPR Miasta Gdańska wpisuje się w wymóg art. 36 ust. 8 pkt 2 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (ustawa wdrożeniowa), pozwalając uznać niniejszy program za strategię IIT.

6. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

6.1 Przedsięwzięcia podstawowe

W niniejszym rozdziale przedstawiono zestawienie planowanych oraz przygotowanych zgodnie z zapisami art. 15 ust. 1 ustawy o rewitalizacji podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zgłoszonych do realizacji w ramach GPR Miasta Gdańska. Przedstawiona lista projektów wraz ze sposobem ich wskazania wpisuje się także w wymóg art. 36 ust. 8 pkt 3 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (ustawa wdrożeniowa), pozwalając uznać niniejszy program rewitalizacji za Strategię IIT. Wzajemne powiązanie projektów zostało przedstawione w Rozdziale 7. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Przedsięwzięcia zostały wyłonione w ramach otwartego naboru na przedsięwzięcia rewitalizacyjne ogłoszonego na zakończenie procesu partycypacyjnego wśród interesariuszy rewitalizacji Gdańska, w tym: jednostek miejskich, wspólnot mieszkaniowych, instytucji kultury, organizacji społecznych, przedsiębiorców oraz nieformalnych grup mieszkańców. Nabór przedsięwzięć trwał od 11 lipca do 10 sierpnia 2023 roku. Założeniem naboru było, aby zgłaszane projekty przyczyniały się do poprawy lub rozwiązania problemów (w sferze społecznej oraz gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej) zdiagnozowanych na obszarze rewitalizacji, w celu wyprowadzenia go z sytuacji kryzysowej. Przedsięwzięcia powinny być realizowane na obszarze rewitalizacji oraz wykazać spójność z celami procesu określonymi w GPR, a także zbieżność ze zidentyfikowanymi potrzebami poszczególnych podobszarów rewitalizacji.

Zgłoszone przedsięwzięcia zostały zweryfikowane pod kątem formalnym, położenia projektu w granicach podobszarów rewitalizacji, powiązania projektów z celami z GPR, wykonalności na warunkach deklarowanych przez podmiot zgłaszający oraz skali wpływu na poprawę jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Pozytywnie zweryfikowane projekty zostały wpisane na listę przedsięwzięć podstawowych programu. Dodatkowo sporządzono również wykaz przedsięwzięć uzupełniających, czyli charakterystykę innych projektów dopuszczalnych do realizacji w ramach GPR, które nie zostały szczegółowo opracowane na etapie tworzenia GPR Miasta Gdańska i charakteryzują się mniejszym stopniem oddziaływania, ale są spójne z celami procesu rewitalizacji, a ich realizacja przyczyni się do większego zintegrowania interwencji rewitalizacyjnej. Przedsięwzięcia uzupełniające zostały zgłoszone do GPR analogicznie, jak przedsięwzięcia podstawowe – w toku otwartego naboru. Z uwagi na mniejszy stopień szczegółowości zakresu tych projektów odstąpiono od identyfikacji takich danych jak dokładna lokalizacja, wskaźniki produktu/rezultatu czy planowane źródła finansowania. Umożliwia to art. 15 ust. 1 pkt 5 lit. b ustawy o rewitalizacji. Szczegółowe dane zostaną uzupełnione na etapie opracowania dokumentacji projektowej konkretnych przedsięwzięć.

W efekcie przeprowadzonego naboru w GPR Miasta Gdańska ujęto 65 przedsięwzięć podstawowych, w tym:

- 14 przedsięwzięć na podobszarze Biskupia Górka/Stary Chełm,
- 17 przedsięwzięć na podobszarze Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście,
- 14 przedsięwzięć na podobszarze Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście,
- 20 przedsięwzięć na podobszarze Orunia.

Zapisy przedsięwzięć wynikają ze złożonych przez interesariuszy deklaracji. Wszystkie przedsięwzięcia, które zostały ujęte na liście projektów podstawowych, spełniają warunek poprawy dostępności osobom, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Horyzont czasowy realizacji większości projektów wskazano maksymalnie do 2030 roku, co umożliwi ich realizację w okresie obowiązywania GPR Miasta Gdańska. Wyjątek stanowią dwa projekty zaplanowane do realizacji w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego (Zagospodarowanie obszaru dawnej zajezdni tramwajowej na Dolnym Mieście w Gdańsku oraz Nowy Port 2030+).

Opisy przedsięwzięć rewitalizacyjnych zostały opracowane w oparciu o aktualny, faktyczny stan ich przygotowania. W przypadku projektów niekompletnych na dzień składania formularza projektowego, które np. nie posiadały dokumentacji technicznej, ich opisy zostały ujęte w sposób ogólny z założeniem ich doprecyzowania na dalszym etapie wdrażania programu. Odpowiedzialność za deklaracje dotyczące sposobu realizacji projektów, zakładanych celów, szacowanej wartości oraz planowanych do wykorzystania źródeł finansowania przypisywana jest każdorazowo podmiotom zgłaszającym. Natomiast w zakresie wartości przedsięwzięć oraz typu ich finansowania zapisy programu nie definiują ostatecznie o rodzaju i zakresie źródeł finansowania projektów, ponieważ będą one precyzowane każdorazowo przez wnioskodawcę na poziomie analizy finansowej wykonywanej na potrzeby aplikowania o zewnętrzne granty. Warto również zaznaczyć, że w trakcie obowiązywania GPR, w przypadku niektórych przedsięwzięć, zmianie może ulec termin ich realizacji oraz źródła i wysokość finansowania – nie będzie stanowić to jednak konieczności do ponownej aktualizacji GPR Miasta Gdańska.

Szczegółowe zestawienia podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych przedstawiono poniżej.

Podobszar: Biskupia Górka/Stary Chełm

Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr BG1	
1. Tytuł przedsięwzięcia	
	Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego na Chełmie
2. Lokalizacja przedsięwzięcia	
	ul. Styp-Rekowskiego 16
3. Opis przedsięwzięcia, w tym:	
	<ul style="list-style-type: none"> • charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne), • opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie, • opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu, • opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Charakter przedsięwzięcia jest społeczny.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Mimo starzejącego się społeczeństwa (starsza struktura demograficzna w porównaniu do całego miasta), analiza demograficzna wskazuje na obecność licznej grupy dzieci i młodzieży na badanym podobszarze. Istnieje potrzeba zapewnienia im odpowiednich miejsc, gdzie będą mogły rozwijać się, uczyć i otrzymywać wsparcie w różnych sferach życia.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego funkcjonować będzie w oparciu o przestrzeń Centrum Aktywności Lokalnej, zlokalizowanego przy ul. Styp-Rykowskiego 16. Będzie to dedykowane miejsce, oferujące wszechstronne wsparcie dzieciom i młodzieży w wieku od 6 do 21 lat, łącznie dla co najmniej 12 uczestników. W przypadku większego zainteresowania ze strony różnych grup wiekowych, placówka zapewni zorganizowanie zajęć w podziale na grupy. Przedsięwzięcie będzie prowadzone w formule zajęć popołudniowych oraz w dniach wolnych od obowiązku szkolnego. Zakresem będzie obejmować m.in. socjoterapię, rozwój pasji i zainteresowań, pomoc w realizacji obowiązku szkolnego (korepetycje), organizację czasu wolnego, w tym psychoedukację i profilaktykę zachowań ryzykownych.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

Obserwowane dysproporcje w jakości kształcenia w różnych szkołach na podobszarze mogą być niwelowane poprzez stworzenie placówki wsparcia, która zapewni dodatkową opiekę edukacyjną, korepetycje i pomoc w nauce. To z kolei przyczyni się do wyrównywania szans edukacyjnych i poprawy wyników uczniów z grup zagrożonych wykluczeniem. Wspieranie młodych osób w zdobywaniu umiejętności i wiedzy może wpłynąć na zmniejszenie bezrobocia w przyszłości. Specjalistyczna placówka utworzona przez NGO może organizować warsztaty, szkolenia zawodowe i staże, dzięki czemu młodzi ludzie będą bardziej atrakcyjni dla pracodawców.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji

KBG 1.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na podobszarze Biskupia Górka/Stary Chełm

5. Sposób zarządzania

Organizacja pozarządowa wyłoniona w otwartym konkursie ofert na partnera projektu

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

Organizacja pozarządowa wyłoniona w konkursie ofert, zobowiązana będzie do realizacji zadań zgodnie z wymaganiami dostępności określonymi w art. 6 ustawy o zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami i opisanymi w postaci pytań pomocniczych. Każdorazowo w ramach konkursu ofert oceniany będzie opis dostępności. Oferent jest zobowiązany wskazać obszary, w których nie jest w stanie w sposób samodzielny zapewnić dostępności zgodnie z ww. „standardem minimum”. W tych obszarach, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, wsparcia udzieli mu Lider Dostępności – organizacja parasolowa realizująca zadania pomocowe w zakresie dostępności.

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czynić poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju

Działanie nie będzie miało znaczącego przewidywalnego wpływu na wskazane zgodnie z zasadą DNSH cele środowiskowe, tj.:

- łagodzenie zmian klimatu,
- adaptację do zmian klimatu,
- zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich,
- gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganiu powstawania odpadów i recyklingu,
- zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i ich kontrolę,
- ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.

8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie

Organizacja pozarządowa wyłoniona w konkursie

9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia

Biuro Rozwoju Gdańska

10. Termin realizacji

2025-2028

11. Koszt realizacji

1 200 000 zł

12. Sposób finansowania

Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 15%

Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (ZPPR) – 85%

13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu

Wskaźniki produktu:

Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie – 30 os.

Wskaźniki rezultatu:

Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej – 12 szt.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr BG2

1. Tytuł przedsięwzięcia

Centrum Wsparcia dla Rodzin na Chełmie

2. Lokalizacja przedsięwzięcia

ul. Styp-Rekowskiego 16

3. Opis przedsięwzięcia, w tym:

- charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne),
- opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie,
- opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu,
- opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Przedsięwzięcie ma charakter społeczny. Celem projektu jest aktywizacja społeczna, zdrowotna, edukacyjna i zawodowa rodzin narażonych na wykluczenie społeczne.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej, mimo zmniejszenia na przestrzeni ostatnich lat, nadal pozostaje znacząca. W wielu przypadkach występuje krzyżowość problemów. Oznacza to, że w jednej rodzinie mamy do czynienia z kumulacją kilku problemów powodujących trudności w ich funkcjonowaniu. Działania poradni stanowią odpowiedź na potrzeby tych rodzin, dostarczając wsparcia psychologicznego, terapeutycznego, zawodowego i edukacyjnego. To zintegrowane podejście ma na celu niwelowanie przyczyn ubóstwa oraz poprawę ogólnego dobrostanu rodzin.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

Zadanie będzie realizowane w formie poradni, która zapewni wsparcie dla 50 rodzin narażonych na ubóstwo i wykluczenie społeczne. Planowane działania stanowią implementację dobrych praktyk i *know how* fundacji z rejonu Dolnego Miasta. W ramach usług realizowanych przez Centrum Wsparcia dla Rodzin przewiduje się wsparcie psychologiczne, psychoterapeutyczne, psychiatryczne pedagogiczne, doradztwo zawodowe, korepetycje treningi oraz animację rodzin.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

Przedsięwzięcie może wywoływać długofalowe skutki. Skupienie się na aktywizacji zawodowej, rozwoju umiejętności i poprawie jakości życia może nie tylko przeciwdziałać aktualnym trudnościom, ale również tworzyć podstawy do trwałego wzrostu i samodzielności mieszkańców. Biorąc pod uwagę problemy wykluczenia społecznego, poradnia stanowiłaby ośrodek, w którym mieszkańcy mogliby uczestniczyć w różnorodnych programach, integrować się z innymi i uczestniczyć aktywnie w życiu społeczności. Tego rodzaju zaangażowanie może przyczynić się do zredukowania wykluczenia i wzmocnienia poczucia przynależności do społeczności lokalnej.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji

KBG 1.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na podobszarze Biskupia Górka/Stary Chełm

5. Sposób zarządzania

Organizacja pozarządowa wyłoniona w otwartym konkursie ofert na partnera projektu

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

Organizacja pozarządowa wyłoniona w konkursie ofert, zobowiązana będzie do realizacji zadań zgodnie z wymaganiami dostępności określonymi w art. 6 ustawy o zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami i opisanymi w postaci pytań pomocniczych. Każdorazowo w ramach konkursu ofert oceniany będzie opis dostępności. Oferent jest zobowiązany wskazać obszary, w których nie jest w stanie w sposób samodzielny zapewnić dostępności zgodnie z ww. „standardem minimum”. W tych obszarach, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, wsparcia udzieli mu Lider Dostępności – organizacja parasolowa realizująca zadania pomocowe w zakresie dostępności.

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czynić poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju

Działanie nie będzie miało znaczącego przewidywalnego wpływu na wskazane zgodnie z zasadą DNSH cele środowiskowe tj.:

- łagodzenie zmian klimatu,
- adaptację do zmian klimatu,
- zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich,
- gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganiu powstawania odpadów i recyklingu,
- zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i ich kontrolę,
- ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.

8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie

Organizacja pozarządowa wyłoniona w konkursie

9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia

Biuro Rozwoju Gdańska

10. Termin realizacji

2025-2028

11. Koszt realizacji

1 000 000 zł

12. Sposób finansowania

Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 15%

Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (ZPPR) – 85%

13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu

Wskaźniki produktu:

Liczba inicjatyw na rzecz promowania równości i aktywnego udziału w życiu społecznym – 5 szt.

Wskaźniki rezultatu:

Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 95 os.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr BG3

1. Tytuł przedsięwzięcia

Mieszkanie wspomagane na Chelmie – trening mieszkaniowy

2. Lokalizacja przedsięwzięcia

ul. Styp-Rekowskiego 16

3. Opis przedsięwzięcia, w tym:

- charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne),
- opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie,
- opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu,
- opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Przedsięwzięcie ma charakter społeczny. Skierowane jest do rodzin i osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym, w tym osób z zaburzeniami psychicznymi. Ma na celu poprawę jakości ich życia.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Biskupia Górka/Stary Chełm to podobszar rewitalizacji, który boryka się z problemem ubóstwa i wykluczenia społecznego. Wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym znajdują się osoby z zaburzeniami psychicznymi. Osoby te często nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w społeczeństwie i wymagają wsparcia polegającego głównie na wyposażeniu ich w kompetencje społeczne, zapewniające możliwość niezależnego życia. Profilaktyką jest umieszczanie ich w odpowiednich instytucjach (szpital, DPS). Działanie wpisuje się w program deinstytucjonalizacji.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

Przedsięwzięcie zakłada rekrutację i prowadzenie treningu mieszkaniowego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, wsparcie osób mieszkających w mieszkaniu wspomaganym w codziennym życiu (specjalistyczne i funkcjonalne) oraz monitoring i ewaluacja rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

Projekt zapewni wsparcie środowiskowe dostosowane do potrzeb osób z problemami psychicznymi. Treningi i wsparcie osób z ww. rejonu w mieszkaniu wspomaganym dadzą poczucie bezpieczeństwa i wpłyną na poprawę kondycji psychofizycznej. Proces treningu mieszkaniowego zapewni lub przybliży do osiągnięcia samodzielności i niezależnego życia. Mieszkańcy zostaną wyposażeni w kompetencje społeczne i praktyczne związane z samodzielnym funkcjonowaniem w społeczeństwie. Mieszkanie wspomagane dla osób z problemami psychicznymi może stanowić bezpieczne i dostosowane środowisko, które pomoże im reintegrować się społecznie oraz zapewni opiekę w codziennym życiu. To również odpowiedź na brak dostępnych placówek opieki dla osób dorosłych z takimi potrzebami.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji

KBG 1.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na podobszarze Biskupia Górka/Stary Chełm

5. Sposób zarządzania

Organizacja pozarządowa wyłoniona w otwartym konkursie ofert na partnera projektu

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

Organizacja pozarządowa wyłoniona w konkursie ofert zobowiązana będzie do realizacji zadań zgodnie z wymaganiami dostępności określonymi w art. 6 ustawy o zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami i opisanymi w postaci pytań pomocniczych. Każdorazowo w ramach konkursu ofert oceniany będzie opis dostępności. Oferent jest zobowiązany wskazać obszary, w których nie jest w stanie w sposób samodzielny zapewnić dostępności zgodnie z ww. „standardem minimum”. W tych obszarach, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, wsparcia udzieli mu Lider Dostępności – organizacja parasolowa realizująca zadania pomocowe w zakresie dostępności.

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czyni poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju

Działanie nie będzie miało znaczącego przewidywalnego wpływu na wskazane zgodnie z zasadą DNSH cele środowiskowe tj.:

- łagodzenie zmian klimatu,
- adaptację do zmian klimatu,
- zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich,
- gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganiu powstawania odpadów i recyklingu,
- zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i ich kontrolę,
- ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.

8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie

Organizacja pozarządowa wyłoniona w konkursie

9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia

Biuro Rozwoju Gdańska

10. Termin realizacji

2025-2028

11. Koszt realizacji

300 000 zł

12. Sposób finansowania

Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 15%

Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (ZPPR) – 85%

13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu

Wskaźniki produktu:

Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie – 4 os.

Wskaźniki rezultatu:

Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej – 4 szt.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr BG4

1. Tytuł przedsięwzięcia

Mieszkanie wspomagane na Starym Chełmie – dostosowanie i wyposażenie lokalu

2. Lokalizacja przedsięwzięcia

ul. Styp-Rekowskiego 16

3. Opis przedsięwzięcia, w tym:

- charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne),
- opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie,
- opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu,
- opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Zadanie ma charakter techniczny i jest uzupełnieniem przedsięwzięcia społecznego. Ma na celu poprawę jakości życia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób z zaburzeniami psychicznymi.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Biskupia Górka/Stary Chełm to podobszar rewitalizacji, który boryka się z problemem ubóstwa i wykluczenia społecznego. Wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym znajdują się osoby z zaburzeniami psychicznymi. Osoby te często nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w społeczeństwie i wymagają wsparcia polegającego głównie na wyposażeniu ich w kompetencje społeczne zapewniające możliwość niezależnego życia. Profilaktyką jest umieszczanie ich w odpowiednich instytucjach (szpital, DPS). Działanie wpisuje się w program deinstytucjonalizacji.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

1. Adaptacja pomieszczeń w budynku przy ul. Styp-Rykowskiego 16 wraz z wyposażeniem.
2. Uzupełnienie zabudowy stałej w przedpokoju, kuchni i łazience.
3. Umieblowanie dwóch pokoi mieszkalnych, salonu i kuchni (stół, stoliki, fotele, krzesła, kanapy, łóżka, pufa, półki).
4. Prace elektryczne – oświetlenie sufitowe i naścienne.
5. Dostosowanie pomieszczeń dla osób ze szczególnymi potrzebami (oznakowania, piktogramy z zakresu projektowania uniwersalnego).

Wyposażenie:

1. Sprzęt AGD i RTV: lodówka, pralka, zmywarka, mikrofalówka, okap, odkurzacz, telewizor, radio, sprzęt komputerowy, telefon.
2. Wyposażenie drobne pokoi mieszkalnych, kuchni i łazienki (dywany, lampki, lustra, wieszaki, pojemniki, doniczki, kosze, sztucce, naczynia, garnki, drobne AGD, takie jak: czajnik, opiekacz, mikser, foremki, mopy, miotły, dzbanki filtrujące, suszarka, deska do prasowania, żelazko).

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

Mieszkanie wspomagane dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (w tym osób z zaburzeniami psychicznymi) może stanowić bezpieczne i dostosowane środowisko, które pomoże im reintegrować się społecznie oraz zapewni opiekę w codziennym życiu. W rezultacie osoby korzystające z mieszkania wspomagane będą miały możliwość budować swoją samodzielność w przestrzeni przystosowanej do ich potrzeb.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji

KBG 1.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na podobszarze Biskupia Górka/Stary Chełm

5. Sposób zarządzania

Organizacja pozarządowa wyłoniona w otwartym konkursie ofert na operatora mieszkania wspomagane. Konkurs ogłoszony będzie przez Gminę Miasta Gdańska.

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

Działania zapewniające dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych są zaplanowane w realizacji działań w obszarze dostępności architektonicznej, stosowanych rozwiązań technicznych oraz społecznej. Realizacja projektu zgodna będzie z Kartą Praw Podstawowych Unii Europejskiej i Konwencją o Prawach Osób Niepełnosprawnych.

Mieszkanie wspomagane na Chełmie będzie częściowo dostępne dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami psychicznymi. Ze względu na usytuowanie lokalu na drugim piętrze w budynku niewyposażonym w windę, dostępność będzie ograniczona dla osób z niepełnosprawnościami fizycznymi. W przypadku zgłoszenia się do projektu osoby z niepełnosprawnością uniemożliwiającą skorzystanie z mieszkania wspomaganego na Chełmie (częściowo niedostępnego dla osób z niepełnosprawnością ruchową), uczestnik będzie mógł zostać skierowany do innego lokalu w ramach odrębnego programu wsparcia.

W rekrutacji do mieszkania wspomaganego nie będą brane pod uwagę kryteria, które mogą dyskryminować osoby ze względu na ich niepełnosprawność, płeć, rasę, pochodzenie etniczne, wyznanie lub orientację seksualną. Mieszkańcy będą traktowani z szacunkiem i godnością, bez względu na ich niepełnosprawność lub inne cechy osobiste.

W mieszkaniu będą organizowane działania, które promują integrację i równość, np. zajęcia integracyjne, warsztaty i szkolenia. Dzięki tym działaniom mieszkanie wspomagane na Chełmie będzie dostępne dla wszystkich osób, które potrzebują wsparcia i opieki, a zadanie przeciwdziałać będzie wzajemnej dyskryminacji mieszkańców.

Wszystkie informacje dotyczące projektu będą udostępniane w formatach dostępnych dla osób ze szczególnymi potrzebami, takich jak informacje w formie tekstowej, dźwiękowej lub wizualnej. To sprawi, że osoby z różnymi rodzajami niepełnosprawności będą miały równy dostęp do informacji o projekcie.

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czyn poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju

Projekt jest zaplanowany w sposób, który uwzględnia zasady zrównoważonego rozwoju. Oznacza to, że działania projektowe są zoptymalizowane pod względem minimalizacji wpływu na środowisko i jednoczesnego dostarczenia korzyści społeczności lokalnej. Projekt deklaruje wypełnienie zasady „nie czyn poważnych szkód” środowisku (zasada DNSH). W mieszkaniu wspomaganym zostaną zainstalowane energooszczędne urządzenia i sprzęty. Mieszkańcy będą zachęceni do oszczędzania energii i wody. W mieszkaniu wspomaganym będą organizowane działania edukacyjne na temat ochrony środowiska i ograniczania konsumpcjonizmu (np. „drugie życie” ubrań i sprzętu, racjonalny zakup artykułów spożywczych, stosowanie opakowań wielorazowych przy zakupach). W miarę możliwości przyległy do mieszkania teren działki zostanie zagospodarowany poprzez nasadzenia lub ogródki deszczowe.

8. Podmiot zgłaszający realizujący przedsięwzięcie

Urząd Miejski w Gdańsku – Wydział Rozwoju Społecznego

9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia

Biuro Rozwoju Gdańska

10. Termin realizacji

2024-2026

11. Koszt realizacji

50 000 zł

12. Sposób finansowania

Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 15%

Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (ZPPR) – 85%

13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu

Wskaźniki produktu:

Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne – 1 szt.

Wskaźniki rezultatu:

Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych – 4 użytkowników/rok

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr BG5

1. Tytuł przedsięwzięcia

Centrum Wsparcia Seniora na Biskupiej Górcie

2. Lokalizacja przedsięwzięcia

ul. Biskupia 4

3. Opis przedsięwzięcia, w tym:

- charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne),
- opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie,
- opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu,
- opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Przedsięwzięcie ma charakter społeczny. Polega na aktywizacji społecznej osób w wieku senioralnym z Biskupiej Górki i Starego Chełmu.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Podobszar rewitalizacji Biskupia Górka/Stary Chełm charakteryzuje się starszą strukturą demograficzną. Na podobszarze stale zwiększa się grupa osób w wieku poprodukcyjnym, co wskazuje na starzenie się populacji. Proces ten pociąga za sobą potrzebę dostosowania infrastruktury społecznej podobszaru do potrzeb osób starszych. Potrzeby seniorów obejmują m.in. wsparcie w utrzymaniu aktywności społecznej, relacji interpersonalnych oraz dostępu do usług wsparcia, zwłaszcza dla osób mniej samodzielnych.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

W Centrum Wsparcia Seniora zajęcia będą odbywać się 5 razy w tygodniu po 4 godziny dziennie. Podczas tych godzin realizowane będą zajęcia opierające się na treningach pamięci i reminiscencji. Odbywać się będą również zajęcia plastyczne, oglądanie i omawianie filmów bądź koncertów i przedstawień teatralnych dostępnych w Internecie. Dodatkowo będą realizowane posiłki w formie lunchu/obiadu, który seniorzy i seniorki wykonają sami bądź zostanie zamówiony. Często osoby starsze nie mają ochoty na robienie sobie samemu posiłku, więc byłaby to forma wsparcia ich zdrowej diety i zjedzenia wspólnego posiłku, a nie w samotności. Spotkania towarzyskie w grupie rówieśniczej będą zapobiegać poczuciu samotności i izolacji. Zajęcia dla osób starszych będą celem do wyjścia z domu oraz oderwaniem ich myśli na kilka godzin od problemów i trosk. Seniorzy i seniorki znajdą w zajęciach formę rozrywki. Dzięki poznaniu sąsiada czy sąsiadki z okolicy seniorzy i seniorki będą mieć okazję do częstych spotkań z rówieśnikami, co zmniejszy poczucie izolacji i osamotnienia. Dodatkowym atutem będą spotkania ze specjalistami w ramach profilaktyki zdrowotnej, tj. spotkania z dietetykiem czy lekarzem, którzy mogliby odpowiedzieć na nurtujące pytania seniorów i senierek oraz opowiedzieć o istotnych sprawach dotyczących odpowiedniego trybu życia. Dodatkowo gimnastyka dostosowana do potrzeb seniorów z elementami rehabilitacji ułatwi codzienne funkcjonowanie i będzie podtrzymywać sprawność fizyczną.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

Przedsięwzięcie przeciwdziała marginalizacji i izolacji społecznej grupy senioralnej. Projekt ten może znacząco poprawić jakość życia osób starszych oraz wpłynąć na budowanie więzi w mniejszych grupach lokalnych i sąsiedzkich.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji

KBG 1.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na podobszarze Biskupia Górka/Stary Chełm

5. Sposób zarządzania

Organizacja pozarządowa wyłoniona w otwartym konkursie ofert na partnera projektu

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

Organizacja pozarządowa wyłoniona w konkursie ofert zobowiązana będzie do realizacji zadań zgodnie z wymaganiami dostępności określonymi w art. 6 ustawy o zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami i opisanymi w postaci pytań pomocniczych. Każdorazowo w ramach konkursu ofert oceniany będzie opis dostępności. Oferent jest zobowiązany wskazać obszary, w których nie jest w stanie w sposób samodzielny zapewnić dostępności zgodnie z ww. „standardem minimum”. W tych obszarach, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, wsparcia udzieli mu Lider Dostępności – organizacja parasolowa realizująca zadania pomocowe w zakresie dostępności.

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czynić poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju

Działanie nie będzie miało znaczącego przewidywalnego wpływu na wskazane zgodnie z zasadą DNSH cele środowiskowe, tj.:

- łagodzenie zmian klimatu,
- adaptację do zmian klimatu,
- zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich,
- gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganiu powstawania odpadów i recyklingu,
- zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i ich kontrolę,
- ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.

8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie

Organizacja pozarządowa wyłoniona w konkursie

9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia

Biuro Rozwoju Gdańska

10. Termin realizacji

2025-2028

11. Koszt realizacji

1 000 000 zł

12. Sposób finansowania

Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 15%

Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (ZPPR) – 85%

13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu

Wskaźniki produktu:

Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie – 20 os.

Wskaźniki rezultatu:

Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej – 4 szt.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr BG6

1. Tytuł przedsięwzięcia

Prowadzenie Domu Sąsiedzkiego na Starym Chełmie

2. Lokalizacja przedsięwzięcia

Dom Sąsiedzki Chełm ul. Styp-Rekowskiego 16

3. Opis przedsięwzięcia, w tym:

- **charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne),**
- **opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie,**
- **opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu,**
- **opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.**

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Przedsięwzięcie ma charakter techniczny i społeczny. Polega na rewaloryzacji i prowadzeniu centrum lokalnego w formie domu sąsiedzkiego.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Podobszar rewitalizacji Biskupia Górka/Stary Chełm charakteryzuje się starszą strukturą demograficzną. Na podobszarze stale zwiększa się grupa osób w wieku poprodukcyjnym, co wskazuje na starzenie się populacji. Proces ten pociąga za sobą potrzebę dostosowania infrastruktury społecznej podobszaru dla osób starszych. Konieczne jest prowadzenie działań sprofilowanych na lokalnych potrzebach mieszkańców w formie klubów lub domów sąsiedzkich.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

Dom Sąsiedzki ma na celu wsparcie aktywnego włączenia społecznego. Mieszkańcy będą mogli skorzystać z darmowych porad ze specjalistami z zakresu np. prawa, żywienia czy psychologii. Możliwe będzie również organizowanie spotkań związanych z rozwojem osobistym oraz hobby np. podczas zajęć z rękodzieła czy potańcówek. Ponadto Dom Sąsiedzki będzie miejscem spotkań mieszkańców klubu seniora, klubu młodych czy kół samokształceniowych. Przestrzeń Domu może zostać wykorzystana na potrzeby spotkań z urzędnikami czy przedstawicielami Rady Dzielnic. Większość oferty Domu Sąsiedzkiego będzie bezpłatna dla mieszkańców i mieszkank Gdańska. Będzie to miejsce, w którym mieszkańcy mogą włączać się w działania pomocowe dla osób z najbliższej okolicy. W ramach działalności klubu sąsiedzkiego mieszkańcy zaangażowani będą np. w dystrybucję paczek żywnościowych, pomoc sąsiadom w codziennych czynnościach, organizację zbiórki żywności i ubrań oraz naukę języka polskiego dla uchodźców.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

Działania Domu Sąsiedzkiego będą skupione na aktywnej integracji o charakterze społecznym, przeciwdziałając wykluczeniu lub marginalizacji społecznej. Ponadto oferta działań dostosowana będzie do potrzeb odbiorców. Podejmowane działania przyczynią się do wzrostu zaangażowania mieszkańców w inicjatywy lokalne, wzmocnią poczucie przynależności oraz więzi międzyludzkie. Oferta Domu Sąsiedzkiego skierowana będzie do wielu grup m.in.: dzieci, nastolatków i dorosłych. Realizowane działania prowadzić będą do wzrostu poziomu uczestnictwa seniorów w życiu społecznym i kulturalnym, co będzie odpowiedzią na problemy występujące na podobszarze. Przewidziano także realizację inicjatyw służących podnoszeniu świadomości wszystkich członków społeczności na temat potrzeb osób wymagających szczególnego wsparcia, np. seniorów czy osób z niepełnosprawnościami.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji

KBG 1.2. Podniesienie kapitału społecznego mieszkańców podobszaru Biskupia Górka/Stary Chełm

5. Sposób zarządzania

Przedsięwzięcie koordynowane będzie przez Wydział Rozwoju Społecznego. Dom Sąsiedzki prowadzony będzie przez organizację pozarządową wyłonioną w otwartym konkursie ofert.

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

Wszystkie domy sąsiedzkie zobowiązane są do realizacji zadań zgodnie z wymaganiami dostępności określonymi w art. 6 ustawy o zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami i opisanymi w postaci pytań pomocniczych. Każdorazowo w ramach konkursu ofert oceniany jest opis dostępności. Oferent jest zobowiązany wskazać obszary, w których nie jest w stanie w sposób samodzielny zapewnić dostępności zgodnie z ww. „standardem minimum”. W tych obszarach, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, wsparcia udzieli mu Lider Dostępności – organizacja parasolowa realizująca zadania pomocowe w zakresie dostępności.

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czynić poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju

Przedsięwzięcia polegające na prowadzeniu domów sąsiedzkich prowadzone są na zasadach zrównoważonego rozwoju. W trakcie realizacji zadań operatorzy nie używają jednorazowego plastiku. Rekomendowane są posiłki wegetariańskie i wegańskie oraz współdzielenie zasobów infrastrukturalnych.

8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie

Urząd Miejski w Gdańsku – Wydział Rozwoju Społecznego

9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia

Organizacje pozarządowe operujące domami sąsiedzkim

10. Termin realizacji

2024-2030

11. Koszt realizacji

150 000 zł/rocznie

12. Sposób finansowania

Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 100%

13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu

Wskaźniki produktu:

Liczba inicjatyw na rzecz promowania równości i aktywnego udziału w życiu społecznym – 15 szt.

Wskaźniki rezultatu:

Liczba osób objętych usługami społecznymi – 300 os./rok

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr BG7

1. Tytuł przedsięwzięcia

Prowadzenie Domu Sąsiedzkiego na Biskupiej Górcie

2. Lokalizacja przedsięwzięcia

Dom Sąsiedzki na Biskupiej Górcie, ul. Biskupia 4

3. Opis przedsięwzięcia, w tym:

- charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne),
- opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie,
- opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu,
- opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Przedsięwzięcie ma charakter społeczny. Polega na prowadzeniu centrum lokalnego w formie domu sąsiedzkiego.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Podobszar rewitalizacji Biskupia Górka/Stary Chełm charakteryzuje się starszą strukturą demograficzną. Na podobszarze stale zwiększa się grupa osób w wieku poprodukcyjnym, co wskazuje na starzenie się populacji. Proces ten pociąga za sobą potrzebę dostosowania infrastruktury społecznej podobszaru dla osób starszych. Konieczne jest prowadzenie działań sprofilowanych na lokalnych potrzebach mieszkańców w formie klubów lub domów sąsiedzkich.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

Dom Sąsiedzki ma na celu wsparcie aktywnego włączenia społecznego. Mieszkańcy będą mogli skorzystać z darmowych porad ze specjalistami z zakresu np. prawa, żywienia czy psychologii. Możliwe będzie również organizowanie spotkań związanych z rozwojem osobistym oraz hobby np. podczas zajęć z rękodzieła czy potańcówek. Ponadto Dom Sąsiedzki będzie miejscem spotkań mieszkańców klubu seniora, klubu młodych czy kół samokształceniowych. Przestrzeń Domu może zostać wykorzystana na potrzeby spotkań z urzędnikami czy przedstawicielami Rady Dzielnicy. Większość oferty Domu Sąsiedzkiego będzie bezpłatna dla mieszkańców i mieszkańek Gdańska. Będzie to miejsce, w którym mieszkańcy mogą włączać się w działania pomocowe dla osób z najbliższej okolicy. W ramach działalności klubu sąsiedzkiego mieszkańcy zaangażowani będą np. w dystrybucję paczek żywnościowych, pomoc sąsiadom w codziennych czynnościach, organizację zbiórki żywności i ubrań oraz naukę języka polskiego dla uchodźców.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

Działania Domu Sąsiedzkiego będą skupione na aktywnej integracji o charakterze społecznym, przeciwdziałając wykluczeniu lub marginalizacji społecznej. Ponadto oferta działań dostosowana będzie do potrzeb odbiorców. Podejmowane działania przyczynią się do wzrostu zaangażowania mieszkańców w inicjatywy lokalne, wzmocnią poczucie przynależności oraz więzi międzyludzkie. Oferta Domu Sąsiedzkiego skierowana będzie do wielu grup m.in.: dzieci, nastolatków i dorosłych. Realizowane działania prowadzić będą do wzrostu poziomu uczestnictwa seniorów w życiu społecznym i kulturalnym, co będzie odpowiedzią na problemy występujące na podobszarze. Przewidziano także realizację inicjatyw służących podnoszeniu świadomości wszystkich członków społeczności na temat potrzeb osób wymagających szczególnego wsparcia, np. seniorów czy osób z niepełnosprawnościami.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji

KBG 1.2. Podniesienie kapitału społecznego mieszkańców podobszaru Biskupia Górka/Stary Chełm

5. Sposób zarządzania

Przedsięwzięcie koordynowane będzie przez Wydział Rozwoju Społecznego. Dom sąsiedzki prowadzony będzie przez organizację pozarządową wyłonioną w otwartym konkursie ofert.

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

Wszystkie domy sąsiedzkie zobowiązane są do realizacji zadań zgodnie z wymaganiami dostępności określonymi w art. 6 ustawy o zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami i opisanymi w postaci pytań pomocniczych. Każdorazowo w ramach konkursu ofert oceniany jest opis dostępności. Oferent jest zobowiązany wskazać obszary, w których nie jest w stanie w sposób samodzielny zapewnić dostępności zgodnie z ww. „standardem minimum”. W tych obszarach, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, wsparcia udzieli mu Lider Dostępności – organizacja parasolowa realizująca zadania pomocowe w zakresie dostępności.

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czynić poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju

Działanie nie będzie miało znaczącego przewidywalnego wpływu na wskazane zgodnie z zasadą DNSH cele środowiskowe, tj.:

- łagodzenie zmian klimatu,
- adaptację do zmian klimatu,
- zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich,
- gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganiu powstawania odpadów i recyklingu,
- zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i ich kontrolę,
- ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.

Przedsięwzięcia polegające na prowadzeniu domów sąsiedzkich prowadzone są na zasadach zrównoważonego rozwoju – w trakcie realizacji zadań operatorzy nie używają jednorazowego plastiku, rekomendowane są posiłki wegetariańskie i wegańskie oraz współdzielenie zasobów infrastrukturalnych.

8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie

Urząd Miejski w Gdańsku – Wydział Rozwoju Społecznego

9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia

Organizacje pozarządowe operujące domami sąsiedzkim

10. Termin realizacji

2024-2030

11. Koszt realizacji

120 000 zł/rocznie

12. Sposób finansowania

Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 100%

13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu

Wskaźniki produktu:

Liczba inicjatyw na rzecz promowania równości i aktywnego udziału w życiu społecznym – 20 szt.

Wskaźniki rezultatu:

Liczba osób objętych usługami społecznymi – 500 os./rok

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr BG8

1. Tytuł przedsięwzięcia

Mobilny Dom Kultury

2. Lokalizacja przedsięwzięcia

Podobszar rewitalizacji: Biskupia Górka/Stary Chełm. Projekt realizowany na całym podobszarze

3. Opis przedsięwzięcia, w tym:

- charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne),
- opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie,
- opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu,
- opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Przedsięwzięcie ma charakter społeczny, realizowany corocznie.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Mobilny Dom Kultury stanowi odpowiedź na problemy podobszaru, związane z brakiem miejsc spotkań i integracji oraz brakiem instytucji kultury. Działalność kulturalna angażuje wszystkie grupy społeczne, wpływając na pogłębianie więzi sąsiedzkich i tym samym zwiększenie uczestnictwa osób ze szczególnymi potrzebami w życiu kulturalnym i społecznym podobszaru.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

Mobilny Dom Kultury to jedyny w swoim rodzaju dom kultury, który nie tworzy żaden budynek, a ludzie. To spotkania w kilku punktach miasta, gdzie można wspólnie tworzyć, rozmawiać i cieszyć się latem w mieście. W ofercie znajdują się warsztaty, wydarzenia artystyczne, spacerzy przyrodnicze i architektoniczno-historyczne, spektakle plenerowe i koncerty dla różnych grup wiekowych, tak by każdy znalazł coś dla siebie.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

Celem przedsięwzięcia jest zintegrowanie mieszkańców Gdańska za pomocą działań z zakresu sztuki, zachęcanie do aktywnego współtworzenia, poznawania lokalnych artystów oraz nawiązania i pogłębienia więzi, zarówno tych rodzinnych, jak i sąsiedzkich. Program MDK jest również dedykowany osobom z niepełnosprawnościami, zrzeszonym m.in. w Środowiskowych Domach Samopomocy.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji

KBG 1.2. Podniesienie kapitału społecznego mieszkańców podobszaru Biskupia Górka/Stary Chełm

5. Sposób zarządzania

Miejska instytucja kultury, dla której współorganizatorem jest Gmina Miasta Gdańsk

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

Realizacja działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami m.in. poprzez: warsztaty, koncerty, spektakle dopasowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz osób poruszających się na wózkach inwalidzkich.

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czynić poważnych szkód środowisku” oraz przestrzeganie zasad zrównoważonego rozwoju

Działanie nie będzie miało znaczącego przewidywalnego wpływu na wskazane zgodnie z zasadą DNSH cele środowiskowe, tj.:

- łagodzenie zmian klimatu,
- adaptację do zmian klimatu,
- zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich,
- gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganiu powstawania odpadów i recyklingu,
- zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i ich kontrolę,
- ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.

8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie

Biuro Prezydenta ds. Kultury / Gdański Archipeląg Kultury

9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia

-

10. Termin realizacji

2024-2028 (przedsięwzięcie realizowane corocznie)
11. Koszt realizacji
100 000 zł rocznie
12. Sposób finansowania
Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 100%
13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu
Wskaźniki produktu: Liczba inicjatyw na rzecz promowania równości i aktywnego udziału w życiu społecznym – 4 szt.
Wskaźniki rezultatu: Roczna liczba osób korzystających z inicjatyw kulturalnych w ramach działania – 1 000 os./rok

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr BG9
1. Tytuł przedsięwzięcia
Modernizacja lokali użytkowych
2. Lokalizacja przedsięwzięcia
<ul style="list-style-type: none"> • ul. Biskupia 6 – budynek WM • ul. Biskupia 29 – budynek WM • ul. Biskupia 4 – budynek WM • ul. Biskupia 35 – budynek gminny
3. Opis przedsięwzięcia, w tym:
<ul style="list-style-type: none"> • charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne), • opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie, • opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu, • opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.
Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)
Przedsięwzięcie polegać będzie na uzupełnieniu prowadzonych już działań rewitalizacyjnych na podobszarze Biskupia Górka/Stary Chełm o remonty lokali użytkowych. Przedsięwzięcie będzie miało charakter gospodarczo-przestrzenny.
Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie
Przedsięwzięcie jest odpowiedzią na zdiagnozowane potrzeby w sferze gospodarczej na podobszarze w zakresie zapewnienia większej dostępności do obiektów handlowo-usługowych.
Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu
W ramach przedsięwzięcia realizowane będą kompleksowe remonty lokali użytkowych m.in. w zakresie wymiany instalacji elektrycznej, wzmocnienia stropów, zmiany sposobu ogrzewania oraz dostosowania do konkretnej, pożądanej społecznie działalności. Każdy z lokali będzie miał określony, indywidualny zakres prac.
Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.
Remont lokali użytkowych pozwoli na ożywienie podobszaru w zakresie usług oraz działalności komercyjnej, co oprócz charakteru technicznego związanego z modernizacją, będzie miało charakter gospodarczy, środowiskowy oraz społeczny. W rezultacie przedsięwzięcie związane z remontami lokali użytkowych wpłynie na komfort życia mieszkańców, a także na rozwój gospodarczy.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?
Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji <i>KBG 1.3. Poprawa infrastruktury społeczno-gospodarczej na podobszarze Biskupia Górka/Stary Chełm</i>
5. Sposób zarządzania
Gminnymi lokalami użytkowymi zarządza samorządowy zakład budżetowy Gdańskie Nieruchomości (GN), zarówno w budynkach gminnych, jak również w budynkach WM – GN będą jednocześnie realizatorem przedsięwzięcia. Prace wykonywały będą podmioty, które zostaną wyłonione w ramach zamówienia publicznego przeprowadzonego przez GN. Na wykonane roboty będzie obowiązywała gwarancja oraz rękojmia.
6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych
Każdorazowo podczas realizacji remontów lokali użytkowych uwzględniane są kwestie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, tym samym modernizacja lokali użytkowych każdorazowo poprzedzona będzie analizą możliwości dostosowania ich powierzchni dla każdego mieszkańca.
7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czynić poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju
Wszelkie prace związane z przedsięwzięciem zostaną wykonane z zastosowaniem nowoczesnych metod organizacji budowy, produkcji materiałów budowlanych i będą miały minimalny wpływ na środowisko naturalne, w tym ochronę powietrza i rozwiązania minimalizujące emisję spalin w przypadku zakresu związanego ze zmianą niskoemisyjnego ogrzewania. Dodatkowo realizacja oraz eksploatacja przedsięwzięcia nie przyczynią się do pogłębienia zmian klimatu.
8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie
Gdańskie Nieruchomości
9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia
Biuro Rozwoju Gdańska Urząd Miejski – Wydział Projektów Inwestycyjnych
10. Termin realizacji
2025-2030
11. Koszt realizacji
1 000 000 zł
12. Sposób finansowania
Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 100%
13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu
Wskaźniki produktu: Liczba wyremontowanych lokali użytkowych – 4 szt.
Wskaźniki rezultatu: Liczba nowych usług na podobszarze – 4 szt.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr BG10
1. Tytuł przedsięwzięcia

Adaptacja budynku dawnego Kościoła Mennonitów przy ul. Mennonitów 2A w Gdańsku na wielofunkcyjną salę koncertową dla potrzeb instytucji kultury Cappella Gedanensis

2. Lokalizacja przedsięwzięcia

ul. Mennonitów 2A

3. Opis przedsięwzięcia, w tym:

- charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne),
- opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie,
- opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu,
- opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Przedsięwzięcie ma charakter społeczny, przestrzenny i techniczny.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Na podobszarze istnieje niewiele miejsc świadczących usługi kulturalne, animacyjne i edukacyjne.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

Zamierzenie budowlane obejmuje przebudowę i rozbudowę budynku dawnego kościoła Mennonitów wraz z infrastrukturą i przywrócenie mu historycznej formy. Projektowany obiekt jest budynkiem wolnostojącym o trzech kondygnacjach nadziemnych, obecnie użytkowany jako miejsce kultu oraz sala koncertowa. Projektuje się utrzymanie funkcji sali koncertowej. Budynek stanowi integralną część historycznego układu urbanistycznego miasta Gdańska. Jednym z cenniejszych potencjałów tego podobszaru jest atrakcyjne położenie oraz walory historyczno-turystyczne z zabytkowymi budynkami i układami ulic w otoczeniu zieleni, tworzącymi niepowtarzalny klimat miejsca. Istotnym elementem tego krajobrazu jest budynek dawnego kościoła Mennonitów, który dzięki realizacji planowanego przedsięwzięcia stanie się atrakcyjnym i modnym miejscem kulturalnym na mapie Gdańska, gdzie będą odbywać się koncerty i inne inicjatywy artystyczne, integrujące społeczność dzielnicy i miasta.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

Obiekt ma pełnić rolę komfortowej sali wielofunkcyjnej służącej Cappelli Gedanensis i jej gościom. Przebudowa i adaptacja obiektu zwiększy udział mieszkańców w życiu kulturalnym, wpłynie na wzrost atrakcyjności dzielnicy i pozwoli na rozwój artystyczny Zespołu Cappella Gedanensis.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji

KBG 1.3. Poprawa infrastruktury społeczno-gospodarczej na podobszarze Biskupia Górka/Stary Chelm

5. Sposób zarządzania

Miejska instytucja kultury, dla której organizatorem jest Gmina Miasta Gdańsk

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

Projektuje się wejście do budynku z poziomu terenu bez progów przez kruchtę zachodnią, a także wyrównanie nawierzchni historycznego chodnika, co ułatwi poruszanie się po terenie i zapewni dostęp do wejścia kruchty zachodniej. W sali koncertowej, w części dostępnej dla gości, zapewniona będzie możliwość poruszania się wózkami inwalidzkimi oraz miejsce na widowni. W kruchcie zachodniej projektuje się pomieszczenia higieniczno-sanitarne dostępne dla osób niepełnosprawnych. Zaplecze oraz balkon (chór) będą dostępne tylko po schodach. Ze względu na zabytkowy charakter budowli nie ma możliwości montażu podnośników i wind.

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czynić poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju

Projektowane instalacje w budynku spełniają warunki ochrony powietrza w zakresie emisji zanieczyszczeń gazowych. Budynek po przebudowie i rozbudowie będzie generował odpady wyłącznie o charakterze bytowo-gospodarczym. W budynku nie będą powstawały ścieki wymagające podczyszczenia. Budynek po przebudowie i rozbudowie nie będzie emitował hałasu o wartościach przekraczających, dopuszczonych obowiązującymi przepisami, a także nie będzie emitował drgań. Funkcjonowanie budynku nie wpłynie na jakość środowiska gruntowo-wodnego. W budynku projektuje się instalację centralnego ogrzewania oraz ciepła technologicznego zasilaną z projektowanej kotłowni gazowej, umieszczonej na I piętrze kruchty północnej. Istniejąca kotłownia olejowa, umieszczona w kruchcie zachodniej zostanie zlikwidowana. Istniejące przewody instalacji C.O. oraz stare grzejniki w centralnej części kościoła zostaną również zlikwidowane i zastąpione nowym systemem grzewczym. Zaprojektowany zostanie system wentylacji mechanicznej i powietrznego dogrzewania. Centrala nawiewno-wyciągowa zostanie wyposażona w rekuperator i komorę recyrkulacyjną umożliwiającą szybkie powietrzne dogrzanie kubatury sali koncertowej. Układ pomiaru stężenia CO₂ (jakości powietrza) zapewni oszczędność energii przy małej liczbie osób w budynku. Rozprowadzenie powietrza ukryte zostanie w kanałach pod posadzką. Inwestycja jest zaplanowana oraz będzie wykonana z materiałów ekologicznych. Projektuje się specjalistyczne rozwiązania zamienne w zakresie spełnienia wymagań ochrony przeciwpożarowej, takie jak: urządzenia antypaniczne w drzwiach ewakuacyjnych z sali koncertowej, SSP z natychmiastowym powiadomieniem o powstaniu pożaru oraz zastosowanie DSO.

8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie

Biuro Prezydenta ds. Kultury / Cappella Gedanensis

9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia

Gdańska Infrastruktura Społeczna – inwestor zastępczy
 Urząd Miejski w Gdańsku – Wydział Projektów Inwestycyjnych
 Dyrekcja Rozbudowy Miasta Gdańska

10. Termin realizacji

2020-2023 – etap projektowy, wykonanie dokumentacji
 2024-2028 – prace budowlano-konserwatorskie i adaptacyjne

11. Koszt realizacji

19 000 000 zł

12. Sposób finansowania

Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 30%
 Środki własne instytucji kultury – 10%
 Inne środki zewnętrzne – 60%

13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu

Wskaźniki produktu:

Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem – 1 szt.

Wskaźniki rezultatu:

Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem – 13 000 os. odwiedzające/rok)

Cel 2. Wysoka jakość życia na obszarze rewitalizacji

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr BG11	
1. Tytuł przedsięwzięcia	Urządzenie przestrzeni publicznych i terenów zieleni przy ul. Biskupiej
2. Lokalizacja przedsięwzięcia	Teren zlokalizowany przy ul. Biskupia i ul. Pohulanka
3. Opis przedsięwzięcia, w tym:	<ul style="list-style-type: none"> • charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne), • opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie, • opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu, • opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.
Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)	Przedsięwzięcie ma charakter przestrzenny.
Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie	Teren jest obecnie nieuporządkowany i niezagospodarowany. Brak jest wyposażenia w elementy małej architektury typowej dla terenów zieleni. Teren wymaga rewitalizacji i udostępnienia mieszkańcom. Dotychczas obszar pełnił funkcję punktu widokowego, z którego roztaczał się widok na panoramę Gdańską. Obecnie, z uwagi na gęste zadrzewienie, funkcja ta także jest ograniczona. Oprócz schodów wzdłuż ul. Pohulanka brakuje tu nawierzchni utwardzonych, dlatego też teren nie jest dostępny dla osób ze szczególnymi potrzebami.
Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu.	Zakres robót w obrębie zagospodarowania terenu przy ul. Biskupiej i ul. Pohulanka w Gdańsku obejmuje: <ul style="list-style-type: none"> • rozbiórkę istniejących nawierzchni oraz elementów małej architektury, • rozbiórkę sieci i instalacji uzbrojenia podziemnego, • niwelację terenu, • budowę przyłącza i instalacji elektroenergetycznej (oświetlenia terenu i monitoringu CCTV), • przebudowę sieci elektroenergetycznej, • budowę kanalizacji teletechnicznej oraz instalacji telewizji przemysłowej (monitoringu), • budowę kanalizacji deszczowej, • przebudowę kanalizacji sanitarnej, • budowę ciągów komunikacyjnych – pieszych i pieszo-jezdnym, obejmujące profilowanie podłoża, wykonanie podbudowy oraz konstrukcji nawierzchni, • budowę miejsca postojowego dla osób niepełnosprawnych dla samochodów osobowych, • budowę obiektów małej architektury i montaż wyposażenia, tj.: murków oporowych, schodów, tablic zawierających informacje o zabytkach, ławek, stojaków na rowery czy koszyków na śmieci, • zagospodarowanie zieleni.
Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.	Rezultatem przedsięwzięcia będzie kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni publicznej o lokalnym charakterze, a także odnowa istniejących terenów zielonych wraz z budową małej architektury. Przedsięwzięcie odpowiada na potrzeby zgłaszane przez mieszkańców.
4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?	Cel 2. Wysoka jakość życia na obszarze rewitalizacji <i>KBG 2.1. Poprawa spójności przestrzenno-funkcjonalnej, zmiana wizerunku oraz warunków środowiskowych podobszaru Biskupia Górka/Stary Chełm</i>

5. Sposób zarządzania
Gmina Miasta Gdańska Inwestor zastępczy – Dyrekcja Rozbudowa Miasta Gdańska Koordynacja przedsięwzięcia – Biuro Rozwoju Gdańska, Zespół Rewitalizacji i Dziedzictwa Kulturowego Utrzymanie po realizacji – Gdański Zarząd Dróg i Zieleni
6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych
Projekt nie ogranicza dostępności do terenu dla osób ze szczególnymi potrzebami. Część barier architektonicznych zostanie w wyniku realizacji projektu usunięta. Utwardzone ciągi komunikacyjne zdecydowanie poprawią dostępność terenu dla wszystkich osób. Od ul. Biskupiej zaplanowano dojazd z miejscem parkingowym dla osób niepełnosprawnych. Na terenie placu widokowego utrzymuje się naturalne nachylenie terenu i chodników dochodzące do 4-5%. Zapewniona zostanie dogodna komunikacja dla mieszkańców od strony ul. Biskupiej i ul. Pohulanka z dostępem dla osób niepełnosprawnych od ul. Biskupiej.
7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czynić poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju
Planowana inwestycja nie wpływa negatywnie na środowisko naturalne. Nie przewiduje się zwiększenia emisji szkodliwych substancji do środowiska naturalnego podczas użytkowania obiektów. Nie przewiduje się również przekraczania dopuszczalnych poziomów hałasu podczas eksploatacji. Zastosowane w opracowaniu rozwiązania projektowe będą respektować przepisy dotyczące ochrony środowiska naturalnego. Zmiany wprowadzone w trakcie realizacji i po zakończeniu prac w nieznacznym stopniu zmieniają sposób użytkowania terenu. Projektowane przedsięwzięcie nie jest projektem mogącym zawsze znacząco oddziaływać na środowisko ani projektem mogącym potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (tj. Dz.U. 2016 poz. 71 z późn. zm.). Działanie nie będzie miało znaczącego, przewidywalnego wpływu na wskazane zgodnie z zasadą DNSH cele środowiskowe, tj.: <ul style="list-style-type: none"> • łagodzenie zmian klimatu, • adaptację do zmian klimatu, • zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich, • gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawania odpadów i recyklingu, • zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i ich kontrolę, • ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.
8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie
Dyrekcja Rozbudowy Miasta Gdańska
9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia
Biuro Rozwoju Gdańska Urząd Miejski w Gdańsku – Wydział Projektów Inwestycyjnych Gdański Zarząd Dróg
10. Termin realizacji
2022-2026
11. Koszt realizacji
2 500 000 zł
12. Sposób finansowania

Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 40%

Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (ZPPR) – 60%

13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu

Wskaźniki produktu:

Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 104,6 ha

Wskaźniki rezultatu:

Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury – 4 616 os.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr BG12

1. Tytuł przedsięwzięcia

Kompleksowa termomodernizacja gminnych budynków mieszkalnych

2. Lokalizacja przedsięwzięcia wraz z nazwą podobszaru (ów), którego dotyczy

Budynki w rejonie ulic Biskupiej i Salwator

3. Opis przedsięwzięcia, w tym:

- **charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne),**
- **opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie,**
- **opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu,**
- **opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.**

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Działanie zaplanowane w ramach przedsięwzięcia ma za zadanie podnieść efektywność wykorzystania energii podobszaru i tym samym podnieść komfort życia mieszkańców. W efekcie przeprowadzenia zaplanowanych prac powinno ulec obniżeniu jednostkowe zużycie ciepła i energii elektrycznej przy jednoczesnym podniesieniu komfortu życia i znaczącym obniżeniu emisji do powietrza zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych. Dodatkowo realizacja przedsięwzięcia wpłynie na poprawę estetyki przestrzeni na podobszarze Biskupia Górka/Stary Chełm. Biorąc pod uwagę powyższe, pomimo iż głównie przedsięwzięcie ma charakter techniczny i środowiskowy, w dużej mierze wpływa na sferę społeczną oraz przestrzenną.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Wyniki monitoringu jakości powietrza prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska wskazują, iż Gdańsk leży w strefie przekroczeń normy dobowej pyłu zawieszonego PM10 oraz przekroczeń dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń powietrza benzo(a)pirenem, występującą szczególnie w sezonie grzewczym. Wiąże się to z tzw. „niską emisją” – emisją z kominów odprowadzających spaliny na niewielką wysokość. U podłoża problemu leży zarówno rodzaj paliwa spalanego w kotłach, jak i technologia spalania umożliwiająca stosowanie węgla niskiej jakości oraz spalanie odpadów. Wpływ na ww. przekraczanie norm ma także niska efektywność energetyczna budynków, która powoduje nadmierne zużycie energii cieplnej oraz elektrycznej. Przekłada się to bezpośrednio na negatywne skutki zdrowotne dla osób korzystających z tego typu obiektów, częste awarie instalacji oraz niską wydajność w stosunku do wysokiego poboru prądu ze względu na wyeksploatowanie centrali. Częstym powodem niskiej efektywności energetycznej budynków jest znaczące zużycie techniczne instalacji i urządzeń. Do problemów należy zaliczyć także występujące w poszczególnych obiektach zjawisko niespełniania wymogów parametrów jakościowych i ilościowych powietrza w pomieszczeniach. W związku z tym, niezbędne jest podjęcie działań mających na celu poprawę czystości powietrza.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

Zakres rzeczowy projektu kompleksowej termomodernizacji budynków zostanie zdefiniowany w oparciu o audyt energetyczny. W ramach inwestycji planuje się m.in. wykonanie robót dociepleniowych ścian, stropów, stropodachów i dachów, osuszenie, izolację i docieplenie przyziemia, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej zewnętrznej, modernizację instalacji grzewczej, elektrycznej i oświetleniowej obiektu oraz instalację ciepłej wody użytkowej, likwidację nieefektywnych źródeł ciepła, montaż kompaktowego węzła cieplnego, wprowadzenie systemu zarządzania energią, modernizację systemu wentylacji z zastosowaniem wysokosprawnej rekuperacji energii czy montaż nawietrzników higrosterowalnych.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

W wyniku realizacji projektu zostanie zwiększona efektywność energetyczna budynku przez m.in. obniżenie jednostkowe zużycia ciepła i energii elektrycznej przy jednoczesnym podniesieniu komfortu życia i znaczącym obniżeniu emisji do powietrza zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych. Obszar pozyska nowych mieszkańców. Projekt poprawi estetykę przestrzenną miejsca i wpłynie pozytywnie na środowisko.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 2. Wysoka jakość życia na obszarze rewitalizacji

KBG 2.1. Poprawa spójności przestrzenno-funkcjonalnej, zmiana wizerunku oraz warunków środowiskowych podobszaru Biskupia Górka/Stary Chełm

5. Sposób zarządzania

Budynki mieszkalne objęte przedsięwzięciem stanowią własność Gminy Miasta Gdańska, natomiast lokale mieszkalne w budynkach gminny zasób mieszkaniowy gminy. Budynkami administruje samorządowy zakład budżetowy Gdańskie Nieruchomości (GN), który jednocześnie będzie realizatorem przedsięwzięcia. Termomodernizację wykonają podmioty, które zostaną wyłonione w ramach zamówienia publicznego przeprowadzonego przez GN. Na wykonane roboty będzie obowiązywała gwarancja oraz rękojmia. W budynkach zostanie uwzględniony BMS (system zarządzania budynkiem). Po realizacji przedsięwzięcia obiektami w dalszym ciągu będą zarządzały GN.

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

Każdorazowo przy sporządzaniu dokumentacji projektowo-kosztorysowej kompleksowej termomodernizacji budynków do postępowania przetargowego dołączany będzie dokument pn. *Szczegółowe standardy dostępności dla kształtowania przestrzeni i budynków w mieście Gdańsku – Poradnik projektowania uniwersalnego* wprowadzony Zarządzeniem Nr 1746/21 Prezydenta Miasta Gdańska. Z uwagi na pracę na starej tkance oraz wytyczne konserwatora zabytków nie zawsze wszystkie standardy są możliwe do wprowadzenia. Niemniej jednak, podczas projektowania kolejnych etapów przedsięwzięcia uwzględnianie będą kwestie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. W zakresie poprawy efektywności energetycznej budynków, zwłaszcza mieszkalnych komunalnych, wsparcie obejmie m.in. osoby dotknięte lub narażone na zjawisko ubóstwa energetycznego. Ponadto wspieranie inwestycji w zakresie poprawy efektywności energetycznej zmniejszy emisję gazów cieplarnianych oraz zanieczyszczeń powietrza, co wpłynie na zdrowie i długość życia mieszkańców, a także ograniczy zjawisko wykluczenia społecznego i ubóstwa.

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czyn poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju

Podczas opracowywania projektu i jego części składowych rozważane będą zagrożenia związane ze zmianami klimatu poprzez wykorzystanie technologii adekwatnych do strefy klimatycznej, w której będzie realizowane niniejsze przedsięwzięcie. Wszelkie prace związane z obiektami zostaną wykonane z zastosowaniem nowoczesnych metod organizacji budowy, produkcji materiałów budowlanych oraz efektywności energetycznej poszczególnych obiektów i będą miały minimalny wpływ na środowisko naturalne, w tym ochronę powietrza i rozwiązania minimalizujące emisję spalin. Dodatkowo realizacja oraz eksploatacja przedsięwzięcia nie przyczynią się do pogłębienia zmian klimatu. Planowane prace termomodernizacyjne będą służyć adaptacjom do zmian klimatu, związanym z takimi klęskami żywiołowymi jak pożary, fale upałów, nawałnice deszczowe i burze oraz silne wiatry. Materiały budowlane odporne będą na różnicę temperatur, a budynki będą wyposażone

w system przeciwpożarowy. Wyznaczone zostaną także drogi ewakuacyjne. System odprowadzania wody będzie minimalizował skutki nawałnic oraz gwałtownych burz.

8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie

Gdańskie Nieruchomości

9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia

-

10. Termin realizacji

2025-2028

11. Koszt realizacji

Koszt realizacji przedsięwzięcia 1 928 300 zł, w tym koszty kwalifikowane 1 253 395 zł

12. Sposób finansowania

Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 10%

Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (ZPPR) – 55%

Bank Gospodarstwa Krajowego – 35%

13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu

Wskaźniki produktu:

Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – 1 szt.

Wskaźniki rezultatu:

Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej i ciepłej (MWh/rok) – wartość wskaźnika zostanie oszacowana w audycie energetycznym

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr BG13

1. Tytuł przedsięwzięcia

Modernizacja elementów budynków mieszkalnych wraz z otoczeniem – wspólnoty/spółdzielnie mieszkaniowe

2. Lokalizacja przedsięwzięcia

Wspólnoty z podobszaru rewitalizacji Biskupia Górka/Stary Chełm, wyłonione w konkursie na partnerów.

Zadanie realizowane z partnerami zewnętrznymi, którzy zostaną wybrani zgodnie z art. 39 ustawy z 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz.U z 2022 r. poz.1079 ze zm.)

3. Opis przedsięwzięcia, w tym:

- **charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne),**
- **opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie,**
- **opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu,**
- **opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.**

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Przedsięwzięcie ma charakter techniczny, ale będzie miało również wpływ na sferę społeczną i środowiskową.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Obecnie podobszar postrzegany jest jako nieatrakcyjne miejsce zamieszkania, ze zdegradowaną substancją mieszkaniową. Wnętrza budynków są zaniedbane i nie zachęcają do wejścia. Na podobszarze dużą część stanowią budynki historyczne, w których istotnym problemem jest nieefektywna izolacja fundamentów, brak docieplenia oraz zły stan elewacji. Przedsięwzięcie ma na celu dostosowanie techniczne substancji mieszkaniowej do standardów bytowych, tj. poprawę stanu technicznego oraz estetyki budynków i ich otoczenia.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

Planowane jest opracowanie szczegółowych założeń konkursowych na partnerów projektu. W konkursie będą mogły wziąć udział wspólnoty/spółdzielnie mieszkaniowe z podobszaru rewitalizacji. Premiowana będzie gotowość wspólnoty do realizacji zadania (posiadanie dokumentacji technicznej), walory historyczne budynku, a także umiejscowienie budynku w pobliżu innych realizowanych działań rewitalizacyjnych dla zapewnienia kompleksowości interwencji. Prace będą wykonywane w zależności od potrzeb konkretnych budynków i mogą objąć remonty części wspólnych, tj. izolacji fundamentów, elewacji budynku, dachu i jego elementów, klatki schodowej, zagospodarowania terenów podwórek i inne. W obrębie budynków o walorach historycznych prace będą prowadzone w kierunku podkreślenia ich wartości kulturowej.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

Rezultatem przedsięwzięcia będzie poprawa standardu zamieszkania na podobszarze oraz pozytywny odbiór społeczny. Realizacja projektu pozytywnie wpłynie na wizerunek podobszaru rewitalizacji, stan techniczny budynków, szczególnie tych o walorach historycznych, a w przypadku wykonywania prac polegających na dociepleniu czy izolacji, poprawi jakość środowiska dzięki zmniejszeniu zapotrzebowania energetycznego danego budynku.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 2. Wysoka jakość życia na obszarze rewitalizacji

KBG 2.2. Wysoka jakość zamieszkania na podobszarze Biskupia Górka/Stary Chelm

5. Sposób zarządzania

Partnerzy projektu zostaną wyłonieni w konkursie. Przewiduje się min. 10 partnerów. Budynki mieszkalne objęte przedsięwzięciem stanowią własność wspólnot mieszkaniowych i/lub spółdzielni mieszkaniowych. Budynkami administrują zarządy poszczególnych wspólnot, profesjonalni zarządcy nieruchomości lub spółdzielnie mieszkaniowe. Prace wykonywać będą podmioty wyłonione w ramach postępowania prowadzonego zgodnie z zasadą konkurencyjności.

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

Analiza możliwości realizacji zasady dostępności w przypadku wspólnot mieszkaniowych zostanie określona na etapie opracowania dokumentacji technicznej. W odniesieniu do zasad równościowych – z efektów zrealizowanych zadań będą mogli korzystać wszyscy mieszkańcy danej wspólnoty mieszkaniowej.

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czynić poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju

Celem przedsięwzięcia jest dostosowanie techniczne substancji mieszkaniowej do standardów bytowych. Przedsięwzięcie nie będzie miało znaczącego przewidywanego wpływu na cele środowiskowe. Ewentualne negatywne oddziaływania mogą pojawić się na etapie realizacji inwestycji, ale będą miały charakter krótkoterminowy i ustąpią po zakończeniu modernizacji. Prace budowlane prowadzone będą z poszanowaniem hierarchii sposobów postępowania z odpadami, w szczególności z potrzebą, na tyle ile jest to możliwe, zapobiegania powstawaniu odpadów, przygotowaniem ich do ponownego użycia i odzyskiem, w tym recyklingiem. Jakość wykorzystanych w trakcie modernizacji materiałów powinna gwarantować utrzymanie budynku w dobrym stanie możliwie jak najdłużej.

8. Podmiot zgłaszający realizujący przedsięwzięcie

1. Wspólnoty Mieszkaniowe
2. Spółdzielnie Mieszkaniowe

9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia

Biuro Rozwoju Gdańska

10. Termin realizacji

2025-2028

11. Koszt realizacji

2 000 000 zł

12. Sposób finansowania

Wkład własny wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych – 15%
 Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (ZPPR) – 85%

13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu

Wskaźniki produktu:

Powierzchnia obszaru objętego rewitalizacją – 104,6 ha

Wskaźniki rezultatu:

Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury – 4 616 os.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr BG14

1. Tytuł przedsięwzięcia

Budowa zespołu budynków mieszkalnych przy ul. Reformackiej/Stoczniowców

2. Lokalizacja przedsięwzięcia

Dzielnica Chełm, ul. Reformacka/Stoczniowców działki 35, 36 obr. 715 i 11/206 obr. 714

3. Opis przedsięwzięcia, w tym:

- charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne),
- opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie,
- opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu,
- opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Przedsięwzięcie ma charakter społeczny, techniczny i przestrzenny.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Przedsięwzięcie jest odpowiedzią na problemy związane z niskim standardem i brakiem przystosowania budynków mieszkalnych dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

Zadanie wymaga przygotowania dokumentacji projektowej, na podstawie której rozpocznie się budowa zespołu budynków mieszkalnych z 38 lokalami mieszkalnymi wraz z usługami wspomaganymi oraz infrastrukturą techniczną i małą architekturą. Inwestycja realizowana będzie w ramach Gdańskiego Programu Mieszkalnictwa Społecznego dla osób/rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym. Szacunkowa powierzchnia użytkowa wynosi 3.154 m², natomiast powierzchnia użytkowa lokali mieszkalnych – 1.899 m². Przedsięwzięcie ma za zadanie zwiększenie dostępności mieszkań ze wsparciem, w tym dla osób starszych oraz osób z niepełnosprawnością ruchową i intelektualną.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

Cel inwestycji zawiera się w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus w ramach Celu 2 – Wspólne Miasto, Działania 2.2. – Wyrównywanie szans rozwoju dla wszystkich mieszkańców, wzmocnienie solidarności społecznej i wsparcie rodzin oraz tworzenie warunków do długiego samodzielnego życia oraz Działania 2.6. – Zapobieganie depopulacji miasta przez rozwój dostępnego mieszkalnictwa.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 2. Wysoka jakość życia na obszarze rewitalizacji

KBG 2.2. Wysoka jakość zamieszkania na podobszarze Biskupia Górka/Stary Chełm

5. Sposób zarządzania

Wynajem lokali mieszkalnych realizowane będzie przez Spółkę na rzecz Gminy Miasta Gdańska. Obsługę administracyjną najemców prowadzić będą Gdańskie Nieruchomości S.Z.B. Wsparcie dla beneficjentów projektu zapewnione zostanie przez operatora wyłonionego przez Wydział Rozwoju Społecznego.

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

Dostępność zostanie zapewniona poprzez wejście do budynków bez barier architektonicznych, a także dostęp do kondygnacji z lokalami mieszkalnymi z użyciem windy. W każdym z lokali przewiduje się węzeł sanitarny dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Szerokość korytarzy wewnątrz lokali, jak również w komunikacji ogólnej ma umożliwiać poruszanie się na wózkach inwalidzkich.

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czynić poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju

Budynki planuje się wykonać w konstrukcji mieszanej, żelbetowej (w części parterowej) oraz w technologii szkieletu drewnianego prefabrykowanego. Zastosowana technologia gwarantuje zdrowszy mikroklimat i wyższą energooszczędność. Konstrukcja drewniana, która ma niską emisyjność dwutlenku węgla do atmosfery, pozwala na stworzenie ekologicznego produktu wpisującego się w obecnie obowiązujące standardy odpowiedzialności klimatycznej i dbania o środowisko naturalne. Do zmniejszenia kosztów zużycia energii przyczynić się ma również zastosowanie odnawialnych źródeł energii, tj. paneli fotowoltaicznych zamontowanych na dachu, jak i mechaniczna wentylacja z rekuperacją, czyli odzyskiem ciepła. Zastosowanie tego typu wentylacji to nie tylko zmniejszenie kosztów ogrzewania budynku, ale także rzeczywisty odczuwalny komfort klimatyczny, który zapewni stałą wymianę zużytego powietrza na powietrze świeże. Budownictwo drewniane przyczyni się ponadto do zmniejszenia negatywnego wpływu działalności człowieka na środowisko. W ramach adaptacji miasta do zmian klimatu na terenie nieruchomości planowane jest wykonanie ogrodów deszczowych oraz obiektów retencyjnych zagospodarowujących wody opadowe z przydomowych terenów utwardzonych, które odciążą sieć miejskiej kanalizacji deszczowej.

8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie
Gdańska Infrastruktura Społeczna Sp. z o.o., ul. Ptasia 37, 80-809 Gdańsk
9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia
Urząd Miejski w Gdańsku / Wydział Rozwoju Społecznego / Wydział Gospodarki Komunalnej / Wydział Skarbu (aport) / Wydział Urbanistyki i Architektury oraz gestorzy sieci
10. Termin realizacji
2024-2025
11. Koszt realizacji
Szacowana wartość inwestycji: 19 240 000 zł Konieczność zabezpieczenia w budżecie Gminy środków na podatek VAT od aportu.
12. Sposób finansowania
Szacowane źródła finansowania: Gmina Miasta Gdańska – 20%, udział własny: 3 848 000 zł Bezwrotne wsparcie z Funduszu Dopłat BGK – 80 %, 15 392 000 zł Montaż finansowy wymaga decyzji właścicielskiej Gminy Miasta Gdańska
13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu
Wskaźniki produktu: Liczba wybudowanych budynków mieszkalnych – 7 szt.
Wskaźniki rezultatu: Liczba osób mieszkających w wybudowanych budynkach mieszkalnych – 72 os.

Podobszar: Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście

Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr DM1	
1. Tytuł przedsięwzięcia	Centrum Wsparcia i Terapii rodzin
2. Lokalizacja przedsięwzięcia	ul. Radna 3/2
3. Opis przedsięwzięcia, w tym:	<ul style="list-style-type: none"> • charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne), • opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie, • opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu, • opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Przedsięwzięcie ma charakter społeczny. Celem projektu jest aktywizacja społeczna, zdrowotna, edukacyjna i zawodowa rodzin narażonych na wykluczenie społeczne.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Podobszar Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście zmagają się z problemem ubóstwa i wykluczenia społecznego. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej nadal pozostaje znacząca. W wielu przypadkach występuje krzyżowość problemów. Oznacza to, że w jednej rodzinie mamy do czynienia z kumulacją kilku problemów powodujących trudności w jej funkcjonowaniu. Wsparcie psychologiczne, pedagogiczne i zawodowe jest niezbędne dla rodzin, aby pomóc im pokonać trudności, poprawić ich sytuację życiową i uniknąć długotrwałego wykluczenia. Ponadto niska jakość edukacji na podobszarze rewitalizacji wymaga interwencji. Wsparcie rodziców w dziedzinie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych wyraźnie pozytywnie wpływa na zaangażowanie edukacyjne dzieci. Odpowiedzialność za dzieci w zakresie wychowania ma także związek z edukacją, daje szanse edukacyjne i minimalizuje ryzyko wykluczenia społecznego w przyszłości. Dzieci doświadczające trudności w rodzinach zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym są narażone na ryzyko przyszłego wykluczenia społecznego.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

W ramach przedsięwzięcia przewiduje się wsparcie rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym w okresie 2025-2028. W ramach usług aktywizacji społecznej, zdrowotnej, edukacyjnej i zawodowej (50 rodzin), realizowanych w projekcie przewiduje się wsparcie: psychologiczne, psychoterapeutyczne, psychiatryczne, pedagogiczne, doradztwo zawodowe, korepetycje, treningi oraz animację rodzin.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

Przedsięwzięcie może wywoływać długofalowe skutki skupiając się na aktywizacji zawodowej, rozwoju umiejętności i poprawie jakości życia. Projekt może nie tylko przeciwdziałać aktualnym trudnościom, ale również tworzyć podstawy do trwałego wzrostu i samodzielności mieszkańców. Biorąc pod uwagę problemy wykluczenia społecznego, poradnia może stanowić ośrodek, w którym mieszkańcy mogą uczestniczyć w różnorodnych programach, integrować się z innymi i uczestniczyć aktywnie w życiu społeczności. Tego rodzaju zaangażowanie może przyczynić się do zredukowania wykluczenia i wzmocnienia poczucia przynależności do społeczności lokalnej.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji

KDM 1.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na podobszarze Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście

5. Sposób zarządzania

Organizacja pozarządowa wyłoniona w konkursie ofert lub naborze partnerów projektów rewitalizacyjnych

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

Organizacja pozarządowa, wyłoniona w konkursie ofert, zobowiązana będzie do realizacji zadań zgodnie z wymaganiami dostępności określonymi w art. 6 ustawy o zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami i opisanymi w postaci pytań pomocniczych. Każdorazowo w ramach konkursu ofert oceniany będzie opis dostępności. Oferent jest zobowiązany wskazać obszary, w których nie jest w stanie w sposób samodzielny zapewnić dostępności zgodnie z ww. „standardem minimum”. W tych obszarach, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, wsparcia udzieli mu Lider Dostępności – organizacja parasolowa realizująca zadania pomocowe w zakresie dostępności.

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czynić poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju

Działanie nie będzie miało znaczącego, przewidywalnego wpływu na wskazane zgodnie z zasadą DNSH cele środowiskowe, tj.:

- łagodzenie zmian klimatu,
- adaptację do zmian klimatu,
- zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich,
- gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawania odpadów i recyklingu,
- zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i ich kontrolę,
- ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.

8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie

Organizacja pozarządowa wyłoniona w konkursie ofert lub naborze partnerów projektów rewitalizacyjnych

9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia

Biuro Rozwoju Gdańska

10. Termin realizacji

2025-2028

11. Koszt realizacji

1 200 000 zł

12. Sposób finansowania

Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 15%

Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (ZPPR) – 85%

13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu

Wskaźniki produktu:

Liczba inicjatyw na rzecz promowania równości i aktywnego udziału w życiu społecznym – 5 sztuk.

Wskaźniki rezultatu:

Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 95 os.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr DM2

1. Tytuł przedsięwzięcia

Mieszkania chronione i wspomagane dla rodzin na Dolnym Mieście, treningi kompetencji opiekuńczo-wychowawczych

2. Lokalizacja przedsięwzięcia

Podobszar rewitalizacji Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście

3. Opis przedsięwzięcia, w tym:

- charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne),
- opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie,
- opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu,
- opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Przedsięwzięcie ma charakter społeczny i środowiskowy. Celem projektu jest wsparcie rodzin w ramach mieszkań wspomaganych wraz z realizacją treningów opiekuńczo-wychowawczych dla rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz zagrożonych odbiorem dzieci.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Projekt jest odpowiedzią na problemy występujące na podobszarze Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście, gdzie istnieje wysokie ubóstwo i wykluczenie społeczne. Przede wszystkim przedsięwzięcie ma na celu wsparcie rodzin w trudnej sytuacji, zapobiegając odbieraniu dzieci z tych rodzin i umieszczaniu w pieczy zastępczej. Poprzez te działania, projekt przyczynia się również do poprawy ogólnego poziomu bezpieczeństwa na podobszarze, redukcji przestępczości oraz wykluczenia społecznego dzieci z rodzin objętych wsparciem.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

W ramach przedsięwzięcia przewiduje się przeprowadzenie intensywnych treningów opiekuńczo-wychowawczych dla rodzin oraz udostępnienie mieszkania treningowego dla rodzin dysfunkcyjnych na potrzeby krótkoterminowych treningów. Planuje się podjęcie współpracy z Centrum Pracy Socjalnej nr 8, asystentami rodziny Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku, Sądem-Zespołem kuratorskim oraz partnerami z sektora edukacyjnego i pozarządowego.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

W efekcie realizacji projektu przewiduje się osiągnięcie następujących rezultatów:

- zapewnienie bezpieczeństwa opiekuńczo-wychowawczego dla dzieci z 20 rodzin,
- podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych 20 rodziców biologicznych,
- podniesienie kompetencji w zakresie gospodarowania własnym zasobem lokalowym (regulowanie opłat, oszczędzanie mediów, szanowanie sprzętu i mebli, dbanie o higienę i porządek),
- aktywizację zawodową i społeczną rodzin objętych wsparciem,
- wzrost poziomu bezpieczeństwa na obszarze realizacji projektu w długoterminowej perspektywie,
- zmniejszenie skłonności do przestępczości oraz wykluczenia społecznego dzieci z rodzin objętych wsparciem w dłuższej perspektywie,
- redukcję ubóstwa i wykluczenia społecznego na tym obszarze.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji

KDM 1.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na podobszarze Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście

5. Sposób zarządzania

Organizacja pozarządowa wyłoniona w konkursie ofert lub naborze partnerów projektów rewitalizacyjnych

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

Organizacja pozarządowa wyłoniona w konkursie ofert zobowiązana będzie do realizacji zadań zgodnie z wymaganiami dostępności określonymi w art. 6 ustawy o zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami i opisanymi w postaci pytań pomocniczych. Każdorazowo w ramach konkursu ofert oceniany będzie opis dostępności. Oferent jest zobowiązany wskazać obszary, w których nie jest w stanie w sposób samodzielny zapewnić dostępności zgodnie z ww. „standardem minimum”. W tych obszarach, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, wsparcia udzieli mu Lider Dostępności – organizacja parasolowa realizująca zadania pomocowe w zakresie dostępności.

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czyni poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju

Działanie nie będzie miało znaczącego, przewidywalnego wpływu na wskazane zgodnie z zasadą DNSH cele środowiskowe, tj.:

- łagodzenie zmian klimatu,
- adaptację do zmian klimatu,
- zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich,
- gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawania odpadów i recyklingu,
- zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i ich kontrolę,
- ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.

8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie

Organizacja pozarządowa wyłoniona w konkursie ofert lub naborze partnerów projektów rewitalizacyjnych

9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia

Biuro Rozwoju Gdańska

10. Termin realizacji

2025-2028

11. Koszt realizacji

1 000 000 zł

12. Sposób finansowania

Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 15%

Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (ZPPR) – 85%

13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu

Wskaźniki produktu:

Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie – 8 os.

Wskaźniki rezultatu:

Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej – 8 szt.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr DM3

1. Tytuł przedsięwzięcia

Mieszkanie chronione i wspomagane na Dolnym Mieście – dostosowanie i wyposażenie lokalu

2. Lokalizacja przedsięwzięcia

Podobszar rewitalizacji Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście

3. Opis przedsięwzięcia, w tym:

- **charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne),**
- **opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie,**
- **opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu ,**
- **opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.**

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Zadanie ma charakter techniczny i jest uzupełnieniem przedsięwzięcia społecznego. Celem projektu jest wsparcie rodzin w ramach mieszkań wspomaganych wraz z realizacją treningów opiekuńczo-

wychowawczych dla rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz zagrożonych odbiorem dzieci.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Projekt jest odpowiedzią na problemy występujące na podobszarze Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście, gdzie istnieje wysokie ubóstwo i wykluczenie społeczne.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

W ramach przedsięwzięcia będą realizowane następujące zadania:

- adaptacja i wyposażenie mieszkania (w jednym mieszkaniu dwie pracownie gospodarstwa domowego, czyli dwa niezależne mieszkania w pełni wyposażone oraz dodatkowo duża sala edukacyjno-warsztatowa wraz z niezależną toaletą dla personelu),
- malowanie całego mieszkania oraz dodatkowe dekoracyjne elementy (tapety, obicia tapicerskie na ścianę),
- zastosowanie okładzin ściennych i podłogowych (glazura, terakota, panele),
- wyposażenie pomieszczeń w armaturę kuchenną i łazienkową (kabiny, WC, umywalki, baterie prysznicowe i zlewozmywakowe),
- montaż drzwi wewnętrznych o rozmiarze dostosowanym do wózka inwalidzkiego dla osób z niepełnosprawnością ruchową,
- wykonanie zabudowy stałej w przedpokoju, kuchniach i łazienkach,
- wyposażenie dwóch salonów z aneksami kuchennymi w meble, takie jak: stoły, stoliki, krzesła, kanapy, fotele rozkładane, biurka, pufy, półki,
- wyposażenie sali warsztatowej w meble, takie jak: regały, szafy na pomoce dydaktyczne, duży stół, krzesła, kanapy, kącik dziecięcy (stolik, krzeselka, biurko),
- prace elektryczne (obsadzenie gniazdek, kontaktów, oświetlenie sufitowe i naścienne, system alarmowy i monitorujący działanie sprzętów),
- dostosowanie pomieszczeń dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym m.in. instalacja ułatwień dla osób starszych i niepełnosprawnych np. uchwyty, podwyższone toalety, piktogramy, rozwiązania z zakresu projektowania uniwersalnego.

Wyposażenie wnętrz będzie obejmować:

- dwie pracownie gospodarstwa domowego: sprzęt AGD i RTV, dwie lodówki, pralkę, zmywarkę, piekarnik, mikrofalówkę, płytę indukcyjną, okap, odkurzacz,
- salę warsztatową: telewizor, radio, sprzęt komputerowy, telefon, projektor,
- pokoje mieszkalne: wyposażenie drobne w postaci: dywanów, lampek, luster, wieszaków, pojemników, doniczek, koszy, sztućców, naczyń, garnków, drobnych sprzętów AGD (czajnik, opiekacz, gromnica, mikser, foremki, mopy, miotły, dzbanki filtrujące),
- salę warsztatową: sprzęt sportowy, taki jak: maty, taśmy, piłki, gry planszowe.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

Przedsięwzięcie ma na celu wsparcie rodzin w trudnej sytuacji, zapobiegając odbieraniu dzieci z tych rodzin i umieszczaniu w pieczy zastępczej. Poprzez te działania projekt przyczyni się również do poprawy ogólnego poziomu bezpieczeństwa na podobszarze, redukcji przestępczości oraz wykluczenia społecznego dzieci z rodzin objętych wsparciem.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji

KDM 1.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na podobszarze Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście

5. Sposób zarządzania

Organizacja pozarządowa wyłoniona w otwartym konkursie ofert na operatora mieszkania wspomaganego

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

Działania zapewniające dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych są zaplanowane w realizacji działań w obszarze dostępności architektonicznej, stosowanych rozwiązań technicznych oraz społecznej. Realizacja projektu zgodna będzie z Kartą Praw Podstawowych Unii Europejskiej i Konwencją o Prawach Osób Niepełnosprawnych.

W ramach projektu przewiduje się m.in:

- A. dostosowanie mieszkań do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – mieszkania zostaną przystosowane m.in. do osób z niepełnosprawnościami, zapewniając odpowiedni dostęp, przestrzeń i udogodnienia, piktogramy itp. Podczas realizacji projektu zastosowane zostaną przepisy i standardy dotyczące dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, obejmujące zarówno dostosowanie infrastruktury mieszkań, jak i przestrzeganie przepisów dotyczących dostępu do edukacji i innych usług. Zakłada się wdrożenie rozwiązań z zakresu projektowania uniwersalnego, w tym dostępności i rozwiązań z zakresu adaptacji pomieszczeń także dla osób z ograniczeniami intelektualnymi (które stanowią istotny odsetek rodzin zagrożonych odbiorem),
- B. dostępność informacji – wszystkie informacje dotyczące projektu będą udostępniane w formatach dostępnych dla osób ze szczególnymi potrzebami, takich jak informacje w formie tekstowej, dźwiękowej lub wizualnej. Osoby z różnymi rodzajami niepełnosprawności będą miały równy dostęp do informacji o projekcie,
- C. monitorowanie i ocena dostępności – zespół zarządzający regularnie będzie monitorował działania pod kątem dostępności i zasad równościowych. Indywidualne, nieprzewidziane potrzeby z zakresu dostępności będą rozwiązywane przy użyciu elastycznych metod racjonalnych usprawnień.

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czyni poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju

Projekt będzie zaplanowany w sposób, który uwzględni zasady zrównoważonego rozwoju. Oznacza to, że działania projektowe będą zoptymalizowane pod względem minimalizacji wpływu na środowisko i jednoczesnego dostarczenia korzyści społeczności lokalnej. Projekt deklaruje wypełnienie zasady „nie czyni poważnych szkód” środowisku (zasada DNSH). W mieszkaniu wspomaganym zostaną zainstalowane energooszczędne urządzenia i sprzęty. Mieszkańcy będą zachęceni do oszczędzania energii i wody. W mieszkaniu wspomaganym będą organizowane działania edukacyjne na temat ochrony środowiska, ograniczania konsumpcjonizmu (np. „drugie życie” ubrań i sprzętu, racjonalny zakup artykułów spożywczych, stosowanie opakowań wielorazowych przy zakupach). W miarę możliwości, przyległy do mieszkania teren działki zostanie zagospodarowany poprzez nasadzenia lub ogródki deszczowe.

8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie

Urząd Miejski w Gdańsku – Wydział Rozwoju Społecznego

9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia

Biuro Rozwoju Gdańska

10. Termin realizacji

2025-2028

11. Koszt realizacji

240 000 zł

12. Sposób finansowania

Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 40%
Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 – 60%

13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu

Wskaźniki produktu:

Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne – 1 szt.

Wskaźniki rezultatu:

Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych – 8 użytkowników/rok

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr DM4**1. Tytuł przedsięwzięcia**

Wsparcie w edukacji dzieci i młodzieży

2. Lokalizacja przedsięwzięcia

Budynek przy ul. Królikarnia 13

3. Opis przedsięwzięcia, w tym:

- **charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne),**
- **opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie,**
- **opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu,**
- **opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.**

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Przedsięwzięcie ma charakter społeczny, a jego celem jest aktywne włączenie dzieci i młodzieży będących w niekorzystnej sytuacji społecznej.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Na podobszarze Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmie występuje duże zapotrzebowanie na wspieranie rozwoju edukacyjnego dzieci i młodzieży. Dzieci z rodzin, w których obserwowane są trudności wychowawcze są szczególnie narażone na zaniedbanie w sferze edukacyjnej. Nauka dla młodych mieszkańców podobszaru kojarzy się ze stresem, dzieci często nie mają odpowiednich wzorców w domu (rodzice sami nie ukończyli szkoły, mają negatywny do niej stosunek itp.), w domu nie ma osób, które mogłyby im pomóc w nauce, gdyż sami rodzice mają braki w swojej edukacji. Dzieci uczęszczające do szkoły podstawowej przejawiają trudności w nauce, a na uwagę zasługuje fakt, że w wielu rodzinach dzieci szybko kończą edukację szkolną, co w konsekwencji jest przyczyną ich bezrobocia w późniejszym etapie.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

Projekt Wsparcia w edukacji dzieci i młodzieży obejmować będzie szerokie działania edukacyjne mające na celu podniesienie kompetencji uczestników/uczestniczek. Składać się będzie z trzech fundamentów:

- A. Mentoring.
- B. Wzmocnienie rodziny.
- C. Korepetycje.

A. Mentoring.

Każdy uczestnik/uczestniczka objęty/a zostanie wsparciem mentora, który odpowiedzialny będzie za dobrane edukatorów oraz zakresu wsparcia, a ponadto odpowiadać będzie za stałe monitorowanie postępów oraz motywowanie dzieci i młodzieży do podejmowania kolejnych wyzwań.

B. Wzmocnienie rodziny.

Rodziny uczestników/uczestniczek korzystać będą ze wsparcia terapeuty rodzinnego, który w ramach konsultacji będzie wzmocniał rodziców w kompetencjach, które pomogą im lepiej wspierać dziecko w edukacji.

C. Korepetycje.

Pozostałe elementy projektu to konkretne działania edukacyjne takie jak: korepetycje (szczególnie przedmioty ścisłe), zajęcia logopedyczne czy terapia pedagogiczna. W trosce o jak najwyższą efektywność działań zajęcia odbywać się będą przede wszystkim w formie indywidualnej. Projekt

zakłada zatrudnienie korepetytorów, którzy nie tylko mają niezbędne kompetencje, ale są również pasjonatami swojej dziedziny.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

Efektom będzie rozwój umiejętności edukacyjnych najmłodszych mieszkańców podobszaru, co długofalowo wpłynie na poprawę jakości życia. Ponadto opiekunowie wzmocnią kompetencje rodzicielskie, co również wpłynie na zmniejszenie wykluczenia społecznego.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej podobszaru Dolne Miasto/ Plac Wałowy/ Stare Przedmieście

K.1.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na podobszarze Dolne Miasto/ Plac Wałowy/ Stare Przedmieście

5. Sposób zarządzania

Organizacja pozarządowa wyłoniona w konkursie ofert lub naborze partnerów projektów rewitalizacyjnych

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

Organizacja pozarządowa wyłoniona w konkursie ofert zobowiązana będzie do realizacji zadań zgodnie z wymaganiami dostępności określonymi w art. 6 ustawy o zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami i opisanymi w postaci pytań pomocniczych. Każdorazowo w ramach konkursu ofert oceniany będzie opis dostępności. Oferent jest zobowiązany wskazać obszary, w których nie jest w stanie w sposób samodzielny zapewnić dostępności zgodnie z ww. „standardem minimum”. W tych obszarach, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, wsparcia udzieli mu Lider Dostępności – organizacja parasolowa realizująca zadania pomocowe w zakresie dostępności.

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czynić poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju

Działanie nie będzie miało znaczącego, przewidywalnego wpływu na wskazane zgodnie z zasadą DNSH cele środowiskowe, tj.:

- łagodzenie zmian klimatu,
- adaptację do zmian klimatu,
- zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich,
- gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawania odpadów i recyklingu,
- zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i ich kontrolę,
- ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.

8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie

Organizacja pozarządowa wyłoniona w konkursie ofert lub naborze partnerów projektów rewitalizacyjnych

9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia

Biuro Rozwoju Gdańska

10. Termin realizacji

2025-2028

11. Koszt realizacji

2 110 000 zł

12. Sposób finansowania

Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 15%
Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 – 85%

13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu

Wskaźnik produktu:

Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie – 30 os.

Wskaźniki rezultatu:

Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej – 8 szt.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr DM5

1. Tytuł przedsięwzięcia

Prowadzenie Domu Sąsiedzkiego na Dolnym Mieście

2. Lokalizacja przedsięwzięcia

Inkubator Sąsiedzkiej Energii Dolne Miasto przy ul. Reduta Wyskok 2

3. Opis przedsięwzięcia, w tym:

- **charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne),**
- **opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie,**
- **opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu,**
- **opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.**

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Przedsięwzięcie ma charakter techniczny i społeczny. Polega na rewaloryzacji i prowadzeniu centrum lokalnego w formie domu sąsiedzkiego.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Podobszar charakteryzuje niski udział najmłodszych mieszkańców, czyli dzieci w wieku 0-5 lat. W ostatnich latach obserwuje się zmniejszającą się liczbę dzieci w tej grupie wiekowej, co może mieć wpływ na kształtowanie struktury demograficznej w przyszłości. Ponadto liczba osób, które zdecydowały się osiedlić na terenie podobszaru, jest ponad trzy razy mniejsza niż liczba osób, które opuściły ten podobszar w poszukiwaniu nowych miejsc zamieszkania, co wskazuje na nieatrakcyjność tej części miasta oraz niedopasowanie oferty społecznej do potrzeb mieszkańców. Infrastruktura społeczna wymaga uzupełnienia. Konieczne jest prowadzenie działań sprofilowanych na lokalnych potrzebach mieszkańców w formie klubów lub domów sąsiedzkich.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

Działania Domu Sąsiedzkiego będą skupione na aktywnej integracji o charakterze społecznym, przeciwdziałając wykluczeniu lub marginalizacji społecznej. Ponadto oferta działań dostosowana będzie do potrzeb odbiorców. Podejmowane działania przyczynią się do wzrostu zaangażowania mieszkańców w inicjatywy lokalne, wzmocnią poczucie przynależności oraz więzi międzyludzkie. Oferta Domu Sąsiedzkiego skierowana będzie do wielu grup m.in.: dzieci, nastolatków i dorosłych. Realizowane działania prowadzić będą do wzrostu poziomu uczestnictwa seniorów w życiu społecznym i kulturalnym, co jest odpowiedzią na problemy występujące na podobszarze. Przewidziano także realizację inicjatyw służących podnoszeniu świadomości wszystkich członków społeczności na temat potrzeb osób wymagających szczególnego wsparcia, np. seniorów czy osób z niepełnosprawnościami.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

Dom Sąsiedzki ma na celu wsparcie aktywnego włączenia społecznego. Mieszkańcy będą mogli skorzystać z darmowych porad ze specjalistami z zakresu np. prawa, żywienia, psychologii. Możliwe

będzie również organizowanie spotkań związanych z rozwojem osobistym oraz hobby np. podczas zajęć z rękodziela czy potańcówek. Ponadto Dom Sąsiedzki będzie miejscem spotkań mieszkańców klubu seniora, klubu rodziców czy kół samokształceniowych. Przestrzeń Domu może zostać wykorzystana na potrzeby spotkań z urzędnikami czy przedstawicielami Rady Dzielnicy. Większość oferty Domu Sąsiedzkiego będzie bezpłatna dla mieszkańców i mieszkanki Gdańska. Będzie to miejsce, w którym mieszkańcy będą mogli włączać się w działania pomocowe dla osób z najbliższej okolicy. W ramach działalności klubu sąsiedzkiego, mieszkańcy zaangażowani będą np. w dystrybucję paczek żywnościowych, pomoc sąsiadom w codziennych czynnościach, organizację zbiórki żywności i ubrań oraz naukę języka polskiego dla uchodźców.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji

KDM 1.2. Aktywizacja społeczno-gospodarcza podobszaru Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście

5. Sposób zarządzania

Przedsięwzięcie koordynowane będzie przez Wydział Rozwoju Społecznego. Dom sąsiedzki prowadzony będzie przez organizację pozarządową wyłonioną w otwartym konkursie ofert.

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

Wszystkie domy sąsiedzkie zobowiązane są do realizacji zadań zgodnie z wymaganiami dostępności określonymi w art. 6 ustawy o zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami i opisanymi w postaci pytań pomocniczych. Każdorazowo w ramach konkursu ofert oceniany jest opis dostępności. Oferent jest zobowiązany wskazać obszary, w których nie jest w stanie w sposób samodzielny zapewnić dostępności zgodnie z ww. „standardem minimum”. W tych obszarach, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, wsparcia udzieli mu Lider Dostępności – organizacja parasolowa realizująca zadania pomocowe w zakresie dostępności.

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czyni poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju

Działanie nie będzie miało znaczącego, przewidywalnego wpływu na wskazane zgodnie z zasadą DNSH cele środowiskowe, tj.:

- łagodzenie zmian klimatu,
- adaptację do zmian klimatu,
- zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich,
- gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawania odpadów i recyklingu,
- zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i ich kontrolę,
- ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.

Przedsięwzięcia polegające na prowadzeniu domów sąsiedzkich prowadzone są na zasadach zrównoważonego rozwoju – w trakcie realizacji zadań operatorzy nie używają jednorazowego plastiku, rekomendowane są posiłki wegetariańskie i wegańskie oraz współdzielenie zasobów infrastrukturalnych.

8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie

Urząd Miejski w Gdańsku – Wydział Rozwoju Społecznego

9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia

Organizacje pozarządowe operujące domami sąsiedzkim

10. Termin realizacji

2024-2030 (przedsięwzięcie realizowane corocznie)

11. Koszt realizacji

144 000 zł/rok
12. Sposób finansowania
Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 100%
13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu
Wskaźniki produktu: Liczba inicjatyw na rzecz promowania równości i aktywnego udziału w życiu społecznym – 12 szt.
Wskaźniki rezultatu: Liczba osób objętych usługami społecznymi – 400 os./rok

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr DM6
1. Tytuł przedsięwzięcia
Aktywizacja społeczna i kulturalna poprzez sztukę w CSW Łaźnia
2. Lokalizacja przedsięwzięcia
Budynek Centrum Sztuki Współczesnej ŁAŹNIA przy ul. Jaskółcza 1
3. Opis przedsięwzięcia, w tym:
<ul style="list-style-type: none"> • charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne), • opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie. • opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu. • opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.
Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)
Przedsięwzięcie ma charakter społeczny i będzie realizowane corocznie.
Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie.
Wszystkie działania w ramach przedsięwzięcia mają na celu zaktywizowanie i zintegrowanie mieszkańców dzielnicy oraz poszerzenie ich percepcji sztuki współczesnej poprzez edukację w zakresie najnowszych zjawisk artystycznych. Przedsięwzięcie jest odpowiedzią na wyniki analiz, które wykazały brak aktywizacji mieszkańców, brak miejsc spotkań, małą liczbę ogólnodostępnych inicjatyw kreatywnych, artystycznych, społecznych oraz brak przestrzeni do aktywności społecznej.
Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu.
Działania są kierowane do szerokiego grona odbiorców, tak aby zapewnić różnorodność twórczą oraz kreatywną aktywizację mieszkańców. Dzięki zróżnicowanej formule każda z grup wiekowych lokalnej społeczności, w tym dzieci, dorośli, seniorzy oraz osoby z niepełnosprawnościami odnajdą w ofercie interesujące wydarzenia. Warsztaty i aktywności, które będą oferowane uczestnikom obejmują interesujące propozycje artystyczne.
Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.
Dynamicznie rozwijająca się sztuka współczesna wraz z jej rozlicznymi formami i kierunkami często wydaje się niezrozumiała, niedostępna i przeznaczona jedynie dla wąskiego kręgu odbiorców. Działania edukacyjne CSW ŁAŹNIA udowadniają, że tak nie jest i przełamują ten stereotyp. Sztuka współczesna powinna być wartością dostępną dla każdego, bez względu na wiek, płeć czy przekonania. Celem działań jest przede wszystkim podniesienie umiejętności artystycznych i umożliwienie uczestnikom zdobycia kompetencji świadomego, krytycznego, a także twórczego korzystania z przekazu kulturowego.
4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

<p>Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji</p> <p><i>KDM 1.2. Aktywizacja społeczno-gospodarcza podobszaru Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście</i></p>
<p>5. Sposób zarządzania</p>
<p>Miejska instytucja kultury, dla której współorganizatorem jest Gmina Miasta Gdańsk</p>
<p>6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych</p>
<p>Realizacja działań zapewni dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oprowadzanie po wystawach z audiodeskrypcją dla osób z niepełnosprawnością wzroku i dla osób z niepełnosprawnością intelektualną w ETR, • tyflografiki na wystawach, aby odbiorcy w dokładniejszy sposób mogli doświadczyć wystawy, • oprowadzanie osób z niepełnosprawnością intelektualną, m.in. z Zespołem Downa i w spektrum autyzmu, prowadzone przez osobę posługującą się językiem prostym i zrozumiałym, • cykl warsztatów dla seniorów. <p>Budynek CSW Łaźnia wyposażony jest w windę i w toaletę dla osób z niepełnosprawnościami.</p>
<p>7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czyn poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju</p>
<p>Działanie nie będzie miało znaczącego przewidywalnego wpływu na wskazane zgodnie z zasadą DNSH cele środowiskowe, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • łagodzenie zmian klimatu, • adaptację do zmian klimatu, • zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich, • gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawania odpadów i recyklingu, • zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i ich kontrolę, • ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.
<p>8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie</p>
<p>Biuro Prezydenta ds. Kultury / Centrum Sztuki Współczesnej ŁAŻNIA</p>
<p>9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia</p>
<p>-</p>
<p>10. Termin realizacji</p>
<p>2024-2030 (przedsięwzięcie realizowane corocznie)</p>
<p>11. Koszt realizacji</p>
<p>80 000 zł rocznie</p>
<p>12. Sposób finansowania</p>
<p>Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 100%</p>
<p>13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu</p>
<p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba inicjatyw na rzecz promowania równości i aktywnego udziału w życiu społecznym – 45 szt.</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <p>Roczna liczba osób korzystających z inicjatyw kulturalnych w ramach działania – 900 os./rok</p>

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr DM7	
1. Tytuł przedsięwzięcia	
	Modernizacja lokali użytkowych
2. Lokalizacja przedsięwzięcia	
	<ul style="list-style-type: none"> • ul. Łąkowa 8A – budynek WM • ul. Sempołowskiej 4 – budynek WM • ul. Łąkowa 15 – budynek gminny
3. Opis przedsięwzięcia, w tym:	
	<ul style="list-style-type: none"> • charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne) • opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie • opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu • opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu
	<p>Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)</p> <p>Przedsięwzięcie polegać będzie na uzupełnieniu prowadzonych już działań rewitalizacyjnych na podobszarze o remonty lokali użytkowych. Przedsięwzięcie będzie miało charakter gospodarczo-przestrzenny.</p> <p>Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie</p> <p>Przedsięwzięcie jest odpowiedzią na zdiagnozowane potrzeby w sferze gospodarczej na podobszarze w zakresie zapewnienia większej dostępności obiektów handlowo-usługowych.</p> <p>Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu.</p> <p>W ramach przedsięwzięcia realizowane będą kompleksowe remonty lokali użytkowych m.in. w zakresie wymiany instalacji elektrycznej, wzmocnienia stropów, zmiany sposobu ogrzewania oraz dostosowania do konkretnej, pożądanej społecznie działalności. Każdy z lokali będzie miał określony indywidualny zakres prac.</p> <p>Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.</p> <p>Remont lokali użytkowych pozwoli na ożywienie podobszaru w zakresie usług oraz działalności komercyjnej, co oprócz charakteru technicznego, związanego z ich modernizacją będzie miało charakter gospodarczy, środowiskowy oraz społeczny. W rezultacie przedsięwzięcie związane z remontami lokali użytkowych wpłynie na komfort życia mieszkańców, a także na rozwój gospodarczy.</p>
4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?	
	<p>Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji</p> <p><i>KDM 1.2. Aktywizacja społeczno-gospodarcza podobszaru Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście</i></p>
5. Sposób zarządzania	
	<p>Lokale użytkowe objęte przedsięwzięciem zlokalizowane są za równo w budynkach stanowiących własność Gminy Miasta Gdańska, jak również w budynkach wspólnot mieszkaniowych. Budynkami gminnymi administruje samorządowy zakład budżetowy Gdańskie Nieruchomości (GN), który zarządza również lokalami użytkowymi w budynkach wspólnot mieszkaniowych i jednocześnie będzie realizatorem przedsięwzięcia. Prace wykonywały będą podmioty, które zostaną wyłonione w ramach zamówienia publicznego przeprowadzonego przez GN. Na wykonane roboty będzie obowiązywała gwarancja oraz rękojmia.</p>
6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych	

Działania zapewniające realizację zasady dostępności zostaną określone na etapie opracowania dokumentacji technicznej, która powstanie w oparciu o zasady projektowania uniwersalnego i zgodnie z obowiązującymi wymaganiami dostępności określonymi w art. 6 ustawy o zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Projekty uwzględnią likwidację barier architektonicznych wszędzie tam, gdzie będzie to zgodne z ustaleniami z Pomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. W odniesieniu do zasad równościowych z realizowanych projektów będą mogli korzystać wszyscy mieszkańcy, niezależnie od płci, rasy, pochodzenia etnicznego i narodowego, religii, wyznania, wieku, niepełnosprawności czy orientacji seksualnej i tożsamości płciowej. W Gdańsku od 2016 r. działa Rada ds. równego traktowania. W 2018 r. powstał również Model na rzecz Równego Traktowania, który wskazuje rekomendacje m.in. w obszarze infrastruktury, mobilności i transportu oraz przestrzeni publicznej (s. 105), które mają zastosowanie w realizowanych projektach inwestycyjnych.

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czynić poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju

Wszelkie prace związane z przedsięwzięciem zostaną wykonane z zastosowaniem nowoczesnych metod organizacji budowy, produkcji materiałów budowlanych i będą miały minimalny wpływ na środowisko naturalne, w tym ochronę powietrza i rozwiązania minimalizujące emisję spalin w przypadku zakresu związanego ze zmianą niskoemisyjnego ogrzewania. Dodatkowo realizacja oraz eksploatacja przedsięwzięcia nie przyczynią się do pogłębienia zmian klimatu.

8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie

Gdańskie Nieruchomości

9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia

Biuro Rozwoju Gdańska
Urząd Miejski – Wydział Projektów Inwestycyjnych

10. Termin realizacji

2025-2030

11. Koszt realizacji

1 500 000 zł

12. Sposób finansowania

Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 100%

13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu

Wskaźniki produktu:

Liczba wyremontowanych lokali użytkowych – 3 szt.

Wskaźniki rezultatu:

Liczba nowych usług na podobszarze – 3 szt.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr DM8

1. Tytuł przedsięwzięcia

Remont i modernizacja ze zmianą przeznaczenia budynku przy ul. Pod Zrębem 9 na cele Hubu Kreatywnego

2. Lokalizacja przedsięwzięcia

Budynek przy ul. Pod Zrębem 9

3. Opis przedsięwzięcia, w tym:

- charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne),
- opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie,
- opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu,
- opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Przedsięwzięcie ma charakter społeczny i przestrzenny.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Problemem jest brak dostępnych lokali przeznaczonych na pracownie dla artystów, absolwentów szkół artystycznych czy osób rozpoczynających pracę zawodową. Potrzebne jest stworzenie przestrzeni Art Hubu, gdzie na preferencyjnych warunkach artyści mogliby rozwijać działalność. W bliskim sąsiedztwie budynku znajduje się uczelnia ASP – Wydział Rzeźby i Intermediów, który jest zainteresowany współpracą.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

Przedsięwzięcie zakłada remont i adaptację budynku z przeznaczeniem na wynajęcie przestrzeni przez sektor kreatywny (graficy, architekci, projektanci, producenci muzyczni, design, producenci gier video). Potencjalnie mogłyby znaleźć się tu pracownie/studia artystyczne oraz przestrzeń biurowa, co-workingowa, konferencyjna lub pod wydarzenia kulturalne. W ogólnodostępnej na co dzień przestrzeni przewiduje się showroom, sklep oraz kawiarnię. Dokładna funkcja budynku nie została jeszcze określona, nie są też znane szczegóły planowanych prac inwestycyjnych. Inwestycja będzie poprzedzona wykonaniem dokumentacji projektowej.

Przedsięwzięcie wpisuje się w Strategię Rozwoju Miasta Gdańska 2030, Cel 4 – Innowacyjne Miasto, Cel główny – Kultura, Cel szczegółowy – Wzmocnienie roli kultury w rozwoju miasta, Priorytet celu – 6.3. Rozwój współpracy z otoczeniem: nauką, biznesem, podmiotami sektora kreatywnego.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

Rezultatem przedsięwzięcia będzie poprawa dostępności do kultury poprzez budowę nowych lub modernizację istniejących miejsc spędzania czasu w sposób aktywny.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji

KDM 1.2. Aktywizacja społeczno-gospodarcza podobszaru Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście

5. Sposób zarządzania

Biuro Prezydenta ds. Kultury

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

Działania zapewniające realizację zasady dostępności zostaną określone na etapie opracowania dokumentacji technicznej, która powstanie w oparciu o zasady projektowania uniwersalnego i zgodnie z obowiązującymi wymaganiami dostępności określonymi w art. 6 ustawy o zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Projekty uwzględnią likwidację barier architektonicznych wszędzie tam, gdzie będzie to zgodne z ustaleniami z Pomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. W odniesieniu do zasad równościowych z realizowanych projektów będą mogli korzystać wszyscy mieszkańcy, niezależnie od płci, rasy, pochodzenia etnicznego i narodowego, religii, wyznania, wieku, niepełnosprawności czy orientacji seksualnej i tożsamości płciowej. W Gdańsku od 2016 r. działa Rada ds. równego traktowania. W 2018 r. powstał również Model na rzecz Równego Traktowania, który wskazuje rekomendacje m.in. w obszarze infrastruktury, mobilności i transportu oraz przestrzeni publicznej (s. 105), które mają zastosowanie w realizowanych projektach inwestycyjnych.

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czynić poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju
<p>Realizacja robót budowlanych zakłada:</p> <ul style="list-style-type: none"> • racjonalne zużycie energii, surowców i materiałów, • monitorowanie powstających ewentualnych zanieczyszczeń, • poprawne zarządzanie i przestrzeganie instrukcji, przepisów przeciwpożarowych i BHP, • stałą kontrolę stanu technicznego środków transportu i urządzeń wykorzystywanych w trakcie realizacji robót budowlanych pod względem ich sprawności i emisji hałasu, • właściwe zagospodarowanie odpadów budowlanych, w tym minimalizowanie ich ilości i zabezpieczenie przedostawania się odpadów do środowiska gruntowo-wodnego. <p>Wszelkie prace związane z przedsięwzięciem zostaną wykonane z zastosowaniem nowoczesnych metod organizacji budowy, produkcji materiałów budowlanych i będą miały minimalny wpływ na środowisko naturalne, w tym ochronę powietrza i rozwiązania minimalizujące emisję spalin w przypadku zakresu związanego ze zmianą niskoemisyjnego ogrzewania. Dodatkowo realizacja oraz eksploatacja przedsięwzięcia nie przyczynią się do pogłębienia zmian klimatu.</p>
8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie
Biuro Prezydenta ds. Kultury
9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia
Urząd Miejski w Gdańsku – Wydział Projektów Inwestycyjnych Gdańskie Nieruchomości
10. Termin realizacji
2024-2030
11. Koszt realizacji
10 000 000 zł
12. Sposób finansowania
Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 40% Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 – 60%
13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu
<p>Wskaźniki produktu: Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 87,24 ha</p> <p>Wskaźniki rezultatu: Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury – 6 293 os.</p>

Cel 2. Wysoka jakość życia na obszarze rewitalizacji

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr DM9
1. Tytuł przedsięwzięcia
Zagospodarowanie przestrzeni publicznej Placu Wałowego
2. Lokalizacja przedsięwzięcia
Teren opracowania wyznaczony został ulicami Plac Wałowy, Dolna Brama, Pod Zrębem, Żabi Kruk oraz Augustyńskiego w dzielnicy Śródmieście w Gdańsku
3. Opis przedsięwzięcia, w tym:

- **charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)**
- **opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie**
- **opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu**
- **opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu**

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Przedsięwzięcie ma charakter techniczny, przestrzenny i środowiskowy.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Zniszczona, zaniedbana przestrzeń publiczna Placu Wałowego została wskazana podczas konsultacji społecznych do rewaloryzacji. Obecnie przestrzeń ta charakteryzuje się złym stanem technicznym nawierzchni ścieżek, ulic, infrastruktury podziemnej oraz terenów zielonych. Ciągi piesze pełne są barier architektonicznych, brakuje ścieżek rowerowych, jak też oświetlenia czy elementów małej architektury. Zlokalizowane są tu również relikty dawnej fontanny. Brakuje też monitoringu zapewniającego poczucie bezpieczeństwa. Jednocześnie obszar jest otoczony zabytkową architekturą i zlokalizowany przy usługach rangi wojewódzkiej. W ostatnich latach wykonano szereg inwestycji w jego otoczeniu – przystań promową Żabi Kruk, przebudowę wiaduktu Biskupia Górka wraz z parkingiem wielopoziomowym i nowym układem drogowym, remont Bramy Nizinnej, zagospodarowanie bastionów, w tym bastionu Gertruda wraz z budową placu zabaw u jego podnóża. Planowana inwestycja Placu Wałowego poprawi jakość przestrzeni, poprawi stan i odtworzy zieleń, a także kompleksowo urządzi i dostosuje przestrzeń do potrzeb użytkowników. Szczególna uwaga będzie poświęcona zieleni – maksymalnemu zachowaniu istniejącego starodrzewia, a także zadbania o trawniki i nowe nasadzenia roślin kwitnących.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

W ramach przedsięwzięcia zostaną zrealizowane następujące zadania:

- ucytelnienie istniejącego układu komunikacyjnego, maksymalne wykorzystanie historycznych nawierzchni oraz krawężników z zachowaniem szerokości jezdni i chodników,
- odtworzenie alejek i rabat Placu Wałowego,
- rekonstrukcja fontanny,
- uzupełnienie szpalerów drzew i realizacja nasadzeń,
- uzupełnienie obiektów małej architektury,
- likwidację placu postojowego przed Urzędem Marszałkowskim, a w jego miejscu odtworzenie zieleńca z zatoką parkingową,
- przebudowę sieci w ciągach przedmiotowych ulic, a także realizację oświetlenia ulicznego i parkowego wraz z monitoringiem.

Powyższe działania szczegółowo opisane będą w dokumentacji technicznej dla zadania, która ma być gotowa pod koniec 2023 r. Wkrótce po uzyskaniu pozwolenia na budowę rozpocznie się procedura wyłonienia wykonawcy oraz roboty budowlane. Planuje się rozpoczęcie inwestycji w 2024 r.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

W efekcie realizacji projektu zostaną osiągnięte następujące rezultaty:

- poprawa wizerunku oraz funkcjonalności użytkownika terenu,
- poprawa stanu technicznego, parametrów użytkowych i estetycznych,
- uporządkowanie przestrzeni publicznej,
- rewaloryzacja zieleni i nasadzenie nowej,
- poprawa bezpieczeństwa,
- poprawa układu komunikacyjnego i inne niezbędne prace określone w dokumentacji technicznej,
- podkreślenie znaczenia obszaru o wysokich wartościach kulturowych.

W ramach zadania powstanie kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni o charakterze lokalnym z ogólnodostępnym terenem zieleni miejskiej, realizując postulaty mieszkańców i interesariuszy podobszaru.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

<p>Cel 2. Wysoka jakość życia na obszarze rewitalizacji</p> <p><i>KDM 2.1. Poprawa spójności przestrzenno-funkcjonalnej, zmiana wizerunku oraz warunków środowiskowych podobszaru Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście</i></p>
<p>5. Sposób zarządzania</p>
<p>Gmina Miasta Gdańska</p> <p>Koordynacja przedsięwzięcia: Biuro Rozwoju Gdańska, Zespół Rewitalizacji i Dziedzictwa Kulturowego</p> <p>Inwestor zastępczy: Dyrekcja Rozbudowa Miasta Gdańska</p> <p>Zarządzanie i utrzymanie terenu: Gdański Zarząd Dróg i Zieleni</p>
<p>6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych</p>
<p>Działania zapewniające realizację zasady dostępności zostaną określone na etapie opracowania dokumentacji technicznej, która powstanie w oparciu o zasady projektowania uniwersalnego i zgodnie z obowiązującymi wymaganiami dostępności określonymi w art. 6 ustawy o zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Projekty uwzględnią likwidację barier architektonicznych (np. wyrównanie nawierzchni, obniżenie krawężników, odpowiednie dopuszczalne oznakowanie i oświetlenie) wszędzie tam, gdzie będzie to zgodne z ustaleniami z Pomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. W odniesieniu do zasad równościowych, z realizowanych projektów będą mogli korzystać wszyscy mieszkańcy, niezależnie od płci, rasy, pochodzenia etnicznego i narodowego, religii, wyznania, wieku, niepełnosprawności czy orientacji seksualnej i tożsamości płciowej. W Gdańsku od 2016 r. działa Rada ds. równego traktowania. W 2018 r. powstał również Model na rzecz Równego Traktowania, który wskazuje rekomendacje m.in. w obszarze infrastruktury, mobilności i transportu oraz przestrzeni publicznej (s. 105), które mają zastosowanie w realizowanych projektach inwestycyjnych.</p>
<p>7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czyni poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju</p>
<p>Działanie nie będzie miało znaczącego, przewidywalnego wpływu na wskazane zgodnie z zasadą DNSH cele środowiskowe, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • łagodzenie zmian klimatu, • adaptację do zmian klimatu, • zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich, • gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recyklingu, • zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i ich kontrolę, • ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.
<p>8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie</p>
<p>Biuro Rozwoju Gdańska</p>
<p>9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia</p>
<p>Biuro Rozwoju Gdańska</p> <p>Dyrekcja Rozbudowy Miasta Gdańska</p> <p>Urząd Miejski w Gdańsku – Wydział Programów Inwestycyjnych</p> <p>Gdańska Infrastruktura Wodno-Kanalizacyjna</p> <p>Gdański Zarząd Dróg i Zieleni</p> <p>Spoza Gminy: Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków</p>
<p>10. Termin realizacji</p>
<p>2024-2028</p>

11. Koszt realizacji
20 000 000 zł
12. Sposób finansowania
Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 33% Gdańska Infrastruktura Wodociągowo – Kanalizacyjna 7% Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (ZPPR) – 60%
13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu
Wskaźniki produktu: Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 87,24 ha
Wskaźniki rezultatu: Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury – 6 293 os.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr DM10
1. Tytuł przedsięwzięcia
Zagospodarowanie obszaru dawnej zajezdni tramwajowej na Dolnym Mieście w Gdańsku
2. Lokalizacja przedsięwzięcia
Lokalizacja przedsięwzięcia (lokalizacje obligatoryjne): <ol style="list-style-type: none"> 1. ul. Kurza - uzupełnienie zabudowy na dawnej zajezdni tramwajowej, 2. ul. Wiosenna – uzupełnienie zabudowy na dawnej zajezdni tramwajowej, 3. ul. Fundacyjna 10-12 – uzupełnienie zabudowy, 4. ul. Dobra – uzupełnienie zabudowy, 5. ul. Zielona 8/9 – uzupełnienie zabudowy, 6. ul. Zielona 14 – teren zielony, 7. ul. Wierzbowa 6 – uzupełnienie zabudowy, 8. ul. Toruńska 34 – uzupełnienie zabudowy, 9. ul. Jałmużnicza 2 – uzupełnienie zabudowy, 10. ul. Śluza 6 – budowa szkolnego boiska sportowego, 11. ul. Jaskółcza 28 – uzupełnienie zabudowy, 12. ul. Szuwary 2 – rozbudowa przedszkola, 13. ul. Łąkowa 50-52 – remont budynków mieszkalnych, 14. ul. Łąkowa 46A-C – uzupełnienie zabudowy, 15. ul. St. Sempołowskiej 9 – uzupełnienie zabudowy, 16. ul. Reduta Dzik 9 i 17 – uzupełnienie zabudowy, 17. ul. Śluza 3 – remont dawnego gimnazjum, Lokalizacja przedsięwzięcia (układ komunikacyjny): <ol style="list-style-type: none"> 1. ul. Radna, Zielona, Fundacyjna, Dobra, Przyokopowa, Wiosenna – remont lub budowa dróg (Wiosennej, fragment Przyokopowej i Radnej), 2. ul. Reduta Wyskok, Reduta Wilk, Kurza, Wiosenna – remont ul. Reduta Wyskok i budowa dróg (Wiosennej, fragment Przyokopowej i Radnej). Lokalizacja przedsięwzięcia (zielone tereny rekreacyjne): <ol style="list-style-type: none"> I. ul. Bastion Reduta Wyskok, II. ul. Bastion Wilk, III. ul. Kamienna Grobla. Tereny zielone wzdłuż ciągu komunikacyjnego ul. Dobrej.
3. Opis przedsięwzięcia, w tym: <ul style="list-style-type: none"> • charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne), • opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie, • opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu, • opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Projekt PPP ma charakter przestrzenny. Przedsięwzięcie będzie też miało wydźwięk gospodarczy, ponieważ powstaną lepsze warunki do prowadzenia działalności gospodarczej (nowe lokale i przestrzenie usługowe w nowo wybudowanych budynkach i zrewaloryzowanych miejscach wypoczynku dla mieszkańców). Obszary objęte PPP staną się też zachętą do spędzenia czasu przez turystów licznie odwiedzających Gdańsk.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Przedsięwzięcie jest odpowiedzią na potrzeby mieszkańców związane z niską jakością zagospodarowania terenów oraz braku terenów rekreacyjnych.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

Partnerstwo publiczno-prywatne (PPP) jest formą współpracy pomiędzy partnerem publicznym (miastem) a partnerem prywatnym (inwestorem) mającą na celu realizację przedsięwzięć tradycyjnie dostarczanych przez sektor publiczny, czyli Miasto Gdańsk. PPP pozwala na kompleksowe zagospodarowanie dużych przestrzeni miejskich, na których zlokalizowane zostaną cele publiczne, jak i cele komercyjne. Celem są działania rewitalizacyjne i kompleksowe zagospodarowanie dzielnicy. Łącznie projekt obejmie 17 obszarów inwestycyjnych. Partner prywatny w zamian za realizację na rzecz mieszkańców celów publicznych (działania społeczne ukierunkowane na potrzeby mieszkańców) zagospodaruje grunty na cele komercyjne z przeznaczeniem pod zabudowę mieszkaniowo-usługową zgodną z obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

Planowane do realizacji cele publiczne projektu:

1. nowy budynek przedszkola przy ul. Szuwary 2,
2. wielofunkcyjny kompleks sportowy przy Szkole Podstawowej nr 65,
3. tereny zielone wzdłuż Nowej Motławy i na Bastionach Reduta Wilk i Wyskok,
4. rewaloryzacja i adaptacja zabytkowego budynku przy ul. Śluza 3,
5. przebudowa układu komunikacyjnego (łącznie 10 inwestycji drogowych),
6. nowy plac zabaw i siłownia zewnętrzna.

Ponadto na kilkunastu terenach inwestycyjnych, które inwestor zakupił od Gminy Miasta Gdańska, powstanie zabudowa mieszkaniowo-usługowa o charakterze komercyjnym. Do tej pory w ramach przedsięwzięcia zrealizowano jeden obiekt celu publicznego – wielofunkcyjny kompleks sportowy przy Szkole Podstawowej nr 65.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 2. Wysoka jakość życia na obszarze rewitalizacji

KDM 2.1. Poprawa spójności przestrzenno-funkcjonalnej, zmiana wizerunku oraz warunków środowiskowych podobszaru Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście

5. Sposób zarządzania

Inwestycje będą realizowane na działkach zabudowanych i niezabudowanych należących do gminy – obiekty celu publicznego (oznaczone 10, 12, 18, układ komunikacyjny 1 i 2 oraz zielone tereny rekreacyjne I., II. i III). Obiekty celu komercyjnego (pozostałe wymienione w pkt. 2 powyżej) realizowane będą na gruntach zakupionych przez partnera prywatnego od gminy. Partner prywatny będzie zobligowany do świadczenia usługi utrzymania niektórych celów publicznych (przedszkole, boisko, zabytkowy budynek d. gimnazjum, zielone tereny rekreacyjne) przez okres min. 5 lat od zakończenia realizacji danego celu.

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

Partner prywatny w zakresie zabudowy mieszkaniowo-usługowej zobligowany będzie do stosowania aktualnych przepisów Prawa Budowlanego, z uwzględnieniem dostępności dla osób z niepełnosprawnościami (windy, korytarze, lokale z dostosowaniem do potrzeb takich osób). W zakresie terenów zieleni również będzie zobligowany do ich zagospodarowania, umożliwiając pełną dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami.
7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czyni poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju
Projekt realizowany będzie z poszanowaniem zasad ochrony środowiska, w tym DNSH oraz zasad zrównoważonego rozwoju.
8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie
Gmina Miasta Gdańska we współpracy z partnerem prywatnym GGI Dolne Miasto Sp. z o.o.
9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia
Jednostki miejskie: GZDiZ, DRMG, partner prywatny GGI Dolne Miasto Sp. z o.o.
10. Termin realizacji
IV kw. 2019 roku – podpisanie umowy IV kw. 2033 roku – termin wygaśnięcia umowy
11. Koszt realizacji
<ol style="list-style-type: none"> Całkowity koszt celów publicznych do realizacji w ramach przedsięwzięcia: 51,4 mln zł netto, tj. 63,2 mln zł brutto, z czego partycypacja Gminy Miasta Gdańska 32,9 mln zł netto, tj. 40,4 mln zł brutto. Koszt całego przedsięwzięcia (cele publiczne i cele komercyjne): nie mniej niż 277,7 mln zł netto, tj. 311,3 mln zł brutto.
12. Sposób finansowania
<ol style="list-style-type: none"> Cele publiczne (partycypacja GMG) są finansowane przez dochód gminy uzyskany ze sprzedaży. Partner prywatny finansuje realizację celów komercyjnych oraz swój udział w realizacji celów publicznych środkami własnymi i/lub finansowaniem zewnętrznym.
13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu
<p>Wskaźniki produktu: Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 87,2 ha</p> <p>Wskaźniki rezultatu: Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury – 6 293 os.</p>

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr DM11
1. Tytuł przedsięwzięcia
Remont budynku użyteczności publicznej Centrum Dolna Brama w Gdańsku (zakres III)
2. Lokalizacja przedsięwzięcia
Budynek przy ul. Dolna Brama 8, 80-821 Gdańsk, dzielnica Śródmieście
3. Opis przedsięwzięcia, w tym:
<ul style="list-style-type: none"> • charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne), • opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie, • opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu, • opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Przedsięwzięcie ma charakter techniczny, środowiskowy i społeczny. Polega na remoncie elewacji, dachu i otoczenia budynku przy ul. Dolna Brama 8 na potrzeby prowadzonego w nim Centrum Dolna Brama, które stanowi centrum rozwoju inicjatyw społecznych dla mieszkanki i mieszkańców Gdańska. Dodatkowo remont poprawi efektywność energetyczną budynku.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Dostosowanie budynku poprawi stan techniczny obiektu, poprawi jego efektywność energetyczną, przyczyni się do obniżenia emisji zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych, a tym samym podniesie komfort życia mieszkańców. Dodatkowo realizacja przedsięwzięcia wpłynie na poprawę estetyki przestrzeni w sąsiedztwie.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

W ramach przedsięwzięcia przeprowadzone zostaną następujące zadania:

1. Wykonanie inżynierskich prac przygotowawczych do projektowania:
  - ekspertyza stanu fundamentów oraz izolacji przeciwwodnej posadowienia budynku,
  - ekspertyza stanu więźby dachowej wraz ze sporządzeniem opinii konstruktorskiej pod kątem możliwości montażu instalacji fotowoltaicznej,
  - inwentaryzacja otoczenia budynku wraz z oceną jego stanu technicznego i zgodności z przepisami przeciwpożarowymi,
  - ocena stanu technicznego przewodów kominowych wraz z opinią kominiarską,
  - inwentaryzacja zieleni wraz z oceną dendrologiczną.
2. Sporządzenie Programu Prac Konserwatorskich, na podstawie którego powstanie Projekt Budowlany uzgodniony z Pomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Program oraz Projekt zakresem powinny obejmować:
  - renowację elewacji,
  - wymianę stolarki okiennej według wytycznych konserwatorskich,
  - remont dachu z uwzględnieniem zamiaru montażu instalacji fotowoltaicznej wraz z remontem kominów ponad dachem,
  - urządzenie zieleni oraz dziedzińca,
  - remont ogrodenia z dostosowaniem go do aktualnych przepisów Prawa Budowlanego oraz przepisów przeciwpożarowych,
  - remont kominów i uszczelnienie przewodów kominowych poniżej połaci dachu.

Centrum Dolna Brama realizuje zadania związane z:

- rozwijaniem społeczeństwa obywatelskiego,
- animowaniem społeczności lokalnych,
- budowaniem sieci domów i klubów sąsiedzkich,
- rozwijaniem wolontariatu,
- wspieraniem innowacji społecznych i ekonomii społecznej,
- działaniami na rzecz poprawy jakości życia osób starszych,
- inicjowaniem spotkań i dialogu w ważnych dla mieszkańców sprawach,
- informowanie i sieciowanie NGO działających w Gdańsku,
- udostępnianiem przestrzeni dla inicjatyw społecznych.

Działania skierowane są do:

- społeczników i społeczniczek,
- liderów i liderki społecznych,
- aktywistów i aktywistek,
- innowatorów i innowatorek społecznych,
- organizacji pozarządowych i grup nieformalnych,
- osób zainteresowanych sprawami społecznymi.

W ramach działań Centrum udostępni:

- 4 sale warsztatowe z wyposażeniem do organizacji spotkań lub pracy indywidualnej,
- 1 salę konferencyjną z wyposażeniem,
- 1 salę do pracy wspólnej, organizacji wydarzeń, warsztatów i spotkań,

- otwartą kuchnię i podwórko do odpoczynku, zajęć kulinarnych i ogrodniczych,
- szafki dla użytkowników przestrzeni.

W ramach Centrum działa również:

- Centrum Informacji i Animacji Senioralnej,
- Centrum Weterana i Edukacji Patriotycznej.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

Poprawa dostępności do usług obywatelskich poprzez modernizację istniejących miejsc spędzania czasu w sposób aktywny.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 2. Wysoka jakość życia na obszarze rewitalizacji

KDM 2.1. Poprawa spójności przestrzenno-funkcjonalnej, zmiana wizerunku oraz warunków środowiskowych podobszaru Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście

5. Sposób zarządzania

Koordinacja: Wydział Rozwoju Społecznego UMG

Zaangażowane jednostki: Biuro Rozwoju Gdańska, Dyrekcja Rozbudowy Miasta Gdańska oraz interesariuszy zewnętrznych.

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

W ramach I i II zakresu prac remontowych dostosowano wnętrze budynku dla osób z szczególnymi potrzebami:

- wbudowano windę,
- zastosowano oznaczenia z wykorzystaniem alfabetu Braille'a, w tym informację nt. rozkładu pomieszczeń w formie druku wypukłego,
- dostosowano toalety dla osób z niepełnosprawnością,
- przygotowano komfortkę oraz pokój wyciszenia.

Budynek znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie przystanków autobusowych, a na dziedzińcu znajduje się miejsce parkingowe dla OzN. Istnieje możliwość skorzystania z pętli indukcyjnej, a w razie potrzeby asystentury i tłumacza PJM. Do budynku można wejść z psem asystującym. Z Centrum skontaktować się można za pośrednictwem poczty elektronicznej, telefonu lub bezpośrednio w punkcie informacyjnym. W ramach przestrzegania zasad równościowych w budynku nie znajduje się żadna symbolika religijna, a oznaczenia przestrzeni i instrukcje użytkowania przetłumaczone zostały na język angielski i ukraiński. Zespół Centrum posiada podstawową wiedzę z zakresu obsługi lub asysty dla uczestnika, który jest osobą ze szczególnymi potrzebami. Osoby korzystające z oferty Centrum mogą zgłosić swoje szczególne potrzeby w formularzach zgłoszeniowych. Wspieranie inwestycji w zakresie poprawy efektywności energetycznej zmniejszy emisję gazów cieplarnianych oraz zanieczyszczeń powietrza, co wpłynie na zdrowie i długość życia mieszkańców i będzie ograniczać zjawisko wykluczenia społecznego i ubóstwa.

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czynić poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju

W ramach prowadzonych prac:

- przygotowany zostanie audyt energetyczny budynku,
- po uzyskaniu zgody Konserwatora Zabytków zainstalowana zostanie instalacja fotowoltaiczna,
- przeprowadzona zostanie inwentaryzacja przyrodnicza oraz prace odtwarzające przestrzeń biologicznie czynną w przestrzeni dziedziczna,
- zastosowane zostaną rozwiązania odzyskujące wodę opadową.

Wszelkie prace związane z obiektami zostaną wykonane z zastosowaniem nowoczesnych metod organizacji budowy, produkcji materiałów budowlanych oraz efektywności energetycznej poszczególnych obiektów i będą miały minimalny wpływ na środowisko naturalne, w tym ochronę powietrza i rozwiązania minimalizujące emisję spalin. Dodatkowo realizacja oraz eksploatacja przedsięwzięcia nie przyczynią się do pogłębienia zmian klimatu. Planowane prace termomodernizacyjne będą służyć adaptacji do zmian klimatu związaną z takimi klęskami żywiołowymi, jak pożary, fale upałów, nawałnice deszczowe i burze oraz silne wiatry. Materiały budowlane odporne będą na różnicę temperatur, a budynek będzie wyposażony w system przeciwpożarowy. W budynku wyznaczone zostały drogi ewakuacyjne. System odprowadzania wody będzie minimalizował skutki nawałnic oraz gwałtownych burz.

8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie

Dyrekcja Rozbudowy Miasta Gdańska

9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia

Biuro Rozwoju Gdańska

Urząd Miejski w Gdańsku – Wydział Rozwoju Społecznego

10. Termin realizacji

2025-2027

11. Koszt realizacji

Koszt prac remontowych: 4 079 400 zł

12. Sposób finansowania

Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 40%

Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 – 60%

13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu

Wskaźniki produktu:

Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 87,24 ha

Wskaźniki rezultatu:

Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury – 6 293 os.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr DM12

1. Tytuł przedsięwzięcia

Park Opływu Motławy (POM) w procesie programowania i projektowania partycypacyjnego

2. Lokalizacja przedsięwzięcia

Teren opracowania wyznaczony został przebiegiem opływu Motławy od Bastionu Św. Gertrudy do ujścia do Martwej Wisły, z pasem nabrzeżnym od strony północnej (obecnie realizowanym) i zachodniej oraz szerokim pasem od strony Olszynki do ul. Olszyńskiej, Pustej, Na Szańcach, Modrej, Osiedle i wzdłuż Opływu na północ do Martwej Wisły.

3. Opis przedsięwzięcia, w tym:

- **charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne),**
- **opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie,**
- **opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu,**
- **opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.**

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Przedsięwzięcie ma charakter techniczny, przestrzenny i środowiskowy.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Obecnie przestrzeń podzielona jest wodami Opływu Motławy na zagospodarowaną przestrzeń po stronie Dolnego Miasta (Bastiony Św. Gertrudy, Żubr, Miś, Królik oraz promenada spacerowa do ul. Zawodników, Bastiony Wilk i Wyskok – zaplanowane do realizacji w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego) oraz niezagospodarowaną część po stronie Olszynki. Koncepcja utworzenia Parku Opływu Motławy integrującego działania po obu stronach Opływu została wskazana podczas konsultacji społecznych do Strategii Rozwoju Gdańska oraz programów operacyjnych. Spójna koncepcja parku powstawać będzie w procesie partycypacyjnym z mieszkańcami. Obecnie zasoby: przyrodniczy, rekreacyjny i turystyczny nie są w pełni wykorzystywane, zatarciu uległ historyczny charakter obwałowań ziemnych. Obszar po stronie Olszynki jest częściowo niedostępny dla użytkowników przestrzeni publicznych, mieszkańców i turystów. Zasób przyrodniczy wymaga inwentaryzacji i spójnej wizji środowiskowego rozwoju. Równocześnie obszar podlega coraz większej antropopresji (nowe inwestycje mieszkaniowe) i narastającym problemom wynikającym ze zmian klimatycznych. Planowana inwestycja Parku Opływu Motławy poprawi jakość przestrzeni publicznych, wzmocni odporność obszaru na skutki zmian klimatycznych, wyposaży tereny przyległe w usługi ekosystemowe i rekreacyjne, a także zrealizuje część założeń Gdańskiej Polityki Wodnej w zakresie udostępniania i racjonalnego gospodarowania zasobem cieków wodnych i linii brzegowych. Szczególna uwaga będzie poświęcona zasobom przyrodniczym, dziedzictwu historycznemu oraz funkcjom poprawiającym jakość życia w mieście.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

W ramach projektu przewiduje się następujący zakres działań:

- inwentaryzację waloryzującą zasobu przyrodniczego i kulturowego wraz ze wskazaniem działań niezbędnych do zachowania, rekultywacji, udostępnienia i wielofunkcyjnego wykorzystania walorów ekosystemowych obszaru,
- programowanie i planowanie Parku Opływu Motławy w procesie partycypacyjnym, realizowanym przez Biuro Architekta Miasta metodą Gdańskich Warsztatów Projektowych,
- opracowanie strategii rozwoju i wykorzystania zasobów Parku Opływu Motławy – na podstawie wytycznych programowych i planistycznych wypracowanych ze wszystkimi interesariuszami obszaru w procesie partycypacyjnym wraz z planem realizacji działań kluczowych w harmonogramie terminowo-finansowym,
- udostępnienie obszaru parku dla użytkowników, realizację infrastruktury na potrzeby społeczności lokalnej, w tym: mostki, kładki, ciągi piesze i rowerowe, miejsca rekreacji, relaksu, integracji społecznej, węzły integracyjne z systemem transportu zbiorowego,
- plan gospodarowania zasobem przyrodniczym: drzewa, krzewy, byliny, trzciny, trawy nabrzeżne oraz ekosystemowa fauna wodna i nabrzeżna,
- wykonanie elementów wyposażenia parku realizujących priorytety dostępności i zrównoważonego rozwoju w tym: dojścia, dojazdy, identyfikację wizualną oraz informacyjną, zaplecze sanitarne z małą gastronomią, małą architekturą użytkową i oświetlenie (respektujące uwarunkowania przyrodnicze),
- powołanie opiekuna parku koordynującego działania jednostek realizujących utrzymanie bieżące terenów parku: GZDiZ, Gdańskie Wody, GN itd.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

W efekcie realizacji projektu przewiduje się osiągnięcie następujących rezultatów:

- powstanie spójnej koncepcji zagospodarowania parku,
- poprawę jakości przestrzeni publicznych,
- poprawę kondycji przyrodniczej terenów rekreacyjnych,
- udostępnienie wysokiej jakości zasobów przyrodniczych,
- rozbudowę sieci obszarów budujących odporność klimatyczną miasta,
- poprawę jakości gospodarowania zasobem wodnym i środowiskowym obszarów miejskich,
- wzmacnianie bioróżnorodności miejskiej,
- rozbudowę sieci atrakcji turystycznych, a także wzmocnienie świadomości dziedzictwa historycznego.

Jest to kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni o charakterze lokalnym, miejskim i europejskim wraz z realizacją zasad dostępności i socjalizacji, z wykorzystaniem pełnego pakietu usług ekosystemowych. Projekt będzie również realizacją postulatów mieszkańców i interesariuszy obszaru wpływu POM.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 2. Wysoka jakość życia na obszarze rewitalizacji

KDM 2.1. Poprawa spójności przestrzenno-funkcjonalnej, zmiana wizerunku oraz warunków środowiskowych podobszaru Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście

5. Sposób zarządzania

Gmina Miasta Gdańska

Koordinacja przedsięwzięcia: Biuro Architekta Miasta

Zarządzanie i utrzymanie terenu: Gdański Zarząd Dróg i Zieleni

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

Działania zapewniające realizację zasady dostępności zostaną określone na etapie opracowania dokumentacji technicznej, która powstanie w oparciu o zasady projektowania uniwersalnego i zgodnie z obowiązującymi wymaganiami dostępności określonymi w art. 6 ustawy o zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Projekty uwzględnią likwidację barier architektonicznych (np. wyrównanie nawierzchni, obniżenie krawężników, odpowiednie dopuszczalne oznakowanie i oświetlenie) wszędzie tam, gdzie będzie to zgodne z ustaleniami z Pomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. W odniesieniu do zasad równościowych z realizowanych projektów będą mogły korzystać wszyscy mieszkańcy, niezależnie od płci, rasy, pochodzenia etnicznego i narodowego, religii, wyznania, wieku, niepełnosprawności czy orientacji seksualnej i tożsamości płciowej. W Gdańsku od 2016 r. działa Rada ds. równego traktowania. W 2018 r. powstał również Model na rzecz Równego Traktowania, który wskazuje rekomendacje m.in. w obszarze infrastruktury, mobilności i transportu oraz przestrzeni publicznej (s. 105), które mają zastosowanie w realizowanych projektach inwestycyjnych.

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czyń poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju

Projekt zachowuje zasady DNSH i wnosi istotny wkład w osiągnięcie dobrego stanu środowiska zdefiniowanego poprzez 3 cele: adaptacja do zmian klimatu (zieleni i retencja wody), zrównoważone wykorzystanie i ochrona zasobów wodnych (poprawa jakości wód, dobre warunki dla organizmów wodnych, usuwanie zanieczyszczeń z wód i terenów przyległych), ochrona i odbudowa różnorodności biologicznej i ekosystemów (racjonalne korzystanie z przestrzeni, utrzymanie, poprawa i odtwarzanie terenów naturalnych, ochrona cennych obszarów i gatunków, ograniczanie wycinki drzew i krzewów, dbałość o krajobraz). Wszelkie prace związane z przedsięwzięciem zostaną wykonane z zastosowaniem nowoczesnych metod organizacji budowy, produkcji materiałów budowlanych i będą miały minimalny wpływ na środowisko naturalne.

8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie

Biuro Architekta Miasta Gdański Zarząd Dróg i Zieleni
9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia
Biuro Architekta Miasta Gdański Zarząd Dróg i Zieleni Spoza Gminy: Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków
10. Termin realizacji
2024-2028
11. Koszt realizacji
15 000 000 zł
12. Sposób finansowania
Powstanie koncepcji: środki własne Gminy Miasta Gdańska – 100% Realizacja inwestycji: środki własne Gminy Miasta Gdańska – 40% Inne fundusze zewnętrzne – 60%
13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu
Wskaźniki produktu: Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich – 560 000 m ²
Wskaźniki rezultatu: Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury – 6 293 os.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr DM13
1. Tytuł przedsięwzięcia
Kompleksowa termomodernizacja gminnych budynków mieszkalnych
2. Lokalizacja przedsięwzięcia
<ul style="list-style-type: none"> • ul. Reduta Dzik 1 • ul. Reduta Dzik 2 • ul. Reduta Dzik 3 • ul. Reduta Dzik 4 • ul. Reduta Dzik 4A • ul. Reduta Dzik 5 • ul. Reduta Dzik 6 • ul. Reduta Dzik 6A • ul. Reduta Dzik 7 • ul. Plac Wałowy 2
3. Opis przedsięwzięcia, w tym:
<ul style="list-style-type: none"> • charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne), • opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie, • opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu, • opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Działania zaplanowane w ramach przedsięwzięcia mają za zadanie podnieść efektywność wykorzystania energii na terenie miasta, tym samym podnieść komfort życia mieszkańców. W efekcie przeprowadzenia zaplanowanych prac powinno ulec obniżeniu jednostkowe zużycie ciepła i energii elektrycznej przy jednoczesnym podniesieniu komfortu życia i znaczącym obniżeniu emisji do powietrza zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych. Dodatkowo realizacja przedsięwzięcia wpłynie na poprawę estetyki przestrzeni na obszarze rewitalizacji. Biorąc pod uwagę powyższe, pomimo iż głównie przedsięwzięcie ma charakter techniczny i środowiskowy, w dużej mierze wpływa również na sferę społeczną poprzez podniesienie jakości życia mieszkańców oraz sferę przestrzenną poprzez poprawę wizerunku podobszaru.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Wyniki monitoringu jakości powietrza prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska wskazują, iż Gdańsk leży w strefie przekroczeń normy dobowej pyłu zawieszonego PM10 oraz przekroczeń dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń powietrza benzo(a)pirenem występującą szczególnie w sezonie grzewczym. Wiąże się to z tzw. „niską emisją”, czyli emisją z kominów odprowadzających spaliny na niewielką wysokość. U podłoża problemu leży zarówno rodzaj paliwa spalanego w kotłach, jak i technologia spalania umożliwiająca stosowanie węgla niskiej jakości oraz spalanie odpadów. Wpływ na wyżej wskazane przekraczanie norm ma także niska efektywność energetyczna budynków, która powoduje nadmierne zużycie energii cieplnej oraz elektrycznej. Przekłada się to bezpośrednio na negatywne skutki zdrowotne osób korzystających z tego typu obiektów, częste awarie instalacji oraz niską wydajność w stosunku do wysokiego poboru prądu ze względu na wyeksploatowanie centrali. Częstym powodem niskiej efektywności energetycznej budynków jest znaczące zużycie techniczne instalacji i urządzeń. Do problemów należy zaliczyć także występujące w poszczególnych obiektach zjawisko niespełniania wymogów parametrów jakościowych i ilościowych powietrza w pomieszczeniach. W związku z czym niezbędne jest podjęcie działań mających na celu poprawę czystości powietrza.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

Zakres rzeczowy projektu kompleksowej termomodernizacji budynków zostanie zdefiniowany w oparciu o audyty energetyczne. W ramach inwestycji planuje się m.in. wykonanie robót dociepleniowych ścian, stropów, stropodachów i dachów, osuszenie, izolację i docieplenie przyziemia, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej zewnętrznej, modernizację instalacji grzewczej, elektrycznej i oświetleniowej obiektu oraz instalację ciepłej wody użytkowej, likwidację nieefektywnych źródeł ciepła, montaż kompaktowego węzła cieplnego, wprowadzenie systemu zarządzania energią, modernizację systemu wentylacji z zastosowaniem wysokosprawnej rekuperacji energii czy montaż nawietrzników higrosterowalnych. Dodatkowo planowane jest wykorzystanie OZE.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

W efekcie realizacji projektu przewiduje się osiągnięcie następujących rezultatów:

- podniesienie efektywności wykorzystania energii, tym samym obniżenie jednostkowego zużycia ciepła i energii elektrycznej,
- poprawę komfortu życia mieszkańców,
- pozyskanie nowych mieszkańców do obszarów rewitalizowanych,
- poprawę estetyki przestrzennej,
- pozytywny wpływ na środowisko.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 2. Wysoka jakość życia na obszarze rewitalizacji

KDM 2.1. Poprawa spójności przestrzenno-funkcjonalnej, zmiana wizerunku oraz warunków środowiskowych podobszaru Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście

5. Sposób zarządzania

Budynki mieszkalne objęte przedsięwzięciem stanowią własność Gminy Miasta Gdańska, natomiast lokale mieszkalne w budynkach gminny zasób mieszkaniowy gminy. Budynkami administruje samorządowy zakład budżetowy Gdańskie Nieruchomości (GN), który jednocześnie będzie realizatorem przedsięwzięcia. Termomodernizację będą wykonywały podmioty, które zostaną wyłonione w ramach zamówienia publicznego przeprowadzonego przez GN. Na wykonane roboty będzie obowiązywała gwarancja oraz rękojmia. W budynkach, w ramach realizacji, zostanie uwzględniony BMS (system zarządzania budynkiem). Po realizacji przedsięwzięcia obiektami w dalszym ciągu będą zarządzały GN.

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

Każdorazowo przy sporządzaniu dokumentacji projektowo-kosztorysowej kompleksowej termomodernizacji budynków do postępowania przetargowego dołączany jest dokument pn. *Szczegółowe standardy dostępności dla kształtowania przestrzeni i budynków w mieście Gdańsku – Poradnik projektowania uniwersalnego* wprowadzony Zarządzeniem Nr 1746/21 Prezydenta Miasta Gdańska. Z uwagi na pracę na starej tkance oraz wytyczne konserwatora zabytków nie zawsze wszystkie standardy są możliwe do wprowadzenia. Niemniej jednak, podczas projektowania i realizacji uwzględnianie są kwestie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. W zakresie poprawy efektywności energetycznej budynków, zwłaszcza mieszkalnych komunalnych, wsparcie obejmie m.in. osoby dotknięte lub narażone na zjawisko ubóstwa energetycznego. Ponadto wspieranie inwestycji w zakresie poprawy efektywności energetycznej zmniejszy emisję gazów cieplarnianych oraz zanieczyszczeń powietrza, co wpłynie na zdrowie i długość życia mieszkańców i będzie ograniczać zjawisko wykluczenia społecznego i ubóstwa.

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czyń poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju

Podczas opracowywania projektu i jego części składowych rozważane będą zagrożenia związane ze zmianami klimatu poprzez wykorzystanie technologii adekwatnych do strefy klimatycznej, w której będzie realizowane niniejsze przedsięwzięcie. Wszelkie prace związane z obiektami zostaną wykonane z zastosowaniem nowoczesnych metod organizacji budowy, produkcji materiałów budowlanych oraz efektywności energetycznej poszczególnych obiektów i będą miały minimalny wpływ na środowisko naturalne, w tym ochronę powietrza i rozwiązania minimalizujące emisję spalin. Dodatkowo realizacja oraz eksploatacja przedsięwzięcia nie przyczynią się do pogłębienia zmian klimatu. Planowane prace termomodernizacyjne będą służyć adaptacji do zmian klimatu związaną z takimi klęskami żywiołowymi, jak pożary, fale upałów, nawałnice deszczowe i burze oraz silne wiatry. Materiały budowlane odporne będą na różnicę temperatur, a budynki będą wyposażone w system przeciwpożarowy. Wyznaczone zostaną także drogi ewakuacyjne. System odprowadzania wody będzie minimalizował skutki nawałnic oraz gwałtownych burz.

8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie

Gdańskie Nieruchomości

9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia

Biuro Rozwoju Gdańska

Urząd Miejski – Wydział Projektów Inwestycyjnych

10. Termin realizacji

2025-2030

11. Koszt realizacji

Koszt realizacji przedsięwzięcia to 22 326 440 zł, w tym koszty kwalifikowane 14 512 186 zł – koszt robót budowlanych, dokumentacja projektowo-kosztorysowa zostanie zlecona w ramach projektu ELENA.

12. Sposób finansowania

Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 10%
Fundusze Europejskie dla Pomorza 2014-2020 (ZPPR) – 55%
Bank Gospodarstwa Krajowego – 35%

13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu

Wskaźniki produktu:

Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – 10 szt.

Wskaźniki rezultatu:

Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej i ciepłej (MWh/rok) – wartość wskaźnika zostanie oszacowana w audycie energetycznym

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr DM14

1. Tytuł przedsięwzięcia

Uzupełnienie działań modernizacyjnych w zakresie gminnych budynków mieszkalnych

2. Lokalizacja przedsięwzięcia

- ul. Dolna Brama 4
- ul. Dolna Brama 6
- ul. Plac Wałowy 5
- ul. Plac Wałowy 9
- ul. Plac Wałowy 5A
- ul. Pod Zrębem 5B
- ul. Pod Zrębem 7
- ul. Pod Zrębem 8

3. Opis przedsięwzięcia, w tym:

- **charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne),**
- **opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie,**
- **opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu,**
- **opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.**

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Przedsięwzięcie techniczne będzie miało również charakter techniczny, a także społeczny i środowiskowy.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Problemy jakie rozwiązuje przedsięwzięcie to zły stan części wspólnych budynków komunalnych, wymagających pilnego remontu, niezasiedlone i niedostosowane lokale mieszkalne, zmniejszenie kolejki osób oczekujących na lokal mieszkalny oraz dodatkowo likwidacja nieefektywnych źródeł ogrzewania. Dostosowanie mieszkaniowego zasobu gminy do faktycznych potrzeb rozwiąże problem związany z lokalami niezasiedlonymi i wpłynie na pozyskanie nowych mieszkańców.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

Przedsięwzięcie polegać będzie na uzupełnieniu prowadzonych już działań związanych z termomodernizacją budynków o prace w częściach wspólnych, takie jak: remonty dachów i klatek, zmiana sposobu ogrzewania oraz w niektórych przypadkach (Plac Wałowy 9, Pod Zrębem 8) prace związane z przebudową lokali mieszkalnych (usamodzielnienie mieszkań wraz z rozbiórką przybudówki, a także inne prace budowlane, tj. wzmocnienie lub wymiana stropów). W ramach przedsięwzięcia realizowany będzie indywidualny zakres prac m.in.: remont klatek schodowych wraz z wymianą instalacji elektrycznej, remont lub przebudowa dachów, przebudowa lokali mieszkalnych czy wzmocnienia stropów. Każdy z obiektów będzie miał określony indywidualny zakres prac.

<p>Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu</p> <p>Rezultatem przedsięwzięcia będzie poprawa standardu zamieszkania w podobszarze, pozytywny odbiór społeczny, poprawa komfortu zamieszkania, zaludnienie podobszaru oraz poprawa klimatu w zakresie ograniczenia niskiej emisji.</p>
<p>4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?</p>
<p>Cel 2. Wysoka jakość życia na obszarze rewitalizacji</p> <p><i>KDM 2.2. Wysoka jakość zamieszkania na podobszarze Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście</i></p>
<p>5. Sposób zarządzania</p>
<p>Budynki mieszkalne objęte przedsięwzięciem stanowią własność Gminy Miasta Gdańska, natomiast lokale mieszkalne w budynkach gminny – zasób mieszkaniowy. Budynkami administruje samorządowy zakład budżetowy Gdańskie Nieruchomości (GN), który jednocześnie będzie realizatorem przedsięwzięcia. Prace wykonywały będą podmioty, które zostaną wyłonione w ramach zamówienia publicznego przeprowadzonego przez GN. Na wykonane roboty będzie obowiązywała gwarancja oraz rękojmia.</p>
<p>6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych</p>
<p>Każdorazowo przy sporządzaniu dokumentacji projektowo-kosztorysowej budynków do postępowania przetargowego dołączany jest dokument pn. Szczegółowe standardy dostępności dla kształtowania przestrzeni i budynków w mieście Gdańsku – Poradnik projektowania uniwersalnego wprowadzony Zarządzeniem Nr 1746/21 Prezydenta Miasta Gdańska. Z uwagi na pracę na starej tkance oraz wytyczne konserwatora zabytków nie zawsze wszystkie standardy są możliwe do wprowadzenia. Niemniej jednak, podczas projektowania kolejnych etapów realizacji uwzględnianie są kwestie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.</p>
<p>7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czynić poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju</p>
<p>Wszelkie prace związane z przedsięwzięciem zostaną wykonane z zastosowaniem nowoczesnych metod organizacji budowy, produkcji materiałów budowlanych i będą miały minimalny wpływ na środowisko naturalne, w tym ochronę powietrza i rozwiązania minimalizujące emisję spalin w przypadku zakresu związanego ze zmianą niskoemisyjnego ogrzewania. Dodatkowo realizacja oraz eksploatacja przedsięwzięcia nie przyczynią się do pogłębienia zmian klimatu.</p>
<p>8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie</p>
<p>Gdańskie Nieruchomości</p>
<p>9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia</p>
<p>Biuro Rozwoju Gdańska Urząd Miejski – Wydział Projektów Inwestycyjnych</p>
<p>10. Termin realizacji</p>
<p>2025-2030</p>
<p>11. Koszt realizacji</p>
<p>II etap dla budynków mieszkalnych (dokumentacja + realizacja): 11 000 000 zł</p>
<p>12. Sposób finansowania</p>
<p>Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 40% Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (ZPPR) – 60%</p>

13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu

Wskaźniki produktu:

Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 87,24 ha

Wskaźniki rezultatu:

Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury – 6 293 os.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr DM15

1. Tytuł przedsięwzięcia

Modernizacja elementów budynków mieszkalnych wraz z otoczeniem – wspólnoty/spółdzielnie mieszkaniowe

2. Lokalizacja przedsięwzięcia

Wspólnoty z podobszaru rewitalizacji Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście wyłonione w konkursie na partnerów. Zadanie realizowane z partnerami zewnętrznymi, którzy zostaną wybrani zgodnie z art. 39 ustawy z 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz.U z 2022 r. poz.1079 ze zm.).

3. Opis przedsięwzięcia, w tym:

- **charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne),**
- **opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie,**
- **opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu,**
- **opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.**

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Przedsięwzięcie ma charakter techniczny, lecz będzie miało również wpływ na sferę społeczną i środowiskową.

Opis problemów podobszaru jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Obecnie podobszar postrzegany jest jako nieatrakcyjne miejsce zamieszkania, ze zdegradowaną substancją mieszkaniową. Wnętrza budynków są zaniedbane i nie zachęcają do wejścia. Na obszarze dużą część stanowią budynki historyczne, w których istotnym problemem jest nieefektywna izolacja fundamentów, brak docieplenia i zły stan elewacji. Przedsięwzięcie ma na celu dostosowanie techniczne substancji mieszkaniowej do standardów bytowych, tj. poprawę stanu technicznego oraz estetyki budynków i ich otoczenia.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

W ramach przedsięwzięcia planowane jest opracowanie szczegółowych założeń konkursowych na partnerów projektu. W konkursie będą mogły wziąć udział wspólnoty/spółdzielnie mieszkaniowe z podobszaru rewitalizacji. Premiowana będzie gotowość wspólnoty do realizacji zadania (posiadanie dokumentacji technicznej), walory historyczne budynku oraz umiejscowienie budynku w pobliżu innych realizowanych działań rewitalizacyjnych dla zapewnienia kompleksowości interwencji. Prace będą wykonywane w zależności od potrzeb konkretnych budynków i mogą objąć remonty części wspólnych, tj. izolacji fundamentów, elewacji budynku, dachu i jego elementów, klatki schodowej, zagospodarowania terenów podwórek i inne. W obrębie budynków o walorach historycznych prace będą prowadzone w kierunku podkreślenia ich wartości kulturowej.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

Rezultatem przedsięwzięcia będzie oprawa standardu zamieszkania na podobszarze i pozytywny odbiór społeczny. Projekt pozytywnie wpłynie na wizerunek podobszaru rewitalizacji, stan techniczny budynków, szczególnie tych o walorach historycznych, a w przypadku wykonywania prac

polegających na dociepleniu czy izolacji – poprawi jakość środowiska dzięki zmniejszeniu zapotrzebowania energetycznego danego budynku.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 2. Wysoka jakość życia na obszarze rewitalizacji

KDM 2.2. Wysoka jakość zamieszkania na podobszarze Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście

5. Sposób zarządzania

Partnerzy projektu zostaną wyłonieni w konkursie. Przewiduje się min. 10 partnerów. Budynki mieszkalne objęte przedsięwzięciem stanowiąc będą własność wspólnot mieszkaniowych i/lub spółdzielni mieszkaniowych. Budynkami administrować będą zarządy poszczególnych wspólnot, profesjonalni zarządcy nieruchomości lub spółdzielnie mieszkaniowe. Prace wykonywać będą podmioty wyłonione w ramach postępowania prowadzonego zgodnie z zasadą konkurencyjności.

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

Analiza możliwości realizacji zasady dostępności w przypadku wspólnot mieszkaniowych zostanie określona na etapie opracowania dokumentacji technicznej. W odniesieniu do zasad równościowych z efektów zrealizowanych zadań będą mogli korzystać wszyscy mieszkańcy danej wspólnoty mieszkaniowej.

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czynić poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju

Celem przedsięwzięcia jest dostosowanie techniczne substancji mieszkaniowej do standardów bytowych. Przedsięwzięcie nie będzie miało znaczącego przewidywanego wpływu na cele środowiskowe. Ewentualne negatywne oddziaływania mogą pojawić się na etapie realizacji inwestycji, ale będą miały charakter krótkoterminowy i ustąpią po zakończeniu modernizacji.

8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie

1. Wspólnoty Mieszkaniowe
2. Spółdzielnie Mieszkaniowe

9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia

Biuro Rozwoju Gdańska

10. Termin realizacji

2025-2028

11. Koszt realizacji

2 000 000 zł

12. Sposób finansowania

Wkład własny wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych – 15%
Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (ZPPR) – 85%

13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu

Wskaźniki produktu:

Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 87,24 ha

Wskaźniki rezultatu:

Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury – 6 293 os.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr DM16	
1. Tytuł przedsięwzięcia	Remont budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Królikarnia 14
2. Lokalizacja przedsięwzięcia	Istniejący budynek przy ul. Królikarnia 14
3. Opis przedsięwzięcia, w tym:	<ul style="list-style-type: none"> • charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne), • opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie, • opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu, • opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.
	<p>Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)</p> <p>Przedsięwzięcie ma charakter techniczny i przestrzenny, wpływa również na sferę środowiskową i społeczną.</p> <p>Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie</p> <p>Wyniki monitoringu jakości powietrza prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska wskazują, iż Gdańsk leży w strefie przekroczeń normy dobowej pyłu zawieszanego PM10 oraz przekroczeń dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń powietrza benzo(a)pirenem występującą szczególnie w sezonie grzewczym. Wiąże się to z tzw. „niską emisją”, czyli emisją z kominów odprowadzających spaliny na niewielką wysokość. U podłoża problemu leży zarówno rodzaj paliwa spalanego w kotłach, jak i technologia spalania umożliwiająca stosowanie węgla niskiej jakości oraz spalanie odpadów. Wpływ na wyżej wskazane przekraczanie norm ma także niska efektywność energetyczna budynków, która powoduje nadmierne zużycie energii cieplnej oraz elektrycznej. Przekłada się to bezpośrednio na negatywne skutki zdrowotne osób korzystających z tego typu obiektów, częste awarie instalacji oraz niską wydajność w stosunku do wysokiego poboru prądu ze względu na wyeksploatowanie centrali. Częstym powodem niskiej efektywności energetycznej budynków jest znaczące zużycie techniczne instalacji i urządzeń. Do problemów należy zaliczyć także występujące w poszczególnych obiektach zjawisko niespełniania wymogów parametrów jakościowych i ilościowych powietrza w pomieszczeniach. W związku z czym niezbędne jest podjęcie działań mających na celu poprawę czystości powietrza.</p> <p>Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu</p> <p>Przedsięwzięcie polegać będzie na remoncie istniejącego budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Królikarnia 14. W budynku zmienione zostanie źródło ciepła z pieców węglowych i gazowych na ciepło systemowe z sieci ciepłowniczej. Budynek zostanie poddany termomodernizacji i pracom konserwatorskim na elewacji. W budynku znajduje się 8 mieszkań. W lokalach zamieszkają rodziny skierowane przez WGK, które zostaną wyłonione w ramach naboru przeprowadzonego zgodnie z Uchwałą Rady Miasta Gdańska. W ramach przedsięwzięcia wykonana zostanie dokumentacja projektowa, badania archeologiczne oraz roboty budowlane.</p> <p>Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu</p> <p>W efekcie realizacji projektu przewiduje się osiągnięcie następujących rezultatów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podniesienie efektywności wykorzystania energii, tym samym obniżenie jednostkowego zużycia ciepła i energii elektrycznej, • poprawę komfortu życia mieszkańców, • pozyskanie nowych mieszkańców podobszaru rewitalizacji, • poprawę estetyki przestrzennej, • pozytywny wpływ na środowisko.
4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?	

<p>Cel 2. Wysoka jakość życia na obszarze rewitalizacji</p> <p><i>KDM 2.2. Wysoka jakość zamieszkania na podobszarze Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście</i></p>
<p>5. Sposób zarządzania</p>
<p>W ramach przedsięwzięcia wyremontowany zostanie budynek mieszkalny wielorodzinny, który pozostanie własnością spółki TBS „Motława”. Budynek w całości zostanie wynajęty Gminie, która poprzez Gdańskie Nieruchomości będzie podnajmować lokale.</p>
<p>6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych</p>
<p>Działania zapewniające realizację zasady dostępności zostaną określone na etapie opracowania dokumentacji technicznej, która powstanie w oparciu o zasady projektowania uniwersalnego i zgodnie z obowiązującymi wymaganiami dostępności określonymi w art. 6 ustawy o zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Projekty uwzględnią likwidację barier architektonicznych wszędzie tam, gdzie będzie to zgodne z ustaleniami z Pomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Najemcy lokali zostaną wybrani w drodze konkursu organizowanego przez WGK, zgodnie z zasadami Uchwały Rady Miasta. Zgodnie z uchwałą premiiowane są osoby, spełniające m.in. następujące kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osoby, które ukończyły 75. rok życia, • wychowankowie placówek pieczy zastępczej, • rodzice samotnie wychowujący dzieci, • osoby z niepełnosprawnością, • wolontariusze organizacji pozarządowych.
<p>7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czyń poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju</p>
<p>Realizacja robót budowlanych zakłada:</p> <ul style="list-style-type: none"> • racjonalne zużycie energii, surowców i materiałów, • monitorowanie powstających ewentualnych zanieczyszczeń, • poprawne zarządzanie i przestrzeganie instrukcji, przepisów przeciwpożarowych i BHP, • stałą kontrolę stanu technicznego środków transportu i urządzeń wykorzystywanych w trakcie realizacji robót budowlanych pod względem ich sprawności i emisji hałasu, • właściwe zagospodarowanie odpadów budowlanych, w tym minimalizowanie ich ilości i zabezpieczenie przedostawania się odpadów do środowiska gruntowo-wodnego. <p>Wszelkie prace związane z przedsięwzięciem zostaną wykonane z zastosowaniem nowoczesnych metod organizacji budowy, produkcji materiałów budowlanych i będą miały minimalny wpływ na środowisko naturalne, w tym ochronę powietrza i rozwiązania minimalizujące emisję spalin w przypadku zakresu związanego ze zmianą niskoemisyjnego ogrzewania. Dodatkowo realizacja oraz eksploatacja przedsięwzięcia nie przyczynią się do pogłębienia zmian klimatu.</p>
<p>8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie</p>
<p>Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Motława” Sp. z o.o.</p>
<p>9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia</p>
<p>Urząd Miejski w Gdańsku</p>
<p>10. Termin realizacji</p>
<p>2025-2026</p>
<p>11. Koszt realizacji</p>
<p>3 100 000 zł</p>
<p>12. Sposób finansowania</p>

Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 20%

Bezwrotne wsparcie z Funduszu Dopłat z Banku Gospodarstwa Krajowego – 80%

13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu

Wskaźniki produktu:

Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – 1 szt.

Wskaźniki rezultatu:

Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej i ciepłej (MWh/rok) – wartość wskaźnika zostanie oszacowana w audycie energetycznym

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr DM17

1. Tytuł przedsięwzięcia

Budowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Szczygłej 2

2. Lokalizacja przedsięwzięcia

Nieruchomość przy ul. Szczygłej 2

3. Opis przedsięwzięcia, w tym:

- **charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne),**
- **opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie,**
- **opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu,**
- **opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.**

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Przedsięwzięcie ma charakter techniczny i przestrzenny.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Projekt rozwiąże problem związany uzupełnieniem plomb zabudowy i wpłynie na pozyskanie nowych mieszkańców, zapewniając odpowiednie zróżnicowanie społeczne w dzielnicy.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

Przedsięwzięcie polega na budowie budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Szczygłej 2, który zamknie północną pierzeję ul. Szczygłej oraz jednocześnie zakończy działania odbudowy kamienic w przestrzeni kwartału ul. Kieturakisa, Wróbla, Szczygła i Reduta Wysok. W budynku powstaną około 22 mieszkania czynszowe, partycypacyjne. W lokalach zamieszkają rodziny skierowane przez WGK, które zostaną wyłonione w ramach naboru przeprowadzonego zgodnie z Uchwałą Rady Miasta Gdańska. Nowi mieszkańcy dzielnicy pozytywnie wpłyną na tworzenie zróżnicowania społecznego. W ramach przedsięwzięcia wykonana zostanie dokumentacja projektowa, badania archeologiczne oraz roboty budowlane.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

W efekcie realizacji projektu przewiduje się osiągnięcie poszczególnych rezultatów:

- pozyskanie nowych mieszkańców na podobszarze rewitalizacji,
- poprawę estetyki przestrzennej.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 2. Wysoka jakość życia na obszarze rewitalizacji

KDM 2.2. Wysoka jakość zamieszkania na podobszarze Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście

5. Sposób zarządzania
W ramach przedsięwzięcia powstanie budynek mieszkalny wielorodzinny, który pozostanie własnością spółki TBS „Motława”. Mieszkania będą wynajmowane przez TBS „Motława” najemcom wskazanym przez Wydział Gospodarki Komunalnej.
6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych
<p>Budynek zostanie dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo. Do głównego wejścia do budynku zaprojektowane zostanie dojście chodnikiem bez progów i stopni o nachyleniu podłużnym mniejszym niż 6%. Wewnątrz budynku będzie znajdować się dźwig osobowy (o wymiarach do przewozu noszy), umożliwiający dostęp osobom niepełnosprawnym, poruszającym się na wózkach inwalidzkich na wszystkie kondygnacje. Najemcy lokali zostaną wybrani w drodze konkursu organizowanego przez WGK zgodnie z zasadami Uchwały Rady Miasta. Zgodnie z uchwałą premiowane są osoby, spełniające m.in. następujące kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osoby, które ukończyły 75. rok życia, • wychowankowie placówek pieczy zastępczej, • rodzice samotnie wychowujący dzieci, • osoby z niepełnosprawnością, • wolontariusze organizacji pozarządowych.
7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czynić poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju
<p>Realizacja robót budowlanych zakłada:</p> <ul style="list-style-type: none"> • racjonalne zużycie energii, surowców i materiałów, • monitorowanie powstających ewentualnych zanieczyszczeń, • poprawne zarządzanie i przestrzeganie instrukcji, przepisów przeciwpożarowych i BHP, • stałą kontrolę stanu technicznego środków transportu i urządzeń wykorzystywanych w trakcie realizacji robót budowlanych pod względem ich sprawności i emisji hałasu, • właściwe zagospodarowanie odpadów budowlanych, w tym minimalizowanie ich ilości i zabezpieczenie przedostawania się odpadów do środowiska gruntowo-wodnego. <p>Wszelkie prace związane z przedsięwzięciem zostaną wykonane z zastosowaniem nowoczesnych metod organizacji budowy, produkcji materiałów budowlanych i będą miały minimalny wpływ na środowisko naturalne, w tym ochronę powietrza i rozwiązania minimalizujące emisję spalin w przypadku zakresu związanego ze zmianą niskoemisyjnego ogrzewania. Dodatkowo realizacja oraz eksploatacja przedsięwzięcia nie przyczynią się do pogłębienia zmian klimatu.</p>
8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie
Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Motława” Sp. z o.o.
9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia
Urząd Miejski w Gdańsku
10. Termin realizacji
2024-2025
11. Koszt realizacji
15 000 000 zł
12. Sposób finansowania
<p>Przedsięwzięcie współfinansowane będzie ze środków:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gminy Miasta Gdańska – 40%, • bezzwrotnego wsparcia z Funduszu Dopłat z Banku Gospodarstwa Krajowego – 35%, • preferencyjnego kredytu SBC z Banku Gospodarstwa Krajowego – 15%, • partycypacji przyszłych najemców – 10%.

13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu

Wskaźnik produktu:

Liczba wybudowanych budynków mieszkalnych – 1 szt.

Wskaźnik rezultatu:

Liczba osób mieszkających w wybudowanych budynkach mieszkalnych – 42 os.

Podobszar: Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście

Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr NP1	
1. Tytuł przedsięwzięcia	Centrum Rozwoju Młodych
2. Lokalizacja przedsięwzięcia	ul. Na Zaspę 53
3. Opis przedsięwzięcia, w tym:	<ul style="list-style-type: none"> • charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne), • opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie, • opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu, • opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.
Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)	Przedsięwzięcie ma charakter społeczny. Polega na prowadzeniu zajęć związanych z usługami społecznymi oraz aktywizacją lokalnej społeczności.
Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie	Młodzi mieszkańcy Nowego Portu borykają się z wieloma problemami, mającymi znaczący wpływ na jakość ich życia. Uczniowie z podobszaru notują wyniki egzaminu ósmoklasisty o wiele słabsze niż średnia dla całego miasta. Powodów problemów z nauką wśród dzieci może być wiele – od niskiego poziomu wykształcenia samych rodziców, po niewłaściwe wzorce społeczne, które nie stymulują ich do rozwoju. Młodzi mieszkańcy dzielnicy wymagają wsparcia w zakresie edukacji. Niskie wykształcenie notuje się wśród mieszkańców w grupie osób bezrobotnych. Rozkład płci w tej grupie jest dość równomierny, ale istnieją znaczne dysproporcje dotyczące grup wiekowych. Do 34. roku życia to młode kobiety stanowią większość wśród osób bezrobotnych. Wsparcia wymagają również młodzież oraz młodzi dorośli borykający się z trudnościami emocjonalnymi i zaburzeniami psychicznymi.
Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu	Centrum Rozwoju Młodych (terapeutyczny klub młodzieżowy) to miejsce dedykowane młodym osobom, w tym młodym dorosłym doświadczającym kryzysów zdrowia psychicznego. Działanie CRM opierać się będzie na dwóch filarach: <ol style="list-style-type: none"> 1. Pierwszy filar terapeutyczny obejmuje: psychoterapię indywidualną, terapię grupową w formie grup wsparcia i samopomocowych, terapię środowiskową, profilaktykę pozytywną oraz prewencję i postwencję suicydalną. Ponadto miejsce będzie prowadzić działania z zakresu promocji i upowszechniania wiedzy o higienie zdrowia psychicznego ze szczególnym uwzględnieniem treści z zakresu prewencji zachowań suicydalnych. W ramach działania miejsca powstanie punkt wsparcia w kryzysie, zapewniający pomoc psychopedagogiczną świadczoną w formie interwencyjnej. 2. Drugim filarem będzie wzmocnienie kompetencji młodych osób wchodzących na rynek pracy poprzez różnorodne formy aktywizacji zawodowej. Zważywszy na zdiagnozowane niskie kompetencje zawodowe młodzieży oraz młodych dorosłych, a także odpływ mieszkańców

Nowego Portu, ważnym jest, aby stwarzać mieszkańcom i mieszkankom warunki do rozwoju i wzmocnienia swojej konkurencyjności na rynku pracy, a także postaw przedsiębiorczości. W ramach projektu młode osoby otrzymają możliwość budowania doświadczeń zawodowych poprzez prowadzenie agencji kreatywnej opierającej się na działaniu Studia Nagrań oraz Studia Foto-Video wraz z obsługą mediów społecznościowych oraz pakiety szkoleniowe. W ramach wzmocnienia kompetencji edukacyjnych i zawodowych młodzież i młodzi dorośli będą mogli skorzystać z usług asystenckich polegających na wspólnym, aktywnym poszukiwaniu pracy, towarzyszeniu w procedurach urzędowych itp. Grupą priorytetową dla powyższego działania będą młode kobiety do 34. roku życia.

Dla młodszych mieszkańców i mieszkanki dzielnicy uruchomione zostanie "Centrum edukacyjne" świadczące pomoc edukacyjną w postaci korepetycji przedmiotowych oraz przygotowujące do testów 8-klasisty oraz matury. Działanie to jest priorytetowe zważywszy na zdiagnozowany znacznie wyższy niż w innych częściach miasta wskaźnik drugoroczności oraz znacznie niższe wyniki egzaminów.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

Rezultatem podjętych działań będzie wzmocnienie kompetencji edukacyjnych i/lub zawodowych młodych osób. Wsparcie edukacyjne młodszych mieszkańców dzielnicy może mieć przełożenie na ich wyniki w nauce, a co za tym idzie, również na możliwości dalszego rozwoju. Osoby wchodzące na rynek pracy otrzymają możliwość budowania swoich doświadczeń zawodowych oraz sprawdzenia i rozwoju swoich umiejętności. Wsparcie w procedurach urzędowych oraz aktywnym poszukiwaniu zatrudnienia pomoże im przejść przez trudny i wymagający etap i da szansę na budowanie ścieżki kariery. Młode osoby doświadczające kryzysów zdrowia psychicznego zostaną otoczone opieką terapeutyczną.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji

KNP 1.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na podobszarze Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście

5. Sposób zarządzania

Organizacja pozarządowa wyłoniona w otwartym konkursie ofert na partnera projektu. Konkurs ogłoszony będzie przez Gminę Miasta Gdańska.

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

Organizacja pozarządowa, wyłoniona w konkursie ofert, zobowiązana będzie do realizacji zadań zgodnie z wymaganiami dostępności określonymi w art. 6 ustawy o zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami i opisanymi w postaci pytań pomocniczych. Każdorazowo, w ramach konkursu ofert, oceniany będzie opis dostępności. Oferent jest zobowiązany wskazać obszary, w których nie jest w stanie w sposób samodzielny zapewnić dostępności zgodnie z ww. „standardem minimum”. W tych obszarach, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, wsparcia udzieli mu Lider Dostępności – organizacja parasolowa realizująca zadania pomocowe w zakresie dostępności.

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czyni poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju

Działanie nie będzie miało znaczącego, przewidywalnego wpływu na wskazane zgodnie z zasadą DNSH cele środowiskowe, tj.:

- łagodzenie zmian klimatu,
- adaptację do zmian klimatu,
- zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich,
- gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawania odpadów i recyklingu,
- zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i ich kontrolę,
- ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.

8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie

Organizacja pozarządowa wyłoniona w konkursie

9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia
Biuro Rozwoju Gdańska, Wydział Rozwoju Społecznego, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
10. Termin realizacji
2025-2028
11. Koszt realizacji
1 440 000 zł
12. Sposób finansowania
Wkład własny Gminy Miasta Gdańska – 15% Fundusze Europejskich dla Pomorza 2021-2027 (ZPPR) – 85%
13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu
Wskaźniki produktu: Liczba inicjatyw na rzecz promowania równości i aktywnego udziału w życiu społecznym – 2 szt.
Wskaźniki rezultatu: Liczba osób poszukujących pracy po opuszczeniu programu – 20 os.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr NP2
1. Tytuł przedsięwzięcia
Klub Aktywnego Mieszkańca
2. Lokalizacja przedsięwzięcia
ul. Floriańska 3
3. Opis przedsięwzięcia, w tym:
<ul style="list-style-type: none"> • charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne), • opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie, • opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu, • opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.
Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)
Przedsięwzięcie ma charakter społeczny. Polega na prowadzeniu zajęć związanych z usługami społecznymi oraz aktywizacją lokalnej społeczności.
Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie
Podobszar charakteryzuje się dużym odsetkiem lokali komunalnych. Ma to przełożenie na strukturę mieszkańców, w której istnieje przewaga osób w wieku emerytalnym do 75. roku życia. Istnienie dużych zasobów komunalnych łączy się również z wysokim zadłużeniem mieszkań i problemami mieszkańców w spłaceniu długów. Zauważalny jest również odpływ mieszkańców z podobszaru. Ponadto, w zakresie ubóstwa i wykluczenia społecznego, w rodzinach wymagających wsparcia często występuje krzyżowość problemów. Oznacza to, że w jednej rodzinie ma się do czynienia z kumulacją kilku problemów powodujących trudności w funkcjonowaniu. W związku z powyższymi problemami, pojawia się potrzeba dostosowania oferty społecznej do potrzeb osób starszych oraz podjęcia działań zachęcających osoby młode do pozostania w dzielnicy. Prowadzenie kompleksowych działań z rodzinami i stworzenie indywidualnej ścieżki reintegracji jest szansą na poprawę dobrostanu mieszkańców tego podobszaru.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

Odpowiedzią na powyższe problemy będą inicjatywy podejmowane w ramach działania Klubu Aktywnego Mieszkańca, skierowane do mieszkańców dzielnicy. Przedsięwzięcie będzie realizowane w oparciu o poradnictwo prawne i aktywizację zawodową prowadzoną poprzez opracowany model wsparcia, opierający się na stworzeniu Indywidualnej Ścieżki Reintegracji, dostosowanej do potrzeb klienta. W ofercie Klubu Aktywnego Mieszkańca znajdują się również: fizjoterapia dla dzieci i dorosłych, psychoterapia dla dorosłych czy grupy terapeutyczne. KAM prowadzi będzie działania poprzez pracę asystentów i animatora społeczności lokalnej w formie cyklicznych spotkań i warsztatów.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

W ramach działań aktywizacji zawodowej prowadzone będzie wsparcie w postaci poradnictwa zawodowego, asystentury i stażów zawodowych. Zaplanowano również prowadzenie punktu dziennej opieki dla dzieci, który umożliwi pozostawianie dzieci w bezpiecznym miejscu i ułatwi aktywizację zawodową rodziców. Mieszkańcy dzielnicy będą mogli również uzyskać wsparcie w zakresie mieszkalnictwa w elastycznej formie (bony mieszkaniowe, pomoc w spłacie zadłużenia, mieszkania wspierane).

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji

KNP 1.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na podobszarze Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście

5. Sposób zarządzania

Organizacja pozarządowa wyłoniona w otwartym konkursie ofert na partnera projektu. Konkurs ogłoszony będzie przez Gminę Miasta Gdańska.

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

Organizacja pozarządowa, wyłoniona w konkursie ofert, zobowiązana będzie do realizacji zadań zgodnie z wymaganiami dostępności określonymi w art. 6 ustawy o zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami i opisanymi w postaci pytań pomocniczych. Każdorazowo, w ramach konkursu ofert, oceniany będzie opis dostępności. Oferent jest zobowiązany wskazać obszary, w których nie jest w stanie w sposób samodzielny zapewnić dostępności zgodnie z ww. „standardem minimum”. W tych obszarach, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, wsparcia udzieli mu Lider Dostępności – organizacja parasolowa realizująca zadania pomocowe w zakresie dostępności.

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czyń poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju

Działanie nie będzie miało znaczącego, przewidywalnego wpływu na wskazane zgodnie z zasadą DNSH cele środowiskowe, tj.:

- łagodzenie zmian klimatu,
- adaptację do zmian klimatu,
- zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich,
- gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawania odpadów i recyklingu,
- zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i ich kontrolę,
- ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.

8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie

Organizacja pozarządowa wyłoniona w konkursie

9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia

Biuro Rozwoju Gdańska

10. Termin realizacji

2025-2028
11. Koszt realizacji
3 700 000 zł
12. Sposób finansowania
Wkład własny Gminy Miasta Gdańska – 15% Fundusze Europejskich dla Pomorza 2021-2027 (ZPPR) – 85%
13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu
Wskaźniki produktu: Liczba inicjatyw na rzecz promowania równości i aktywnego udziału w życiu społecznym – 6 szt.
Wskaźniki rezultatu: Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 150 os.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr NP3
1. Tytuł przedsięwzięcia
Modernizacja lokali użytkowych
2. Lokalizacja przedsięwzięcia
<ul style="list-style-type: none"> • Ks. M. Góreckiego 4 – budynek WM • Ks. M. Góreckiego 10 – budynek WM • Wilków Morskich 18 – budynek gminny • Wolności 11 – budynek WM
3. Opis przedsięwzięcia, w tym:
<ul style="list-style-type: none"> • charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne), • opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie, • opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu, • opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.
Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)
Przedsięwzięcie polegać będzie na uzupełnieniu prowadzonych już działań rewitalizacyjnych na podobszarze Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście o remonty lokali użytkowych. Przedsięwzięcie będzie miało charakter gospodarczo-przestrzenny.
Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie
Przedsięwzięcie jest odpowiedzią na zdiagnozowane potrzeby w sferze gospodarczej na podobszarze w zakresie zapewnienia większej dostępności do obiektów handlowo-usługowych.
Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu
W ramach przedsięwzięcia realizowane będą kompleksowe remonty lokali użytkowych m.in. w zakresie wymiany instalacji elektrycznej, wzmocnienia stropów, zmiany sposobu ogrzewania oraz dostosowania do konkretnej, pożądanej społecznie działalności. Każdy z lokali będzie miał określony indywidualny zakres prac.
Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu
Remont lokali użytkowych pozwoli na ożywienie podobszarów w zakresie usług oraz działalności komercyjnej, co oprócz charakteru technicznego związanego z ich modernizacją, będzie miało charakter gospodarczy, środowiskowy oraz społeczny. W rezultacie przedsięwzięcie związane z remontami lokali użytkowych wpłynie na komfort życia mieszkańców, a także na rozwój gospodarczy.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?
Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji <i>KNP 1.2. Aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców podobszaru Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście</i>
5. Sposób zarządzania
Lokale użytkowe objęte przedsięwzięciem zlokalizowane będą zarówno w budynkach stanowiących własność Gminy Miasta Gdańska, jak również w budynkach wspólnot mieszkaniowych. Budynkami gminnymi administruje samorządowy zakład budżetowy Gdańskie Nieruchomości (GN), który zarządza również lokalami użytkowymi w budynkach wspólnot mieszkaniowych i jednocześnie będzie realizatorem przedsięwzięcia. Prace wykonywały będą podmioty, które zostaną wyłonione w ramach zamówienia publicznego przeprowadzonego przez GN. Na wykonane roboty będzie obowiązywała gwarancja oraz rękojmia.
6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych
Modernizacja lokali użytkowych każdorazowo poprzedzona będzie analizą możliwości dostosowania ich do osób ze szczególnymi potrzebami. Każdorazowo podczas realizacji remontów lokali użytkowych uwzględniane będą kwestie dostępności.
7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czynić poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju
Wszelkie prace związane z przedsięwzięciem zostaną wykonane z zastosowaniem nowoczesnych metod organizacji budowy, produkcji materiałów budowlanych i będą miały minimalny wpływ na środowisko naturalne, w tym ochronę powietrza. Zastosowane zostaną rozwiązania minimalizujące emisję spalin w przypadku zakresu związanego ze zmianą niskoemisyjnego ogrzewania. Dodatkowo realizacja oraz eksploatacja przedsięwzięcia nie przyczynią się do pogłębienia zmian klimatu.
8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie
Gdańskie Nieruchomości
9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia
Biuro Rozwoju Gdańska Urząd Miejski – Wydział Projektów Inwestycyjnych
10. Termin realizacji
2025-2030
11. Koszt realizacji
Remonty lokali użytkowych: 2 000 000 zł
12. Sposób finansowania
Środki własne Gmina Miasta Gdańska – 100%
13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu
Wskaźniki produktu: Liczba wyremontowanych lokali użytkowych – 4 szt.
Wskaźniki rezultatu: Liczba nowych usług na podobszarze – 4 szt.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr NP4
1. Tytuł przedsięwzięcia
Przepompownia – „Warsztatownia” w Nowym Porcie
2. Lokalizacja przedsięwzięcia
ul. Rybołowców 3B
3. Opis przedsięwzięcia, w tym:
<ul style="list-style-type: none"> • charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne), • opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie, • opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu, • opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.
Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)
Przedsięwzięcie będzie miało charakter społeczny oraz techniczny.
Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie
W ramach przedsięwzięcia realizowany będzie kompleksowy remont budynku oraz adaptacja na cele społeczno-kulturowe. Wielowymiarowe funkcje oferowane przez zmodernizowany budynek „Warsztatowni” będą odpowiedzią na zgłaszane potrzeby mieszkańców. Przedsięwzięcie rozwiąże następujące problemy: brak miejsc spędzania wolnego czasu, brak miejsc opieki nad dziećmi, brak oferty kulturalno-sportowej, brak porozumienia wielopokoleniowego, niedobór oferty gastronomicznej, brak przestrzeni biurowych. Celem projektu jest stworzenie przyjaznej i ogólnodostępnej przestrzeni dla mieszkańców dzielnicy Nowy Port. Przestrzeń „Warsztatowni” zostanie zaprojektowana w taki sposób, aby odpowiadać na codzienne potrzeby mieszkańców dzielnicy i stwarzać im możliwości samorozwoju, przekazywania wiedzy oraz integracji.
Budynek podzielony jest na część mieszkalną (parter i I piętro) oraz halę dawnej przepompowni. W przestrzeni mieszkalnej na parterze zostanie stworzona minikawiarnia z zapleczem kuchennym i toaletami. Będzie to miejsce pierwszego kontaktu dla mieszkańców dzielnicy, gdzie uzyskają informację o prowadzonych w „Warsztatowni” działaniach oraz miejsce codziennych spotkań zarówno dzieci i młodzieży, jak i dorosłych. Na I piętrze budynku zostanie stworzone miejsce wsparcia psychologicznego dla mieszkańców oraz pomieszczenia do pracy zdalnej. Powstaną niezależne gabinety wyposażone w sposób pozwalający na prowadzenie zajęć psychologiczno-pedagogicznych dla mieszkańców, jednocześnie zaprojektowane tak, aby umożliwić korzystanie z nich na potrzeby pracy zdalnej. Sercem projektu będzie hala dawnej przepompowni o powierzchni ponad 183 m ² , gdzie będą prowadzone działania odpowiadające na wyzwania mieszkańców dzielnicy, w takich dziedzinach jak krawiectwo, stolarstwo, ślusarstwo, spawalnictwo, CNC, projektowanie 3D, warsztaty kulinarne promujące idee zero waste, warsztaty z tematyki recyklingu i segregacji odpadów, tworzenie przydomowych ogródków w myśl zasady <i>urban farming</i> czy zajęcia edukacyjne w zakresie filozofii <i>less waste</i> i idei gospodarki obiegu zamkniętego. Dzięki zmiennym funkcjom hali oraz zaplecza, w przestrzeni tej będzie można organizować wernisaże, pokazy filmowe czy koncerty.
Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu
W ramach projektu niezbędne będzie przygotowanie dokumentacji technicznej, uzyskanie wymaganych uzgodnień i pozwoleń, wyłonienie wykonawcy, roboty budowlane oraz zakup wyposażenia.
Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu
Rezultatem osiągniętym w efekcie realizacji przedsięwzięcia będzie nowoczesne, komfortowe miejsce do spędzania wolnego czasu, nauki, rozwijania pasji, umiejętności i rzemieślnictwa dla wszystkich mieszkańców podobszaru. Działania będą prowadzone w myśl zasady obejmującej zrównoważony rozwój człowieka w oparciu o korzystanie z zasobów naturalnych, zdobyczy cywilizacyjnych i rozwoju osobistego z dbałością o zdrowie zarówno fizyczne, jak i psychiczne.
4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji <i>KNP 1.2. Aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców podobszaru Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście</i>
5. Sposób zarządzania
Organizacja pozarządowa wskazana zgodnie z zasadami obowiązującymi w gminie
6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych
Działania zapewniające realizację zasady dostępności zostaną określone na etapie opracowania dokumentacji technicznej, która powstanie w oparciu o zasady projektowania uniwersalnego i zgodnie z obowiązującymi wymaganiami dostępności określonymi w art. 6 ustawy o zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Projekty uwzględnią likwidację barier architektonicznych (np. wyrównanie nawierzchni, obniżenie krawężników, odpowiednie dopuszczalne oznakowanie i oświetlenie) wszędzie tam, gdzie będzie to zgodne z ustaleniami z Pomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. W odniesieniu do zasad równościowych, z realizowanych projektów będą mogli korzystać wszyscy mieszkańcy, niezależnie od płci, rasy, pochodzenia etnicznego i narodowego, religii, wyznania, wieku, niepełnosprawności czy orientacji seksualnej i tożsamości płciowej. W Gdańsku od 2016 r. działa Rada ds. równego traktowania. W 2018 r. powstał również Model na rzecz Równego Traktowania, który wskazuje rekomendacje m.in. w obszarze infrastruktury, mobilności i transportu oraz przestrzeni publicznej (s. 105), które mają zastosowanie w realizowanych projektach inwestycyjnych.
7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czynić poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju
Wszelkie prace związane z przedsięwzięciem zostaną wykonane z zastosowaniem nowoczesnych metod organizacji budowy, produkcji materiałów budowlanych i będą miały minimalny wpływ na środowisko naturalne, w tym ochronę powietrza. Zastosowane zostaną rozwiązania minimalizujące emisję spalin w przypadku zakresu związanego ze zmianą niskoemisyjnego ogrzewania. Dodatkowo realizacja oraz eksploatacja przedsięwzięcia nie przyczynią się do pogłębienia zmian klimatu.
8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie
Dyrekcja Rozbudowy Miasta Gdańska
9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia
Biuro Rozwoju Gdańska Urząd Miejski – Wydział Projektów Inwestycyjnych Gdański Zarząd Dróg i Zieleni
10. Termin realizacji
2024-2030
11. Koszt realizacji
10 000 000 zł
12. Sposób finansowania
Wkład własny Gminy Miasta Gdańska – 40% Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (ZPPR) – 60%
13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu

Wskaźniki produktu:

Liczba inicjatyw na rzecz promowania równości i aktywnego udziału w życiu społecznym – 8 szt.

Wskaźniki rezultatu:

Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 180 os.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr NP5

1. Tytuł przedsięwzięcia

Prowadzenie Domu Sąsiedzkiego w Nowym Porcie

2. Lokalizacja przedsięwzięcia wraz z nazwą podobszaru (ów), którego dotyczy

Dom Sąsiedzki w Nowym Porcie, ul. Wyzwolenia 49 – budynek Bursy Gdańskiej

3. Opis przedsięwzięcia, w tym:

- **charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne),**
- **opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie,**
- **opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu,**
- **opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.**

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Przedsięwzięcie ma charakter techniczny i społeczny. Polega na rewaloryzacji i prowadzeniu centrum lokalnego w formie domu sąsiedzkiego.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Podobszar charakteryzuje się starą strukturą demograficzną. Udział osób w wieku poprodukcyjnym osiągnął niemal 30% w 2022 r. W stosunku do 2015 r. udział ten wzrósł o 7,8 p.p. Takie zmiany demograficzne prowadzą do wzrostu udziału najstarszych mieszkańców na tym podobszarze (do ok. 75. roku życia). Dodatkowo liczba osób, które zdecydowały się osiedlić na terenie podobszaru jest aż 5 razy mniejsza niż liczba osób, które opuściły podobszar w poszukiwaniu nowego miejsca zamieszkania, co wskazuje na nieatrakcyjność dzielnicy oraz niedopasowanie oferty społecznej do potrzeb mieszkańców. Infrastruktura społeczna na podobszarze wymaga uzupełnienia. Konieczne jest prowadzenie działań sprofilowanych na lokalnych potrzebach mieszkańców w formie klubów lub domów sąsiedzkich.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

Dom Sąsiedzki ma na celu wsparcie aktywnego włączenia społecznego. Mieszkańcy będą mogli skorzystać z darmowych porad ze specjalistami z zakresu np. prawa, żywienia czy psychologii. Możliwe będzie również organizowanie spotkań związanych z rozwojem osobistym oraz hobby np. podczas zajęć z rękodziela czy potańcówek. Ponadto Dom Sąsiedzki będzie miejscem spotkań mieszkańców klubu seniora, klubu rodziców czy kół samokształceniowych. Przestrzeń Domu może zostać wykorzystana na potrzeby spotkań z urzędnikami czy przedstawicielami Rady Dzielnicy. Większość oferty Domu Sąsiedzkiego będzie bezpłatna dla mieszkańców i mieszkank Gdańska. Będzie to miejsce, w którym mieszkańcy mogą włączać się w działania pomocowe dla osób z najbliższej okolicy. W ramach działalności klubu sąsiedzkiego mieszkańcy zaangażowani będą np. w dystrybucję paczek żywnościowych, pomoc sąsiadom w codziennych czynnościach, organizację zbiórki żywności i ubrań oraz naukę języka polskiego dla uchodźców.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

Działania Domu Sąsiedzkiego będą skupione na aktywnej integracji o charakterze społecznym, przeciwdziałając wykluczeniu lub marginalizacji społecznej. Ponadto oferta działań dostosowana będzie do potrzeb odbiorców. Podejmowane działania przyczynią się do wzrostu zaangażowania mieszkańców w inicjatywy lokalne, wzmocnią poczucie przynależności oraz więzi międzyludzkie.

Oferta Domu Sąsiedzkiego skierowana będzie do wielu grup m.in.: dzieci, nastolatków i dorosłych. Realizowane działania prowadzić będą do wzrostu poziomu uczestnictwa seniorów w życiu społecznym i kulturalnym, co jest odpowiedzią na problemy występujące na podobszarze. Przewidziano także realizację inicjatyw służących podnoszeniu świadomości wszystkich członków społeczności na temat potrzeb osób wymagających szczególnego wsparcia, np. seniorów czy osób z niepełnosprawnościami.
4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?
Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji <i>KNP 1.2. Aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców podobszaru Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście</i>
5. Sposób zarządzania
Przedsięwzięcie koordynowane będzie przez Wydział Rozwoju Społecznego. Dom sąsiedzki prowadzony będzie przez organizację pozarządową wyłonioną w otwartym konkursie ofert.
6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych
Wszystkie domy sąsiedzkie zobowiązane są do realizacji zadań zgodnie z wymaganiami dostępności określonymi w art. 6 ustawy o zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami i opisanymi w postaci pytań pomocniczych. Każdorazowo, w ramach konkursu ofert, oceniany jest opis dostępności. Oferent jest zobowiązany wskazać obszary, w których nie jest w stanie w sposób samodzielny zapewnić dostępności zgodnie z ww. „standardem minimum”. W tych obszarach, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, wsparcia udzieli mu Lider Dostępności – organizacja parasolowa realizująca zadania pomocowe w zakresie dostępności.
7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czyń poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju
Działanie nie będzie miało znaczącego, przewidywalnego wpływu na wskazane zgodnie z zasadą DNSH cele środowiskowe, tj.: <ul style="list-style-type: none"> • łagodzenie zmian klimatu, • adaptację do zmian klimatu, • zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich, • gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawania odpadów i recyklingu, • zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i ich kontrolę, • ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Przedsięwzięcia polegające na prowadzeniu domów sąsiedzkich prowadzone są na zasadach zrównoważonego rozwoju. W trakcie realizacji zadań operatorzy nie używają jednorazowego plastiku, rekomendowane są posiłki wegetariańskie i wegańskie oraz współdzielenie zasobów infrastrukturalnych.
8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie
Urząd Miejski w Gdańsku – Wydział Rozwoju Społecznego
9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia
Organizacje pozarządowe operujące domami sąsiedzкими
10. Termin realizacji
2024-2030
11. Koszt realizacji
108 000 zł/rok
12. Sposób finansowania
Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 100%

13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu

Wskaźniki produktu:

Liczba inicjatyw na rzecz promowania równości i aktywnego udziału w życiu społecznym – 15 szt.

Wskaźniki rezultatu:

Liczba osób objętych usługami społecznymi – 300 os./rok

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr NP6

1. Tytuł przedsięwzięcia

Coroczne działania edukacyjne CSW Łaźnia – aktywizacja mieszkańców

2. Lokalizacja przedsięwzięcia

ul. Strajku Dokerów 5, budynek Centrum Sztuki Współczesnej ŁAŻNIA II

3. Opis przedsięwzięcia, w tym:

- charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne),
- opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie,
- opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu,
- opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Przedsięwzięcie ma charakter społeczny, realizowany będzie corocznie.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Wszystkie działania mają na celu zaktywizowanie i zintegrowanie mieszkańców dzielnicy oraz poszerzenie ich percepcji sztuki współczesnej poprzez edukację w zakresie najnowszych zjawisk artystycznych. Przedsięwzięcie jest odpowiedzią na wyniki analiz, które wykazały brak aktywizacji mieszkańców, brak miejsc spotkań, małą liczbę ogólnodostępnych inicjatyw kreatywnych, artystycznych i społecznych oraz brak przestrzeni do aktywności społecznej.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

Działania są kierowane do szerokiego grona odbiorców, tak aby zapewnić różnorodność twórczą oraz kreatywną aktywizację mieszkańców. Dzięki zróżnicowanej formule, każda z grup wiekowych lokalnej społeczności, w tym dzieci, dorośli, seniorzy oraz osoby z niepełnosprawnościami, odnajdą w ofercie interesujące wydarzenia. Warsztaty i aktywności, które są oferowane uczestnikom obejmują interesujące propozycje artystyczne.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

Dynamicznie rozwijająca się sztuka współczesna wraz z jej rozlicznymi formami i kierunkami często wydaje się niezrozumiała, niedostępna i przeznaczona jedynie dla wąskiego kręgu odbiorców. Działania edukacyjne CSW ŁAŻNIA udowadniają, że tak nie jest i przełamują ten stereotyp. Sztuka współczesna powinna być wartością dostępną dla każdego, bez względu na wiek, płeć czy przekonania. Celem działań jest przede wszystkim podniesienie umiejętności artystycznych i umożliwienie uczestnikom zdobycia kompetencji świadomego, krytycznego, a także twórczego korzystania z przekazu kulturowego.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji

KNP 1.2. Aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców podobszaru Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście

5. Sposób zarządzania

Miejska instytucja kultury, dla której współorganizatorem jest Gmina Miasta Gdańsk
6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych
Realizacja działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami m.in. poprzez: <ul style="list-style-type: none"> • projekcje kinowe rozszerzone o audiodeskrypcję dla osób z niepełnosprawnością wzroku, • projekcje kinowe tłumaczone na Polski Język Migowy i/lub z napisami rozszerzonymi dla osób z dysfunkcją słuchu, • cykl warsztatów dla seniorów.
7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czyn poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju
Działanie nie będzie miało znaczącego, przewidywalnego wpływu na wskazane zgodnie z zasadą DNSH cele środowiskowe, tj.: <ul style="list-style-type: none"> • łagodzenie zmian klimatu, • adaptację do zmian klimatu, • zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich, • gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawania odpadów i recyklingu, • zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i ich kontrolę, • ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.
8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie
Biuro Prezydenta ds. Kultury / Centrum Sztuki Współczesnej ŁAŻNIA
9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia
-
10. Termin realizacji
2024-2030 (przedsięwzięcie realizowane corocznie)
11. Koszt realizacji
130 000 zł rocznie
12. Sposób finansowania
Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 100%
13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu
Wskaźniki produktu: Liczba inicjatyw na rzecz promowania równości i aktywnego udziału w życiu społecznym – 50 szt.
Wskaźniki rezultatu: Roczna liczba osób korzystających z inicjatyw kulturalnych w ramach działania – 1 250 os./rok

Cel 2. Wysoka jakość życia na obszarze rewitalizacji

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr NP7
1. Tytuł przedsięwzięcia
Nowy Port 2030+
2. Lokalizacja przedsięwzięcia

Projekt obejmuje 20 obszarów inwestycyjnych dzielnicy Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście (1 obszar inwestycyjny).

Brzeźno:

- Obszar 1 – rejon ul. Krasickiego do Gałczyńskiego obr. 45 część dz. 69/75, dz. 76/4, część dz. 107/12

Nowy Port:

- Obszar 2 – przy ul. Letnickiej obr. 59 dz. 49/14
- Obszar 3 – pomiędzy ul. Wyzwolenia a Letnicką obr. 46 część dz. 18, część dz. 20, dz. 22/1, dz. 13/4, część dz. 15
- Obszar 4 – pomiędzy ul. Wyzwolenia a Kasztanową obr. 60 dz. 25, część dz. 26, część dz. 27, dz. 28
- Obszar 5 – przy ul. Rybołowców obr. 60 dz. 67, dz. 68
- Obszar 6 – pomiędzy ul. Na Zaspę a Rybołowców obr. 60 dz.60/2, dz. 60/3
- Obszar 7 – przy ul. Oliwskiej obr. 60 część dz. 107/2
- Obszar 8 – pomiędzy ul. Oliwską a Podjazd obr. 60 dz. 110/2
- Obszar 9 – pomiędzy ul. Oliwską a Na Zaspę obr. 60 dz. 89/2, dz. 90/1, dz. 90/2, dz. 91, dz. 93/6, dz. 93/8, dz. 93/11, dz. 93/13, dz. 390
- Obszar 10 – pomiędzy ul. Oliwską a Wilków Morskich obr. 60 dz. 202, dz. 203 (część), 204, 206/3, 208/5, 209, część dz. 213/3, dz. 201, część. dz. 217/2
- Obszar 11 – pomiędzy ul. Na Zaspę a Strajku Dokerów obr. 60 dz. 239, część dz. 240/3, dz. 248/1, część dz. 250/1, dz. 250/5
- Obszar 12 – przy Strajku Dokerów obr. 60 część dz. 252/2, dz. 249/3
- Obszar 13 – przy ul. Na Zaspę obr. 60 dz. 232/4
- Obszar 14 – przy ul. Góreckiego obr. 60 dz. 218/11, dz. 218/12
- Obszar 15 – przy ul. Floriańskiej obr. 61 część dz. 19, część dz. 20/2, dz. 144, dz. 145, dz. 146, dz. 147, dz. 148, część dz. 140
- Obszar 16 – przy ul. Władysława IV obr. 61 część dz. 162
- Obszar 17 – Szaniec Zachodni obr. 61 dz. 288/6
- Obszar 18 – pomiędzy ul. Wyzwolenia i Starowiślną obr. 61 część dz. 303/4
- Obszar 19 – przy ul. Wyzwolenia 41 obr. 61 część dz. 298/1, część dz. 298/2, część dz. 298/3
- Obszar 20 – przy ul. Starowiślniej obr. 61 część dz. 308/7

3. Opis przedsięwzięcia, w tym:

- **charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne),**
- **opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie,**
- **opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu ,**
- **opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.**

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Projekt PPP ma charakter przestrzenny. Przedsięwzięcie będzie też miało wydźwięk gospodarczy, ponieważ powstaną lepsze warunki do prowadzenia działalności gospodarczej (nowe lokale i przestrzenie usługowe w nowo wybudowanych budynkach i zrewaloryzowanych miejscach wypoczynku dla mieszkańców). Obszary objęte PPP staną się też zachętą do spędzenia czasu przez turystów licznie odwiedzających Gdańsk.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Przedsięwzięcie jest odpowiedzią na potrzeby mieszkańców związane z niską jakością zagospodarowania terenów, brakiem terenów rekreacyjnych oraz brakiem dostępności do placówek dla najmłodszych dzieci.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

Projekt będzie realizowany w formule partnerstwa publiczno-prywatnego (PPP). PPP jest formą współpracy pomiędzy partnerem publicznym (miastem) a partnerem prywatnym (inwestorem) mającą na celu realizację przedsięwzięć tradycyjnie dostarczanych przez sektor publiczny, czyli Miasto Gdańsk. PPP pozwala na kompleksowe zagospodarowanie dużych przestrzeni miejskich, na których zlokalizowane zostaną cele publiczne, jak i cele komercyjne. Celem są działania rewitalizacyjne i kompleksowe zagospodarowanie dzielnicy Nowy Port oraz częściowo dzielnicy Brzeźno (1 obszar inwestycyjny, okolica ul. Krasickiego/Gałczyńskiego). Łącznie projekt obejmie 20 obszarów inwestycyjnych oraz kilka obszarów miasta przeznaczonych pod cele publiczne. Partner prywatny w zamian za realizację na rzecz mieszkańców celów publicznych (działania społeczne ukierunkowane na potrzeby mieszkańców) zagospodaruje około 8 ha gruntów na cele komercyjne z przeznaczeniem pod zabudowę mieszkaniowo-usługową zgodną z obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

Planowane do realizacji cele publiczne projektu:

1. Budowa basenu w Brzeźnie
2. Budowa żłobka 3-oddziałowego
3. Budowa schroniska dla osób dotkniętych kryzysem bezdomności
4. Budowa mieszkań komunalnych
5. Powierzchnie użytkowe na potrzeby Gdańskich Nieruchomości
6. "Zielona Wyzwolenia"
7. Remont jezdni wraz z chodnikami i sieciami podziemnymi przy Przedszkolu nr 1 „Tęczowa Jedyneczka”
8. Plac na około 18 m.p. – uporządkowanie terenu, utwardzenie placu i wyrównanie terenu
9. Ciąg pieszki i pieszo-jezdny łączący ul. Oliwską i Na Zaspę
10. Park/teren rekreacyjny z ciągiem pieszo-rowerowym
11. Szaniec Zachodni – park/ teren rekreacyjny o walorach historycznych

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 2. Wysoka jakość życia na obszarze rewitalizacji

KNP 2.1. Poprawa spójności przestrzenno-funkcjonalnej, zmiana wizerunku oraz warunków środowiskowych podobszaru Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście

5. Sposób zarządzania

Grunty w ramach obszarów od 1 do 20 wymienionych w pkt. 2 fiszki stanowią własność Gminy Miasta Gdańska. W celu realizacji projektu i zagospodarowania ich przez partnera prywatnego nastąpi sprzedaż gruntów na rzecz partnera. Cel publiczny nr 4 – Budowa mieszkań komunalnych oraz nr 5 – Powierzchnie użytkowe na potrzeby Gdańskich Nieruchomości zostaną zrealizowane na obszarach od 1 do 20, a miasto będzie miało współwłasność w gruncie, a także własność lokali mieszkalnych i usługowych.

Cele publiczne od 1 do 11 będą realizowane na gruntach Gminy Miasta Gdańska i pozostaną w całości własnością miasta po ich realizacji. Partner prywatny będzie zobligowany do świadczenia

usługi utrzymania niektórych celów publicznych (basen, schronisko dla osób dotkniętych kryzysem bezdomności, żłobek) przez okres min. 5 lat od zakończenia realizacji danego celu.
6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych
Partner prywatny w zakresie zabudowy mieszkaniowo-usługowej zobligowany będzie do stosowania aktualnych przepisów Prawa Budowlanego z uwzględnieniem dostępności dla osób z niepełnosprawnościami (windy, korytarze, lokale z dostosowaniem do potrzeb takich osób). W zakresie terenów zielonych również będzie zobligowany do ich zagospodarowania umożliwiając pełną dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami.
7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czyń poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju
Projekt realizowany będzie z poszanowaniem zasad ochrony środowiska, w tym DNSH oraz zasad zrównoważonego rozwoju.
8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie
Gmina Miasta Gdańska we współpracy z partnerem prywatnym, który zostanie wybrany po przeprowadzeniu postępowania na wybór partnera prywatnego na zasadach określonych w Ustawie z dnia 19 grudnia 2008 roku o partnerstwie publiczno-prywatnym. Postępowanie prowadzone będzie w trybie dialogu konkurencyjnego, zgodnie z art. 169-188 Ustawy PZP.
9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia
Jednostki Miejskie zaangażowane w projekt, instytucje takie jak Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków, Urząd Morski w Gdyni, Zarząd Portu Morskiego Gdańsk S.A., Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej, instytucje finansujące
10. Termin realizacji
Prognozowany termin zawarcia Umowy PPP: III/IV kwartał 2024 r. Okres trwania umowy: 15 lat od daty podpisania Umowy.
11. Koszt realizacji
Kosztem realizacji ze strony Gminy Miasta Gdańska będzie wartość wniesionych nieruchomości szacowana na około 134 mln zł z przeznaczeniem na realizację celów publicznych. Na dzień podpisania umowy wartość nieruchomości zostanie zwaloryzowana, a następnie będzie waloryzowana w okresie umowy (w oparciu o ceny rynkowe – na podstawie wycen), w miarę jak inwestor będzie wykupywał kolejne działki. W umowie PPP zostaną zapisane nieprzekraczalne stawki wynagrodzenia za budowę obiektów celu publicznego, które miasto zapłaci inwestorowi. Środki na zapłatę będą pochodziły ze sprzedaży gruntów inwestorowi. W żadnym okresie prognozy nie wystąpi sytuacja, w której miasto musiałoby posiłkować się środkami z budżetu. Większość ryzyka projektu będzie po stronie partnera prywatnego.
12. Sposób finansowania
1. Wkład Gminy Miasta Gdańska w postaci nieruchomości gruntowych przeznaczonych do sprzedaży na rzecz partnera prywatnego o wartości około 134 mln zł (ok. 15%) 2. Środki partnera prywatnego – szacowana wartość nakładów na cele komercyjne wynosi 778 mln zł netto (ok. 85%)
13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu
Wskaźniki produktu: Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 165,29 ha
Wskaźniki rezultatu: Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury – 8 608 os.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr NP8
1. Tytuł przedsięwzięcia
Eksperyment – zagospodarowanie Placu Przyjaciół
2. Lokalizacja przedsięwzięcia
Przedsięwzięcie zlokalizowane przy ulicach: Marynarki Polskiej, Przyjaciół, Wyzwolenia
3. Opis przedsięwzięcia, w tym:
<ul style="list-style-type: none"> • charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne), • opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie, • opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu, • opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu,
Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)
Przedsięwzięcie ma charakter techniczny, przestrzenny i środowiskowy.
Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie
Nieurządzony, chaotyczny, bezfunkcyjny plac zostanie zagospodarowany na park edukacyjny dla mieszkańców. Przedsięwzięcie jest rozwiązaniem problemów dotyczących braku miejsc spotkań, braku zagospodarowanych przestrzeni oraz braku oferty kulturalno-edukacyjnej. Plac Przyjaciół zostanie urządzony jako miejsce zabaw i relaksu, wyposażone w elementy sensoryczne o funkcji edukacyjnej z zakresu nauk fizycznych. Oferta będzie skierowana do wszystkich grup wiekowych i jej głównym celem będzie edukacja poprzez zabawę. Miejsce będzie dostosowane do osób ze szczególnymi potrzebami.
Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu
W ramach projektu niezbędne będzie opracowanie dokumentacji technicznej i uzgodnień, wyłonienie wykonawcy oraz realizacja robót budowlanych.
Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu
Rezultatem przedsięwzięcia będzie kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni publicznej o lokalnym charakterze, a także odnowa istniejących terenów zielonych wraz z budową małej architektury. Unikatywne miejsce zachęci do odwiedzania Nowego Portu. Rezultatem będzie również zacieśnianie więzi sąsiedzkich, pokoleniowych i rodziców z dziećmi oraz nauka poprzez zabawę. Przedsięwzięcie odpowiada na potrzeby zgłaszane przez mieszkańców.
4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?
Cel 2. Wysoka jakość życia na obszarze rewitalizacji
<i>KNP 2.1. Poprawa spójności przestrzenno-funkcjonalnej, zmiana wizerunku oraz warunków środowiskowych podobszaru Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście</i>
5. Sposób zarządzania
Inwestor – Dyrekcja Rozbudowa Miasta Gdańska
Koordinacja przedsięwzięcia – Biuro Rozwoju Gdańska, Zespół Rewitalizacji i Dziedzictwa Kulturowego.
Gdański Zarząd Dróg i Zieleni – utrzymanie po realizacji.
6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

Działania zapewniające realizację zasady dostępności zostaną określone na etapie opracowania dokumentacji technicznej, która powstanie w oparciu o zasady projektowania uniwersalnego i zgodnie z obowiązującymi wymaganiami dostępności określonymi w art. 6 ustawy o zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Projekty uwzględnią likwidację barier architektonicznych (np. wyrównanie nawierzchni, obniżenie krawężników, odpowiednie dopuszczalne oznakowanie i oświetlenie) wszędzie tam, gdzie będzie to zgodne z ustaleniami z Pomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. W odniesieniu do zasad równościowych, z realizowanych projektów będą mogli korzystać wszyscy mieszkańcy, niezależnie od płci, rasy, pochodzenia etnicznego i narodowego, religii, wyznania, wieku, niepełnosprawności czy orientacji seksualnej i tożsamości płciowej. W Gdańsku od 2016 r. działa Rada ds. równego traktowania. W 2018 r. powstał również Model na rzecz Równego Traktowania, który wskazuje rekomendacje m.in. w obszarze infrastruktury, mobilności i transportu oraz przestrzeni publicznej (s. 105), które mają zastosowanie w realizowanych projektach inwestycyjnych.

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czyń poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju

Działanie nie będzie miało znaczącego, przewidywalnego wpływu na wskazane zgodnie z zasadą DNSH cele środowiskowe, tj.:

- łagodzenie zmian klimatu,
- adaptację do zmian klimatu,
- zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich,
- gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawania odpadów i recyklingu,
- zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i ich kontrolę,
- ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.

8. Podmiot zgłaszający/realizujący przedsięwzięcie

Dyrekcja Rozbudowy Miasta Gdańska

9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia

Biuro Rozwoju Gdańska
 Urząd Miejski – Wydział Projektów Inwestycyjnych
 Gdański Zarząd Dróg i Zieleni

10. Termin realizacji

2025-2028

11. Koszt realizacji

5 000 000 zł

12. Sposób finansowania

Środki własne Gmina Miasta Gdańska – 40%
 Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (ZPPR) – 60%

13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu

Wskaźniki produktu:

Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 165,29 ha

Wskaźniki rezultatu:

Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury – 8 608 os.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr NP9

1. Tytuł przedsięwzięcia

Kompleksowa rewaloryzacja Twierdzy Wisłoujście w Gdańsku – przebudowa i adaptacja obiektu na potrzeby ośrodka muzealnego łączącego funkcję wystawienniczą i edukacyjną

2. Lokalizacja przedsięwzięcia

ul. Stara Twierdza 1

3. Opis przedsięwzięcia, w tym:

- **charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne),**
- **opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie,**
- **opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu,**
- **opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.**

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Przedsięwzięcie ma charakter społeczny i przestrzenny.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Przedsięwzięcie odpowiada na poniższe problemy podobszaru rewitalizacji:

- niewykorzystany potencjał turystyczny,
- brak promocji podobszaru rewitalizacji, w tym wyjątkowego dziedzictwa historycznego,
- niewystarczająca oferta kulturalna,
- brak oferty gastronomicznej.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

Potencjałem tego podobszaru jest atrakcyjna lokalizacja nad kanałem Martwej Wisły. Jednocześnie charakteryzuje się on wysokim potencjałem turystycznym ze względu na swoją historię i bezpośrednie sąsiedztwo Twierdzy Wisłoujście – zabytku o randze światowej. Ochrona walorów kulturowych i krajobrazowych, jako przejawów tożsamości miasta, jest zatem dla tego przedsięwzięcia kluczowa. Społecznym wymiarem przedsięwzięcia będzie aktywizacja zawodowa na terenie Twierdzy Wisłoujście, gdzie zatrudnienie będzie wiązać się z pracami skutecznymi np. renowacją starych łodzi. Ponadto zrewitalizowany zabytek będzie wymagał lepszej dostępności komunikacyjnej, a to może wpłynąć na podniesienie poziomu obsługi ruchu turystycznego (przeprawa promowa, drogi dojazdowe). Przedsięwzięcie wpisuje się w Strategię Rozwoju Miasta Gdańska 2030 – Cel 4. Innowacyjne Miasto, cel szczegółowy: Zadbane zabytki oraz promocja dziedzictwa (w tym przypadku poprzez remont obiektu wpisanego do rejestru zabytków). Twierdza Wisłoujście to jedyna nowożytna fortyfikacja morska dawnej Rzeczypospolitej, Pomorza i Gdańska, to również najstarsza latarnia w Polsce. Od 2018 r. jest jednym ze 109 Pomników Historii RP. Rewaloryzacja zajmującego blisko 17 ha kompleksu obejmuje dwa budynki położone na Szańcu Wschodnim oraz wewnątrz Fortu Carré – wieży, wieńca, kamieniczek, muru oporowego oraz trzech bastionów.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

Rezultatem przedsięwzięcia będą wystawy stałe, punkty gastronomiczne oraz przestrzenie warsztatowe na terenie objętym projektem. Obiekt jest obecnie w zaawansowanej fazie prac budowlanych – przeprowadzono remont północnego muru oporowego dziedzińca, zakończono pierwszy etap konserwacji i restauracji Fortu Carré obejmujący Latarnię, domki oficcerskie i Dom Komendanta. W ramach etapu drugiego wdrożono w realizację wykonanie zadaszania wieńca Fortu Carré, a także przystąpiono do rekonstrukcji historycznej tablicy nad wejściem do wieży – Latarni i zlecono opracowanie projektu hełmu wieży. Równolegle wykonano izolację przeciwwodną Bastionu Południowo-Wschodniego i Bastionu Ostroróg oraz przystąpiono do prac konserwatorskich wewnątrz bastionów. Mając na celu umożliwienie całorocznej obsługi ruchu turystycznego w Twierdzy, Muzeum realizuje też kompleksową przebudowę dawnego budynku koszar napoleońskich Szańca Wschodniego, w którym zaprojektowano muzeum relikwii archeologicznych, a także podpisano umowę na opracowanie wielobranżowego projektu przebudowy dawnego hangaru jachtowego na cele wystawiennicze. Następnym etapem realizacji projektu będzie odtworzenie hełmu Latarni oraz kompleksowe prace związane z dziedzińcem Fortu Carré, jak i przestrzeni parkingowej przed fortem, hangarem jachtowym i koszarami napoleońskimi.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?
<p>Cel 2. Wysoka jakość życia na obszarze rewitalizacji</p> <p><i>KNP 2.1. Poprawa spójności przestrzenno-funkcjonalnej, zmiana wizerunku oraz warunków środowiskowych podobszaru Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście</i></p>
5. Sposób zarządzania
Miejska instytucja kultury (oddział Muzeum Gdańska), dla której organizatorem jest Gmina Miasta Gdańsk
6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych
<p>W związku z tym, że Twierdza Wisłoujście, a w szczególności Fort Carré, jest zabytkowym obiektem militarnym, dostosowanie całego fortu dla osób ze szczególnymi potrzebami ruchowymi nie jest możliwe. Z myślą o nich główna wystawa o historii Twierdzy Wisłoujście zostanie umieszczona w budynku dawnego hangaru jachtowego na Szańcu Wschodnim, gdzie zapewniona zostanie pełna dostępność dla osób z niepełnosprawnością ruchową (przeniesienie tam wystawy pozwoli również na udostępnienie jej przez cały rok). W planach jest także wyrównanie dziedzińca wewnętrznego Fortu Carré, aby umożliwić tym osobom udział w różnych wydarzeniach organizowanych w forcie. Dziedziniec pozostanie brukowany, ale kamienie zostaną odpowiednio ułożone w celu optymalnego wyrównania poziomu. Ponadto wszelkie działania wystawiennicze i edukacyjne projektowane będą tak, aby w największym możliwym stopniu spełnić wymagania wszystkich zwiedzających. Dla osób z dysfunkcją wzroku będzie zamontowana makieta Twierdzy przed wejściem do fortu, a także wydrukowane w 3D repliki niektórych eksponatów. Dla osób niesłyszących i niedosłyszących wszystko będzie dostępne. Również wystawy planowane są tak, aby były dostępne dla osób wrażliwych sensorycznie (bez intensywnego oświetlenia, hałasów, migających ekranów etc.)</p> <p>Koordynator dostępności opracuje wersję przewodnika w ETR.</p>
7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czynić poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju
<p>Realizacja robót budowlanych zakłada:</p> <ul style="list-style-type: none"> • racjonalne zużycie energii, surowców i materiałów, • monitorowanie powstających ewentualnych zanieczyszczeń, • poprawne zarządzanie i przestrzeganie instrukcji, przepisów przeciwpożarowych i BHP, • stałą kontrolę stanu technicznego środków transportu i urządzeń wykorzystywanych w trakcie realizacji robót budowlanych pod względem ich sprawności i emisji hałasu, • właściwe zagospodarowanie odpadów budowlanych, w tym minimalizowanie ich ilości, zabezpieczenie przedostawania się odpadów do środowiska gruntowo-wodnego. <p>Wszelkie prace związane z przedsięwzięciem zostaną wykonane z zastosowaniem nowoczesnych metod organizacji budowy, produkcji materiałów budowlanych i będą miały minimalny wpływ na środowisko naturalne, w tym ochronę powietrza i rozwiązania minimalizujące emisję spalin w przypadku zakresu związanego ze zmianą niskoemisyjnego ogrzewania. Dodatkowo realizacja oraz eksploatacja przedsięwzięcia nie przyczynią się do pogłębienia zmian klimatu.</p>
8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie
Biuro Prezydenta ds. Kultury / Muzeum Gdańska
9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia
Urząd Miejski w Gdańsku – Wydział Projektów Inwestycyjnych
10. Termin realizacji
2020-2026
11. Koszt realizacji
36 000 000 zł

12. Sposób finansowania
Dotacje celowe z budżetu Gminy Miasta Gdańska Środki zewnętrzne
13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu
Wskaźniki produktu: Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem – 1 szt.
Wskaźniki rezultatu: Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem – 50 961 os. odwiedzających/rok

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr NP10
1. Tytuł przedsięwzięcia
Zagospodarowanie przestrzeni publicznej Placu Nadwodnego
2. Lokalizacja przedsięwzięcia
Rejon ul. Wyzwolenie, ul. Władysława IV, ul. Starowiślna
3. Opis przedsięwzięcia, w tym:
<ul style="list-style-type: none"> • charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne), • opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie, • opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu, • opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.
Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)
Przedsięwzięcie ma charakter techniczny, przestrzenny i środowiskowy.
Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie
Nieurządzony, chaotyczny obszar byłej przystani promowej podczas konsultacji społecznych wskazywany był jako potencjalny teren publiczny. Obecnie teren ten charakteryzuje zły stan techniczny nawierzchni ulic, infrastruktury podziemnej oraz terenów zielonych. Na terenie placu znajduje się parking samochodowy oraz pętla autobusowa. Istniejąca organizacja ruchu i istniejący układ drogowy ul. Starowiślniej uniemożliwiają wprowadzenie nowych funkcji. Ciągi piesze pełne są barier architektonicznych, brakuje ścieżek rowerowych, jak też oświetlenia czy elementów małej architektury. Brakuje też monitoringu zapewniającego poczucie bezpieczeństwa.
Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu
Obecnie rozpoczęła się procedura wydania pozwolenia na budowę. Następnie zostanie wyłoniony wykonawca. W 2024 r. planowane jest rozpoczęcie robót budowlanych.
Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu
Rezultatem przedsięwzięcia będzie kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni publicznej o lokalnym charakterze, odnowa istniejących terenów zielonych wraz z budową małej architektury, a także zwiększenie terenu zieleni oraz nasadzeń. Przedsięwzięcie odpowiada na potrzeby zgłaszane przez mieszkańców.
4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?
Cel 2. Wysoka jakość życia na obszarze rewitalizacji <i>KNP 2.1. Poprawa spójności przestrzenno-funkcjonalnej, zmiana wizerunku oraz warunków środowiskowych podobszaru Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście</i>

5. Sposób zarządzania
<p>Dyrekcja Rozbudowa Miasta Gdańska – inwestor</p> <p>Biuro Rozwoju Gdańska, Zespół Rewitalizacji i Dziedzictwa Kulturowego – koordynacja przedsięwzięcia</p> <p>Gdański Zarząd Dróg i Zieleni – utrzymanie po realizacji</p>
6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych
<p>Działania zapewniające realizację zasady dostępności zostaną określone na etapie opracowania dokumentacji technicznej, która powstanie w oparciu o zasady projektowania uniwersalnego i zgodnie z obowiązującymi wymaganiami dostępności określonymi w art. 6 ustawy o zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Projekty uwzględnią likwidację barier architektonicznych (np. wyrównanie nawierzchni, obniżenie krawężników, odpowiednie dopuszczalne oznakowanie i oświetlenie) wszędzie tam, gdzie będzie to zgodne z ustaleniami z Pomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. W odniesieniu do zasad równościowych z realizowanych projektów będą mogli korzystać wszyscy mieszkańcy, niezależnie od płci, rasy, pochodzenia etnicznego i narodowego, religii, wyznania, wieku, niepełnosprawności czy orientacji seksualnej i tożsamości płciowej. W Gdańsku od 2016 r. działa Rada ds. równego traktowania. W 2018 r. powstał również Model na rzecz Równego Traktowania, który wskazuje rekomendacje m.in. w obszarze infrastruktury, mobilności i transportu oraz przestrzeni publicznej (s. 105), które mają zastosowanie w realizowanych projektach inwestycyjnych.</p>
7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czynić poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju
<p>Działanie nie będzie miało znaczącego, przewidywalnego wpływu na wskazane zgodnie z zasadą DNSH cele środowiskowe, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • łagodzenie zmian klimatu, • adaptację do zmian klimatu, • zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich, • gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawania odpadów i recyklingu, • zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i ich kontrolę, • ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.
8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie
Dyrekcja Rozbudowy Miasta Gdańska
9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia
<p>Biuro Rozwoju Gdańska</p> <p>Urząd Miejski – Wydział Projektów Inwestycyjnych</p> <p>Gdański Zarząd Dróg</p>
10. Termin realizacji
2021-2026
11. Koszt realizacji
8 500 000 zł
12. Sposób finansowania
<p>Środki własne Gmina Miasta Gdańska – 40%</p> <p>Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (ZPPR) – 60%</p>
13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu

Wskaźniki produktu:

Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 165,29 ha

Wskaźniki rezultatu:

Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury – 8 608 os.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr NP11	
1. Tytuł przedsięwzięcia	
	Zagospodarowanie parku na Szańcu Zachodnim wzdłuż nabrzeży Martwej Wisły
2. Lokalizacja przedsięwzięcia	
	Rejon ulicy Władysława IV
3. Opis przedsięwzięcia, w tym:	
	<ul style="list-style-type: none"> • charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne), • opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie, • opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu, • opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.
	<p>Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)</p> <p>Przedsięwzięcie ma charakter techniczny, środowiskowy i przestrzenny.</p> <p>Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie</p> <p>Przedsięwzięcie ma na celu remediację terenu zanieczyszczonego oraz poprawę estetyki obszaru i jego odbioru. Teren Szańca Zachodniego o powierzchni 3,6 ha, po byłej bazie paliwowej, obecnie jest nieużytkowany. Ze względu na istniejący drzewostan teren może zostać zagospodarowany na park oraz stać się miejscem spotkań, spacerów i pikników dla rodzin, tym samym zmniejszając deficyt terenów zieleni na obszarze Nowego Portu. Szczególną wartością terenu jest sąsiedztwo Twierdzy Wisłoujście i rozciągający się widok na drugi brzeg Martwej Wisły. Obecnie tereny zielone są nieuporządkowane, dodatkowo występuje tu skażenie gruntu. Brakuje tras spacerowych oraz obszarów społecznie funkcjonalnych (m.in. placu zabaw dla dzieci, wybiegu dla psów, obszaru piknikowego, ogródków np. dziecięcego/społecznego), jak też małej architektury oraz systemu oświetlenia parkowego i monitoringu.</p> <p>Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu</p> <p>W ramach niezbędnych zadań projektowych zostanie wykonana remediacja terenu z istniejących zanieczyszczeń, w tym wymiana gruntu. W lipcu 2023 r. rozpoczęto prace związane z usunięciem odpadów smołowych z gleby na terenie Szańca Zachodniego. Wymiana zanieczyszczonego gruntu jest konieczna, aby móc docelowo zagospodarować teren Szańca dla użytku mieszkańców Gdańska i stworzyć w najbliższych latach park z nowymi nasadzeniami i teren rekreacyjny.</p> <p>Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.</p> <p>Rezultatem przedsięwzięcia będzie oczyszczony teren dostępny dla mieszkańców.</p>
4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?	
	<p>Cel 2. Wysoka jakość życia na obszarze rewitalizacji</p> <p><i>KNP 2.1. Poprawa spójności przestrzenno-funkcjonalnej, zmiana wizerunku oraz warunków środowiskowych podobszaru Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście</i></p>
5. Sposób zarządzania	

<p>Dyrekcja Rozbudowa Miasta Gdańska – inwestor</p> <p>Biuro Rozwoju Gdańska, Zespół Rewitalizacji i Dziedzictwa Kulturowego – koordynacja przedsięwzięcia</p> <p>Gdański Zarząd Dróg i Zieleni – utrzymanie po realizacji</p>
<p>6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych</p>
<p>Działania zapewniające realizację zasady dostępności zostaną określone na etapie opracowania dokumentacji technicznej, która powstanie w oparciu o zasady projektowania uniwersalnego i zgodnie z obowiązującymi wymaganiami dostępności określonymi w art. 6 ustawy o zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Projekty uwzględnią likwidację barier architektonicznych (np. wyrównanie nawierzchni, obniżenie krawężników, odpowiednie dopuszczalne oznakowanie i oświetlenie) wszędzie tam, gdzie będzie to zgodne z ustaleniami z Pomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. W odniesieniu do zasad równościowych z realizowanych projektów będą mogli korzystać wszyscy mieszkańcy, niezależnie od płci, rasy, pochodzenia etnicznego i narodowego, religii, wyznania, wieku, niepełnosprawności czy orientacji seksualnej i tożsamości płciowej. W Gdańsku od 2016 r. działa Rada ds. równego traktowania. W 2018 r. powstał również Model na rzecz Równego Traktowania, który wskazuje rekomendacje m.in. w obszarze infrastruktury, mobilności i transportu oraz przestrzeni publicznej (s. 105), które mają zastosowanie w realizowanych projektach inwestycyjnych.</p>
<p>7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czynić poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju</p>
<p>Działanie będzie miało znaczący, przewidywalny wpływ na wskazane zgodnie z zasadą DNSH cele środowiskowe, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i ich kontrolę (remediacja), • ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.
<p>8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie</p>
<p>Dyrekcja Rozbudowy Miasta Gdańska</p>
<p>9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia</p>
<p>Biuro Rozwoju Gdańska Urząd Miejski – Wydział Projektów Inwestycyjnych Gdański Zarząd Dróg i Zieleni</p>
<p>10. Termin realizacji</p>
<p>2022-2028</p>
<p>11. Koszt realizacji</p>
<p>Remediacja: 9 200 000 zł Zagospodarowanie parku: 20 000 000 zł</p>
<p>12. Sposób finansowania</p>
<p>Remediacja: Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 57% Fundacja Orlen – 43% Zagospodarowanie Parku: Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 40% Inne środki zewnętrzne – 60%</p>

13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu

Wskaźniki produktu:

Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 165,29 ha

Wskaźniki rezultatu:

Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury – 8 608 os.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr NP12

1. Tytuł przedsięwzięcia

Kompleksowa termomodernizacja gminnych budynków mieszkalnych

2. Lokalizacja przedsięwzięcia

- ul. Strajku Dokerów 1D
- ul. Strajku Dokerów 32
- ul. Władysława IV 15B
- ul. Władysława IV 16A
- ul. Na Zaspę 25
- ul. Na Zaspę 25A
- ul. Wilków Morskich 6B

3. Opis przedsięwzięcia, w tym:

- **charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne),**
- **opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie,**
- **opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu,**
- **opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.**

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Działania zaplanowane w ramach przedsięwzięcia mają za zadanie podnieść efektywność wykorzystania energii na terenie miasta, tym samym podnieść komfort życia mieszkańców. W efekcie przeprowadzenia zaplanowanych prac powinno ulec obniżeniu jednostkowe zużycie ciepła i energii elektrycznej przy jednoczesnym podniesieniu komfortu życia i znaczącym obniżeniu emisji do powietrza zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych. Dodatkowo realizacja przedsięwzięcia wpłynie na poprawę estetyki przestrzeni na podobszarze rewitalizacji oraz komfort zamieszkania. Biorąc pod uwagę powyższe, pomimo iż głównie przedsięwzięcie ma charakter techniczny i środowiskowy, w dużej mierze wpływa na sferę społeczną oraz przestrzenną.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Wyniki monitoringu jakości powietrza prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska wskazują, iż Gdańsk leży w strefie przekroczeń normy dobowej pyłu zawieszonego PM10 oraz przekroczeń dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń powietrza benzo(a)pirenem występującą szczególnie w sezonie grzewczym. Wiąże się to z tzw. „niską emisją”, czyli emisją z kominów odprowadzających spaliny na niewielką wysokość. U podłoża problemu leży zarówno rodzaj paliwa spalanego w kotłach, jak i technologia spalania umożliwiająca stosowanie węgla niskiej jakości oraz spalanie odpadów. Wpływ na wyżej wskazane przekraczanie norm ma także niska efektywność energetyczna budynków, która powoduje nadmierne zużycie energii cieplnej oraz elektrycznej. Przekłada się to bezpośrednio na negatywne skutki zdrowotne osób korzystających z tego typu obiektów, częste awarie instalacji oraz niską wydajność w stosunku do wysokiego poboru prądu ze względu na wyeksploatowanie centrali. Częstym powodem niskiej efektywności energetycznej budynków jest znaczące zużycie techniczne instalacji i urządzeń. Do problemów należy zaliczyć także występujące w poszczególnych obiektach zjawisko niespełniania wymogów parametrów jakościowych i ilościowych powietrza w pomieszczeniach. W związku z czym niezbędne jest podjęcie działań mających na celu poprawę czystości powietrza.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

Zakres rzeczowy projektu kompleksowej termomodernizacji budynków zostanie zdefiniowany w oparciu o audyty energetyczne. W ramach inwestycji planuje się m.in. wykonanie robót dociepleniowych ścian, stropów, stropodachów i dachów, osuszenie, izolację i docieplenie przyziemia, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej zewnętrznej, modernizację instalacji grzewczej, elektrycznej i oświetleniowej obiektu oraz instalację ciepłej wody użytkowej, likwidację nieefektywnych źródeł ciepła, montaż kompaktowego węzła cieplnego, wprowadzenie systemu zarządzania energią, modernizację systemu wentylacji z zastosowaniem wysokosprawnej rekuperacji energii czy montaż nawietrzników higrosterowalnych. Dodatkowo planowane jest wykorzystanie OZE.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.

W efekcie realizacji projektu zostaną osiągnięte następujące rezultaty:

- podniesienie efektywności wykorzystania energii, tym samym obniżenie jednostkowego zużycia ciepła i energii elektrycznej,
- poprawa komfortu życia mieszkańców,
- pozyskanie nowych mieszkańców na podobozzarze rewitalizacji,
- poprawa estetyki przestrzennej,
- pozytywny wpływ na środowisko.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 2. Wysoka jakość życia na obszarze rewitalizacji

KNP 2.1. Poprawa spójności przestrzenno-funkcjonalnej, zmiana wizerunku oraz warunków środowiskowych podobszaru Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście

5. Sposób zarządzania

Budynki mieszkalne objęte przedsięwzięciem stanowią własność Gminy Miasta Gdańska, natomiast lokale mieszkalne w budynkach gminny – zasób mieszkaniowy gminy. Budynkami administruje samorządowy zakład budżetowy Gdańskie Nieruchomości (GN), który jednocześnie będzie realizatorem przedsięwzięcia. Termomodernizację będą wykonywały podmioty, które zostaną wyłonione w ramach zamówienia publicznego przeprowadzonego przez GN. Na wykonane roboty będzie obowiązywała gwarancja oraz rękojmia. W budynkach, w ramach realizacji zostanie uwzględniony BMS (system zarządzania budynkiem). Po realizacji przedsięwzięcia obiektami w dalszym ciągu będą zarządzały GN.

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

Każdorazowo przy sporządzaniu dokumentacji projektowo-kosztorysowej kompleksowej termomodernizacji budynków do postępowania przetargowego dołączany jest dokument pn. *Szczegółowe standardy dostępności dla kształtowania przestrzeni i budynków w mieście Gdańsku – Poradnik projektowania uniwersalnego* wprowadzony Zarządzeniem Nr 1746/21 Prezydenta Miasta Gdańska. Z uwagi na pracę na starej tkance oraz wytyczne konserwatora zabytków nie zawsze wszystkie standardy są możliwe do wprowadzenia. Niemniej jednak, podczas projektowania, kolejnych etapów projektu uwzględniane są kwestie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. W zakresie poprawy efektywności energetycznej budynków, zwłaszcza mieszkalnych komunalnych, wsparcie obejmie m.in. osoby dotknięte lub narażone na zjawisko ubóstwa energetycznego. Ponadto wspieranie inwestycji w zakresie poprawy efektywności energetycznej zmniejszy emisję gazów cieplarnianych oraz zanieczyszczeń powietrza, co wpłynie na zdrowie i długość życia mieszkańców oraz będzie ograniczać zjawisko wykluczenia społecznego i ubóstwa.

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czyn poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju

Podczas opracowywania projektu i jego części składowych rozważane będą zagrożenia związane ze zmianami klimatu poprzez wykorzystanie technologii adekwatnych do strefy klimatycznej, w której będzie realizowane niniejsze przedsięwzięcie. Wszelkie prace związane z obiektami zostaną wykonane z zastosowaniem nowoczesnych metod organizacji budowy, produkcji materiałów budowlanych oraz efektywności energetycznej poszczególnych obiektów i będą miały minimalny wpływ na środowisko naturalne, w tym ochronę powietrza i rozwiązania minimalizujące emisję spalin. Dodatkowo realizacja oraz eksploatacja przedsięwzięcia nie przyczynią się do pogłębienia zmian klimatu. Planowane prace termomodernizacyjne będą służyć adaptacji do zmian klimatu związaną z takimi klęskami żywiołowymi, jak pożary, fale upałów, nawałnice deszczowe i burze oraz silne wiatry. Materiały budowlane odporne będą na różnicę temperatur, a budynki będą wyposażone w system przeciwpożarowy. Wyznaczone zostaną także drogi ewakuacyjne. System odprowadzania wody będzie minimalizował skutki nawałnic oraz gwałtownych burz.

8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie

Gdańskie Nieruchomości

9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia

Biuro Rozwoju Gdańska

Urząd Miejski – Wydział Projektów Inwestycyjnych

10. Termin realizacji

2025-2030

11. Koszt realizacji

Koszt realizacji przedsięwzięcia to 19 505 280 zł, w tym koszty kwalifikowane 12 678 432 zł – koszt robót budowlanych, dokumentacja projektowo-kosztorysowa zostanie zlecona w ramach projektu ELENA.

12. Sposób finansowania

Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 10%

Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (ZPPR) – 55%

Bank Gospodarstwa Krajowego – 35%

13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu

Wskaźniki produktu:

Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – 7 szt.

Wskaźniki rezultatu:

Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej i ciepłej (MWh/rok) – wartość wskaźnika zostanie oszacowana w audycie energetycznym

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr NP13

1. Tytuł przedsięwzięcia

Uzupełnienie działań modernizacyjnych w zakresie gminnych budynków mieszkalnych

2. Lokalizacja przedsięwzięcia

- ul. Na Zaspę 34D
- ul. Na Zaspę 34C
- ul. Rybołowców 8
- ul. Rybołowców 1
- ul. Wolności 12
- ul. Wolności 17

3. Opis przedsięwzięcia, w tym:

- **charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne),**
- **opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie,**
- **opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu,**
- **opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.**

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Przedsięwzięcie ma charakter techniczny, ale będzie miało również wpływ na sferę społeczną.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Problem jaki rozwiązuje przedsięwzięcie to zły stan części wspólnych budynków komunalnych, wymagających pilnego remontu, niezasiedlone i niedostosowane lokale mieszkalne oraz długie kolejki osób oczekujących na lokal mieszkalny. Dodatkowo realizacja przedsięwzięcia zlikwiduje nieefektywne źródła ogrzewania. Część lokali w budynkach objętych wąskim zakresem prac termomodernizacyjnych w I perspektywie jest niezasiedlonych z uwagi na konieczność przeprowadzenia w nich przebudowy. Lokale o powierzchni około 100 m² i więcej wymagają aranżacji i podziału na dwa mniejsze lokale, co odpowiada na potrzeby mieszkaniowe społeczności Gminy Miasta Gdańska. To działanie związane z dostosowaniem mieszkaniowego zasobu gminy do faktycznych potrzeb rozwiąże problem związany z lokalami niezasiedlonymi i wpłynie na pozyskanie nowych mieszkańców. Działanie w obrębie części wspólnych w budynkach będzie miało natomiast pozytywny wydźwięk społeczny i poprawi komfort zamieszkiwania.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

Przedsięwzięcie polegać będzie na uzupełnieniu prowadzonych już działań związanych z termomodernizacją budynków o prace w częściach wspólnych – remonty dachów i klatek, zmianę sposobu ogrzewania oraz, w niektórych przypadkach (ul. Rybołowców 1, ul. Wolności 12, ul. Na Zaspę 34D), o prace związane z przebudową lokali mieszkalnych – usamodzielnienie mieszkań, włączenie łazienek w obręb lokalu, a także inne prace budowlane, tj. wzmocnienie lub wymiana stropów. W ramach przedsięwzięcia realizowany będzie następujący zakres prac: remont klatek schodowych wraz z wymianą instalacji elektrycznej, wykonanie pionów wodnych na klatkach z włączeniem do instalacji lokalowych z opomiarowaniem w szachtach, remont lub przebudowę dachów, przebudowę lokali mieszkalnych, wzmocnienia stropów. Każdy z obiektów będzie miał określony indywidualny zakres prac.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.

W rezultacie przedsięwzięcia związane z uzupełnieniem działań modernizacyjnych wpłynie na zaludnienie podobszarów, komfort życia mieszkańców oraz klimat w zakresie ograniczenia niskiej emisji.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 2. Wysoka jakość życia na obszarze rewitalizacji

KNP 2.2. Wysoka jakość zamieszkania na podobszarze Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście

5. Sposób zarządzania

Budynki mieszkalne objęte przedsięwzięciem stanowią własność Gminy Miasta Gdańska, natomiast lokale mieszkalne w budynkach – gminny zasób mieszkaniowy gminy. Budynkami administruje samorządowy zakład budżetowy Gdańskie Nieruchomości (GN). Prace wykonywać będą podmioty, które zostaną wyłonione w ramach zamówienia publicznego przeprowadzonego przez GN. Na wykonane roboty będzie obowiązywała gwarancja oraz rękojmia.

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych
Każdorazowo przy sporządzaniu dokumentacji projektowo-kosztorysowej budynków do postępowania przetargowego dołączany jest dokument pn. <i>Szczegółowe standardy dostępności dla kształtowania przestrzeni i budynków w mieście Gdańsku – Poradnik projektowania uniwersalnego</i> wprowadzony Zarządzeniem Nr 1746/21 Prezydenta Miasta Gdańska. Z uwagi na pracę na starej tkance oraz wytyczne konserwatora zabytków nie zawsze wszystkie standardy są możliwe do wprowadzenia. Niemniej jednak, podczas projektowania kolejnych etapów projektu, uwzględnianie będą kwestie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.
7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czynić poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju
Wszelkie prace związane z przedsięwzięciem zostaną wykonane z zastosowaniem nowoczesnych metod organizacji budowy, produkcji materiałów budowlanych i będą miały minimalny wpływ na środowisko naturalne, w tym ochronę powietrza. Zastosowane zostaną rozwiązania minimalizujące emisję spalin w przypadku zakresu związanego ze zmianą niskoemisyjnego ogrzewania. Dodatkowo realizacja oraz eksploatacja przedsięwzięcia nie przyczynią się do pogłębienia zmian klimatu.
8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie
Gdańskie Nieruchomości
9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia
Biuro Rozwoju Gdańska Urząd Miejski – Wydział Projektów Inwestycyjnych
10. Termin realizacji
2025-2030
11. Koszt realizacji
II etap dla budynków mieszkalnych (dokumentacja + realizacja): 13 643 460 zł
12. Sposób finansowania
Środki własne Gmina Miasta Gdańska – 40% Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (ZPPR) – 60%
13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu
Wskaźniki produktu: Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 165,29 ha Wskaźniki rezultatu: Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury – 8 608 os.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr NP14
1. Tytuł przedsięwzięcia
Modernizacja elementów budynków mieszkalnych wraz z otoczeniem – wspólnoty/spółdzielnie mieszkaniowe
2. Lokalizacja przedsięwzięcia

Wspólnoty mieszkaniowe wyłonione na podstawie konkursu na partnerów

Zadanie realizowane z partnerami zewnętrznymi, którzy zostaną wybrani zgodnie z art. 39 ustawy z 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz.U z 2022 r. poz. 1079 ze zm.)

3. Opis przedsięwzięcia, w tym:

- charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne),
- opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie,
- opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu,
- opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Przedsięwzięcie ma charakter techniczny, ale będzie miało również wpływ na sferę społeczną i środowiskową.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Obecnie podobszar postrzegany jest jako nieatrakcyjne miejsce zamieszkania, ze zdegradowaną substancją mieszkaniową. Wnętrza budynków są zaniedbane i nie zachęcają do wejścia. Na obszarze dużą część stanowią budynki historyczne, w których istotnym problemem jest nieefektywna izolacja fundamentów, brak docieplenia oraz zły stan elewacji. Przedsięwzięcie ma na celu dostosowanie techniczne substancji mieszkaniowej do standardów bytowych, tj. poprawę stanu technicznego oraz estetyki budynków i ich otoczenia.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

W ramach projektu planowane jest opracowanie szczegółowych założeń konkursowych na partnerów projektu. W konkursie będą mogły wziąć udział wspólnoty/spółdzielnie mieszkaniowe z podobszaru rewitalizacji. Premiowana będzie gotowość wspólnoty do realizacji zadania (posiadanie dokumentacji technicznej), walory historyczne budynku oraz umiejscowienie budynku w pobliżu innych realizowanych działań rewitalizacyjnych dla zapewnienia kompleksowości interwencji. Prace będą wykonywane w zależności od potrzeb konkretnych budynków i mogą objąć remonty części wspólnych, tj. izolacji fundamentów, elewacji budynku, dachu i jego elementów, klatki schodowej, zagospodarowania terenów podwórek i inne. W obrębie budynków o walorach historycznych prace będą prowadzone w kierunku podkreślenia ich wartości kulturowej.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

Rezultatem przedsięwzięcia będzie poprawa standardu zamieszkania na podobszarze oraz pozytywny odbiór społeczny. Projekt pozytywnie wpłynie na wizerunek podobszaru rewitalizacji, stan techniczny budynków, szczególnie tych o walorach historycznych, a w przypadku wykonywania prac polegających na dociepleniu czy izolacji, poprawi jakość środowiska dzięki zmniejszeniu zapotrzebowania energetycznego danego budynku.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 2. Wysoka jakość życia na obszarze rewitalizacji

KNP 2.2. Wysoka jakość zamieszkania na podobszarze Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście

5. Sposób zarządzania

Partnerzy projektu zostaną wyłonieni w konkursie ogłoszonym przez BRG. Przewiduje się min. 10 partnerów.

Budynki mieszkalne objęte przedsięwzięciem stanowią własność wspólnot mieszkaniowych i/lub spółdzielni mieszkaniowych. Budynkami administrują zarządy poszczególnych wspólnot, profesjonalni zarządcy nieruchomości lub spółdzielnie mieszkaniowe. Prace wykonywać będą podmioty wyłonione w ramach postępowania prowadzonego zgodnie z zasadą konkurencyjności.

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

Analiza możliwości realizacji zasady dostępności w przypadku wspólnot mieszkaniowych zostanie określona na etapie opracowania dokumentacji technicznej. W odniesieniu do zasad równościowych – z efektów zrealizowanych zadań będą mogli korzystać wszyscy mieszkańcy danej Wspólnoty Mieszkaniowej.
7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czyń poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju
Celem przedsięwzięcia jest dostosowanie techniczne substancji mieszkaniowej do standardów bytowych. Przedsięwzięcie nie będzie miało znaczącego przewidywanego wpływu na cele środowiskowe. Ewentualne negatywne oddziaływania mogą pojawić się na etapie realizacji inwestycji, ale będą miały charakter krótkoterminowy i ustąpią po zakończeniu modernizacji.
8. Podmiot zgłaszający/realizujący przedsięwzięcie
1. Wspólnoty Mieszkaniowe 2. Spółdzielnie Mieszkaniowe
9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia
Biuro Rozwoju Gdańska
10. Termin realizacji
2025-2028
11. Koszt realizacji
2 000 000 zł
12. Sposób finansowania
Wkład własny wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych – 15% Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (ZPPR) – 85%
13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu
Wskaźniki produktu: Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 165,29 ha Wskaźniki rezultatu: Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury – 8 608 os.

Podobszar: Orunia

Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr OR1	
1. Tytuł przedsięwzięcia	Poszerzenie i podniesienie jakości oferty placówki Klub Młodych Wataha
2. Lokalizacja przedsięwzięcia	ul. Dworcowa 11
3. Opis przedsięwzięcia, w tym:	<ul style="list-style-type: none"> • charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne),

- opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie,
- opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu,
- opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Przedsięwzięcie ma charakter społeczny. Głównym założeniem projektu jest zmniejszenie liczby osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez wdrożenie dodatkowych usług społecznych na podobszarze rewitalizacji Orunia charakteryzującym się dużym natężeniem problemów społecznych.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Grupą szczególnie narażoną na wykluczenie społeczne są dzieci i młodzież. Na rewitalizowanym podobszarze w rodzinach odnotowuje się występowanie problemów opiekuńczo-wychowawczych. Niewydolność wychowawcza rodziców w połączeniu z często trudną sytuacją socjalno-bytową oraz innymi problemami powoduje, iż podstawowe potrzeby dzieci nie są zaspokajane. Młodzi mieszkańcy podobszaru borykają się również z trudnościami edukacyjnymi. Uczniowie szkół podstawowych z obwodów, do których należy podobszar rewitalizacji Orunia osiągają słabsze wyniki w nauce w porównaniu do statystycznego ucznia z Gdańska. Zauważalnym problemem jest również wysoki wskaźnik bezrobocia – ze wszystkich podobszarów rewitalizacji Orunia jest w relatywnie najgorszej sytuacji w odniesieniu do problemu bezrobocia.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

Przedsięwzięcie zakłada kontynuację i umacnianie programów młodzieżowych – Klub Młodych "Wataha" poprzez rozwinięcie działań placówki wsparcia dziennego oferującej wsparcie indywidualne, wsparcie edukacyjne, mentoring, zajęcia grupowe, zajęcia tematyczne i sportowe. Grupą docelową projektu są rodziny dysfunkcyjne niewydolne wychowawczo, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży wychowującej się w tych rodzinach. Wsparcie uczestników projektu będzie miało charakter zindywidualizowanych i kompleksowych usług w środowisku lokalnym. Lokalny system wsparcia oparty będzie o placówkę wsparcia dziennego oraz pracę podwórkową z dziećmi i młodzieżą. Wszyscy uczestnicy zostaną objęci wszechstronną diagnozą, na podstawie której opracowane zostaną indywidualne ścieżki reintegracji. Każdy z uczestników skorzysta z tych form wsparcia, których najbardziej potrzebuje. Usługi dostępne w ramach projektu to m.in. nowe miejsca w placówce wsparcia dziennego, zajęcia edukacyjne, grupowe zajęcia profilaktyczne, zajęcia tematyczne/sportowe rozwijające pasje i zainteresowania (co stanowi istotny czynnik przeciwdziałania wykluczeniu i ubóstwu), wsparcie indywidualne oraz mentoring.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

Dzięki mentoringowi każdy uczestnik/uczestniczka otrzyma indywidualne i specjalistyczne wsparcie przybliżające do osiągnięcia założonych celów oraz przygotowania i zrealizowania indywidualnej ścieżki rozwoju. Pozwoli to również na przybliżenie uczestników do rynku pracy, co wpłynie na zmniejszenie bezrobocia. Podczas spotkań w atmosferze wsparcia i wzajemnego zaufania uczestnicy będą poznawać swoje mocne strony i zasoby oraz uczyć się korzystać z nich w celu rozwiązywania własnych problemów i trudności oraz realizowania własnych pasji. Wsparcie będzie przebiegało w oparciu o konsultacje i rozmowy motywujące. W efekcie uczestnicy staną się bardziej pewni siebie, wzmocnią wiarę we własne siły oraz zyskają skuteczne narzędzia do realizacji życiowych celów i potrzeb. Wszystkie działania realizowane będą w ujęciu doceniającym różnorodność, z dbałością o równość osób uczestniczących bez względu na cechy społeczne i indywidualne oraz promowanie równości kobiet i mężczyzn. Rekrutacja prowadzona będzie wśród młodych osób w wieku 12-25 lat (30 osób), pochodzących z rodzin wieloproblemowych, zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym. Dla każdej zrekrutowanej osoby opracowana zostanie ścieżka reintegracji na podstawie diagnozy sytuacji problemowej, potencjału, predyspozycji i potrzeb uczestnika. Rezultatem zrealizowanych ścieżek wsparcia będą kompetencje pozwalające na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku rówieśniczym, rodzinie i społeczności lokalnej. Efektem realizacji projektu będzie 15 trwałych miejsc świadczenia usług społecznych oraz wsparcie udzielone 30 osobom zagrożonym ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji <i>KOR 1.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na podobszarze Orunia</i>
5. Sposób zarządzania
Organizacja pozarządowa wyłoniona w otwartym konkursie ofert na partnera projektu
6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych
Organizacja pozarządowa, wyłoniona w konkursie ofert, zobowiązana będzie do realizacji zadań zgodnie z wymaganiami dostępności określonymi w art. 6 ustawy o zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami i opisanymi w postaci pytań pomocniczych. Każdorazowo w ramach konkursu ofert oceniany będzie opis dostępności. Oferent jest zobowiązany wskazać obszary, w których nie jest w stanie w sposób samodzielny zapewnić dostępności zgodnie z ww. „standardem minimum”. W tych obszarach, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, wsparcia udzieli mu Lider Dostępności – organizacja parasolowa realizująca zadania pomocowe w zakresie dostępności.
7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czyn poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju
Działanie nie będzie miało znaczącego, przewidywalnego wpływu na wskazane zgodnie z zasadą DNSH cele środowiskowe, tj.: <ul style="list-style-type: none"> • łagodzenie zmian klimatu, • adaptację do zmian klimatu, • zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich, • gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawania odpadów i recyklingu, • zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i ich kontrolę, • ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.
8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie
Organizacja pozarządowa wyłoniona w konkursie
9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia
Biuro Rozwoju Gdańska
10. Termin realizacji
2025-2028
11. Koszt realizacji
600 000 zł
12. Sposób finansowania
Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 15% Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (ZPPR) – 85%
13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu
Wskaźniki produktu: Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie – 30 os.
Wskaźniki rezultatu: Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej – 15 szt.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr OR2

1. Tytuł przedsięwzięcia

Usługi zdrowotne i profilaktyka zdrowotna dla dzieci i młodzieży

2. Lokalizacja przedsięwzięcia

ul. Dworcowa 11

3. Opis przedsięwzięcia, w tym:

- charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne),
- opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie,
- opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu,
- opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Przedsięwzięcie ma charakter społeczny. Celem realizacji zadania jest pomoc dzieciom i młodzieży znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych osób.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Przedsięwzięcie ma na celu rozwiązanie problemów związanych z trudnościami edukacyjnymi dzieci i młodzieży wynikającymi z warunków środowiskowych (wykluczenie społeczne, permanentny stres, zaniżona samoocena, podwyższone napięcie, ubóstwo) oraz dzieci z nadpobudliwością psychoruchową, zaburzeniami zachowania i emocji, depresją czy zachowaniami autodestrukcyjnymi.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

W ramach przedsięwzięcia realizowane będą usługi zdrowotne i profilaktyka zdrowotna dla dzieci i młodzieży poprzez indywidualne wsparcie psychologiczne/terapię krótkoterminową oraz zajęcia sportowe wspierające profilaktykę zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży. Grupę docelową stanowi 100 dzieci i młodzieży z dzielnicy Orunia-Św. Wojciech-Lipce, w wieku 6-26 lat. Odbiorcami będą osoby z trudnościami edukacyjnymi wynikającymi z warunków środowiskowych (wykluczenie społeczne, permanentny stres, zaniżona samoocena, podwyższone napięcie, ubóstwo) oraz dzieci z nadpobudliwością psychoruchową, zaburzeniami zachowania i emocji, depresją i zachowaniami autodestrukcyjnymi). Uczestnicy będą mogli korzystać ze wsparcia adekwatnie do określonych potrzeb w postaci:

- usług terapeutycznych/psychologicznych, które obejmować będą specjalistyczne wsparcie terapeutyczne uczestników znajdujących się w kryzysie. Terapia będzie miała charakter krótkoterminowy, prowadzona będzie w nurcie skoncentrowanym na rozwiązaniach,
- usług zdrowotnych mających wpływ na poprawę stanu zdrowia, samoocenę, a w konsekwencji poprawę sytuacji życiowej. W skład ich wejdą m.in: usługi stomatologiczne, ginekologiczne,
- uczestnictwa w zajęciach sportowych, które wypełniają czas wolny w sposób alternatywny do zachowań ryzykownych oraz rozwijają pasje i zainteresowania uczestników.

Podejmowanie aktywności ruchowych jest nieodzownym elementem zdrowego rozwoju dzieci i młodzieży. Uprawianie sportu przez młodych ludzi wzmacnia nie tylko kwestie fizyczne, ale również pozytywnie wpływa na kondycję psychiczną. Nastawienie na promowanie sportu ma ogromny wpływ na ich edukację i środowisko szkolne. Dzięki sportowi dzieci i młodzież uczą się przydatnych umiejętności życiowych i społecznych, jest to również nauka zdrowej rywalizacji, współpracy, zasad i odpowiedzialności. Uwydatnienie roli sportu jest również okazją do włączania społecznego lokalnej młodzieży, nauki systematyczności i pracowitości.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

Poprzez realizację zadania zostanie osiągnięta trwała zmiana społeczna. Działania projektowe przełożą się na umocnienie grupy docelowej, dzięki uzyskaniu dostępu do usług terapeutycznych, usług zdrowotnych oraz możliwości rozwijania pasji i zainteresowań, co stanowi istotny czynnik przeciwdziałania wykluczeniu i ubóstwu. Dostarczone wsparcie przybliży grupę docelową do systemu pomocowego, co przełoży się na obniżenie ryzyka eskalacji problemów ekonomicznych, rodzinnych, społecznych i zdrowotnych, a także umocnienie postawy proaktywnej w rozwiązywaniu własnych problemów i szukaniu rozwiązań.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?
Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji KOR 1.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na podobszarze Orunia
5. Sposób zarządzania
Organizacja pozarządowa wyłoniona w otwartym konkursie ofert na partnera projektu
6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych
Organizacja pozarządowa, wyłoniona w konkursie ofert, zobowiązana będzie do realizacji zadań zgodnie z wymaganiami dostępności określonymi w art. 6 ustawy o zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami i opisanymi w postaci pytań pomocniczych. Każdorazowo w ramach konkursu ofert oceniany będzie opis dostępności. Oferent jest zobowiązany wskazać obszary, w których nie jest w stanie w sposób samodzielny zapewnić dostępności zgodnie z ww. „standardem minimum”. W tych obszarach, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, wsparcia udzieli mu Lider Dostępności – organizacja parasolowa realizująca zadania pomocowe w zakresie dostępności.
7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czyń poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju
Działanie nie będzie miało znaczącego, przewidywalnego wpływu na wskazane zgodnie z zasadą DNSH cele środowiskowe, tj.: <ul style="list-style-type: none"> • łagodzenie zmian klimatu, • adaptację do zmian klimatu, • zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich, • gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawania odpadów i recyklingu, • zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i ich kontrolę, • ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.
8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie
Organizacja pozarządowa wyłoniona w konkursie
9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia
Biuro Rozwoju Gdańska
10. Termin realizacji
2025-2028
11. Koszt realizacji
520 000 zł
12. Sposób finansowania
Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 15% Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (ZPPR) – 85%
13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu
Wskaźniki produktu: Liczba inicjatyw na rzecz promowania równości i aktywnego udziału w życiu społecznym – 3 szt.
Wskaźniki rezultatu: Liczba osób, które wzięły udział w inicjatywach na rzecz promowania równości i aktywnego udziału w życiu społecznym – 80 os.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr OR3

1. Tytuł przedsięwzięcia

Zintegrowany program wsparcia młodych dorosłych zagrożonych wykluczeniem społecznym z podobszaru Orunia w oparciu o mieszkania wspomagane

2. Lokalizacja przedsięwzięcia

Lokale w rejonie Trakt Św. Wojciecha/Rejtana

3. Opis przedsięwzięcia, w tym:

- **charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne),**
- **opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie,**
- **opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu,**
- **opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.**

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Przedsięwzięcie ma charakter społeczny. Celem projektu jest zwiększenie szans młodych dorosłych z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym (np. alkoholizm, ubóstwo, zadłużenie mieszkaniowe, konflikt z prawem, problemy opiekuńczo-wychowawcze) na samodzielne życie, w tym uzyskanie niezależności od systemów pomocowych. Cel zostanie osiągnięty poprzez zabezpieczenie potrzeb mieszkaniowych w warunkach mieszkania wspomaganego oraz prowadzenie działań wynikających z postanowień Indywidualnego Planu Pracy, który realizowany będzie przez użytkownika mieszkania wspomaganego przy towarzyszącym, indywidualnym wsparciu udzielanym w zależności od zdiagnozowanych i aktualizowanych potrzeb. Docelowo udostępnione zostaną dwa lokale wielopokojowe składające się z dwóch lub trzech sypialni oraz części wspólnych (pokój dzienny z aneksem kuchennym lub pokój dzienny i kuchnia), w których wsparcie uzyska ośmiu młodych dorosłych w wieku 18-25 lat, w tym także osoby posiadające dzieci i/lub będące w związkach z osobami, z którymi prowadzą gospodarstwo domowe. W jednym lokalu wsparciem równolegle objętych będzie dwóch beneficjentów i ich gospodarstwa domowe. Wsparcie udzielane będzie przez okres niezbędny do uzyskania stabilności mieszkaniowej poza mieszkaniem wspomaganym. Osoby te, jako uczestnicy programu mieszkań wspomaganych, w realnych warunkach samodzielnego zamieszkania zdobywać i doskonalić będą umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego. Uzyskują wsparcie w poszukiwaniu bądź utrzymaniu pracy zawodowej, a także w gospodarowaniu budżetem osiąganym w wyniku zatrudnienia i pełnieniu ról społecznych. Przez cały okres realizacji zadania kształtowane będą kompetencje społeczne oraz budowane i realizowane cele ukierunkowane na samodzielność i zaradność życiową.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Projekt jest odpowiedzią na problemy występujące na podobszarze rewitalizacji Orunia związane z zagrożeniem wykluczenia społecznego młodzieży. Dane wskazują na wysoki poziom występowania następujących problemów na podobszarze Orunia:

- wysokie wskaźniki występowania przemocy w rodzinie (procedura NK – 13 w 2022 r.),
- trudności opiekuńczo-wychowawcze w rodzinach (wysokie wskaźniki interwencji MOPR i ograniczenia praw rodzicielskich),
- trudności edukacyjne (niskie wyniki w nauce w lokalnych szkołach – wyniki z testów, frekwencja itp.),
- bezrobocie.

Na rewitalizowanym podobszarze w rodzinach występują problemy opiekuńczo-wychowawcze. Są to rodziny niewydolne wychowawczo, o niskim poziomie kompetencji wychowawczych. Sposób funkcjonowania systemu rodzinnego, umiejętności rodziców w obszarze wychowania, odpowiednia wiedza i postawy wychowawcze wpływają na ograniczoną zdolność do samodzielnego radzenia sobie z wczesną dorosłością w okresie dorastania i usamodzielnienia społecznego i ekonomicznego. Warto również zaznaczyć, że w przeliczeniu na liczbę mieszkańców, podobszar Orunia ma najwyższy udział rodzin otrzymujących pomoc spośród wszystkich czterech podobszarów objętych Gminnym Programem Rewitalizacji. Negatywne trendy w zakresie poziomu ubóstwa potwierdzają wyniki ewaluacji GPR Gdańska na lata 2017-2023 oraz coroczne raporty z monitorowania GPR. Ze wszystkich podobszarów rewitalizacji Orunia jest w relatywnie najgorszej sytuacji w odniesieniu do

problemu bezrobocia. Osoby niezatrudnione i niewykonyjące innej pracy zarobkowej, zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy w obowiązującym danym zawodzie lub w danej służbie albo innej pracy zarobkowej, stanowią na podobszarze Orunia ok. 4,2% ludności w wieku produkcyjnym. Jest to wskaźnik powyżej średniej dla miasta Gdańska, który wynosił na koniec 2021 r. 2,5%. Osoby bezrobotne na podobszarze Orunia stanowią liczną grupę osób wymagających wsparcia w powrocie na rynek pracy.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu.

Przedsięwzięcie obejmuje:

- rekrutację uczestników-uczestniczek oraz opracowanie zasad współpracy (diagnoza, Indywidualny Plan Pracy, zawarcie kontraktu, zawarcie umów),
- udostępnienie zasobu mieszkaniowego,
- indywidualne i specjalistyczne wsparcie, w tym w formie treningu mieszkaniowego.

Planuje się podjęcie współpracy z Centrum Pracy Socjalnej nr 3, asystentami rodziny Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku, Sądem – Zespołem kuratorskim oraz partnerami z sektora edukacyjnego i pozarządowego.

Opis rezultatów osiąganych w efekcie realizacji projektu.

Rezultatem zadania zakładanym do osiągnięcia jest wykształcenie i wzmocnienie kompetencji społecznych niezbędnych w samodzielnym zamieszkaniu, tj. m.in. prowadzenie gospodarstwa domowego, gospodarowanie budżetem uzyskanym w drodze zatrudnienia oraz przestrzeganie norm i zasad współżycia społecznego, w tym sąsiedzkiego.

Realizacja projektu pozwoli na osiągnięcie następujących rezultatów:

1. zapewnienie 4 miejsc dla beneficjentów z grupy młodych dorosłych zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich rodzin, w dwóch samodzielnych mieszkaniach zlokalizowanych na obszarze,
2. podniesienie kompetencji beneficjentów w zakresie gospodarowania zasobem lokalowym (regulowanie opłat, oszczędzanie mediów, szanowanie sprzętu i mebli, dbanie o higienę i porządek oraz zasady współżycia społecznego),
3. podniesienie kompetencji społecznych beneficjentów umożliwiających samodzielne i aktywne funkcjonowanie w społeczeństwie obywatelskim i wypełnianie ról społecznych,
4. umocnienie postaw proaktywnych w zakresie zdobycia i utrzymania zatrudnienia na otwartym rynku pracy,
5. poprawę sytuacji socjalno-bytowej beneficjentów i przybliżenie do osiągnięcia stabilizacji mieszkaniowej i samodzielności życiowej.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji

KOR 1.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na podobszarze Orunia

5. Sposób zarządzania

Organizacja pozarządowa wyłoniona w otwartym konkursie ofert na partnera projektu

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

Organizacja pozarządowa, wyłoniona w konkursie ofert, zobowiązana będzie do realizacji zadań zgodnie z wymaganiami dostępności określonymi w art. 6 ustawy o zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami i opisanymi w postaci pytań pomocniczych. Każdorazowo w ramach konkursu ofert oceniany będzie opis dostępności. Oferent będzie zobowiązany wskazać obszary, w których nie jest w stanie w sposób samodzielny zapewnić dostępności zgodnie z ww. „standardem minimum”. W tych obszarach, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, wsparcia udzieli mu Lider Dostępności – organizacja parasolowa realizująca zadania pomocowe w zakresie dostępności.

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czyni poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju

Działanie nie będzie miało znaczącego, przewidywalnego wpływu na wskazane zgodnie z zasadą DNSH cele środowiskowe, tj.:

- łagodzenie zmian klimatu,
- adaptację do zmian klimatu,
- zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich,
- gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawania odpadów i recyklingu,
- zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i ich kontrolę,
- ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.

8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie

Organizacja pozarządowa wyłoniona w konkursie

9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia

Biuro Rozwoju Gdańska

10. Termin realizacji

2025-2028

11. Koszt realizacji

800 000 zł

12. Sposób finansowania

Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 15%

Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (ZPPR) – 85%

13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu

Wskaźniki produktu:

Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie – 8 os.

Wskaźniki rezultatu:

Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej – 8 szt.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr OR4

1. Tytuł przedsięwzięcia

Mieszkanie wspomagane na Oruni – remont, dostosowanie i wyposażenie lokalu

2. Lokalizacja przedsięwzięcia

Lokale w rejonie ulic Trakt Św. Wojciecha/Rejtana

3. Opis przedsięwzięcia, w tym:

- charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne),
- opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie,
- opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu,
- opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Zadanie ma charakter techniczny i jest uzupełnieniem przedsięwzięcia społecznego. Celem projektu jest zapewnienie infrastruktury w postaci mieszkań wspomaganych, udostępnionych na rzecz realizacji kompleksowego wsparcia społeczno-zawodowego skierowanego do młodych dorosłych, zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Projekt jest odpowiedzią na problemy występujące na obszarze dzielnicy Orunia-Św. Wojciech-Lipce, szczególnie na obszarze objętym programem rewitalizacji, gdzie istnieje wysokie ubóstwo i wykluczenie społeczne, szczególnie dotyczące osoby młode. Program ma na celu wsparcie, wyrównanie szans na rynku pracy i umocnienie dobrego startu w samodzielność młodych dorosłych ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym, którzy rozpoczynają dorosłe życie.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

W ramach projektu zostanie wykonany remont, adaptacja i wyposażenie dwóch lokali. Każdy lokal będzie wyposażony w dwie lub trzy sypialnie, część wspólną w postaci pokoju z aneksem kuchennym lub pokoju dziennego i odrębnej kuchni oraz łazienki.

Przedsięwzięcie obejmuje:

1. wykonanie projektu adaptacji mieszkania i uzyskanie zgód technicznych,
2. wyłonienie wykonawców i przeprowadzenie prac remontowych zgodnie z projektem (wykonanie niezbędnych instalacji wodno-kanalizacyjnych, elektrycznych i grzewczych),
3. wykonanie prac wykończeniowych (malowanie, okładziny, biała, stolarka wewnętrzna),
4. montaż armatury kuchennej i łazienkowej (kabiny, WC, umywalki, baterie prysznicowe i zlewozmywakowe),
5. umeblowanie lokali i wyposażenie w sprzęt AGD/RTV.

Projektowanie i adaptacja dwóch mieszkań odbędzie się z zaangażowaniem przedstawicieli grupy docelowej, tj. młodych dorosłych zagrożonych wykluczeniem społecznym z obszaru rewitalizacji.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

Realizacja projektu przyniesie następujące rezultaty:

- podniesienie kompetencji beneficjentów w zakresie gospodarowania zasobem lokalowym (regulowanie opłat, oszczędzanie mediów, szanowanie sprzętu i mebli, dbanie o higienę i porządek oraz zasady współżycia społecznego),
- podniesienie kompetencji społecznych beneficjentów umożliwiających samodzielne i aktywne funkcjonowanie w społeczeństwie obywatelskim i wypełnianie ról społecznych,
- umocnienie postaw proaktywnych w zakresie zdobycia i utrzymania zatrudnienia na otwartym rynku pracy,
- poprawa sytuacji socjalno-bytowej beneficjentów i przybliżenie do osiągnięcia stabilizacji mieszkaniowej i samodzielności życiowej.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji

KOR 1.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na podobszarze Orunia

5. Sposób zarządzania

Organizacja pozarządowa wyłoniona w otwartym konkursie ofert na operatora mieszkania wspomaganego

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

Działania zapewniające dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych są zaplanowane w realizacji działań w obszarze dostępności architektonicznej, stosowanych rozwiązań technicznych oraz społecznej. Realizacja projektu zgodna będzie z Kartą Praw Podstawowych Unii Europejskiej i Konwencją o Prawach Osób Niepełnosprawnych. W ramach projektu przewiduje się m.in. wyróżnienie rozwiązań z zakresu projektowania uniwersalnego, w tym dostępności i rozwiązań z zakresu adaptacji pomieszczeń także dla osób o obniżonej zdolności poznawczej.

Dostępność informacji – wszystkie informacje dotyczące projektu będą dostępne w formatach dostępnych dla osób ze szczególnymi potrzebami, takich jak informacje w formie tekstowej, dźwiękowej lub wizualnej. Osoby z różnymi rodzajami niepełnosprawności będą miały równy dostęp do informacji o projekcie.

Monitorowanie i ocena dostępności – zespół zarządzający regularnie będzie monitorował działania pod kątem dostępności i zasad równościowych. Indywidualne, nieprzewidziane potrzeby z zakresu dostępności będą rozwiązywane przy użyciu elastycznych metod racjonalnych usprawnień.

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czyń poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju

Projekt jest zaplanowany w sposób, który uwzględnia zasady zrównoważonego rozwoju. Oznacza to, że działania projektowe są zoptymalizowane pod względem minimalizacji wpływu na środowisko i jednoczesnego dostarczenia korzyści społeczności lokalnej. Projekt deklaruje wypełnienie zasady „nie czyń poważnych szkód” środowisku (zasada DNSH). W mieszkaniu wspomaganym zostaną zainstalowane energooszczędne urządzenia i sprzęty. Mieszkańcy będą zachęceni do oszczędzania energii i wody. W ramach prowadzonego w mieszkaniach wspomaganym programu wsparcia będą prowadzone z beneficjentami działania edukacyjne na temat ochrony środowiska, ograniczania konsumpcjonizmu (np. „drugie życie” ubrań i sprzętu, racjonalny zakup artykułów spożywczych, stosowanie opakowań wielorazowych przy zakupach).

8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie

Urząd Miejski w Gdańsku – Wydział Rozwoju Społecznego

9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia

Biuro Rozwoju Gdańska

10. Termin realizacji

2025-2028

11. Koszt realizacji

750 000 zł

12. Sposób finansowania

Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 40%

Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 – 60%

13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu

Wskaźniki produktu:

Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne – 2 szt.

Wskaźniki rezultatu:

Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych – 2 użytkowników/rok

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr OR5	
1. Tytuł przedsięwzięcia	
	Silne społeczności sąsiedzkie i lokalne na Oruni
2. Lokalizacja przedsięwzięcia	
	Rejon ul. Ubocze 24
3. Opis przedsięwzięcia, w tym:	
	<ul style="list-style-type: none"> • charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne), • opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie, • opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu, • opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.
	<p>Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)</p> <p>Przedsięwzięcie ma charakter społeczny i ma na celu przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu oraz aktywizację społeczną lokatorów i lokatorek zamieszkujących w lokalach komunalnych i socjalnych na podobszarze rewitalizacji.</p> <p>Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie</p> <p>W wyniku przeprowadzonej diagnozy lokalnej wykazano potrzebę wprowadzenia rozwiązań, które wzmocnią lokalną społeczność w dbaniu o swoje potrzeby. Z relacji oraz badań przeprowadzonych w budynku wynika, że problemem są dewastacje przestrzeni wspólnych, pasożyty oraz niskie umiejętności części mieszkańców w utrzymaniu standardów higieny i porządku publicznego. Spotkania z lokalnymi interesariuszami wskazują również na wyzwanie w zakresie współpracy między mieszkańcami a instytucjami miejskimi, zwłaszcza w kwestii dbałości o budynki, inwestycje i utrzymanie nieruchomości.</p> <p>Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu</p> <p>Zadania w ramach projektu będą obejmowały:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. wzmocnienie społeczności budynków komunalnych poprzez tworzenie, animowanie i utrwalanie działania Rad Mieszkańców w budynkach komunalnych, w tym organizacja spotkań, warsztatów i lokalnych wyborów (ok. 50 mieszkańców), 2. budowanie poczucia wpływu poprzez partycypacyjne planowanie i odnowienie wspólnie z mieszkańcami przestrzeni sąsiedzkich, w tym podwórek i przestrzeni przybudynkowych, 3. przeprowadzenie warsztatów planistycznych i spotkań roboczych z mieszkańcami zmieniającymi wnętrza podwórzowe (3 wnętrza sąsiedzkie – 90 mieszkańców), 4. warsztaty edukacyjne i zwiększające kompetencje społeczne osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (30 uczestników). <p>Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu</p> <p>Podejmowane działania mają na celu wzmocnienie kompetencji społecznych mieszkańców we wprowadzaniu rozwiązań opartych na partycypacji i dialogu, obejmujących skuteczną komunikację, integrację, reprezentację i współpracę.</p>
4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?	
	<p>Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji</p> <p><i>KOR 1.2. Podniesienie kapitału społecznego mieszkańców podobszaru Orunia</i></p>
5. Sposób zarządzania	
	Organizacja pozarządowa wyłoniona w otwartym konkursie ofert na partnera projektu
6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych	

Organizacja pozarządowa, wyłoniona w konkursie ofert, zobowiązana będzie do realizacji zadań zgodnie z wymaganiami dostępności określonymi w art. 6 ustawy o zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami i opisanymi w postaci pytań pomocniczych. Każdorazowo, w ramach konkursu ofert, oceniany będzie opis dostępności. Oferent będzie zobowiązany wskazać obszary, w których nie jest w stanie w sposób samodzielny zapewnić dostępności zgodnie z ww. „standardem minimum”. W tych obszarach, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, wsparcia udzieli mu Lider Dostępności – organizacja parasolowa realizująca zadania pomocowe w zakresie dostępności.

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czynić poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju

Działanie nie będzie miało znaczącego, przewidywalnego wpływu na wskazane zgodnie z zasadą DNSH cele środowiskowe, tj.:

- łagodzenie zmian klimatu,
- adaptację do zmian klimatu,
- zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich,
- gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawania odpadów i recyklingu,
- zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i ich kontrolę,
- ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.

8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie

Organizacja pozarządowa wyłoniona w konkursie

9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia

Biuro Rozwoju Gdańska

10. Termin realizacji

2025-2028

11. Koszt realizacji

600 000 zł

12. Sposób finansowania

Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 15%

Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (ZPPR) – 85%

13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu

Wskaźniki produktu:

Liczba inicjatyw na rzecz promowania równości i aktywnego udziału w życiu społecznym – 5 szt.

Wskaźniki rezultatu:

Liczba osób, które wzięły udział w inicjatywach na rzecz promowania równości i aktywnego udziału w życiu społecznym 40 – os.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr OR6

1. Tytuł przedsięwzięcia

Aktywny Senior w Społeczności Lokalnej

2. Lokalizacja przedsięwzięcia

ul. Dworcowa 11

3. Opis przedsięwzięcia, w tym:

- **charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne),**
- **opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie,**
- **opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu,**
- **opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.**

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Przedsięwzięcie ma charakter społeczny. Projekt obejmuje wszechstronne podejście do przeciwdziałania marginalizacji społecznej osób starszych poprzez stworzenie i wdrożenie holistycznego programu, który koncentruje się na ich aktywnym włączaniu społecznym.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Potrzeby seniorów obejmują wsparcie w utrzymaniu aktywności społecznej, relacji interpersonalnych oraz dostępu do usług wsparcia, zwłaszcza dla osób mniej samodzielnych. Tymczasem w dzielnicy nie ma miejsca, w którym tego typu usługi byłyby stale i długoterminowo dostępne. Odpowiedzią na tę sytuację jest organizacja programu aktywizacji seniorów.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

Zaplanowano realizację następujących komponentów:

1. Klub Seniora.

Projekt przewiduje realizację działań samopomocowych Klubów Seniora jako centralnego punktu, gdzie osoby starsze mogą spotykać się, dzielić swoimi pasjami, doświadczeniami oraz nawiązywać nowe relacje. Aktywne spotkania skierowane są na wspólne pokonywanie problemów oraz podniesienie jakości życia i dążenie do zniesienia izolacji społecznej.

2. Aktywności Edukacyjne, Społeczne i Prozdrowotne.

W ramach projektu organizowane będą cykliczne aktywności edukacyjne, które będą obejmować wykłady, warsztaty i kursy, spotkania rekreacyjne i prospołeczne dostosowane do potrzeb i zainteresowań osób starszych. Tematyka będzie obejmować zdrowie, technologię, historię, kulturę i wiele innych, aby promować ciągły rozwój intelektualny oraz prozdrowotny styl życia.

3. Aktywności Sportowe.

Wprowadzenie aktywności sportowych przeznaczonych dla seniorów ma na celu zachęcenie ich do prowadzenia aktywnego i zdrowego trybu życia, dostosowane do możliwości i preferencji uczestników.

4. Umacnianie Liderów/Liderek w Grupie Seniorów.

Projekt zakłada realizację programu rozwoju liderów wśród osób starszych, których celem będzie zachęcanie innych seniorów do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym. Liderzy zostaną wyposażeni w umiejętności samodzielnego zarządzania, organizacji wydarzeń oraz promocji aktywności społecznych.

5. Teleopieka.

Działanie skierowane do osób, u których istnieje duże ryzyko wystąpienia nagłego przypadku zagrażającego życiu lub zdrowiu. Obejmuje całodobowy monitoring za pośrednictwem opaski elektronicznej, uzupełniony przez wsparcie asystenckie.

Projekt ma na celu nie tylko stworzenie struktury umożliwiającej aktywne włączenie seniorów w życie społeczności, ale także budowanie więzi międzypokoleniowych i przeciwdziałanie izolacji oraz marginalizacji społecznej.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.

Dzięki odpowiedniej infrastrukturze działań wspierających, projekt ten znacząco poprawi jakość życia osób starszych i przyczyni się do tworzenia bardziej zintegrowanej i aktywnej społeczności. Zaplanowano objęcie wsparciem ok. 80 beneficjentów/beneficjentek.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej podobszaru Orunia

KOR 1.2. Podniesienie kapitału społecznego mieszkańców Oruni

5. Sposób zarządzania

Organizacja pozarządowa wyłoniona w otwartym konkursie ofert na partnera projektu. Konkurs ogłoszony będzie przez Gminę Miasta Gdańska

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

Organizacja pozarządowa, wyłoniona w konkursie ofert, zobowiązana będzie do realizacji zadań zgodnie z wymaganiami dostępności określonymi w art.6 ustawy o zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami i opisanymi w postaci pytań pomocniczych. Każdorazowo, w ramach konkursu ofert, oceniany będzie opis dostępności. Oferent jest zobowiązany wskazać obszary, w których nie jest w stanie w sposób samodzielny zapewnić dostępności zgodnie z ww. „standardem minimum”. W tych obszarach, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, wsparcia udzieli mu Lider Dostępności – organizacja parasolowa realizująca zadania pomocowe w zakresie dostępności.

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czynić poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju

Działanie nie będzie miało znaczącego, przewidywalnego wpływu na wskazane zgodnie z zasadą DNSH cele środowiskowe, tj.:

- łagodzenie zmian klimatu,
- adaptację do zmian klimatu,
- zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich,
- gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganiu powstawania odpadów i recyklingu,
- zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i ich kontrolę,
- ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.

8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie

Organizacja pozarządowa wyłoniona w konkursie

9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia

Biuro Rozwoju Gdańska

10. Termin realizacji

2025-2028

11. Koszt realizacji

480 000 zł

12. Sposób finansowania

Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 15%

Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (ZPPR) – 85%

13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu

Wskaźniki produktu:

Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie – 80 os.

Wskaźniki rezultatu:

Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej – 5 szt.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr OR7**1. Tytuł przedsięwzięcia**

Prowadzenie Domu Sąsiedzkiego na Oruni

2. Lokalizacja przedsięwzięcia

Dom Sąsiedzki „Gościenna Przystań” ul. Dworcowa 11

3. Opis przedsięwzięcia, w tym:

- charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne),
- opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie,
- opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu,
- opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Przedsięwzięcie ma charakter techniczny i społeczny. Polega na rewaloryzacji i prowadzeniu centrum lokalnego w formie domu sąsiedzkiego.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Podobszar rewitalizacji Orunia charakteryzuje się zbliżonym do średniej miejskiej udziałem osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. Zauważalnie mniejszy jest udział najmłodszych mieszkańców. Dodatkowym problemem podobszaru jest odpływ mieszkańców – liczba osób, które zdecydowały się osiedlić na terenie podobszaru jest niemalże trzy razy mniejsza niż liczba osób, które opuściły podobszar w poszukiwaniu nowego miejsca zamieszkania, co wskazuje na nieatrakcyjność dzielnicy oraz niedopasowanie oferty społecznej do potrzeb mieszkańców. Ze względu na malejący udział najmłodszych mieszkańców i zauważalny odpływ społeczności, działania na podobszarze Orunia powinny skupić się na uatrakcyjnieniu tego podobszaru dla nowych mieszkańców, w tym rodzin z dziećmi. Infrastruktura społeczna wymaga uzupełnienia. Konieczne jest prowadzenie działań sprofilowanych na lokalne potrzeby mieszkańców w formie klubów lub domów sąsiedzkich.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

Działania Domu Sąsiedzkiego będą skupione na aktywnej integracji o charakterze społecznym, przeciwdziałając wykluczeniu lub marginalizacji społecznej. Ponadto oferta działań dostosowana będzie do potrzeb odbiorców. Podejmowane działania przyczynią się do wzrostu zaangażowania mieszkańców w inicjatywy lokalne, wzmocnią poczucie przynależności oraz więzi międzyludzkie. Oferta Domu Sąsiedzkiego skierowana będzie do wielu grup m.in.: dzieci, nastolatków i dorosłych. Realizowane działania prowadzić będą do wzrostu poziomu uczestnictwa seniorów w życiu społecznym i kulturalnym. Przewidziano także realizację inicjatyw służących podnoszeniu świadomości wszystkich członków społeczności na temat potrzeb osób wymagających szczególnego wsparcia, np. seniorów czy osób z niepełnosprawnościami.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

Dom Sąsiedzki ma na celu wsparcie aktywnego włączenia społecznego. Mieszkańcy będą mogli skorzystać z darmowych porad ze specjalistami z zakresu np. prawa, żywienia czy psychologii. Możliwe będzie również organizowanie spotkań związanych z rozwojem osobistym oraz hobby np. podczas zajęć z rękodzieła czy potańcówek. Ponadto Dom Sąsiedzki będzie miejscem spotkań mieszkańców klubu seniora, klubu rodzica, klubu młodych czy kół samokształceniowych. Przestrzeń Domu może zostać wykorzystana na potrzeby spotkań z urzędnikami czy przedstawicielami Rady Dzielnicy. Większość oferty Domu Sąsiedzkiego będzie bezpłatna dla mieszkańców i mieszkańek Gdańska. Będzie to miejsce, w którym mieszkańcy mogą włączać się w działania pomocowe dla osób z najbliższej okolicy. W ramach działalności klubu sąsiedzkiego mieszkańcy zaangażowani będą np. w dystrybucję paczek żywnościowych, pomoc sąsiadom w codziennych czynnościach, organizację zbiórki żywności i ubrań oraz naukę języka polskiego dla uchodźców.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji

KOR 1.2. Podniesienie kapitału społecznego mieszkańców podobszaru Orunia

5. Sposób zarządzania

Przedsięwzięcie koordynowane będzie przez Wydział Rozwoju Społecznego. Dom sąsiedzki prowadzony jest przez organizację pozarządową wyłonioną w otwartym konkursie ofert.

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

Wszystkie domy sąsiedzkie zobowiązane są do realizacji zadań zgodnie z wymaganiami dostępności określonymi w art. 6 ustawy o zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami i opisanymi w postaci pytań pomocniczych. Każdorazowo, w ramach konkursu ofert, oceniany jest opis dostępności. Oferent jest zobowiązany wskazać obszary, w których nie jest w stanie w sposób samodzielny zapewnić dostępności zgodnie z ww. „standardem minimum”. W tych obszarach, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, wsparcia udzieli mu Lider Dostępności – organizacja parasolowa realizująca zadania pomocowe w zakresie dostępności.

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czyń poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju

Działanie nie będzie miało znaczącego, przewidywalnego wpływu na wskazane zgodnie z zasadą DNSH cele środowiskowe, tj.:

- łagodzenie zmian klimatu,
- adaptację do zmian klimatu,
- zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich,
- gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawania odpadów i recyklingu,
- zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i ich kontrolę,
- ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.

Przedsięwzięcia polegające na prowadzeniu domów sąsiedzkich prowadzone są na zasadach zrównoważonego rozwoju – w trakcie realizacji zadań operatorzy nie używają jednorazowego plastiku, rekomendowane są posiłki wegetariańskie i wegańskie oraz współdzielenie zasobów infrastrukturalnych.

8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie

Urząd Miejski w Gdańsku – Wydział Rozwoju Społecznego

9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia

Organizacje pozarządowe operujące domami sąsiedzkim

10. Termin realizacji

2024-2030

11. Koszt realizacji

160 200 zł (rocznie)

12. Sposób finansowania

Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 100%

13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu

Wskaźniki produktu:

Liczba inicjatyw na rzecz promowania równości i aktywnego udziału w życiu społecznym – 8 szt.

Wskaźniki rezultatu:

Liczba osób objętych usługami społecznymi – 100 os./rok

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr OR8

1. Tytuł przedsięwzięcia

Modernizacja lokali użytkowych

2. Lokalizacja przedsięwzięcia

Rejon ulic: Trakt Św. Wojciecha, Podmiejska, Żuławska, Sandomierska

<p>3. Opis przedsięwzięcia, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne), • opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie, • opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu, • opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.
<p>Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)</p> <p>Przedsięwzięcie polegać będzie na uzupełnieniu prowadzonych już działań rewitalizacyjnych na podobszarze Orunia o remonty lokali użytkowych. Przedsięwzięcie będzie miało charakter gospodarczo-przestrzenny.</p> <p>Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie</p> <p>Projekt jest odpowiedzią na zdiagnozowane potrzeby w sferze gospodarczej na podobszarze w zakresie zapewnienia większej dostępności do obiektów handlowo-usługowych.</p> <p>Opis zadań niezbędnych do wykonania</p> <p>W ramach przedsięwzięcia realizowane będą kompleksowe remonty lokali użytkowych m.in. w zakresie wymiany instalacji elektrycznej, wzmocnienia stropów, zmiany sposobu ogrzewania oraz dostosowania do konkretnej, pożądanej społecznie działalności. Każdy z lokali będzie miał określony indywidualny zakres prac.</p> <p>Opis rezultatów</p> <p>Remont lokali użytkowych pozwoli na ożywienie podobszaru w zakresie usług oraz działalności komercyjnej, co oprócz charakteru technicznego związanego z modernizacją będzie miało charakter gospodarczy, środowiskowy oraz społeczny. W rezultacie przedsięwzięcie związane z remontami lokali użytkowych wpłynie na komfort życia mieszkańców poprzez dostęp do szerszej gamy usług, a także na rozwój gospodarczy.</p>
<p>4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?</p>
<p>Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji</p> <p><i>KOR 1.3. Poprawa infrastruktury społeczno-gospodarczej na podobszarze Orunia</i></p>
<p>5. Sposób zarządzania</p>
<p>Lokale użytkowe objęte przedsięwzięciem zlokalizowane są w budynkach stanowiących własność Gminy Miasta Gdańska, jak również w budynkach wspólnot mieszkaniowych. Budynkami gminnymi administruje samorządowy zakład budżetowy Gdańskie Nieruchomości (GN), który zarządza również lokalami użytkowymi w budynkach wspólnot mieszkaniowych i jednocześnie będzie realizatorem przedsięwzięcia. Prace wykonywały będą podmioty, które zostaną wyłonione w ramach zamówienia publicznego przeprowadzonego przez GN. Na wykonane roboty będzie obowiązywała gwarancja oraz rękojmia.</p>
<p>6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych</p>
<p>Każdorazowo podczas realizacji remontów lokali użytkowych uwzględniane są kwestie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, tym samym modernizacja lokali użytkowych każdorazowo poprzedzona jest analizą możliwości dostosowania ich zgodnie z zasadami dostępności.</p>
<p>7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czyń poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju</p>
<p>Wszelkie prace związane z przedsięwzięciem zostaną wykonane z zastosowaniem nowoczesnych metod organizacji budowy, produkcji materiałów budowlanych i będą miały minimalny wpływ na środowisko naturalne, w tym ochronę powietrza i rozwiązania minimalizujące emisję spalin w przypadku zakresu związanego ze zmianą niskoemisyjnego ogrzewania. Dodatkowo realizacja oraz eksploatacja przedsięwzięcia nie przyczynią się do pogłębienia zmian klimatu.</p>
<p>8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie</p>

Gdańskie Nieruchomości
9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia
Biuro Rozwoju Gdańska Urząd Miejski – Wydział Projektów Inwestycyjnych
10. Termin realizacji
2025-2030
11. Koszt realizacji
2 000 000 zł
12. Sposób finansowania
Środki własne Gmina Miasta Gdańska – 100%
13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu
Wskaźniki produktu: Liczba wyremontowanych lokali użytkowych – 7 szt.
Wskaźniki rezultatu: Liczba nowych usług na podobszarze – 7 szt.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr OR9
1. Tytuł przedsięwzięcia
Przebudowa głównej siedziby Gdańskiego Archipelagu Kultury – GAK Stacja Orunia wraz z budową parkingu przy ul. Dworcowej 9
2. Lokalizacja przedsięwzięcia
ul. Dworcowa 9
3. Opis przedsięwzięcia, w tym:
<ul style="list-style-type: none"> • charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne), • opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie, • opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu, • opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Przedsięwzięcie ma charakter społeczny i techniczny. Planuje się stworzenie wieloletniego „Programu rozbudowy i modernizacji sieci domów kultury” ze stałym i corocznie odtwarzanym budżetem, który obejmowałby również ww. inwestycję. Przedsięwzięcie wpisuje się w Strategię Rozwoju Miasta Gdańska 2030 – Cel 4. Innowacyjne Miasto, cel szczegółowy: Wzmocnienie roli kultury w rozwoju miasta. Poza realizacją głównego celu zadanie wpłynie również na poprawę przestrzenno-funkcjonalną oraz zmianę wizerunku podobszaru rewitalizacji. Obiekt ten wraz z Parkiem Schopenhauera jest obszarem o szczególnym znaczeniu kulturowym, zaś zmiana jego wizerunku pozytywnie wpłynie na postrzeganie całego podobszaru.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Problemem podobszaru jest brak dostosowania obiektów kulturalnych dla osób z niepełnosprawnościami, a także ciągły niedostatek miejsc kultury i rozrywki. Głównym celem planowanych prac w budynku przy ul. Dworcowej 9 będzie dostosowanie obiektu dla osób z niepełnosprawnością ruchową przez budowę podjazdu dla niepełnosprawnych i montaż windy w obiekcie.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

Poza budową podjazdu i windy, inwestycja będzie obejmowała ponadto rozbiórkę części obiektu (sali widowiskowej), budowę nowego, dwukondygnacyjnego obiektu w miejscu istniejącej sali widowiskowej (na parterze nowa sala, na piętrze pomieszczenia biurowe), częściową wymianę instalacji i montaż nowego wyposażenia obiektu (pompa ciepła, rekuperacja, panele fotowoltaiczne), remont elewacji i dachu, wykonanie izolacji przeciwwilgociowej, wykończenie obiektu wewnątrz, termomodernizację oraz budowę ogrodu zimowego w miejscu istniejącego tarasu z funkcją kawiarni od strony rewitalizowanego Parku Schopenhauera. Dodatkowo planuje się realizację parkingu od strony głównego wejścia do budynku. Przebudowa budynku ma na celu zapewnienie wysokiego standardu obiektu kultury zgodnego z obecnymi wymogami, wynikającymi zarówno z obowiązujących przepisów (energooszczędność, zielona inwestycja), a także oczekiwań mieszkańców. Odnosi się to zarówno do wyglądu budynku, jak i wyposażenia. Głównym celem budowy jest stworzenie nowoczesnego obiektu funkcjonalnego i przyjaznego odbiorcom w różnym wieku, wyposażonego w urządzenia i instalacje umożliwiające komfortowe korzystanie z oferowanych usług, stworzenie budynku pozbawionego barier architektonicznych i montaż urządzeń zapewniających sprawną komunikację pionową (dźwigów osobowych). Obecny obiekt ma zyskać również dodatkową powierzchnię na pracownie artystyczne, której obecnie brakuje i funkcje komercyjno-społeczne (kawiarnia).

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

Rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie poprawa dostępności do kultury poprzez modernizację istniejących miejsc spędzania czasu w sposób aktywny, zwiększenie potencjału kulturowego dzielnicy oraz dostosowanie przestrzeni publicznych do osób z niepełnosprawnościami ruchowymi.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji

KOR 1.3. Poprawa infrastruktury społeczno-gospodarczej na podobszarze Orunia

5. Sposób zarządzania

Miejska instytucja kultury, dla której organizatorem jest Gmina Miasta Gdańsk

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

Dostosowanie obiektu dla osób z niepełnosprawnością ruchową poprzez budowę podjazdu dla niepełnosprawnych i montaż windy w obiekcie. Na etapie opracowywania dokumentacji technicznej dla zadania zostaną szczegółowo określone zakresy prac związane z dostosowaniem dla osób z niepełnosprawnościami zgodnie z zasadą uniwersalnego projektowania oraz dokumentów regulujących kwestie dostępności.

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czynić poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju
Działanie nie będzie miało znaczącego, przewidywalnego wpływu na wskazane zgodnie z zasadą DNSH cele środowiskowe, tj.: <ul style="list-style-type: none"> • łagodzenie zmian klimatu, • adaptację do zmian klimatu, • zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich, • gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawania odpadów i recyklingu, • zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i ich kontrolę, • ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.
8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie
Dyrekcja Rozbudowy Miasta Gdańska
9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia
Urząd Miejski – Wydział Projektów Inwestycyjnych Urząd Miejski – Biuro Prezydenta ds. Kultury Gdański Archipelag Kultury
10. Termin realizacji
2024-2030
11. Koszt realizacji
6 628 270,28 zł (kosztorys inwestorski) + koszty realizacji parkingu
12. Sposób finansowania
Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 20% Środki własne Instytucji Kultury – 10% Inne środki zewnętrzne – 70%
13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu
Wskaźniki produktu: Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem – 1 szt.
Wskaźniki rezultatu: Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem – 5 000 os. odwiedzających/rok

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr OR10
1. Tytuł przedsięwzięcia
Przebudowa budynku mieszkalno-usługowego i remont głównych elementów konstrukcyjnych wraz ze zmianą sposobu użytkowania przy ul. Trakt Św. Wojciecha 59
2. Lokalizacja przedsięwzięcia
Rewitalizowany budynek znajduje się przy ulicy Trakt Św. Wojciecha nr 59, przylega ścianą do budynku, w którym przed II wojną światową mieściła się redakcja „Gazety Gdańskiej”. Działki nr 59/2 i 60, obręb 098.
3. Opis przedsięwzięcia, w tym:
<ul style="list-style-type: none"> • charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne),

- opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie,
- opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu,
- opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Przedsięwzięcie ma charakter gospodarczy oraz wpływa na spójność przestrzenno-funkcjonalną podobszaru.

Charakter przedsięwzięcia inwestycyjnego to wzmocnienie funkcji społeczno-gospodarczej obiektów usytuowanych pod numerami 57-59 w powiązaniu z planowaną do odbudowy kamienicą pod nr 60. W ten sposób blisko 150 m ul. Trakt Św. Wojciecha uzyska nowy wygląd i wpisze się w historycznie odtwarzany fragment rewitalizacji dzielnicy Orunia.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Obecnie podobszar notuje niskie wyniki w sferze gospodarczej, aktywność w tym zakresie w podobszarze jest niższa niż w pozostałych częściach Gdańska. Ponadto zły stan budynków wpływa na negatywny wizerunek podobszaru.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

Projektowana przebudowa wraz z rewitalizacją dotyczy istniejącego budynku usytuowanego przy ul. Trakt Św. Wojciecha 59. Obiekt bezpośrednio przylega do kamienicy o znacznych wartościach historyczno-kulturowych – „Dom Drukarza”. Budynek dotychczas pełnił funkcję obiektu mieszkalnego z dwoma lokalami mieszkalnymi i z lokalem usługowym. Obecnie budynek jest nieużytkowany i jest w bardzo złym stanie technicznym. Część dachu oraz stropy uległy zawaleniu. Ściana frontowa od ul. Trakt Św. Wojciecha została zabezpieczona przed ewentualnym zawaleniem na sąsiadujący pas drogowy. Projektowany po rewitalizacji program użytkowy obiektu przewiduje wykorzystanie go na cele handlowo-usługowe. Na parterze powstanie jednoprzestrzenna sala sprzedaży materiałów budowlanych, takich jak stolarka okienna i drzwiowa oraz galanteria wyposażenia wnętrz. Poddasze użytkowe – antresola zostanie wykorzystane jednoprzestrzennie (bez podziałów) na biuro salonu sprzedaży. Piwnica techniczna będzie miała charakter nieużytkowy. Zaprojektowany zostanie funkcjonalny podział jednoprzestrzenny. Na parterze zostanie zlokalizowana sala sprzedaży z wejściem od strony ulicy i od podwórza. W części przylegającej do sąsiedniej zabudowy zlokalizowane będą funkcje pomocnicze, takie jak WC dla niepełnosprawnych, pomieszczenie socjalne i zejście do piwnicy technicznej oraz wejście na poziom antresoli. Poddasze będzie użytkowe (antresola) – zgodnie z projektem część stropu będzie otwarta od strony ulicy bezpośrednio przylegającego do ściany szczytowej.

Zakres zamierzenia budowlano-rewitalizacyjnego nie powoduje ingerencji w grunt. Prace budowlane ograniczają się do obrysu istniejącego budynku. Wykonanie części prac budowlanych będzie wymagało odsonięcia ścian fundamentowych. Po przebudowie w budynku będzie tylko jeden lokal biurowo-usługowy.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

W efekcie zrealizowanego przedsięwzięcia zostanie zrekonstruowany fragment ul. Trakt Św. Wojciecha z przywróceniem dla obiektów zlokalizowanych pod nr 59 i 60 funkcji społecznych i gospodarczych, co wpłynie na wizerunek podobszaru. Ponadto zwiększona zostanie powierzchnia lokali komercyjnych, pozwalająca na rozwój gospodarczy.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji

KOR 1.3. Poprawa infrastruktury społeczno-gospodarczej na podobszarze Orunia

5. Sposób zarządzania

Realizacja inwestycji zostanie zlecona doświadczonemu wykonawcy robót budowlanych i konserwatorskich i będzie podlegała nadzorowi Urzędu Miejskiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku. Nadzór i kontrolę realizowanych wydatków będzie sprawował bezpośrednio inwestor – właściciel firmy PH BYSEWO. Jako prowadzący działalność gospodarczą od 1990 r., posiada duże doświadczenie w realizacji własnych projektów inwestycyjnych. Ponadto posiadając własną sieć hurtowni materiałów budowlanych BYSEWO oraz liczne kontakty handlowo-gospodarcze w branży przedsiębiorstw budowlanych i remontowych, a także własną i doświadczoną kadrę pracowników, dysponuje dużymi możliwościami efektywnego zarządzania realizacją opisanego projektu i gwarantuje jego sprawną i zgodną technicznie realizację.

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

Inwestycja zostanie zrealizowana na podstawie aktualnych przepisów Prawa Budowlanego z uwzględnieniem dostępności dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi.

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czyn poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju

Inwestycje realizowane będą zgodnie z zasadą DNSH, wpisując się tym samym w obowiązujące wytyczne w tym zakresie.

8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie

Realizatorem przedsięwzięcia jest inwestor prywatny – właściciel terenu i zlokalizowanych na nim obiektów, prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Handlowe Bysewo. Wykonanie robót zostało zlecone doświadczonemu wykonawcy tego typu robót budowlanych i będzie prowadzone pod nadzorem Urzędu Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia

Jednostka projektowa – Usługi Projektowe McArchStudio – Gdańsk, ul. Rybaki Górne 4/6

10. Termin realizacji

2024-2025

11. Koszt realizacji

978 113 zł

12. Sposób finansowania

Pożyczka inwestycyjna z Pomorskiego Funduszu Pożyczkowego Sp. z o.o. – 500 000 zł
Środki własne inwestora

13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu

Wskaźniki produktu:

Liczba przebudowanych budynków – 1 szt.

Wskaźniki rezultatu:

Liczba nowych usług na podobszarze – 1 szt.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr OR11

1. Tytuł przedsięwzięcia

Budowa budynku usługowego ul. Trakt Św. Wojciecha 60

2. Lokalizacja przedsięwzięcia

Nowo budowany budynek będzie znajdował się przy ul. Trakt Św. Wojciecha 60, w pobliżu budynku, w którym przed II wojną światową mieściła się redakcja „Gazety Gdańskiej”.

3. Opis przedsięwzięcia, w tym:

- **charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne),**
- **opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie,**
- **opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu,**
- **opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.**

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Przedsięwzięcie ma charakter gospodarczy oraz wpływa na spójność przestrzenno-funkcjonalną podobszaru. Charakter przedsięwzięcia inwestycyjnego to wzmocnienie funkcji społeczno-gospodarczej obiektów usytuowanych pod numerami 57-59.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Obecnie podobszar notuje niskie wyniki w sferze gospodarczej, aktywność w tym zakresie na podobszarze jest niższa niż w pozostałych częściach Gdańska. Ponadto zły stan budynków wpływa na negatywny wizerunek podobszaru.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

W ramach projektu planowana jest odbudowa nieistniejącego budynku usytuowanego w ciągu ul. Trakt Św. Wojciecha 60. Obiekt będzie odbudowany na terenie przyległym do kamienicy o znacznych wartościach historyczno-kulturowych – „Dom Drukarza”. Budynek będzie pełnił funkcję usługową z wejściem od strony ulicy i od podwórza. W części przylegającej do sąsiedniej zabudowy zlokalizowano zostaną funkcje pomocnicze, takie jak WC dla niepełnosprawnych, pomieszczenie socjalne i zejście do piwnicy technicznej oraz wejście na poziom antresoli. Zadania niezbędne do wykonania zostały określone w kosztorysie finansowym realizacji przedsięwzięcia w postaci odtworzenia wyglądu i funkcji handlowych kamienicy pod nr 60. Koszt realizacji tej inwestycji został określony na kwotę 1 200 000 zł netto plus koszty zagospodarowania terenu. W rezultacie zostanie przywrócony do funkcjonowania dawny fragment kwartału ul. Trakt Św. Wojciecha wpisujący się w koncepcję rewitalizacji podobszaru Orunia.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

W efekcie zrealizowanego przedsięwzięcia zostanie zrekonstruowany fragment ul. Trakt Św. Wojciecha z przywróceniem dla obiektów zlokalizowanych pod numerami 59 i 60 funkcji społecznych i gospodarczych, co wpłynie na wizerunek podobszaru. Ponadto zwiększona zostanie powierzchnia lokali komercyjnych, pozwalająca na rozwój gospodarczy.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji

KOR 1.3. Poprawa infrastruktury społeczno-gospodarczej na podobszarze Orunia

5. Sposób zarządzania

Realizacja inwestycji zostanie zlecona doświadczonemu wykonawcy robót budowlanych i konserwatorskich i będzie podlegać nadzorowi Urzędu Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku. Nadzór i kontrolę realizowanych wydatków będzie sprawował bezpośrednio inwestor – właściciel firmy PH BYSEWO. Jako prowadzący działalność gospodarczą od 1990 r., posiada duże doświadczenie w realizacji własnych projektów inwestycyjnych. Ponadto posiadając własną sieć hurtowni materiałów budowlanych BYSEWO oraz liczne kontakty handlowo-gospodarcze w branży przedsiębiorstw budowlanych i remontowych, a także własną i doświadczoną kadrę pracowników, dysponuje dużymi możliwościami efektywnego zarządzania realizacją opisanego projektu i gwarantuje jego sprawną i zgodną technicznie realizację.

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

Inwestycja zostanie zrealizowana na podstawie aktualnych przepisów Prawa Budowlanego z uwzględnieniem dostępności dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi.

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czyń poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju
Inwestycje realizowane będą zgodnie z zasadą DNSH, wpisując się tym samym w obowiązujące wytyczne w tym zakresie.
8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie
Realizatorem przedsięwzięcia jest inwestor prywatny – właściciel terenu i zlokalizowanych na nim obiektów, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą o nazwie Przedsiębiorstwo Handlowe Bysewo. Wykonanie robót zostanie zlecone doświadczonemu wykonawcy tego typu robót budowlanych i będzie prowadzone pod nadzorem Urzędu Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.
9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia
Jednostka projektowa – Usługi Projektowe McArchStudio – Gdańsk, ul. Rybaki Górne 4/6
10. Termin realizacji
2024-2025
11. Koszt realizacji
1 476 000 zł
12. Sposób finansowania
Środki własne inwestora Kredytowanie zewnętrzne
13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu
Wskaźniki produktu: Liczba wybudowanych budynków usługowych – 1 szt.
Wskaźniki rezultatu: Liczba nowych usług na podobszarze – 1 szt.

Cel 2. Wysoka jakość życia na obszarze rewitalizacji

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr OR12
1. Tytuł przedsięwzięcia
Zagospodarowanie przestrzeni publicznej Rynku Oruńskiego w ramach projektu Rewitalizacja Oruni w Gdańsku
2. Lokalizacja przedsięwzięcia
Rynek Oruński wraz z przyległymi skwerami zlokalizowanymi jest pomiędzy ul. Trakt Św. Wojciecha a zabudową wzdłuż ul. Gościnniej do ul. Dworcowej. Teren inwestycji położony jest w centralnej części dzielnicy Orunia-Św. Wojciech-Lipce, w południowej części miasta Gdańsk. Obejmuje przestrzeń publiczną „rynku”, układ drogowy oraz dwa przyległe skwery.
3. Opis przedsięwzięcia, w tym:
<ul style="list-style-type: none"> • charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne), • opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie, • opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu, • opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Główny charakter przedsięwzięcia będzie dotyczył przestrzeni podobszaru, jednakże realizacja zadania będzie miała wpływ również na sferę gospodarczą oraz techniczną planowanej do zagospodarowania przestrzeni.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Realizacja zadania jest bardzo ważna z uwagi na położenie Rynku Oruńskiego, stanowiącego centralny punkt dzielnicy. Jest to ważny infrastrukturalnie, przestrzennie i kulturalnie element postrzegania dzielnicy przez mieszkańców. Znajduje się tam przebudowany w ramach rewitalizacji Ratusz Oruński oraz ważne dla lokalnej społeczności punkty usługowe. W bliskim sąsiedztwie powstał również nowo wybudowany przy ul. Dworcowej 11 Dom Sąsiedzki. Realizacja tej przestrzeni stanowić będzie jedną wspólną i spójną całość z pozostałymi elementami w zmodernizowanej przestrzeni. Obecnie teren ten charakteryzuje się złym stanem technicznym nawierzchni ulic i ciągów pieszych, infrastruktury podziemnej oraz terenów zielonych – dotyczy to zarówno Rynku, jak i ul. Gościnniej, fragmentu ul. Dworcowej oraz przyległych dwóch skwerów. Realizacja zadania to także jeden z postulatów mieszkańców podczas konsultacji, warsztatów i przeprowadzonych ankiet w ramach aktualizacji GPR. Realizacja przedsięwzięcia wynika również z potrzeby poprawy standardów przestrzeni publicznych oraz dbałości o zieleni i środowisko, mając na uwadze poszanowanie dziedzictwa kulturowego.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

Realizacja zadania, którego dokumentacja projektowa powstała w I Etapie projektu Rewitalizacja Oruni w Gdańsku w perspektywie 2014-2020 obejmuje m.in.:

- przebudowę nawierzchni Rynku wraz z infrastrukturą naziemną i podziemną,
- przebudowę i wykonanie nowej nawierzchni drogowej w rejonie ul. Gościnniej,
- wykonanie nowych nawierzchni ciągów pieszych oraz ścieżek gruntowych na skwerach,
- likwidację przystanku końcowego dla autobusów oraz pawilonów handlowych w pasie drogowym,
- przeprojektowanie miejsc parkingowych,
- nowe nasadzenia i pielęgnację istniejącej zieleni,
- wykonanie ogrodów deszczowych i elementów małej architektury,
- zmiany dot. miejsc upamiętnienia (pomnik Inki, tablica dawnego cmentarza),
- zmianę lokalizacji punktów handlowych, powstanie miejsca do lokalnego handlu dla rolników,
- małą architekturę, oświetlenie, monitoring,
- instalacje wodociągowe, kanalizacyjne, teletechniczne i inne.

Powyższe działania szczegółowo opisane będą w dokumentacji technicznej dla zadania, która ma być gotowa pod koniec 2023 r.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

W efekcie realizacji projektu zostaną osiągnięte następujące rezultaty:

- poprawa wizerunku oraz funkcjonalności użytkowania terenu,
- poprawa stanu technicznego, parametrów użytkowych i estetycznych,
- uporządkowanie przestrzeni publicznej,
- rewaloryzacja zieleni i nasadzenie nowej,
- poprawa bezpieczeństwa,
- poprawa układu komunikacyjnego,
- zmiany zakresie obiektów handlowo-usługowych,
- podkreślenie znaczenia obszaru o wysokich wartościach kulturowych.

Końcowym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni o charakterze lokalnym z ogólnodostępnym terenem zieleni miejskiej. Projekt będzie również realizacją postulatów mieszkańców i interesariuszy podobszaru Orunia.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 2. Wysoka jakość życia na obszarze rewitalizacji

KOR 2.1. Poprawa spójności przestrzenno-funkcjonalnej, zmiana wizerunku oraz warunków środowiskowych podobszaru Orunia

5. Sposób zarządzania

Inwestor zastępczy – Dyrekcja Rozbudowa Miasta Gdańska

Koordinacja przedsięwzięcia – Biuro Rozwoju Gdańska

Utrzymanie po realizacji – Gdański Zarząd Dróg i Zieleni

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

Działania zapewniające realizację zasady dostępności zostaną określone na etapie opracowania dokumentacji technicznej, która powstanie w oparciu o zasady projektowania uniwersalnego i zgodnie z obowiązującymi wymaganiami dostępności określonymi w art. 6 ustawy o zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Projekty uwzględnią likwidację barier architektonicznych (np. wyrównanie nawierzchni, obniżenie krawężników, odpowiednie dopuszczalne oznakowanie i oświetlenie) wszędzie tam, gdzie będzie to zgodne z ustaleniami z Pomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. W odniesieniu do zasad równościowych z realizowanych projektów będą mogli korzystać wszyscy mieszkańcy, niezależnie od płci, rasy, pochodzenia etnicznego i narodowego, religii/wyznania, wieku, niepełnosprawności czy orientacji seksualnej/tożsamości płciowej. W Gdańsku od 2016 r. działa Rada ds. równego traktowania. W 2018 r. powstał również Model na rzecz Równego Traktowania, który wskazuje rekomendacje m.in. w obszarze infrastruktury, mobilności i transportu oraz przestrzeni publicznej (s. 105), które mają zastosowanie w realizowanych projektach inwestycyjnych.

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czynić poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju

Działanie nie będzie miało znaczącego, przewidywalnego wpływu na wskazane zgodnie z zasadą DNSH cele środowiskowe, tj.:

- łagodzenie zmian klimatu,
- adaptację do zmian klimatu,
- zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich,
- gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawania odpadów i recyklingu,
- zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i ich kontrolę,
- ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.

Wszelkie prace związane z przedsięwzięciem zostaną wykonane z zastosowaniem nowoczesnych metod organizacji budowy, produkcji materiałów budowlanych i będą miały minimalny wpływ na środowisko naturalne, w tym ochronę powietrza i rozwiązania minimalizujące emisję spalin. Dodatkowo realizacja oraz eksploatacja przedsięwzięcia nie przyczynią się do pogłębienia zmian klimatu.

8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie

Dyrekcja Rozbudowy Miasta Gdańska

9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia

Gdańska Infrastruktura Wodociągowo Kanalizacyjna

Biuro Rozwoju Gdańska

Gdański Zarząd Dróg i Zieleni

Urząd Miejski – Wydział Projektów Inwestycyjnych

10. Termin realizacji

2019-2023 – dokumentacja

2024-2028 – roboty budowlane

11. Koszt realizacji
20 000 000 zł
12. Sposób finansowania
Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 35% Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (ZPPR) – 60% Gdańska Infrastruktura Wodociągowo-Kanalizacyjna – 5%
13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu
Wskaźniki produktu: Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 239,71 ha
Wskaźniki rezultatu: Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury – 8 815 os.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr OR13
1. Tytuł przedsięwzięcia
Rewaloryzacja Parku Schopenhauera w Gdańsku
2. Lokalizacja przedsięwzięcia
Teren inwestycji położony jest w części dzielnicy Orunia-Św. Wojciech-Lipce, w południowej części miasta Gdańsk. Zagospodarowanie obejmuje historyczną część parku znajdującego się w okolicy Rynku Oruńskiego, pomiędzy ul. Trakt Św. Wojciecha a torami PKP.
3. Opis przedsięwzięcia, w tym:
<ul style="list-style-type: none"> • charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne), • opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie, • opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu, • opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Projekt ma charakter przestrzenny i środowiskowy.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Teren objęty opracowaniem jest zaniedbany. Wykorzystywany jest przez okolicznych mieszkańców w głównej mierze jako miejsce do wyprowadzania psów, jest również miejscem spotkań osób z różnymi problemami społecznymi. Gdański Archipelag Kultury mieszczący się w budynku przylegającym bezpośrednio do terenu parku organizuje wydarzenia kulturalne oraz prowadzi aktywność dla lokalnej społeczności. Obecny stan parku nie daje wielu możliwości spędzania wolnego czasu codziennym użytkownikom tego terenu. Jest to miejsce z dużym potencjałem. Jest to rozległy teren zielony, który mógłby w przyszłości stać się atrakcyjnym miejscem wypoczynku oraz łącznikiem komunikacyjnym, pomiędzy koleją a głównymi arteriami komunikacyjnym w dzielnicy. Realizacja przedsięwzięcia zwiększy dostępność mieszkańców do terenów zielonych i rekreacyjnych, będzie też stanowiła o charakterze obszaru – poprzez zachowanie historycznego układu i funkcjonalności, a także nadanie mu nowych funkcji. Realizacja celu publicznego jest zgodna z polityką przestrzenną miasta w zakresie zwiększenia dostępności do terenów zieleni urządzonej. Realizacja zadania to także jeden z postulatów mieszkańców z konsultacji, warsztatów i prowadzonych ankiet w ramach aktualizacji GPR.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

Planowanie przedsięwzięcie obejmuje:

- odtworzenie historycznego układu ścieżek i alei,
- przebudowę i budowę nowych nawierzchni oraz ścieżek gruntowych,
- budowę obiektów małej architektury,
- budowę oświetlenia i rozbudowę sieci teletechnicznej monitoringu,
- nowe nasadzenia i pielęgnację istniejącej zieleni,
- wykonanie fontanny oraz altanki,
- inne niezbędne prace wykazane w dokumentacji projektowej.

Powyższe działania szczegółowo opisane będą w dokumentacji technicznej dla zadania. Obecnie przygotowywana jest koncepcja Rewaloryzacji Parku Schopenhauera.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

W efekcie realizacji projektu zostaną osiągnięte następujące rezultaty:

- przywrócenie walorów użytkowych oraz atrakcyjności dawnego Parku Schopenhauera,
- stworzenie wysokiej jakości przestrzeni rekreacyjno-wypoczynkowej z uwzględnieniem kontekstu historycznego,
- powiązanie terenu rekreacyjnego z funkcją kulturową i działalnością GAK (Gdańskiego Archipelagu Kultury),
- zachowanie i odtworzenie historycznego układu parku wraz ze skomunikowaniem parku z przylegającymi terenami oraz planowaną przebudową istniejącego torowiska,
- realizacja nowych nawierzchni odtwarzających częściowo układ historyczny i sankcjonujących istniejące „przedepły” oraz poprawa komunikacji z terenami przyległymi,
- integracja środowisk lokalnych i kształtowanie tożsamości kulturowej,
- poprawa bezpieczeństwa,
- zwiększenie funkcjonalności np. poprzez obiekty małej architektury i elementy rekreacyjne,
- dodatkowe nasadzenia ozdobnych krzewów i roślin,
- ochrona istniejącego drzewostanu, jego pielęgnacja itp.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 2. Wysoka jakość życia na obszarze rewitalizacji

KOR 2.1. Poprawa spójności przestrzenno-funkcjonalnej, zmiana wizerunku oraz warunków środowiskowych podobszaru Orunia

5. Sposób zarządzania

Inwestor zastępczy – Dyrekcja Rozbudowa Miasta Gdańska

Koordinacja przedsięwzięcia – Biuro Rozwoju Gdańska

Utrzymanie po realizacji – Gdański Zarząd Dróg i Zieleni

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

Działania zapewniające realizację zasady dostępności zostaną określone na etapie opracowania dokumentacji technicznej, która powstanie w oparciu o zasady projektowania uniwersalnego i zgodnie z obowiązującymi wymaganiami dostępności określonymi w art. 6 ustawy o zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Projekty uwzględnią likwidację barier architektonicznych (np. wyrównanie nawierzchni, obniżenie krawężników, odpowiednie dopuszczalne oznakowanie i oświetlenie) wszędzie tam, gdzie będzie to zgodne z ustaleniami z Pomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. W odniesieniu do zasad równościowych z realizowanych projektów będą mogli korzystać wszyscy mieszkańcy, niezależnie od płci, rasy, pochodzenia etnicznego i narodowego, religii/wyznania, wieku, niepełnosprawności czy orientacji seksualnej/tożsamości płciowej. W Gdańsku od 2016 r. działa Rada ds. równego traktowania. W 2018 r. powstał również Model na rzecz Równego Traktowania, który wskazuje rekomendacje m.in. w obszarze infrastruktury, mobilności i transportu oraz przestrzeni publicznej (s. 105), które mają zastosowanie w realizowanych projektach inwestycyjnych.

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czynić poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju

Działanie nie będzie miało znaczącego, przewidywalnego wpływu na wskazane zgodnie z zasadą DNSH cele środowiskowe, tj.:

- łagodzenie zmian klimatu,
- adaptację do zmian klimatu,
- zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich,
- gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawania odpadów i recyklingu,
- zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i ich kontrolę,
- ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.

Wszelkie prace związane z przedsięwzięciem zostaną wykonane z zastosowaniem nowoczesnych metod organizacji budowy, produkcji materiałów budowlanych i będą miały minimalny wpływ na środowisko naturalne, w tym ochronę powietrza i rozwiązania minimalizujące emisję spalin. Dodatkowo realizacja oraz eksploatacja przedsięwzięcia nie przyczynią się do pogłębienia zmian klimatu.

8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie

Dyrekcja Rozbudowy Miasta Gdańska

9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia

Gdańska Infrastruktura Wodociągowo Kanalizacyjna

Biuro Rozwoju Gdańska

Gdański Zarząd Dróg i Zieleni

Urząd Miejski w Gdańsku – Wydział Projektów Inwestycyjnych

10. Termin realizacji

2024-2028 – dokumentacja i roboty budowlane

11. Koszt realizacji

10 000 000 zł

12. Sposób finansowania

Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 40%

Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (ZPPR) – 60%

13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu

Wskaźniki produktu:

Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 239,71 ha

Wskaźniki rezultatu:

Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury – 8 815 os.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr OR14

1. Tytuł przedsięwzięcia

Realizacja zagospodarowania uzupełniającego skwerów zielonych

2. Lokalizacja przedsięwzięcia

Okolice ul. Gościnniej, ul. Junackiej, okolice obecnego skweru przy ul. Gościnniej oraz działki na tyłach poczty przy ul. Gościnniej 6 i Szkoły Muzycznej przy ul. Gościnniej 4. Uzupełnienie zrealizowanego obecnie zagospodarowania o pozostałe działki w tym rejonie, by przestrzeń stanowiła spójną całość dla zrealizowanych już inwestycji w ramach projektu rewitalizacji.

3. Opis przedsięwzięcia, w tym:

- **charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne),**
- **opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie,**
- **opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu,**
- **opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.**

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Przedsięwzięcie ma charakter głównie przestrzenny, z wpływem na sferę środowiskową – ochrona zabytku przyrody.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Obecnie teren ten jest bardzo zaniedbany, nieurządzony i postrzegany przez mieszkańców jako niebezpieczny. Znajduje się w bliskim sąsiedztwie urządzonych w ramach rewitalizacji terenów zielonych skweru przy ul. Gościnniej oraz parku przy ul. Związkowej. Jego realizacja stanowiłaby jedną wspólną, urządzoną całość również z planowanym zagospodarowaniem przestrzeni Rynku Oruńskiego. Poprawa dostępności do terenów zieleni, ich uporządkowanie i urządzenie w sposób sprzyjający korzystaniu przez wszystkich mieszkańców i nadanie im nowych funkcji to także jeden z postulatów mieszkańców podczas konsultacji, warsztatów i prowadzonych ankiet w ramach aktualizacji GPR. Ponadto o urządzenie tej przestrzeni zabiegają również przedstawiciele szkoły muzycznej wraz z rodzicami. Wskazane do realizacji obszary znajdują się w samym centrum komunikacyjnym i kulturalnym dzielnicy i wymagają pilnej interwencji dla uzyskania kompleksowego efektu oraz zwiększenia oddziaływania całego procesu rewitalizacji. Na terenie objętym opracowaniem znajduje się pomnik przyrody – buk pospolity – ustanowiony pomnikiem Uchwałą Nr LIII/1535/18 Rady Miasta Gdańska z dnia 24 maja 2018 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (data ustanowienia: 07.07.2018 r.), który również wymaga specjalnej uwagi i pielęgnacji. Problemem, jaki rozwiązuje inwestycja, jest zapewnienie mieszkańcom przestrzeni zieleni, dodatkowego miejsca wypoczynku czy rekreacji, a także realizacja np. wybiegu dla psów z uwagi na brak tego typu miejsc w okolicy.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

Urządzenie przestrzeni publicznych i terenów zieleni przy ul. Junackiej w Gdańsku jest uzupełnieniem zielonych skwerów przy ul. Gościnniej – zrealizowanych w ramach I Etapu projektu Rewitalizacji Oruni w Gdańsku, wraz z przejściem działki Skarbu Państwa oraz zagospodarowaniem zaplecza Szkoły

Muzycznej. Realizacja zadania uzależniona jest od decyzji wojewody w sprawie przekazania działki Skarbu Państwa.

W ramach przedsięwzięcia zaplanowane zostały następujące prace:

- przebudowa/rozbudowa istniejącej infrastruktury,
- przebudowa nawierzchni i budowa nowych ścieżek,
- wyposażenie terenu w niezbędne obiekty i elementy małej architektury, wypoczynkowe, rekreacyjne itp.,
- montaż oświetlenia wraz z rozbudową sieci teletechnicznej monitoringu,
- budowa częściowego ogrodzenia (w tym wybiegu dla psów),
- pielęgnacja istniejącej i uzupełnienie zieleni urządzonej oraz inne niezbędne prace.

Powyższe działania szczegółowo opisane będą w dokumentacji technicznej dla zadania.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

Rezultatem przedsięwzięcia będzie poprawa dostępności mieszkańców do terenów zieleni urządzonej, poprawa bezpieczeństwa, ochrona przyrody, realizacja wniosków mieszkańców w zakresie uporządkowania przedmiotowej przestrzeni i nadanie jej funkcji rekreacyjno-użytkowej. Dzięki realizacji projektu powstanie kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni o charakterze lokalnym z ogólnodostępnym terenem zieleni miejskiej. Rezultatem będzie również poprawa standardów zamieszkania mieszkańców, poprawa stanu terenów zieleni, zagospodarowanie zaplecza terenu w okolicy Szkoły Muzycznej przy ul. Gościnniej 4, a także zagospodarowanie obecnie nieużytkowanej działki Skarbu Państwa. Projekt będzie kontynuacją realizacji projektu Rewitalizacji Oruni w Gdańsku oraz realizacją postulatów mieszkańców i wniosku szkoły muzycznej.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 2. Wysoka jakość życia na obszarze rewitalizacji

KOR 2.1. Poprawa spójności przestrzenno-funkcjonalnej, zmiana wizerunku oraz warunków środowiskowych podobszaru Orunia

5. Sposób zarządzania

Inwestor zastępczy – Dyrekcja Rozbudowa Miasta Gdańska

Koordinacja przedsięwzięcia – Biuro Rozwoju Gdańska

Utrzymanie po realizacji – Gdański Zarząd Dróg i Zieleni

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

Działania zapewniające realizację zasady dostępności zostaną określone na etapie opracowania dokumentacji technicznej, która powstanie w oparciu o zasady projektowania uniwersalnego i zgodnie z obowiązującymi wymaganiami dostępności określonymi w art. 6 ustawy o zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Projekty uwzględnią likwidację barier architektonicznych (np. wyrównanie nawierzchni, obniżenie krawężników, odpowiednie dopuszczalne oznakowanie i oświetlenie) wszędzie tam, gdzie będzie to zgodne z ustaleniami z Pomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. W odniesieniu do zasad równościowych, z realizowanych projektów będą mogli korzystać wszyscy mieszkańcy, niezależnie od płci, rasy, pochodzenia etnicznego i narodowego, religii/wyznania, wieku, niepełnosprawności czy orientacji seksualnej/tożsamości płciowej. W Gdańsku od 2016 r. działa Rada ds. równego traktowania. W 2018 r. powstał również Model na rzecz Równego Traktowania, który wskazuje rekomendacje m.in. w obszarze infrastruktury, mobilności i transportu oraz przestrzeni publicznej (s. 105), które mają zastosowanie w realizowanych projektach inwestycyjnych.

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czyn poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju

Działanie nie będzie miało znaczącego, przewidywalnego wpływu na wskazane zgodnie z zasadą DNSH cele środowiskowe, tj.:

- łagodzenie zmian klimatu,
- adaptację do zmian klimatu,
- zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich,

- gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawania odpadów i recyklingu,
- zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i ich kontrolę,
- ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.

Wszelkie prace związane z przedsięwzięciem zostaną wykonane z zastosowaniem nowoczesnych metod organizacji budowy, produkcji materiałów budowlanych i będą miały minimalny wpływ na środowisko naturalne, w tym ochronę powietrza i rozwiązania minimalizujące emisję spalin. Dodatkowo realizacja oraz eksploatacja przedsięwzięcia nie przyczynią się do pogłębienia zmian klimatu. Na terenie objętym zadaniem znajduje się pomnik przyrody – buk pospolity. Pomnik ustanowiono Uchwałą Nr LIII/1535/18 Rady Miasta Gdańska z dnia 24 maja 2018 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (data ustanowienia: 07.07.2018 r.; typ pomnika: jednoobiektowy).

8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie

Dyrekcja Rozbudowy Miasta Gdańska

9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia

Biuro Rozwoju Gdańska

Gdański Zarząd Dróg i Zieleni

Urząd Miejski w Gdańsku – Wydział Projektów Inwestycyjnych

10. Termin realizacji

2024-2028

11. Koszt realizacji

2 500 000 zł

12. Sposób finansowania

Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 40%

Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (ZPPR) – 60%

13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu

Wskaźniki produktu:

Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 239,71 ha

Wskaźniki rezultatu:

Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury – 8 815 os.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr OR15

1. Tytuł przedsięwzięcia

Kompleksowa termomodernizacja gminnych budynków mieszkalnych

2. Lokalizacja przedsięwzięcia

Liczba możliwych do zrealizowania zadań w ramach budynków uzależniona jest od otrzymanego dofinansowania. Proponowane budynki:

- ul. Podmiejska 9,
- ul. Podmiejska 19,
- ul. Podmiejska 20A,
- ul. Trakt Św. Wojciecha 44,
- ul. Równa 3,
- ul. Smętna 12/13,
- ul. Sandomierska 47,
- ul. Rejtana 6,
- ul. Rejtana 15/16.

3. Opis przedsięwzięcia, w tym:

- **charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne),**
- **opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie,**
- **opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu,**
- **opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.**

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Działania zaplanowane w ramach przedsięwzięcia mają za zadanie podnieść efektywność wykorzystania energii na terenie miasta i tym samym podnieść komfort życia mieszkańców. W efekcie przeprowadzenia zaplanowanych prac powinno ulec obniżeniu jednostkowe zużycie ciepła i energii elektrycznej przy jednoczesnym podniesieniu komfortu życia i znaczącym obniżeniu emisji do powietrza zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych. Dodatkowo realizacja przedsięwzięcia wpłynie na poprawę estetyki przestrzeni na podobszarze rewitalizacji. Pomimo, iż głównie przedsięwzięcie ma charakter techniczny i środowiskowy, w dużej mierze wpływa również na sferę społeczną oraz przestrzenną.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Wyniki monitoringu jakości powietrza prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska wskazują, iż Gdańsk leży w strefie przekroczeń normy dobowej pyłu zawieszonego PM10 oraz przekroczeń dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń powietrza benzo(a)pirenem występującą szczególnie w sezonie grzewczym. Wiąże się to z tzw. „niską emisją”, czyli emisją z kominów odprowadzających spaliny na niewielką wysokość. U podłoża problemu leży zarówno rodzaj paliwa spalanego w kotłach, jak i technologia spalania umożliwiająca stosowanie węgla niskiej jakości oraz spalanie odpadów. Wpływ na wyżej wskazane przekraczanie norm ma także niska efektywność energetyczna budynków, która powoduje nadmierne zużycie energii cieplnej oraz elektrycznej. Przekłada się to bezpośrednio na negatywne skutki zdrowotne osób korzystających z tego typu obiektów, częste awarie instalacji oraz niską wydajność w stosunku do wysokiego poboru prądu ze względu na wyeksploatowanie centrali. Częstym powodem niskiej efektywności energetycznej budynków jest znaczące zużycie techniczne instalacji i urządzeń. Do problemów należy zaliczyć także występujące w poszczególnych obiektach zjawisko niespełniania wymogów parametrów jakościowych i ilościowych powietrza w pomieszczeniach. W związku z tym, niezbędne jest podjęcie działań mających na celu poprawę czystości powietrza.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

Zakres rzeczowy projektu kompleksowej termomodernizacji budynków zostanie zdefiniowany w oparciu o audyty energetyczne. W ramach inwestycji planuje się m.in. wykonanie robót dociepleniowych ścian, stropów, stropodachów i dachów, osuszenie, izolację i docieplenie przyziemia, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej zewnętrznej, modernizację instalacji grzewczej, elektrycznej i oświetleniowej obiektu oraz instalację ciepłej wody użytkowej, likwidację nieefektywnych źródeł ciepła, montaż kompaktowego węzła cieplnego, wprowadzenie systemu zarządzania energią, modernizację systemu wentylacji z zastosowaniem wysokosprawnej rekuperacji energii czy montaż nawietrzników higrosterowalnych. Dodatkowo planowane jest wykorzystanie OZE.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

Rezultatami po realizacji projektu będą:

- podniesienie efektywności wykorzystania energii, tym samym obniżenie jednostkowego zużycia ciepła i energii elektrycznej,
- poprawa komfortu życia mieszkańców,
- pozyskanie nowych mieszkańców na podobszarze rewitalizacji,
- poprawa estetyki przestrzennej,
- pozytywny wpływ na środowisko.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 2. Wysoka jakość życia na obszarze rewitalizacji

KOR 2.1. Poprawa spójności przestrzenno-funkcjonalnej, zmiana wizerunku oraz warunków środowiskowych podobszaru Orunia

5. Sposób zarządzania

Budynki mieszkalne objęte przedsięwzięciem stanowią własność Gminy Miasta Gdańska, natomiast lokale mieszkalne w budynkach – gminny zasób mieszkaniowy gminy. Budynkami administruje samorządowy zakład budżetowy Gdańskie Nieruchomości (GN), który jednocześnie będzie realizatorem przedsięwzięcia. Termomodernizację będą wykonywały podmioty, które zostaną wyłonione w ramach zamówienia publicznego przeprowadzonego przez GN. Na wykonane roboty będzie obowiązywała gwarancja oraz rękojmia. W budynkach w ramach modernizacji zostanie uwzględniony BMS (system zarządzania budynkiem). Po realizacji przedsięwzięcia obiektami w dalszym ciągu będą zarządzały GN.

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

Każdorazowo przy sporządzaniu dokumentacji projektowo-kosztorysowej kompleksowej termomodernizacji budynków do postępowania przetargowego dołączany jest dokument pn. *Szczegółowe standardy dostępności dla kształtowania przestrzeni i budynków w mieście Gdańsku – Poradnik projektowania uniwersalnego* wprowadzony Zarządzeniem Nr 1746/21 Prezydenta Miasta Gdańska. Z uwagi na pracę na starej tkance oraz wytyczne konserwatora zabytków nie zawsze wszystkie standardy są możliwe do wprowadzenia. Niemniej jednak, podczas projektowania kolejnych etapów projektu uwzględnianie będą kwestie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. W zakresie poprawy efektywności energetycznej budynków, zwłaszcza mieszkalnych komunalnych, wsparcie obejmie m.in. osoby dotknięte lub narażone na zjawisko ubóstwa energetycznego. Ponadto wspieranie inwestycji w zakresie poprawy efektywności energetycznej zmniejszy emisję gazów cieplarnianych oraz zanieczyszczeń powietrza, co wpłynie na zdrowie i długość życia mieszkańców i będzie ograniczać zjawisko wykluczenia społecznego i ubóstwa.

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czynić poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju

Podczas opracowywania projektu i jego części składowych rozważane będą zagrożenia związane ze zmianami klimatu poprzez wykorzystanie technologii adekwatnych do strefy klimatycznej, w której będzie realizowane niniejsze przedsięwzięcie. Wszelkie prace związane z obiektami zostaną wykonane z zastosowaniem nowoczesnych metod organizacji budowy, produkcji materiałów budowlanych oraz efektywności energetycznej poszczególnych obiektów i będą miały minimalny wpływ na środowisko naturalne, w tym ochronę powietrza i rozwiązania minimalizujące emisję spalin. Dodatkowo realizacja oraz eksploatacja przedsięwzięcia nie przyczynią się do pogłębienia zmian klimatu. Planowane prace termomodernizacyjne będą służyć adaptacjom do zmian klimatu związanym z takimi klęskami żywiołowymi, jak pożary, fale upałów, nawałnice deszczowe i burze oraz silne wiatry. Materiały budowlane odporne będą na różnicę temperatur, a budynki będą wyposażone w system przeciwpożarowy. Wyznaczone zostaną także drogi ewakuacyjne. System odprowadzania wody będzie minimalizował skutki nawałnic oraz gwałtownych burz.

8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie

Gdańskie Nieruchomości

9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia

Biuro Rozwoju Gdańska

Urząd Miejski w Gdańsku – Wydział Projektów Inwestycyjnych

10. Termin realizacji

2025-2030

11. Koszt realizacji

Koszt realizacji przedsięwzięcia: 31 293 190 zł, w tym koszty kwalifikowane 20 340 573,50 zł – koszt robót budowlanych, dokumentacja projektowo-kosztorysowa zostanie zlecona w ramach projektu ELENA.

12. Sposób finansowania

Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 10%

Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (ZPPR) – 55%

Bank Gospodarstwa Krajowego – 35%

13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu

Wskaźniki produktu:

Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – 9 szt.

Wskaźniki rezultatu:

Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej i ciepłej (MWh/rok) – wartość wskaźnika zostanie oszacowana w audycie energetycznym

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr OR16

1. Tytuł przedsięwzięcia

Przebudowa infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej w podobszarze Orunia. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenach nieuzbrojonych w podobszarze Orunia

2. Lokalizacja przedsięwzięcia

1. Przebudowa infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej na podobszarze Orunia.

Lokalizacja istniejącej infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej wymagającej modernizacji:

- ul. Sandomierska – od ul. Równej do ul. Mostowej: awaryjny wodociąg DN100 żel. z 1925 r., L = 840 m,
- ul. Olszyńska: wodociąg DN150 AC z 1968 r., L=86 m,
- ul. Rejtana: kanał sanitarny DN350 kam. – zaniżony, utrudniony odpływ ścieków, L=72 m,
- ul. Brzegi: awaryjny wodociąg DN80/100 żel. z 1901/1961 r., L=ok. 400 m (w zakresie podobszaru Orunia),
- ul. Diamentowa: wodociąg DN100 AC z 1969 r., L=340 m,
- ul. Związkowa: : wodociąg DN100 AC z 1964 r., L=182 m,
- ul. Przyjemna: wodociąg DN100 AC z 1964 r., L=142 m,
- ul. Boczna: wodociąg DN80 AC z 1961 r., L=70 m.

2. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenach nieuzbrojonych na podobszarze Orunia.

Brak kanałów kanalizacji sanitarnej w ul. Kolonia Orka, Kolonia Zaranie oraz w części ul. Kolonia Mysia, Kolonia Orla, Kolonia Rola i w części ul. Żabiej. Tym samym zabudowania mieszkaniowe zlokalizowane przy tych ulicach są wyposażone w zbiorniki bezodpływowe.

Na czas opracowania fiszki projektowej (lipiec 2023 r.) ul. Kolonia Mysia i Kolonia Orka są znacznie zabudowane i dla nich w pierwszej kolejności należy zaplanować budowę sieci kanalizacji sanitarnej. Pozostałe dwie ulice: Kolonia Zaranie, Kolonia Rola 1÷11 charakteryzują się wskaźnikiem o niskiej gęstości zabudowy i dla tych ulic na czas opracowywania fiszki nie jest planowana budowa sieci kanalizacji sanitarnej.

3. Opis przedsięwzięcia, w tym:

- **charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne),**
- **opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie,**
- **opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu,**
- **opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.**

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Przedsięwzięcie będzie miało charakter środowiskowy z równoczesnym wpływem na sferę techniczną i społeczną.

Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

W części podobszaru sieć wodociągowo-kanalizacyjna jest w złym stanie technicznym, a kanalizacja sanitarna nie istnieje. Sytuacja ta jest powodem awarii sieci oraz wymusza korzystanie przez mieszkańców ze zbiorników bezodpływowych.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

W ramach projektu niezbędne jest wykonanie dokumentacji technicznej na przebudowę i budowę infrastruktury.

Roboty budowlane będą obejmowały:

- likwidację wodociągów wykonanych z azbestocementu (AC),
- likwidację zbiorników bezodpływowych (szamb),
- budowę sieci kanalizacji sanitarnej,
- przebudowę i modernizację istniejących sieci.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

W ramach realizacji projektu przewiduje się osiągnięcie następujących rezultatów:

- zwiększenie niezawodności zasilania w wodę mieszkańców (zmniejszenie ryzyka awarii sieci, zwiększenie bezpieczeństwa zasilania w wodę),
- zapewnienie odpowiednich warunków przeciwpożarowych,
- zmniejszenie ryzyka zanieczyszczenia środowiska,
- poprawę warunków życia mieszkańców.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 2. Wysoka jakość życia na obszarze rewitalizacji

KOR 2.1. Poprawa spójności przestrzenno-funkcjonalnej, zmiana wizerunku oraz warunków środowiskowych podobszaru Orunia

5. Sposób zarządzania

Zmodernizowane oraz wybudowane miejskie sieci wodociągowo-kanalizacyjne będą elementem gdańskiego systemu w utrzymaniu i eksploatacji przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego (Gdańskie Wodociągi S.A.) posiadającego zezwolenie Prezydenta Miasta Gdańska na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków od dnia 20 stycznia 2023 r.

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

Nie dotyczy

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czynić poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju

Planowane modernizacje sieci są istotne z punktu widzenia ochrony środowiska – zwiększenie bezpieczeństwa dostaw wody poprzez zmniejszenie wskaźnika awaryjności sieci przyczyni się do zmniejszenia strat wody. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenach dotychczas nieskanalizowanych umożliwi likwidację zbiorników bezodpływowych – zmniejszenie ryzyka zanieczyszczenia środowiska, a także wyeliminowanie ruchu pojazdów spalinowych służących do opróżniania tych zbiorników.

8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie

Gdańska Infrastruktura Wodociągowo Kanalizacyjna Sp. z o.o.

Inwestorzy prywatni

9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia
Inwestorzy prywatni
10. Termin realizacji
2024-2029
11. Koszt realizacji
Szacunkowy koszt modernizacji wodociągów: 1 900 000 zł Szacunkowy koszt modernizacji kanału sanitarnego: 150 000 zł Szacunkowy koszt uzbrojenia w kanalizację sanitarną ulicę Kolonia Mysia i Kolonia Orka: 1 000 000 zł
12. Sposób finansowania
Środki własne GIWK – 40% Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (ZPPR) – 50% Inwestorzy prywatni – 10%
13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu
Wskaźniki produktu: Długość nowych lub zmodernizowanych sieci wodociągowych w ramach zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę – 2,06 km
Wskaźniki rezultatu: Ludność przyłączona do ulepszonych zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę – 1 651 os.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr OR17
1. Tytuł przedsięwzięcia
Termomodernizacja budynków Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego nr 2
2. Lokalizacja przedsięwzięcia
ul. Smoleńska 5/7 oraz Smoleńska 6/8
3. Opis przedsięwzięcia, w tym:
<ul style="list-style-type: none"> • charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne), • opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie, • opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu, • opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.
Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)
Przedsięwzięcie ma charakter społeczny, edukacyjny i środowiskowy.
Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie
Realizacja przedsięwzięcia zredukuje ilość zanieczyszczeń, poprawi komfortu użytkowania i estetykę budynków.
Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

W ramach przedsięwzięcia zostanie wykonane ocieplenie ścian zewnętrznych, stropów i stropodachów, częściowa wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, modernizacja instalacji CO oraz izolacja fundamentów.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

Termomodernizacja pozwala znacząco ograniczyć zużycie ciepła w budynku, a co za tym idzie obniża koszty ogrzewania i wydatki na opał, co daje wymierne oszczędności. W aspekcie ekologicznym termomodernizacja pozwala zredukować emisję zanieczyszczeń i substancji szkodliwych do środowiska. Ponadto poprawia się komfort użytkownika budynku (lepsza izolacja termiczna i wyciszenie) oraz jego estetyka (odnowienie elewacji).

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 2. Wysoka jakość życia na obszarze rewitalizacji

KOR 2.1. Poprawa spójności przestrzenno-funkcjonalnej, zmiana wizerunku oraz warunków środowiskowych podobszaru Orunia

5. Sposób zarządzania

Dyrektor placówki oświatowej

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

Oba budynki wykorzystywane są zarówno przez osoby płci męskiej i żeńskiej, brak jest dyskryminacji ze względu na wiek. Obie płcie mają równy dostęp do korzystania z zasobów (szansa rozwoju), a także możliwości wyboru drogi życiowej bez ograniczeń wynikających ze stereotypów płci. Obecnie w budynkach nie ma windy. Podczas termomodernizacji możliwe będzie wyposażenie obu placówek w dźwigi osobowe.

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czynić poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju

Termomodernizacja poprawi efektywność energetyczną budynków przez ich ocieplenie oraz wymianę drzwi i okien. Przy wymianie źródła ciepła m.in. po wykonaniu ocieplenia, zastosowane zostaną urządzenia o mniejszej mocy. Zapobiegnie to wzrostowi kosztów ogrzewania oraz zmniejszy emisję substancji szkodliwych po przejściu na lepszej jakości paliwa.

8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie

Dyrekcja Rozbudowy Miasta Gdańska

9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia

Urząd Miejski – Wydział Edukacji

10. Termin realizacji

2024-2030

11. Koszt realizacji

14 000 000 zł

12. Sposób finansowania

Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 40%

Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (ZPPR) – 60%

13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu

Wskaźniki produktu:

Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – 1 szt.

Wskaźniki rezultatu:

Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej i ciepłej (MWh/rok) – wartość wskaźnika zostanie oszacowana w audycie energetycznym

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr OR18**1. Tytuł przedsięwzięcia**

Uzupełnienie działań modernizacyjnych w zakresie gminnych budynków komunalnych

2. Lokalizacja przedsięwzięcia

- ul. Trakt św. Wojciecha 81
- ul. Trakt św. Wojciecha 83
- ul. Trakt św. Wojciecha 85

3. Opis przedsięwzięcia, w tym:

- **charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne),**
- **opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie,**
- **opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu,**
- **opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.**

Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)

Przedsięwzięcie techniczne będzie miało również charakter środowiskowy i społeczny.

Opis problemów podobszaru jakie rozwiązuje przedsięwzięcie

Obecnie podobszar postrzegany jest jako nieatrakcyjne miejsce zamieszkania, ze zdegradowaną substancją mieszkaniową. Wnętrza zmodernizowanych częściowo budynków są zaniedbane i nie zachęcają do wejścia. Zły stan części wspólnych budynków komunalnych wymaga pilnego remontu.

Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu

Przedsięwzięcie polegać będzie na uzupełnieniu prowadzonych już działań związanych z remontem elewacji budynków i pracami w częściach wspólnych – remont klatek schodowych wraz z wymianą instalacji elektrycznej, remont dachów, wykonanie pionu wodnego na klatce z włączeniem do instalacji lokalowych z opomiarowaniem w szachtach na klatce schodowej. Obecnie obiekty podłączone są już do miejskiej sieci ciepłowniczej. Dla każdego budynku opracowany zostanie indywidualny zakres prac.

Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu

Rezultatem przedsięwzięcia będzie poprawa standardu zamieszkania na podobszarze, pozytywny odbiór społeczny, a także zmiana wizerunku podobszaru jako dobrego miejsca zamieszkania.

4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?

Cel 2. Wysoka jakość życia na obszarze rewitalizacji

KOR 2.2. Wysoka jakość zamieszkania na podobszarze Orunia

5. Sposób zarządzania

Budynki mieszkalne objęte przedsięwzięciem stanowią własność Gminy Miasta Gdańska, natomiast lokale mieszkalne w budynkach – gminny zasób mieszkaniowy gminy. Budynkami administruje samorządowy zakład budżetowy Gdańskie Nieruchomości (GN), który jednocześnie będzie realizatorem przedsięwzięcia. Prace wykonywały będą podmioty, które zostaną wyłonione w ramach zamówienia publicznego przeprowadzonego przez GN. Na wykonane roboty będzie obowiązywała gwarancja oraz rękojmia.

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

Każdorazowo przy sporządzaniu dokumentacji projektowo-kosztorysowej budynków do postępowania przetargowego dołączany jest dokument pn. *Szczegółowe standardy dostępności dla kształtowania przestrzeni i budynków w mieście Gdańsku – Poradnik projektowania uniwersalnego* wprowadzony Zarządzeniem Nr 1746/21 Prezydenta Miasta Gdańska. Z uwagi na pracę na starej tkance oraz wytyczne konserwatora zabytków nie zawsze wszystkie standardy są możliwe do wprowadzenia. Niemniej jednak, podczas projektowania kolejnych etapów projektu uwzględnianie będą kwestie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czynić poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju

Wszelkie prace związane z przedsięwzięciem zostaną wykonane z zastosowaniem nowoczesnych metod organizacji budowy, produkcji materiałów budowlanych i będą miały minimalny wpływ na środowisko naturalne, w tym ochronę powietrza i rozwiązania minimalizujące emisję spalin w przypadku zakresu związanego ze zmianą niskoemisyjnego ogrzewania. Dodatkowo realizacja oraz eksploatacja przedsięwzięcia nie przyczynią się do pogłębienia zmian klimatu.

8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie

Gdańskie Nieruchomości

9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia

Biuro Rozwoju Gdańska
Urząd Miejski w Gdańsku – Wydział Projektów Inwestycyjnych

10. Termin realizacji

2025-2028

11. Koszt realizacji

II etap dla budynków mieszkalnych (dokumentacja + realizacja): 3 600 000 zł

12. Sposób finansowania

Środki własne Gminy Miasta Gdańska – 40%
Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (ZPPR) – 60%

13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu

Wskaźniki produktu:

Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 239,71 ha

Wskaźniki rezultatu:

Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury – 8 815 os.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr OR19
1. Tytuł przedsięwzięcia
Modernizacja elementów budynków mieszkalnych wraz z otoczeniem – wspólnoty/spółdzielnie mieszkaniowe
2. Lokalizacja przedsięwzięcia
Podobszar rewitalizacji Orunia Zadanie realizowane z partnerami zewnętrznymi, którzy zostaną wybrani zgodnie z art. 39 ustawy z 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz.U z 2022 r. poz.1079 ze zm.)
3. Opis przedsięwzięcia, w tym:
<ul style="list-style-type: none"> • charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne), • opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie, • opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu, • opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.
Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)
Jest to przedsięwzięcie techniczne, które będzie miało również wpływ na sferę społeczną i środowiskową.
Opis problemów podobszaru jakie rozwiązuje przedsięwzięcie
Obecnie podobszar postrzegany jest jako nieatrakcyjne miejsce zamieszkania, ze zdegradowaną substancją mieszkaniową. Wnętrza budynków są zaniedbane i nie zachęcają do wejścia. Na obszarze dużą część stanowią budynki historyczne, w których istotnym problemem jest nieefektywna izolacja fundamentów, brak docieplenia i zły stan elewacji. Przedsięwzięcie ma na celu dostosowanie techniczne substancji mieszkaniowej do standardów bytowych, tj. poprawę stanu technicznego oraz estetyki budynków i ich otoczenia.
Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu
W ramach projektu zostanie wykonane opracowanie szczegółowych założeń konkursowych na partnerów projektu. W konkursie będą mogły wziąć udział wspólnoty/spółdzielnie mieszkaniowe z podobszaru rewitalizacji. Premiowana będzie gotowość wspólnoty do realizacji zadania (posiadanie dokumentacji technicznej), walory historyczne budynku oraz umiejscowienie budynku w pobliżu innych realizowanych działań rewitalizacyjnych dla zapewnienia kompleksowości interwencji. Prace będą wykonywane w zależności od potrzeb konkretnych budynków i mogą objąć remonty części wspólnych, tj. izolacji fundamentów, elewacji budynku, dachu i jego elementów, klatki schodowej, zagospodarowania terenów podwórek i inne. W obrębie budynków o walorach historycznych prace będą prowadzone w kierunku podkreślenia ich wartości kulturowej.
Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu
Rezultatem przedsięwzięcia będzie poprawa standardu zamieszkania na podobszarze oraz pozytywny odbiór społeczny. Projekt pozytywnie wpłynie na wizerunek podobszaru rewitalizacji, stan techniczny budynków, szczególnie tych o walorach historycznych, a w przypadku wykonywania prac polegających na dociepleniu czy izolacji, poprawi jakość środowiska dzięki zmniejszeniu zapotrzebowania energetycznego danego budynku.
4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?
Cel 2. Wysoka jakość życia na obszarze rewitalizacji <i>KOR 2.2. Wysoka jakość zamieszkania na podobszarze Orunia</i>
5. Sposób zarządzania

Partnerzy projektu zostaną wyłonieni w konkursie. Przewiduje się min. 10 partnerów. Budynki mieszkalne objęte przedsięwzięciem stanowiąc będą własność wspólnot mieszkaniowych i/lub spółdzielni mieszkaniowych. Budynkami administrować będą zarządy poszczególnych wspólnot, profesjonalni zarządcy nieruchomości lub spółdzielnie mieszkaniowe. Prace wykonywać będą podmioty wyłonione w ramach postępowania prowadzonego zgodnie z zasadą konkurencyjności.

6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych

Analiza możliwości realizacji zasady dostępności w przypadku wspólnot mieszkaniowych zostanie określona na etapie opracowania dokumentacji technicznej. W odniesieniu do zasad równościowych – z efektów zrealizowanych zadań będą mogli korzystać wszyscy mieszkańcy danej wspólnoty mieszkaniowej.

7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czynić poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju

Celem przedsięwzięcia jest dostosowanie techniczne substancji mieszkaniowej do standardów bytowych. Przedsięwzięcie nie będzie miało znaczącego przewidywanego wpływu na cele środowiskowe. Ewentualne negatywne oddziaływania mogą pojawić się na etapie realizacji inwestycji, ale będą miały charakter krótkoterminowy i ustąpią po zakończeniu modernizacji. Jakość wykorzystanych w trakcie modernizacji materiałów powinna gwarantować utrzymanie budynku w dobrym stanie możliwie jak najdłużej.

8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie

1. Wspólnoty Mieszkaniowe
2. Spółdzielnie Mieszkaniowe

9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia

Biuro Rozwoju Gdańska

10. Termin realizacji

2025-2028

11. Koszt realizacji

2 000 000 zł

12. Sposób finansowania

Środki własne wspólnot/spółdzielni mieszkaniowych – 15%
Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (ZPPR) – 85%

13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu

Wskaźniki produktu:

Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 239,71 ha

Wskaźniki rezultatu:

Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury – 8 815 os.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr OR20

1. Tytuł przedsięwzięcia

Zwiększanie dostępności oferty mieszkaniowej poprzez uzupełnianie zabudowy

2. Lokalizacja przedsięwzięcia

Inwestycje zlokalizowane są w rejonie ul. Żuławskiej. Wstępnie wskazano lokalizacje (rejon) ul. Żuławskiej i ul. Głuchej.

<p>3. Opis przedsięwzięcia, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne), • opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie, • opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu, • opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu.
<p>Charakter przedsięwzięcia (społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe, przestrzenne)</p> <p>Przedsięwzięcie ma charakter przestrzenny i techniczny. Obejmuje budowę nowych budynków o dominującej funkcji mieszkalnej z ewentualnym uwzględnieniem usług towarzyszących. Zwiększenie jakości zamieszkania na podobszarze będzie miało również wpływ na zmianę wizerunku oraz postrzeganie go przez mieszkańców.</p> <p>Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie</p> <p>Obszar Oruni od lat wykazuje spadek liczby mieszkańców. Realizacja nowej zabudowy będzie korzystna z punktu widzenia zwiększania liczby mieszkańców dzielnicy i występującego zjawiska depopulacji. Przedsięwzięcie rozwiąże również problem z dużą ilością terenów inwestycyjnych do zagospodarowania oraz małą liczbą inwestycji związanych z budownictwem mieszkalnym.</p> <p>Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu</p> <p>W ramach przedsięwzięcia planowana jest realizacja dwóch budynków, w których znajdzie się łącznie około 50 lokali mieszkalnych. Lokale zwiększą dostępność mieszkań na wynajem w ramach programów mieszkaniowych realizowanych przez gminę.</p> <p>Opis rezultatów osiągniętych w efekcie realizacji projektu</p> <p>Realizacja nowej zabudowy pozytywnie wpłynie na poprawę jakości infrastruktury mieszkaniowej w dzielnicy. Jednocześnie z punktu widzenia wnioskodawcy, tj. Gdańskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego, będzie stanowić pilotażowe przedsięwzięcie, w oparciu o które podejmowane będą kolejne decyzje inwestycyjne m.in. dla rejonów ulic Przy Torze, Serbskiej, Rejtana, Żabiej, Głuchej i Radunickiej znajdujących się na podobszarze rewitalizacji Orunia.</p>
<p>4. Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie?</p>
<p>Cel 2. Wysoka jakość życia na obszarze rewitalizacji</p> <p><i>KOR 2.2. Wysoka jakość zamieszkania na podobszarze Orunia</i></p>
<p>5. Sposób zarządzania</p>
<p>Inwestycje realizowane będą na gruntach, które obecnie stanowią własność gminy, a docelowo zostaną wniesione do majątku Spółki GTBS. Wszystkie etapy prac inwestycyjnych, jak również późniejsze eksploataowanie majątku, będą wykonywane przez Spółkę.</p>
<p>6. Opis działań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych</p>
<p>Budynki zostaną zrealizowane na podstawie aktualnych przepisów Prawa Budowlanego z uwzględnieniem dostępności dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi (windy, korytarze, wybrane lokale z dostosowaniem).</p>
<p>7. Opis działań dotyczących ochrony środowiska, w tym zasady DNSH „nie czynić poważnych szkód środowisku” oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju</p>
<p>Inwestycje realizowane będą zgodnie z zasadą DNSH, wpisując się tym samym w obowiązujące wytyczne w tym zakresie. Respektowanie obowiązków związanych z ochroną środowiska jest jednym z elementów budownictwa społecznego realizowanego przez Spółkę z wykorzystaniem zewnętrznych (zwrotnych i bezzwrotnych) instrumentów finansujących.</p>
<p>8. Podmiot realizujący przedsięwzięcie</p>
<p>Gdańskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego sp. z o.o.</p>
<p>9. Inne podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia</p>

Urząd Miejski w Gdańsku – Wydział Skarbu
10. Termin realizacji
2025-2028
11. Koszt realizacji
30 000 000 zł
12. Sposób finansowania
24 000 000 zł – Fundusz Dopłat BGK – 80%
4 500 000 zł – KPO (opcja pod warunkiem realizacji do 1.08.2026 r.) – 15%
1 500 000 zł – Wkład Gminy (dokapitalizowanie Spółki) – 5%
13. Wskaźniki produktu / wskaźniki rezultatu
Wskaźniki produktu: Liczba wybudowanych budynków mieszkalnych – 3 szt.
Wskaźniki rezultatu: Liczba osób mieszkających w wybudowanych budynkach mieszkalnych – 145 os.

6.2 Przedsięwzięcia uzupełniające

W poniższych tabelach zaprezentowano zbiorczą charakterystykę pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 5 lit. b ustawy o rewitalizacji. Projekty te charakteryzują się mniejszym stopieniem oddziaływania, jednak ich realizacja jest istotna ze względu na konieczność pełnego wdrożenia celów GPR Miasta Gdańska. Ich realizacja wpłynie w sposób pozytywny na stan obszaru rewitalizacji. W tabeli ujęto również opisy zakresu projektów, które nie były szczegółowo opracowane na etapie przygotowania aktualizacji GPR Miasta Gdańska, ale są spójne z celami procesu rewitalizacji, a ich realizacja przyczyni się do większego zintegrowania interwencji rewitalizacyjnej.

Podobszar Biskupia Górka/Stary Chelm

1	Porządkowanie i adaptacja przestrzeni publicznej i półpublicznej. Tworzenie i zagospodarowanie terenów zieleni, w tym parków, podwórek, skwerów, ogrodów deszczowych i parków kieszonkowych z przeznaczeniem na cele rekreacyjne, edukacyjne i sportowe.
2	Przebudowa, rozbudowa, modernizacja podziemnej infrastruktury technicznej, modernizacja dróg i chodników, budowa oświetlenia i monitoringu.
3	Remont i adaptacja obiektów zabytkowych na cele edukacyjne i społeczne.
4	Kompleksowe działania na rzecz zwiększenia integracji społecznej oraz świadomości mieszkańców z zakresie ekologii, bezpieczeństwa, kultury i sztuki itp., w tym powstawanie nowych miejsc integracji społecznej.
5	Modernizacja zaplecza sportowego i rekreacyjnego.

Podobszar Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście

1	Porządkowanie przestrzeni publicznej i półpublicznej. Tworzenie i zagospodarowanie terenów w tym podwórek, PGO, skwerów, ogrodów deszczowych i parków kieszonkowych z przeznaczeniem na cele rekreacyjne i edukacyjne. Przeprowadzanie wyburzeń substandardowej zabudowy.
2	Projekty prośrodowiskowe, projekty wprowadzające zieleni, wprowadzenie form ochrony przyrody na cennych obszarach, oraz kampanie przyrodnicze, edukacyjne i promocyjne zwiększające świadomość mieszkańców w zakresie ekologii, zdrowia, bezpieczeństwa.
3	Rewaloryzacja/remonty zabytków, ratowanie historycznej zabudowy, w tym nadawanie im nowych funkcji.
4	Poprawa stanu infrastruktury drogowej i technicznej np. nawierzchni, chodników, ścieżek rowerowych, bezpieczeństwa, budowa i remonty mostów/kładek, poprawa przepustowości wyjazdów, a także budowa/przebudowa sieci infrastruktury podziemnej i naziemnej.
5	Projekty wprowadzające kulturę w przestrzeń publiczną, warsztaty kulturalne i artystyczne oraz wzbogacanie przestrzeni w usługi kulturalne, w tym powstanie biblioteki.

Podobszar Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście

1	Porządkowanie i adaptacja przestrzeni publicznej i półpublicznej. Tworzenie i zagospodarowanie terenów, w tym podwórek, skwerów, ogrodów deszczowych i parków kieszonkowych z przeznaczeniem na cele rekreacyjne i edukacyjne.
2	Zwiększenie atrakcyjności podobszaru pod kątem mieszkalnictwa poprzez podwyższenie standardów mieszkaniowych oraz rozszerzenie oferty usługowej, w tym usług społecznych i kultury.
3	Kompleksowe działania na rzecz zwiększenia integracji społecznej oraz świadomości mieszkańców z zakresie ekologii, bezpieczeństwa, kultury i sztuki itp.
4	Poprawa stanu infrastruktury drogowej – nawierzchni, chodników, ścieżek rowerowych, oświetlenia, bezpieczeństwa, budowa i remonty mostów/kładek, poprawa przepustowości wyjazdów.
5	Remonty lokali i budynków, w których świadczone są usługi społeczne.

Podobszar Orunia

1	Przedsięwzięcia polegające na porządkowaniu i adaptacji przestrzeni publicznych i półpublicznych, tworzenie i zagospodarowanie terenów, w tym podwórek na cele rekreacyjne i edukacyjne, w tym porządkowanie zabudowy substandardowej (parki, zieleńce, boiska, place zabaw, likwidacja pustostanów).
2	Aktywizacja społeczności lokalnej, zwiększenie oferty kulturalnej (oferta zajęć edukacyjno-sportowych dla seniorów, dzieci, młodzieży, kino, teatr, wystawa itp.).
3	Przedsięwzięcia poprawiające bezpieczeństwo przestrzeni publicznych (remonty dróg, chodników, montaż oświetlenia i monitoringu, budowa łączników drogowych), poprawa infrastruktury kolejowej (tory, przejazdy, przejścia, drogi – PKP).
4	Realizacja kampanii społecznych np. na rzecz zwiększania świadomości mieszkańców dot. gospodarowania odpadami czy ochrony środowiska.

5	Realizacja domu pokazowego – przestrzeni do życia w zgodzie z naturą i poszanowaniem zasobów "Dom drugie życie" w okolicy ul. Serbskiej i Równej.
6	Zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych dla dzieci w wieku do 3 lat.
7	Zagospodarowanie przestrzeni okolicy Ubocze wraz z poprawą bezpieczeństwa oraz stanu infrastruktury i zieleni.

7. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Zaprezentowany w tym rozdziale opis mechanizmów służących integrowaniu działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wpisuje się zarówno w wymogi ustawy o rewitalizacji (art. 15 ust. 1 pkt 6), jak i uwzględnia zalecenia ujęte w Zasadach realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027 opracowanych przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. Założenia zawarte w tych dokumentach pozwalają na zaplanowanie i wdrożenie skutecznej interwencji rewitalizacyjnej, która stanowi kompleksową odpowiedź na zidentyfikowane problemy i potrzeby obszaru rewitalizacji i tym samym prowadzi do osiągnięcia wizji stanu obszaru po realizacji celów rewitalizacyjnych i podporządkowanych im kierunków działań (Rozdział 5 – Kompleksowa wizja, cele i kierunki działań rewitalizacji) za pomocą powiązanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (Rozdział 6 – Przedsięwzięcia rewitalizacyjne).

Przedstawione założenia tworzenia programu pozwoliły na zaplanowanie całościowego procesu rewitalizacji, umożliwiającego kompleksową interwencję, która będzie: (1) skutecznie oddziaływać na zidentyfikowane problemy; (2) będzie skoncentrowana terytorialnie; (3) będzie prowadzona za pomocą powiązanych ze sobą przedsięwzięć wpisujących się w różne cele. Takie zintegrowane, kompleksowe podejście przełoży się na synergii działań i nieprzenoszenie zjawisk kryzysowych do innych części miasta.

W dalszej części rozdziału omówiono główne cechy rewitalizacji jako procesu, który zgodnie z definicją przyjętą w ustawie o rewitalizacji, powinien mieć kompleksowy charakter dzięki realizacji zintegrowanych działań na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowanych na obszarze rewitalizacji.

Podejście zintegrowane i kompleksowość

GPR Miasta Gdańska zawiera wiązkę różnorodnych działań o charakterze społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcyjnym i technicznym zgodnie z wnioskami płynącymi z diagnozy szczegółowej obszaru rewitalizacji, w tym występujących na tym terenie problemów i potencjałów.

Podejście zintegrowane wymaga integracji działań zaplanowanych w ramach polityki rewitalizacyjnej. W GPR Miasta Gdańska osiągnięto to przez wypracowanie – w drodze uspołecznionego procesu – katalogu przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Po weryfikacji stały się one częścią projektu zintegrowanego, którego podstawą jest łączenie projektów o charakterze społecznym z różnorodnymi projektami wspierającymi infrastrukturę. Zgodnie z przyjętym założeniem, poprawa infrastruktury jest niezbędnym warunkiem do prowadzenia skutecznych działań społecznych, które przełożą się na ograniczenie zidentyfikowanych dysfunkcji w tej

sferze. Z kolei przedsięwzięcia uzupełniające służą wzmocnieniu procesu rewitalizacji i przyspieszeniu jego efektów.

Zastosowanie podejścia zintegrowanego pozwala zaplanować całościową, spójną interwencję, na którą będą się składać powiązane ze sobą przedsięwzięcia, które zgodnie z intencją powinny doprowadzić do trwałych zmian na obszarze rewitalizacji. Przedsięwzięcia ujęte w GPR Miasta Gdańska równoważą się i dopełniają, a także wykazują kompleksowy charakter – przedsięwzięcia infrastrukturalne są bowiem ściśle powiązane z projektami społecznymi, służąc realizacji działań ograniczających zdiagnozowane dysfunkcje społeczne.

Przedstawione poniżej powiązania między przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi, które zostały szczegółowo opisane w Rozdziale 6, charakteryzują się kompleksowością i wielowymiarową komplementarnością, dzięki czemu ich realizacja powinna prowadzić do spotęgowania efektów poszczególnych zadań i wzmocnienia oddziaływania na zidentyfikowane stany kryzysowe obszaru. Dzięki całościowej interwencji powstanie więc efekt synergii prowadzący do szybszych, głębszych i trwalszych zmian na obszarze rewitalizacji.

Koncentracja

W przypadku GPR Miasta Gdańska koncentracja oznacza skupienie działań na obszarze rewitalizacji, na jego poszczególnych podobszarach, które zostały wyznaczone w trakcie diagnozy delimitacyjnej jako te, które z jednej strony charakteryzują się szczególnym nagromadzeniem różnorodnych problemów, z drugiej zaś mają istotne znaczenie dla rozwoju całego miasta. Z tego powodu wszystkie zaplanowane w dokumencie działania zostały zlokalizowane na obszarze rewitalizacji – na jego poszczególnych podobszarach: Biskupiej Górze/Starym Chełmie, Dolnym Mieście/Placu Wałowym/Starym Przedmieściu, Nowym Porcie z Twierdzą Wisłoujście i Oruni. Z powodu dostępnej na tych terenach infrastruktury nie skorzystano z możliwości realizacji przedsięwzięć usytuowanych poza obszarem rewitalizacji, co dopuszcza art. 15 ust. 3 ustawy. Problemy zidentyfikowane na podobszarach można bowiem rozwiązywać w oparciu o działania prowadzone na wyznaczonym obszarze rewitalizacji.

Zachowanie integralności i koordynacja działań jest jednym z warunków realizacji celów postawionych w GPR Miasta Gdańska wobec wyznaczonych podobszarów rewitalizacji. Na każdym z podobszarów mechanizm integracji dopasowany jest do lokalnych potencjałów i specyficznych potrzeb, tak aby w najefektywniejszy sposób osiągnąć zakładane cele rewitalizacyjne – wspólne dla wszystkich podobszarów.

Mechanizm integracji działań jest także skierowany na osiągnięcie celów innych polityk realizowanych przez miasto, dla których wspólnym mianownikiem jest wysoka jakość życia mieszkańców Gdańska. GPR skupia się na działaniach na wyznaczonych podobszarach rewitalizacji, wykorzystując dostępne narzędzia i dotychczasowe doświadczenia w prowadzeniu procesu rewitalizacji. Działania podejmowane będą przez miejskie jednostki budżetowe i organizacyjne oraz przez wydziały urzędu miejskiego, a także przez organizacje pozarządowe, podmioty sektora prywatnego czy nieformalne grupy sąsiedzkie i mieszkańców poszczególnych podobszarów. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą realizowane jednocześnie jako powiązane ze sobą projekty o wspólnym horyzoncie czasowym. Założeniem programu jest także integracja mieszkańców wokół realizowanych przedsięwzięć, tak aby poza inwestycjami i działaniami społecznymi wzmocnić więzi sąsiedzkie, budować lokalną tożsamość i podnosić poziom odpowiedzialności za własne otoczenie.

GPR Miasta Gdańska charakteryzują różne, opisane poniżej skrótowo, wymiary komplementarności.

1. Komplementarność przestrzenna

W GPR Miasta Gdańska założono wzajemne dopełnianie się przedsięwzięć rewitalizacyjnych zarówno podstawowych, jak i uzupełniających, realizowanych w ramach polityk sektorowych w mieście. Zaplanowane w dokumencie przedsięwzięcia zostały oparte na lokalnych potencjałach, występujących na poszczególnych podobszarach i w określonej, indywidualnie dla każdego z nich, strukturze przestrzennej. Komplementarność w skali makro zapewniona jest poprzez spójność działań rewitalizacyjnych podstawowych i uzupełniających z polityką przestrzenną zawartą w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz zgodność działań z funkcjami terenów i formami zabudowy wynikającymi z obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ponadto GPR Miasta Gdańska zachowuje spójność z innymi programami miejskimi.

Dla komplementarności przestrzennej w skali mikro istotne znaczenia ma spójność działań ujętych w GPR z programem „Gdańskie Przestrzenie Lokalne – Etap 1 – obszary rewitalizacji”, a także takie zaprogramowanie działań rewitalizacyjnych, by zapobiec procesowi gentryfikacji⁴¹. Zapobieganie negatywnym skutkom gentryfikacji będzie realizowane poprzez dążenie do poprawy jakości i warunków życia tych mieszkańców, którzy aktualnie zamieszkują podobszary, minimalizując ich relokację.

2. Komplementarność problemowa

Poszczególne przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały zaprogramowane w taki sposób, aby przede wszystkim służyły realizacji założonych celów społecznych. Dopełnieniem przedsięwzięć o charakterze społecznym, dążącym do zmniejszenia dysfunkcji w tej sferze, są projekty o charakterze infrastrukturalnym, które mają na celu poprawę jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji w jego różnych wymiarach – przestrzennym, środowiskowym i technicznym. Tworzenie nowych przestrzeni publicznych, poprawa stanu środowiska naturalnego i stanu technicznego budynków czy modernizacja obiektów z przeznaczeniem na cele społeczno-gospodarcze realizowane są równolegle z zadaniami związanymi z ograniczaniem problemów społecznych mieszkańców. Zrewaloryzowane przestrzenie, tereny zielone i parki mają być przestrzenią integracji i aktywizacji społecznej mieszkańców, a zmodernizowane budynki polepszą ich sytuację mieszkaniową. Dowartościowanie lokalnej społeczności w procesie rewitalizacji spowoduje dalszy przyrost kapitału społecznego oraz będzie przeciwdziałać marginalizacji i wykluczeniu społecznemu.

Komplementarność problemowa w procesie tworzenia GPR Gdańska oznacza również powiązanie projektów podstawowych z innymi zadaniami publicznymi prowadzonymi w mieście (projekty uzupełniające), dla których zakłada się dążenie do wzmocnienia ich realizacji na poszczególnych podobszarach rewitalizacji - w zależności od zidentyfikowanych problemów lub potencjałów.

Ponadto w mieście realizowanych jest szereg działań i inwestycji o skali ponadlokalnej. Założeniem GPR jest szczególne uwzględnienie w politykach sektorowych potrzeb

---

⁴¹ gentryfikacja (ang. *gentrification*) – proces polegający na zmianie charakteru danej części miasta, związany przede wszystkim ze zmianą struktury społecznej z szerokiego spektrum mieszkańców o różnym statusie społecznym na strefę zdominowaną przez mieszkańców o wyższym statusie materialnym.

podobszarów rewitalizacji i takie kształtowanie działań, aby synergicznie dążyć do realizacji nadrzędnych celów rewitalizacji.

3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Zarządzenie programem oparte jest na czytelnym i znanym publicznie zestawie standardów. Priorytetowe w systemie zarządzania jest koordynowanie wszystkich działań na poszczególnych podobszarach, a nie poszczególnych zadań. Dlatego w ramach Zespołu Rewitalizacji i Dziedzictwa Kulturowego zostali powołani koordynatorzy dla poszczególnych podobszarów, których rolą jest bieżąca kontrola postępów realizacji działań. Ponadto istotne jest wdrażanie zasady partnerstwa i partycypacji poszczególnych podmiotów, miejscowych społeczności i innych partnerów zaangażowanych w działania programu. Jednym z elementów uspołecznienia jest Komitet Rewitalizacji, którego rolą jest bieżąca kontrola i doradztwo w zakresie rodzaju, skali i efektywności prowadzonych działań. Szczegółowy opis struktury zarządzania uwzględniający różne organy włączone w ten proces został ujęty w Rozdziale 9.

4. Komplementarność międzyokresowa

GPR Miasta Gdańska cechuje komplementarność międzyokresowa – zaplanowana interwencja rewitalizacyjna jest bowiem kontynuacją wcześniejszych działań o tym charakterze, prowadzonych w dużej mierze na tych samych terenach. Warto zauważyć, że wyznaczone obecnie podobszary od początku analiz diagnostycznych, prowadzonych dla potrzeb programów rewitalizacji, były uznawane za zdegradowane.

Rewitalizacja w Gdańsku jest konsekwentnie prowadzona od 2004 roku. Początki działań sięgają uchwalenia Lokalnego Programu Rewitalizacji (uchwała nr XXIII/689/04 Rady Miasta Gdańska z dnia 29 kwietnia 2004 r.), który został zaktualizowany w 2010 roku (uchwała nr XLVII/1308/10 Rady Miasta Gdańska z dnia 25 marca 2010 r.).

Kolejnym etapem gdańskiego procesu rewitalizacji był Gminny Program Rewitalizacji Miasta Gdańska, który koncentrował się na tych samych podobszarach co obecny program, stanowiący aktualizację Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Gdańska na lata 2017-2023 (uchwała nr XXXVIII/1012/17 Rady Miasta Gdańska z dnia 25 kwietnia 2017 r.). Podstawą wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji była uchwała nr XXII/607/16 Rady Miasta Gdańska z 28 kwietnia 2016 r., która stanowiła wynik diagnozy delimitacyjnej przeprowadzonej dla potrzeb opracowania programu rewitalizacji na podstawie ustawy o rewitalizacji. Działania prowadzone w ramach wcześniejszych programów rewitalizacji zostały opisane w Rozdziale 2. Programy rewitalizacji w Gdańsku.

W tym miejscu warto dodać, że niniejszy GPR Miasta Gdańska zakłada efektywność prowadzonych działań, mierzoną na poziomie rezultatów oraz ocenianą na podstawie założonych wskaźników i badań. Zakłada również kontynuację wcześniejszych działań, natomiast zaplanowane obecnie działania, wraz ze zmieniającymi się uwarunkowaniami na wyznaczonych podobszarach, będą kontynuowane po okresie obowiązywania programu. Na podstawie wyników prowadzonego monitoringu i ewaluacji będą też wdrażane modyfikacje poszczególnych polityk miejskich.

5. Komplementarność źródeł finansowania

Działania zaplanowane w ramach GPR Miasta Gdańska będą przede wszystkim finansowane z budżetu miasta oraz w oparciu o mechanizm Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w ramach Funduszy Europejskich dla Pomorza 2021-2027. Kompleksowa interwencja na rzecz mieszkańców poszczególnych podobszarów będzie wspomagana zarówno ze środków

Europejskiego Funduszu Społecznego, jak i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Ze środków UE będą finansowane przedsięwzięcia polegające na rozwijaniu form aktywnej integracji mieszkańców, rozwoju usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym, wyrównywaniu różnic w dostępie do infrastruktury społecznej i rekreacyjnej oraz inwestycje z zakresu poprawy efektywności energetycznej budynków komunalnych.

GPR Miasta Gdańska uwzględnia również potencjalne zaangażowanie podmiotów prywatnych, w tym spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych, organizacji pozarządowych, a także ewentualnych partnerów prywatnych. Zakłada się m.in. dążenie do zaangażowania w realizację celów rewitalizacji, także po zakończeniu okresu programowania, partnerów prywatnych w formule partnerstwa publiczno-prywatnego.

Opisane mechanizmy zapewniające wielowymiarową komplementarność przekładają się na kompleksowość i zintegrowany charakter GPR Miasta Gdańska, który uwzględnia aspekty społeczne, gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, środowiskowe czy techniczne związane z obszarem rewitalizacji. Stąd, zaplanowaną interwencję złożoną z różnorodnych, wzajemnie dopełniających się, skoncentrowanych przestrzennie projektów, które stanowią kontynuację wcześniejszych działań i będą finansowane z różnych źródeł, należy uznać za całościowy, zintegrowany, spójny proces rewitalizacji, o którym mowa w art. 2 ust. 1 ustawy o rewitalizacji.

Planując kontynuację procesu rewitalizacji w Gdańsku, przyjęto założenie, że wszystkie przedsięwzięcia podstawowe są powiązane, dzięki czemu będzie możliwa kompleksowa interwencja, wzmacniająca siłę oddziaływania poszczególnych przedsięwzięć. Poniżej zaprezentowano szczególnie silne wzajemne powiązania podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, jak i ich kompleksowe oddziaływanie na różne sfery kryzysowe. Jako podstawę uznania powiązań za szczególnie silne przyjęto po pierwsze – lokalizację projektów na poszczególnych podobszarach, wychodząc z założenia, że „szyte na miarę” przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą oddziaływać przede wszystkim na daną okolicę, oddaloną przestrzennie od innych terenów zdegradowanych. Po drugie założono, że poprawa spójności społecznej, dzięki działaniom aktywizacyjnym i animacyjnym, łączy się z poprawą stanu środowiskowa, sfery przestrzenno-funkcjonalnej czy technicznej okolicy, w której żyją mieszkańcy poszczególnych podobszarów. Powiązania przedsięwzięć na poziomie strategicznym z wyznaczonymi celami i kierunkami działań jako odpowiedź na zdiagnozowane problemy obszaru rewitalizacji, świadczące o zintegrowanym charakterze interwencji zostały przedstawione w Rozdziale 3. Kontekst strategiczny.

Tabela 12. Analiza oddziaływania i powiązań podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych ujętych w GPR Miasta Gdańska.

Nr przedsięwzięcia	Oddziaływanie na sfery kryzysowe	Powiązanie z innymi przedsięwzięciami z GPR
Podobszar rewitalizacji Biskupia Górka/Stary Chełm		
BG1. Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego na Chełmie	społeczna gospodarcza przestrzenno-funkcjonalna środowiskowa	BG2, BG5, BG6, BG7, BG8 BG10 BG11
BG2. Centrum Wsparcia dla Rodzin na Chełmie	społeczna gospodarcza przestrzenno-funkcjonalna	BG1, BG5, BG6, BG7, BG8 BG10 BG11

	środowiskowa	BG13, BG14
BG3. Mieszkanie wspomagane na Chełmie – trening mieszkaniowy	społeczna techniczna	BG3 BG12, BG13, BG14
BG4. Mieszkanie wspomagane na Starym Chełmie – dostosowanie i wyposażenie lokalu	społeczna techniczna	BG3 BG12, BG13, BG14
BG5. Centrum Wsparcia Seniora na Biskupiej Górze	społeczna gospodarcza przestrzenno-funkcjonalna środowiskowa	BG1, BG2, BG6, BG7, BG8 BG10 BG11
BG6. Prowadzenie Domu Sąsiedzkiego na Starym Chełmie	społeczna gospodarcza przestrzenno-funkcjonalna środowiskowa	BG1, BG2, BG5, BG7 BG10 BG11
BG7. Prowadzenie Domu Sąsiedzkiego na Biskupiej Górze	społeczna gospodarcza przestrzenno-funkcjonalna środowiskowa	BG1, BG2, BG5, BG6, BG8 BG10 BG11
BG8. Mobilny Dom Kultury	społeczna gospodarcza przestrzenno-funkcjonalna środowiskowa	BG1, BG2, BG5, BG6, BG7 BG10 BG11
BG9. Modernizacja lokali użytkowych	gospodarcza społeczna przestrzenno-funkcjonalna techniczna	BG10 BG2 BG11 BG13, BG14
BG10. Adaptacja budynku dawnego Kościoła Mennonitów przy ul. Mennonitów 2A w Gdańsku na wielofunkcyjną salę koncertową dla potrzeb instytucji kultury Cappella Gedanensis	gospodarcza społeczna przestrzenno-funkcjonalna środowiskowa techniczna	BG9 BG1, BG2, BG5, BG6, BG7, BG8 BG11 BG13, BG14
BG11. Urządzenie przestrzeni publicznych i terenów zieleni przy ul. Biskupiej	przestrzenno-funkcjonalna środowiskowa społeczna gospodarcza	BG12 BG1, BG2, BG5, BG6, BG7, BG8 BG9, BG10
BG12. Kompleksowa termomodernizacja gminnych budynków mieszkalnych	środowiskowa przestrzenno-funkcjonalna techniczna społeczna	BG11 BG13, BG14

BG13. Modernizacja elementów budynków mieszkalnych wraz z otoczeniem – wspólnoty/spółdzielnie mieszkaniowe	techniczna przestrzenno-funkcjonalna społeczna gospodarcza	BG13 BG10, BG11, BG12 BG2, BG3, BG4
BG14. Budowa zespołu budynków mieszkalnych przy ul. Reformackiej/Stoczniovców	techniczna przestrzenno-funkcjonalna społeczna gospodarcza	BG1, BG5, BG6, BG7, BG8 BG10 BG11 BG13, BG14
Podobszar rewitalizacji Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście		
DM1. Centrum Wsparcia i Terapii rodzin	społeczna gospodarcza przestrzenno-funkcjonalna środowiskowa	DM4, DM5, DM6 DM7 DM9, DM12
DM2. Mieszkania chronione i wspomagane dla rodzin na Dolnym Mieście, treningi kompetencji opiekuńczo-wychowawczych	społeczna techniczna	DM3 DM13, DM14, DM15, DM16, DM17
DM3. Mieszkanie chronione i wspomagane na Dolnym Mieście – dostosowanie i wyposażenie lokalu	społeczna techniczna	DM2 DM13, DM14, DM15, DM16, DM17
DM4. Wsparcie w edukacji dzieci i młodzieży	społeczna gospodarcza przestrzenno-funkcjonalna środowiskowa	DM1, DM5, DM6 DM7 DM9, DM12
DM5. Prowadzenie Domu Sąsiedzkiego na Dolnym Mieście	społeczna gospodarcza przestrzenno-funkcjonalna środowiskowa	DM1, DM4, DM6 DM7 DM9, DM12
DM6. Aktywizacja społeczna i kulturalna poprzez sztukę w CSW Łaźnia	społeczna gospodarcza przestrzenno-funkcjonalna środowiskowa	DM1, DM4, DM5 DM7 DM9, DM12
DM7. Modernizacja lokali użytkowych	gospodarcza społeczna przestrzenno-funkcjonalna	DM8, DM10, DM11 DM1, DM4, DM5, DM6 DM9, DM12
DM8. Remont i modernizacja ze zmianą przeznaczenia budynku przy ul. Pod Zrębem 9 na cele Hubu Kreatywnego	przestrzenno-funkcjonalna społeczna gospodarcza	DM9, DM10, DM11, DM12 DM1, DM4, DM5, DM6 DM7

DM9. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej Placu Wałowego	przestrzenno-funkcjonalna środowiskowa społeczna gospodarcza	DM8, DM10, DM11, DM12 DM1, DM4, DM5, DM6 DM7
DM10. Zagospodarowanie obszaru dawnej zajezdni tramwajowej na Dolnym Mieście w Gdańsku	przestrzenno-funkcjonalna społeczna gospodarcza	DM8, DM9, DM11, DM12 DM1, DM4, DM5, DM6 DM7
DM11. Remont budynku użyteczności publicznej Centrum Dolna Brama w Gdańsku (zakres III)	przestrzenno-funkcjonalna społeczna gospodarcza	DM8, DM9, DM10, DM12 DM1, DM4, DM5, DM6 DM7
DM12. Park Opływu Motławy (POM) w procesie programowania i projektowania partycypacyjnego	przestrzenno-funkcjonalna środowiskowa społeczna gospodarcza	DM9 DM1, DM4, DM5, DM6 DM7
DM13. Kompleksowa termomodernizacja gminnych budynków mieszkalnych	środowiskowa przestrzenno-funkcjonalna techniczna społeczna	DM13, DM14, DM15, DM16, DM17
DM14. Uzupełnienie działań modernizacyjnych w zakresie gminnych budynków mieszkalnych	techniczna środowiskowa społeczna	DM13, DM15, DM16, DM17 DM2, DM3
DM15. Modernizacja elementów budynków mieszkalnych wraz z otoczeniem – wspólnoty/spółdzielnie mieszkaniowe	techniczna środowiskowa społeczna	DM13, DM14, DM16, DM17 DM2, DM3
DM16. Remont budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Królikarnia 14	techniczna środowiskowa społeczna	DM13, DM14, DM15, DM17 DM2, DM3
DM17. Budowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Szczygłej 2	techniczna środowiskowa społeczna	DM13, DM14, DM15, DM16 DM2, DM3
Podobszar rewitalizacji Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście		
NP1. Centrum Rozwoju Młodych	społeczna przestrzenno-funkcjonalna	NP2, NP4, NP5, NP6 NP7, NP8, NP9, NP10, NP11
NP2. Klub Aktywnego Mieszkańca	społeczna gospodarcza przestrzenno-funkcjonalna	NP1, NP4, NP5, NP6 NP3, NP4 NP7, NP8, NP9, NP10, NP11
NP3. Modernizacja lokali użytkowych	gospodarcza społeczna	NP4 NP2

	przestrzenno-funkcjonalna techniczna	N7, NP9
NP4. Przepompownia – „Warsztatownia” w Nowym Porcie	społeczna gospodarcza przestrzenno-funkcjonalna	NP1, NP2, NP5, NP6 NP3 NP7
NP5. Prowadzenie Domu Sąsiedzkiego w Nowym Porcie	społeczna przestrzenno-funkcjonalna	NP1, NP2, NP4, NP6 NP7, NP8, NP9, NP10, NP11
NP6. Coroczne działania edukacyjne CSW Łaźnia – aktywizacja mieszkańców	społeczna przestrzenno-funkcjonalna	NP1, NP2, NP4, NP5 NP7, NP8, NP9, NP10, NP11
NP7. Nowy Port 2030+	przestrzenno-funkcjonalna społeczna gospodarcza techniczna	NP8, NP9, NP10, NP11 NP1, NP2 NP3, NP4
NP8. Eksperyment – zagospodarowanie Placu Przyjaciół	przestrzenno-funkcjonalna środowiskowa społeczna	NP7, NP9, NP10, NP11 NP1, NP2, NP5, NP6
NP9. Kompleksowa rewaloryzacja Twierdzy Wisłoujście w Gdańsku – przebudowa i adaptacja obiektu na potrzeby ośrodka muzealnego łączącego funkcję wystawienniczą i edukacyjną	przestrzenno-funkcjonalna środowiskowa społeczna gospodarcza	NP7, NP8, NP10, NP11 NP1, NP2, NP5, NP6 NP3, NP4
NP10. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej Placu Nadwodnego	przestrzenno-funkcjonalna środowiskowa społeczna	NP7, NP8, NP9, NP11 NP1, NP2, NP5, NP6
NP11. Zagospodarowanie parku na Szańcu Zachodnim wzdłuż nabrzeży Martwej Wisły	przestrzenno-funkcjonalna środowiskowa społeczna	NP7, NP8, NP9, NP10 NP1, NP2, NP5, NP6
NP12. Kompleksowa termomodernizacja gminnych budynków mieszkalnych	środowiskowa techniczna społeczna	NP13, NP14
NP13. Uzupełnienie działań modernizacyjnych w zakresie gminnych budynków mieszkalnych	techniczna środowiskowa społeczna	NP12, NP14
NP14. Modernizacja elementów budynków mieszkalnych wraz z otoczeniem – wspólnoty/spółdzielnie mieszkaniowe	techniczna środowiskowa społeczna	NP12, NP13

Podobszar rewitalizacji Orunia		
OR1. Poszerzenie i podniesienie jakości oferty placówki Klub Młodych Wataha	społeczna przestrzenno-funkcjonalna	OR2, OR3, OR5, OR6, OR7, OR9 OR12, OR13, OR14
OR2. Usługi zdrowotne i profilaktyka zdrowotna dla dzieci i młodzieży	społeczna gospodarcza	OR1, OR3
OR3. Zintegrowany program wsparcia młodych dorosłych zagrożonych wykluczeniem społecznym z podobszaru Orunia w oparciu o mieszkania wspomagane	społeczna techniczna	OR1, OR4 OR18, OR19, OR20
OR4. Mieszkanie wspomagane na Oruni – remont, dostosowanie i wyposażenie lokalu	społeczna techniczna	OR3 OR18, OR19, OR20
OR5. Silne społeczności sąsiedzkie i lokalne na Oruni	społeczna przestrzenno-funkcjonalna	OR1, OR6, OR7, OR9 OR12, OR13, OR14
OR6. Aktywny Senior w Społeczności Lokalnej	społeczna przestrzenno-funkcjonalna	OR1, OR5, OR7, OR9 OR12, OR13, OR14
OR7. Prowadzenie Domu Sąsiedzkiego na Oruni	społeczna przestrzenno-funkcjonalna	OR1, OR5, OR6, OR9 OR12, OR13, OR14
OR8. Modernizacja lokali użytkowych	gospodarcza społeczna przestrzenno-funkcjonalna techniczna	OR9, OR10, OR11 OR17 OR12, OR13, OR14
OR9. Przebudowa głównej siedziby Gdańskiego Archipelagu Kultury – GAK Stacja Orunia wraz z budową parkingu przy ul. Dworcowej 9	gospodarcza społeczna przestrzenno-funkcjonalna techniczna	OR8, OR10, OR11 OR1, OR5, OR6, OR7 OR12, OR13, OR14
OR10. Przebudowa budynku mieszkalno-usługowego i remont głównych elementów konstrukcyjnych wraz ze zmianą sposobu użytkowania przy ul. Trakt Św. Wojciecha 59	gospodarcza społeczna przestrzenno-funkcjonalna techniczna	OR8, OR9, OR11, OR12 OR17 OR12, OR13, OR14
OR11. Budowa budynku usługowego ul. Trakt Św. Wojciecha 60	gospodarcza społeczna przestrzenno-funkcjonalna techniczna	OR8, OR9, OR10 OR17 OR12, OR13, OR14
OR12. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej Rynku Oruńskiego w ramach projektu Rewitalizacja Oruni w Gdańsku	przestrzenno-funkcjonalna środowiskowa społeczna gospodarcza	OR13, OR14 OR1, OR5, OR6, OR7 OR8, OR9, OR10, OR11

OR13. Rewaloryzacja Parku Schopenhauera w Gdańsku	przestrzenno-funkcjonalna środowiskowa społeczna	OR12, OR14 OR1, OR5, OR6, OR7 OR8, OR9, OR10, OR11
OR14. Realizacja zagospodarowania uzupełniającego skwerów zielonych	przestrzenno-funkcjonalna środowiskowa społeczna	OR12, OR13 OR1, OR5, OR6, OR7 OR8, OR9, OR10, OR11
OR15. Kompleksowa termomodernizacja gminnych budynków mieszkalnych	środowiskowa techniczna społeczna	OR16, OR17 OR18, OR19, OR20
OR16. Przebudowa infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej w podobszarze Orunia. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenach nieuzbrojonych w podobszarze Orunia	środowiskowa techniczna społeczna	OR15, OR17 OR18, OR19, OR20
OR17. Termomodernizacja budynków Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego nr 2	środowiskowa techniczna społeczna gospodarcza	OR15, OR16 OR18, OR19, OR20 OR8, OR10, OR11
OR18. Uzupełnienie działań modernizacyjnych w zakresie gminnych budynków komunalnych	techniczna środowiskowa społeczna	OR19, OR20 OR15, OR16, OR17 OR3, OR4
OR19. Modernizacja elementów budynków mieszkalnych wraz z otoczeniem – wspólnoty/spółdzielnie mieszkaniowe	techniczna środowiskowa społeczna	OR18, OR20 OR15, OR16, OR17 OR3, OR4
OR20. Zwiększanie dostępności oferty mieszkaniowej poprzez uzupełnianie zabudowy	techniczna środowiskowa społeczna	OR18, OR19 OR15, OR16, OR17 OR3, OR4

Źródło: opracowanie własne IRMiR.

7.1 Inne działania komplementarne

Działania komplementarne względem procesu rewitalizacji wdrażane są w ramach różnorodnych polityk miejskich, w obrębie których wyłaniane są działania dedykowane obszarowi rewitalizacji. Sposób i zakres realizacji tych zadań uzależniony jest każdorazowo od potrzeb i możliwości inwestycyjnych miasta.

PROGRAMY WSPARCIA SPOŁECZNEGO

Najważniejszym działaniem komplementarnym, uzupełniającym proces rewitalizacji w ramach pierwszej edycji GPR, był program aktywizacji społeczno-zawodowej stanowiący przedsięwzięcie realizowane w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Program ten był finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach RPO WP

2014–2020. Celem projektu było zwiększenie szans na zatrudnienie osób dotkniętych i zagrożonych ubóstwem oraz wykluczeniem społecznym z terenu Miasta Gdańska - ze szczególnym uwzględnieniem obszaru rewitalizacji. Okres trwałości projektu obejmuje czas od 1 stycznia 2023 roku do 31 października 2028 roku, w związku z czym jego efekty dostępne będą również w ramach bieżącej edycji GPR.

Poniżej przedstawiono wykaz innych projektów z zakresu aktywizacji społeczno-zawodowej, realizowanych na rzecz mieszkańców podobszarów rewitalizacji Gdańska.

Tabela 13. Wykaz komplementarnych projektów w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej

Nazwa projektu	Czas realizacji	Grupa docelowa	Zakres
System aktywizacji społeczno-zawodowej – komponent usług społecznych	2017–2022	703 osoby - rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, osoby przebywające w pieczy zastępczej lub ją opuszczające, osoby niesamodzielne, niepełnosprawne i ich opiekunowie	Usługi aktywnej integracji społecznej i zawodowej w ramach Centrów Aktywizacji Społecznej na podobszarach rewitalizacji (CAS Orunia, CAS Nowy Port, CAS Stogi, CAS Dolne Miasto i CAS Biskupia Górka)
„GPS – Gotowość Praca Samodzielność”	2016-2018	713 osoby, w tym 265 z niepełnosprawnościami, zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym	Wdrożenie kompleksowych programów aktywizacji społeczno-zawodowej w ramach pracy socjalnej świadczonej przez pracowników socjalnych MOPR
„GPS – Gotowość Praca Samodzielność II”	2018-2020	480 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	Pomoc osobom zagrożonym ubóstwem i wykluczeniem w znalezieniu miejsca pracy poprzez realizację doradztwa, pośrednictwa zawodowego, kursów kwalifikacyjnych, szkoleń zawodowych oraz zajęć w ramach Centrum Integracji Społecznej

Źródło: opracowanie własne IRMiR.

Wypracowane modele wsparcia społecznego w ramach CAS oraz CIS będą kontynuowane w bieżącej edycji procesu rewitalizacji Miasta Gdańska.

Program współpracy miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi

Coroczny Program współpracy miasta Gdańska z organizacjami społecznymi uchwalany jest przez Radę Miasta Gdańska. Program jest opracowywany przez zespół roboczy składający się z przedstawicieli organizacji pozarządowych, przedstawicieli Prezydenta Miasta Gdańska oraz ekspertów zewnętrznych.

Celem głównym współpracy miasta z organizacjami jest wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i budowanie partnerskich relacji między samorządem a zorganizowanymi

grupami mieszkańców przez podniesienie jakości oraz zwiększenie zakresu współpracy sektora pozarządowego z miastem.

Cele szczegółowe programu to:

- wzmacnianie jakości i dostępności realizacji zadań publicznych przez wspieranie rozwoju instytucjonalnego organizacji oraz rozwijanie kompetencji ich liderów, pracowników i wolontariuszy,
- wzmacnianie istniejących i kształtowanie nowych mechanizmów wsparcia “małych” i “średnich” organizacji pozarządowych.

Przyszłe potrzeby w zakresie współpracy według raportu z konsultacji społecznych programu współpracy organizacji pozarządowych z miastem Gdańsk na rok 2024 to:

- wsparcie lokalowe z przeznaczeniem na siedziby organizacji lub na realizację konkretnych zadań np. spotkań z mieszkankami i mieszkańcami, koncertów, warsztatów, szkoleń,
- przestrzeń komunikacyjna: strony internetowe do wystawienia oferty gdańskich NGO, „narzędziownika” wsparcia dla organizacji, który opisywałby wszystkie dostępne w mieście ścieżki rozwoju i formy wsparcia dedykowane sektorowi społecznemu,
- sieciowanie: potrzeba przestrzeni do spotkań i integracji gdańskiego sektora społecznego, narzędzi wspierających współdzielenie zasobów, w tym bazę danych o realizowanych przez NGO usługach, promocji i wsparcia w nawiązywaniu partnerstw.

Program współpracy Miasta Gdańska z NGO na rok 2024 został opublikowany na stronie miasta Gdańska wraz z harmonogramem spotkań konsultacyjnych⁴².

Program Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych

W 2016 roku Rada Miasta Gdańska uchwaliła Program Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych, którego wdrażaniem zajmuje się Centrum Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych. Centrum prowadzi działalność związaną z:

- doradztwem w zakresie edukacyjnym,
- doradztwem w zakresie prawno-finansowym,
- kompleksowym prowadzeniem spraw,
- prowadzeniem indywidualnych programów wyjścia z zadłużenia,
- prowadzeniem indywidualnych programów pomocy osobom będącym ofiarami przestępstw i nadużyć ekonomicznych (w zakresie będącym poza kompetencjami Miejskiego Rzecznika Konsumentów),
- prowadzeniem grup samopomocowych dla osób posiadających problem utraty kontroli nad długami – proces terapeutyczny.

Poradnictwo obejmuje pomoc w przygotowaniu pism w postępowaniu ugodowym, sądowym i egzekucyjnym.

PROGRAMY MIESZKANIOWE

Program mieszkań ze wsparciem dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Program polega na rozwoju mieszkalnictwa wspomaganego w środowiskach lokalnych, zapewniającego różne formy pomocy mieszkaniowej osobom zagrożonym wykluczeniem

⁴² <https://www.gdansk.pl/urząd-miejski/wydział-rozwoju-społecznego/program-współpracy-miasta-gdanska-z-organizacjami-pozarządowymi.a.78>

społecznym. Jest jednym z ważniejszych wyzwań polityki społecznej miasta. Wsparcie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym realizowane jest przez instytucje oraz usługi społeczne świadczone w środowisku lokalnym (bez potrzeby instytucjonalizacji), co jest rozwiązaniem skuteczniejszym i efektywniejszym finansowo.

Gdańsk od wielu lat rozwija sieć mieszkań dla różnych grup osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym. Mieszkania te przeznaczone są dla różnych grup osób potrzebujących i prowadzone są przez 14 organizacji pozarządowych (stowarzyszenia, fundacje, organizacje kościelne) oraz Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku. Część mieszkań wspomaganych tworzona jest w zasobach lokalowych Gdańska, znaczna część wykorzystuje wolny rynek mieszkaniowy. Wykorzystywane są także zasoby Towarzystwa Budownictwa Społecznego.

Model Mieszkań ze wsparciem funkcjonujący w ramach Gdańskiego Programu Mieszkalnictwa Społecznego dla osób/rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym na lata 2016-2023

Program ma na celu zapewnienie mieszkań wraz z wsparciem osobom i rodzinom zagrożonym wykluczeniem społecznym. Celem projektu jest również włączenie społeczne tych osób i rodzin poprzez dodatkową pomoc lokalnej społeczności.

Model ten opiera się na zasobach mieszkaniowych gminy oraz systemie pomocy i integracji społecznej z terenu całego miasta. Zakłada on trwałe zintegrowanie polityki mieszkaniowej Miasta z polityką społeczną. Model Mieszkań ze Wsparciem jest integralnie związany z Modelem Mieszkań Wspomaganych w zakresie warunkowego przepływu ich uczestników. Kierunkami wyznaczającymi sposób działania w realizacji Modelu Mieszkań ze Wsparciem są:

- deinstytucjonalizacja rozumiana jako prymat utrzymania osób/rodzin wymagających wsparcia i pomocy w funkcjonowaniu w mieszkaniach przy współdziałaniu potencjału środowiska lokalnego nad organizacją pomocy w instytucjach,
- indywidualizacja oferty mieszkania i wsparcia stosownie do potrzeb i możliwości osób i rodzin objętych działaniami (asystentura, animacja),
- stopniowe wycofywanie wsparcia,
- możliwość zmiany formuły mieszkania ze wsparciem w mieszkanie docelowe,
- wykorzystanie planowania przestrzeni i architektury jako narzędzi do tworzenia warunków do integracji społecznej oraz przeciwdziałania zanikowi więzi społecznych i stygmatyzacji,
- utrzymanie w środowisku lokalnym wysokiego odsetka osób niezagrożonych wykluczeniem społecznym,
- wprowadzenie atrakcji społecznych na poziomie sąsiedztwa, np. wspólna przestrzeń rekreacyjna⁴³.

Budownictwo społeczne

W 2016 roku miasto Gdańsk przystąpiło do programu społecznego budownictwa mieszkaniowego oferowanego przez Bank Gospodarstwa Krajowego. Dzięki preferencyjnym warunkom finansowania Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Motława” Sp. z o.o. przygotowało ofertę mieszkań czynszowych na wynajem skierowaną do mieszkańców Gdańska, w szczególności do rodzin z dziećmi. Inwestycję w postaci czterech wielorodzinnych

⁴³ https://download.cloudgdansk.pl/gdansk-pl/d/201908132981/pmg_2018_7_209_zal01.pdf

budynków mieszkalnych zlokalizowano na podobszarze Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście w kwartale ulic: prof. Kieturakisa, Wróbla, Szczygła, Reduta Wyskok.

W 2023 roku Rada Miasta Gdańska na podstawie podjętych uchwał zdecydowała o wsparciu finansowym dwóch spółek realizujących Gdański program Mieszkalnictwa Społecznego oraz budowy mieszkań na wynajem. Oprócz wzmocnienia Gdańskiej Infrastruktury Społecznej przekazano również działkę w formie aportu dla TBS Motława. Podjęto również działania w zakresie zawarcia wieloletnich umów najmu dla nieruchomości, w których zlokalizowane są przychodnie.

Program remontowy mieszkań komunalnych

Gmina Miasta Gdańska, jako współwłaściciel pojedynczych mieszkań we wspólnotach mieszkaniowych, partycypuje w kosztach remontów proporcjonalnie do wysokości posiadanych udziałów. W corocznym budżecie miasta na ten cel rezerwowana jest kwota od kilku do kilkunastu milionów złotych. Ponadto dla wspólnot mieszkaniowych wdrażany jest szereg możliwości wsparcia pozadotacyjnego.

Publiczna oferta najmu lokali mieszkalnych w zamian za wykonanie remontu lokalu we własnym zakresie i na własny koszt przez przyszłego najemcę

Publiczna oferta najmu lokali mieszkalnych w zamian za wykonanie remontu przez przyszłego najemcę, skierowana jest do osób i rodzin zakwalifikowanych do zawarcia umowy najmu lokalu mieszkalnego ze względu na niskie dochody. Osoby te deklarują wykonanie remontu lokalu we własnym zakresie i na własny koszt.

W ramach publicznej oferty najmu podane zostają do publicznej wiadomości wykazy wolnych lokali przeznaczonych do najmu. Przygotowane przez Wydział Gospodarki Komunalnej wykazy wolnych lokali wymagających remontu, po zweryfikowaniu ich stanu technicznego przez Gdańskie Nieruchomości, podane są do publicznej wiadomości poprzez umieszczenie na stronie internetowej Gdańskich Nieruchomości i Gminy Miasta Gdańska. Remont lokalu zostaje wykonany we własnym zakresie i na własny koszt przez przyszłego najemcę bez prawa do roszczenia o zwrot poniesionych nakładów. Mieszkańcy, którzy zdecydują się na samodzielny remont lokalu, mają możliwość zwolnienia z czynszu na czas realizacji prac, nawet przez 24 miesiące.

Program odpracowywania zaległości czynszowych

Gdańskie Nieruchomości (GN) umożliwiają odpracowanie zadłużenia związanego z zaległościami w opłaceniu należności związanych z użytkowaniem lokalu tym osobom, które znajdują się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej. Przedmiotem umów cywilnoprawnych zawartych pomiędzy GN a dłużnikiem mogą być drobne prace porządkowe czy usługowe świadczone na rzecz Gminy Miasta Gdańska.

WSPIERANIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Akademia Gdańskiego Przedsiębiorcy – STUD(N)IA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Akademia Gdańskiego Przedsiębiorcy – STUD(N)IA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI to projekt polegający na realizacji szkoleń z zakresu rozwoju osobistego, zarządzania i prowadzenia działalności gospodarczej oraz budowania swojej pozycji i wizerunku na rynku pracy. Szkolenia i warsztaty skierowane są do studentów gdańskich uczelni wyższych, które mają siedzibę na terenie Gdańska oraz osób planujących i prowadzących własną działalność

gospodarczą na terenie Gdańska. Dotychczas odbyło się 10 edycji projektu. Projekt finansowany jest z budżetu miasta Gdańska w ramach dotacji celowej dla organizacji pozarządowych.

Asystent Gdańskiego Przedsiębiorcy

Asystent Gdańskiego Przedsiębiorcy to poradnik stanowiący kompendium wiedzy obejmujące porady, wskazówki i wymagania, jakie stoją przed osobami zamierzającymi prowadzić działalność gospodarczą oraz przed działającymi już przedsiębiorcami. Poradnik zawiera opis pierwszych kroków przedsiębiorcy, zagadnień związanych z wyborem formy opodatkowania, koncesjami, zezwoleniami oraz różnymi rodzajami działalności. Od 2014 roku poradnik prezentowany jest w postaci interaktywnej wyszukiwarki potrzebnych informacji dla przedsiębiorcy, również w wersji mobilnej⁴⁴. Całość projektu finansowana jest z budżetu miasta Gdańska.

Wakacyjny staż (edycja 2023)

Celem projektu „Wakacyjny staż” (edycja 2023) jest pomoc studentom i bezrobotnym absolwentom wyższych uczelni w zdobyciu nowych umiejętności oraz ułatwienie im wejścia na rynek pracy. Zadaniem projektu jest także wsparcie firm poszukujących stażystów i nowych pracowników.

Wypracuj Przyszłość

„Wypracuj Przyszłość” to projekt płatnych staży całorocznych, którego celem jest sieciowanie uczniów ostatnich klas techników i ich absolwentów oraz studentów i absolwentów uczelni wyższych z przyszłymi pracodawcami. Projekt wspiera zdobywanie doświadczeń zawodowych, a także ułatwia absolwentom wejście na rynek pracy. Fundatorami staży mogą być firmy, organizacje pozarządowe i inne instytucje, które zobowiążą się do przyjęcia stażystów i wypłaty im wynagrodzenia w minimalnej wysokości określonej w regulaminie projektu. Projekt wspiera również firmy, organizacje pozarządowe i inne instytucje w poszukiwaniu stażystów oraz nowych pracowników. W 2023 roku rozpoczęła się dziewiąta edycja tego projektu wspierającego młode osoby w realizacji ich ambicji zawodowych.

In Business

„In Business” to projekt z zakresu organizacji spotkań z biznesem dla uczniów gdańskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz ich nauczycieli. Projekt ma na celu kształtowanie postaw i zachowań przedsiębiorczych oraz proaktywnych, jak również wspieranie w podejmowaniu przez młodych ludzi trafnych decyzji w planowaniu edukacji i drogi zawodowej. Pierwsza edycja projektu odbyła się w 2013 roku i objęła swoim zakresem 11 szkół. Od tego czasu w kolejnych edycjach grono uczestników projektu uległo potrojeniu.

Business Booster

„Business Booster” to program wymiany doświadczeń pomiędzy dojrzałymi przedsiębiorcami i młodymi osobami bez doświadczenia zawodowego, który ma na celu rozwój w zakresie innowacyjności i kreatywności oraz nawiązanie kontaktów biznesowych. Realizatorami programu są Inkubator STARTER oraz Miasto Gdańsk. Projekt finansowany jest ze środków Miasta Gdańska. W ramach programu organizowane są spotkania biznesowe. Celem projektu jest poprawa kompetencji w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej, obejmujących

---

⁴⁴ Poradnik „5 kroków do założenia firmy” oraz interaktywny przewodnik dostępny jest na stronie <https://przedsiębiorczygdansk.pl/>

wiedzę z zakresu rozwiązań podatkowych i finansowych oraz modeli biznesowych i strategii marketingowych.

Lokal na start za złotówkę

Program „Lokal na start za złotówkę” daje możliwość skorzystania z preferencyjnego najmu lokalu osobom, które po raz pierwszy zakładają działalność gospodarczą. Niski czynsz umożliwia najemcom m.in. zwiększenie nakładów na przystosowanie lokalu do własnych potrzeb, czy też wzmocnienie promocji i reklamy w pierwszym okresie działania. Na najem „lokali za złotówkę” organizowane są konkursy ofert. Preferencyjne stawki czynszu obowiązują przez 3 lata. W pierwszym roku najmu czynsz wynosi 1 zł za m², w drugim roku najmu – 40% stawki zaoferowanej przez przedsiębiorcę w konkursie, w trzecim – 70% tej stawki. 100% zaoferowanej stawki najemca zapłaci dopiero po 36 miesiącach najmu.

Do programu mogą się również zgłosić osoby, które prowadzą działalność dłużej niż rok, pod warunkiem dostępności lokali nie zajętych przez osoby prowadzące działalność krócej niż rok.

Konkurs na najem ogłaszany jest w każdym roku lub w zależności od uwarunkowań i dostępności lokali. Do tej pory ogłoszono 7 edycji programu.

PROGRAMY INWESTYCYJNE

Budżet Obywatelski

Budżet Obywatelski (BO) jest narzędziem angażującym obywateli w proces decydowania o lokalnych wydatkach, wpływającym na zwiększenie udziału mieszkańców w zarządzaniu samorządem lokalnym oraz na większą przejrzystość działań samorządu terytorialnego. W Gdańsku zrealizowano łącznie 822 projekty w ramach dotychczasowych 10 edycji Budżetu Obywatelskiego za kwotę ok. 157 mln zł. Dzięki BO w mieście powstały takie inwestycje, jak place zabaw, tereny rekreacyjne, drogi i tarasy rowerowe.

Program Wspólne Podwórko

Program „Wspólne podwórko” to cykliczny program konkursowy polegający na opracowaniu projektu zagospodarowania wnętrza podwórzowego przy udziale jego mieszkańców. Projekt ten wspiera postawy obywatelskie w dążeniu do dbania o własne otoczenie mieszkaniowe, poprawę estetyki miejsca i środowiska zamieszkania. Celem jest „wspieranie działań obywatelskich na rzecz poprawy jakości środowiska zamieszkania, a także animowanie budowy kapitału społecznego poprzez wspólne projektowanie, realizowanie i przejmowanie odpowiedzialności za przestrzeń sąsiedzka”. Warunkiem otrzymania dofinansowania na realizację projektu jest posiadanie tytułu prawnego do terenu oraz przygotowanie projektu zagospodarowania terenu wraz z kosztorysem, przedmiarem i specyfikacją techniczną wykonania i odbioru robót łącznie z otrzymaniem niezbędnych uzgodnień i pozwoleń.

Program modernizacji chodników *Chodniki jak nowe*

Program modernizacji chodników jest realizowany od 2014 roku. Kryteria wyboru miejsca realizacji inwestycji są zawsze takie same – najważniejsze to stan techniczny chodnika, intensywność ruchu, znaczenie komunikacyjne oraz zapewnienie dogodnego i bezpiecznego dojścia do przystanków komunikacji miejskiej oraz placówek oświatowych. Realizacja programu odbywa się w koordynacji z Gdańską Infrastrukturą Wodociągowo-Kanalizacyjną Sp. z o.o. oraz Polską Spółką Gazownictwa Sp. z o.o., które prowadzą inwestycje w zakresie modernizacji i rozbudowy sieci. W 2017 roku w Gdańsku wyremontowano chodniki o łącznej długości 10 km, w 2018 roku - 6,1 km chodników i jezdni, natomiast w 2019 roku – ok. 12 km.

W 2020 roku prace były wykonywane w 14 lokalizacjach. Długość zmodernizowanych chodników wynosiła ok. 5 km. Prace były wykonywane m.in. w dzielnicy Osowa. W 2021 roku wyremontowano chodniki wzdłuż ulic: Pułaskiego, Chodkiewicza, Kolorowej, Pomorskiej, Przy Torze, Równej, fragmentu ul. Trakt Św. Wojciecha, Zaroślak, Brukowej, Nad Jarem, Zakosy, Zakopiańskiej i Falck Polonusa.

Program montażu oświetlenia ulic *Jaśniejszy Gdańsk*

Celem programu jest oświetlenie wszystkich zamieszkałych, ale nieoświetlonych ulic Gdańska do 2025 roku. Szacunkowa wartość tego programu wynosi ok. 58 mln zł, jednak ostateczny koszt będzie znany po przeprowadzeniu wszystkich przetargów na realizację inwestycji. Łączna długość ciągów planowanych do oświetlenia wynosi około 185 km w 508 lokalizacjach.

Program Jaśniejszy Gdańsk podzielony został na kilka etapów. W pierwszym, w latach 2016-2017, oświetlonych zostało 38 lokalizacji (5 mln zł). Drugi etap realizowany był w latach 2017-2018 w kolejnych 58 lokalizacjach (7 mln zł). W latach 2016–2018 oświetlono łącznie około 36 km ulic i ciągów pieszych. W 2019 roku na terenie miasta wykonano oświetlenie w 46 lokalizacjach (10,7 mln zł). W 2022 roku oświetlono 12,3 km ulic i ciągów pieszych w 37 lokalizacjach (4 mln zł).

8. Szacunkowe ramy finansowe

Podstawowym źródłem finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych, zaplanowanych w GPR Miasta Gdańska, są środki publiczne pochodzące z budżetu Miasta Gdańska uzupełnione o środki zewnętrzne oraz środki prywatne. Wśród zewnętrznych źródeł finansowania dominują fundusze i programy UE zgodnie z zasadą dodatkowości, która oznacza, że dofinansowanie w ramach UE może stanowić jedynie dodatek do innych środków przeznaczonych na dane przedsięwzięcie przez władze państwowe, regionalne lub lokalne. Sukces procesu rewitalizacji zależy zatem od stopnia zróżnicowania źródeł finansowania działań, co oznacza konieczność włączenia projektów zewnętrznych interesariuszy korzystających z różnorodnych funduszy i grantów.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne ujęte w GPR Miasta Gdańska korzystają również z finansowania po stronie sektora prywatnego, co jest zgodne z zasadą partnerstwa i partycypacji w procesie rewitalizacji, która oznacza realną współpracę między jednostkami samorządu terytorialnego a podmiotami spoza sektora finansów publicznych, np. właścicielami i zarządcami nieruchomości, przedsiębiorcami czy lokalnymi organizacjami pozarządowymi. Udział środków sektora prywatnego umożliwia uzupełnienie bilansu wykonalności programu i zmniejsza zaangażowanie środków publicznych.

W GPR Miasta Gdańska założono, że podstawowym źródłem finansowania projektów będą środki pochodzące z budżetu miasta oraz fundusze i programy UE dostępne głównie w programie regionalnym „Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027” (FEP 2021-2027). Na etapie opracowywania GPR Miasta Gdańska nie były znane wszystkie założenia dokumentów programowych związanych z perspektywą finansową UE 2021-2027, dlatego założono również możliwość weryfikacji zaplanowanych źródeł finansowania projektów w ramach cyklicznej oceny aktualności i stopnia realizacji programu rewitalizacji.

Źródła finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych ujętych w GPR Miasta Gdańska obejmują m.in.:

- fundusze i programy Unii Europejskiej, w tym:
  - Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027,
  - ELENA,
  - inne dostępne fundusze i programy UE,
- krajowe środki publiczne, dostępne m.in. przez:
  - Bank Gospodarstwa Krajowego,
  - Pomorski Fundusz Pożyczkowy,
  - inne podmioty,
- środki prywatne partnerów prywatnych oraz interesariuszy zewnętrznych, którzy zgłosili swoje projekty do objęcia zapisami GPR Miasta Gdańska.

Środki na realizację zaplanowanych przedsięwzięć zostaną zabezpieczone w corocznych budżetach Miasta Gdańska oraz w Wieloletniej Prognozie Finansowej – w odniesieniu do przedsięwzięć wieloletnich, zgodnie z wymogami art. 21 ustawy o rewitalizacji.

Łączna wartość projektów objętych zapisami programu wynosi ponad **1,8 mld zł** – w ramach tej kwoty zakładane do pozyskania dofinansowanie w ramach funduszy i programów UE wynosi ponad **158 mln zł**. Możliwość realizacji zaplanowanych przedsięwzięć wymaga zabezpieczenia środków publicznych w ramach budżetu Miasta Gdańska oraz innych krajowych źródeł publicznych w wysokości ponad **465 mln zł**, natomiast środków prywatnych w wysokości ponad **1,2 mld zł**. Poniżej przedstawiono zestawienie szacunkowych ram finansowych przedsięwzięć ujętych w GPR Miasta Gdańska.

Tabela 14. Szacunkowe ramy finansowe GPR Miasta Gdańska na źródła finansowania [zł]

Rodzaj przedsięwzięć	Szacunkowa wartość przedsięwzięć	Wkład własny finansowany ze środków prywatnych	Wkład własny finansowany ze środków publicznych	Dofinansowanie w ramach środków krajowych	Dofinansowanie pochodzące z funduszy i programów UE
Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji					
Przedsięwzięcia podstawowe	78 317 783,00	1 216 113,00	33 629 881,00	17 277 789,00	26 194 000,00
Cel 2. Wysoka jakość życia na obszarze rewitalizacji					
Przedsięwzięcia podstawowe	1 781 526 070,00	1 234 801 000,00	309 086 465,00	105 682 822,03	131 955 782,98
Razem					
Przedsięwzięcia podstawowe Cel 1-2	1 859 843 853,00	1 236 017 113,00	342 716 346,00	122 960 611,03	158 149 782,98

Źródło: opracowanie własne IRMiR.

9. Opis struktury zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji

9.1 Założenia systemu zarządzania GPR Miasta Gdańska na lata 2017-2030

System zarządzania rewitalizacją miasta Gdańska jest oparty o strukturę organizacyjną Urzędu Miejskiego w Gdańsku, wprowadzoną Zarządzeniem Nr 2165/17 Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 21 grudnia 2017 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Gdańsku. System zarządzania rewitalizacją w Gdańsku opiera się na modelu zarządzania rozwojem miasta i wykorzystuje najlepsze praktyki z niego wynikające.

Bazując na strukturze organizacyjnej Urzędu Miejskiego w Gdańsku, w poniższym zestawieniu wskazano najważniejsze podmioty włączone w proces zarządzania strategicznego procesem rewitalizacji, tj. takie, na których spoczywa konieczność koordynacji wdrażania GPR Miasta Gdańska.

Tabela 15. Podmioty realizujące czynności z zakresu zarządzania strategicznego GPR Miasta Gdańska na lata 2017-2030.

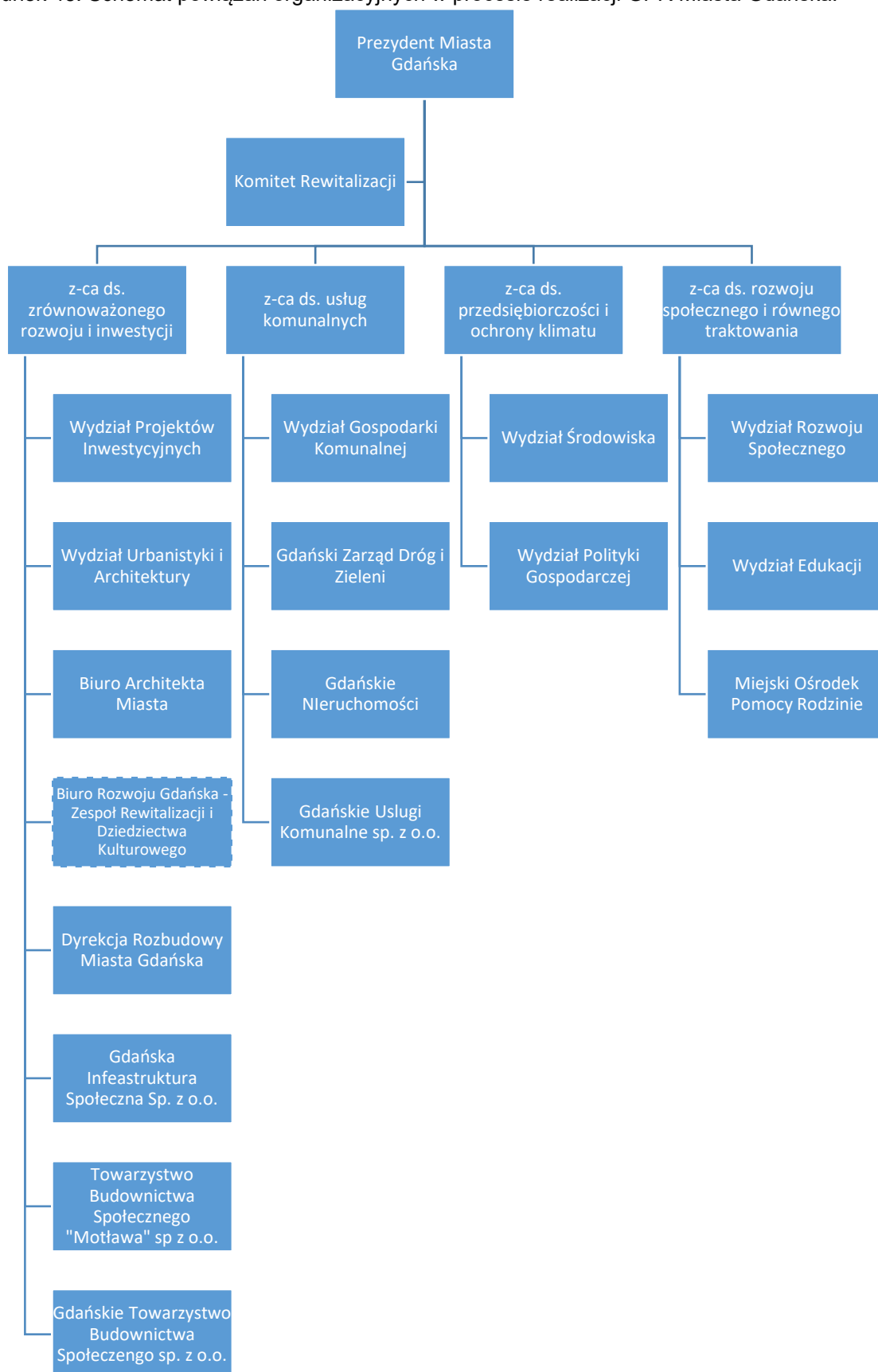
Komórka organizacyjna	Zadania do realizacji w procesie zarządzania GPR Miasta Gdańska
Prezydent Miasta Gdańska	<ul style="list-style-type: none"> – nadzór nad sporządzaniem i realizacją GPR – uruchamianie konsultacji społecznych projektu GPR i jego zmian – powoływanie w drodze zarządzeń zespołów zadaniowych ds. zmian lub koordynacji GPR, a także Komitetu Rewitalizacji – ogłaszanie naborów kandydatów do pracy w Komitecie Rewitalizacji – zatwierdzanie wyników oceny aktualności i stopnia realizacji GPR – przygotowywanie projektów uchwał Rady Miasta związanych z procesem rewitalizacji oraz określanie sposobu ich wykonywania – realizacja budżetu w zakresie związanym z zadaniami wynikającymi z GPR – powierzanie zastępcom prezydenta, sekretarzowi miasta oraz skarbnikowi miasta prowadzenia określonych spraw miasta w zakresie rewitalizacji w swoim imieniu
Rada Miasta Gdańska	<ul style="list-style-type: none"> – podejmowanie uchwał w sprawie przyjęcia GPR oraz jego aktualizacji – podejmowanie uchwał w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji – zabezpieczanie środków finansowych w WPF na realizację zadań własnych Miasta Gdańska wynikających z GPR
Biuro Rozwoju Gdańska Zespół Rewitalizacji i Dziedzictwa Kulturowego	<ul style="list-style-type: none"> – koordynowanie przebiegu opracowania oraz realizacji GPR – koordynowanie współpracy komórek i jednostek organizacyjnych Urzędu Miejskiego w Gdańsku oraz pozostałych podmiotów zaangażowanych w realizację GPR

	<ul style="list-style-type: none"> – opracowywanie oceny aktualności i stopnia realizacji GPR – inicjowanie aktualizacji GPR – realizacja rekomendacji wynikających z oceny aktualności i stopnia realizacji GPR – obsługa i bieżąca współpraca z Komitetem Rewitalizacji – podejmowanie decyzji w sprawie aktualizacji GPR
Komitet Rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> – opiniowanie sprawozdań z oceny aktualności i stopnia realizacji GPR – pełnienie roli opiniodawczo-doradczej we wszystkich innych sprawach dotyczących procesu rewitalizacji – podejmowanie inicjatyw wspierających proces rewitalizacji i integrujących mieszkańców wokół tej idei

Źródło: opracowanie własne IRMiR.

W proces zarządzania operacyjnego GPR Miasta Gdańska, dotyczącego wdrażania poszczególnych zadań, zaangażowane są dodatkowo inne komórki Urzędu Miejskiego i jednostki organizacyjne, a także zewnętrzni interesariusze – na zasadach przewidzianych w niniejszym programie. Poniżej na schemacie wskazano w układzie hierarchicznym realizatorów procesu rewitalizacji z ramienia UMG.

Rysunek 46. Schemat powiązań organizacyjnych w procesie realizacji GPR Miasta Gdańska.

Źródło: opracowanie własne IRMiR.

Nadrzędna rola w procesie wdrażania GPR Miasta Gdańska przypada Zespołowi Rewitalizacji i Dziedzictwa Kulturowego Biura Rozwoju Gdańska, z racji kompetencji przewidzianych Statutem jednostki, związanych m.in. z „przygotowaniem, koordynowaniem i tworzeniem warunków do prowadzenia rewitalizacji oraz jej prowadzenia”.

Biuro Rozwoju Gdańska

Biuro Rozwoju Gdańska jest jednostką organizacyjną Gdańska zajmującą się przygotowywaniem opracowań planistycznych. Podlegając nadzorowi zastępcy prezydenta ds. zrównoważonego rozwoju i inwestycji, Biuro odpowiada nie tylko za koordynację GPR, ale również za wdrażanie części działań z niego wynikających. Zakres zadań BRG wynikający ze Statutu jednostki obejmuje m.in. następujące czynności w sferze rewitalizacji:

- podejmowanie działań związanych z wyznaczaniem obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji na terenie Gdańska;
- przygotowanie gminnego programu rewitalizacji oraz miejscowego planu rewitalizacji;
- koordynowanie procesów rewitalizacyjnych, w tym podejmowanie działań zmierzających do pozyskiwania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych.

W strukturze Biura wyłoniono Zespół Rewitalizacji i Dziedzictwa Kulturowego, któremu powierzono bezpośrednio sprawy związane z obsługą Gminnego Programu Rewitalizacji.

Zespół Rewitalizacji i Dziedzictwa Kulturowego

Zespół Rewitalizacji i Dziedzictwa Kulturowego w procesie zarządzania realizacją programu jest jednostką koordynującą i posiada następujące kompetencje:

- kompleksowa koordynacja działań związanych z przygotowaniem, realizacją, zarządzaniem i monitoringiem Gminnego Programu Rewitalizacji,
- prowadzenie i rozliczanie projektów rewitalizacyjnych, w tym współfinansowanych ze środków funduszy europejskich,
- monitoring projektów towarzyszących, realizowanych w ramach GPR,
- współpraca z jednostkami, wydziałami i biurami objętymi strukturą zarządzania realizacją GPR, w zakresie ich funkcji i kompetencji, na rzecz działań związanych z obszarem rewitalizacji.

Zespół koordynuje zarówno działania organizacyjne, jak i działania wdrożeniowe w zakresie zadań społeczno-gospodarczych oraz zadań inwestycyjnych.

We wdrażaniu Gminnego Programu Rewitalizacji biorą również udział inne komórki i jednostki organizacyjne Urzędu Miejskiego w Gdańsku za pośrednictwem podlegającym prezydentowi miasta:

- Zastępcy Prezydenta ds. zrównoważonego rozwoju i inwestycji,
- Zastępcy Prezydenta ds. usług komunalnych,
- Zastępcy Prezydenta ds. przedsiębiorczości i ochrony klimatu,
- Zastępcy Prezydenta ds. rozwoju społecznego i równego traktowania.

Kierownicy i dyrektorzy komórek oraz jednostek organizacyjnych Urzędu Miasta Gdańska, zaangażowani w realizację wynikających z GPR przedsięwzięć, zobowiązani są do współpracy z Zespołem Rewitalizacji i Dziedzictwa Kulturowego Biura Rozwoju Gdańska w następującym zakresie:

- realizacja zadań w zakresie właściwości gminy,

- wdrażanie przedsięwzięć służących realizacji celów i wskaźników założonych w GPR,
- przygotowywanie informacji na temat stopnia realizacji przedsięwzięć wynikających z GPR,
- przedkładanie danych na potrzeby opracowania raportu z oceny aktualności i stopnia realizacji GPR,
- współpraca w przygotowywaniu aktualizacji GPR,
- informowanie o ewentualnych zagrożeniach związanych z realizacją przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- wspieranie działań w zakresie pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania projektów rewitalizacyjnych,
- promocja realizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, z uwzględnieniem źródeł ich finansowania.

Zarządzanie GPR Miasta Gdańska na poziomie operacyjnym, dotyczącym wdrożenia zamierzeń inwestycyjnych, odbywać się będzie przy współpracy Biura Rozwoju Gdańska – Zespołu Rewitalizacji i Dziedzictwa Kulturowego z następującymi jednostkami:

Gdański Zarząd Dróg i Zieleni

Gdański Zarząd Dróg i Zieleni, podlegając zastępcy prezydenta ds. usług komunalnych, w strukturze zarządzania realizacją GPR odpowiada za zarządzanie drogami, parkami, placami zabaw, zieleńcami i zadrzewieniem miejskim, cmentarzami komunalnymi, lasami komunalnymi i aranżacją przestrzeni publicznej na podobszarach rewitalizacji. GZDiZ współpracuje z Zespołem Rewitalizacji i Dziedzictwa Kulturowego w zakresie działań dotyczących infrastruktury drogowej, przestrzeni publicznych oraz terenów zielonych.

Wydział Gospodarki Komunalnej

Wydział Gospodarki Komunalnej jest odpowiedzialny za realizację polityki komunalnej pod nadzorem zastępcy prezydenta ds. usług komunalnych. W zakresie realizacji GPR odpowiada za prowadzenie i monitorowanie działań związanych z gospodarką komunalną, w tym m.in. dotyczących kwalifikacji do uzyskania pomocy mieszkaniowej, ewidencji i opieki nad lokalami komunalnymi oraz bieżącej analizy potrzeb mieszkaniowych na podobszarach rewitalizacji. Wydział współpracuje z Zespołem Rewitalizacji i Dziedzictwa Kulturowego w zakresie zadań związanych z gospodarką mieszkaniową w procesie rewitalizacji.

Gdańskie Nieruchomości

Jednostka budżetowa Gdańskie Nieruchomości odpowiada m.in. za bieżące utrzymanie, remonty i modernizację nieruchomości komunalnych na podobszarach rewitalizacji. GN współpracuje z Zespołem Rewitalizacji i Dziedzictwa Kulturowego w zakresie zadań związanych z gospodarką mieszkaniową w procesie rewitalizacji.

Wydział Polityki Gospodarczej

Wydział Polityki Gospodarczej, pod nadzorem zastępcy prezydenta ds. zrównoważonego rozwoju i inwestycji, w ramach struktury zarządzania realizacją GPR zajmuje się zagadnieniami związanymi z realizacją polityki gospodarczej na podobszarach rewitalizacji. Odpowiada m.in. za badanie sytuacji społeczno-gospodarczej, rozwój partnerstwa gospodarczego, w szczególności w formule partnerstwa publiczno-prywatnego oraz przygotowywanie i opiniowanie aktów prawnych dotyczących lub związanych z partnerstwem publiczno-prywatnym realizowanym na podobszarach rewitalizacji. Wydział współpracuje z

Zespołem Rewitalizacji i Dziedzictwa Kulturowego w zakresie realizacji projektów w formule PPP na podobszarach rewitalizacji.

Wydział Projektów Inwestycyjnych

Wydział Projektów Inwestycyjnych pod nadzorem zastępcy prezydenta ds. zrównoważonego rozwoju i inwestycji w ramach struktury zarządzania realizacją GPR odpowiada za prowadzenia przez miasto inwestycji oraz pozyskiwanie środków z funduszy zewnętrznych na ich realizację i tego zakresu dotyczy bieżąca współpraca z Zespołem Rewitalizacji i Dziedzictwa Kulturowego.

Dyrekcja Rozbudowy Miasta Gdańska

Dyrekcja Rozbudowy Miasta Gdańska, jako jednostka budżetowa, w ramach struktury zarządzania realizacją GPR odpowiada za przygotowywanie i realizację inwestycji gminy w ramach GPR. Do jej kompetencji należą planowanie, przygotowanie i realizacja remontów obiektów, w tym użyteczności publicznej, na podobszarach rewitalizacji. Wydział współpracuje z Zespołem Rewitalizacji i Dziedzictwa Kulturowego w zakresie działań remontowych obiektów ujętych w programie rewitalizacji.

Wydział Rozwoju Społecznego

W ramach struktury zarządzania realizacją GPR Wydział Rozwoju Społecznego odpowiada m.in. za zadania z zakresu polityki społecznej i współpracy z organizacjami pozarządowymi, obejmującymi m.in. podejmowanie i wspieranie działań na rzecz rozwoju lokalnej ekonomii społecznej na podobszarach rewitalizacji, inicjowanie badań i analiz służących opracowaniu i realizacji miejskich programów społecznych, współpracę w tworzeniu polityki mieszkaniowej miasta na rzecz osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym na podobszarach rewitalizacji oraz opracowanie i realizację programu współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie działań Gminnego Programu Rewitalizacji.

W strukturze zarządzania realizacją programu Wydziałowi Rozwoju Społecznego podlega Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie. Wydział współpracuje z Zespołem Rewitalizacji i Dziedzictwa Kulturowego w zakresie realizacji i monitorowania zadań w obszarze polityki społecznej, w tym uwzględniających współpracę z organizacjami pozarządowymi.

Wydział Edukacji

Wydział Edukacji wykonuje zadania w zakresie realizacji oraz monitorowania polityki w obszarze edukacji dzieci i młodzieży, prowadzenia jednostek oświatowych oraz sprawowania opieki nad dziećmi do lat 3. W strukturze zarządzania rewitalizacją odpowiedzialny będzie za organizację i nadzór nad prawidłowym funkcjonowaniem przedszkoli, szkół i placówek oświatowych na obszarze rewitalizacji.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie podlega nadzorowi Wydziału Rozwoju Społecznego. W strukturze zarządzania realizacją GPR jest jednostką odpowiedzialną za działania w obszarze pomocy społecznej, w tym pracę socjalną na podobszarach rewitalizacji, rozumianą jako działalność zawodową, skierowaną na pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie. MOPR realizuje także zadania w obszarze wspierania rodziny i pieczy zastępczej, zapewniając pomoc rodzinom przeżywającym trudności w opiece nad dziećmi i wychowywaniu dzieci. Ośrodek współpracuje z

Zespołem Rewitalizacji i Dziedzictwa Kulturowego w zakresie realizacji zadań w obszarze polityki społecznej.

Inne jednostki, wydziały i biura w zakresie pełnionych funkcji

Zespół Rewitalizacji i Dziedzictwa Kulturowego w ramach zarządzania realizacją GPR współpracuje w kwestiach formalnych i proceduralnych oraz innych zagadnieniach leżących w zakresie kompetencji z m.in.: sekretarzem miasta, skarbnikiem miasta, Wydziałem Skarbu, Wydziałem Środowiska, Wydziałem Urbanistyki i Architektury, Biurem Prezydenta ds. kultury i instytucjami podległymi, Biurem Prezydenta ds. sportu i instytucjami podległymi, Doradcą Prezydenta ds. osób niepełnosprawnych, Pełnomocnikiem Prezydenta ds. komunikacji rowerowej, a także Biurem Architekta Miasta w zakresie planowania rozwoju podobszarów rewitalizacji, a także ochrony dziedzictwa kulturowego zlokalizowanego w ich granicach.

Mieszkańcy miasta oraz interesariusze procesu rewitalizacji

Obok przedstawicieli podmiotów publicznych w procesie wdrażania GPR Miasta Gdańska biorą udział mieszkańcy miasta oraz inni partnerzy, w tym społeczno-gospodarczy, których zadaniem jest m.in.:

- udział w pracach Komitetu Rewitalizacji,
- udział w konsultacjach społecznych związanych z rewitalizacją,
- udział w badaniach społecznych związanych z oceną procesu rewitalizacji,
- współpraca przy realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- korzystanie z efektów przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- współpraca przy opracowywaniu zmian Gminnego Programu Rewitalizacji.

Zespół Rewitalizacji i Dziedzictwa Kulturowego zarządza całościowo procesem rewitalizacji, z wykorzystaniem wiedzy i kompetencji przedstawicieli komórek i jednostek organizacyjnych urzędu, które pełnią główną rolę we wdrażaniu poszczególnych zadań w ramach procesu rewitalizacji. Natomiast kluczowe decyzje na poziomie strategicznego zarządzania programem podejmuje prezydent miasta we współpracy z zastępcami, którym podlegają wszystkie komórki zaangażowane w realizację GPR Miasta Gdańska.

Będące w obowiązkach najwyższego kierownictwa urzędu nawiązywanie współpracy oraz koordynacja jego komórek i jednostek organizacyjnych umożliwiają całościowe zarządzanie procesem rewitalizacji Gdańska w obrębie wszystkich polityk publicznych, w ramach których będą realizowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Zarządzanie GPR Miasta Gdańska odbywa się w strukturach organizacyjnych Urzędu Miejskiego w Gdańsku i w ramach bieżących obowiązków zatrudnionych w nim pracowników. Miejscem spotkań koordynacyjnych osób zaangażowanych we wdrażanie GPR jest siedziba urzędu, a spotkania te odbywają się w czasie jego urzędowania. Poza pracownikami urzędu w zarządzanie rewitalizacją są włączeni zewnętrzni interesariusze – w postaci Komitetu Rewitalizacji, którego zasady działania i wyznaczania składu określa Uchwała Nr XXIX/734/20 Rady Miasta Gdańska z dnia 29 października 2020 r.

Komitet, będąc najwyższą formą włączenia społecznego w proces rewitalizacji, umożliwia nie tylko wypowiedanie się interesariuszy w sprawach związanych z toczącym się procesem, ale przede wszystkim zarządzanie GPR na etapie prowadzenia i oceny rewitalizacji.

W składzie powołanego w Gdańsku komitetu znaleźli się interesariusze wymienieni zarówno w art. 2 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, jak i interesariusze, o których mowa w art. 36 ust. 8 pkt 4 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków

europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (m.in. partnerzy społeczno-gospodarczy, podmioty odpowiedzialne za politykę równości szans czy podmioty zajmujące się sprawami ochrony środowiska).

Komitet stanowi platformę do dialogu przedstawicieli Miasta Gdańska oraz zewnętrznych interesariuszy procesu, w ramach którego wypracowywane będą najlepsze rozwiązania w procesie wdrażania GPR – z punktu widzenia celów procesu oraz potrzeb lokalnej społeczności. Rozwiązania te będą wypracowywane w drodze opinii komitetu, niezbędne w procedurze wdrażania GPR Miasta Gdańska.

Ujęcie przedsięwzięć rewitalizacyjnych w GPR oznacza możliwość ubiegania się o ich wsparcie finansowe z zewnętrznych źródeł. Na tym etapie kluczową odpowiedzialnością realizatorów działań będzie pozyskiwanie dofinansowania na realizację poszczególnych przedsięwzięć w celu zwiększenia efektywności finansowania procesu rewitalizacji. Prace związane z pozyskiwaniem dofinansowania, w szczególności w ramach programu operacyjnego Fundusze Europejskie dla Pomorza na lata 2021-2027, koordynować będzie z ramienia UM Biuro Rozwoju Gdańska. Za realizację poszczególnych zadań będą natomiast odpowiedzialni dyrektorzy komórek lub jednostek organizacyjnych urzędu, właściwi ds. wdrażania zadań własnych gminy wobec obszaru rewitalizacji Gdańska.

Finansowanie projektów miejskich, stanowiących przedsięwzięcia rewitalizacyjne, zostanie zabezpieczone w wieloletniej prognozie finansowej, na zasadach przewidzianych w art. 21 ustawy o rewitalizacji.

Przedstawiony system zarządzania umożliwi skuteczne wdrożenie Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Gdańska, z uwzględnieniem wymogów partycypacji społecznej, a także konieczności włączenia interesariuszy, o których mowa w zapisach art. 36 ustawy wdrożeniowej, jak i art. 2 ust. 2 ustawy o rewitalizacji.

9.2 Ramowy harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji

W poniższej tabeli przedstawiono ramowy harmonogram realizacji GPR Miasta Gdańska na lata 2017-2030, dotyczący czynności formalnych niezbędnych do podjęcia w procedurze wdrażania programu. Horyzont obowiązywania programu po zmianie obejmuje lata 2017-2030, jednak w harmonogramie ujawniono czynności związane z wdrażaniem GPR w perspektywie po 2023 roku, tj. okresu, dla którego została sporządzona aktualizacja.

Tabela 16. Ramowy harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji miasta Gdańska na lata 2017-2030.

Etapy i rodzaje działań	2017-2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Uchwalenie GPR przez Radę Miasta Gdańska								
Uchwalenie zmiany GPR przez Radę Miasta Gdańska								
Wprowadzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych do WPF								

Powołanie Komitetu Rewitalizacji								
Posiedzenia Komitetu Rewitalizacji								
Działania informacyjno-promocyjne GPR								
Monitoring przedsięwzięć rewitalizacyjnych								
Ocena aktualności i stopnia realizacji GPR								
Przygotowanie i wdrażanie projektów, pozyskanie finansowania zewnętrznego								
Podsumowanie działań realizowanych w perspektywie finansowej 2021-2027								
Przygotowanie do działań rewitalizacyjnych w ramach kolejnej perspektywy finansowej								

Źródło: opracowanie własne IRMiR.

Art. 15 ust 1. pkt 8 ustawy o rewitalizacji zakłada konieczność ujawnienia w programie kosztów zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji. Poniżej oszacowano te koszty, przy następujących założeniach:

- nie przewiduje się dodatkowego wynagradzania osób biorących udział w procesie zarządzania GPR Miasta Gdańska. Pracownicy komórek i jednostek organizacyjnych UMG zadania związane z obsługą przedsięwzięć i innych zadań wynikających z programu będą realizować w ramach obowiązków służbowych, bez dodatkowego wynagrodzenia,
- praca w Komitecie Rewitalizacji pełniona będzie społecznie, bez wynagrodzenia,
- kontynuowane będzie założenie prowadzenia cyklicznych badań ewaluacyjnych procesu rewitalizacji w Gdańsku, powiązanych z badaniami społecznymi związanymi ze zmianą postrzegania podobszarów rewitalizacji przez jego mieszkańców.

Tabela 17. Koszty zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji Miasta Gdańska na lata 2017-2030.

L.p.	Działania	Ilość	Jednostka	Stawka [zł]	Wartość [zł]
1	Aktualizacja GPR Miasta Gdańska	1 szt.	PLN	50 000,00	50 000,00
2	Kampania informacyjno-promocyjna procesu rewitalizacji (m.in. ulotki, filmy, artykuły)	1 kpl	PLN	10 000,00	10 000,00
3	Badania ewaluacyjne i inne analizy w procesie opracowania oceny aktualności i stopnia realizacji GPR	2 szt.	PLN	40 000,00	80 000,00
Razem:					140 000,00

Źródło: opracowanie własne IRMiR.

10. Opis sposobu zapewnienia udziału interesariuszy w procesie rewitalizacji, w tym w ramach Komitetu Rewitalizacji

Dokumenty prawne i strategiczne dotyczące rewitalizacji podkreślają znaczenie zasady partnerstwa i partycypacji społecznej w procesie tworzenia, wdrażania i oceny programów rewitalizacji. Rewitalizacja to proces, który ma być prowadzony przez interesariuszy, przede wszystkim mieszkańców, podmioty samorządowe, pozarządowe, gospodarcze, grupy nieformalne i innych. O zaangażowaniu interesariuszy – podmiotów społeczno-gospodarczych wspomina także Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (ustawa wdrożeniowa), co również uwzględniono przy identyfikacji potencjalnych interesariuszy planowanego procesu rewitalizacji.

W GPR Miasta Gdańska przyjęto więc, że zasada partycypacji społecznej będzie towarzyszyć procesowi rewitalizacji na każdym jego etapie – od przygotowania programu, przez wdrażanie działań i ich monitoring, po ocenę całego procesu. Interesariusze procesu rewitalizacji zostali również włączeni w prace nad aktualizacją GPR Miasta Gdańska.

Podsumowanie konsultacji społecznych w odniesieniu do GPR Miasta Gdańska na lata 2017-2023

Dla wypracowania wspólnej wizji wdrożenia i koordynacji procesu rewitalizacji przeprowadzone zostały warsztaty wewnętrzne zorganizowane przez Biuro Rozwoju Gdańska i Wydział Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego w Gdańsku wraz z jednostkami miejskimi: Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie, w tym Centrami Pracy Socjalnej i lokalnymi liderami organizacji pozarządowych działającymi na każdym z podobszarów. Warsztaty wewnętrzne odbywały się w sierpniu i wrześniu 2016 roku. W ich trakcie omówiono problemy każdego z podobszarów, analizowano propozycje i możliwości przeprowadzenia działań, które pomogłyby rozwiązać sytuacje kryzysowe. W ramach podsumowania warsztatów wskazano zakres możliwości prowadzenia działań na każdym z podobszarów.

W toku warsztatów dyskutowana była metoda integracji działań i kolejności ich realizacji. Wyznaczono trzy etapy procesu rewitalizacyjnego, które powinny płynnie przechodzić jeden w drugi oraz wzajemnie się uzupełniać. W pierwszej kolejności powinny zostać podjęte działania animacji społeczności lokalnej, równolegle prowadzone powinny być działania inwestycyjne i aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców.

Do działań dodatkowych realizowanych na podobszarach rewitalizacji należy zaliczyć wszystkie programy miejskie. Propozycją warsztatową było uwzględnienie podobszarów rewitalizacji jako priorytetowych w programach i konkursach miejskich poprzez zapisy regulaminów lub dedykowanie specjalnych funduszy na realizację zadań podążających za celami rewitalizacji.

Dla wypracowania wspólnej wizji rozwoju obszaru rewitalizacji przeprowadzone zostały konsultacje z interesariuszami rewitalizacji na każdym z podobszarów. W ramach procesu partycypacji na każdym z podobszarów przeprowadzono następujące działania:

- punkty konsultacyjne, w których można było uzyskać informacje na temat rewitalizacji, zgłosić uwagi w tym zakresie, a także zapisać się na warsztaty. Punkty konsultacyjne dostępne były w kwietniu i maju 2016 roku,
- spacerki badawcze z mieszkańcami obszarów, w których brali udział przedstawiciele Zespołu Rewitalizacji i Dziedzictwa Kulturowego BRG, radni dzielnicowi, dyrektorzy

niektórych wydziałów lub jednostek miejskich oraz prezydent miasta Gdańska lub jego zastępca. Spacerki badawcze miały miejsce w maju i czerwcu 2016 roku,

- otwarte warsztaty tematyczne dla interesariuszy, w czasie których wypracowano kierunek działań rewitalizacyjnych i wstępnie określono pakiet zadań niezbędnych do realizacji na każdym z podobszarów. Warsztaty odbywały się od kwietnia do czerwca 2016 roku.

Wizje i kierunki działań wypracowane na warsztatach zostały uwzględnione i ujęte w GPR jako hasła i idee, pakiety spójnych pomysłów mających podkreślać indywidualny charakter każdego z podobszarów na tle Gdańska⁴⁵.

Ponadto podczas pracy nad projektem GPR w Biurze Rozwoju Gdańska Zespół Rewitalizacji i Dziedzictwa Kulturowego zorganizowano spotkania i konsultacje z interesariuszami rewitalizacji, w tym z Koordynatorami Programów Operacyjnych miasta Gdańska. Przeprowadzono osiem spotkań z organizacjami społecznymi, Strażą Miejską, przedstawicielami Komendy Wojewódzkiej Policji, komendami komisariatów dzielnicowych na podobszarach rewitalizacji, Dyrekcją Muzeum Historycznego Miasta Gdańska, Pomorską Izbą Rzemieślniczą, Starterem Gdańskim, Gdańską Agencją Rozwoju Gospodarczego Sp. z o.o. (InvestGDA), przedstawicielami Zarządu Morskiego Portu Gdańsk S.A., gestorami sieci (Gdańska Infrastruktura Wodno-Kanalizacyjna, Melioracje Gdańskie, Gdańskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej sp. z o.o.).

W ramach ustawowego obowiązku przeprowadzono cztery otwarte spotkania informacyjne na każdym z podobszarów dedykowane szczegółowym rozwiązaniom. W spotkaniach tych uczestniczyli przedstawiciele jednostek budżetowych i wydziałów Urzędu Miejskiego w Gdańsku. Dodatkowo zorganizowana została debata dotyczące całego programu, na które poza mieszkańcami zostali zaproszeni przedstawiciele sektora prywatnego, przedstawiciele organizacji pozarządowych i miejscy aktywiści.

Podsumowanie konsultacji społecznych w odniesieniu do GPR Miasta Gdańska na lata 2017-2030

W ramach prac nad aktualizacją Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Gdańska na lata 2017-2030 przeprowadzono szereg działań konsultacyjnych, które miały na celu poznanie opinii mieszkańców i innych interesariuszy procesu na temat problemów, potencjałów i potrzeb poszczególnych podobszarów. Konsultacje społeczne prowadzone były jednocześnie na wszystkich czterech podobszarach rewitalizacji i trwały od kwietnia do końca czerwca 2023 roku. Dodatkowo w październiku 2023 roku zostały zorganizowane warsztaty z dziećmi, które mieszkają na obszarze rewitalizacji. W poniższej tabeli przedstawiono zbiorcze dane na temat form konsultacji społecznych realizowanych na potrzeby aktualizacji GPR Miasta Gdańska na lata 2017-2030. Szczegółowe informacje na temat procesu partycypacji i wyników konsultacji przedstawiono w rozdziale 4.4., natomiast opis procesu zaangażowania parterów społeczno-gospodarczych w prace GPR zawarto poniżej, w rozdziale 10.1.

Tabela 18. Podsumowanie konsultacji społecznych prowadzonych w ramach aktualizacji GPR Miasta Gdańska na lata 2017-2030.

⁴⁵ Szczegółowy raport z przeprowadzonych konsultacji społecznych opublikowany jest na stronach BIP Biura Rozwoju Gdańska: <https://www.brq.gda.pl/rewitalizacja/gminny-program-rewitalizacji>

Forma konsultacji	Data	Miejsce	Liczba uczestników
Podobszar Biskupia Górka/Stary Chełm			
Punkty konsultacyjne	16-17.04.2023 r. 18.04.2023 r.	Dom Sąsiedzki przy ul. Biskupiej 4 pl. Styp-Rekowskiego na Starym Chełmie	50 os.
Spacery badawcze	10.05.2023 r. 24.05.2023 r.	Podobszar Biskupia Górka/Stary Chełm	b.d.
Warsztaty z mieszkańcami	17.06.2023 r.	Dom Sąsiedzki przy ul. Biskupiej 4	14 os.
Geoankieta	05.04.-30.06.2023 r.	Strona internetowa BRG	83 os.
Warsztaty z dziećmi	04.10.2023 r. 23.10.2023 r.	Szkoła Podstawowa nr 47 Szkoła Podstawowa nr 21	28 os.
Suma:			co najmniej 180 os.
Podobszar Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście			
Punkty konsultacyjne	16-18.04.2023 r.	Inkubator Sąsiedzkiej Energii przy ul. Reduta Wysok 2	34 os.
Spacer badawczy	04.05.2023 r.	Podobszar Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście	b.d.
Warsztaty z mieszkańcami	24.06.2023 r.	Szkoła Podstawowa nr 65 przy ul. Śluza 6	18 os.
Geoankieta	05.04.-30.06.2023 r.	Strona internetowa BRG	146 os.
Warsztaty z dziećmi	13.10.2023 r.	Szkoła Podstawowa nr 65	12 os.
Suma:			co najmniej 210 os.
Podobszar Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście			
Punkty konsultacyjne	23-25.04.2023 r.	Centrum Sztuki Współczesnej „Łaźnia 2”	26 os.
Spacer badawczy	05.05.2023 r.	Podobszar Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście	b.d.
Warsztaty z mieszkańcami	24.06.2023 r.	Szkoła Podstawowa nr 55 przy ul. Wolności 6a	8 os.

Geoankieta	05.04.-30.06.2023 r.	Strona internetowa BRG	44 os.
Warsztaty z dziećmi	16.10.2023 r.	Szkoła Podstawowa nr 55	17 os.
Suma:			co najmniej 95 osób
Podobszar Orunia			
Punkty konsultacyjne	23-25.04.2023 r.	Dom Sąsiedzki przy ul. Dworcowej 11	23 os.
Spacer badawczy	31.05.2023 r.	Podobszar Orunia	b.d.
Warsztaty z mieszkańcami	17.06.2023 r.	Dom Sąsiedzki „Gościenna Przystań” przy ul. Dworcowej 11	12 os.
Geoankieta	05.04.-30.06.2023 r.	Strona internetowa BRG	114 os.
Warsztaty z dziećmi	05.10.2023 r.	Szkoła podstawowa nr 16	33 os.
Suma:			ok. 190 osób
Suma dla całego obszaru rewitalizacji:			co najmniej 675 os.

Źródło: opracowanie własne IRMiR.

10.1 Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych, o których mowa w art. 36 ustawy wdrożeniowej

Zgodnie z ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (ustawa wdrożeniowa) gminny program rewitalizacji jest uznawany za Inny Instrument Terytorialny (IIT), w efekcie czego samorząd dysponujący takim dokumentem może ubiegać się o dofinansowanie na realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych ze środków strukturalnych UE dostępnych w perspektywie finansowej 2021-2027.

Wymogi ustawy o rewitalizacji oraz Zasad realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027 (Zasady IIT), a także regulacje ustawy wdrożeniowej w art. 36 względem gminnego programu rewitalizacji pokrywają się ze sobą, wyjątkiem jest nieco inaczej sformułowany katalog interesariuszy. W ustawie o rewitalizacji wskazany on został w art. 2 ust. 2. W ustawie wdrożeniowej w art. 36 ust. 8 pkt 4 mowa jest natomiast o partnerach społeczno-gospodarczych oraz podmiotach reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, działających na rzecz ochrony środowiska oraz odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji – których należy włączyć w prace związane z opracowaniem i wdrażaniem GPR.

Przystępując do prac nad aktualizacją Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Gdańska uwzględniono w procesie jego zmiany nie tylko interesariuszy wskazanych przez ustawę o

rewitalizacji, ale również wymogi ustawy wdrożeniowej. W tym celu dokonano identyfikacji (mapowania) właściwych podmiotów, kwalifikujących się do wykazu, o którym mowa w art. 36 ust. 8 pkt 4 ww. ustawy.

Za partnerów społecznych, realizujących działania z zakresu włączenia społecznego, aktywizacji społecznej, praw obywatelskich, równości płci i niedyskryminacji oraz wspierania osób narażonych na wykluczenie społeczne, uznano przede wszystkim następujące organizacje pozarządowe oraz organy doradcze:

- Gdańską Fundację Innowacji Społecznej,
- Fundację FOSA,
- Fundację Społecznie Bezpieczni,
- Stowarzyszenie 180 Stopni,
- Stowarzyszenie na rzecz osób LGBT „Tolerado”,
- Radę Imigrantów i Imigrantek,
- Gdańską Społeczną Radę ds. osób niepełnosprawnych,
- Gdańską Radę ds. Równego Traktowania,
- Centrum Praw Kobiet,
- Centrum Wsparcia Imigrantów i Imigrantek.

Za szczególnie ważnych partnerów rewitalizacji uznano podmioty, w tym organizacje pozarządowe, reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, m.in.:

- Stowarzyszenie Biskupia Górka,
- Stowarzyszenie Waga,
- Stowarzyszenie „Opowiadacze Historii Dolnego Miasta w Gdańsku”,
- Młodzieżową Radę Miasta Gdańska,
- Radę Seniorów w Gdańsku,
- Centrum Kultury Tatarów RP,
- Centrum Praw Kobiet w Gdańsku,
- Gdański Uniwersytet Trzeciego Wieku,
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Okręgowy w Gdańsku.

Zidentyfikowano również podmioty realizujące zadania z zakresu ochrony środowiska i dziedzictwa kulturowego:

- Nadleśnictwo Gdańsk – Lasy Państwowe,
- Stowarzyszenie Oddolne Miasto,
- Dzika Fosa Miejska,
- Stowarzyszenie Waga,
- Towarzystwo Profilaktyki Środowiskowej „Mrowisko”,
- Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział im. dr. Jerzego Szukalskiego w Gdańsku,
- Polski Klub Ekologiczny – Okręg Pomorski.

Przedstawiciele ww. organizacji i stowarzyszeń działających na rzecz ochrony środowiska byli obecni na wielu etapach konsultacji społecznych GPR. Zaznaczali swoją obecnością i postulatami konieczność m.in. zachowania bioróżnorodności na terenie Parku Opływu Motławy oraz przeprowadzania prac budowlanych z poszanowaniem środowiska naturalnego.

W odniesieniu do zagadnień związanych z lokalną gospodarką wytypowano Pomorską Izbę Rzemieśniczą Małych i Średnich Przedsiębiorstw jako potencjalnego partnera gospodarczego do współpracy w działaniach związanych z rozwojem przedsiębiorczości mieszkańców obszaru rewitalizacji (przedstawiciel PIRMiŚP bierze aktywnie udział w pracach Komitetu Rewitalizacji). Z uwagi na duży udział lokali użytkowych, w tej kategorii mieszczą się również spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe.

Zidentyfikowani ww. partnerzy społeczno-gospodarczy oraz podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, a także interesariusze wymienieni w art. 2 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, zostali zaproszeni do prac związanych z aktualizacją gminnego programu rewitalizacji. Z uwagi na szczególne znaczenie niektórych kategorii interesariuszy w procesie tworzenia GPR, organizatorzy procesu wysyłali indywidualne zaproszenia do ww. podmiotów w celu wzięcia udziału w poszczególnych wydarzeniach towarzyszących opracowaniu zmiany programu:

- Młodzieżowa Rada Miasta Gdańska,
- Rada Seniorów w Gdańsku,
- Centrum Kultury Tatarów RP,
- Stowarzyszenie Oddolne Miasto oraz Dzika Fosa Miejska,
- Rada Imigrantów i Imigrantek,
- Gdańska Społeczna Rada ds. osób niepełnosprawnych,
- Gdańska Rada ds. Równego Traktowania,
- Centrum Praw Kobiet,
- Centrum Wsparcia Imigrantów i Imigrantek,
- Stowarzyszenie na rzecz osób LGBT „Tolerado”.

Tym samym zagwarantowano możliwość włączenia społecznego w prace nad opracowaniem GPR Miasta Gdańska podmiotom zajmującym się aktywizacją społeczną, prawami obywatelskimi i polityką równych szans.

Aktywne uczestnictwo we współtworzeniu procesu rewitalizacji w Gdańsku zapewnił przede wszystkim udział w ww. formach partycypacji społecznej:

- warsztatach partycypacyjnych, spacerach studyjnych, geoankiecie,
- spotkaniach w ramach punktów konsultacyjnych na podobszarach rewitalizacji,
- otwartym naborze na przedsięwzięcia rewitalizacyjne,
- konsultacjach społecznych zmieniających uchwał – o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, o zasadach wyznaczania składu i działania Komitetu Rewitalizacji,
- pracach Komitetu Rewitalizacji,
- konsultacjach społecznych projektu aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Gdańska na lata 2017-2030.

Dzięki kampanii informacyjnej udało się zrealizować założenia dotyczące włączenia społecznego bardzo licznej grupy interesariuszy w prace nad opracowaniem zmiany GPR Miasta Gdańska, w tym pozyskać ww. partnerów społeczno-gospodarczych i inne podmioty określone w ustawie wdrożeniowej. Partnerzy ci brali udział w procesie partycypacji na etapie przygotowania zmiany GPR, na etapie jego wdrażania będą zaś brali udział w dalszych działaniach partycypacyjnych, w tym przede wszystkim w pracach Komitetu Rewitalizacji (m.in. przedstawiciele Stowarzyszenia Biskupia Górka, Opowiadaczy Historii Dolnego Miasta w

Gdańsku, Stowarzyszenia Oddolne Miasto, GFIS). Udział tych podmiotów w pracach Komitetu Rewitalizacji oznacza zagwarantowanie im wpływu na sposób wdrażania, monitorowanie i ocenę prowadzonej interwencji w ramach GPR Miasta Gdańska.

Ważnymi partnerami biorącym udział we wdrażaniu programu są podmioty społeczne, które zgłosiły swój projekt w otwartym naborze przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w tym:

- właściciele nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami,
- spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe,
- podmioty prowadzące na obszarze miasta działalność gospodarczą,
- podmioty prowadzące na obszarze miasta działalność społeczną,
- komórki i jednostki organizacyjne UM w Gdańsku, w tym m.in. Biuro Rozwoju Gdańska, Gdańska Infrastruktura Społeczna Sp. z o.o., Gdański Zarząd Dróg oraz Gdańskie Nieruchomości.

Partnerów do realizacji części zadań ujętych w GPR Miasto Gdańsk będzie wybierało w procedurze konkurencyjnej, zgodnie z wymogami art. 39 ustawy z 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz.U. z 2022 r. poz. 1079 ze zm.), co oznacza brak możliwości ich pełnej identyfikacji w programie. Natomiast zastosowany w opisach przedsięwzięć rewitalizacyjnych w GPR mechanizm włączenia partnerów zewnętrznych do ich realizacji gwarantuje ich realny udział w procesie rewitalizacji. W latach 2017-2023, tj. w czasie wdrażania pierwszej edycji GPR, do realizacji niektórych zadań rewitalizacyjnych zostały wytypowane m.in. następujące organizacje społeczne: WAGA, MROWISKO, FOSA, 180 stopni, Fundacja Społecznie Bezpieczni. Zakłada się, że ww. podmioty będą nadal obecne w kolejnej edycji procesu rewitalizacji Gdańska.

Poniżej w tabeli przedstawiono podsumowanie wyników włączenia społecznego w proces opracowania zmiany GPR. Szczegółowe dane podmiotów ujętych w tabeli zawarte są m.in. w opisach realizatorów przedsięwzięć rewitalizacyjnych w GPR, w raporcie z działań partycypacyjnych w procesie zmiany GPR i zarządzeniach dotyczących składu Komitetu Rewitalizacji.

Tabela 19. Formy włączenia społecznego interesariuszy w proces opracowania i wdrażania GPR Miasta Gdańska na lata 2017-2030 – zgodnie z ustawą wdrożeniową.

Interesariusze wg ustawy wdrożeniowej	Komitet Rewitalizacji	Realizatorzy przedsięwzięć	Udział w konsultacjach
partnerzy społeczno-gospodarczy	X	wskazywani w procedurze konkursowej na etapie wdrażania GPR	X
podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie	X		X
podmioty działające na rzecz ochrony środowiska	X		X
podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw	X		X

osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji			
--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne IRMiR.

Tabela 20. Formy włączenia społecznego interesariuszy w proces opracowania i wdrażania GPR Miasta Gdańska na lata 2017-2030.

Interesariusze wg ustawy o rewitalizacji	Komitet Rewitalizacji	Realizatorzy przedsięwzięć	Udział w konsultacjach
mieszkańcy podobszarów obszaru rewitalizacji i pozostali mieszkańcy Miasta	X		X
właściciele nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami	X	X	X
spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe		X	X
podmioty prowadzące na obszarze miasta działalność gospodarczą	X	X	X
podmioty prowadzące na obszarze miasta działalność społeczną	X	X	X
JST	X	X	X
organy władzy publicznej	X		X
podmioty realizujące uprawnienia Skarbu Państwa			X

Źródło: opracowanie własne IRMiR.

Opisane włączenie społeczne wyżej wymienionych partnerów w proces rewitalizacji w Gdańsku spełnia wymogi ustawy wdrożeniowej, sprawiając, że GPR Miasta Gdańska można uznać za Inny Instrument Terytorialny zgodnie z regulacjami ustawy wdrożeniowej i *Zasad realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027*.

11. System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji

11.1 Metodyka monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji

Gminny program rewitalizacji podlega obowiązkowej kontroli stopnia jego wdrażania, na zasadach przewidzianych w art. 22 ust. 1 ustawy o rewitalizacji. Weryfikacja ta obejmuje w szczególności analizę przesłanek do aktualizacji dokumentu GPR, a także ocenę stopnia jego realizacji, i powinna być przeprowadzana co najmniej raz na 3 lata, zgodnie z systemem monitorowania i oceny wskazanym w tym dokumencie. W przypadku stwierdzenia, że GPR jest nieaktualny, prezydent miasta występuje do rady miejskiej z wnioskiem o jego zmianę. Natomiast w przypadku stwierdzenia w ramach oceny GPR, że osiągnięte zostały cele strategiczne procesu, rada miasta uchyla uchwałę w sprawie gminnego programu rewitalizacji, kończąc wdrażanie rewitalizacji.

Art. 22 ust. 4

„W przypadku stwierdzenia, w wyniku przeprowadzonej oceny stopnia realizacji gminnego programu rewitalizacji, osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych, rada gminy uchyla uchwałę w sprawie gminnego programu rewitalizacji w całości albo w części (...).”

Wynikająca z art. 22 ust. 4 możliwość uchylecia GPR „w części” odnosi się do specyfiki podobszarów rewitalizacji, których tempo rozwoju może być różne. W przypadku najszybciej rozwijających się podobszarów istnieje więc możliwość wcześniejszego wyłączenia ich z procesu rewitalizacji. Podstawą do tego powinny być jednak rekomendacje wynikające z oceny aktualności i stopnia realizacji GPR, opracowanej przy użyciu wskazanych w programie narzędzi do monitorowania.

Celem rewitalizacji jest całościowa odnowa terenów objętych procesem, skutkująca ograniczeniem występujących w ich granicach deficytów. Oznacza to z jednej strony konieczność weryfikacji, w ramach procesu monitorowania GPR, stopnia natężenia zjawisk kryzysowych obszaru rewitalizacji, a z drugiej strony ocenę postępów we wdrażaniu przedsięwzięć i wywołanych przez nie pozytywnych efektów.

Proces rewitalizacji można uznać za zakończony w sytuacji osiągnięcia zakładanych w GPR wskaźników rozwoju (tj. mierników wykorzystanych do monitorowania postępów w realizacji celów procesu), w sytuacji pełnego wdrożenia zaplanowanych w dokumencie działań. Jeśli jednak oczekiwane zmiany nie zachodzą we właściwym czasie, decyzji o zakończeniu procesu nie należy podejmować, tylko go kontynuować.

Przy tych założeniach system monitorowania GPR Miasta Gdańska wymagać będzie dwustopniowej kontroli:

- **realizowanej raz do roku** z użyciem oceny stopnia realizacji celów GPR, opisanych stanem zaawansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych na poszczególnych podobszarach,
- **realizowanej raz na 3 lata**, zgodnie z wymogami art. 22 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, z użyciem oceny stopnia realizacji celów GPR, opisanych stanem zjawisk kryzysowych występujących na podobszarach rewitalizacji.

W proces tworzenia raportu z oceny aktualności i stopnia realizacji GPR Miasta Gdańska zostanie włączony opiniujący dokument Komitet Rewitalizacji. Komitet zajmie stanowisko w odniesieniu do wyników monitorowania stosownie do wymogów art. 22 ust. 2 ustawy o rewitalizacji. Stanowisko Komitetu odnoszące się do oceny jakościowej procesu będzie wypracowywane na etapie badań ewaluacyjnych GPR, którym będzie podlegał program.

Dzięki tym założeniom interesariusze procesu, będący członkami Komitetu, mają realną możliwość wypowiedzenia się w czasie prowadzenia i oceny rewitalizacji, na co wskazują wymogi art. 5 ust. 2 pkt 6 ustawy. Opinie Komitetu podlegać będą ustalenia i wnioski oraz rekomendacje na kolejny okres prowadzenia działań rewitalizacyjnych, przez co obowiązywać będzie społeczna zgoda na ewentualnie podejmowane przez gospodarza procesu działania korygujące.

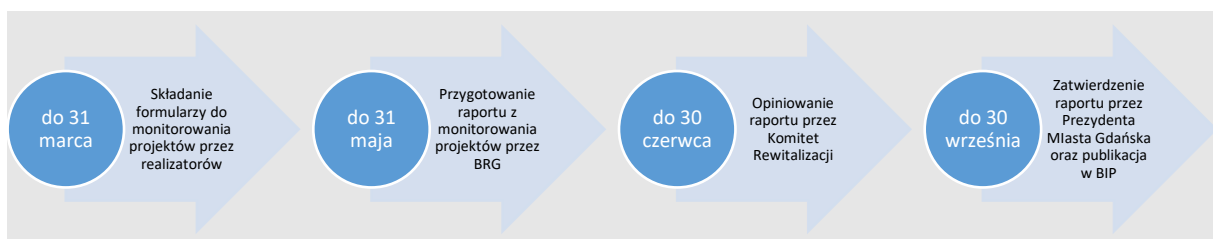
Za gromadzenie danych na potrzeby monitoringu GPR odpowiedzialni są pracownicy właściwych komórek i jednostek organizacyjnych Urzędu Miejskiego w Gdańsku, realizujący zadania nałożone przez program. Za tworzenie raportów rocznych oraz 3-letnich z oceny stopnia wdrażania GPR odpowiedzialne będzie Biuro Rozwoju Gdańska, który w strukturze organizacyjnej urzędu jest odpowiedzialny m.in. za całościową koordynację realizacji GPR Miasta Gdańska.

11.2 Monitorowanie postępu w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Monitoring przedsięwzięć rewitalizacyjnych opiera się na konieczności kontroli stopnia ich wdrożenia, a także wywołanych przez nie efektów. W każdym roku obowiązywania GPR przewidziano wdrażanie przedsięwzięć, co oznacza potrzebę opracowywania corocznych raportów podsumowujących stan ich realizacji. W tym celu zbierane będą szczegółowe informacje dotyczące przedsięwzięć za pomocą formularzy do ich monitorowania, wypełnianych przez realizatorów poszczególnych zadań.

W ramach monitoringu projektów będą przeprowadzane następujące czynności, inicjowane przez Biuro Rozwoju Gdańska:

Rysunek 47. Schemat monitoringu przedsięwzięć rewitalizacyjnych w cyklu rocznym.

Źródło: opracowanie własne IRMiR.

Poniżej przedstawiono projekt formularza do monitorowania projektów, służącego ocenie stopnia ich realizacji.

Tabela 21. Formularz do monitorowania stopnia realizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjnego ujętego w GPR Miasta Gdańska na lata 2017-2030.

Formularz monitorowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych GPR Miasta Gdańska na lata 2017-2030 za okres od .....do				
Nazwa podobszaru rewitalizacji	Nazwa projektu			Podmiot realizujący
Cel i kierunek GPR, jakie realizuje przedsięwzięcie				
Opis stopnia realizacji projektu				
Status projektu:	zakończony*	w trakcie realizacji*	nie rozpoczęty*	rezygnacja z realizacji*
		Wg GPR	Na etapie realizacji	
Wartość projektu w zł				
Okres realizacji projektu				
Nazwa i wartość wskaźnika produktu				
Nazwa i wartość wskaźnika rezultatu				
Zrealizowany zakres rzeczowy w okresie sprawozdawczym				
Opis działań zaplanowanych na kolejny rok – jeśli dotyczy				
Opis zaistniałych zmian w odniesieniu do założeń GPR				
Data wypełnienia		Osoba wypełniająca kartę z ramienia realizatora projektu ..... (podpis i pieczęć)		
*- zaznaczyć właściwe				

Źródło: opracowanie własne IRMiR.

Wypełnione formularze do monitorowania przedsięwzięć umożliwią śledzenie postępów we wdrażaniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych ujętych w GPR. Analiza stopnia zaawansowania projektów będzie realizowana w ujęciu podobszarów rewitalizacji oraz w odniesieniu do celów strategicznych GPR.

Tabela 22. Ocena stopnia zaawansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w podziale na cele GPR.

Podobszary	Cel 1				Cel 2			
	Liczba projektów		Wartość projektów		Liczba projektów		Wartość projektów	
	Zaplano- wanych	Zrealizo- wanych	Zaplano- wanych	Zrealizo- wanych	Zaplano- wanych	Zrealizo- wanych	Zaplano- wanych	Zrealizo- wanych
BG	10	...	25 940 000	...	4	...	25 668 300	...
DM	8	...	17 618 000	...	9	...	403 805 840	...
NP	6	...	18 806 000	...	8	...	1 235 608 740	...
OR	11	...	15 953 783	...	11	...	116 443 190	...

Źródło: opracowanie własne IRMiR.

Kolejnym narzędziem monitoringu są wskaźniki produktu i rezultatu ujawnione w opisach przedsięwzięć rewitalizacyjnych w GPR. Dostarczają one informacji dotyczących bezpośrednich efektów interwencji, powiązanych z realizacją programu operacyjnego pn. Fundusze Europejskie dla Pomorza na lata 2021-2027. Do monitorowania całościowych postępów w realizacji przedsięwzięć wybrano najbardziej typowe wskaźniki powiązane ze specyfiką i charakterem opisywanych przez nie celów. Wskaźniki wybrane do systemu monitorowania GPR służą docelowo ocenie poziomu realizacji celów strategicznych programu, poprzez produkty (lub rezultaty) poszczególnych projektów.

Z uwagi na zmianę zakresu interwencji na etapie aktualizacji GPR Miasta Gdańska w 2023 roku, wartość bazową wskaźników monitoringowych ustalono dla 2024 roku, w którym rozpoczyna się kolejny etap wdrażania programu.

Tabela 23. Wskaźniki monitorowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych GPR Miasta Gdańska na lata 2017-2030 (dla cyklu rocznego).

Wskaźniki monitorujące	Rodzaj wskaźnika/ jednostka miary	Poziom w roku bazowym dla każdego podobszaru (2024)	Poziom w roku docelowym (2030)			
			BG	DM	NP	OR
Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji						
Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie	produktu os.	0	54	38	0	118
Liczba inicjatyw na rzecz promowania równości i aktywnego udziału w życiu społecznym	produktu szt.	0	44	62	81	16
Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej	rezultatu szt.	0	20	16	0	28
Liczba osób objętych usługami społecznymi	rezultatu os./rok	0	800	1 300	300	100
Liczba nowych usług na podobszarze	rezultatu szt.	0	4	3	4	9
Cel 2. Wysoka jakość życia na obszarze rewitalizacji						
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	produktu ha	0	104,6	87,24	165,29	239,71
Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	produktu szt.	0	1	11	7	10
Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury	rezultatu os.	0	4 616	6 293	8 608	8 815

Źródło: opracowanie własne IRMiR.

11.3 Ocena stopnia realizacji celów Gminnego Programu Rewitalizacji z użyciem informacji o stanie obszaru rewitalizacji

Ocena stopnia realizacji GPR, wymagana do opracowania przez art. 22 ustawy o rewitalizacji, jest całościowym badaniem efektów wdrażania procesu, odwołującym się zarówno do stanu przedsięwzięć rewitalizacyjnych, jak i zmian w ich otoczeniu, tj. we wskaźnikach rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji.

Przygotowywany w cyklach 3-letnich raport z oceny stopnia realizacji celów GPR zawierać więc będzie ustalenia corocznie opracowywanych raportów z monitorowania przedsięwzięć, wskazując ich bezpośrednie i pośrednie rezultaty. Kompleksowa ocena postępów we wdrażaniu procesu rewitalizacji będzie realizowana w odniesieniu do celów strategicznych GPR, kontrolowanych przez wskaźniki odwołujące się do całościowych rezultatów polityki rewitalizacyjnej Gdańska, zaplanowanych w programie rewitalizacji. Zgodnie z najnowszą wiedzą przedstawianą w literaturze przedmiotu, logika procesu monitorowania nakazuje, aby wskaźniki użyte do celów diagnostycznych polityki włączać do monitorowania jej efektów⁴⁶. Oznacza to konieczność wykorzystania w systemie monitorowania realizacji GPR Miasta Gdańska na lata 2017-2030 wskaźników użytych w procesie delimitacji jego obszaru zdegradowanego.

Pierwsza ocena zjawisk kryzysowych, występujących na podobszarach rewitalizacji Gdańska, w związku z potrzebą opracowania całościowego raportu w zakresie stopnia realizacji GPR, odbędzie się w 2027 roku i będzie obejmować pierwszy trzyletni okres obowiązywania programu po jego aktualizacji (w latach 2024-2026). Kolejna ocena nastąpi po następnych 3 latach (za okres 2027-2030). Dodatkowo w cyklach 3-letnich badaniu jest poddawany poziom aktualności programu rewitalizacji, o którym szczegółowo traktuje rozdz. 9.4. Schemat procedury monitorowania GPR Miasta Gdańska został przedstawiony poniżej.

Tabela 24. Cykle i struktura monitoringu GPR Miasta Gdańska na lata 2017-2030.

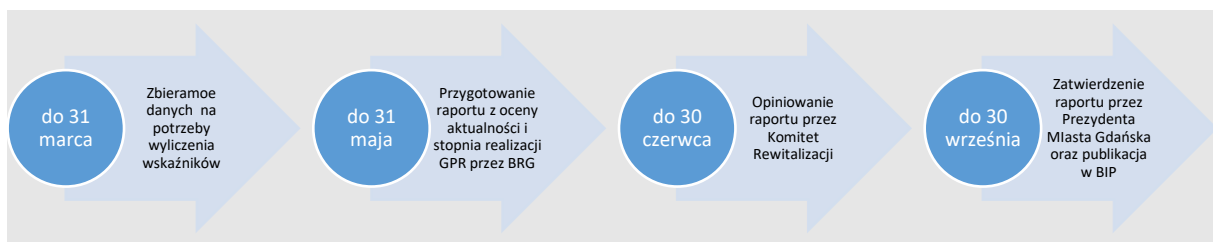
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Raport z monitoringu projektów							
Ocena aktualności GPR							
Badanie ewaluacyjne połączone z analizą zmian percepcji mieszkańców obszaru rewitalizacji							
Ocena stopnia realizacji GPR							

Źródło: opracowanie własne IRMiR.

W ramach oceny stopnia realizacji GPR będą przeprowadzane następujące czynności, inicjowane przez Biuro Rozwoju Gdańska:

⁴⁶ Jadach-Sepioło A. (red.), Spadło K. (red.) i in. „Monitorowanie procesów rozwoju na poziomie wewnątrzgminnym. Poradnik”, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Instytut Rozwoju Miast i Regionów, Warszawa 2020 r.

Rysunek 48. Schemat prowadzenia oceny stopnia realizacji GPR w cyklu 3-letnim.

Źródło: opracowanie własne IRMiR.

Zebrane dane dotyczące zjawisk społeczno-gospodarczych występujących na podobszarach rewitalizacji Gdańska umożliwią przeprowadzenie analizy wskaźnikowej wskazującej na bieżący stan ich rozwoju. Analiza ta jest kluczowym elementem raportu dotyczącego oceny stopnia realizacji celów GPR. W dokumencie uwzględnia się również wyniki corocznych sprawozdań z monitorowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych, powstałych w okresie podlegającym raportowaniu. Analiza zmian zachodzących na podobszarach rewitalizacji, z uwzględnieniem efektów wdrażanych przedsięwzięć, umożliwi dokonanie całościowego podsumowania zaawansowania procesu odnowy zdegradowanych fragmentów miasta Gdańska. Raport uwzględni również wyniki badania aktualności poszczególnych rozdziałów GPR i będzie stanowił podstawę zaleceń na kolejne lata wdrażania programu.

Dodatkowym narzędziem do przeprowadzenia oceny jakościowej procesu rewitalizacji będą badania ewaluacyjne, kontynuujące metodykę wypracowaną w pierwszej edycji GPR Miasta Gdańska, obowiązującego w latach 2017-2023. W ramach badań ewaluacyjnych przeprowadzana będzie cykliczna analiza zmian postrzegania obszaru rewitalizacji przez jego mieszkańców (tzw. analiza percepcji), umożliwiająca sformułowanie systemowych rekomendacji dotyczących zasad wdrażania procesu, źródeł jego sukcesu lub obszarów ryzyka.

W przypadku stwierdzenia w raporcie, że gminny program rewitalizacji wymaga zmiany, prezydent wystąpi do rady miejskiej z wnioskiem o jego zmianę (art. 22 ust. 3 ustawy o rewitalizacji). W przypadku potwierdzenia osiągnięcia celów rewitalizacji założonych w programie, rada miejska uchyli uchwałę w sprawie GPR w całości albo w części – tj. w odniesieniu do wybranych podobszarów, które najszybciej osiągnęły zaplanowany poziom rozwoju społeczno-gospodarczego.

Poniżej zidentyfikowano zestaw wskaźników do monitorowania stopnia realizacji celów GPR Miasta Gdańska, opartego o mierniki wykorzystane do delimitacji podobszarów rewitalizacji.

Posłużono się do tego m.in. wytycznymi do monitorowania stanu zjawisk, przywołanymi w pierwszej wersji GPR z 2017 roku.

Tabela 25. Wskaźniki monitorowania i oceny GPR Miasta Gdańska dla perspektywy 2017-2023.

SFERA SPOŁECZNA	EDUKACJA	BEZPIECZEŃSTWO	KAPITAŁ SPOŁECZNY	DEMOGRAFIA	UBÓSTWO
	Promocja uczniów w szkołach podstawowych	Przestępczość – liczba przestępstw/100 mieszkańców	Frekwencja w wyborach samorządowych	Dynamika zmiany liczby ludności 2016-2017	Zespolony wskaźnik natężenia ubóstwa
	Wyniki ze sprawdzianów gimnazjalnych	Liczba istniejących procedur „niebieskich kart”	Głosujący w budżecie obywatelskim	Starość demograficzna	Zadłużone budynki komunalne
SFERA FUNKCJONALNA	GOSPODARKA	ŚRODOWISKO	USŁUGI SPOŁECZNE	MIESZKALNICTWO	INFRASTRUKTURA
	Poziom bezrobocia	Mieszkańcy narażeni na przekroczone normy hałasu	Dostępność do przychodni lekarskich	Budynki mieszkaniowe wybudowane przed 1970 r.	Dostępność do kanalizacji
	Aktywność gospodarcza – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	Dostępność do terenów zielonych	Dostępność do przystanków komunikacji zbiorowej	Standard zamieszkiwania	Dostępność do sieci wodociągowej

Źródło: opracowanie własne BRG.

W efekcie upływu czasu część z ww. wskaźników uległa dezaktualizacji (np. wyniki ze sprawdzianów gimnazjalnych) lub nie została potwierdzona ich użyteczność dla procesu monitorowania (np. budynki mieszkaniowe wybudowane przed 1970 r.). Dodatkowo część ze wskaźników ujętych w systemie monitorowania nie była spójna z charakterem interwencji rewitalizacyjnej wynikającej z GPR, stąd nie można było ich uznać za bezpośrednie efekty wdrażanego procesu rewitalizacji (np. dostępność do przychodni lekarskich). Z tego powodu na etapie aktualizacji programu dokonano korekty systemu wskaźników służących do całościowej oceny stopnia realizacji GPR Miasta Gdańska, a następnie powiązano je z celami procesu rewitalizacji.

Tabela 26. Zestaw wskaźników monitorowania stopnia realizacji celów GPR miasta Gdańska na lata 2017-2030 (dla cyklu 3-letniego).

Wskaźniki monitorujące	Średnia dla miasta 2020	Poziom w roku bazowym ⁴⁷				Ocena realizacji	Poziom w roku docelowym (2030)			
		BG	DM	NP	OR		BG	DM	NP	OR
Cel 1. Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji										
Liczba gospodarstw domowych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na	1,70	2,44	3,36	3,91	6,69	↓	2,0	3,0	3,0	5,0

⁴⁷ Jako rok bazowy przyjęto 2020 r., w którym opracowano aktualną na moment zmiany GPR *Analizę wskaźnikową w ramach systemu monitorowania i oceny GPR*.

100 mieszkańców										
Udział mieszkań zadłużonych w łącznej liczbie mieszkań komunalnych w %	30,12	34,15	37,38	39,71	37,82	↓	32,0	34,0	35,0	34,0
Udział głoszących w budżecie obywatelskim w stosunku do liczby osób uprawnionych w %	8,60	6,43	5,38	3,98	9,83	↑	7,0	8,0	5,0	10,0
Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 mieszkańców	12,24	8,95	9,76	7,74	9,27	↑	9,0	10,5	9,0	10,5
Udział projektów zrealizowanych w liczbie projektów zaplanowanych w GPR w %	-	0	0	0	0	↑	100%	100%	100%	100%
Cel 2. Wysoka jakość życia na obszarze rewitalizacji										
Standard zamieszkiwania (przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań na mieszkańca w m ² /os)	33,47	23,68	30,86	22,65	23,85	↑	24,0	32,0	25,0	25,0
Dynamika zmian liczby ludności w %	99,98 %	96	97	97	97	↑	97	101	99	98
Udział projektów zrealizowanych w liczbie projektów zaplanowanych w GPR w %	-	0	0	0	0	↑	100%	100%	100%	100%

Źródło: opracowanie własne IRMiR.

Do oceny stopnia realizacji celów strategicznych GPR Miasta Gdańska zostały wskazane wybrane wskaźniki umożliwiające ocenę stopnia rozwoju/degradacji podobszarów rewitalizacji (w procesie monitorowania nie ma potrzeby ponownego badania wszystkich wskaźników użytych do delimitacji obszaru zdegradowanego). Wyboru wskaźników dokonano przy założeniu spójności problemowej mierników ze specyfiką celów oraz wynikającej z nich interwencji rewitalizacyjnej.

Jeśli końcowy raport z oceny stopnia realizacji GPR Miasta Gdańska na lata 2017-2030, przygotowany w 2030 roku, nie potwierdzi realizacji zakładanych celów procesu, program należy wydłużyć na kolejne lata, umożliwiając wdrożenie wszystkich zaplanowanych w nim działań.

11.4 Ocena aktualności Gminnego Programu Rewitalizacji

Ustawa o rewitalizacji w art. 22 ust. 1 wymaga, aby gminne programy rewitalizacji poddawane były ocenie aktualności nie rzadziej niż raz na 3 lata. Badaniu temu podlegają treści/rozdziały GPR w zakresie spójności z bieżącym stanem procesu. Celem tej oceny jest identyfikacja przesłanek do zmiany GPR, służącej dostosowaniu go do aktualnych uwarunkowań, w jakich realizowana jest interwencja rewitalizacyjna. Badanie to umożliwi funkcjonowanie gminnego programu rewitalizacji w dłuższej perspektywie czasu, gdyż zabezpiecza program przed utratą walorów aktualności.

W przypadku Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Gdańska na lata 2017-2030 założono, że zmiany:

- wartości przedsięwzięć rewitalizacyjnych i szacunkowych ram finansowych,
- zakładanego okresu realizacji projektów (w obrębie horyzontu obowiązywania GPR),
- źródeł finansowania przedsięwzięć,
- lokalizacji przedsięwzięcia (w granicach obszaru rewitalizacji),
- otoczenia dokumentów strategicznych

i inne, które nie będą wpływać na cele strategiczne procesu rewitalizacji, nie będą wymagały dokonywania aktualizacji programu. Zmiany w dokumentach strategicznych miasta Gdańska nie będą wywoływały konieczności zmian GPR, jeśli nie będą ograniczać możliwości wdrożenia interwencji rewitalizacyjnej założonej w programie, a także dalszej realizacji strategicznych założeń procesu.

Przesłanką do aktualizacji GPR może być za to korekta interwencji rewitalizacyjnej, obejmująca m.in.:

- konieczność wprowadzenia nowych przedsięwzięć do programu,
- konieczność wykreślenia przedsięwzięć, które z powodów obiektywnych nie były możliwe do realizacji w horyzoncie obowiązywania GPR,
- istotne zmiany zakresu przedsięwzięć,
- zmiany celów i kierunków działań,
- zmiany założeń diagnozy obszaru rewitalizacji oraz struktury potrzeb rewitalizacyjnych podobszarów rewitalizacji.

Dodatkowym argumentem do aktualizacji GPR może być również konieczność uzupełnienia opisów przedsięwzięć rewitalizacyjnych, których przyczyną mogą być uwarunkowania związane z pozyskiwaniem środków finansowych na ich realizację.

Wnioski o włączenie do programu nowych przedsięwzięć lub wykreślenie niezrealizowanych powinny być potwierdzone ustaleniami raportu z oceny aktualności i stopnia realizacji GPR. W sytuacji dołączania nowych projektów do gminnego programu rewitalizacji należy potwierdzić ich związek z celami procesu oraz zgodność z lokalnymi dokumentami strategicznymi. Nowe projekty rewitalizacyjne powinny charakteryzować się wysokim stopniem przygotowania do realizacji, a także dużym potencjałem do kreowania spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji i zaspokajając pilne potrzeby lokalnej społeczności.

Decyzje dotyczące uruchomienia procedury zmiany GPR Miasta Gdańska na lata 2017-2030 powinny wynikać z ustaleń raportu z oceny aktualności i stopnia realizacji programu, a następnie zostać zaopiniowane przez Komitet Rewitalizacji. W dalszej kolejności prezydent miasta występuje do rady miejskiej z wnioskiem o zmianę programu. Do wniosku zostaje

załączona opinia Komitetu Rewitalizacji. Zmiana GPR następuje w trybie, w jakim został on uchwalony.

Podsumowując, zmiany programu mogą płynąć z jednej strony z przesłanek związanych z nieaktualnością dokumentu, a z drugiej mogą dotyczyć niezadowolającego tempa zaawansowania procesu, wynikającego z ustaleń raportu z oceny stopnia realizacji GPR. Wnioski związane z korektą programu rewitalizacji lub dotyczące braku takich potrzeb będą umieszczane każdorazowo w przedmiotowym raporcie.

12. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach dotyczących zasobu mieszkaniowego

Podstawowymi dokumentami regulującymi kwestie prawne dotyczące zasobu mieszkaniowego Miasta Gdańska są:

1. Uchwała nr XVII/419/19 Rady Miasta Gdańska z dnia 28 listopada 2019 roku w sprawie przyjęcia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasta Gdańska na lata 2020-2024 z późn. zm.,
2. Uchwała nr XIII/264/19 Rady Miasta Gdańska z dnia 29 sierpnia 2019 roku w sprawie zasad wynajmowania lokali mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Gdańska oraz zasad udzielania pomocy w wynajęciu lokali mieszkalnych w zasobach Towarzystw Budownictwa Społecznego z późn. zm.

Dokumenty te regulują zarządzanie i realizację polityki mieszkaniowej dla zasobu mieszkań komunalnych (w tym socjalnych i zamiennych) Gminy Miasta Gdańska.

Zgodnie z art. 3 ust. 1. ustawy o rewitalizacji przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie w zakresie właściwości gminy, stanowią jej zadania własne. W art. 3 ust. 2 pkt 2 podkreślono, że zadania te gmina powinna realizować w sposób zapobiegający wykluczeniu mieszkańców obszaru rewitalizacji z możliwości korzystania z pozytywnych efektów procesu rewitalizacji, w szczególności w zakresie warunków korzystania z gminnego zasobu mieszkaniowego.

W par. 16 ust. 2 pkt 3 wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasta Gdańska na lata 2020-2024 zawarto przepis mówiący o tym, że w budynkach kompleksowo wyremontowanych lub zmodernizowanych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Gdańska podwyższa się stawkę bazową czynszu w lokalu mieszkalnym o 20%⁴⁸. Aby zapis ten był zgodny z przywołanym powyżej art. 3 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, wspomniane podwyższenie czynszu następuje po upływie pięciu lat licząc od dnia zakończenia procesu rewitalizacji.

Najemcy mieszkań wchodzących w skład gminnego zasobu mieszkaniowego mogą dodatkowo ubiegać się o cztery rodzaje świadczeń w ramach wsparcia mieszkaniowego:

- dodatek mieszkaniowy,
- dodatek energetyczny,
- obniżka dochodowa,

---

⁴⁸ Podwyżka ta nie może spowodować wzrostu czynszu powyżej 3% wskaźnika przeliczeniowego kosztu odtworzenia 1 m² powierzchni użytkowej budynków mieszkalnych dla miasta Gdańska, obowiązującego w dniu podwyższenia czynszu (par. 16 ust. 3 wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasta Gdańska na lata 2020-2024).

- mieszkanie na start – dopłata do czynszu⁴⁹.

Świadczenia te, skutkujące obniżeniem czynszu, stanowią zabezpieczenie dla mieszkańców zamieszkujących lokale położone w obrębie obszaru rewitalizacji. Ponadto możliwe jest udzielenie najemcom dopłat pokrywających część czynszu za najem mieszkania zgodnie z zasadami zawartymi w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. o pomocy państwa w ponoszeniu wydatków mieszkaniowych w pierwszych latach najmu mieszkania.

Zapisy ujęte w przywołanych uchwałach mieszkaniowych nie wykluczają mieszkańców obszaru rewitalizacji z możliwości korzystania z pozytywnych efektów procesu rewitalizacji, zwłaszcza w odniesieniu do korzystania z gminnego zasobu mieszkaniowego.

W związku z powyższym Gminny Program Rewitalizacji Miasta Gdańska na lata 2017-2030 nie powoduje konieczności wprowadzenia zmian do uchwał regulujących kwestie prawne związane z gminnym zasobem mieszkaniowym Gdańska.

13. Specjalna Strefa Rewitalizacji

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 12 ustawy o rewitalizacji w zapisach GPR Miasta Gdańska, konieczne jest wskazanie, czy na wyznaczonym obszarze rewitalizacji zostanie ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji (SSR) wraz z okresem jej obowiązywania.

Zgodnie z podjętymi ustaleniami na żadnym z podobszarów rewitalizacji w Gdańsku nie przewiduje się ustanowienia SSR.

14. Komitet Rewitalizacji

Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy o rewitalizacji Komitet Rewitalizacji stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniotawczo-doradczą w sprawach związanych z realizacją procesu. Komitet Rewitalizacji w Gdańsku działa zgodnie z zasadami przyjętymi w Regulaminie określającym zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji uchwalonym przez Radę Miasta Gdańska uchwałą nr XLI/1131/17 z dnia 29 czerwca 2017 r. zmienioną uchwałą nr XXIX/734/20 Rady Miasta Gdańska z dnia 29 października 2020 r. W skład Komitetu wchodzi przedstawiciele interesariuszy rewitalizacji, w rozumieniu art. 2 ust. 2 ustawy o rewitalizacji oraz art. 36 ust. 8 pkt 4 ustawy o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (ustawy wdrożeniowej). Członkowie Komitetu zostali wybrani w trybie otwartego naboru. Rekrutacja trwała od 30 września do 21 października 2022 roku, jednak w związku z niewystarczającą liczbą osób wyłonionych w pierwszym naborze⁵⁰, procedurę przeprowadzono ponownie w terminie od 8 do 16 listopada 2022 roku. Komitet Rewitalizacji

---

⁴⁹ Szczegółowe informacje na temat świadczeń oraz zasad ubiegania się o mieszkanie z gminnego zasobu mieszkaniowego Miasta Gdańska można znaleźć w broszurze „Pomoc mieszkaniowa. Przewodnik dla osób ubiegających się o mieszkanie od Gminy Miasta Gdańska” 2023.

⁵⁰ Zgodnie z §4 ust. 1 Regulaminu określającego zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji, jeżeli liczba wyłonionych w pierwszym naborze członków Komitetu jest mniejsza niż minimalne wartości wskazane w poszczególnych kategoriach, określonych w §2 Regulaminu, przeprowadza się dodatkowy nabór.

został powołany na mocy zarządzenia nr 2612/22 Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 27 grudnia 2022 r. w sprawie powołania Komitetu Rewitalizacji na kadencję 2023-2028. Skład Komitetu przedstawia się następująco:

- 5 przedstawicieli mieszkańców podobszarów rewitalizacji wyznaczonych uchwałą nr XXII/607/16 Rady Miasta Gdańska z dnia 28 kwietnia 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w mieście Gdańsku,
- 2 przedstawicieli właścicieli / użytkowników wieczystych nieruchomości / podmiotów zarządzających nieruchomościami znajdującymi się na obszarze rewitalizacji, w tym spółdzielni mieszkaniowych, wspólnot mieszkaniowych i towarzystw budownictwa społecznego,
- 2 przedstawicieli mieszkańców Gminy Miasta Gdańska,
- 1 przedstawiciel podmiotów prowadzących na obszarze Gminy Miasta Gdańska działalność gospodarczą,
- 4 przedstawicieli podmiotów prowadzących na podobszarach rewitalizacji działalność społeczną, w tym organizacji pozarządowych i grup nieformalnych,
- 10 przedstawicieli podmiotów wskazanych w art. 2 ust. 2 pkt 5-7 ustawy o rewitalizacji, w tym przedstawiciele:
  - Prezydenta Miasta Gdańska,
  - Wydziału Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego w Gdańsku,
  - Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku,
  - Zespołu Rewitalizacji i Dziedzictwa Kulturowego Biura Rozwoju Gdańska,
  - Rady Miasta Gdańska,
  - każdej z Rad Dzielnic działających na obszarze rewitalizacji (Orunia-Św. Wojciech-Lipce, Chełm, Nowy Port, Przeróbka i Śródmieście).

Kadencja Komitetu Rewitalizacji trwa 5 lat. Posiedzenia Komitetu zwoływane są nie rzadziej niż raz na pół roku. Stanowisko Komitetu wyrażane jest w formie opinii przyjmowanych w drodze głosowania. Obsługę organizacyjną Komitetu zapewnia Zespół Rewitalizacji i Dziedzictwa Kulturowego Biura Rozwoju Gdańska. Do zadań Komitetu należy m.in. dostarczanie opinii i stanowisk dotyczących m.in. przebiegu procesu rewitalizacji oraz dokumentów z tym związanych, a także prowadzenie dialogu między interesariuszami rewitalizacji na temat planowanych rozwiązań, sposobu ich realizacji oraz ewaluacji rewitalizacji.

15. Sposób realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

15.1 Zakres niezbędnych zmian w Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy

Obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Gdańska zostało przyjęte uchwałą nr LI/1506/18 Rady Miasta Gdańska z dnia 23 kwietnia 2018 r. oraz zmienione uchwałą nr XII/218/19 Rady Miasta Gdańska z dnia 27 czerwca 2019 r.⁵¹. Dokument studium jest aktualny w zakresie głównych kierunków prowadzenia polityki

---

⁵¹ Zmiana Studium dotyczyła dwóch terenów na Stogach.

przestrzennej na obszarze rewitalizacji w Gdańsku. Zmian w dokumencie wymagają granice obszaru rewitalizacji zawarte w studium, które nie uwzględniają poszerzenia podobszaru rewitalizacji Orunia wprowadzonego na mocy uchwały nr LIX/1484/24 Rady Miasta Gdańska z dnia 9 lutego 2023 r. Dokument powinien również uwzględniać przebieg linii kolejowej Pomorskiej Kolei Metropolitalnej przebiegającej przez podobszar Orunia, która będzie miała wpływ na rozwój obszaru rewitalizacji. Zmiany te powinny zostać uwzględnione w planie ogólnym, który zastąpi studium zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw.

15.2 Zakres miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany

Na obszarze rewitalizacji obowiązują ustalenia 48 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego⁵², w tym:

- 11 w granicach podobszaru Biskupia Górka/Stary Chełm,
- 15 w granicach podobszaru Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście,
- 17 w granicach podobszaru Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście,
- 8 w granicach podobszaru Orunia⁵³.

Wykaz obowiązujących MPZP przedstawiono w załączniku nr 5 do GPR – Diagnoza szczegółowa obszaru rewitalizacji Miasta Gdańska - w podrozdziałach 1.3.4., 2.3.4., 3.3.4. i 4.3.4. (odpowiednio dla każdego z 4 podobszarów rewitalizacji). Mapę pokrycia obszaru rewitalizacji miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego przedstawia załącznik graficzny nr 4 do „Diagnozy”.

Podobszar Biskupia Górka/Stary Chełm

Prawie cały podobszar rewitalizacji pokryty jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego⁵⁴. Działania planowane w ramach rewitalizacji nie będą wymagały zmiany obowiązujących planów w zakresie przeznaczenia terenu. Tereny, na których planowane są realizacje inwestycyjne z zakresu rewaloryzacji przestrzeni publicznych (w tym tereny zieleni), przeznaczone są w MPZP pod funkcje zieleni krajobrazowo-ekologicznej. Planowane prace modernizacyjne w ramach lokali użytkowych dotyczą obszarów przeznaczanych pod funkcje usługowe lub mieszkaniowo-usługowe. Nowa zabudowa mieszkaniowa planowana jest na terenie przeznaczonym pod funkcje mieszkaniowe. Nieuciążliwe funkcje usługowe dopuszczone są jako funkcje uzupełniające w stosunku do mieszkaniowych wielorodzinnych i mieszkaniowo-usługowych. Zmiany wymagać będą szczegółowe zapisy MPZP nr 1123 Śródmieście – rejon Biskupiej Górki przyjętego uchwałą nr XLI/1361/05 z dnia 25.08.2005 r. w odniesieniu do terenu oznaczonego symbolem 022-Z64, na którym planowana jest realizacja przedsięwzięcia nr BG11 „Urządzenie przestrzeni publicznych i terenów zieleni przy ul. Biskupiej”. Konieczne zmiany dotyczą dopuszczenia działań związanych z niwelacją terenu, utworzeniem miejsca parkingowego dla osób niepełnosprawnych i realizacją elementów małej architektury.

---

⁵² Stan na październik 2023 roku.

⁵³ Część miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmuje swoim zasięgiem więcej niż jeden podobszar rewitalizacji.

⁵⁴ Poza niewielkim fragmentem zabudowy w rejonie ulicy Kolonia Anielinki.

Podobszar Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście

Cały podobszar rewitalizacji pokryty jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Działania planowane w ramach rewitalizacji są zgodne z polityką przestrzenną MPZP i nie będą wymagały zmiany obowiązujących planów w zakresie przeznaczenia terenu. Inwestycje z zakresu zagospodarowania przestrzeni publicznej przeznaczone są w MPZP pod funkcje zieleni urządzonej. Planowane prace modernizacyjne w ramach lokali użytkowych dotyczą obszarów przeznaczanych pod funkcje mieszkaniowo-usługowe. Nowa zabudowa mieszkaniowa planowana jest na terenie przeznaczonym pod funkcje mieszkaniowo-usługowe. Przedsięwzięcie planowane do realizacji w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego obejmujące znaczną część podobszaru również wpisuje się w założenia obowiązujących MPZP.

Podobszar Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście

Cały podobszar rewitalizacji pokryty jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Planowane w ramach rewitalizacji działania inwestycyjne dotyczące dróg, terenów zieleni urządzonej i zagospodarowania przestrzeni publicznych są zgodne z polityką przestrzenną MPZP. Również planowane prace modernizacyjno-adaptacyjne w ramach obiektów mieszkaniowo-usługowych wpisują się w ustalenia planów i nie wymagają zmian przeznaczenia terenów.

Podobszar Orunia

Podobszar Orunia pokryty jest obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w niewielkim stopniu. Dotyczy to zwłaszcza terenów w północno-wschodniej części dołączonych do obszaru rewitalizacji uchwałą nr LIX/1484/23 dnia 09.02.2023 r. Planowane działania inwestycyjne z zakresu rewaloryzacji przestrzeni publicznych skupione są w rejonie Rynku Oruńskiego i ul. Gościnniej od ul. Trakt św. Wojciecha do torów kolejowych. Rejony te przeznaczone są w MPZP pod rozwój funkcji usługowych, zieleni urządzonej i terenów komunikacji, a więc są zgodne z założeniami przedsięwzięć. Działki położone na północ od historycznego Parku Schopenhauera planowane do włączenia w ramach działań rewaloryzacyjnych w obowiązującym planie miejscowym (o numerze 1608 - Orunia - rejon ulicy Trakt Św. Wojciecha i ulicy Gościnniej) określone są jako tereny przeznaczone pod funkcje przemysłowe, magazynowe i składowe. Obecnie toczy się na ich obszarze procedura zmiany MPZP (o numerze 1624 - Orunia - rejon ulicy Rejtana II) – w nowym planie zostaną ustalone nowe tereny zieleni ogólnodostępnej powiązane z istniejącym Parkiem Schopenhauera. Tereny, gdzie planowane są zadania z zakresu przebudowy i zmiany sposobu użytkowania budynku mieszkalno-usługowego oraz budowy nowego obiektu usługowego objęte są MPZP nr 1603 – Gdańsk Orunia – „Czerwony Most”, który jest obecnie w trakcie sporządzania⁵⁵. Aby zachować zasady ładu przestrzennego konieczne będzie uchwalenie MPZP dla obszaru objętego przedsięwzięciem nr OR20 „Zwiększanie dostępności oferty mieszkaniowej poprzez uzupełnianie zabudowy”, dla którego obecnie nie obowiązuje żaden plan miejscowy. W związku z planowanym przebiegiem linii kolejowej PKM Południe niezbędna będzie weryfikacja MPZP obejmujących podobszar Orunia, w szczególności terenów znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie przystanku PKM.

Ogólne ustalenia dla obszaru rewitalizacji

---

⁵⁵ Stan na październik 2023.

Na obszarze rewitalizacji występują tereny osuwisk oraz tereny potencjalnie zagrożone osuwaniem się mas (podobszar Biskupia Górka/Stary Chełm oraz Orunia). W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego nie wskazano jednak ograniczeń związanych z zabudową tych terenów. Należy również wskazać, że oddziaływanie zaplanowanych w GPR przedsięwzięć rewitalizacyjnych nie wpływa niekorzystnie na osuwiska – są one bowiem zlokalizowane poza strefą czynną osuwiska.

Status obszarów szczególnego zagrożenia powodzią został uregulowany w art. 16 pkt 34 ustawy Prawo wodne. Zgodnie z tym przepisem, obszarami szczególnego zagrożenia powodzią, na których obowiązują przepisy odrębne, określone w ustawie Prawo wodne, są:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
- obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym, a także wyspy i przymuliska stanowiące działki ewidencyjne.

Interwencja rewitalizacyjna prowadzona na obszarze rewitalizacji Gdańska obejmuje m.in. tereny, na których występuje niskie prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi (0,2%). Dla tych terenów obowiązują przepisy odrębne, tj. zakazy określone w art. 77 ust. 1 pkt 3 Prawo wodne, a w szczególności:

- zakaz gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody, oraz prowadzenia przetwarzania odpadów, w szczególności ich składowania,
- zakaz lokalizowania nowych cmentarzy.

Zgodnie z art. 390 ust. 1 ustawy Prawo wodne na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią wymagane jest pozwolenie wodnoprawne na lokalizowanie nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz nowych obiektów budowlanych, a także na gromadzenie ścieków, środków chemicznych oraz innych materiałów, które mogą zanieczyścić wody oraz prowadzenie na tych obszarach przetwarzania odpadów i ich składowania. Tego typu zadań nie przewiduje jednak Gminny Program Rewitalizacji Miasta Gdańska.

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią podejmowane działania inwestycyjne, również dotyczące remontów, modernizacji i adaptacji istniejących obiektów, powinny ograniczać wzrost ryzyka powodziowego. W przypadku realizowanych na tych terenach przedsięwzięć budowlanych konieczne będzie zastosowanie odpowiednich technologii i materiałów budowlanych o ograniczonej nasiąkliwości i odpornych na działanie wody, z zabezpieczeniem wszelkich obiektów infrastruktury technicznej przed uszkodzeniami w czasie powodzi. Planowanie i realizacja inwestycji na terenach zagrożonych zalaniem będzie odbywać się zgodnie z ustawowym obowiązkiem ochrony przed powodzią, nałożonym na organy administracji publicznej przy kształtowaniu zagospodarowania przestrzennego.

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obejmujących tereny z lokalizacją zaplanowanych w GPR przedsięwzięć rewitalizacyjnych nie wskazano ograniczeń związanych z zabudową terenów z zagrożeniem powodziowym (zagrożenie niskie – 0,2%).

GPR stanowi dokument programowy ustalający ogólne ramy realizacyjne dla wynikających z niego przedsięwzięć. Sposoby ich realizacji będą przedmiotem dalszych ustaleń na etapie

wdrażania programu, m.in. w efekcie opracowania dokumentacji techniczno-budowlanej. Założenia przedsięwzięć przedstawione w GPR będą więc podlegały późniejszej weryfikacji w toku realizacji dokładniejszej analizy, uwzględniającej szczegółowe rozwiązania projektowe.

15.3 Miejscowy Plan Rewitalizacji

Zapisy GPR Miasta Gdańska nie wskazują na konieczność sporządzenia i uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji, o którym mowa w art. 37g ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Spis załączników

Załącznik nr 1 – Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych podobszaru Biskupia Górka/Stary Chełm

Załącznik nr 2 – Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych podobszaru Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście

Załącznik nr 3 – Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych podobszaru Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście

Załącznik nr 4 – Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych podobszaru Orunia

Załącznik nr 5 – Diagnoza szczegółowa obszaru rewitalizacji Miasta Gdańska

Spis tabel

Tabela 1. Elementy struktury GPR Miasta Gdańska na tle wymogów ustawy wdrożeniowej dla strategii IIT oraz Zasad IIT.	8
Tabela 2. Wskaźniki obowiązkowe i fakultatywne wykorzystane przy delimitacji obszaru zdegradowanego w 2015 roku.....	27
Tabela 3. Podsumowanie analizy wskaźnikowej dla wszystkich jednostek badanych pod kątem wyznaczenia jako obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji.....	28
Tabela 4. Wskaźniki służące do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji Gdańska.	30
Tabela 5. Kryteria włączenia obszarów zagrożonych do obszaru rewitalizacji.	32
Tabela 6. Ogólna charakterystyka obszaru rewitalizacji w mieście Gdańsku.	33
Tabela 7. Ogólne informacje na temat podobszaru rewitalizacji Biskupia Górka/Stary Chełm.	37
Tabela 8. Ogólne informacje na temat podobszaru rewitalizacji Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście.	43
Tabela 9. Ogólne informacje na temat podobszaru rewitalizacji Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście.....	48
Tabela 10. Ogólne informacje na temat podobszaru rewitalizacji Orunia.....	53
Tabela 11. Powiązania między problemami obszaru rewitalizacji a elementami wizji, celami, kierunkami i podstawowymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi.	96
Tabela 12. Analiza oddziaływania i powiązań podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych ujętych w GPR Miasta Gdańska.	250
Tabela 13. Wykaz komplementarnych projektów w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej	257
Tabela 14. Szacunkowe ramy finansowe GPR Miasta Gdańska na źródła finansowania [zł]	264
Tabela 15. Podmioty realizujące czynności z zakresu zarządzania strategicznego GPR Miasta Gdańska na lata 2017-2030.....	265
Tabela 16. Ramowy harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji miasta Gdańska na lata 2017-2030.....	272
Tabela 17. Koszty zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji Miasta Gdańska na lata 2017-2030.	273
Tabela 18. Podsumowanie konsultacji społecznych prowadzonych w ramach aktualizacji GPR Miasta Gdańska na lata 2017-2030.....	275
Tabela 19. Formy włączenia społecznego interesariuszy w proces opracowania i wdrażania GPR Miasta Gdańska na lata 2017-2030 – zgodnie z ustawą wdrożeniową.	280

Tabela 20. Formy włączenia społecznego interesariuszy w proces opracowania i wdrażania GPR Miasta Gdańska na lata 2017-2030.....	281
Tabela 21. Formularz do monitorowania stopnia realizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjnego ujętego w GPR Miasta Gdańska na lata 2017-2030.	284
Tabela 22. Ocena stopnia zaawansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w podziale na cele GPR.....	284
Tabela 23. Wskaźniki monitorowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych GPR Miasta Gdańska na lata 2017-2030 (dla cyklu rocznego).	285
Tabela 24. Cykle i struktura monitoringu GPR Miasta Gdańska na lata 2017-2030.....	286
Tabela 25. Wskaźniki monitorowania i oceny GPR Miasta Gdańska dla perspektywy 2017-2023.....	288
Tabela 26. Zestaw wskaźników monitorowania stopnia realizacji celów GPR miasta Gdańska na lata 2017-2030 (dla cyklu 3-letniego).	288

Spis rysunków

Rysunek 1. Cykl życia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Gdańska.....	9
Rysunek 2. Zdjęcia rejonu Letnicy w Gdańsku.	11
Rysunek 3. Zdjęcia rejonu Dolnego Wrzeszcza w Gdańsku.	11
Rysunek 4. Zdjęcia rejonu Dolnego Miasta w Gdańsku.	12
Rysunek 5. Zdjęcia rejonu Nowego Portu w Gdańsku.	12
Rysunek 6. Zdjęcia zrealizowanych działań w ramach rewitalizacji podobszaru Biskupia Górka/Stary Chełm.....	15
Rysunek 7. Zdjęcia zrealizowanych działań w ramach rewitalizacji podobszaru Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście.....	17
Rysunek 8. Zdjęcia zrealizowanych działań w ramach rewitalizacji podobszaru Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście.....	18
Rysunek 9. Zdjęcia zrealizowanych działań w ramach rewitalizacji podobszaru Orunia.	19
Rysunek 10. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta Gdańska.....	23
Rysunek 11. Podział miasta na jednostki urbanistyczne na potrzeby delimitacji obszarów zdegradowanych.	26
Rysunek 12. Rozłożenie przestrzenne natężenia zjawisk kryzysowych na obszarze miasta Gdańska.....	31
Rysunek 13. Granice obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Gdańsku.	33
Rysunek 14. Granice podobszaru rewitalizacji Biskupia Górka/Stary Chełm.	37
Rysunek 15. Przykłady terenów wymagających interwencji na podobszarze Biskupia Górka/Stary Chełm.....	40
Rysunek 16. Przykłady stanu technicznego zabudowy na podobszarze Biskupia Górka/Stary Chełm.....	41
Rysunek 17. Granice podobszaru rewitalizacji Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście.	42
Rysunek 18. Przykłady terenów wymagających interwencji na podobszarze Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście.....	45
Rysunek 19. Przykłady stanu technicznego zabudowy na podobszarze Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście.....	46
Rysunek 20. Granice podobszaru rewitalizacji Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście.....	47
Rysunek 21. Przykłady terenów wymagających interwencji na podobszarze Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście.....	50
Rysunek 22. Przykłady stanu technicznego zabudowy na podobszarze Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście.....	51
Rysunek 23. Granice podobszaru rewitalizacji Orunia.....	53
Rysunek 24. Przykłady terenów wymagających interwencji na podobszarze Orunia.....	56

Rysunek 25. Przykłady stanu technicznego zabudowy na podobszarze Orunia.	57
Rysunek 26. Bariery przestrzenne podobszaru rewitalizacji Biskupia Górka/Stary Chełm. ...	59
Rysunek 27. Bariery dostępności do głównych budynków użyteczności publicznej oraz do środków komunikacji zbiorowej na podobszarze rewitalizacji Biskupia Górka/Stary Chełm. .	60
Rysunek 28. Bariery przestrzenne podobszaru rewitalizacji Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście.....	61
Rysunek 29. Bariery dostępności do głównych budynków użyteczności publicznej oraz do środków komunikacji zbiorowej na podobszarze rewitalizacji Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście.....	62
Rysunek 30. Bariery przestrzenne podobszaru rewitalizacji Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście.	63
Rysunek 31. Bariery dostępności do głównych budynków użyteczności publicznej oraz do środków komunikacji zbiorowej na podobszarze rewitalizacji Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście.	64
Rysunek 32. Bariery przestrzenne podobszaru rewitalizacji Orunia.....	65
Rysunek 33. Bariery dostępności do głównych budynków użyteczności publicznej oraz do środków komunikacji zbiorowej na podobszarze rewitalizacji Orunia.....	66
Rysunek 34. Mapa spaceru badawczego po podobszarze Biskupia Górka/Stary Chełm.....	68
Rysunek 35. Zdjęcie z warsztatu z mieszkańcami na podobszarze Biskupia Górka/Stary Chełm.....	69
Rysunek 36. Uczestnicy geoankiety dotyczącej podobszaru Biskupia Górka/Stary Chełm w podziale na grupy wiekowe.	69
Rysunek 37. Mapa spaceru badawczego po podobszarze Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście.....	73
Rysunek 38. Zdjęcie z warsztatu z mieszkańcami podobszaru Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście – mapa głównych problemów i potencjałów podobszaru.....	74
Rysunek 39. Uczestnicy geoankiety dotyczącej podobszaru Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście w podziale na grupy wiekowe.....	74
Rysunek 40. Mapa spaceru badawczego po podobszarze Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście.	79
Rysunek 41. Zdjęcie z warsztatu z mieszkańcami – mapa głównych problemów i potencjałów podobszaru Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście.....	80
Rysunek 42. Uczestnicy geoankiety dotyczącej podobszaru Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście w podziale na grupy wiekowe.	80
Rysunek 43. Mapa spaceru badawczego po podobszarze Orunia.....	85
Rysunek 44. Zdjęcie z warsztatu z mieszkańcami – mapa głównych problemów i potencjałów podobszaru Orunia.....	86
Rysunek 45. Uczestnicy geoankiety dotyczącej podobszaru Orunia w podziale na grupy wiekowe.	87

Rysunek 46. Schemat powiązań organizacyjnych w procesie realizacji GPR Miasta Gdańska.	267
Rysunek 47. Schemat monitoringu przedsięwzięć rewitalizacyjnych w cyklu rocznym.....	283
Rysunek 48. Schemat prowadzenia oceny stopnia realizacji GPR w cyklu 3-letnim.	287